Türkiye
Kültür ve Sanat Yıllığı
2023

Türkiye
Yazarlar
Birliği

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları : 118
Yıllık Dizisi : 36

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2023, Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu'nun 22.03.2023 tarih ve 1 sayılı kararı ile yayınlanmıştır.

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN (Genel Başkan), Tarkan ZENGİN (Genel Başkan Yardımcısı), Doç. Dr. Muhammed Enes KALA (Genel Başkan Yardımcısı), Mehmet KURTOĞLU (Genel Sekreter), Mehmet TUĞRUL (Genel Mali Sekreter), Ali KILCI (Genel Sekreter Yardımcısı), Osman KAYAER (Genel Sekreter Yardımcısı), Prof. Dr. Ali Osman KURT (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Münire Kevser BAŞ (Yönetim Kurulu Üyesi), H. Mahmut ERDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), İbrahim Ulvi YAVUZ (Başdanışman).

ISBN: 978-605-7912-29-9

Bu "yıllık"ta yer alan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.
Türkiye Yazarlar Birliği'ne mal edilemez.

Sümer 1 Caddesi 11/5 Kızılay/Ankara
Telefon: 0.312.2320571-72
www.tyb.org.tr, e-posta:tyb@tyb.org.tr

Türkiye
Kültür ve Sanat Yıllığı
2023

Editör
Mehmet Kurtoğlu

Türkiye
Yazarlar
Birliği

Yayınlayan : TYB adına Musa Kâzım Arıcan
Yayına Hazırlık : Mustafa Ekici
Tashih : Songül Dolmuş- İrem Sabır Sungur
Yapım : www.mtrmedya.com
Baskı : Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd Şti. - Ankara
Tel: 0.312 341 38 08
Matbaa sertifika nu : 47538
Yayınevi Sertifika nu : 48050

SUNUŞ

TYB Kültür Sanat Yıllığı'nda 40. Sene

Her biri başlı başına bir kitap olabilecek pek çok önemli konuyu tek bir ciltte buluşturan "Türkiye Yazarlar Birliği Kültür ve Sanat Yıllığı" ülkemizde alanında tek yayın olma özelliğini sürdürüyor.

Kültür, sanat, din, dil başta olmak üzere 2022 yılındaki, şiir, hikâye, roman siyaset, ekonomi ve hukuka kadar pek çok konudaki değişim ve gelişmelerin sebep ve sonuçlarıyla yer aldığı yıllığı yine alanlarında uzman arkadaşlarımızın kaleminden okuyacaksınız.

Mehmet Kurtoğlu'nun yönetiminde hazırlanan elinizde tuttuğunuz bu yıllık da edebiyatçı, sanatçı, şair, akademisyen ve bilim insanlarımızın katkılarıyla aylar süren çalışmaların bir ürünüdür.

Bunu yayınevleri, yazarlar ve okuyucular da bilirler; Her yayının, bir hikâyesi vardır.

"Dün ile Yarın" arasında bir köprü kurma, toplumsal hafıza oluşturma görevini kendi kendimize tevdi ettiğimiz 1984 yılından bu yana hikâyemiz, hikâyemizin kahramanları ve okuyucuları olarak sizlerle hep birlikte yıllığı ayakta tutmaya çalışıyoruz.

Bu süreçte; yazdıkları metinlerle, verdikleri reklamlarla yayınımıza katkı sağlayan, destek veren kişilere, kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyorum. Şükranlarımı sunuyorum.

Değerli okurlar,

Ulusal ve uluslararası pek çok faaliyetimiz gibi yayıncılık alanında da istikrarlı çizgimizi koruyoruz.

Türkiye Yazarlar Birliği'nin kültür ve sanat yıllığından başka süreli yayınları da var. Türkiye Kültür ve Sanat Bülteni ile yayın hayatı boyunca her fikre açık, kültür dünyamızı zenginleştiren *TYB Akademi* Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi aksatılmadan yayın hayatlarına devam ediyor.

Ayrıca; Türkçenin Uluslararası Şiir Şölenleri, Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongreleri, Ahlâk Şûraları, Tarihî Roman ve Romanda Tarih Bilgi Şölenleri, Genç Yazarlar Kurultayları, Kültür Kervanları başta olmak üzere geleneksel hale gelmiş üst düzeyde nitelikli etkinliklerimizin kitapları basılarak literatüre katlı sağlamaları için ilgililerin hizmetine sunuyoruz.

Siz değerli okuyucularımızdan ve üyelerimizden bize ulaşan takdir, beğeni ve tasvip mesajları başarı hikâyemizin sürekliliğini sağlıyor.

TYB'nin 45 yıllık bilgi, birikim ve deneyiminin bir sonucu olarak şunu ifade etmek istiyorum ki; Başarı gerçek bir başarı ise mutlaka devamı olmalıdır. Saman alevi gibi yanıp sönen ne bir faaliyet ne de bir yayın kalıcı olur. Bizim düsturumuz; Yapılan her türlü faaliyette mutlaka istikrar, süreklilik ve tutarlılık olmalıdır.

Yayıncılık alanında da bütün çabamız, gayretimiz; Edebiyat, yıllık ve okuma kültürümüzün ülkemizde gelişip, yaygınlaşmasına katkı sağlamaktır.

Bir sonraki yıllığımızda buluşmak dileğiyle.

Prof. Dr. **Musa Kâzım ARICAN**
TYB Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

• Kültür hayatımız

2022'nin Kültür Sanat Dünyası / Saliha Sultan / 13

Türkçenin Yüzyılına Doğru 13, 2022'nin Kültür Sanat Ödülleri 15, 2022'nin Kültür Sanat Olayları 31, 2022'nin Film Festivalleri 57, 2022'de Tiyatro 79

• Ekonomi toplum ve siyasî hayat

2022 Yılında Türkiye ve Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler / Mustafa Acar, Prof. Dr. / 95

1. Giriş 95, 2. 2022 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler 97, 3. 2022 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler 99, 4. Sonuç 108

• İslâm Dünyası

2022'de İslâm Dünyası / Ahmet Varol / 115

Filistin'le İlgili Gelişmeler 115, Muhabir Şirin Ebu Akile'nin Öldürülmesi 115, Mescidi Aksa'ya Yine Ramazan Saldırısı 115, Şeyh Cerrah Mahallesi'nde Yahudileştirme Faaliyeti ve Gerginlik 117, Nakab Bölgesinde Irkçı Tasfiye 118, İsrail Hükümetinin Çökmesi, Yine Erken Genel Seçim ve Netanyahu İktidarı 119, Gazze'de Yangın Faciası 120, İran'ın Batıyla Nükleer Enerji Pazarlığı ve İçeride Ahlak Polisine İsyan 120, Pakistan'da Siyasi Çalkantılar ve Hükümet Değişikliği 121, Irak'ta Hükümet Sorunu 123, Suriye: Baas Rejimi Denince Akla Gelecek Olan Katliamdır 124, Tunus'ta Diktatörlüğün Kazıklarını Çakan Kays Said'in Demokrasi Oyunları 125, Sudan'da Sular Durulmadı 128, Libya'da Paralel Hükümet Sorunu 128, Lübnan'da Genel Seçimler, İsrail'le Deniz Sınırı Anlaşması ve Cumhurbaşkanı Seçimi Krizi 130, Biden'ın Orta Doğu Ziyareti 131, BAE'de Yeni Emir 132, Yemen'de Cumhurbaşkanının Yetki Devri 132, Cezayir'in İspanya'ya Karşı Tavrı 133, Hindistan'da Müslümanlara Karşı Savaş 133, Doğu Türkistan'da Karantina Gerekçesiyle İnsanların Aç Bırakılması ve Yakılması 134, Kazakistan'da Yaşanan Çalkantılar 135, Azerbaycan ile Ermenistan Arasında Yeniden Çatışmalar 135, Kırgızistan-Tacikistan Sınırında Çatışmalar 136, Kosova ile Sırbistan Arasında Gerginlik 136, Bosna-Hersek Seçimleri 137, Malezya Seçimleri 138, Somali'de Cumhurbaşkanı Seçimi 138, Burkina Faso'da Yine Darbe 139, Eymen Zevahiri'nin Öldürüldüğü İddiasından Sonra Ses Kaydı Yayını 139, Yusuf El-Karadavi'ni Vefatı 139

• Şiir

2022 Yılında Yayımlanan Şiir Kitapları Üzerine / Ali K. Metin / 143

Kuşların Adasına / İhsan Deniz (Mevsimler Kitap yayınları) 143, Stasis / Yücel Kayıran (Metis Yayınları) 143, Düşerken Söylenecek Şarkılar / Atakan Yavuz (Ebabil Yayınları) 145, Keşif Bedeli / Yunus Emre Altuntaş (Ebabil Yayınları) 146, Her Şey Geçtiğinde / Hüseyin Karacalar (Ebabil Yayınları) 146, Kutsal Jenaratörler / Furkan Çalışkan

(Ketebe Yayınları) 146, Yavaş Yavaş Bilemiyorum / Süreyya Berfe (Yapı Kredi Yayınları) Kadınesk / Lale Müldür (Yapı Kredi Yayınları) 147, Kuşların Göğü Önünde / Haydar Ergülen (Kırmızı Kedi Yayınları) 147, Kızlarla Aram İyi / Emin Ünlü (Natama Yayınları) 149, Kırmızı Çerçi / Gün Ayhan Utkan (Natama Yayınları) 149, Köroğlu Geçmiyor mu Buralardan / İbrahim Yolalan (Dergah Yayınları) 150 Keşke Toprak Olsaydım / Mehmet Kurtoğlu (Çıra Edebiyat Yayınları) 150

• Hikâye

2022'de Öykü / Necip Tosun / 153

Selim İleri / C.S. 154, Necati Tosuner / Salgında Öyküler 154, Cemil Kavukçu/Boş Zamanlar 155, Hüseyin Su/Kırık Sızısı 155, Aykut Ertuğrul/ Evrenin Yatışmaz Yapısı ve Diğer Öyküler 156, Naime Erkovan / Ve Şehre Bir Flanör Gelir 156, Ali Işık / Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü 157, Melisa Kesmez / Küçük Yuvarlak Taşlar 157, Ayşegül Devecioğlu / Anatomi Dersi 158, Kadire Bozkurt / Buzkandilleri 158, Nurhan Şahinkaya / Bir Yerden Kırılır 158, Orhan Murat Bahtiyar / Etini Acıtmak 159, Nihan Feyza Lezgioğlu / Kaz Ayağı 159, Merve Özgenli Çelik / Huzursuz Kalp Sendromu 160, Asil Çam / Ölümlünün Yaşam Fragmanları 160, 2022 Öykü Kitapları 161, 2022 Öykü Ödülleri 165

• Roman

2022 Romanlarına Genel Bir Bakış / Ali Bal / 169

Bir Aşk Masalı / Ahmet Ümit 169, Bir Kulübe / Hümeyra Yabar 169, Büyük Irmaklardan Bile / Güray Süngü 170, Dünyanın Sonuna Doğru / Selami Karabulut 170, İstanbul'un Bodrum Katları / Ceren Ceran 171, Kaplanın Sırtında İstibdat ve Hürriyet / Ömer Lütfi Livaneli 171, Karlı Bir Gece Vakti / İsmail Özen 171, Kendi Hayatında Ölme Vakti /Mehmet Eroğlu 172, Kıyamet Emeklisi-1, 2 / Şule Gürbüz 172, Rölyefteki Aslan / Handan Acar Yıldız 172, Son Yolcu / Nedim Gürsel 173, Surname / Bir Osmanlı Macerası-İskender Pala 173, Zamansız / Latife Tekin 173, Tiamat / İhsan Oktay Anar 174

2022 Yılında Yayınlanan Türk Romanları / İbrahim Ulvi Yavuz / 175

• Dilimiz

D/İL / İdris Nebi Uysal, Prof. Dr. / 187

"Türkçe Yüzyılı"na Doğru 188, Türkçenin Gücü 189, Ekonomi Dili 190, Türkçenin Yeni Kelimesi "Liralaşma" 191, "Türkçe Şûrası" Kitabı 193, Dergiler 196, Kitaplar 197, Kelime Müzesi 198, Faaliyetler 199, Kayıplar 200, Yılın Kelimesi 201

• Deneme

Deneme Okur Yazarlığı/ Hüseyin Akın / 207

Akademisyenler Neden Deneme Yazamaz? 208, Boğaziçi-Mustafa Kutlu 209, Boşluk Değil Hayat 210, Birbirine Karışmayan İki Deniz 211, Tekne Kazıntısı 211, Cilveli Yazılar 212, Hormonlu Kafalar 212, Kalbe Açılan Kapılar 213, Papağanlar, Panayırlar, Hasatlar 215, Çağdaş Sanat Var Mı? 216, Berat Demirci'nin Serçe Saati 216, Yaşamak Geçti Başımdan 219, 2022 Yılında Çıkmış Deneme Kitapları 220

• Eleştiri

2022'de Eleştiri, Kuram, İnceleme ve Değini / İdris Ekinci / 253

Anlatıyı Yapıdan Okumak / Bilgin Güngör 253, Sanat İçgüdüsü / Denis Dutton 254, Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Geçmişten Günümüze Temel Kavramlar ve Tartışmalar / Veysel Lidar 254, Düzyazı Kuramı / Viktor Şklovski 255, Suç Şiir / Ümit Güçlü 256, Okumamak / Alejandro Zambra 256, Yaralı Erkekler / Çimen Günay-Erkol 257, Kayıp Kitapların İzinde / Giorgio van Straten 257, Janus'un Yüzü / Turgay Anar 257, Edebiyat Eleştirisi / Benedetto Croce 258, Kavramların Yolculuğu / Elif Daldeniz-Baysan 258, Kutsal Ruh / Michel Tournier 259, Teorinin Cini (Edebiyat ve Sağduyu) / Antoine Compagnon 259, Karakoç'un Balkonu / Fatih Yalçın 259, Şiirin Kısa Tarihi / John Carey 260, Samuel Beckett / Özgür Taburoğlu 260, Kitap, Hitap, Hakikat / Adonis 261, Şiir Neden Önemlidir? / Jay Parini 261, Kediler ve Kitaplar / Ülkü Tamer 262, Sanat ve Nesneler / Graham Harman 263, Bir Şiirdi Geçen Yıllar / Metin Celal 264, Hölderlin'in Deliliği / Giorgio Agamben 264, Thedor Adorno ve Walter Benjamin'de Sanat Eserinin Doğası / R. Görkem Aytimur 216, William Shakespeare / Terry Eagleton 265, Oğuz Atay / Özgür Taburoğlu 265, Tolstoyevski Muamması / Pierre Bayard, 266, Çözülmeyen Bulmaca / Bahar Dervişcemaloğlu 266, Dünya Romanının Serüveni ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü / Necip Tosun 267, Sineroman ve Novelizasyon / Ahmet Gögercin 267, Sorular / Roland Barthes 268, Zamanın Getirdiği Perspektifler / Haldun Taner 219, Peki, Ya Eserler Yazar Değiştirseydi / Pierre Bayard 268, Edebiyat ve Diğer Güzel Sanatlar / Şerife Çağın 269, Sanat Manifestoları/ Derleyen: Ali Artun 269, Çağdaş Sanat Var Mı? / Ayşegül Sönmez 270, Bozkırdaki İşaretler / Osman Çakmakçı 270, Thomas Mann ve Ailesi / Tilmann Lahme 270, Sanat ve Sanatçı / Otto Rank 271, Osman Özbahçe'den Üç Ayrı Kitap 272

• Musiki

2022 Yılında Müzik Dünyamız / Selçuk Küpçük / 271

Gülşen'in İktidar İle İmtihanı 271, Yapılamayan, Yasaklanan, İptal Edilen Konserler 272, Müzik Dünyasının Kayıpları, Saldıraya Uğrayan Müzisyenler 273, Etkinlikler, Haberler 274, 2022 Yılında Akademik Çevrelerde Düzenlenen Müzik Sempozyumlarından Bazıları 277

• Sinema

2022'de Sinema / Gülcan Tezcan / 281

Sinemanın Dijitale Karşı Son Çırpınışları 281, Çağrı ile hasret giderdik 282, Sinemaya can suyu: TRT destekleri 282, Festivallere İdeolojik Hegemonya 283

• Basın

Medya ve Eğitim / Ekrem Özdemir / 287

Eğitim mi Sertifika mı? 288, Dijital Okur, Dijital Yazar 288, Yapay Zeka ve Metaverse 289

• Radyo/TV

Küresel Televizyon Yayınları / Can Özcanlı / 293

Küresel Televizyon Ulusal Televizyon Kanallarına Karşı 294, Ulusal Kanallar Ne Yapıyor? 295, Televizyon'da Çocuk Kanalları 296, Kültürel Evrim 2022 Televizyon Artık Sadece Televizyon Değildir 296, Yayıncılığa Dair Yaklaşan Denetimsizlik Sorunu 297, Devletler, Şirketler Dijital Yayınlar 297

• Dergiler

Bizim Külliye, Kitap-lık Dergisi, Varlık Dergisi , Nihayet Dergisi / Mehmet Kurtoğlu / 301

Muhit Dergisi, Karabatak Dergisi, Türk Edebiyatı Dergisi, Aydos Dergisi, Teferrüc Dergisi, Söğüt Dergisi, Şehir ve Kültür Dergisi, Yolcu Dergisi, Çare Dergisi, Yediiklim Dergisi, Ayvakti Dergisi, Bir Nokta Dergisi / Mustafa Uçurum / 319

Olağan Hikâye 2022, Edebiyat Ortamı, Hece Öykü, Mahalle Mektebi / Yunus Nadir Eraslan / 340

Açıkkara / Mehmet Pektaş / 367

Bir Belediye Kültür Hizmeti Olarak Şehir Defteri Dergisi / Halit Yıldırım / 373

• Çocuk Edebiyatı

Çocuk Edebiyatı / Rukiye Oklan / 379

• Folklor

Halk Kültürü Evleri / Ahmet Şenol / 389

• Nesillerin Mirası

Mehmet Bayrakdar, Prof. Dr. / Mülâkat: Gülfem Akyıldız / 401

Murtaza Korlaelçi, Prof. Dr. / Mülâkat: Rabia Nur Akmaz / 408

• TYB'nin Yayınları

TYB'nin Yayınları / Mahmut Erdemir / 431

• Olaylar ve İnsanlar

Olaylar ve İnsanlar 2022 / İbrahim Ulvi Yavuz / 439

• Kayıplar

Kayıplar 2022 / İbrahim Ulvi Yavuz / 527

kültür hayatımız

Saliha Sultan

2022'NİN KÜLTÜR SANAT DÜNYASI

Saliha Sultan

Türkçenin yüzyılına doğru...

Kültür sanat sektörü, 15 milyon kişinin Kovid nedeniyle hayatını kaybetmesi ile dünya tarihine kaydolan pandeminin gölgesinde geçen 2021'in ardından 2022'de bütün alanlarda nihayet yeniden canlandı. Kültür sanat sektörünün önceliği 2022 boyunca Kovid yasakları, tedbirleri nedeniyle ertelenen işleri hayata geçirmek ve dönemin açtığı yaraları bütünüyle sarmak olurken, öte yandan kültür mahfillerindeki yaşanan normalleşme sanatın iyileştirici gücünü bir kez daha ortaya koydu. Sektörde 2022 yazında açık hava etkinlikleri ile başlayan coşkuyu, hâlâ süren Kovid tedirginliği bir önceki yıldaki gibi etkileyemedi. Ancak 2022 yazının ilk günlerindeki coşku, gençlere yönelik düzenlenen bazı festivallerin düzenlendikleri bölgelerin idari yöneticileri tarafından güvenlik, sağlık gibi ileri sürülen çeşitli nedenlerle iptal edilmesi, ertelemesi hasebiyle kısa sürede sekteye uğradı. İki yıllık pandemi süreci boyunca can derdiyle boğuşan ve hayatta kalma mücadelesi veren, sosyal medyada birlik, beraberlik ve dayanışma mesajları paylaşan Türkiye 'yasak' iddialarının ardından çabucak o 'eski günlerine' döndü, hararetli tartışmalar başladı. Bir kesim sanatın ve sanatçının dokunulmazlığını vurgulayıp, getirilen 'yasakları' siyasi saiklere bağlayarak ateş püskürürken, diğer kesim organizasyonların milli, manevi değerlere uygunluğunu tartıştı. Tüm bu tartışmalara, kur artışı ile yaşanan hayat pahalılığı da eklenince, 2022'nin kültür sanat sektörü için iki yıllık pandemi bozgunundan sonra 'güllük gülistanlık' geçtiğini söylemek zor oldu...

Kültür ve Turizm Bakanlığı, büyükşehir belediyeleri ve yerel yönetimler gibi öncü kurumların birçok şehirde ücretsiz düzenlediği konserler doldu taştı ancak sinema salonları dünya sinemasından ve Türk sinemasından yapımları izleyiciye sunarak ne kadar çabalasa da bir türlü dolmadı. Pandemi boyunca birçok kampanya yürüten özel tiyatrolar, 2022'de Kültür Bakanlığı'ndan tarihte eşi görülmemiş bir destek alsa da, bu kez yükselen faturalar bellerini büktü. Yayın dünyası ise 2022'yi en zor geçiren sektör oldu. Son yıllarda okuma kültüründe yaşanan artışa rağmen maliyetlerde

iki katı aşan yükseliş kitap basımını vurdu, yayıncılık sektörü 2015 seviyelerine geriledi. Edebiyatın mutfağı dergiler de bu süreçten etkilendi, kendi imkanları ile çıkan birçok dergi yayına ara verdi. Büyükşehir belediyelerinin de son yıllarda ilgi gösterdiği kitap fuarları birçok şehirde 2022'de yeniden sahneye çıktı, iki yıl aranın ardından gelen ve yayıncıların kitap fiyatlarında yüzde 50'ye varan indirim imkanları sunduğu İstanbul Tüyap Kitap fuarı ise beklenen ilgiyi görmedi.

Yılın en geniş kapsamlı kültür sanat organizasyonu ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önce İstanbul'da 'Beyoğlu Kültür Yolu Festivali' olarak başlattığı ardından Ankara'ya 'Başkent Kültür Yolu Festivali' adıyla taşıdığı, gördüğü ilginin ardından yıl içinde sekiz şehre birden yaydığı Kültür Yolu Festivali oldu. Binlerce etkinliğin, yüzlerce tiyatro oyununun, serginin, söyleşilerin, konserlerin, özel etkinliklerin yer aldığı festivaller kapsamında binlerce sanatçı sanatseverlerle bir araya gelme imkanı buldu. En çok etkinlik gerçekleşen mekan ise, restorasyonunun ardından 2021 sonundan yeniden açılan Atatürk Kültür Merkezi oldu. Türkiye Yazarlar Birliği'nin de birçok etkinlikle yer aldığı AKM, dünya çapında isimlerle düzenlediği konserlerin yanı sıra 2022 boyunca birçok sergi, tiyatro oyunu ve özel etkinliğe ev sahipliği yaptı. Film festivallerinin yeni durağı ise AKM'de yeniden hayat bulan Yeşilçam Sineması oldu.

Diğer yandan, 2022'de yüzümüz 'ahlat taş işçiliği', 'çay kültürü' gibi değerlerimizin UNESCO Kültürel Miras Listesi'ne kaydolması, İngiltere'ye kaçırılan Eros Başı'nın 140 yıl sonra İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 33 tonluk lahitte yer alan vücuduna kavuşması, Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'nin Avrupa Müze ödülünü alması gibi birçok tarihi olayla güldü.

2022'nin son günlerinde, kültür sanat dünyasına dair birçok rapor iki yıllık pandemi sürecinin ve kur artışında yaşanan artışın derin izlerini yansıtırken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Eylül 2023'te açıkladığı 'Türkiye Yüzyılı' vizyonu umutları yeşertmiş durumda. Türkiye Yazarlar Birliği de bu vizyona 'Türkiye Yüzyılı Türkçe'nin de yüzyılı olmalı' mottosu ile katkı sunarak bu hedefle etkinlikler düzenlemek için harekete geçti.

2023 yılının kültür sanat sektöründe çözüm bekleyen meselelerin çözüme kavuşacağı bir yıl olmasını dilerken, acısıyla tatlısıyla geride bıraktığımız 2022'nin belli başlı olaylarını TYB'nin 2023 Türkiye Kültür Sanat Yıllığı için derledik...

2022'NİN KÜLTÜR SANAT ÖDÜLLERİ

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri

1995'ten beri verilen Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri 2022'de tarihinde ilk kez 13 kategoride verildi. Ödülleri Cumhurbaşkanı Erdoğan Twitter hesabından "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'ni almaya hak kazanan birbirinden kıymetli sanatçılarımızı, ilim ve kültür insanlarımızı en kalbî duygularımla tebrik ediyorum. Vefa Ödülü sahibi büyük halk ozanımız Âşık Veysel'i rahmetle yâd ediyorum" ifadeleriyle duyurdu. 2022'nin edebiyat ödülü 86 yaşındaki şair Yavuz Bülent Bakiler'e, müzik ödülü Ajda Pekkan'a, sinema ödülü Yılmaz Erdoğan'a, tiyatro ödülü Ayla Algan'a, resim ödülü Süleyman Saim Tekcan'a, geleneksel sanatlar ödülü Gülbün Mesara'ya, karikatür-animasyon ödülü Varol Yaşaroğlu'na, dans-bale ödülü Tan Sağtürk'e, ilim-kültür ödülü Hayrettin Karaman'a, mimari ödülü Hilmi Şenalp'a, zanaat ödülü Sevan Bıçakçı'ya verildi. Daha önce eleştiri, arkeoloji, sahaflık gibi farklı dallarda da verilen ödüllerde 2022'de ilk kez gastronomi ödülüne de yer verilerek, bu ödüle Ömür ve Yunus Emre Akkor kardeşler layık görüldü.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülleri

Türkiye'de özgün eser, uygulama, yorum veya bilimsel araştırmalarla katkı sunanlara verilen Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülleri'nin 2022 sahipleri Ahi Kültürünü Araştırma ve Eğitim Vakfı, Kenan Yavuz Etnografya Müzesi ve Satranç Müzesi (Gökyay Vakfı) oldu. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz'un başkanlığındaki jüride Bakan Yardımcısı Ahmet Misbah Demircan, Güzel Sanatlar Genel Müdürü Ömer Faruk Belviranlı, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Mustafa Kurt, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Handan İnci Elçi, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. İskender Pala ve Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erhan Özden yer aldı.

Necip Fazıl Ödülleri

Edebiyatçı ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek'in manevi ve kültürel mirasını yaşatmak amacıyla Star Gazetesi tarafından düzenlenen Necip Fazıl Ödülleri'ne 2022'de 6 dalda 7 isim ödüle layık görüldü. Ödüller *Prof.*

Dr. M. Fatih Andı, Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç, Prof. Dr. Turan Karataş, Dr. Ahmet Murat Özel ve *Necip Tosun'dan* oluşan jüri tarafından belirlendi. 2022'de 'kadim Türk kültürünün izlerini şiirinin özüne koyması, neredeyse bütün mesaisini şiire, şiir dergilerine, şiir üzerine araştırma ve inceleme yazılarına ayırdığı için' şair Mehmet Can Doğan, Necip Fazıl Şiir Ödülü'ne değer bulundu. Yazar Ayşegül Genç, 'yenilenleri, kaybedenleri, kenarda kalanları derinlikli bir anlatım ve ikna edici bir dille anlattığı eserleriyle Türk edebiyatına özgün katkılar sunması' nedeniyle Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü'nün sahibi oldu. Yazar Mustafa Özel de 'roman ve iktisat, roman ve siyaset eksenli eserleriyle Türk düşünce ve edebiyat hayatında önemli bir tema ve beslenme alanı oluşturduğu' için Necip Fazıl Fikir-Araştırma Ödülü'ne değer görüldü. Necip Fazıl Uluslararası Kültür Sanat Ödülü"nün sahibi ise 'iki ülke halkının yakınlaşmasına yaptığı katkılarla' Azerbaycan edebiyatı ve kültürünün önemli isimlerinden, yazar ve siyasetçi Elçin İlyasoğlu Efendiyev oldu. Resim sanatına uzun zamandır emek veren, 'geleneksel düşünce ve sanat birikimini modern sanatın imkanlarıyla dile getiren, yetiştirdiği öğrenciler yoluyla resim sanatının sevilmesinde ve gelişmesine katkılarda bulunan' ressam İlhami Atalay da Necip Fazıl Saygı Ödülü'nü aldı. Yazar Elif Genç ve Can Acer ise Necip Fazıl İlk Eserler Ödülleri'ni kazandı.

*

TÜRDEB Dergi Ödülleri

Türkiye Dergiler Birliği (TÜRDEB) tarafından bu yıl üçüncü kez düzenlenen 'Dergi Ödülleri' yıllığımızın kaleme alındığı tarihte henüz açıklanmamıştır. 2021 ödülleri de aynı nedenle yıllığımızda yer alamadığından, tarihe kayıt düşmek açsından geçen yıl verilen ödülleri yıllığımıza almayı uygun bulduk.

2021 TÜRDEB Dergi Ödülleri'ne layık görülen dergiler şöyle:

Yılın Dergi Tasarımı: Lacivert Dergisi ve Seferber Dergisi

Yılın Dergi İçeriği: Gerçek Hayat Dergisi

Yılın Dergi Editörü: M. Sedat Sert (Şiraze Dergisi)

Yılın Haber Dergisi: Kriter Dergisi

Yılın Dış Politika Dergisi: M5 Dergisi

Yılın Popüler Dergisi: Nihayet Dergisi

Yılın Kültür Dergisi: İzdiham Dergisi

Yılın Edebiyat-Şiir Dergisi: Edebiyat Ortamı Dergisi

Yılın Sanat Dergisi: Makam Dergisi

Yılın Bilim Dergisi: Bilim ve Teknik Dergisi

Yılın Tarih Dergisi: Aktüel Tarih Dergisi

Yılın Şehir Dergisi: Şehir ve Düşünce Dergisi

Yılın Gençlik Dergisi: Anadolu Gençlik Dergisi

Yılın Kadın Dergisi: KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi

Yılın Çocuk Dergisi: Minika Çocuk Dergisi

Yılın Düşünce-Analiz Dergisi: Diplomatik Türkiye Dergisi ve Sebilürreşad Dergisi

Yılın Halk Kültürü Dergisi: Anatolian Dergisi

Yılın Polisiye Dergisi: Dedektif Dergi

Yılın Seyahat Dergisi: Tempo Travel Dergisi

Yılın Mizah Dergisi: (Bu kategoride bu yıl ödüle layık dergi bulunamamıştır.)

Yılın Sektörel Yayın Dergisi: Platin Dergisi

Yılın Akademik Dergisi: Türk Dünyası (Türk Dil Kurumu)

Yılın Dosya Dergisi: Karabatak Dergisi

Yılın Kitap Dergisi: Okur Dergisi

Yılın Kamu Dergisi: Sosyal Politikalar Dergisi ve Aile ve Çocuk Dergisi (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı)

Yılın Sesli Dergisi: Diyanet Aylık Dergi

Yılın Dijital Dergisi: GZT

Yılın Blog Sitesi: dunyalilar.org

Yılın Gelecek Vaat Eden Dergisi: Teferrüç Dergisi

Yılın En İyi Çıkış Yapan Dergisi: Şiraze Dergisi

Yılın Dergi Dostu Gazetesi: Yeni Şafak Gazetesi

Yılın Dergi Dostu Haber Sitesi: yenisafak.com.tr

Yılın Dergi Dostu Portalı: Turkcell Dergilik

Yılın Dergi Dostu Belediyesi: Sultanbeyli Belediyesi

Yılın Dergi Dostu Yazarı: Sadık Yalsızuçanlar

Yılın Dergi Arşivcisi: Yusuf Turan Günaydın (Yazar)

Türkçe Özel Ödülü: Hece Dergisi

Dergicilik Özel Ödülü: Ali Haydar Haksal (Şair-Yazar) – Yedi İklim Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Vefa Ödülü: Mahmut Bıyıklı

Mehmet Akif İnan Ödülleri

Memur-Sen'in kurucusu, şair ve yazar merhum Mehmet Akif İnan anısına düzenlenen törende, 2022'de dördüncüsü verilen Mehmet Akif İnan Ödülleri sahiplerini buldu. Memur-Sen Konfederasyonu ve Mehmet İnan Vakfı tarafından sendikanın Genel Merkezi'nde düzenlenen törende, 6 kategorideki ödüller sahipleriyle buluştu. Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü, Mustafa Kutlu'ya verilirken, Üstün Hizmete Vefa Ödülü Diyanet İşleri Eski Başkanı Prof. Dr. Lütfi Doğan'a verildi. Jüri Özel ödülünün sahibi çizer Hasan Aycın olurken, Doç. Dr. Halil İbrahim Üçer İslam Düşünce Atlası çalışmasıyla Başarı ve Teşvik Ödülü'ne, Uluslararası Değer Ödülü'ne ise Sudan İşçi Konfederasyonu Başkanı Yusuf Abdülkerim layık görüldü. Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü ise Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesine ait maden ocağındaki patlamada yaralanmasına rağmen maden ocağına tekrar girerek 6 arkadaşını kurtardıktan sonra hayatını kaybeden Yener Saygın'a ithafen eşi Demet Saygın'a takdim edildi.

Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü

Cevdet Kudret ailesinin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve TÜYAP iş birliğiyle düzenlediği Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü 2022'de tiyatro dalında verildi. Hasibe Kalkan, Ahmet Sami Özbudak, Merih Tangün, Leman F. Yılmaz, Özen Yula'dan oluşan seçici kurulun yaptığı değerlendirme sonucunda, 'derecelendirmiş ödüllendirme' yerine, ödülün her biri çağdaş Türk Tiyatrosunun dört ayrı yönünü temsil eden, yeni kuşak yazarlara verilmesi oy birliğiyle uygun bulundu. Buna göre, Özgecan Şimşek'in Alketas adlı oyunu 'tragedyayı çağdaş bir yorumla sunduğu'; Erencan Atmaca'nın K.ÖZ. adlı oyunu 'karakter ağırlıklı dramayı yeni bir

bakış açısıyla değerlendirdiği'; Cana Bostan'ın Uygun Bir Kayboluş İçin Ekmek Kırıntıları oyunu 'radikal bir sahne plastiğini ele alan deneysel bir metin olduğu'; Berat Beyoğlu'nun Yaşamak İstediğim Dünyadan Artakalan oyunu 'distopik bir dünyayı sinematografik bir kurguyla sahneye taşıdığı' için ödüle değer bulundu. Ayrıca Türk Tiyatrosuna 1965 yılından günümüze kadar büyük katkıları olan Hidayet Sayın'a, son yazdığı Kafes adlı oyunla, 'duru Türkçesi ve tarihî oyun kavramını taze bir solukla değerlendirdiği' için 2022'de ilk kez verilen 'Onur Ödülü' takdim edildi.

Everest Yayınları İlk Roman Ödülü

Everest Yayınlarının 2006 yılında yeni yazarlar ve metinler keşfetmek amacıyla başlattığı İlk Roman Yarışması'nın 2022 kazananı Geceden Beri adlı dosyasıyla Elif Demirel oldu. Seçici kurulunda Asuman Kafaoğlu-Büke, Bahriye Çeri, Gülfem Pamuk, Irmak Zileli ve Zekiye Antakyalıoğlu'nun yer aldığı ödülün gerekçesi ise şu cümlelerle ilan edildi: "Batıl ile aklı, masal ile gerçeği, geçmiş ile bugünü güçlü imgelerle yoğuran, günümüz insanının kaygılarına, sırlarına ve karanlık yanlarına büyülü gerçekçiliğin penceresinden aynalar tutan ve her bir aynasını çiçeklerle bezeyen özgün bir roman. Yazar, doğaya ve insana saygılı anlatısı, güçlü dili ve sıradan olanı sıradışı kılma becerisiyle bu ödüle layık bulunmuştur."

Haldun Taner Öykü Ödülü

Milliyet gazetesi tarafından 33'üncüsü düzenlenen 2022 Haldun Taner Öykü Ödülü, Deliliğe Zarif Bir Giriş kitabıyla Burçe Bahadır'ın oldu. Seçici kurul başkanlığında Doğan Hızlan'ın yer aldığı jüride; Demet Taner, Handan İnci, Nursel Duruel, Metin Celâl, Mehmet Zaman Saçlıoğlu ve Kamil Erdem görev aldı. Jüri, Bahadır'ın Nota Bene Yayınları'ndan çıkan *Deliliğe Zarif Bir Giriş* kitabını ödüle layık bulma gerekçesini şu ifadelerle açıkladı: "Hayatın farklı sahnelerinden, kanıksanılmış sanılan durumları incelikli, duyarlı bir yorumla ve yalın, akıcı bir dille resmetmesi; an/süreç dengesini kurmadaki başarısı nedeniyle Burçe Bahadır'ın 'Deliliğe Zarif Bir Giriş' adlı kitabına verilmiştir."

Metin Altıok Şiir Ödülü

15. Metin Altıok Şiir Ödülü'nü kazanan şair açıklandı. Doğan Hızlan başkanlığında Hilmi Yavuz, Eray Canberk, Ali Cengizkan, Haydar Ergülen'den oluşan seçici kurul ödülü 'Hayattayız Nihayet' adlı kitabıyla tutuklu şair İlhan Sami Çomak'a vermeyi kararlaştırdı. Metin Altıok Şiir Ödülü Seçici Kurulu, ödülün verilmesindeki gerekçeyi şu sözlerle aktardı: "İnsanın ölümcül bir yalnızlık, 'bir hafıza kaybı' içinde çürüdüğü; doğanın

yıkıcı bir sevgisizlikte can çekiştiği, toplumun, korku ve şiddetten başka bir geleceğinin kalmadığı bir dünyada, 28 yıldır bu dünyanın içinde yaşamadığı hâlde, olağanüstü bir şiirle, pürüzsüz bir dil ve derinlikle, emekle, aşkla, özgürlük tutkusuyla, barış hayaliyle dünyayı ve insanı yeniden kurduğu için, 15. Metin Altıok Şiir Ödülü, İlhan Sami Çomak'ın Hayattayız Nihayet kitabına oybirliğiyle sunulmuştur. Şairimizi kutluyoruz."

Oğuz Tansel Şiir Ödülü

Bilkent Üniversitesi Oğuz Tansel Türk Edebiyatı Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından şair ve halk bilimci Oğuz Tansel adına verilen ödül 2022'de de sahibini buldu. Bu kapsamda, '2022 Oğuz Tansel Şiir Ödülü'ne 'Güneş Kalır Bir Başına Kitabı' ile şair Ömer Erdem layık görüldü. Alphan Akgül, Mehmet Kalpaklı, Birhan Keskin, Orhan Tekelioğlu ve Levent Yılmaz'ın yer aldığı seçici kurul, Ömer Erdem'in bu kitabıyla, 20. yüzyıl şiir akımlarının etkilerini özümseyerek aşması, yalın ve lirik bir söyleyiş ile düşünce derinliğini birleştirmesi, klasik şiire özgü dize tartımı, eda ve kompozisyon bilgisini çağdaş şiir anlayışlarıyla yorumlayarak modern ve özgün bir üslup yakalamayı başarmış olmasını ödülün gerekçesi olarak gösterdi.

Orhan Kemal Roman Ödülü

1972 yılından bu yana her yıl düzenlenen Orhan Kemal Roman Armağanı'nin 52'incisi Burhan Sönmez'in İletişim Yayınları'ndan çıkan *Taş ve Gölge* romanı kazandı. Orhan Kemal Ailesi Ve Everest Yayınları tarafından düzenlenen ödülün seçici kurulunda Nazım K. Öğütçü, M. Nuri Gültekin, Çimen G. Erkol, Tahir Şilkan, Seray Şahiner, Gürsel Korat ve Mazlum Vesek yer aldı. Orhan Kemal Roman Armağanı Seçiciler Kurulu, ödül gerekçesini; "Farklı coğrafyaları birleştirdiği, göçü, hafızanın farklı çelişkilerini, yaşam mücadelesini çok yönlü ve güçlü bir kurguyla, canlı karakterler ve etkili metaforlar yaratarak ele aldığı, Türkiye'nin toplumsal arka planıyla başarılı bir şekilde anlattığı için 2022 yılı, 51. Orhan Kemal Roman Armağanı'na değer görmüştür" ifadeleriyle açıkladı.

Sait Faik Hikâye Armağanı

Türk edebiyatının en prestijli ödüllerinden Sait Faik Hikâye Armağanı'nın 68'incisi verildi. Yazar Sait Faik Abasıyanık anısına her yıl bir öykücüye verilen ve Darüşşafaka Cemiyeti ile İş Bankası Kültür Yayınları işbirliğiyle düzenlenen Sait Faik Hikâye Armağanı Yok Yolcu kitabıyla Kamil Erdem'e verildi. Doğan Hızlan'ın başkanlığını üstlendiği, Hilmi Yavuz, Nursel

Duruel, Prof. Dr. Jale Parla, Murat Gülsoy, Beşir Özmen ve Metin Celal'den oluşan Seçici Kurul, 68. Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, "Hayatı, toplumu, bireyler arası ilişkileri incelikli gözlemleriyle, dile hâkim, şiirsel ve özenli bir anlatımla, ustaca yansıtması" gerekçesiyle Kâmil Erdem'in Yok Yolcu adlı kitabına oy birliğiyle vermeyi kararlaştırdı.

Sait Faik Öykü Ödülü

2022 yılını Sait Faik'e adayan Nilüfer Belediyesi Kütüphane Müdürlüğü'nün bu çerçevede düzenlediği 'Sait Faik Öykü Ödülü' sahibini buldu. Birgül Oğuz, Hülya Soyşekerci, Jale Özata Dirlikyapan, Nahit Kayabaşı ve Şafak Baba Pala'dan oluşan seçici kurulun yaptığı değerlendirme sonucunda ödüller şu şekilde açıklandı: Büyük ödülün sahibi 'Aziz' öyküsü ile Elif Yeşilkaya oldu. Yarışmada ayrıca, Işıl Madak, Alp Özalp, Metin Turan, Büşra Altuntaş, Özcan Doğan mansiyon ödülünün sahibi olurken, Emine Erdem Alpyürük, Onur Akbaba, Furkan Çetin, Elvan Ucur, Mehmet Edemen, İsmail Çevik, Nurhan Şahinkaya, Nuray Elçin, Serap Karakuş Besi, Aliye Zorlu Mit, Necla Akdeniz, Efe Eğilmez, Beyhan Keçeli, Uğur Morkaya'nın öyküleri de hazırlanacak kitapta yayımlanmaya değer bulundu.

Sedat Simavi Ödülleri

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) 2022 Sedat Simavi Ödülleri sahiplerini buldu. 46'ncısı düzenlenen törende 9 dalda ödül verildi. Edebiyat dalında ödüle 'Kitap İçin 5' adlı eseriyle Selçuk Altun layık görüldü. Diğer ödüllere, gazetecilik dalında Murat Ağırel, Televizyon Haber dalında Yeşim Karacaoğlu ve Mehmet Akif Balıkçıoğlu, Belgesel dalında Şükran Pakkan, Karikatür dalında İ. Bülent Çelik, Sosyal Bilimler dalında Prof. Dr. Cem Behar, Fen Bilimleri dalında Prof. Dr. Emrah Özensoy, Sağlık Bilimleri dalında Dr. Arif Engin Çetin, Spor dalında Kadın Milli Boks Takımı, Televizyon haberi övgü dalında Gülçin Hacıevliyagil, Ayçe ve Kemal Kiruk, Radyo övgü dalında Didem Karakelle Sayın, Gazetecilik övgü dalında Eylem Nazlıer, Fen Bilimleri övgü dalında Prof. Dr. Seda Keskin Avcı ve ekibi, Sağlık Bilimleri övgü dalında Prof. Dr. Fatma Alibaz Öner'e verildi.

Yunus Nadi Ödülleri

Yunus Nadi Ödülleri'nde, 2022'de öykü dalında 77, roman dalında 106, şiir dalında 94, sosyal bilimler araştırması dalında 20, karikatür dalında 28, fotoğraf dalında 8 olmak üzere toplam 333 yapıt değerlendirildi. 77. Yunus Nadi Ödülleri; 'Roman' dalında Belgin Bıyıkoğlu'na, 'Öykü' dalında

Kâmil Erdem'e, 'Sosyal Bilimler Araştırması' dalında Prof. Dr. Mustafa Aktar'a, 'Karikatür' dalında Birol Çün'e ve 'Şiir' dalında ise Güray Öz'e verildi. Ödüllerin seçici kurulunda Prof. Dr. Ahmet Mumcu, Dr. Alev Coşkun, Prof. Dr. Emre Kongar, Prof. Dr. Örsan Kunter Öymen, Prof. Dr. Barış Doster, Prof. Dr. Şaduman Halıcı ve Osman Selim Kocahanoğlu yer aldı.

Nobel Edebiyat Ödülü

2022 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi Fransız yazar Annie Ernaux oldu. Nobel jürisi tarafından yapılan açıklamada, 82 yaşındaki yazarın, 'kişisel hafızanın köklerini, mesafelerini ve kolektif kısıtlamalarını keşfetmedeki cesaretinden' dolayı bu yılki ödüle layık görüldüğü bildirildi. İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi›nde düzenlenen basın toplantısında Ernaux›un, yazılarında cinsiyet, dil ve sınıf açısından güçlü eşitsizliklerin damgasını vurduğu bir yaşamı tutarlı bir şekilde ve farklı açılardan incelediği, yazarlığa giden yolunun uzun ve zorlu olduğu belirtildi. Eserleri Gallimard yayınevi tarafından basılan Fransız yazar, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana Fransız toplumunun iç çalkantılarıyla birlikte gelişen bir kadın kimliğini eserlerinde ön plana çıkaran yazarın 'Boş Dolaplar', 'Babamın Yeri', 'Seneler', 'Yalın Tutku', 'Babam' kitapları Türkçeye çevrilmiş eserler arasında.

*

Attilla İlhan Edebiyat Ödülü

Bu yıl yedincisi düzenlenen 2022 Attilâ İlhan Edebiyat Ödülleri'nde roman dalındaki ödüle, Doğan Kitap Yayınları tarafından yayımlanan 'Yalnız' isimli romanıyla Zeynep Kaçar, şiir dalındaki ödüle ise Everest Yayınları'ndan çıkan 'Güneş Kalır Bir Başına' isimli kitabıyla Ömer Erdem değer görüldü. Seçiçi kurul, Zeynep Kaçar'ı ödüle layık görürken gerekçesini şu şekilde açıkladı: "Güncel bir konuyu, toplumsal kaygıları da gözeterek umutsuzluğun, çaresizliğin umuda dönüşebileceğini akıcı, sürükleyici bir dil ve kurgu ile anlatması nedeniyle ödüle layık bulunmuştur." Şair Erdem'in gerekçesi de şu şekilde açıklandı: "2022 yılı Attilâ İlhan Şiir Ödülü, gelenekle moderni kaynaştıran bütüncül bakışı, titiz dize işçiliği, kendine özgü dili ve hayatla örtüşen canlı imgeleri göz önüne alınarak 'Güneş Kalır Bir Başına' adlı kitabıyla Ömer Erdem'e verilmiştir." İlk Roman Vakıf Özel Teşvik Ödülü ise, Pankuş Yayınları'ndan çıkan 'Kanat Koparmaca' kitabıyla Zekiye Yaldız'ın oldu.

*

Duygu Asena Roman Ödülü

2007 senesinden beri Doğan Kitap tarafından, Duygu Asena anısına düzenlenen Duygu Asena Roman Ödülü'nün 2022 kazananı Everest Yayınları tarafından yayımlanan 'Ülker Abla' romanı ile Seray Şahiner oldu. 2022 Duygu Asena Roman Ödülü'nün jüri başkanlığını Doğan Hızlan üstlendi. Asuman Kafaoğlu Büke, Filiz Aygündüz, İhsan Yılmaz, Sibel Oral, Elif Tanrıyar ve Nermin Yıldırım'ın yer aldığı seçici kurul ödül gerekçesinde Şahiner'in ilk öykü kitabı 'Gelin Başı'ndan bugüne kariyeri boyunca kadın meselesinin üzerine giden, bunu temel mesele edinen, eserlerinde kadınlar arası dayanışmayı önemseyen bir yazar olduğunu belirterek gösterdiği süreklilikle ve tüm bunları yarattığı güçlü, akılda kalıcı roman kahramanları aracılığıyla okurlara aktaran bir yazar olduğunu vurguladı.

*

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri

Varlık Yayınları tarafından 1933'ten beri düzenlenen Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri 2022'de öykü ve şiir kategorilerinde verildi. Nursel Duruel, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Pelin Buzluk, Selçuk Orhan ve Birgül Oğuz'dan oluşun öykü seçici kurulu ödüle 'Çirkin Sevgilim' dosyasıyla Mehmet Fazlı Gök'ü layık buldu. Zeynep Uzunbay, Nilay Özer, Seyyidhan Kömürcü, Ali Özgür Özkarcı ve Mehmet Erte'nin yer aldığı şiir seçici kurulu ise ödüle 'Evrenin Sonuna Giderken Söylenecek Şarkılar' kitabıyla Bilge Miray Aslan'ı layık gördü.

*

Tudem Edebiyat Ödülleri Resimli Kitap Yarışması

Tudem Yayın Grubu'nun, yazar ve çizerlerin resimli kitap üretimini teşvik etmek ve resimli kitap türünün gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla düzenlenen 2003 yılından bu yana düzenlediği Tudem Edebiyat Ödülleri 19'uncu yılında resimli kitap alanında düzenlendi. Birincilik ödülüne 'Benim Adım Maya' isimli dosyası ile Gonca Mine Çelik değer görüldü. İkincilik ödülüne 'Doğadaki İzlerimiz' ile Meryem Ermeydan-Melike Tan, üçüncülük ödülüne ise 'Prenses Olmak' ile Gizem Karagöz-Nurtaç Şen Akçelik değer görüldü.

Erdal Öz Edebiyat Ödülü

Can Yayınları'nın kurucusu Erdal Öz'ün anısını yaşatmak için ailesi tarafından her yıl düzenlenen Erdal Öz Edebiyat Ödülü, yeni sahibini

buldu. Başkanlığını Cemil Kavukçu'nun üstlendiği, Ömer Türkeş, Metin Celal, Nilüfer Kuyaş, Murat Yalçın, Jale Özata ve Faruk Duman'dan oluşan Seçici Kurul, Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün on beşincisinin Mehmet Eroğlu'na verilmesini kararlaştırdı. Ödülün gerekçesinde şu ifadeler yer aldı: "Erdal Öz Edebiyat Ödülü Seçici Kurulu, 25 Eylül 2022'de yaptığı toplantıyla, bu yılın ödülünü, uzun yıllara yayılan romancılık kariyeriyle Mehmet Eroğlu'na vermeye karar verdi. Mehmet Eroğlu, kişisel ya da toplumsal yıkımlara, acılara karşı duyarlılığı ve sorumlu bir aydın yazar tavrıyla, gerçek hayatın, gerçek insanlarını, yakın tarihin karanlık dönemlerini ele alan romanlarıyla ve girdiği yeni arayışlarla ödüle layık görüldü."

Ömer Asım Aksoy Ödülü

1995'ten bu yana her yıl başka bir yazınsal yapıta verilen Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü'nün 2022 sahibi, Derya Sönmez'in, Sırça Kanatlar (Sel Yayınevi) adlı öykü kitabı oldu. Ödülün seçici kurulunda İnci Aral, Sadık Aslankara, Hidayet Karakuş, Mehmet Zaman Saçlıoğlu ve (aile adına) Sevgi Özel yer aldı.

Talât Sait Halman Çeviri Ödülü

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, Talât Sait Halman anısına, nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek amacıyla başlatılan Talât Sait Halman Çeviri Ödülü›nün 2022 yılı sahibi, çevirmen Zafer Ceylan oldu. Başkanlığını yazar Doğan Hızlan'ın üstlendiği yazar, çevirmen ve eleştirmen Sevin Okyay; yazar ve çevirmen Ayşe Sarısayın; yazar ve çevirmen Yiğit Bener ile yazar ve çevirmen Kaya Genç'ten oluşan seçici kurul, ödülü Ceylan'a Taleb Alrefai'nin 2016 tarihli şiirsel kısa romanı Kaptan'ı Arapçadan Türkçeye büyük bir duyarlılık ve akıcılıkla çevirdiği gerekçesiyle verdi.

Tanpınar Ödülleri

Osmangazi Belediyesi'nin edebiyat dünyasının usta isimlerinden Ahmet Hamdi Tanpınar anısına 21'incisini düzenlediği Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Yarışması deneme dalında düzenlendi. Değerlendirme sonunda 'Safalar Getirdiler' isimli eseriyle İstanbul'dan Talip Kurşun birincilik, 'Miskin Yunus Dinler Sözü' eseriyle Ankara'dan Veysel Gökberk Manga ikincilik, 'Düşlerle Koşturan Bir Buket Çiçek Yolcusu' isimli eseriyle İstanbul'dan Mehtap Bayam İlhan üçüncülük derecesi elde etti. Mansiyon ödüllerini ise 'Hız Medeniyeti' isimli eseriyle Bursa'dan Fatih Şener,

'Genç Ölmek Adlı Bir Prelüt' isimli eseriyle Gaziantep'ten Turan Gündüz ve 'Ruhun Köşe Kapmaca Oyunu' isimli eseriyle Kocaeli'den Oğuzhan Okuyucu kazandı.

Vedat Günyol Deneme Ödülü

6. Vedat Günyol Deneme Yarışması'nda dereceye giren eserler açıklandı. Vedat Günyol Deneme Ödülü'ne 'Kanun Hükmünde Yalnızlıklar' dosyasıyla Mazlum Çetinkaya layık görüldü. 'Genç Deneme Yazarı' ödülüne 'Daraltılmış Yeni Baskı' adlı kitabıyla Hakan Unutmaz, Jüri Özel Ödülü'ne ise 'Devinimler' adlı kitabıyla Şafak Baba Palu değer görüldü.

Enver Gökçe Toplumcu Gerçekçi Şiir Ödülü

Barış Kitap, Özgün Öykü Şiir dergisi ve Enver Gökçe Dostlar Grubu tarafından verilen ödülün seçici kurulunda Ali Ekber Ataş, Arzu K. Ayçiçek, Ayten Mutlu, Hasan Hüseyin Yalvaç, İbram Erdem, Mehmet Özer, Metin Turan, Orhan Selen ve Yalçın Duman yer aldı. Jüri ödüle yarışmaya katıldığı 'Mimoza Yangını' adlı eseriyle şair Emel Koşar'ı layık gördü.

Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri

Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri, Kahramanmaraş'ta bu yıl 10 ülkeden 100'e yakın şair ve yazarın katılımıyla düzenlenen Uluslararası Şiir ve Edebiyat Günleri'nde üçüncü kez sahiplerini buldu. 'Saygı Ödülü' M. Uğur Derman'a, 'Şiir Ödülü' Hüseyin Atlansoy'a, 'Roman Ödülü' Yasemin Karahüseyin'e, 'Düşünce Ödülü' Ömer Türker'e, 'Öykü Ödülü' Necip Tosun'a, 'Çocuk Edebiyatı Ödülü' H.Salih Zengin'e, 'Yayın Ödülü' Lacivert Dergi-Mustafa Akar'a verildi.

YTB Türkçe Ödülleri

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından Türk Diasporası içerisinde edebi eserler vermeye istekli, yetenekli gençleri keşfetmek amacıyla düzenlenen 'YTB Türkçe Ödülleri' yarışması 2022'de de ilan edildi. Bu yıl 4. kez düzenlenen yarışmada Deneme, Öykü, Şiir, İlk Kitap alanlarına ek olarak Diaspora Çocuk Edebiyatı türüne de yer verildi. Yarışma duyurusunda sonuçların Eylül 2022'de açıklanacağı belirtilmesine rağmen kazananlar yıl sonuna kadar açıklanmadı.

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü

Pandemi nedeniyle 2021'de verilemeyen Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü 2022'de 'Patetik Senfoni' adlı yapıtıyla Hayati Baki Kazandı. Ali Cengizkan,

Bahar Gökler, Ferruh Tunç, İlyas Tunç ve Ahmet Özer'den oluşan Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü Seçici Kurulu yaptığı değerlendirme sonunda, 2022 yılı için ödülün Hayati Baki'nin yapıtına oy çokluğu ile verilmesini kararlaştırdı.

PEN Şiir Ödülü

PEN Türkiye tarafından her sene verilen Şiir Ödülü'nün 2022 sahibi şair Türkan İldeniz oldu. Ödül gerekçesinde "Şiir tanışmak olduğu kadar unutmamak, unutturmamak, hatırlamak da sayılır. Bazen hatırlanan tek bir şiiri bil bir şairi uzun yıllar yaşatır. O şiir ya da şiirler de okura, edebiyat tarihine ve şiir ortamına değerli anılar bırakır ve yazıldığı günleri yeniden yaşatır. Bundan 'şiir her anlamda yaşatır' gibi bir sonuç çıkıyor ki, doğrusu organik bir yazı, seslenme, bellek türü olarak şiire de bu yakışır" ifadelerine yer verildi.

Cemal Safi Şiir Ödülü

Samsun İlkadım Belediyesi tarafından dördüncüsü düzenlenen Cemal Safi Şiir Yarışması'nda 2022 yılında 'Mumla Hasbihal' şiiri ile Osman Erdal birincilik ödülünü kazandı.

Türk Diline Hizmet Ödülleri

Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından düzenlenen 'Türk Diline Hizmet Ödülü' 2022'de de sahibini buldu. Ödüllere layık görülen isimler, 'Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Grameri ve Sözlüğü Saha Araştırması' ve 'Türkiye Türkçesi ve Tarihî Devirler Yazı Dilleri Gramerleri' projelerinde, proje yürütücüsü olarak görev yapmış Prof. Dr. Leylâ Karahan ile aynı yıllarda Türk Dil Kurumuna hizmet eden ve kurumun çeşitli çalışma grupları ile yazı kurullarında yer alan ve özellikle Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu üzerinde çalışan Prof. Dr. Recep Toparlı oldular.

Kristal Kelepçe Ödülleri

Türkiye Polisiye Yazarları Birliği (POYABİR) tarafından polisiye edebiyatın gelişimine katkı sunmak amacayla düzenlenen Kristal Kelepçe Yarışması 2022 sonuçları açıklandı. Bu sene 4 dalda düzenlenen yarışmada, Yılın Polisiye Romanı dalındaki Kristal Kelepçe Ödülü Emrah Poyraz ve Ulaş Özkan imzalarını taşıyan 'Kör Kanun' adlı kitabın oldu. İlki verilen Yılın Polisiye Öykü Kitabı ödülü ise Herdem Kitap'tan çıkan Reha Avkıran imzalı

İnsanlık Hali'nin oldu. Teşvik Ödülü ise Aras Gençtürk'e verildi. Gençtürk, Mahzen Yayınları tarafından basılan *Kâbus* kitabıyla teşvik ödülünün sahibi oldu. Törende ayrıca Türk polisiye edebiyatına katkılarından ötürü eleştirmen ve yazar Ömer Türkeş'e Onur Ödülü takdim edildi.

Fransızca Çeviri Ödülü

Institut français Türkiye'nin yayınlanmış eserlerin Fransızcadan Türkçeye çevirisini teşvik etmek ve tercümanlık mesleğini öne çıkarmak, tercümanın Türkiye'de kitap ve yayıncılık sektöründeki yerini güçlendirmek amacıyla Fransızca Çeviri Ödülleri'nin ikincisini düzenledi. Ödülü, Bernard Lahire'in '*Rüyaların Sosyolojik Yorumu*' adlı kitabını Türkçeye aktaran Zuhal Karagöz kazandı. Çok sayıda klasik, modern ve çağdaş eseri Türkçeye çevirmedeki üstün başarısından dolayı Roza Hakmen de jüri tarafından Fransızca Çeviri Onur Ödülü'ne layık görüldü.

Türkiye Yazarlar Birliği Ödülleri

Milletimizi bir arada tutan kadim değerlerimizin ve millî kültürümüzün muhafazası, geliştirilmesi, yaygınlaşması ve yeni nesillere aktarılması için yurt içinde ve yurt dışında 45 yıldır çalışmalarını başarı ile sürdüren Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) 2022 yılının 'Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları' ödüllerini açıkladı. Ödülleri, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan,1 Ocak 2023 günü TYB Genel Merkezi Genç Kahve'de düzenlediği basın toplantısında duyurdu. Arıcan, yaptığı konuşmada, "Acısı, tatlısıyla bir yılı daha geride bıraktık. Öncelikle; 2023 yılının Milletimize, ülkemize ve tüm insanlığa sağlık, huzur, barış ve hayırlar getirmesini diliyorum. 2022 zor bir yıl oldu. Az da olsa etkisi devam eden Covid-19 salgını nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de zor bir yılı geride bıraktık. Salgından vefat edenlere Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı, hastanelerde tedavi gören tüm vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum" dedi.

- Özgün faaliyetlerin adresi

TYB'nin 1978 yılında Kurucu ve Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve arkadaşları tarafından kurulduğunu hatırlatan Arıcan sözlerini sürdürdü: "Türkiye'nin kültür-sanat yaşamına yön veren, öncülük yapan TYB; 45 yıllık geçmişi içerisinde; siyaset üstü konumu ve demokratik yapısı ile birliğimize üye olsun olmasın bütün yazar, fikir adamı, sanatçı ve aydınlarımızın kendilerini özgürce ifade edebildikleri mesleki, sivil ve demokratik bir zemin meydana getirmiştir. Özgün, nitelikli, etkililiği ve

kapsayıcılığı en fazla olan kültürel faaliyetleri tercih eden TYB için 2022 oldukça verimli geçti. Bu faaliyetlerden sadece bazılarını ifade etmek istiyorum; Türkçe Şurası, Ankara ve İstanbul Edebiyat Festivalleri, 30 yıldır; Türk dünyasının en büyük ve en geniş katılımlı edebiyat ve kültür faaliyeti olma özelliğini koruyan Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni'nin 15'incisi, 2. Tarihi Yaşatmak Şehri Yaşatmak Sempozyumu, 6. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi, 4. Uluslararası Genç Yazarlar Kurultayı, 5. Tarihî Roman ve Romanda Tarih Bilgi Şöleni, İstiklal Şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'u anma programları -ki bunu 44 yıldır gerçekleştiriyoruz-, Yeni Anayasa, Doğu Türkistan çalıştayları, 60 Yıl Sonra Ahmet Hamdi Tanpınar Bilgi Şöleni, Uluslararası Türkiye Arapça Kitap ve Kültür Günleri, Mesnevi, Yunus Emre, Safahat, Nurettin Topçu, Sezai Karakoç ve şehir okumaları. Tüm bu faaliyetlerimizi kitaplaştırarak literatüre de katkı sağlıyoruz."

- Kültür, sanat ve edebiyat politikalarına daha fazla yer verilmeli

2023 yılında gerçekleştirecekleri faaliyetler hakkında da bilgi veren Genel Başkan Arıcan, "Her yeni yılla birlikte umutlar tazelenir ve iyimser beklentiler artar. Bizim de; 45 yıllık bilgi, birikim, deneyim ve özgüvenle geleceğe dair önemli hedeflerimiz ve projelerimiz var. Yılın yazar, fikir adamı ve sanatçıları ödüllerini açıklamadan önce önemli iki konuya vurgu yapmak istiyorum. İlki; Ülkemizde özellikle son yirmi yılda ulaşımdan sağlığa, ekonomiden bilim ve teknolojiye, sanayiden tarıma, çevreden turizme kadar birçok alanda önemli adımlar atıldı. Teknolojik atılımlar ve yatırımlar hâlâ devam ediyor. Bu anlamda; son yıllardaki en önemli başarı hikâyelerimizden biri olan, Türkiye'nin gökyüzündeki imzası milli üretim İHA ve SİHA'ları göğsümüz kabararak izliyoruz. Emeği geçenleri milletimiz adına tebrik ediyorum, yürekten kutluyorum. Bir ülkenin topyekûn kalkınması ve gelişimi için temel kalkınma planları yapılırken, gelecek dönemlere yönelik yol haritası çizilirken kültür-sanat-edebiyat politikalarına mutlaka daha fazla yer verilmeli, daha geniş alanlar açılmalıdır" diye konuştu.

- 'Türkiye Yüzyılı' programına önemli katkılar sağlayacağız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı 'Türkiye Yüzyılı' programına kendi alanlarında katkı vereceklerini ifade eden Genel Başkan Arıcan, şunları kaydetti: "Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, 'Cumhuriyetimizin yeni yüzyılına güçlü bir başlangıç yapmak istiyoruz' ifadesiyle, tüm kurum ve kuruluşlara 'Gelin, Türkiye Yüzyılı

vizyonunu birlikte oluşturalım' çağrısını da yaptı. Ülkemizin en önemli kültür, sanat kuruluşu olarak bu çağrıya elbette katkı sunmak istiyoruz. Bunun için 2023 yılında gerçekleştirmeyi hedeflediğimiz faaliyetleri belirledik. Kamu, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler ve özel sektörle iş birliği yaparak ülkemizin dört bir yanında; binlerce yıllık tarihsel ve kültürel birikimimizin sonucunda oluşan kültür, sanat ve edebiyat etkinlikleri düzenleyeceğiz. Özellikle; Cumhuriyetin 100 yılında Balkanlardan Orta Asya'ya Türk Edebiyatı ve Kuruluşunun 100. Yılında Edebiyatın Yüzüncü Yılı temalı uluslararası bilgi şölenleri için tüm hazırlıklarımızı tamamladık."

Konuşmasında Türkiye'nin kültür değerlerinin dünyaya tanıtılmasının önemine vurgu yapan Arıcan, "Üzerinde durmak istediğim ikinci konu: Yılın yazar fikir adamı ve sanatçılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda şunu gördük; edebiyatın, kültürün, sanatın ve müziğin her alanında kıymetli eserlerimiz var. Türk dünyası başta olmak üzere tüm dünya ülkelerine; Anadolu'nun dinî ve sosyal hayatında önemli görevler üstlenmiş olan; Hacı Bektaş Velî, Mevlâna ve Yunus Emre gibi değerlerimizi ciddi, tutarlı ve sürekli yayın ve kültürel faaliyetlerle ülkemizi anlatmamız, tanıtmamız gerekir" ifadelerini kullandı.

- Bu ödüller 45 yıllık birikim ve tecrübenin eseri

Arıcan, TYB ödüllerinin amacı ve belirleniş usulüne ilişkin ise şunları söyledi: "Birliğimizin önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri de; günümüzün şair ve yazarlarını, fikir ve ilim insanlarını topluma tanıtmak, daha güçlü eserler vermeleri için teşvik etmek amacıyla, iyi olan eserleri, yılın yazar fikir adamı ve sanatçılarını belirleyerek ödüllendirmesidir. 45 yıllık bir birikim ve tecrübeyle; yıl içinde yönetim kurulumuzun kapsamlı araştırmalarının yanı sıra ülkemizin seçkin gazeteci, yazar, çevirmen, editör, şair ve eleştirmenlerinin görüş ve önerilerinden de yararlanılarak eser sahibinin dünya görüşü ve ideolojisine bakılmaksızın yılın yazar, fikir adamı ve sanatçılarını belirliyoruz. Eserleri takip edip değerlendirirken deneyimli, tecrübeli edebiyatçıların yanı sıra mutlaka gençlerin çalışmalarına da yer veriyoruz. Bu vesileyle son 45 yıldır edebiyata, sanata ve kültürümüze yeni kan diyebileceğimiz isimleri kazandırdık. Bugün kamuoyunun yakından tanıdığı birçok ünlü isim ilk ödülünü Türkiye Yazarlar Birliği'nden aldı. Ödüllerin kalıcı, geleneksel ve değerli olması için; TYB yönetim kurulunda görev yapan arkadaşlarımızın ve seçici kurul üyelerinin eserleri değerlendirmeye alınmamaktadır. Ayrıca, aynı dalda bir kişiye üst üste ödül verilmemektedir. Ödül alacak eserler konusunda

büyük bir hassasiyet gösteren seçici kurulumuzun bu davranışı yılladır hiç değişmediğinden 'iyi eserlerin aranıp bulunması' yönündeki bu gayretimiz kamuoyu tarafından da her zaman takdirle karşılanmış ve TYB edebiyat dünyasında haklı bir ün kazanmıştır. 2022 yılında da, ülkemizde yaşanan kültür, sanat ve düşünce hayatındaki gelişmeleri yakından takip ederek değerlendirdik; ödül alan kişi, kurum ve eserlerini belirledik. Eser sahibi, kişi, kurum ve kuruluşları tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum."

-TYB 2022 yılının 'Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları' Ödüllerini kazanan isimler ve kurumlar şunlar oldu:

Hikâye: Ali Işık, *Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü*- Pruva Yayınları,

Şiir: Atakan Yavuz, *Düşerken Söylenecek Şarkılar*- Ebabil Yayınları,

Roman: İsmail Özen, *Karlı Bir Gece Vakti*- Ketebe Yayınları,

Deneme: Ahmet Edip Başaran, *Sahipsiz Güzel*- Muhit Kitap Yayınları,

Edebi Tenkit: Servet Şengül, *Epik Damar*- Ketebe Yayınları,

Fikir: Taşkın Tuna, *Var Olmak Ya da Olmamak* -Şule Yayınları,

Araştırma: Mustafa Çıpan, *Pir-i Sani Divane Mehmet Çelebi* -İstanbul Tasavvuf ve Mûsikî Araştırmaları Derneği,

İnceleme: Murat Bozkurt, *Sinema ve İdeoloji*- İnsan Sanat Yayınları,

Dil: Hüseyin Rahmi Göktaş, *Kökses Teorisi Türkçenin Geleceği*- Ketebe Yayınları,

Hatıra: Şerif Aydemir, *Yaşamak Geçti Başımdan*- Ötüken Neşriyat,

Gezi: Kemal Kahraman, *Zamanın Ayak İzlerinde* (2 cilt)- Büyüyenay Yayınları,

Şehir: Mehmet Çayırdağ, *Kayseri Tarihi Araştırmaları* (2 cilt)- Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları,

Tercüme: Dr. Mehmet Yazgan, *Mahatma Gandhi* - Hece Yayınları,

Tiyatro: Kudret Ayşe Yılmaz, *Hayat Gibi- Bir Dram Bir Komedi*- Hece Yayınları,

Biyografi: Fazıl Gökçek, *Ahmet Mithat Efendi Çalışmaya Vakfedilen Bir Hayat*- Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayınları,

Çocuk Edebiyatı: Melih Tuğtağ, *Kuş Jokeyleri / Gerçeği Gıdıklayan Masallar*- Cezve Çocuk Yayınları,

Basın/Kültür: Adnan Öksüz, Millî Gazete,

Basın/Fikir: Abdullah Muradoğlu, Yeni Şafak Gazetesi,

Dergi: Karabatak Dergisi,

Türk Müziği: Dr. Gönül Paçacı, *Karar Perdesi*- TRT2,

Halk Kültürü: Ahmet Şenol, Halk kültürüne uzun süreli katkılarından dolayı,

Elektronik Yayıncılık: insaniyet.net

TV Programı: Aklıselim- TRT Türk

TV Belgesel: Diyanet TV-*Bir Sahaf Bin Dünya belgeseli*,

TYB Özel Ödülü: Fatih Belediyesi- Kültürel Belediyecilik

Kamu Yayıncılığı: ALBARAKA Yayınları,

Özel Yayıncılık: KADİM Yayın Grubu,

Yayıncılık Özel: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı,

Üstün Hizmet: Dr. Nazif Öztürk, Prof. Dr. Hasan Tahsin Feyizli ve Amir Ateş.

2022'NİN KÜLTÜR SANAT OLAYLARI

SÜLEYMAN ÇELEBİ YILI İLAN EDİLDİ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2022 yılını 'Süleyman Çelebi Yılı' olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan genelgede, Süleyman Çelebi'nin vefatının 600'üncü yılının UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alındığı hatırlatıldı. Halk arasında 'Mevlid' olarak anılan Vesîletü'n-Necât'ın yazarı Süleyman Çelebi'yi yâd etmek amacıyla yıl boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenlendi. Yazıldığı dönemden itibaren başta Balkanlar ve Orta Asya coğrafyaları olmak üzere pek çok ülkede mübarek gün ve gecelerde, doğum, ölüm, sünnet, evlenme, askere gönderme gibi vesilelerle okutulan söz konusu eserin sahibi Süleyman Çelebi'yi rahmetle yâd etmek amacıyla yıl boyunca yurt genelinde ve yurt dışında düzenlenen etkinlikler Diyanet İşleri Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla yürütüldü.

- Bursa'da 8 dilde mevlit okutuldu

Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, TÜRKSOY ve UNESCO tarafından 2022 yılının anma ve kutlama yıl dönümleri programlarına alınan Mevlid Şairi Süleyman Çelebi, vefatının 600. yılında 'Süleyman Çelebi ve Mevlid-i Şerif' programıyla 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti Bursa'da anıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bursa Büyükşehir Belediyesi iş birliğinde eylül ayında gerçekleşen programda 8 farklı dilde mevlit okutuldu. Bursa Ulu Camii'nin ilk imamı olan ve Peygamber Efendimizin hayatının asırlarca en etkili şekilde anlatılmasını sağlayan Mevlid-i Şerif'in yazarı Süleyman Çelebi Tayyare Kültür Merkezi'ndeki programda anıldı. Moderatörlüğünü Prof. Dr. Bilal Kemikli yaptığı programda Prof. Dr Mustafa Kara, Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal, Dr. Fuad Baçiçanin ve Araştırmacı Yazar Mustafa Öztürk, etkinliğe konuşmacı olarak katıldı. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alinur Aktaş'ın yanı sıra Bursa Milletvekili Osman Mesten, akademisyenler, öğrenciler ve vatandaşların katıldığı program, Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi Mahmut Şevket Öztürk'ün Mevlid-Şerif'i okumasıyla başladı, ardından 8 dilde mevlit okundu.

- Sempozyum düzenlendi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve Türk Dil Kurumu ile Türkiye Bilimler Akademisi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa Uludağ Üniversitesi ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatının iş birliğinde düzenlenen 'Süleyman Çelebi ve Mevlit Geleneği Sempozyumu' 16-18 Eylül 2022 tarihlerinde Bursa'da yapıldı. Süleyman Çelebi'nin anıt mezarında yapılan anma töreni ile başlayan sempozyum, Ulu Cami'deki mevlit programı ve Atatürk Kongre Kültür Merkezi Orhangazi Salonu'ndaki 'Süleyman Çelebi Resim Sergisi'nin açılışıyla devam etti. Açış konuşmaları, Açış Paneli ve 'Tevşih İlahileri Konseri' 16 Eylül 2022 tarihinde Atatürk Kongre Kültür Merkezi Merinos Parkı'nda yapıldı. Sempozyumun diğer 6 oturumu ile Değerlendirme ve Kapanış Oturumu ise 17 Eylül 2022 tarihinde Süleyman Çelebi ve Molla Fenari salonlarında gerçekleştirildi. Bu oturumlarda genel olarak Süleyman Çelebi ve eseri *Vesîletü'n-Necât*, mevlit geleneği, mevlit edebiyatı, gönül coğrafyamızda mevlit, Bursalı mevlit şairleri ile sosyal ve beşerî açıdan *Vesîletü'n-Necât* ele alındı. Sempozyuma, Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN ve Başkan Yardımcısı Dr. Ömer GÖK'ün yanı sıra Bursa Valisi Yakup CANPOLAT, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alinur AKTAŞ, Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER, Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. A. Salim

KILAVUZ, Bursa Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Arif KARADEMİR ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı Doç. Dr. Bilal ÇAKICI katıldı. Açış konuşmalarının sonrasında Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. A. Salim KILAVUZ başkanlığında Açış Paneli yapıldı. Panelde sırasıyla Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ, Prof. Uğur DERMAN ve Prof. Dr. Kenan GÜRSOY konuşmaları ile yer aldı. Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN başkanlığındaki 'Değerlendirme ve Kapanış Oturumu'nda ise Türk Dil Kurumu Bilim Kurulu Üyelerinden Bursa Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ ve Kafkas Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mitat DURMUŞ ile İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa ÇİÇEKLER ve Tetovo Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Süleyman BAKİ sempozyum hakkında değerlendirmelerde bulundu. Sempozyumun sonunda '7 Dilde Mevlid-i Şerif Programı' gerçekleştirildi.

- 40 yazar Süleyman Çelebi'yi yazdı

Daha önce Türk Dünyası Kültür Başkenti etkinlikleri kapsamında Süleyman Çelebi ve Mevlit Geleneği Sempozyumu düzenleyen Bursa Büyükşehir Belediyesi, Prof. Dr. Bilal Kemikli editörlüğünde 40 yazarın bir araya gelerek hazırladığı 'Süleyman Çelebi'nin İzinde Buluşmak-Merhaba' adlı kitabı da edebiyat dünyasına kazandırdı. Süleyman Çelebi ve Mevlit üzerine çalışma yapanlara da ilham olacak nitelikteki eser, Tayyare Kültür Merkezi'nde düzenlenen basın toplantısı ile kamuoyuna tanıtıldı. Kitabın editörlüğünü üstlenen Prof.Dr. Bilal Kemikli de bu toprakları Müslüman kılan, Türk kılan metinlerin çok önemli olduğunu söyledi. Kemikli, "Bu toprakları bize vatan kılan metinler çok önemli. Bu metinlerin yeni nesillere, genç kuşaklara da ulaştırılması gerekiyor. Bunların sanat eserine dönüşmesi lazım. Süleyman Çelebi'nin çağımızın ruhuna uygun bir şekilde yazarlarımız ve sanatkârlarımız tarafından yeniden yorumlanması lazım. Bu yorumlanmayı sağlayacak enstrümanlardan biri denemedir. Serbest, çağrışımlar diyoruz. Kitabın aslında adı baştan çağrışımlar olacaktı. Vesiletü'n Necat Çağrışımlar olacaktı. Ama daha çok merhaba üzerinde durulduğu için efendimize 'bir merhaba diyelim' dedik" dedi. Kitaba katkı sunan Prof. Dr. Mustafa Kara ise "Uzun sözü hacet yok. Güzel bir eser ortaya çıktı. Çağdaş bir şerh bu. Bizim geleneğimizde şerh var biliyorsunuz. Kitaplar şerh edilir. Daha önce yazılmış cümleleri bir başkası açıklar. Buna şerh denir. Dolasıyla mevlidimizin çağdaş bir şerhi, olarak bu kitabımıza bakabiliriz" diye konuştu. Yazar Ali Ayçil ise insanlık tarihinde iki şifreleme yönteminin çok etkili olduğunu, bunlardan birinin harita, diğerinin yazı olduğunu söyledi. Mülklerin haritalar aracılığıyla ayrıldığını kaydeden Ayçil, "Ama fikirlerimizi, düşüncelerimizi, bir kısım

zihinsel kıymetlerimizi de yazı yoluyla kaydediyoruz. Bundan dolayı her milletin bir zihinsel sınırı bir de mülki, coğrafi sınırı var. Bizim de zihinsel yolculuğumuzu, serüvenimizi belirleyen bir kısım isimler var ve bunlar birbirine akraba şekilde ilerlerler. Yani biz Yunus'ta bir Ahmet Yesevi'yi buluruz. Mevlitte her ikisini buluruz. Sonraki zamanlarda modern edebiyata doğru geldiğimizde Mehmet Akif'te öncekilerin hepsini buluruz. Yani gizli bir akrabalık vardır. Bu çalışmadan dolayı Büyükşehir Belediyesi'ne ve emek veren herkese teşekkür ediyorum" dedi.

- Döneminin giysileri Bursa ve İstanbul'da sergilendi

Bursa Olgunlaşma Enstitüsü, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle' UNESCO tarafından 2022 yılının Süleyman Çelebi'yi Anma Yılı olarak ilan edilmesi nedeniyle o döneme ait sanatsal tasarım ve çalışmaları içeren eserleri sergiledi. Muradiye Kur'an ve El Yazmaları Müzesi'nde düzenlenen sergide yer alan, Süleyman Çelebi'nin yaşamış olduğu döneme ait devlet erkânı ve sosyal yaşamdaki halk giysilerden oluşan koleksiyondaki kumaşlar, Bursa Olgunlaşma Enstitüsü Dokuma Atölyesinde dokunup tasarlandı. Hat, tezhip, minyatür ve ebru sanatının yansıtıldığı tablolar, döneme ait figürlerden oluşan deri panolar, kalem işi tablolar, tuval boyamalar, çınar yaprağı, el yapımı kâğıt üzerine boyama çalışmaları, ahşap rölyef çalışmaları, değişik objeler ve dönemin kültürel mirasını yansıtan eserlerin çalışıldığı ürünler, davetlilerden büyük ilgi gördü. Açılışı İl Milli Eğitim Müdürü Serkan Gür ile Büyükşehir Belediyesi Başkanvekili Süleyman Çelik'in katıldığı törenle yapılan sergi, 12-17 Ekim 2022 tarihleri arasında Muradiye Kur'an El Yazmaları Müzesinde, 17-30 Ekim 2022 tarihleri arasında ise Tayyare Kültür Merkezi'nde ziyaret edildi. Sergi, Ocak ayında ise Sultanahmet'teki Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde (TİEM) İstanbullularla buluştu.

- Başkent Kültür Yolu'nda anıldı

Vefatının 600'üncü yılında Cumhurbaşkanlığı ve UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alınan ve halk arasında 'Mevlid' olarak anılan Vesîletü'n-Necât'ın" yazarı Süleyman Çelebi, '2022 Süleyman Çelebi Yılı' etkinlikleri çerçevesinde İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu tarafından anıldı. Etkinlik, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 'Başkent Kültür Yolu' etkinlikleri kapsamında CSO Ada Ankara Tarihi Salon'da gerçekleşti.

- Üniversiteler paneller düzenledi

Cumhurbaşkanlığı ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonunun 2022 yılını Süleyman Çelebi Yılı ilan etmesi dolayısıyla Üniversitemiz Gazi Eğitim

Fakültesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sinop Üniversitesi gibi birçok üniversitede paneller düzenlendi.

*

SUŞA, 2023 TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR BAŞKENTİ İLAN EDİLDİ

Azerbaycan'ın 27 yıl sonra Ermenilerin işgalinden kurtardığı Şuşa kenti '2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti' oldu. Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) Kültür Bakanları Daimi Konseyi Olağanüstü Toplantısı'nda, Azerbaycan'ın Şuşa kenti '2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti' ilan edildi. TÜRKSOY tarafından yapılan bildiride, Azerbaycan Kültür Bakanlığının önerisi ve Daimi Konsey üyelerinin onayı ile tarihi ve kültürel zenginlikleriyle bilinen Azerbaycan'ın Şuşa şehrinin '2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti' ilan edildiği kaydedildi. Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleşen Daimi Konseye, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Azerbaycan Kültür Bakanı Anar Karimov, Kırgızistan Kültür, Bilgi, Spor ve Gençlik Politikaları Bakanı Altynbek Maksutov, Özbekistan Kültür Bakanı Ozodbek Nazarbekov, Türkmenistan Kültür Bakanı Atageldi Şamuradov, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı, Turizm, Kültür, Gençlik ve Çevre Bakanı Fikri Ataoğlu, Kazakistan Kültür ve Spor Bakanlığı Kültür Komitesi Başkanı Roza Karibzhanova, Türk Devletleri Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Genel Sekreteri Mehmet Süreyya Er, Uluslararası Türk Akademisi Başkanvekili Fuzuli Mecidli, Bursa Valisi Yakup Canbolat, Büyükşehir Belediye Başkanı Alinur Aktaş, AK Parti Bursa İl Başkanı Davut Gürkan ile TÜRKSOY üyesi ülkelerin heyetleri katıldı.

KÜLTÜR YOLU FESTİVALİ 5 ŞEHİRE YAYILDI

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ilk olarak Beyoğlu'nda düzenlenen Türkiye'nin somut ve somut olmayan kültürel mirasını gelecek kuşaklara aktarıp dünya sahnesine taşıyan Kültür Yolu Festivalleri 2022'de bütün Türkiye'ye yayıldı. Türkiye Kültür Yolu Festivalleri, tiyatrodan sinemaya, edebiyattan dansa, müzikten dijital sanatlara, sergilerden sohbetlere kadar geniş bir alana yayıldı. Türkiye Kültür Yolu Festivalleri, 2022'de 5 ayrı şehirde düzenlendi.

- Troya

Sergi, konser, söyleşi ve atölyelerden oluşan 100'den fazla etkinlik 16-25 Eylül tarihleri arasında Çanakkale bölgesinde sanatseverlerle buluştu. 40'tan fazla mekânda yapılan etkinliklerde 1000'den fazla sanatçı yer aldı.

- Konya

Konya'da Kültür Yolu Festivali kapsamında düzenlenen Konya Mistik Müzik Festivali'nde 22 Eylül-30 Eylül tarihleri arasında 48 ülkeden 138 grup ve 835 sanatçının katılımıyla 9.500 saatlik performans sergilendi.

- Beyoğlu

İstanbul Beyoğlu'nda 1 Ekim-23 Ekim tarihleri arasında 51 ayrı mekânda, 88 salon ve 5 açık hava sahnesinde, 6000'den fazla sanatçı ve 1000'den fazla etkinlikle gerçekleştirildi.

- Başkent

Ankara'da 1-23 Ekim tarihleri arasında 72 ayrı mekânda; 5.000'e yakın sanatçı katıldı. 160 açık hava etkinliği, 12 bale - opera - dans, 107 çocuk etkinliği, 125 konser, 49 sergi, 68 söyleşi, 47 tiyatro oyunundan oluşmak üzere toplam 568 etkinlik yer aldı.

- Sur

Diyarbakır'ın Sur şehrinde 8-16 Ekim tarihleri arasında 2 binden fazla sanatçıyla 600'den fazla etkinlik düzenlendi. Festival son iki günündeki etkinlikler, Amasra'da meydana gelen maden faciası nedeniyle iptal edildi.

OCAK 2022

TYB'DEN TANPINAR'IN VEFATININ 60. YILINDA BİLGİ ŞÖLENİ

Türk edebiyatının önemli ismi; Şair, romancı, deneme yazarı, edebiyat tarihçisi Ahmet Hamdi Tanpınar, 14-15 Ocak 2022 tarihleri arasında Bursa'da bilgi şöleni ile anıldı. Bursa 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti etkinlikleri kapsamında, Yıldırım Belediyesi ve Türkiye Yazarlar Birliği Bursa Şubesinin iş birliği ile gerçekleşen '60 Yıl Sonra Bursa'da Tanpınar Zamanı' üst başlıklı programda; Tanpınar'ın hayatı, eserleri, edebiyata katkıları ve Bursa'ya olan ilgisi anlatıldı.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın vefatının 60. Yılı dolayısıyla düzenlenen anma programı kapsamında "Tanpınar'ın Hayatı", "Tanpınar ve Bursa", "Tanpınar ve Şiir", "Tanpınar ve Deneme", "Tanpınar'ın Hikâye ve Romanları", "Tanpınar'da Şehir ve Medeniyet", "Tanpınar ve Siyaset", "Tanpınar ve Akademi", "Tanpınar'da Kültür, "Gelenek ve Modernleşme" konularının işleneceği etkinliğe, Türkiye'nin dört bir yanından önemli şairler, yazarlar ve eleştirmenler katıldı. 14 Ocak 2022 tarihinde Barış Manço Kültür Merkezinde başlayan, Bursalıların büyük ilgi gösterdiği

bilgi şöleninin birinci oturumunu Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan yönetti. İlk oturumun konuşmacıları Prof. Dr. Mustafa Kara, Doç. Dr. Maksut Yiğitbaş oldu. İkinci oturumda Prof. Dr. Nesrin Karaca başkanlığında Prof. Dr. Mahmut Hakkı Akın, Prof. Dr. Bengül Güngörmez Akosman, Prof. Dr. Bünyamin Bezci ve Doç. Dr. Adem Polat konuştu. Şair ve yazar Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şiir anlayışı ve şiirdeki estetiğinin konuşulduğu üçüncü oturumu, Doç. Dr. Mehmet Ulukütük yönetti. Bilgi şöleninin bu oturumunda Dr. Celal Fedai, İsa İlkay Karabaşoğlu, Doç. Dr. Olgun Gündüz, Dr. Öğr. Üyesi Necmettin Turinay konuşmacı oldu. Prof. Dr. Bengül Güngörmez Akosman'ın oturum başkanlığını üstlendiği dördüncü oturumda Prof. Dr. Ahmet Sarı, İsmail Bingöl, Prof. Dr. H. Ömer Özden bildiri sundu. Son oturumu Prof. Dr. Bilal Kemikli yönetti. Oturumda Asım Öz ve Nuray Alper bildiriler sundular.

- Bildiriler kitap oldu

Türkiye Yazarlar Birliği ve Bursa Yıldırım Belediyesi işbirliği ile 14-15 Ocak 2022 tarihlerinde Bursa'da gerçekleştirilen '60 Yıl Sonra Bursa'da Tanpınar Zamanı Bilgi Şöleni' kitap olarak yayımlandı. Dr. Yahya Aydın'ın editörlüğünü, Taner Taştekin'in ise Proje Koordinatörü olduğu eser Yıldırım Belediyesi Kültür Yayınları arasından çıkarak okuyucuları ile buluştu. Bursa Yıldırım Belediye Başkanı Oktay Yılmaz, TYB kurucu ve şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın sunuş yazıları ile başlayan kitabın ön sözünde şu ifadelere yer verildi: "Türkiye Yazarlar Birliği ve Bursa Yıldırım Belediyesi ortaklığında 14-15 Ocak 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin farklı yerlerinden katılımcılarla Yıldırım Belediyesinin ev sahipliğinde bilgi şöleni tertip edilmiştir. Elinizdeki eser iki gün süren bu bilgi şöleninde sunulmuş olan bildirilerin kitap şeklinde bir araya getirilmiş halidir. Bu bağlamda Tanpınar'ı farklı veçheleri ile daha iyi anlamak ve konunun uzmanları ile tartışma imkânı veren bu bilgi şöleni ile Tanpınar konu ve tema sınırlaması olmaksızın farklı disiplinlerden araştırmacıların kıymetli çalışmaları ile derinlemesine ele alınmıştır. Ayrıca yazarların APA6 ve Chicago tarzı gibi farklı atıf sistemlerini kullanmalarına imkan verilerek yazarların sözlü olduğu gibi yazılı olarak da istedikleri şekilde kendilerini ifade etmelerine zemin hazırlanmıştır...." Eser; "Tanpınar'da Kültür, Gelenek ve Modernleşme, Tanpınar'da Deneme ve Roman, Tanpınar ve Şiir, Tanpınar'ı Farklı İsimler Üzerinden Okumak, Tanpınar'da Şehir ve Mekân, Tanpınar ve Sinema" başlıkları ile altı bölümden oluşuyor. Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anmak, anlamak ve gelecek

nesillere anlatmak amacıyla düzenlenen bilgi şölenine Türkiye'nin dört bir yanından bu alanlarla ilgili çalışması olan akademisyenler, bilim adamları ve edebiyatçılar katılmıştı. Tanpınar'ı tüm yönleri ile anlatan bildirilerinin yer aldığı 600 sahifelik eser, her kütüphanede bulunması gereken kaynak niteliği taşıyor.

*

BEYAZPERDENİN MENEKŞE GÖZLER'İNE VEDA

Yeşilçam'ın usta oyuncusu Fatma Girik, İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede, 24 Ocak tarihinde 79 yaşında hayatını kaybetti. İstanbul'da 12 Aralık 1942'de dünyaya gelen usta oyuncu, 1957'de "Leke" filmi ile adım attığı sinemada, 180 kadar yapımda rol almıştı. Sanatçı için 25 Ocak'ta, ilk olarak bir dönem belediye başkanlığı yürüttüğü Şişli Belediyesinde, ardından Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda iki tören düzenlendi. Teşvikiye Camisi'nde öğle namazını müteakip cenaze namazı kılınan Fatma Girik'in cenazesi daha sonra Bodrum'a götürülerek, Memduh Ün'ün yanına defnedildi.

ODUNPAZARI MÜZESİ DÜNYANIN EN İYİ 25 MÜZESİ ARASINDA

Dünyanın önde gelen sanat yayınlarından ARTNews Ocak 2022'de '100 Yılın En İyi 25 Müze Binası'nı seçti. Fransa, Amerika, İngiltere, Japonya gibi birçok ülkeden müzelerin yer aldığı listede Türkiye'nin Odunpazarı Modern Müze'si 21'nci sırada yer aldı. Müze "Geleneksel ahşap Osmanlı evlerinden esinlenen müze birbirine kenetlenmiş kutu yapıları ile zarif bir kütük kulübesine benziyor" ifadesiyle tanıtıldı.

ŞUBAT 2022
RUSYA'NIN UKRAYNA'YA AÇTIĞI SAVAŞ KÜLTÜRÜ VURDU

2022'de yılın dünya çapında olaylarından biri Moskova'nın şubat ayında başlattığı Ukrayna'yı işgal girişimi sırasındaki kültürel soykırım oldu. Ukrayna, Rus füzelerinin özellikle kültür mekanlarını hedef aldığını iddia etti. Kiev'de 19. yüzyılın mimari anıtları olarak bilinen evlerin yanı sıra Ukrayna Devrimi Müzesi, Kiev Sanat Galerisi, Mykola Bazhan ve Pavel Tychyna Anıt Müzesi gibi kültürel mekanlara zarar gördü. Ülkedeki miras alanlarının, dini binaların ve müzelerin yağmalandığı ve tahrip edildiğine dair birçok rapor tutuldu. UNESCO, 1954 Lahey Sözleşmesi'nin koruması altındaki kültürel eserleri kurtarmak için Ukrayna kültür sektörüyle iş birliği yaparken Rusya'ya uyarı verdi.

NİSAN 2022

BÜLENT PARLAK'A GENÇ YAŞTA VEDA

Kültür, sanat ve edebiyat dergisi 'İzdiham'ın kurucusu ve Genel Yayın Yönetmeni Bülent Parlak, kalp krizi nedeniyle 19 Nisan 2022'de 43 yaşında hayatını kaybetti. 2010'da "Sevgili Huzursuzluğum" adlı şiir kitabında toplarken, 2012'de babasına ithafen yazdığı "Yalnızlığın İcadı" adlı deneme kitabını, 2014'te "Ricakeş", 2018'de ise "Her Şey İçin Çok Geç" adlı şiir kitaplarını çıkaran Parlak'ın cenazesi 20 Nisan'da Üsküdar'da Atik Valide Camii'nde öğle vaktini müteakip kılınan cenaze namazının ardından Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi.

GOBİ ÇÖLÜ'NDE TÜRK İZLERİ BULUNDU

Nisan ayında Türkçe konuşan halkları anlayabilmek için kayalar üzerinde araştırmalar yapan arkeolog ve yazar Prof. Dr. Semih Güneri, Moğolistan'daki Gobi Çölü'nde Türklere ait kaya resimleri bulduklarını duyurdu. Güneri, "Çok erken döneme ait buluntular var. Bu bizi şaşırtabilir. Orada yaşayan etnik grubun Türk dili konuşan halklar olduğunu biliyoruz" dedi. Güneri, "Kimse Türk kültürüyle ilgilenmemiş. Bizim yaptığımız bütün araştırmalar yenidir ve sürprizlerle dolu" diye konuştu. Orta Asya'da Türk Kültürü'nün Arkeolojik Kaynakları (OTAK) Projesi kapsamında yapılan keşif, Altay dağları kültür bölgesinde hem Türkiye'de hem de dünyada ilk kez yapılan çalışma olarak kayıtlara geçti.

MAYIS 2022

REFİK ANADOL'UN NFT ESERİNE REKOR FİYAT

Medya sanatçısı Refik Anadol'un Barcelona'daki ünlü Casa Batllo evinin ön cephesini yeniden tasarlayarak ortaya çıkardığı "Casa Batllo: Yaşayan Mimari" adlı dinamik NFT eseri Christie's Müzayede Evi tarafından düzenlenen açık artırmada 1 milyon 380 bin dolara alıcı buldu.

HAZİRAN 2022

MEVLANA'YI MEVLAYA UĞURLADIK

Çocuk edebiyatının önde gelen isimlerinden, yazar ve şair Mevlana İdris Zengin Hakk'a yürüdü. Geçirdiği kalp rahatsızlığı nedeniyle bir süre memleketi Kahramanmaraş'ta bir hastanede tedavi gören Zengin, 7 Haziran'da ebedi aleme irtihal etti. Zengin'in vefat haberini kardeşi Salih Zengin sosyal medya hesabından şu ifadelerle duyurdu: "Ah, yazmak ne zormuş! Müslüman, insan, şair, yazar ve çocukların dostu, sevgili abim

Mevlâna İdris bu gece K.Maraş'ta tedavi gördüğü hastanede Rabbine kavuştu.Allah'ım onu meleklerle karşılayıp cennet bahçelerinde ağırlasın. Acımız tarifsiz.. Hepimizin başı sağolsun. Dua, dua, dua!" Vefatı edebiyat ve siyaset dünyasını yasa boğan Mevlana İdris'in cenazesi 8 Haziran'da Eyüp Sultan Camii'nde kılınan ikindi namazını müteakip Mihrişah Valide Sultan Haziresi'ne defnedildi.

-Uluslararası Dergi Fuarı yeniden Sirkeci Garı'nda

Türkiye Dergiler Birliği'nin düzenlediği Uluslararası Dergi Fuarı geleneksel mekanı Sirkeci Garı'nda yeniden dergi dünyasını buluşturdu. Kültür ve Turizm Bakanlığı, TİKA Desteğiyle 8-12 Haziran 2022 tarihlerinde düzenlenen fuar, Balkanlar başta olmak üzere; Ortadoğu, Asya, Avrupa ve Afrika'dan 350 yayıncı ve yazar ile Dergicilerin katılımıyla gerçekleşti. 'Dijital Dergicilik' teması ile düzenlenen fuar'da 11 Haziran Cumartesi günü düzenlenen "Dergi Ödülleri" töreninde 2020 ve 2021 Dergi Ödülleri sahiplerini buldu.

14. ŞİİR ŞÖLENİ AKM'DE YAPILDI

Türkiye Yazarlar Birliği'nin ilkini 1992'de yaptığı 'Türkçenin Uluslararası Şiir Şölenleri'nin on dördüncüsü 9-11 Haziran 2022 tarihinde İstanbul'da Atatürk Kültür Merkezi'nde yapıldı. Vefatının 60. Yılı dolayısıyla Ahmet Hamdi Tanpınar'a ithaf edilen 14. şiir şöleni Beyoğlu Kültür Yolu Festivali kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın destekleriyle gerçekleştirildi.

Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni Daimi Heyet Başkanı D. Mehmet Doğan'ın önderliğinde; dünyanın dört bir yanından gelen şairlerin katılımı ile 2 yılda bir farklı ülkede gerçekleştirilen ve Türk dünyasının en büyük edebî organizasyonu olarak kabul edilen şölenin amacı "Yaygın bir coğrafyada farklı lehçelerde zengin bir şiir varlığı ortaya koyan Türk dilli topluluklarının ortak bir dil ve edebiyat zemini oluşturmalarına hizmet etmek, edebiyat ve kültür adamları arasında mevcut diyaloğu daha da geliştirmek" olarak ifade edildi. İlk olarak 1992 yılında Bursa ve Konya'da icra edilen, daha sonra Almatı/Kazakistan, Aşkabad /Türkmenistan, Girne/Kıbrıs, Strazburg/Fransa, Akmescid/Kırım, Üsküp/Kuzey Makedonya, Bakü /Azerbaycan, Prizren /Kosova, Kazan/Tataristan, Bişkek/Kırgızistan, Türkistan/Kazakistan'da yapılan şölen 2019'da ise Edirne'den başlayıp, Gümülcine-İskeçe ve Kırcaali'de tamamlanmıştı. Etkinlikleri Atatürk Kültür Merkezi ve TYB İstanbul Şubesi Kızlarağası Medresesi'nde gerçekleşen şölende katılımcılara her biri sanat eseri olan "iştirak beratı" verildi.

Şiir şölenine yurt dışından Abdurrahman Deveci (Türkmen), Sagyn Akmatbekova (Kırgızistan), Altynbek Ismaılov (Kırgızistan), Zhumabay Amıreyev (Kazakistan), Eshkabıl Shukurov (Özbekistan), Mohammad Jafarı Fard (İran), Jasım Mohammedshareef Askar (Irak), Azız Nazmı Shakır (Bulgaristan), Zeynel Beksac (Kosova), Seyhan Yakupı Bagdat (Makedonya), Leyla Serıf Emin (Makedonya), Amina Siljak Jesenkovıc (Bosna-Hersek), Eda Nour Intıze (Yunanistan), Aını Yımerenıjıang (Uygur), Zulfıa Khannanova (Başkurdistan), Shamsıa Gatufovna Zıgangırova (Tataristan), Ramız Hamzayev (Azerbaycan), Ibrahım Hacıyev (Azerbaycan), Akıf Xansultanlı (Türkmenistan) katıldı. Türkiye'den ise Adem Turan, Ali Bal, Ali, K. Metin, Ali Ural, Nazım Payam, Bestami Yazgan, Bilal Can, Ali Ayçil, Hasan Akçay, Şafak Çelik, Hüseyin Akın, Hüseyin Kaya, Mehmet Aycı, İbrahim Demirci, Mehmet C. Doğan, Mustafa Özçelik, Mustafa Uçurum, Nuray Alper, Nurullah Genç, Osman Özbahçe, Şakir Kurtulmuş, Şeref Akbaba, Yaşar Bedri Özdemir, Harun Yakarer, Meryem Kılıç, M. Sadi Karademir, Yusuf Dursun, Sümeyra Yaman, Ünsal Ünlü, Berat Bıyıklı, Seyfettin Ünlü, Bülent Tokgöz, Faysal Soysal, Mehmet Lütfi Şen, İdris Ekinci, Beşir Ayvazoğlu, Murat Soyak, Mehmet Faruk Habiboğlu, Akif Kuruçay, Sedat Yılmaz, Özgür Çoban, İlhan Kurt, Muhammed Hüseyin Özer, Mahmut Toptaşlı ve Murathan Cila gibi birçok şair yer aldı. Şairler şölende Bahtiyar Vahapzade, Ziya Paşa, Yunus Emre, Ahmet Hamdi Tanpınar, Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek anısına düzenlenen şiir fasıllarında şiirlerini seslendirdi.

Açılışı Atatürk Kültür Merkezi'nde gerçekleşen şölende ayrıca 'Şiir ve Dijital Mecra', 'Edebiyat Dergileri ve Şiir', 'İstanbul'un Şiiri, Şiirin İstanbul'u' başlıklı panelleri, 'Dergi ve Şiir", Şiir ve Dijtal Mecra' atölyeleri düzenlendi. Üç gün süren şölenin, daha öncekilerinde olduğu gibi "Güldeste" adıyla kitap olarak da yayınlanması kararlaştırıldı.

-Üç büyük şair adına üç ödül verildi

Vefatının 60. Yılı dolayısıyla Ahmet Hamdi Tanpınar'a ithaf edilen 14. şiir şöleninde geleneksel hale gelen üç büyük ödül de sahiplerine verildi. Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni Daimi Heyeti Başkanı D. Mehmet Doğan şölenin kısa bir değerlendirmesini yaptı ve büyük ödülleri açıkladı. Yapılan değerlendirmeler sonucunda; Ziya Paşa büyük ödülü Azerbaycanlı şair Ramız Hamzayev'e, Bahtiyar Vahapzade büyük ödülü Eshkabıl Shukurov'e ve Sezai Karakoç büyük ödülü de Kırgızistanlı şair Altynbek Ismaılov'a verildi.

BEYAZPERDENİN MALKOÇOĞLU'SU CÜNEYT ARKIN VEFAT ETTİ

Yeşilçam'ın efsane ismi Cüneyt Arkın, İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede kalp durması nedeniyle 28 Haziran'da yaşamını yitirdi. Beyazperdede Malkoçoğlu, Battal Gazi, Kara Murat gibi birçok Türk destanı kahramanına hayat veren dev oyuncunun ölümü sevenlerini yasa boğdu. 85 yaşında hayata veda eden Arkın'ın naaşı, binlerce seveninin duaları, alkışları ve 'Güle güle Malkoçoğlu' sözleri eşliğinde Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

KENAN YAVUZ ETNOGRAFYA MÜZESİNE 'EUROPA NOSTRA' BÜYÜK ÖDÜLÜ

Avrupa Birliği Kültür Mirası Europa Nostra büyük ödülü Haziran 2022'de Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'ne verildi. 2021 Yılında Avrupa'da Yılın Müzesi (EMF/EMYA) Silletto Ödülü'nün sahibi olan Kenan Yavuz Etnografya Müzesi, 2022 yılında ise Avrupa Birliği Kültür Mirası Europa Nostra Ödülü'nü de alarak, kültür mirasında dünyanın en prestijli iki ödülüne birden sahip olan Türkiye'deki ilk müze oldu.

TEMMUZ 2022

ADNAN ÖZER'E MAKEDONYA'DAN 'EDEBİYAT ASASI' ÖDÜLÜ

Makedonya Yazarlar Birliği tarafından her yıl geleneksel olarak düzenlenen Uluslararası Ihlamurlar Bayramı kapsamında Temmuz 2022'de Türk Şair Adnan Özer'e Edebiyat Asası ödülü takdim edildi. Makedonya'nın geleneksel kutlaması Ihlamurlar Bayramı etkinliği Makedonya'nın başkenti Üsküp'teki Makedonya Yazarlar Birliği'nde düzenlenen etkinliğin konuğu Türkiye'nin önemli şairlerinden Adnan Özer oldu. Ihlamurlar Bayramı kapsamında Özer'e Edebiyat Asası ödülü takdim edildikten sonra şairin Türkçe, Makedonca ve İngilizce olarak sunulan şiirlerinin yer aldığı ve Makedonya Kültür Bakanlığı, Üsküp Büyükşehir Belediyesi ve Yunus Emre Enstitüsünün desteği ile yayımlanan kitap da tanıtıldı.

İNGİLİZLERİN ÇALDIĞI EROS BAŞI EVE DÖNDÜ

İngiliz Konsolos Sir Charles Wilson'ın 1882'de Konya'da keşfedilen Sidamara Lahdi'nden kırarak kızının çantasıyla İngiltere'ye kaçırdığı Eros Başı Temmuz 2022'de Türkiye'ye geri döndü. Yerine replikasını koyularak çalındığı 2010'da Şehrazat Karagöz tarafından tespit edilen eser, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Dışişleri bakanlıklarının Londra'daki Victoria&Albert Müzesi ile verdiği 12 yıllık mücadelenin ardından geri

geldi. Eros Başı, 140 yıl sonra İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 33 tonluk lahitte yer alan vücuduna kavuştu.

AĞUSTOS 2022
TÜRK ADININ İLK GEÇTİĞİ YAZIT 40 YIL GERİYE GİTTİ

Ağustos 2022'de Moğolistan'ın Ötüken bölgesinde efsanevi Türk liderlerinden İlteriş Kutluk Kağan'a ait bir anıt ve Türkçe yazıt bulundu. Yazılı Türk edebiyatını sekizinci yüzyıldan yedinci yüzyıla taşıyan keşif, Uluslararası Türk Akademisi ve Nomgon Vadisi'ndeki Moğolistan Arkeoloji Enstitüsü'nün 2016'dan beri yürüttüğü kazı çalışmaları sırasında yapıldı. Türk adının bir metinde ilk defa 720'lerde Tonyukuk Yazıtı'nda geçtiğini biliniyordu. Keşfedilen yazıt bunu 692 yılı önceye, 40 yıl geriye çekti. Keşifle, Türk adı ilk kez 692 yılı öncesine kaydedildi.

EYLÜL 2022
ÖMER TUĞRUL İNANÇER VEFAT ETTİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu kurucusu, mutasavvıf, yazar, müzisyen ve avukat Ömer Tuğrul İnançer 4 Eylül 2022'de İstanbul'da vefat etti. 76 yaşındaki İnançer'in vefatının ardından siyaset, edebiyat ve düşünce dünyasından pek çok kişi de sosyal medya hesaplarından taziye mesajı paylaşarak üzüntülerini dile getirdi. Türk düşünce hayatının önemli isimlerinden olan İnançer, yazdığı kitaplarıyla, musiki ve dini alanda yaptığı konuşmalarıyla tanınıyordu. Ömer Tuğrul İnançer, Fatih Camii'nde ikindi namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından postnişini olduğu Cerrahi Tekkesi içerisinde hazırlanan, Muzaffer Ozak, Safer Dal ve İbrahim Fahreddin Şevki'nin de metfun bulunduğu yere defnedildi.

TÜRKLERİN SOY KÜTÜĞÜNÜN YENİ NÜSHASI KEŞFEDİLDİ

Özbekistan'da Hiva Hanı Ebulgazi Bahadır Han'ın Türk tarihinde kaynak niteliği taşıyan 'Şeceri-i Türkî' eserinin yeni bir nüshası bulundu. Esere 'Gürlen Nüshası' adını verdiklerini kaydeden Tarihçi Dr. Hilale Nezirova, keşfi bugüne ulaşan en iyi parça olarak bilinen Taşkent nüshasıyla karşılaştıracaklarını kaydetti. Nezirova "Bulunan nüsha da halk için yazılmasıyla öne çıkıyor" dedi. Nüshanın nestâ'lik yazıyla tam metin olarak kopyalandığını aktaran Nezirova, "El yazması kaynağının incelenmesi yeni başlamıştır. Çalışma sürecinin sonuçlarını yakın zamanda kamuoyu ile paylaşmayı planlıyoruz. Bu değerli bulguyu sunduğu için el yazmasının sahibine derinden minnettarız" ifadelerini kullandı.

BAŞKENTİN İLK EDEBİYAT FESTİVALİ TYB'DEN

Türkiye Yazarlar Birliği Ankara Şubesi, Ankara'da ilk defa Edebiyat Festivali gerçekleştirdi. Mamak Belediyesi ev sahipliğinde düzenlenen 'Ankara Edebiyat Festivali' 21 Eylül-25 Eylül 2022 tarihleri arasında gerçekleşti. Mûsiki Muallim Mektebi'nde beş gün süren Ankara Edebiyat Festivali edebiyatı dergi ve kitap sayfalarından çıkarıp halkla buluşturdu. Gençleri edebiyatımızın gerçek yapıcıları şairleri, hikâyecileri, romancılarıyla tanıştırdı. Başkentte bir geleneğin temelini atarak, dil ve edebiyat konuları üzerinde düşündürterek geleceğe yönelik ümitleri yeşertti. Ankara Edebiyat Festivali 21 Eylül 2022 Çarşamba günü saat 10.00'da Mûsikî Muallim Mektebinde Ankara Havaları ve Seymen gösterileriyle başladı. TYB sinevizyon gösteriminin de yapıldığı program TYB Ankara Şube Başkanı Mehmet Sait Uluçay, TYB Genel Başkanı ve ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, TYB Kurucu ve Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve Mamak Belediyesi Başkanı Murat Köse'nin açılış konuşmalarıyla devam etti.

- Ankara'da Edebiyat, Edebiyat'ta Ankara

Program öğleden sonra "Ankara'da Edebiyat, Edebiyat'ta Ankara" paneliyle sürdü. Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın yönettiği panelde Ali Kılcı, Prof. Dr. Mehmet Can Doğan, Necati Tonga, Dr. Necmettin Turinay, Prof. Dr. Turgay Anar geçmişten günümüze Ankara'nın edebiyatla olan ilişkisini anlattı.

- Şehir-edebiyat ilişkisi konuşuldu

Ankara'nın manevi dinamiklerinden Hacı Bayramı Veli bir şiirinde "Nâgehân ol şâra vardım ol şârı yapılır gördüm" diyor. Program Hacı Bayram Veli'nin bu şiirinde ilhamla "Nâgehân ol şâra vardım-şehir ve edebiyat" paneli gerçekleştirildi. Yazar-şair Mehmet Kurtoğlu'nun yönetici olduğu panelde Ahmet Köseoğlu, D. Mehmet Doğan, Ekrem Özdemir, Fahri Tuna ve Mustafa Armağan şehir ve edebiyat ilişkisini ele aldı.

- Gençler öne çıktı

Ankara Edebiyat Festivali'nde gençlere özel "Genç Yazarlar Buluşması" gerçekleştirildi. H. Mahmut Erdemir'in yönettiği programda genç yazarlardan Cansu Köksal, Emre Yılmaz, Fatma Nur Öztürk, Hamza Öztürkçü, İlyada Yıldırım, Manolya Güroacak, Mehmet Selim Atlıhan, Merve Sevde Selvi, Ömer Yiğit Demir, Sıddık Yurtsever, Zeynep Merdan duygu ve düşüncelerini anlattı. "Gençlik ve Edebiyat" panelinde ise Doç.

Dr. Muhammet Enes Kala'nın yöneticiliğinde Ali Ural, Prof. Dr. Münire Kevser Baş, Prof. Dr. Turan Karataş konuştu.

-Yazarlık Okulu açıldı

Program kapsamında Yazarlık Okulu açıldı. İlk ders 22 Eylül 2022 tarihinde Mûsiki Muallim Mektebi'nde TYB Kurucu ve Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan tarafından verildi. Diğer dersler TYB Ankara Şubesi'nde cumartesi günleri saat 13.30-15.30 arasında yetkin yazar ve şairler tarafından devam etti. 10 hafta süren Yazarlık Okulu'nun öğrencilerine sertifika takdim edildi.

-Divan şiirinde Ankara

Festivalde, Prof. Dr. Mustafa Erdoğan "Ankaralı Divan Şairleri ve Divan Şirinde Ankara" başlığıyla konferans verdi. Konferansın ardından şair Osman Özbahçe'nin yönetttiği "Şiir ve Şehir" paneli gerçekleştirildi. Panelde Ali Ayçil, İbrahim Demirci, Mustafa Özçelik, Mustafa Uçurum birer konuşmacı oldu. Yine programda, yazar Necmettin Evci yönetiminde, "Edebiyatımızda Roman ve Hikâye" paneli yapıldı. Panelde Ayşegül Genç, Emin Gürdamur, Necip Tosun, Yıldız Ramazanoğlu roman ve hikâye konusunda görüşlerini dile getirdi.

-Ankara şiir ve müziğe doydu

Program kapsamında "Şeyhülislam Yahya Efendi Şiir Şöleni" icra edildi. Şölende, Ali Ayçil, Ali Bal, Bahri Sabancılar, Durdu Güneş, Faruk Uysal, Hamit Gök, Hayriye Ünal, Hicabi Kırlangıç, İbrahim Demirci, İbrahim Eryeğit, Kezban Eldemir Gültepe, Mahmut Bıyıklı, Mehmet Aycı, Mehmet Kurtoğlu, Mustafa Aydoğan, Mustafa Özçelik, Mustafa Uçurum, Nuray Alper, Sıtkı Caney, Şaban Abak, Şakir Kurtulmuş, Şemsettin Ağar, Şemsettin Küzeci, Talip Işık, Vedat Güneş, Yavuz Ertürk kendi şiirlerinden birer şiir okudu. Programın içinde sokak sanatçısı Sedat Anar bir müzik ziyafeti konseri verdi. Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçıları da Klasik Türk Müziği Sanatçıları Konseri icra etti.

-Ankaralı okurlar yazarlarla buluştu

Program kapsamında "Okur Yazar Buluşmaları ve Kitap İmza Günleri" gerçekleştirildi. Bu etkinlikle Ankaralı okurlar, yazar ve şairlerle sohbet etme, kitaplarını alma ve imzalatma imkanı buldu. Programda ayrıca "Edebiyatımızda Deneme" paneli de gerçekleşti. Yöneticiliğini Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir'in yaptı panelde konuşmacılar İbrahim Demirci, Mehmet Can Doğan, Mustafa Aydoğan ve Necmettin Evci konuşmacı oldu.

-Sezai Karakoç unutulmadı

Festivalde, edebiyat dünyamızda 'diriliş şairi' olarak bilenen, öğrencilik ve memuriyet yıllarının bir bölümü Ankara'da geçen, 2021'de Hakk'a yürüyen merhum şair-yazar Sezai Karakoç da unutulmadı. Program kapsamında "Sezai Karakoç'un Ankara **Günleri**" Prof. Dr. Turan Karataş'ın yöneticiliğini yaptığı, Pro. Dr. Mahmut Özbay ve Sıddık Akbayır'ın konuşmacı olduğu programda ele alındı.

-Edebiyatta Ankara dergiciliği incelendi

Festival kapsamında "Edebiyat Dergiciliği ve Ankara'da Dergicilik" paneli gerçekleşti. Osman Özbahçe'nin yönettiği panelde Atilla Yaramış, Faruk Uysal, Hayriye Ünal, Mehmet S. Fidancı, Yunus Nadir Eraslan Ankara'da çıkan dergilerin serüvenini anlattı. Festival TYB Ankara Şube Başkanı Mehmet Sait Uluçay, TYB Başkanı ve ASBÜ Rektörü Musa Kazım Arıcan, TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve Mamak Belediye Başkanı Murat Köse'nin değerlendirme konuşmalarıyla son buldu.

EKİM 2022

-15 YAYINEVİMİZ FRANKFURT KİTAP FUARI'NDAYDI

Salgın dönemi boyunca iki yıl düzenlenemeyen Frankfurt Kitap Fuarı 19-24 Ekim 2022'de yeniden gerçekleşti. 85 ülkenin yayıncılarının bir araya geldiği 74. Uluslararası Frankfurt Kitap Fuarı 2022'de Türkiye'den 15 yayınevini ağırladı. 2022 teması "Dünyaları Birleştiren Kelimeler" olarak belirlenen fuardaki Türkiye bölümü, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İstanbul Ticaret Odası (İTO) iş birliğinde okurun beğenisine sunuldu.

TYB'NİN 15. ŞÖLENİ TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR BAŞKENTİNDEYDİ

Bursa, üç gün boyunca Türk dünyasının şairlerinin katıldığı şiir şölenine ev sahipliği yaptı. Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan; farklı lehçelerde, şivelerde eserler veren şairler Türkiye Yazarlar Birliği'nin düzenlediği, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde, TİKA'nın destekleriyle 13-15 Ekim tarihleri arasında Tayyare Kültür Merkezi'nde gerçekleşen "Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni"nde buluştu. İki yılda bir farklı şehirlerde organize edilen, 2022'de 15. kez gerçekleşen şiir şöleni, 30. yılında ilk düzenlendiği şehir Bursa'da yapıldı. Türkiye'nin farklı şehirlerinin yanı sıra Azerbaycan, İran, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Kazakistan, Moldova, Kosova, Makedonya, Bulgaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Irak, Yunanistan ve Romanya'dan

çok sayıda şair katıldı. Ülkemizden ve yurt dışından toplam 80 şairin bulunduğu şölenin ilkine katılıp, bugün hayatta olmayan Bahattin Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Erdem Beyazıt, Mehmet Akif İnan gibi isimlerin adına şiir fasılları düzenlendi. 1992 yılındaki şölene saygı duruşu olan program, Bursa'dan sonra pazar günü de Konya'da devam etti. Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni Daimi Heyet Başkanı D. Mehmet Doğan, şölenin bugüne kadar Türk dünyasını gezdiğini sadece Özbekistan'da yapılmadığını söyleyerek, 2023'teki şölenin ise Özbekistan'da yapılacağını kaydetti.

- Türk dünyasından üç şaire ödül

Şölende, Türk dünyasının üç büyük şair ve yazarı adına verilen ödüller ise şu şekilde oldu: Niyazi Misri Büyük Ödülü'ne Özbekistanlı şair Hurşit Davronov, Eşrefoğlu Rumi Ödülü'ne Kazakistanlı Akushtap Baktygareeva ve Süleyman Çelebi Büyük Ödülü'ne de Kosavalı şair Iskender Muzbeg layık görüldü. Şölene katılan şairlere ise klasik cilt ve ebru sanatlarının kullanıldığı katılım beratı verildi.

KASIM 2022

4 KÜLTÜR UNSURUMUZ DAHA UNESCO KÜLTÜREL MİRAS LİSTESİNDE

Kasım ayında Fas'ta düzenlenen UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Hükümetlerarası 17'nci Komite Toplantısı'nda Türkiye'ye özgü 4 unsur daha UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne kaydedildi. "Nasreddin Hoca fıkralarını anlatma geleneği", "çay kültürü", "geleneksel Ahlat taş işçiliği" ve "ipek böcekçiliği'ni listeye kaydettiren Türkiye, UNESCO listelerindeki varlık sayısını 25'e yükselterek aynı zamanda Kültürel Miras Listeleri'ne en çok unsur kaydettiren 3 ülkeden birisi oldu.

ARALIK 2022

İSTANBUL KİTAP FUARI GERİ DÖNDÜ

TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı iki yıllık pandemi arasının ardından, Türkiye Yayıncılar Birliği işbirliği ile otuz dokuzuncu yılında Beylikdüzü TÜYAP Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nde 3 -11 Aralık 2022 tarihleri arasında yeniden okurlarla buluştu. Nazlı Eray'ın onur konuğu olarak seçildiği fuarın 2022 sloganı 'Kitap Şehre Geri Dönüyor' oldu. Ayrıca 'Kitabın Büyülü Dünyası' temasıyla gerçekleştirilen fuarda özellikle fantastik edebiyat, bilim kurgu ve büyülü gerçekçilik akımına odaklanıldı. Fuarda ayrıca ikili iş görüşmeleri yapıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yürütülen 'Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Kültür, Sanat ve Edebiyat

Eserlerinin Dışa Açılımını Destekleme Projesi (TEDA) kapsamında yerli ve yabancı yayınevleri arasında ikili iş görüşmeler gerçekleşti. Yunanistan, Arnavutluk, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Hırvatistan ve Kosova'nın da içerisinde bulunduğu odak pazar ülkelerinden yetkililer, katılımcı yayınevleri temsilcileriyle birebir görüşmeler gerçekleştirip, telif alışverişinde bulundu. Bunun yanı sıra Almanya, İran, BAE ve Romanya'dan yayınevleri de fuarın uluslararası salonunda yerlerini aldı. Yüzlerce yazarın imza, söyleşi etkinliklerinde okurlarıyla buluştuğu, açılış öncesi 700 bin kişinin ziyaret etmesinin beklendiği belirtilen fuar tahmin edilen ilgiyi görmedi, ziyaretçi sayısı 450 binde kaldı.

TYB KONYA 40 ETKİNLİĞE İMZA ATTI

Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi 40 etkinliğin yer aldığı 2022 faaliyet takvimini başarıyla tamamladı. Konferans, panel, gezi, konser ve kurs gibi etkinliklerin yanı sıra önemli yayınlara da imza attıklarını söyleyen TYB Konya Şubesi Başkanı Ahmet Köseoğlu "Türkiye'nin aktif kültürel sivil toplum kuruluşlarından olan TYB'ye yakışır bir faaliyet takvim yılını tamamladık" dedi.

- Konferans ve Paneller

Prof. Dr. Mehmet İpşirli'nin İstanbul'dan katıldığı ve Prof. Dr. Bilal Kuşpınar'ın Amerika'dan yönettiği çevrim içi konferansla 19 Şubat'ta yıllık takvimi icraya başladıklarını işaret eden Köseoğlu "Salon programlarımızın yanı sıra, Konya'ya gelemeyecek yoğunlukta olan hocalarımızın katıldığı bazı programlarımızı; çağın getirdiği teknolojik imkânlar çerçevesinde youtube ve facebook kanallarımızdan canlı yayınlayarak takipçilerimize ulaştırdık" diye konuştu. Düzenledikleri panel ve konferanslara Mehmet İpşirli, Manolya Gürocak, Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın, Raşit Keskin, Prof. Dr. Mustafa İsen, Prof. Dr. Tuba Işınsu Durmuş, Dursun Gürlek, Sait Mermer, Prof. Dr. Şaban Halis Çalış, Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç, Rasim Özdenören, Doç.Dr. Hüseyin Öksüz, Prof. Dr. Fatih Özkafa, Mustafa Sonay Gürgen, Doç. Dr. Ahmet Akman, Prof. Dr. Haşim Şahin, Ömer Erdoğan, Burhan Sakallı, Doç. Dr. Birgül Alıcı, Doç.Dr. Ubeydullah Sezikli, Doç. Dr. Selim Argun, Prof. Dr. Hülya Argunşah, Prof. Dr. Ali Akpınar, Dr. Ali Gemuhluoğlu, Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz, Sadık Yalsızuçanlar, Dr.Kâmil Uğurlu, Doç. Dr. Şule Feyza Güngör, Prof. Dr. İdris Nebi Uysal, Dr. Fatih Özdemir, Dr. Mert Öksüz, Prof. Dr. Bilal Kemikli, Prof. Dr. Ramazan Altıntaş, Dr. Mustafa Yıldırım, Dr. Armağan Güleç Korumaz, M. Feyza Yarar, Prof. Dr. Kemal Özcan, Dr. Yakup Kalın, Prof. Dr. Kerim Çınar,

Ömer Erdem, Prof. Dr. Ahmet Kâzım Kazım Ürün, Doç. Dr. Mustafa İsmail Dönmez, Dr. Sena Küçük, Dr. Eda Bayrakçı, Yönetmen İsmail Güneş, Doç. Dr. Ergin Ergül, Doç. Dr. Nuri Şimşekler, Prof. Dr. Hayri Kaplan, Prof. Dr. Ali Temizel, Prof. Dr. Ahmet Tarhan, Prof. Dr. Secaattin Tural, Dr. Hülya Uzun ile Anadolu Mektebi Öğrencileri Ayça Bilge Yemiş, Hayrunnisa Yanardağ, Süeda Sarı ve Ayşegül Kon'un konuşmacı , panelist olarak katıldıklarını hatırlatan Köseoğlu "Bu programlarda konuşmacılarımız tarihe kayıt düşülmesi gereken önemde bilgileri bizlerle paylaştılar" dedi.

- Mevlâna Şiir Şöleni gelenekselleşti

Karatay Belediyesi işbirliği ile Mevlâna Gülbahçesi'nde icra ettikleri Şiir Şöleninin geleneksel hüviyet kazandığını kaydeden Başkan Köseoğlu "2022 yılında 12.sini düzenlediğimiz şiir şölenimize Türkiye'nin dört bir yanından şairler katıldı. Program sosyal medya hesaplarımızdan canlı olarak dünyanın dört bir yanında izlendi" dedi. Programlarında musikiye de yer verdiklerini anlatan Köseoğlu "Doç.Dr. Ubeydullah Sezikli ile 'Balkan İlâhilerini' konuşulduğu programda kısa dinletiler de sunuldu. Mevlânâ Kültür Merkezi Sultan Veled Salonunda Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Sanatkârı Nebahat Konu ve saz sanatkârlarının katıldığı "Menekşelendi Sular" adlı musiki konseri sanatseverlere anlamlı bir program icra edilmişti" diye konuştu.

-Yazarlar öğrencilerle buluştu

Şair ve yazar Cahit Zarifoğlu'nun vefat yıldönümünde Karatay Belediyesi ve Karatay Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğinde yazarlar Vural Kaya, Atilla Yaramış, Mehmet Ali Köseoğlu, Ahmet Aka ve Fatma Tutak'ın beş ilkokulda öğrencilerle buluşup sohbet ederek kitaplarını imzaladığını anlatan Köseoğlu kendisinin de "Yıldız İmam Hatip Lisesinde düzenlenen programa katılarak öğrencilerle sohbet edip salonda bulunan her öğrenciye bir kitap hediye ettiğini " belirtti.

- Edebiyatçılar Hatay'ı gezdi

Her yıl tarihi ve kültürel zenginliği olan şehirlere "Yazılacak Çok Şeyimiz Var" sözüyle gezi, inceleme düzenlediklerini ifade eden Köseoğlu "Bu yıl üyelerimiz için, Cihan harbinden sonra Suriye sınırlarında bırakılmışken, önce bağımsızlığını ilân edip devlet statüsü alan ve hemen ardından Türkiye'ye ilhak kararını ilan eden Hatay'ı ziyaret ettik. Ayrıca Meram ilçemiz sınırlarında bulunan tarihi Kilistra köyümüze de gezi tertip ederek yöremizin tanıtımına katkıda bulunduk" dedi.

- Etkinlikler bin sayfalık kitap oldu

Konferans ve panel çözümlemelerini iki yıldır kitap haline getirerek yayınladıklarını da vurgulayan Köseoğlu sözlerini "2021 yılı 42 programın çözümlemesinden meydana gelen lüks ciltli 1016 sayfalık hacimli bir kitap bastırılıp ülkemizin seçkin kütüphanelerine ve kültür sanat insanlarına ulaştırıldı. 11. Geleneksel Mevlânâ Şiir Şöleni kitabının yanı sıra 11.Şiir Şöleni ve 1. Şiir Atölyesi konuşmalarının yer aldığı kitabımızı da şiir severlerin ve şairlerin istifadesi için yayın hayatına kazandırdık. Bu yıl ayrıca Konya kültür çevresinin önemli siması Dr. Kâmil Uğurlu'nun hayatını anlatan "Kuş Misali, Uzun Yaşanmış Bir Hayatın Kısa Hikâyesi adlı biyografik kitabını da okurlara ve Uğurlu'nun 60. Sanat yılı vefa programına katılanlarına takdim ettik" dedi.

- Selçuklu Okumaları 6 yaşında

TYB olarak periyodik olarak Selçuklu Okumaları kursuna ev sahipliği yaptıklarını anlatan Köseoğlu "Eğitim sezonu içerisinde hocalarımız Arapça ve Farsça eğitimi ile Selçuklu Okumaları programına altı yıldır devam etmektedir" diyerek devam etti. Kasım ayı içerisinde başlattıkları Yazarlık Atölyesinde derslerin 2023 yılının ilk aylarında da devam edeceğine işaret eden Köseoğlu "Atölyede Kemal Kahramanoğlu, Raşit Keskin, Saim Sakaoğlu, Hüzeyme Yeşim Koçak, Ayşegül Genç, Bekir Biçer, Ahmet Çaycı, Vural Kaya, Atilla Yaramış, Ali Saçıkara, Sait Mermer, Ahmet Köseoğlu, Yağmur Küçükbezirci, Şenol Çöm, Ahmet Akman, Mustafa Ünal, Hüseyin Üzülmez alanlarında dersler verecek" dedi.

TYB Konya Şubesi'nin, kültürel faaliyetlerini sürdürürken yerel yönetimlerden de destek gördüğünü anlatan Köseoğlu, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay'a, Karatay Belediye Başkanı Hasan Kılca'ya, Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş'a ve Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı'ya , İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Mevlânâ Kalkınma Ajansı'na TYB'ye sağladıkları destekler için teşekkür etti.

İSTANBUL'UN EDEBİYAT FESTİVALİ 14 YAŞINDA

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) İstanbul Şubesi'nin artık gelenekselleşen İstanbul Edebiyat Festivali'nin 14.'sü 26-29 Aralık tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşti. Festival, 'Gül Yetiştiren Adam' temasıyla Temmuz 2022'de Hakk'a yürüyen usta yazar Rasim Özdenören'in anısına gerçekleştirildi. İstanbul Üniversitesi ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün destekleriyle Sultanbeyli Belediyesi ve Türkiye Yazarlar

Birliği İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen festivalin açılışı İstanbul Üniversitesi Cemil Bilsel Konferans Salonu›nda gerçekleştirildi. 14. İstanbul Edebiyat Festivali'nin ilk günü kapsamında Prof. Dr. İskender Pala öğrenci ve davetlilere konferans verdi. Belgesel, söyleşiler ve şiir dinletilerinin yapıldığı programda; 14. İstanbul Edebiyat Festivali Rasim Özdenören Özel Ödülü de verildi. Alim Kahraman, Nezir Eryarsoy, Saliha Tunç ve İz Yayıncılık ödüle layık görüldü. Panel, söyleşi, dinlet ve belgesel gösteriminin yapıldığı festivalin konuşmacıları arasında İskender Pala, Ali Ural, Fatih Andı, Savaş Barkçin, Mehmet Doğan, Musa Kazım Arıcan ve Yusuf Kaplan'ın da aralarında bulunduğu pek çok isim yer aldı. Festivalin kapanış töreninde konuşan TYB İstanbul Şube Başkanı Mahmut Bıyıklı, "Festivalde Rasim Özdenören ile ilgili birçok oturum yapıldı. Onun denemeciliği, hikâyeciliği, köşe yazarlığı, hayatı ve hatıraları gibi birçok yönü üzerinde duruldu. Gençlerimizin Rasim Bey'i tanıması anlamında çok faydalı ve bereketli oturumlar oldu" dedi.

-Etkinlikler dört güne yayıldı

Festivalin Cemil Bilsel Koferans Salonu'ndaki açılış günü Belgesel Gösterimi ile başladı.

Prof.Dr. İskender Pala ''İstanbul'un Edebiyatı Edebiyatın İstanbul'u" başlıklı açılış konuşmasının ardından Ödül Töreni ve Göksel Baktagir dinletisi gerçekleşti.

İkinci gün etkinliklerinin ilki Sultanbeyli Fuat Sezgin AİHL'de gerçekleşti. Ahmet Edip Başaran'ın yönettiği 'Rasim Özdenören'in İzinde' başlıklı panelde Duran Boz, Nezir Eryarsoy, Mustafa Könençoğlu konuşmacı oldu. Yavuz Bülent Bakiler şiirlerinin okunduğu ikinci etkinlik Kadıköy Anadolu Lisesi'nde düzenlendi. TYB İstanbul Şubesi'nin merkezi Kızlarağası Medsresesi'ndeki etkinlikte de Ali Ural 'Şehir ve Edebiyat' söyleşisinde konuşmacı oldu.

Ardından 'İstanbul Okumaları: Sezai Karakoç'un İstanbul'u' etkinliğini İhsan Kabil yönetirken, Prof.Dr. Fatih Andı konuşmacı oldu. 'İstanbul Şarkıları' dinletisinin ardından 'Rasim Özdenören' özel oturumu düzenlendi. İsmail Halis'in yönettiği oturumda Dr. Alim Kahraman, Prof.Dr. Ersin Nazif Gürdoğan, Bülent Ata, Dr. Yunus Emre Özsaray Özdenören'i anlattı. İlk günün etkinlikleri genç şairlerin ''Sezai Karakoç Anısına" okuduğu şiirlerden oluşan dinleti ile sona erdi.

Festivalin üçüncü gününde Sultanbeyli Kız AİHL'de Şair Nigar Hanım Dinletisi'nde Ceyda Toker yönetiminde Hatice Çay, Meryem Kılıç, Sevgi

Demirci, Sümeyra Yaman konuşmacı oldu. Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ndeki 'İstanbul Okumaları' söyleşisinde Rahşan Tekşen konuşmacı olurken, Kızlarağası Medsresesi'nde Prof. Dr. Ahmet Koçak yönetimindeki 'İstanbul Okumaları: Edebiyatçıların istanbul'u' programında Prof.Dr. Mehmet Samsakçı, Prof.Dr. Handan İnci, Hümeyra Yabar yer aldı. Ardından düzenlenen 'Mürekkebi Kurumadan' söyleşisinde Yusuf Gedikli, Yasin Onat konuşmacı oldu. Muzaffer Doğan'ın yönettiği 'İstanbul Okumaları: İstanbul'un Sahaflarındaki Edebiyatçılar' söyleşisinde Dursun Gürlek edebiyatseverlerle buluştu. Günün son etkinliği olan şiir dinletisinde ise

Adem Turan, Mustafa Hatipler, Şafak Çelik, Sadi Karademir, Berat Bıyıklı ve Mümin Ali Yahya Kemal şiirleri okudu.

Festivalin dördüncü ve son gününün ilk etkinliği Sultanbeyli'deki Cemil Meriç Anadolu Lisesi'ndeki 'Bir İstanbullu Şair: Mehmet Akif'i anma programıyla başladı. İbrahim Öztürkçü'nün yönettiği etkinlikte Ali Emre, Celal Fedai Akif'i anlattı. Vefa Kütüphanesi'nde de 'Portre: İstanbul Efendisi Bir Edebiyatçı: Orhan Okay' söyleşisi yapıldı. Prof. Dr. Abdullah Uçman'ın konuşmacı olduğu etkinliği Hüseyin Özer yönetti. Kızlarağası Medsresesi'ndeki ilk etkinlik 'İstanbul Okumaları: Revnakoğlu›nun İstanbul'u' söyleşisi oldu. Prof. Dr. Mustafa Koç'un konuşmacı olduğu etkinliği Prof. Dr. Abdulkadir Emeksiz yönetti. Ardından gerçekleşen 'Rasim Özdenören Özel Oturumu'nu Fatma Gülşen Koçak yönetirken, Özdenören'i Dr. Savaş Barkçin anlattı. Bahtiyar Arslan'ın yönettiği 'Rasim Özdenören ile Hatıralar' söyleşisinde ise Prof. Dr. Turan Koç, Özdenören ile anılarını anlattı. 'Kültür Nöbetinde 45 Yıl' başlıklı özel oturumda ise D. Mehmet Doğan, Prof.Dr. Musa Kazım Arıcan, Mahmut Bıyıklı konuşmacı olurken, Bünyamin Yılmaz'ın yönettiği 'Medeniyet Şehri İstanbul' söyleşişinde Yusuf Kaplan konuşmacı oldu. Festival, 26 Aralık'ta Cemil Bilsel Koferans Salonu'ndaki özel etkinlik ile sona erdi.

DÜNYA FİLM FESTİVALLERİNE TRT ORTAK YAPIMLARI DAMGASI

TRT ortak yapımı filmler 2022 yılında ulusal ve uluslararası film festivallerine başarılarıyla damga vurdu. 2022 yılında katıldıkları 218 festivalden 117 ödüle değer görülen TRT ortak yapımları başarılarını taçlandırdı. Aralık ayında gerçekleşen ve Avrupa'nın Oscarları olarak bilinen 'Avrupa Film Ödülleri'ne İsveçli yönetmen Ruben Östlund'un TRT ortak yapımı 'Hüzün Üçgeni' filmi damga vurdu. Östlund'un filmi; en iyi film, yönetmen, senaryo ve erkek oyuncu dallarında ödülleri topladı.

Türkiye, İsveç, Fransa, ABD, İngiltere, İsviçre, Yunanistan ortak yapımı "Hüzün Üçgeni", modellik yapan genç çift Carl ve Yaya'nın milyarder yolcuların bulunduğu süper lüks bir gemiyle çıktığı gezide başından geçenleri anlatıyor. Bir fırtına sonrasında Carl ve Yaya, bir grup milyarder ve geminin temizlikçilerinden biriyle birlikte ıssız bir adada mahsur kalır. "Hüzün Üçgeni", hiyerarşinin aniden alt üst olduğu, rollerin ve sınıfların tersine döndüğü bir hiciv filmi. Film, 95'incisi düzenlenecek Oscar Ödülleri'nde En İyi Film, En İyi Yönetmen ve En İyi Orijinal Senaryo dallarında Oscar'a aday gösterildi.

-KİTAP BASINI YÜZDE 13.3 DÜŞTÜ

2022'de yükselen enflasyon ve yaşanan hayat pahalılığı yayın sektörünü vurdu. Yayımcı Meslek Birlikleri Federasyonu'nun açıkladığı 2022 bandrol verilerine göre, 2021'de 438 milyon 680 bin kitap üreten yayıncılık sektörü, 2022'yi ise 380 milyon kitapla tamamladı. Kitap üretimi son bir yılda yüzde 13,3 oranında düşerken, son on yılda ilk kez yaşanan bu küçülme Türkiye'de kitap üretimini 2015 yılı seviyesine geriletti. Veriler, yayıncılık dünyasında pandemi sonrasında beklenen normalleşmenin, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı nedeniyle yaşanan ekonomik kriz engeline takıldığını ortaya koydu. 2021 yılını 438 milyon 679 bin 864 adet kitap üretimi ile tamamlayan yayıncılık sektörü, 2022 yılını ise 380 milyon 296 bin 402 adet ile tamamladı. Bu da 2021 yılının aynı dönemine göre sektörün kitap üretiminin yaklaşık yüzde 13,3 oranında düştüğünü ve kitap sayısının 58,3 milyon azaldığını gösterdi.

2022'DE SİNEMA

Pandemi sırasında büyük kayıp yaşayan sinema dünyasında 2022 boyunca 366'sı yeni, 137'si önceki yıllardan olmak üzere toplam 503 film vizyona girdi. İzleyici sayıları salgın öncesindeki parlak günlerine dönemezken, 2019'da 60 milyona dayanan bilet sayısı, 2022'de 36 milyon ile sınırlı kaldı. Toplam izleyici sayısı 36.198.986 kişi olurken toplam 1.350.268.756 TL hasılat elde edildi. İzleyici sayısı, bir önceki yıla oranla yüzde 189.9 artarken hasılattaki artış yüzde 372.8 olarak gerçekleşti. Ancak 2022'de izleyicisi sayısı, pandemi öncesi dönem olan 2019'a göre yüzde 39.2 daha az oldu.

-Bakanlık sinemaya 92 milyon aktardı

Sinema sektörüne pandemi döneminde verilen, sinema biletlerindeki yüzde 0 eğlence vergisi uygulaması normalleşmenin

ardından gelen bu yılda da Cumhurbaşkanı Kararı ile 31 Aralık 2022 sonuna kadar uzatıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ise pandemide büyük yara alan sinema sektörüne 2022'de sağladığı destek miktarı 92 milyon 198 bin liraya ulaştı. Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, yılın son destekleme kurulu toplantısında 32 proje için sinema sektörüne 17 milyon 340 bin lira destek kararı alındı. Böylece, 2022 içerisinde Bakanlık tarafından 293 proje için sinema sektörüne sağlanan toplam destek miktarı 92 milyon 198 bin liraya ulaştı.

-Beyazperdeye can suyu Bergen ile geldi

2022'de beyazperdede biyografik yapımlar öne çıktı. 2022'nin en çok izlenen filmi "Bergen" oldu. Başrollerinde Farah Zeynep Abdullah ve Erdal Beşikçioğlu'nun yer aldığı film, 5,5 milyon kişi tarafından izlenerek 160 milyon lira hasılat elde etti. 'Bergen' biyografisinin dışında 'Dilberay', 'Barış Akarsu', engelli milletvekili Serkan Bayram'ın biyografisini anlatan 'Buğday Tanesi', Maraşlı Alevi halk önderini anlatan 'Elif Ana' filmleri de bu yılın biyografi örnekleri olarak şansını denedi. Ahmet Kaya ve Neşet Ertaş'ın hayatını anlatmak için çekilen filmler ise her iki sanatçının ailelerinin itirazları sonucu verilen mahkeme kararlarının ardından vizyona giremedi.

-Türk yapımı animasyonlar atakta

2022, Türkiye'de beyazperdede yerli animasyonların öne çıktığı bir yıl oldu. Özellikle TRT destekli yapımlar, yüksek izleyici sayılarıyla ilk onda yer alabilen filmler ürettiler. 'Aslan Hürkuş' serisi, 'Kaptan Pengu ve Arkadaşları', 'Doru', 'Mutlu Oyuncak Dükkânı', 'Tay' ve 'Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu' animasyonları gişede önemli başarılar elde ettiler. TRT Çocuk'un sevilen kahramanları Rafadan Tayfa'nın üçüncü sinema filmi 'Rafadan Tayfa Galaktik Tayfa' ise Ocak 2023'te vizyona girdiği ilk 13 günde 1 milyon seyirci rakamına ulaştı.

-Yerli korku ve komediler düşüşte

50'ye yakın yerli korku filminin vizyona girdiği bu yıl, yönetmenler korku türünde son on yılda olduğu gibi 'cinli-perili' hikâyeleri beyazperdeye taşıdı. Bu yapımlardan 'Zebun' filmi 90 bin izleyiciye ulaşırken, birçoğu 5 binin altında izlendi. Bazı filmler ise 50-100 gibi izleyici sayılarında kaldı. Yerli komedilerde ise 'Hep Yek 5: Bizim Şeyimiz mi Altan', 'Tam Kafadan Karavana', 'Erzurumlu Mümessil', 'Cumali Ceber 666' gibi pek çok film vizyona girsede izlenme oranları düşük kaldı. Son üç filmi bir milyon izlenen 'Çakallarla Dans' serisi ise 700 bin kişi tarafından izlendi.

-Yılın en tartışmalı filmi

Yönetmen Emin Alper'in 'Kurak Günler' filmi bu yıl Türk sinemasının en tartışılan filmi oldu. İlk gösterimini Cannes Film Festivali'nde yapan, Avrupa Film Ödülleri'nde 'Kurgu Ödülü'ne layık görülen film yerli festivallerde de ödülleri topladı. Antalya Film Festivali'nde 9 ödül birden verilen film, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan aldığı desteğin ardından senaryosunu değiştirdiği iddiasıyla tartışmaların merkezine oturdu. Bakanlık filme verdiği desteği geri isterken, Aralık'ta vizyona giren film gişede 240 bin izleyicide kaldı.

-Festival filmleri gişede başarı yakalayamadı

Yurt içinde ve dışında birçok festivalde ödül alan 'Okul Traşı', 'Sabırsızlık Zamanı', 'Beni Sevenler Listesi', 'Flaş Bellek', 'Ceviz Ağacı' gibi filmler 2022'de gişede ortalama 3 bin izleyici elde etti. Nisan'da vizyona giren Türkiye'nin Oscar adayı 'Kerr' filmi ise 4 bin kişi tarafından izlendi.

-En çok izlenen yapımların 4'ü yerli

Türkiye'de 2022 yılında en çok izlenen 10 filmden dördü yerli yapım oldu. Box Office Türkiye'den derlenen bilgilere göre, 366'sı yeni, toplam 501 filmin vizyona girdiği yıl boyunca, toplam izleyici sayısı 35 milyon 873 bin 660'a ulaştı. Cinayet sonucu hayatını kaybeden şarkıcı Belgin Sarılmışer'in hayatını ele alan "Bergen" filmi, 5 milyon 484 bin 798 izleyiciyle yılın en çok izlenen filmi oldu. En çok izlenen filmler arasında 2. sırada, yapımcılığını Mustafa Uslu'nun üstlendiği, TRT Ortak Yapımı, 2 milyon 327 bin 920 kişi tarafından izlenen "Kesişme-İyi ki Varsın Eren" yer aldı. Macera ve aksiyon sevenleri sinema salonlarına çeken "Doktor Strange Çoklu Evren Çılgınlığında" filmi listeye 3. sıradan girdi. Yönetmenliğini Sam Raimi'nin üstlendiği filmi, bir milyon 563 bin 89 kişi izledi. Listenin 4. sırasında bir milyon 229 bin 668 izleyiciyi sinema salonlarına çeken "Thor: Aşk ve Gök Gürültüsü" yer aldı. ABD yapımı animasyon film "Minyonlar 2: Gru'nun Yükselişi", listeye 5. sıradan girdi. Film, 1 Temmuz'dan itibaren bir milyon 194 bin 445 kişi tarafından izlendi. Animasyon film "Aslan Hürkuş: Kayıp Elmas" bir milyon 167 bin 455 ikişi ile en çok izlenen 6. film oldu. Gişe rekortmeni Avatar'ın 13 yıl sonra vizyona giren devam filmi "Avatar: Suyun Yolu", en çok izlenen yapımlar arasında 7. sıraya yerleşti. James Cameron'un yönetmenliğini üstlendiği, Sam Worthington, Sigourney Weaver ve Zoe Saldana'nın başrolleri paylaştığı filmi izleyenlerin sayısı ilk 10 günde, 1 milyon 126 bin 933 izleyiciye ulaştı. Dram ve aksiyon türündeki "The Batman" filmi, vizyonda kaldığı 10 haftada bir milyon 81 bin 473 kişi

tarafından izlendi. Hollywood yıldızları Robert Pattinson, Zoe Kravitz, Paul Dano, Colin Farrell ve Andy Serkis'in rol aldığı yapım, en çok izlenen 8. film oldu. "Örümcek-Adam: Eve Dönüş Yok" filmi, 17 Aralık 2021'de vizyona girdi. Bu yıl bir milyon 32 bin 866 izleyiciye ulaşarak yılın en çok izlenen 9. filmi oldu. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ) teknik danışmanlık desteğiyle hazırlanan Aslan Hürkuş Görevimiz Gökbey, vizyonda kaldığı 10 haftada, 891 bin 326 kişiyi sinema salonlarına çekerek, yılın en çok izlenen 10. filmi oldu.

-Türkiye'nin Oscar adayı 'Kerr'

Türkiye'nin 95. Akademi Ödülleri kapsamında En İyi Uluslararası Film dalında, Oscar adayı Kerr filmi oldu. Sinema Eseri Yapımcıları Meslek Birliği'nden yapılan açıklamaya göre; Yapımcılığını Vildan Erşen'in, yönetmenliğini Tayfun Pirselimoğlu'nun üstlendiği Kerr, Türkiye'nin En İyi Uluslararası Film adayı olarak belirlendi. Erdem Şenocak, Jale Arıkan, Rıza Akın'ın rol aldığı film Can'ın, yaşlı babasının cenazesi için geldiği kasabada bir cinayete tanık olması üzerinden gelişen olayları anlatıyor. Ancak film, 22 Aralık'ta açıklanan kısa listede kendine yer bulamadı.

-43 yıl sonra İran'da ilk gösterilen Türk filmi

Yönetmen Faysal Soysal'ın yurt içinde ve dışında 20'den fazla ödüle layık görülen 'Ceviz Ağacı' filmi 79 Devrimi'nden beri sinemada yabancı film göstermeyen İran'da bir ilke imza attı. 'Ceviz Ağacı', 43 yıl sonra İran salonlarında gösterilen ilk yabancı film oldu. Kadına yönelik şiddet konusuna dikkati çeken film, 2 Eylül'de yönetmen Soysal ve filmin oyuncularının da katıldığı galanın ardından İran seyircisiyle buluştu.

-2022'de sinema diyince akla 'tokat' gelecek

94. kez düzenlenen Oscar ödül töreni sinema tarihinde unutulmazlar arasında yerini aldı. Ödül töreninde kazanan filmlerden daha çok konuşulan efsane oyuncu Will Smith'in ödül törenini sunan komedyen Chris Rock'a canlı yayında attığı tokat oldu. Komedyen Rock'ın, eşinin saçlarını kazıtması ile dalga geçmesine öfkelenen Smith, sahneye çıkarak sunucuya tokat attı. Uzun süre tartışılan olay sonrası Smith özürler dilese de, Oscar törenlerinden uzun süre men edildi. Oscar ödüllerini düzenleyen Motion Picture Academy Yönetim Kurulu,

Will Smith'in 10 yıl boyunca Akademi'nin etkinliklerine katılmasının yasaklandığını açıkladı.

2022'NİN FİLM FESTİVALLERİ

2022 yılında Türkiye'de düzenlenen film festivali etkinliklerinde 3 bin 302 yerli film finalist oldu veya gösterim hakkı kazandı. Bu festivallerde finalist olan uluslararası filmler ise 2 bin 852 adet oldu. Uluslararası yarışmalara katılan yabancı filmlere toplamda 275 ödül verildi. En fazla ödülü İran filmleri aldı. Sırasıyla İran, İspanya, Fransa, Almanya, ABD, İtalya, Kırgızistan, Rusya en fazla ödülleri alan ülkeler oldu. Türkiye'de 2022'de uzun metraj kategorisinde 26, belgesel kategorisinde 7, kısa film kategorisinde ise 177 film yarışmasına imza atıldı. 2021'de 77 adet olan kısa film yarışmalarında iki kat artış yaşandığı dikkat çekti. Sinema dünyasının yurt içinde ve dışında önemli festivallerinde ve film yarışmalarında yılın öne çıkanları ise şöyle:

-Sabancı Kısa Film Festivali

Sabancı Vakfı'nın düzenlediği Sabancı Kısa Film Festivali'nin 6'ncısı 13 Ocak 2022'de Sabancı Vakfı YouTube hesabından canlı yayınlanan ödül töreninde sahiplerini buldu. Ödülleri Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı açıkladı. Festivalin 25 bin TL'lik birincilik ödülünü, Zafer Geyikçi'nin yönetmenliğini üstlendiği *"Ziyaretçi"* filmi aldı. Emre Sezgin'in yönetmenliğini üstlendiği *"Kırmızı Elbise"* filmi, 20 bin TL'lik ikincilik ödülüne layık görülürken; Said Sakıp Demir'in yönettiği *"Yaren"* 15 bin TL'lik üçüncülük ödülünü kazandı. Bu sene ilk defa verilen Sosyal Etki Ödülü'nün sahibi ise *"Kadraja Girmeyen Pandemi"* filmiyle Kenan Olpak oldu.

-Berlin Film Festivali

72.'si düzenlenen Berlin Uluslararası Film Festivali, 10-20 Şubat 2022 tarihleri arasında gerçekleşti. '93 Yazı filmiyle adından söz ettiren Carla Simón'un yeni filmi Alcarràs, Altın Ayı Ödülü'ne layık görülürken, En İyi Oyuncu kategorisinde Gümüş Ayı Ödülü'ne uzanan isim ise Rabiye Kurnaz vs. George W. Bush filmindeki performansıyla Türk kökenli oyuncu Meltem Kaplan oldu. Berlinale'de 2022 kazananlarının tam listesi şöyle:

Altın Ayı En İyi Film Ödülü: Alcarràs - Carla Simón

Gümüş Ayı Jüri Büyük Ödülü: The Novelist's Film - Hong Sang-soo

Gümüş Ayı Jüri Ödülü: Robe of Gems - Natalia Lopez Gallardo

Gümüş Ayı Yönetmen Ödülü: Fire - Claire Denis

Gümüş Ayı En İyi Oyuncu Ödülü: Rabiye Kurnaz vs. George W. Bush - Meltem Kaptan

Gümüş Ayı En İyi Yardımcı Oyuncu Ödülü: Before, Now and Then (Nana) - Laura Basuki

Gümüş Ayı Senaryo Ödülü: Rabiye Kurnaz vs. George W. Bush - Laila Stieler

Gümüş Ayı Sanatsal Katkı Ödülü: Everything Will Be OK - Rithy Panh

Özel Mansiyon Ödülü: A Piece of Sky - Michael Koch

Karşılaşmalar Jüri Ödülleri:

En İyi Film: Mutzenbacher - Ruth Beckermann

En İyi Yönetmen: Unrest - Cyril Schäublin

Jüri Özel Ödülü: See You Friday, Robinson - Mitra Farahani

Belgesel Jürisi Ödüller:

Berlinale Belgesel Ödülü: Myanmar Diaries - The Myanmar Film Collective

Özel Mansiyon Ödülü: No U-Turn - Ike Nnaebue

-SİYAD Ödülleri

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) Türk Sinemasında geçtiğimiz yılın 'en iyilerini' ödüllendirdi. SİYAD üyelerinin oyları ile belirlenen ödüller sahiplerini buldu. SİYAD'ın seçimlerinden oluşan Türk Sineması'nın 'En İyileri', Şişli Belediyesi Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Evi'nde 28 Mart'ta yapılan ve Şebnem Yiğit'in sunuculuğunda gerçekleşen ödül töreninde açıklandı. Ümit Ünal'ın yazıp yönettiği Aşk, Büyü vs., En İyi Film Ödülü dahil toplam üç ödül kazanırken, Erdem Tepegöz'ün yazıp yönettiği Gölgeler İçinde ise En İyi Yönetmen Ödülü dahil dört ödül kazanarak en çok ödül toplayan film oldu. Gölgeler İçinde ve Aşk, Büyü vs'i üç ödülle Bir Nefes Daha, iki ödülle Hayaletler ve bir ödülle İnsanlar İkiye Ayrılır izledi. Bu yılki SİYAD Onur Ödülleri'nin sahipleri oyuncu Tilbe Saran ve yönetmen Engin Ayça, Emek Ödülü'nün sahibi ise Sinematek / Sinema Evi çalışanları oldu 54. SİYAD Ödülleri'nin sahiplerinin tam listesi şöyle:

EN İYİ FİLM: Aşk, Büyü vs.

EN İYİ İLK FİLM: Hayaletler

EN İYİ YÖNETİM: Erdem Tepegöz / Gölgeler İçinde

EN İYİ SENARYO: Ümit Ünal / Aşk, Büyü vs.

EN İYİ KADIN OYUNCU PERFORMANSI: Selen Uçer / Aşk, Büyü vs.

EN İYİ ERKEK OYUNCU PERFORMANSI: Oktay Çubuk / Bir Nefes Daha

EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU PERFORMANSI: Nezaket Erden / İnsanlar İkiye Ayrılır

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU PERFORMANSI: Eren Çiğdem / Bir Nefes Daha

EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETİMİ: Hayk Kirakosyan / Gölgeler İçinde

EN İYİ MÜZİK: Angus Macrae, Timo Rositzky, Da Poet / Bir Nefes Daha

EN İYİ KURGU: Ayris Alptekin / Hayaletler

EN İYİ SANAT YÖNETİMİ: Armen Ghazaryan / Gölgeler İçinde

EN İYİ FANTASTİK FİLM: Gölgeler İçinde

EN İYİ KISA FİLM: Suçlular

EN İYİ KISA METRAJ BELGESEL: Ankebût

EN İYİ UZUN METRAJ BELGESEL: Yaramaz Çocuklar

ONUR ÖDÜLLERİ: Tilbe Saran, Engin Ayça

EMEK ÖDÜLÜ: Sinematek / Sinema Evi çalışanları

EN İYİ YABANCI FİLM: Baba (The Father) / Bir Film (ithalatçı)

ÇEVRİMİÇİ EN İYİ FİLM: Çatlak

-Oscar Ödülleri

Türkiye'nin yönetmen Semih Kaplanoğlu'nun 2021 Oscar adayı Bağlılık Hasan filmiyle kısa listede yer bulamadığı Oscar ödülleri, 26 Mart'ta 94'üncü kez sahiplerini buldu. Oscar Ödülleri, üç yılın ardından ilk kez sunuculu gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Los Angeles'taki Dolby Theatre'da yapılan törende sinema dünyasının en iyileri ödüllendirildi. Geceye 6 ödülle Dune damga vururken, dört büyük ödülün dördü de Coda, The Power of The Dog, The Eyes of Tammy Faye ve King Richard gibi farklı filmlere gitti. Coda, bir dijital bir platform yapımı olarak En İyi Film ödülünü almasıyla Oscar tarihine geçti. Jessica Chastain'in ilk defa En İyi Kadın Oyuncu, Will Smith'in ise ilk defa En İyi Erkek Oyuncu Ödülünü

aldığı gecede Jane Campion, üçüncü kez En İyi Yönetmen Oscar'ını alan kadın oldu. Genç şarkıcı Billie Eilish, James Bond filmi 'No Time To Die' için yaptığı şarkı için En İyi Şarkı Ödülü'yle İlk Oscar'ını aldı. Bu ödülle Beyonce'yi geride bırakmış oldu. 2022 Oscar Ödülleri'ni kazananların tam listesi şöyle:

EN İYİ FİLM: CODA

EN İYİ YÖNETMEN: Jane Campion

EN İYİ ULUSLARARASI FİLM: Drive My Car

EN İYİ ANİMASYON: Encanto

EN İYİ BELGESEL: Summer of Soul

EN İYİ SİNEMATOGRAFİ: Dune

EN İYİ UYARLAMA SENARYO: CODA

EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ: Greig Fraser

EN İYİ ORİJİNAL SENARYO: Kenneth Branagh

EN İYİ KISA FİLM: The Long Goodbye

EN İYİ ERKEK OYUNCU: Will Smith

EN İYİ KADIN OYUNCU: Jessica Chastain

EN İYİ SES: Dune

EN İYİ MONTAJ: Dune

EN İYİ YAPIM TASARIMI: Dune

EN İYİ ORİJİNAL ŞARKI: No Time to Die

EN İYİ MÜZİK: Dune

EN İYİ GÖRSEL EFEKT: Dune

- Akbank Kısa Film Festivali

18. Akbank Kısa Film Festivali, 21 Mart-31 Mart tarihleri arasında online olarak düzenlendi. Festivalin "Ulusal Yarışma Festival Kısaları Bölümü"ne katılan eserler arasından 14 film ve "Uluslararası Yarışma Dünyadan Kısalar Bölümü" başvuruları arasından seçilen 14 film "En İyi Film Ödülü" için yarışmaya hak kazandı. Ayrıca 2022'de ilk kez gerçekleşecek olan 20 yaş altı yönetmenlere yönelik açılan "Genç Bakışlar" yarışma bölümünde ise 13 film finalist olarak belirlendi. Festivalin ödülleri 31 Aralık'ta Akbank

Sanat Instagram ve Youtube hesaplarında açıklandı.

Ulusal Yarışma bölümünde "En İyi Kısa Film" ödülü, yönetmenliğini Ayçe Kartal'ın üstlendiği Kıyamette İyi Görünmeliyim filminin olurken, bu bölümde mansiyona değer görülen yapımlar Can Merdan Doğan'ın Stiletto filmi ve Merve Bozcu'nun Plastik Rüya filmi oldu.

Uluslararası Yarışma Dünyadan Kısalar ana jüri üyeleri ise; Yönetmen Jacqueline Lentzou, Yapımcı Nicolás Celis, Yönetmen Matjaž Ivanišin, Yapımcı Anna Maria Aslanoğlu ve Akbank Sanat Müdürü Derya Bigalı olarak belirlenmişti. Uluslararası Yarışma bölümünde Adrian Moyse Dullin, yönetmenliğini yaptığı The Right Words adlı filmiyle "En İyi Kısa Film" ödülünü alırken, bu bölümde mansiyona değer görülen yapımlar ise Olha Zhurba'nın Dad's Sneakers ve yönetmen Hugo Covarrubias'nin Bestia filmleri oldu. Genç Bakışlar Yarışmasında Baturay Tunçat'ın Gün Işığı filmi En İyi Kısa Film ödülünün sahibi oldu. Yunus Emre Akkuş'un Sessizlik filmi ve İlayda İşeri'nin Çeşme isimli belgeseli mansiyona layık bulundu.

- İstanbul Film Festivali

8-19 Nisan 2022 tarihleri arasında düzenlenen 41. İstanbul Film Festivali'nde 12 günde, 14 bölümde, Atlas 1948, Beyoğlu Sineması, Pera Müzesi Oditoryumu, CineWAM Premium+ City's Nişantaşı, Kadıköy Sineması ile Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi'nde ek gösterimlerle birlikte 378 seansta 43 ülkeden 134 uzun metrajlı, 22 kısa film sinemaseverlerle buluştu. 41. İstanbul Film Festivali Ödül Töreni 19 Nisan Salı gecesi Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda yapıldı. Ulusal Yarışma'da büyük ödül Altın Lale, Maryna Er Gorbach imzalı Klondike filmine giderken Uluslararası Yarışma'da ise kazanan Gaspar Noé'nin Vortex filmi oldu. Festivalin kazananları şöyle:

Uluslararası Yarışma:

Altın Lale – Vortex / Gaspar Noé

Jüri Özel Ödülü – Dağların Denizcisi / O marinheiro das montanhas / Mariner of the Mountains / Karim Aïnouz

Ulusal Yarışma:

Altın Lale En İyi Film – Klondike (Maryna Er Gorbach)

Jüri Özel Ödülü Onat Kutlar anısına – Çilingir Sofrası (Ali Kemal Güven)

En İyi Yönetmen – Tayfun Pirselimoğlu (Kerr)

En İyi Senaryo – Nazlı Elif Durlu, Ziya Demirel (Zuhal & Ela ile Hilmi ve Ali)

En İyi Kadın Oyuncu – Ece Yüksel (Ela ile Hilmi ve Ali)

En İyi Erkek Oyuncu – Ahmet Rıfat Şungar & Barış Gönenen (Çilingir Sofrası)

Mansiyon – Denizhan Akbaba (Ela ile Hilmi ve Ali)

En İyi Görüntü Yönetmeni – Sviatoslav Bulakovskyi (Klondike)

En İyi Kurgu Ödülü – Buğra Dedeoğlu, Selda Taşkın (Zuhal)

En İyi Sanat Yönetmeni – Natali Yeres (Kerr)

En İyi Özgün Müzik – Taner Yücel (Bana Karanlığını Anlat)

Ulusal Belgesel Yarışması:

En İyi Belgesel – Eat Your Catfish / Senem Tüzen, Adam Isenberg, Noah Amir Arjomand

Mansiyon – Her Şey Dahil / All-In / Volkan Üce

Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü

En İyi İlk Film – Zuhal / Nazlı Elif Durlu

Ulusal Kısa Film Yarışması:

En İyi Kısa Film – Our Ark / Deniz Tortum, Kathryn Hamilton

Mansiyon – Gece Kuşağı / Yasemin Demirci

FIPRESCI Ödülleri:

Uluslararası Yarışma'da – Vortex / Gaspar Noé

Ulusal Yarışma'da – Ela ile Hilmi ve Ali / Ela and Hilmi with Ali / Ziya Demirel

Ulusal Kısa Film Yarışması'nda – Göl Kenarı / Lakeshore / Aziz Alaca

Genç Ustalar Yarışması:

Genç Usta Ödülü – Oyun Alanı / Un Monde / Playground / Laura Wandel

- Uluslararası Frankfurt Türk Filmleri Festivali

Türk Sinemasının yurt dışında tanınmasında büyük rol üstlenen 22. Uluslararası Frankfurt Türk Film Festivali 11-16 Haziran tarihleri arasında Frankfurt'ta gerçekleşti. Türkiye, Almanya ve Avrupa'dan 35 filmin gösteriminin yapıldığı festivalin 'Yaşam Boyu Onur Ödülü' Alman Sanatçı Renan Demirkan ile Türk Oyuncular Nur Sürer ve Menderes Samancılar'a takdim edildi. 'Vefa Ödülü' ise Renan Fosforoğlu ailesi adına Enis Fosforoğlu'nun kızı Seren Fosforoğlu ve Ferdi Merter Fosforoğlu'nun kızı Almula Merter Churm'a verildi. 22. Uluslararası Frankfurt Türk Film Festivali uzun metrajlı film yarışmasında 7 dalda en iyilere ödülleri verildi. Festivalin uzun metrajlı film yarışmasında ödüller şöyle oldu:

En iyi Film : Okul Traşı-Yönetmen Ferit Karahan

En İyi Kadın Oyuncu : Ayşe Demirel ve Emel Göksu – Koridor

En İyi Erkek Oyuncu : Ali Seçkiner Alıcı-Sardunya/ Halil Babür-Beni Sevenler Listesi

En İyi Yönetmen : Fikret Reyhan- Çatlak

En İyi Görüntü Yönetmeni: Orçun Özkılınç-Sardunya

En İyi Senaryo : Tufan Taştan ve Barış Bıçakçı-Sen, Ben, Lenin

En İyi Müzik : Orçun Erdoğan - Bir Nefes Daha

- Cannes Film Festivali

75. Cannes Film Festivali, 17 Mayıs-28 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşti. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödülünü İsveçli yönetmen Ruben Östlund'un TRT ortak yapımı filmi Triangle of Sadness (Hüzün Üçgeni) kazandı. En iyi yönetmen ödülünü ise Decision to Leave filmiyle Chan Wook Park kazandı. İkincilik anlamına gelen Grand Prix ise Close (Lukas Dhont) ve Stars at Noon (Claire Denis) filmleri arasında paylaşıldı. Festivalde verilen ödüllerin tam listesi şöyle:

Ana Yarışma:

Altın Palmiye: Triangle of Sadness (Yön. Ruben Östlund)

Jüri Büyük Ödülü: Close (Yön. Lukas Dhont) ve Stars at Noon (Yön. Claire Denis)

75. Yıl Özel Ödülü: Tori and Lokita / Tori et Lokita (Yön. Jean-Pierre Dardenne ve Luc Dardenne)

Jüri Ödülü: Eo / Hi-Han (Yön. Jerzy Skolimowski) ve The Eight Mountains / Le otto montagne (Yön. Charlotte Vandermeersch ve Felix van Groeningen)

En İyi Yönetmen: Park Chan-Wook (Decision to Leave / Haeojil Gyeolsim)

En İyi Senaryo: Boy From Heaven (Yön. Tarik Saleh)

En İyi Kadın Oyuncu: Zar Amir Ebrahimi (Holy Spider)

En İyi Erkek Oyuncu: Song Kang Ho (Broker)

Belirli Bir Bakış:

Belirli Bir Bakış Ödülü: Les Pires / The Worst Ones (Yön. Lise Akoka ve Romane Gueret)

Jüri Ödülü: Joyland (Yön. Saim Sadiq)

En İyi Yönetmen: Alexandru Belc (Metronom)

En İyi Performans: Vicky Krieps (Corsage) ve Adam Bessa (Harka)

En İyi Senaryo: Maha Haj (Mediterranean Fever)

Coup de Coeur Ödülü: Rodeo (Yön. Lola Quivoron)

En İyi İlk Film (Caméra d'Or): War Pony (Gina Gammell ve Riley Keough)

Altın Palmiye (kısa film): The Water Murmurs (Yön. Story Chen)

-Venedik Film Festivali

31 Ağustos- 10 Eylül tarihleri arasında düzenlenen 79. Venedik Film Festivali'nde, ABD'li yönetmen Laura Poitras, All the Beauty and the Bloodshed filmindeki başarısıyla 'En İyi Film' dalında Altın Aslan'ın sahibi oldu. Fransız yönetmen Alice Diop, Saint Omer filmiyle Geleceğin Aslanı (Lion of the Future) ve Gümüş Aslan ödüllerinin sahibi oldu. 'Bones and All' filminde insan eti yiyen iki aşığın hikayesini ele alan İtalyan yönetmen Luca Guadagnino ise En İyi Yönetmen ödülünü aldı. Kazananların tam listesi şöyle:

Ana Yarışma:

En İyi Film – Altın Aslan: All the Beauty and the Bloodshed (Yön. Laura Poitras)

Jüri Büyük Ödülü – Gümüş Aslan: Saint-Omer (Yön. Alice Diop)

En İyi Yönetmen – Gümüş Aslan: Luca Guadagnino (Bones and All)

Jüri Özel Ödülü: No Bears (Yön. Cafer Panahi)

En İyi Senaryo: Martin McDonagh (The Banshees of Inisherin)

En İyi Kadın Oyuncu: Cate Blanchett (Tár)

En İyi Erkek Oyuncu: Colin Farrell (The Banshees of Inisherin)

En İyi Genç Oyuncu – Marcello Mastroianni Ödülü: Taylor Russell (Bones and All)

Orizzonti (Horizons):

En İyi Film: World War III (Yön. Houman Seyyedi)

En İyi Yönetmen: Tizza Covi ve Rainer Frimmel (Vera)

Jüri Özel Ödülü: Bread and Salt (Yön. Damian Kocur)

En İyi Senaryo: Fernando Guzzoni (Blanquita)

En İyi Kadın Oyuncu: Vera Gemma (Vera)

En İyi Erkek Oyuncu: Mohsen Tanabandeh (World War III)

En İyi Kısa Film: Snow in September (Yön. Lkhagvadulam Purev-Ochir)

Orizzonti Extra – Seyirci Ödülü: Nezouh (Soudade Kaadan)

Geleceğin Aslanı – Luigi De Laurentiis Ödülü: Saint-Omer (Yön. Alice Diop)

Venice Immersive:

En İyi Deneyim: The Man Who Couldn't Leave (Yön. Chen Singing)

Jüri Büyük Ödülü: From the Main Square (Yön. Pedro Harres)

Jüri Özel Ödülü: Eggscape (Yön. German Heller, Jorge Tereso, Federico Heller)

Venice Classics:

En İyi Restore Edilmiş Film: Branded to Kill (Yön. Seijun Suzuki)

Sinema Üzerine En İyi Belgesel: Fragments of Paradise (Yön. K. D. Davison)

-Toronto Film Festivali

47. Toronto Film Festivali 8-18 Eylül tarihleri arasında gerçekleşti. Ödül sezonunun en önemli habercilerinden biri olan festivalde Halkın Seçimi Ödülü'nün 2022 kazananı Steven Spielberg'ün yarı otobiyografik filmi "The Fabelmans" oldu. Tüm kazananların listesi ise şöyle:

Halkın Seçimi Ödülü: Fabelmans / Steven Spielberg

Halkın Seçimi Gece Yarısı Çılgınlığı Ödülü: The Al Yankovic Story / Eric Appel

Halkın Seçimi Belgesel Ödülü: Black Ice / Hubert Davis

En İyi Film dalında IMDbPro Kısa Film Ödülü: Snow in September / Lkhagvadulam (Dulmaa) Purev-Ochir.

NETPAC Ödülü: Sweet As / Jub Clerc

FIPRESCI Ödülü: Gaza Weekend / Basil Khalil

En İyi Kanada Uzun Metrajlı Film dalında Amplify Voices Ödülü: To Kill A Tiger / Nisha Pahuja

En İyi Kanada Uzun Metrajlı Film Özel Mansiyonu: Viking / Stéphane Lafleur

Sesleri Yükselt Ödülü: Leonor Will Never Die / Martika Ramirez Escobar

Gelişmekte Olan Bir BIPOC Film Yapımcısından En İyi Film Özel Mansiyonu: Buffy Sainte-Marie: Carry It On / Madison Thomas.

Shawn Mendes Vakfı Fark Yaratan Ödülü: Something You Said Last Night / Luis De Filippis

Platform Ödülü: Riceboy Sleeps / Anthony Shim

-Adana Altın Koza Film Festivali

29. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali 12-18 Eylül 2022 tarihleri arasında yapıldı. Çukurova Üniversitesi Kongre Merkezi›nde 18 Eylül'de gerçekleştirilen törende ödüller sahiplerini buldu. Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda "En İyi Film" ödülü yönetmenliğini Ziya Demirel'in yaptığı "Ela ile Hilmi ve Ali" filmine verildi. Yönetmen Demirel aynı zamanda "En İyi Yönetmen" ödülünü alıp "En İyi Senaryo" ödülünü de Nazlı Elif Durlu ile paylaşırken, filmi "En İyi Kadın Oyuncu", "En İyi Sanat Yönetmeni", "En İyi Kurgu" ve "Umut Veren Genç Erkek Oyuncu"

ödüllerini kazandı. Festivalin ödülleri şöyle:

En İyi Film Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Ziya Demirel

En İyi Yönetmen Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Ziya Demirel

En İyi Senaryo Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Ziya Demirel ve Nazlı Elif Durlu

Jüri Özel Ödülü: Kabahat - Ümran Safter

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali -Bana Karanlığını Anlat / Ece Yüksel - Aslıhan Gürbüz

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Çilingir Sofrası - Ahmet Rıfat Şungar ve Barış Gönenen

En İyi Müzik Ödülü: Bana Karanlığını Anlat - Taner Yücel

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Çilingir Sofrası - Engin Özkaya

En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Gülay Doğan

En İyi Kurgu Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Selda Taşkın ve Henrique Cartaxo

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü: Kabahat - Ece Demirtürk

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü: Mendirek - Alihan Kaya

Umut Veren Genç Kadın Oyuncu Ödülü: Kabahat - Mina Demirtaş

Umut Veren Genç Erkek Oyuncu Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali - Denizhan Akbaba

Film Yönetmenleri Derneği En İyi Yönetmen Ödülü: Cem Demirer - Mendirek

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) Cüneyt Cebenoyan En İyi Film Ödülü: Çilingir Sofrası - Ali Kemal Güven

Adana İzleyici Ödülü: Suna - Çiğdem Sezgin

-Antalya Film Forum Ödülleri:

2022'de 9. kez düzenlenen Antalya Film Forum, 2-4 Ekim 2022 tarihleri arasında Antalya'da fiziken, 4-6 Ekim 2022 tarihlerinde ise çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Antalya Film Forum'da 2022'de kazanan yapımlar şöyle:

UZUN METRAJ KURMACA PITCHING PLATFORMU

-Uzun Metraj Kurmaca Pitching Platformu Ödülü (40.000 TL): İskeletin Türküsü (Yönetmen: Murat Uğurlu| Yapımcı: Büke Akşehirli)
-Uzun Metraj Kurmaca Pitching Platformu Ödülü (40.000 TL): Güve (Yönetmen: Aslı Akdağ | Yapımcı: Bilal Bağcı)
-Film Standartları Post-Prodüksiyon Ödülü: Kara Şimşek 3: Mavi Okyanus (Yönetmen: Ziya Demirel | Yapımcı: Anna Maria Aslanoğlu)
-Filmarka Ekipman Desteği Ödülü: 8. Kat (Yönetmen: Tunç Şahin | Yapımcı: Aslı Filiz, Ersan Çongar)

UZUN METRAJ KURMACA WORK-IN-PROGRESS PLATFORMU

-Uzun Metraj Kurmaca Work-in-Progress Ödülü (80.000 TL): Yurt (Yönetmen: Nehir Tuna| Yapımcılar: Tanay Abbasoğlu, Dorothe Beinemeier)
-Uzun Metraj Kurmaca Work-in-Progress Jüri Özel Ödülü (40.000 TL): Yeni Şafak Solarken (Yönetmen: Gürcan Keltek | Yapımcı: Arda Çiltepe)
-Başka Sinema Dağıtım ve Promosyon Ödülü: Tereddüt Çizgisi (Yönetmen: Selman Nacar| Yapımcılar: Burak Çevik, Diloy Gülün)
-TRT Uzun Metraj Kurmaca Work-in-Progress Platformu Ödülü: Yüzleşme (Yönetmen: Filiz Kuka| Yapımcılar: Seçkin Akyıldız, Filiz Kuka)

BELGESEL WORK-IN-PROGRESS PLATFORMU

-Belgesel Work-in-Progress Ödülü (40.000 TL): Basit Bir Yer (Yönetmen: Etna Özbek | Yapımcı: Burak Karamete)
-Belgesel Work-in-Progress Ödülü (40.000 TL): Başka Bir Yer (Yönetmen: Melis Birder| Yapımcılar: Nesra Gürbüz, Melis Birder)
-Documentary Association of Europe (DAE) Teşvik Ödülü: Trapped Zone'da 61 Dakika (Yönetmen: Canberk Emre İpek | Yapımcılar: Merve Tohum, Alican Acar)
-Film Standartları Renk Düzenleme Ödülü: Daimi Arama (Yönetmen: Berke Baş | Yapımcı: Enis Köstepen)
-Postbıyık Ses Post-Prodüksiyon Ödülü: Başka Bir Yer (Yönetmen: Melis Birder| Yapımcılar: Nesra Gürbüz, Melis Birder)

DİZİ/KISA DİZİ PITCHING PLATFORMU

-Netflix Grow Creative Proje Geliştirme Desteği Ödülü (100.000 TL) ve Netflix Türkiye Dizi Projesi Geliştirme Atölyesi: İyi Aile Kızı (Yaratıcılar: Tilbe Cana İnan, Kubilay Kara | Yapımcı: Yelin Mckay)

-Color Up Renk Düzenleme Ödülü: Ev Arkadaşım Zek
(Yaratıcılar: Erinç Durlanık, Yusuf Onur Aydın Yönetmen: Erinç Durlanık| Yapımcılar: Ceren Özkanlı Samlı , Elif Nur Kayalar)

SÜMER TİLMAÇ ANTALYA FİLM DESTEK FONU PITCHING PLATFORMU

Sümer Tilmaç Antalya Film Destek Fonu Pitching Platformu Ödülü (150.000 TL) ve Fono Film Post Prodüksiyon Ödülü: Kuduz (Yönetmen, Senarist: Abdurrahman Öner| Yapımcı: Arzu Şenses Öner)

- Antalya Altın Portakal Film Festivali

1-8 Ekim 2022 tarihleri arasında düzenlenen 59. Antalya Film Festivali'nin ödül töreni 8 Ekim'de Antalya Spor Salonu'nda yapıldı. Emin Alper'in prömiyerini Cannes Film Festivali'nde yapan Kurak Günler filmi geceden 9 ödülle ayrıldı. En İyi Yönetmen Ödülü ise Karanlık Gece ile Özcan Alper'in oldu. Kazananlar şöyle oldu:

Ulusal Uzun Metraj Yarışması

En İyi Film: Karanlık Gece (Yönetmen: Özcan Alper)

Dr. Avni Tolunay Jüri Özel Ödülü: Ayna Ayna (Belmin Söylemez)

Behlül Dal En İyi İlk Film Ödülü: Kar ve Ayı (Yönetmen: Selcen Ergun)

En İyi Yönetmen: Emin Alper / Kurak Günler

Cahide Sonku Ödülü: Çiğdem Mater / Kurak Günler

En İyi Senaryo: Özcan Alper, Murat Uyurkulak / Karanlık Gece

En İyi Kadın Oyuncu: Merve Dizdar / Kar ve Ayı

En İyi Erkek Oyuncu: Selahattin Paşalı / Kurak Günler ve Cem Yiğit Üzümoğlu / LCV

En İyi Görüntü Yönetmeni: Christos Karamanis / Kurak Günler

En İyi Kurgu: Özcan Vardar, Eytan İpeker / Kurak Günler

En İyi Sanat Yönetmeni: Meral Efe Yurtseven, Yunus Emre Yurtseven / İguana Tokyo

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Laçin Ceylan / Ayna Ayna

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Erol Babaoğlu / Kurak Günler

En İyi Müzik: Kurak Günler / Stefan Will

SİYAD En İyi Film Ödülü: Kurak Günler (Yönetmen: Emin Alper)

Film-Yön En İyi Yönetmen Ödülü: Emin Alper / Kurak Günler

Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması:

En İyi Film: Ziyaretçi (Yönetmen: Martín Boulocq)

Jüri Özel Ödülü: Valeria Evleniyor (Yönetmen: Michal Vinik)

En İyi Yönetmen: Damian Kocur / Ekmek ve Tuz

En İyi Kadın Oyuncu: Marina Foïs / Canavarlar

En İyi Erkek Oyuncu: Pejman Jamshidi / Mahkeme

Ulusal Belgesel Film Yarışması:

En İyi Belgesel Film: Kim Mihri (Yönetmen: Berna Gençalp)

Belgesel Film Jüri Özel Ödülü: Düet (Yönetmen: Ekin İlkbağ & idil Akkuş)

Ulusal Kısa Metraj Film Yarışması:

En İyi Kısa Film: Ben Tek Siz Hepiniz (Yönetmen: Barış Kefeli & Nükhet Taneri)

Kısa Film Jüri Özel Ödülü: Cehennem Boş, Tüm Şeytanlar Burada (Yönetmen: Özgürcan Uzunyaşa)

- Türk Dünyası Belgesel Film Festivali

Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)'nin de proje ortakları arasında yer aldığı, 7. Türk Dünyası Belgesel Film Festivali ödülleri, 13 Ekim 2022 tarihinde İstanbul'da Haliç Üniversitesi kampüsünde düzenlenen törenle sahiplerine verildi. Festivale 23 ülkeden 260 film katıldı. Ön değerlendirme sonrasında öğrenci ve profesyonel filmler kategorilerinde 3 ayrı değerlendirmenin yapıldığı festivalde jürinin belirlediği sıralamaya göre ödüller sahiplerini buldu. Öğrenci Belgesel Filmleri kategorisinde yarışmaya Kırgızistan'dan katılan yönetmen Sayır bakıtbekova'nın "Köprü" isimli belgesel filmi birinci oldu. Aynı kategoride ikinciliği, yönetmen Semih Sagman'nın Afganistan'ın bir dağ mezrasında çektiği "Gulab Gul" isimli film alırken, Üçüncülük ödülünü ise Bosna Hersek'ten yarışmaya katılan yönetmen Kadir Can Arabacı'nın "Three Armies" isimli belgesel film aldı.

Festivalde ayrıca yönetmen İlayda İşeri'nin Gagauz Özerk Cumhuriyeti'nde Gagauz Türklerinin kültürel yaşamıyla ilgili çektiği

"Çeşme (The Fountain)" isimli film "Öğrenci Belgesel Film Kategorisi Kültür Sanat Ödülü"ne, Kırgızistan'dan katılan Ayımkül Temirbekkızı'nın çektiği "Miras" isimli film de "Öğrenci Kategorisi Jüri Özel Ödülü"ne layık görüldü. Profesyonel kategoride yönetmen Volkan Üce'nin "Her Şey Dahil" isimli Belgesel Filmi birinci oldu. Aynı kategoride Yakutistanlı Yönetmen Sardaana Barabanova'nın çektiği "Savaş Çocukları" isimli film ikinci olurken, üçüncülüğü de Türkiye'den Neslihan Semerci'nin yönetmenliğini yaptığı "Müzikli Bir Göç Masalı" isimli film aldı.

İlke İşisag'ın çektiği "Leyla Hanım" isimli belgesel film Profesyonel Kategori Jüri Kültür Sanat Ödülü'ne layık görülürken, Kazakistanlı yönetmen Arsen Bayanov'un "Shaman Blues" isimli filmi Türk Devlet Teşkilatları Modern İpek Yolu Turizm Kuşağı Ödülü'ne, Özbekistanlı yönetmen Shokir Kuzuboy ugli'nin "Bahtsız Ömür (Bahorsiz Umr)" isimli belgesel filmi de Prof. Dr. Turan Yazgan Türk Dünyası Onur ödülüne layık görüldü. Ayrıca festivale Türkiye'den katılan yönetmen Uğur Tata'nın "Altay Dağları'ndan Hereke'ye İpek Halının Tarihi" isimli filmine de Festival Düzenleme Kurulu Özel Ödülü verildi.

-Londra Film Festivali

5-16 Ekim 2022 tarihleri arasında 66'ncı kez sinemaseverlerle buluşan Londra Film Festivali'nde 24 film ve 10 kısa film ödül için yarıştı. Festival yarışmasının kazananları festivalin son gününde çevrimiçi yayınlanan törende jüri tarafından açıklandı. Kazanan filmler şöyle:

Resmi Yarışma'da En İyi Film Ödülü: Korsaj – Marie Kreutzer

İlk Film Yarışması'nda Sutherland Ödülü: 1976 – Manuela Martelli

Belgesel Yarışması'nda Grierson Ödülü: Nefes Alan Her Şey – Shaunak Sen

Immersive Art ve XR Ödülü: Tam Olarak Benim Gibi – Charlie Shackleton

Kısa Film Yarışması Ödülü: Bacaklarım Yok ve Koşmalıyım – Yue Li

İzleyici Ödülleri

Bu yıl ilk kez tanıtılan uzun metrajlı ve kısa kategorili popüler İzleyici Ödülü, seyircileri festivalin kalbine yerleştirdi. Blue Bag Life – Lisa Selby, Rebecca Hirsch Lloyd-Evans, Alex Fry, Uzun metraj İzleyici Ödülü kazanırken, Drop Out – Ade Femzo, Kısa film İzleyici Ödülü'nü kazandı.

-Bozok Film Festivali

Yozgat'ta ilk kez düzenlenen Bozok Film Festivali 19-21 Ekim tarihleri arasında gerçekleşti. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'nün desteği ile Yozgat Valiliği, Yozgat Belediye Başkanlığı ve Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü paydaşlığında; Sinema Okuryazarları Derneği yürütücülüğünde düzenlenen Bozok Film Festivali ödül töreni ile sona erdi. Festivalde 'Onur Ödülü' usta oyuncu Altan Erkekli'ye, 'Hayat Boyu Başarı Ödülleri' ise Merve Polat, Numan Çakır ve Laçin Ceylan'a verildi. Festivalde ödül alan filmler ise şöyle:

Gençlik Jüri Ödülü: Karıncanın Ayak İzleri-Ümit Genç

Yozgat En İyi Belgesel Ödülü: Baki-Harun Köybaşı ve Alihan Erbaş

Ulusal En İyi Belgesel Film Ödülü: Memtevri Yaylacı- Can Akpınar

Ulusal Manisyon Kısa Film Ödülü: Oyun-Önder Menken

Ulusal En İyi Kısa Film Ödülü: Kıspet-Harun Kormaz

-Uluslararası Boğaziçi Film Festivali

10. Uluslararası Boaziçi Film Festivali 21-28 Ekim tarihleri arasında sinemaseverlerle buluştu. Festivalin ödül töreni 28 Ekim'de Atatürk Kültür Merkezi'nde gerçekleşti. Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması›nda Altın Yunus Büyük ödülünü Selcen Ergun›un yönettiği «Kar ve Ayı» kazandı. Film ayrıca Çiçek Kahraman ile En İyi Kurgu, Florent Herry ile En İyi Görüntü Yönetmeni, Selcen Ergun ve Yeşim Aslan ile En İyi Senaryo ve Merve Dizdar›la En İyi Kadın Oyuncu ödüllerinin sahibi oldu. Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması›nda En İyi Erkek Oyuncu ödülünü ise «Karanlık Gece» filmindeki rolüyle Berkay Ateş, En İyi Yönetmen ödülünü yine «Karanlık Gece» filmiyle Özcan Alper aldı. Ödül kazanan filmlerin tam listesi şöyle:

Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması:

En İyi Ulusal Uzun Metraj Film Ödülü: Kar ve Ayı/ Selcen Ergun

En İyi İlk Film Ödülü: Kabahat/ Ümran Safter

En İyi Yönetmen Ödülü: Karanlık Gece/ Özcan Alper

En İyi Senaryo Ödülü: Kar ve Ayı/ Selcen Ergun-Yeşim Aslan

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Kar ve Ayı/ Merve Dizdar

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Karanlık Gece/ Berkay Ateş

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Kar ve Ayı/ Florent Herry

En İyi Kurgu Ödülü: Kar ve Ayı/ Çiçek Kahraman

FİYAB En İyi Yapımcı Ödülü: Eflatun/ Cüneyt Karakuş

FİLM-YÖN En İyi Yönetmen Ödülü: Karanlık Gece/ Özcan Alper

SİYAD Ödülü: Bir Umut/ Ümit Köreken

Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması:

En İyi Uluslararası Uzun Metraj Film Ödülü: Ashkal/ Youssef Chebbi

En İyi Yönetmen Ödülü: A Long Break/ Davit Pirtskhalavat

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Six Weeks/ Katalin Román

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Love Dog/ John Dicks

Jüri Özel Ödülü: Victim/ Michal Blaško

FEDEORA Ödülü: Victim/ Michal Blaško

Ulusal Belgesel Film Yarışması:

En İyi Ulusal Belgesel Ödülü: Crossroads/ Mahmut Fazıl Coşkun

Jüri Özel Ödülü: Kennedy'nin Doğuşu/ Gülben Arıcı

Kısa Film Yarışması:

Ahmet Uluçay Büyük Ödülü: Ice Merchants/ João Gonzalez

En İyi Ulusal Kısa Kurmaca Film: Ben Tek Sizsiniz/ Barış Kefeli, Nükhet Taneri

En İyi Uluslararası Kısa Kurmaca Film: I Didn't Make It to Love Her/ Anna Fernandez De Paco

İstanbul Medya Akademisi Genç Yetenek Ödülü: Birlikte, Yalnız Kasım Ördek

Bosphorus Film Lab Pitching Platformu:

TRT Ortak Yapım Ödülü: Hacer

Yönetmen: Yeşim Tonbaz

Yapımcı: Yeşim Aktaş, Yeşim Tonbaz

PostBıyık Renk Düzenleme Ödülü: Rüzgarla Beraber

Work In Progress Platformu:

Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülü: Güneşin Altında Yeni Bir Şey Yok

CGV Mars Film Dağıtım Ödülü: Bildiğin Gibi Değil

Yönetmen ve Yapımcı: Vuslat Saraçoğlu

-Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali

Birincisi İstanbul'da yapılan, yarışma bölümlerine Türkçe konuşan ülkelerden filmlerin katıldığı 2. Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali, 1-5 Kasım 2022 tarihleri arasında 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti' seçilen Bursa'da gerçekleştirildi. 5 Kasım'da Merinos Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleşen ödül töreninde Türk sinemasının efsane oyuncusu Türkan Şoray'a ve yapımcı-yönetmen Osman Sınav'a 'Vefa Ödülü' takdim edildi. Gecede, Özbekistan'dan Yulduz Rajabova, "TÜRKSOY Özel Ödülü"ne layık görüldü. "Türk Kültürüne Katkı Ödülleri", aynı zamanda festivalin açılış filmi olan "Kurmancan Datka-Dağların Kraliçesi" filminin yönetmeni de olan Kırgızistan'dan Sadyk Sher-Niyaz ile birlikte Türkmen Film Birliği Başkanı Arslan Eyeberdiev'e, Özbekistan'dan Rano Shodiyeva'ya, Kazakistan'dan Kanat Torebay'a ve Türkiye'den Mehmet Bozdağ'a verildi. 24 filmin yarıştığı festivalde, "Uzun Metraj Kurmaca Film", "Belgesel Film", "Vefa Ödülü", "TÜRKSOY Özel Ödülü" ve "Türk Kültürüne Katkı Ödülü" kategorilerinde toplam 16 ödül sahiplerini buldu. Özbekistan'dan Dilmurod Masaidov'un yönetmenliğini yaptığı "Kadının Kısmeti", "En İyi Film" seçildi. Festivale "Hayat Galiba Güzeldir" filmiyle katılan Azerbaycan'dan Vagif Mustafayev, "En İyi Yönetmen Ödülü"nü kucakladı. "En İyi Senaryo Ödülü"nü ise 'Bağlılık Hasan' filmiyle Türkiye'den Semih Kaplanoğlu kazandı.

Belgesel filmlerde birinciliğe Özbekistan'dan Furkat Usmanov'un yönettiği "İnsan Karanlığın Ardındaki Işık", ikinciliğe Kazakistan'dan Aigul Cherendinova imzasını taşıyan "Avrasya'nın Hükümranları", üçüncülüğe ise Türkiye'den İsmet Arasan'ın yönettiği "Balkanların Türkçe Hafızası" layık görüldü. «En İyi Kadın Oyuncu" Kırgızistan'dan Kalipa Tashtanova, «En İyi Erkek Oyuncu" ise Kazakistan'dan Kayrat Kemalov oldu.

-Ankara Film Festivali:

33. Ankara Film Festivali 3-11 Kasım tarihleri arasında Büyülü Fener Kızılay Sineması›nda sinemaseverlerle buluştu. CerModern'de gerçekleşen ödül töreninde Ulusal Uzun Film Yarışması'nda En İyi Film Ödülü Emin Alper'in "Kurak Günler" filmine verilirken; En İyi Yönetmen

Ödülü "Karanlık Gece" filmiyle Özcan Alper'e, Mahmut Tali Öngören En İyi İlk Film Ödülü ise Ziya Demirel'in yönettiği "Ela ile Hilmi ve Ali" filmine verildi. Ödüllerin tam listesi şöyle:

En İyi Film Ödülü: Kurak Günler – Emin Alper

Jüri Özel Ödülü: Özcan Alper – Karanlık Gece

Mahmut Tali Öngören En İyi İlk Film Ödülü: Ela ile Hilmi ve Ali – Ziya Demirel

En İyi Yönetmen Ödülü: Özcan Alper – Karanlık Gece

Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü: Emin Alper – Kurak Günler

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Ece Yüksel – Ela ile Hilmi ve Ali

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Selahattin Paşalı – Kurak Günler

Mansiyon Ödülü: Ahmet Rıfat Şungar, Barış Gönenen – Çilingir Sofrası

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü: Selin Yeninci – Kurak Günler

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü: Erdem Şenocak – Kurak Günler

En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü: Mariia Denysenko, Andrii Hrechyshkin ve Vitaliy Sudarkov – Klondike

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Sviatoslav Bulakovskyi – Klondike

En İyi Kurgu Ödülü: Özcan Vardar, Eytan İpeker – Kurak Günler

En İyi Özgün Müzik Ödülü: Zviad Mgbery – Klondike

SİYAD En İyi Film Ödülü: Karanlık Gece – Özcan Alper

En İyi Belgesel Film Ödülü: Crossroads – Mahmut Fazıl Coşkun

En İyi Kısa Film Ödülü: Koyun – Benhür Bolhava

Ulusal Uzun Proje Geliştirme Desteği: Her Şeyi Hatırlarmış Gibi, Yönetmen- Senarist: Barış Fert Yapımcı: İpek Erden

VEKAM Özel Ödülü: Kadir Uluç - Gordion'un Çobanları

-Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali

Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali 18-24 Kasım tarihleri arasında 14'üncü kez düzenlendi. Festivalin son günü Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda düzenlenen törende En İyi Film ödülünü Alexandru Belc imzalı *Metronom* filmi kazandı. Festivalin 'Sinema Onur Ödülü' oyuncu Serra Yılmaz'a, 'Akademik Onur Ödülü' Nazan Moroğlu'na, 'Sinemaya

Katkı Ödülü' de Sevin Okyay ve Mevlüt Koçak'a verildi. Festivalde 2022'de ödül alan filmler şöyle:

Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması En İyi Film Ödülü: Metronom

Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması Jüri Özel Ödülü: Kurak Günler

Altın Terazi Kısa Metraj Film Yarışması En İyi Film Ödülü: Birlikte, Yalnız

Kısa Metraj Belgesel Film Yarışması En İyi Belgesel: Bir Atın Düşü

Kısa Metraj Belgesel Film Yarışması Jüri Özel Ödülü: Her Şey Yolunda

Öğrenci Jürisi Ödülü: Hilal, Feza ve Diğer Gezegenler

Habertürk Seyirci Ödülü: Kurak Günler

-Distopya Film Festivali

İkinci kez gerçekleştirilen Uluslararası Distopya Film Festivali; 19-20 Kasım tarihleri arasında Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Yeşilçam Sineması'nda sinemaseverleri ağırladı. 2. Festivalin "Onur Ödülü" Türk sinemasına verdiği katkılarından dolayı oyuncu Nazan Kesal'a verildi. 20 Kasım'da gerçekleşen ödül töreninde Ulusal Kısa Film Senaryo Yarışması'nda bu yıl Öykü Develioğlu'nun "Küllerin Nefesi" filmi birinci oldu. Uluslararası Kısa Film Yarışması'nın bu yılki kazananı Alesja Suzdaltseva'nın "The Rise" filmi olurken, Uluslararası Kısa Film Yarışması'nda Jüri Özel Ödülü ise Mohammed Zare'nin "Dot" filmine verildi.

-Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali

Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali, 24-30 Kasım tarihleri arasında 8'inci kez sinemasverlerle buluştu. Festival, 30 Kasım tarihinde Atatürk Kültür Merkezi (AKM)'nde gerçekleşen kapanış ve ödül töreniyle sona erdi. Ödül töreninde «En İyi Kurmaca Kısa Film Ödülü»nü ulusal yarışmada Fırat Onar›ın «Perdeler» filmi, uluslararası kategoride ise Rand Abu Fakher›in «So We Live» filmleri aldı. "Son Taslak Endüstri Bölümü"nde ayrıca "Hassan Bin Sabit Sinema Akademisi Genç Yetenek Ödülü" "Kılavuz" kısa film projesiyle Nurten Altın'ın oldu. "REMO Film Festival Desteği"ne yine "Taş" film projesiyle Havvanur Korkut değer görüldü. Uluslararası bölümde "En İyi Animasyon Kısa Film Ödülü"ne "It" filmi ile yönetmen Faye Xıa, "En İyi Belgesel Kısa Film Ödülü"ne "A Year in Exile" ile Malaz Usta, "En İyi Kurmaca Kısa Film Ödülü"ne "So We Live" ile Rand Abu Fakher değer görüldü. "Jüri Özel Ödülleri"ni animasyonda

İran'dan Farnoosh Abedi'nin "The Sprayer", belgeselde İtalya'dan Francesco Di Giaio'nun "Father's Land", kurmacada Pakistan'dan Ali Sohail Jaura'nın "Murder Tongue" filmi kazandı. Ulusal bölümde "Jüri Özel Ödülleri"ni kurmaca kategorisinde Meryem Celal Yücel'in "Tombul" adlı yapımı, belgesel kategorisinde Semih Sağman'ın "Gulab Gul" ve animasyonda Muaz Güneş'in "Yasemin" filmi kazandı. "En İyi Animasyon Kısa Film Ödülü"ne Mehmet Nuri Kaya'nın "Azami Nefes Sayısı", "En İyi Belgesel Kısa Film Ödülü"ne Yağmur Kartal'ın "Oyuncakçı-Saklı Yadigarlar" adlı yapımı değer görüldü.

-İpekyolu Film Festivali

Uluslararası İpekyolu Film Festivali, 2022'de 10. kez ipekyolu coğrafyasının filmlerini 10-13 Aralık 2022 tarihleri arasında izleyicilerle buluşturdu. Atlas 1948 Sineması'nda düzenlenen ödül töreninde belgesel, animasyon ve kurmaca kategorilerinde ödüller verildi. Türkiye, Çin, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Kazakistan, İtalya, Suriye, Hindistan, Irak, Yunanistan, İran, Afganistan ve Pakistan'dan 2 bin 678 filmin katıldığı festivalde, "SETEM Emek Ödülü" 81 yaşındaki yönetmen Engin Ayça'ya verildi. Festivalde ödül alan filmlerin tam listesi şöyle:

Festivalde "Deer" filmiyle İran'dan Hadi Babaeifar "En İyi Kurmaca Film" ve "En İyi Yönetmen", "Spark Of Life" ile Kırgızistan'dan Askar Nurakun Uulu "En İyi Senaryo", "İkilem" ile Ebubekir Sefa Akbulut "Kurmaca Jüri Özel", "Seven Symphonies Of Zargos" ile İran'dan Perwiz Rostemi "En İyi Belgesel", "Metamazon" ile Can Adiloğlu ve "No Country For Young Men" ile İtalya'dan Andrea Scarpari "Belgesel Jüri Özel", "The Past" ile İran'dan Hamid Mohammadi "En İyi Animasyon Film" ve "A Fistful Of Ground" ile İtalya'dan Hermes Mangialardo "Animasyon Jüri Özel" ödüllerinin sahibi oldu.

Belgesel kategorisinde "Hayde Bre Pehlivan" ile Ozan Sertdemir "En İyi Belgesel", "Kişi ve Mekan" ile Zuhal Kaya "En İyi Yönetmen", "Ataların Uykusu" ile Turgay Şafak "En İyi Görüntü Yönetmeni", "Köş" ile Cihan Sağlam "En İyi Senaryo", "Kişi ve Mekan" ile Tahir Ayık "En İyi Kurgu" ve "Taşlarla Konuşan Adam" ile Bülent Boral "Jüri Özel" ödülü aldı.

Animasyon kategorisinde "Dry Nightmare" ile Mert Avcı, Sinan Kutluay, Mert Değirmencioğlu ve Hüseyin Ünlü "En İyi Film", "In The Woods" ile Ilgın Saçan "Jüri Özel", "Supplant" ile Zeynep Yıldız, Duygu Kesimoğlu ve Ayça Kasapoğlu "En İyi Yönetmen", "Game" ile Önder Menken "En İyi

Animatör" ve "Elif: Chapter 1" ile Ladin Kazman "En İyi Senaryo" ödülüne değer görüldü.

Kurmaca kategorisinde ise "Bugün Değil" ile Yağmur Mısırlıoğlu "En İyi Yönetmen", "Meryem" ile Yusuf Namlı "İyi Görüntü Yönetmeni", "Larva" ile Volkan Güney Eker "En İyi Film", "En İyi Senaryo" ve "En İyi Kurgu" ödüllerini alırken, Nurcan Şirin, "En İyi Kadın Oyuncu", Zirve Açıl Armağan da "En İyi Erkek Oyuncu" seçildi.

-Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması

Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması 15-18 Aralık tarihlerinde ikinci kez gerçekleştirildi. Kısa film türüne destek vermek ve sinema profesyonelleriyle seyirciyi buluşturmak amacıyla yola çıkan yarışmaya, bu yıl 47 ülkeden toplam 619 film katıldı. Atlas 1948 Sineması'nda yapılan ödül töreninde ulusal kategoride en iyi 1. Filmi Volkan Güney Eker'in yönetmenliğini üstlendiği "Larva" filmine verildi. Aynı kategoride Özgür Can Uzunyaşa'nın yönettiği "Cehennem Boş, Tüm Şeytanlar Burada" filmi ikinci olurken, Zahid Çetinkaya'nın "Fraktal: Para Adam" filmi üçüncü oldu. Bu sene Metin Erksan anısına jüri özel ödülünü ise Ali Cabbar'ın yönettiği "Bahçeler Put Kesildi" filmi aldı. Uluslararası kategoride birinci ise bu sene Macaristan'dan yarışmaya katılan yönetmen Peter Bogyo'nun "The Pattern" filmi oldu. Sinemaya katkı sunan Ayşen İnci, Tuncay Akça ve İsmail Karadaş'a yarışmanın onur ödülleri takdim edilirken; Mehmet Emin Kadıhan, Cemil Nazlı ve Nurdan Albamya ile TRT 12 Punto ve sadibey.com'a kısa filme destek ödülleri verildi. Yarışmada en iyi görüntü yönetmeni ödülü "Cehennem Boş Tüm Şeytanlar Burada" filmiyle Ahmed Hamdi Eren, en iyi kurgu ödülünü "Happy Anyway" filmiyle Ahmet Serdar Karaca, en iyi müzik ödülünü ise "Aynı Gecenin Laciverti" filmiyle Oğuz Özdoğan aldı. En iyi kadın oyuncu kategorisinde bu sene iki filme ödül verildi. "Cehennem Boş, Tüm Şeytanlar Burada" filmiyle Öykü Su Özyürek, "Göl Kenarı" filmiyle Rugül Serbest'e en iyi kadın oyuncu ödülleri verildi. En iyi erkek oyuncu ödülünü ise "Fraktal: Para Adam" filmindeki oyunculuğuyla Baki Çiftçi aldı.

-Uluslararası Dostluk Kısa Film Festivali

2022'de Neşet Ertaş Anısına düzenlenen Uluslararası Kızılay Dostluk Kısa Film Festivali'nin beşincisi 22-25 Aralık tarihlerinde İstanbullularla buluştu. Gösterimleri Atlas Sineması, Kadıköy Sineması, Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi ve Artizan Sanat'ta yapılan festivalde 30'a yakın ülkeden 48 kısa film ve 16 belgeselin gösterimi gerçekleştirildi. Festival

kapsamında "Onur Ödülü" usta oyuncu Ayla Algan'a ve 60 yıllık kariyerine sayısız film sığdıran oyuncu Yusuf Sezgin'e verildi. Festivalin 25 Aralık'ta Atlas Sineması'nda gerçekleşen ödül töreninde "En İyi Film" ödülünü "Çöl Işıkları" filmiyle Katherina Harder ve "Birlikte Yalnız" ile Kasım Ördek paylaştı. Festivalde verilen ödüller şöyle:

En İyi Film Ödülü: Çöl Işıkları Katherine Harder/ 'Birlikte Yalnız' Kasım Ördek.

Jüri Özel Ödülü: Eylül Sonu (End of September) Valentina Casadei

Mansiyon Ödülü: İfade (Vyraj)- Agnieszka Nowosielska

Fono Film Post Prodüksiyon Ödülü: Babamın Öldüğü Gün- Emre Sefer

Kızılay İnsani Bakış Ödülü: Zagros'un Yedi Senfonisi (Seven Symphonies of Zagros)-Perwiz Rostemi

Neşet Ertaş Dostluk Ödülü: İstanbul İstanbul-Demir Özcan

2022'DE TİYATRO

Pandemi döneminin büyük kısmında perdeyi kapalı geçiren tiyatro sektörü, 2022'de yasakların ve tedbirlerin kalkmasıyla gelen normalleşmenin ardından yeniden nefes aldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın elektrik faturası desteği, turne gibi geliştirdiği çeşitli destek projelerinden faydalanan özel tiyatrolar, kendilerininkinin yanı sıra yerel yönetimlerin sahnelerinde kendine yeniden yer bulmaya başladı. Öte yandan pandeminin yaralarının sarılmaya çalışıldığı 2022, özel tiyatro sektöründe kur artışı ile yaşanan ekonomik zorlukların gölgesinde geçti.

-Bakanlıktan özel tiyatrolara daha önce görülmemiş destek

Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan değerlendirme komisyonu, özel tiyatroların projelerine yapılan yardımlardan yararlanmak üzere 2022- 2023 sanat sezonu için başvuruda bulunan 441 projeyi değerlendirdi. Değerlendirme komisyonu, tüm başvuruları olumlu değerlendirerek, bu zamana kadar bir sanat sezonu için dağıtılan en yüksek miktar olan toplam 32 milyon TL ödeneğin 441 özel tiyatro ile bu zamana kadar bir sanat sezonunda destek sağlanan en yüksek sayıda projeye dağıtılmasına karar verdi. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un özel tiyatroların temsilcileriyle yaptığı toplantılar sonucunda ilgili yönetmeliğe eklenen değerlendirme ölçütleri çerçevesinde; kapasiteleri göz önünde bulundurularak salonu

bulunan özel tiyatroların ilgili meslek kodunda sigortalı çalışan sayısı 4 ve üzerinde olanların ve Türk oyun yazarına ait projeyle başvuru yapanların projelerine bütçe imkanları çerçevesinde ek maddi katkı sağlandı. Bu sayede özel tiyatrolara ait salonların sanat hayatına katkısının artması ve devamlılığı, tiyatro alanında kayıtlı istihdamın özendirilmesi ve son yıllarda olduğu gibi başvurularda daha çok Türk oyun yazarlarına ait eserlerin tercih edilerek Türk tiyatrosunun gelişmesine önemli katkılar sağlanması amaçlandı.

-Devlet Tiyatroları yaz oyunları sahneledi

Türkiye'nin en büyük tiyatro kurumu Devlet Tiyatroları (DT) 2022'deki normalleşme ile yaz boyu birçok şehirde perde dedi. Yaz sezonunda izleyicisiyle buluşmaya devam eden eden DT, Karadeniz'de Kamyon Tiyatrosu, Ankara'da ve İstanbul'da ise Nöbetçi Tiyatro-Açık Hava Yaz Oyunları ile sanatseverlerle buluştu.

-DT sezonu Ekim'de başladı

Devlet tiyatroları normalleşmenin ardından 1 Ekim 2022 itibari ile 2022-2023 sezonu için perde dedi. Ekim ayında 82 oyunla perdelerini açan Devlet Tiyatroları'nda 6'sı yerli 16'sı yabancı olmak üzere, 22 oyunun da prömiyeri yapıldı. 1 Ekim Cumartesi günü Ankara Devlet Tiyatrosu yapımı "İzafiyet" oyunu ile Bursa Devlet Tiyatrosu yapımı "Othello"nun ilk gösterimleriyle sanatseverin beğenisine sunuldu. Ankara Devlet Tiyatrosu yapımları "Sefiller"in Cüneyt Gökçer Sahnesi'nde, "Godot'yu Beklerken"in Akün Sahnesi'nde, İzmir Devlet Tiyatrosu yapımı "İntihar'ın Genel Provası"nın Konak Sahnesi'nde, İstanbul Devlet Tiyatrosu yapımı "Don Kişot'un Yeni Maceraları"nın Mecidiyeköy Büyük Sahne'de prömiyer yapan oyunlar oldu. Ekim aynın son haftasında da Bursa Devlet Tiyatrosu'na adını veren Ahmet Vefik Paşa'nın 200. doğum yıl dönümü münasebetiyle bir başyapıt olan "Meraki" prömiyeri gerçekleşti. Erzurum Devlet Tiyatrosu 2022-2023 sezonuna "Aşkımız Aksaray'ın En Büyük Yangını" ve "Canlanan Masallar" isimli tiyatro oyunları ile merhaba dedi. İzmir Devlet Tiyatrosu, 2022-2023 sezonunda «İntiharın Genel Provası», «İkinci Caddenin Mahkumu» ve «Oyunun Oyunu» adlı 3 yeni eserin de yer aldığı 22 oyunla sahne aldı. Sivas Devlet Tiyatrosu (SDT), 2022-2023 tiyatro sezonunun ilk perdesini 6 Ekim'de Atatürk Kültür Merkezi'nde "Yapay Zeka" adlı oyunla açtı. Antalya Devlet Tiyatrosu "Shakespeare'in Bütün Oyunları"nın prömiyerini 19 Ekim'de sanatseverlerle buluşturdu. Adana Devlet Tiyatrosu'nda, 2022-2023 sanat sezonunda 6'sı yeni 11 oyun sahnelendi.

- 65 yaş üstü konuk oyuncu yasağı kalktı

Devlet Tiyatrosu'nda, Şubat 2022'de uygulanmaya başlanan konuk oyuncu yasağı Eylül 2022'de kalktı. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile birlikte bu uygulamanın yeni sezonda kaldırıldığı müjdesi verildi. Şubat 2022'de, 65 yaşına girdiği için otuz yıldır sahnelenen 'Kontrabas' oyununa son verilen Metin Belgin, kaldırılan 65 yaş yasağından sonra yeni sezonda, 1 Ekim'den itibaren tekrar sahne almaya başladı.

- İDT yeni Atatürk Kültür Merkezi'nde de sahne aldı

Çocuk oyunu, müzikal, gençlik oyunu ve okuma tiyatrosu gibi pek çok temsil gerçekleştiren İstanbul Devlet Tiyatroları (İDT), yıl içinde 15 yeni oyun sahneye koydu. İDT›nin Süreyya Operası Sahnesi, AKM Çok Amaçlı Salon, AKM Tiyatro Salonu, Mecidiyeköy Büyük Sahne, Mecidiyeköy Stüdyo Sahne, Üsküdar Tekel Sahnesi, Üsküdar Stüdyo Sahne, Garibaldi Salon 2, Kozyatağı Kültür Merkezi, Sancaktepe Sahnesi ile Fatih Belediyesi Kültür ve Sanat Merkezi›nde sahnelenen 850 temsilini, yıl boyunca yaklaşık 175 bin kişi izledi.

2022'de, İDT sahnelerinde "Seneye Bugün", "Bir Picasso, "Bir Nefes Dede Korkut", "Kurdele ya da Artı Sonsuz", "Parmak", "Hırçın Kız", "Bence Katil Öldürdü", "Alyoşa", "Tek Başıma", "Yedi Kadın", "Ölesiye" ve okuma tiyatrosu "Hepsi Benim Senin Hiç Yok" adlı yetişkin oyunları, "Don Kişot'un Yeni Maceraları" ve "Rumuz Goncagül" müzikalleri, "Masal Yolu" ve "Turta Girmemiş Orman" adlı çocuk oyunları sahnelendi.

-Anadolu turneleri bütün Türkiye'yi gezdi

Devlet Tiyatroları sezon boyu birçok Anadolu Turnesi'ne imza attı. 2022-2023 sezonuna, 8 ilde 15 turne temsiliyle "merhaba" diyen DT, 18-23 Ekim'de Elazığ, Malatya, Zonguldak, Denizli, Nevşehir, Muğla, Düzce, Niğde ve Aksaray'da 4 farklı oyun 18 temsille seyirci karşısına çıktı.

24-30 Ekim'de 9 ilde 5 farklı oyunu tiyatroseverlerle buluşturan turnede, Kahramanmaraş, Gaziantep, Samsun, Çorum, Aydın, Denizli, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir'de oyun sahnelendi.

Kasım'da 6 ilde 4 farklı oyun ve 13 temsili içeren Anadolu turnesinde altı günde 13 temsil seyirciyle buluştu. "Aşkımız Aksaray'ın En Büyük Yangını" oyunu, 1-2 Kasım'da Kahramanmaraş'ta, 4-5 Kasım'da Gaziantep'te sahnelenecek. "Gölge Ustası" oyunu ise 4-5 Kasım'da Ordu DT Sahnesi'nde perde açacak. "Bir Adam Yaratmak" adlı oyun ise bugün Mardin Artuklu Üniversitesi Sahnesi'nde izleyicilerin beğenisine sunuldu.

"Yaşlı Bir Palyaço Aranıyor" ise bugün ve yarın Uşak Belediyesi Atatürk Kültür Merkezi'nde ve 4-5 Kasım'da Afyonkarahisar Hattat Ahmet Karahisari KM'de sahnelendi.

Devlet Tiyatroları 21-27 Kasım'da 14 şehirde sahneye çıktı. Turne kapsamında Elazığ, Malatya, Samsun, Çorum, Aydın, Denizli, Edirne, Niğde, Rize, Düzce, Ordu, Nevşehir, Çanakkale ve Kayseri'de 8 oyun sahnelendi.

Devlet Tiyatroları (DT), 5-11 Aralık'ta da 19 ilde 10 farklı oyunu seyirciyle buluşturdu. Gaziantep, Kahramanmaraş, Elazığ, Malatya, Samsun, Çorum, Zonguldak, Denizli, Ordu, Edirne, Kayseri, Nevşehir, Sakarya/Adapazarı, Rize, Balıkesir, Uşak, Tekirdağ/Çorlu, Çanakkale ve Edirne/Keşan'da toplam 45 temsil gerçekleşti.

19-25 Aralık tarihlerindeki turne kapsamında da 18 il ve 2 ilçede 9 farklı oyun sergilendi. Turnede 33 temsil Samsun, Çorum, Bolu, Zonguldak, Aydın, Denizli, Rize, Ordu, Edirne, Edirne/Keşan, Mardin, Tokat, Kırşehir, Kırıkkale, Ardahan, Iğdır, Ağrı, Manisa/Salihli, Uşak ve Afyonkarahisar'da sanatseverlerle buluştu.

-DT oyunu Kuzey Makedonya'da

DT'nin 'Sonsuzluk Kitabevi' oyunu, Kuzey Makedonya'da tiyatroseverlerle buluştu. Ankara Devlet Tiyatrosu "Sonsuzluk Kitabevi" oyunu ile Kuzey Makedonya'da 12-18 Eylül 2022 tarihleri arasında düzenlenen Othello Uluslararası Tiyatro Festivali'nin açılış oyunu olarak sahne aldı.

-DT oyunları Kültür Yolu Festivallerinde de izleyiciyle buluştu

Devlet Tiyatroları 2022'de ayrıca, Beyoğlu ve Başkent Kültür Yolu festivallerinde sanatseverle buluştu. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda İstanbul'da düzenlenen 'Beyoğlu Kültür Yolu Festivali'nde sahne alan DT, 2 ve 3 Kasım'da Uçmak 'Hezârfen Ahmed Çelebi'yi, 6 Kasım'da Bir Adam Yaratmak'ı AKM tiyatro salonunda; 3, 4 ve 5 Kasım'da Alyoşa'yı, 6 ve 7 Kasım'da Sanki Hiçbir Şey Olmamış Gibi'yi 11, 12 ve 13 Kasım'da Kontrabas'ı ve 14 Kasım'da İkinci Nöbetçinin Sıkıntıları'nı Garibaldi Sahnesinde; 2 Kasım'da Pandomim Atölyesi'ni, 3 ve 4 Kasım'da Mask Atölyesi'ni, 8 ve 9 Kasım'da Karagöz Atölyesi'ni, 10 ve 14 Kasım'da Masal Anlatım Atölyesi'ni ve 7 Kasım'da Suşa ile Kiki (Yer ile Gök Arasında) adlı çocuk oyununu Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde; 2 ve 9 Kasım

tarihlerinde ise Tiyatro Şarkıları'nı Galata Kulesi Sahnesinde festival kapsamında izleyicilerle buluşturdu. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca Ankara'da "Başkent Kültür Yolu Festivali" ve İstanbul'da "Beyoğlu Kültür Yolu Festivali" 1- 23 Ekim'de 5 sahnede 35 temsil ve 1 atölye çalışmasıyla seyirci karşısına **çıktı.** Temsillerde İstanbul, Adana, Antalya, Ankara DT oyunları sahnelendi.

-Orhan Asena Yerli Oyunlar Festivali

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünce düzenlenen "Orhan Asena Yerli Oyunlar Tiyatro Festivali" 2022'de Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilecek Sur Kültür Yolu Festivali kapsamında gerçekleşti. Merkez Sur ilçesinde 8 Ekim'de başlayan, 302 başlıkta 600 farklı etkinlikte 2 bin 150 sanatçıyla 9 gün süren Sur Kültür Yolu Festivali, Cahit Sıtkı Tarancı Kültür Merkezi Orhan Asena Sahnesi'ndeki gösterimle başladı. Ekim'de prömiyer yapan sezonun ilk oyunu Arnold Wesker'in yazdığı, Hakan Çimenser'in yönettiği "Mutfak" olurken, Antalya Devlet Tiyatrosu yapımı olan ve Özlem Lale'nin yazdığı, Sabri Özmener›in yönettiği «Herkes İçin Keloğlan» adlı çocuk oyunu ile festivalin açılışı yapıldı.

-Yerli yazarların oyunları Ankara'da buluştu

Devlet Tiyatrolarınca (DT) 2022'de 10'uncusu düzenlenen "Ankara Buluşmaları" kapsamında, yerli yazarların oyunları başkentli sanatseverler için perde dedi. DT'nin Türkiye genelindeki sahnelerinde sergilenen 10 oyun, 28 Kasım'a kadar Ankara seyircisiyle buluştu. Diyarbakır, Antalya, Trabzon, İzmir, Van, İstanbul, Erzurum, Bursa, Adana ve Ankara Devlet Tiyatroları'nın eserlerinin sahneleneceği "Ankara Buluşmaları"nda, yerli yazarların eserlerinden 53 temsil seyircinin beğenisine sunuldu.

Buluşma kapsamında, Ankara Devlet Tiyatrosu "Can Ateşinde Kanatlar" oyununu Büyük Tiyatro'da, Antalya Devlet Tiyatrosu "Tersine Dünya" oyununu Cüneyt Gökçer Sahnesi'nde, Trabzon Devlet Tiyatrosu "Kuyucaklı Yusuf" oyununu Şinasi Sahnesi'nde, İzmir Devlet Tiyatrosu "Şerbet Hanım'ın Deli Aşkları" oyununu Küçük Tiyatro'da seyirciyle buluşturuldu. Bursa Devlet Tiyatrosu, Oda Tiyatrosu'nda "Sonum Başlangıcımdır", Van Devlet Tiyatrosu, Akün Sahnesi'nde "Siyabend ile Xecê", İstanbul Devlet Tiyatrosu, İrfan Şahinbaş Sahnesi'nde "Gazale", Adana Devlet Tiyatrosu, Pursaklar DT Sahnesi'nde "Yarınlara Geç Kalmadan", Diyarbakır Devlet Tiyatrosu, Türkocağı Sahnesi'nde "Bir Adam Yaratmak" oyunlarını, Erzurum Devlet Tiyatrosu da Stüdyo Sahne'de, "Dünyanın Eski Zamanlarında" adlı çocuk oyununu tiyatroseverler için sahneledi.

-Öğretmenlere oyun hediyesi

Devlet Tiyatroları, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü öğretmenleri ücretsiz temsillerle buluşturarak kutladı. 24 Kasım'da öğretmenler için 14 yerleşik bölgede 14 sahnede ücretsiz temsil düzenledi. Öğretmenler Günü dolayısıyla 24 Kasım Perşembe günü saat 20.00›de, Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Trabzon, Adana, Diyarbakır, Antalya, Erzurum, Konya, Sivas, Van, Edirne ve Kayseri›de 5 bin 501 öğretmen için perde açıldı.

-İstanbul Tiyatro Festivali

İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 26. İstanbul Tiyatro Festivali, 25 Ekim-26 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi. 26. edisyonunda programı yeni bir küratörlük yapısıyla şekillendirilen İstanbul Tiyatro Festivali, Türkiye'den ve yurt dışından yeni oyunlardan yenilikçi ve ufuk açıcı performanslara, toplam 24 tiyatro, performans ve dans gösterisini izleyicilerle bir araya getirdi. Molière'in doğumunun 400. yılı hem yurt dışından hem ülkemizden yapımlarla kutlayan festivalde bir sinema dehası Pasolini'nin 100. doğum yılı da özel bir gösterimle anıldı. Tiyatronun iki ustası Haldun Taner ve Ferhan Şensoy'a da saygı duruşunda bulunulan festival programında yer alan gösterimler İstanbul'un iki yakasında; Alan Kadıköy, Atlas 1948 Sineması, Caddebostan Kültür Merkezi, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, ENKA Oditoryumu, Galatasaray Lisesi, İMÇ, İş Kuleleri Salonu, Kanyon, Maximum UNIQ Hall, Müze Gazhane Prof. Dr. Sevda Şener Sahnesi ve Meydan Sahne, Salon İKSV, Ses Tiyatrosu, Süreyya Operası, Şehir Hatları Vapuru ve Zorlu PSM olmak üzere 18 farklı mekânda gerçekleştirildi. Festival, Molière'in en sevilen oyunlarından biri olan *Kibarlık Budalası*'nın çağdaş bir uyarlaması olan *Kibarlık Budalası Remix* oyununun Maximum UNIQ Hall'da sahnelenmesi ile başladı.

26. İstanbul Tiyatro Festivali programında *Akram Khan Topluluğu: Orman Kitabı*, Zülfü Livaneli'nin kaleme aldığı ilk tiyatro oyunu olan *Duvar*, Kartaca Kraliçesi Dido eserlerinden ilham alınarak kurgulanan tek kişilik performans *Dido*, Ben Duke imzalı *Juliet ve Romeo*, ünlü sirk topluluğu Les Colporteurs'un gösterisi *Toyo!*, Bizet'nin Carmen'ine atıfla yarattığı yepyeni projesi *Habanera Makamı*, Alessandro Baricco'nun çağdaş bir yaklaşımla kısaltarak yeniden kaleme aldığı *İlyada*, Ortaoyuncular'ın Ferhan Şensoy'un vefatından sonra sahnelere döndüğü müzikli güldürü *Şahları da Vururlar*, Aliye Ummanel'in yazıp yönettiği oyun *Kapalı,* Molière maratonu kapsamında perdeden gösterimleriyle *Tartuffe veya İkiyüzlülük*, *Kibarlık Budalası* ve *Hastalık Hastası,* Emre Koyuncuoğlu'nun yazıp yönettiği M*edea'ya İnce Ayar*,

İstanbul Şehir Tiyatroları'nın Molière'in 400. doğum yılı vesilesiyle uzun yıllar sonra yeniden sahneleyeceği *Tartuffe*, ENKA Sanat'ın Ortak Yapım projesi kapsamında yapımını üstlendiği *Nuh'un Gemisini Aramak*, Okan Bayülgen'in yazıp yönettiği ve başrolünü üstlendiği *Richard*, İspanyol kukla ustası Javier Aranda el kuklasının sınırlarını zorlayarak ona yepyeni boyutlar kattığı bol ödüllü gösterisi *Yaşam,* Ali Eyidoğan'ın Haldun Taner'in oyunlarından, hikâyelerinden ve gazete yazılarından derleyip sahneye uyarladığı *Yaşasın Demokrasi*, Pier Paolo Pasolini'nin benzersiz dünyasını dansla yorumlayan *Pasolini: Gizli Yangınlar*, oyun metni toplumsal cinsiyet araştırmalarına dayanarak yazılan *Bir Tatlı Kaşığı Çamur*, Euripides Laskaridis'in her detayında sürprizler, heyecan ve şefkat barındıran oyunu *Titanlar*, Hakan Gerçek'in III. Richard'a hayat verdiği oyun *III Richard: Niçin Yaptım*, İstanbul'un değişen kültürünü, seslerini, insanlarını, gündelik yaşamını şiirsel zeminle iç içe ve kontrast hâlinde sunan performans serisi *İstanbul Mon Amour* yer aldı. 2022 Onur Ödülü ise Ali Poyrazoğlu'na verildi.

-Afife Tiyatro Ödülleri

İki yıllık pandemi arasından sonra yeniden fiziki olarak verilen Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri 19 Ekim'de düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Pandemi etkisiyle verilen iki yıllık ara sebebiyle 2022'yi Özel Değerlendirme Sezonu ilan edildi ve 15 Mart 2019'dan 22 Nisan 2022'ye kadar olan dönemdeki oyunları değerlendirildi. Prof. Dr. Merih Tangün başkanlığındaki 20 jüri üyesinin, sezon boyu izlediği 264 oyun arasından yaptığı değerlendirmeler sonucu 16 dalda ödül verildi. "Yılın En Başarılı Oyunu" ödülü Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları tarafından sahnelenen "Vişne Bahçesi"ne verilirken, «Yılın En Başarılı Yönetmeni" ise "İki Efendinin Uşağı" oyunuyla Aslı Öngören seçildi. Gecede "Yapı Kredi Özel Ödülü' Zihni Göktay'a, "Haldun Dormen Özel Ödülü" "Amadeus" ekibine, "Cevat Fehmi Başkut Özel Ödülü" Ahmet Sami Özbudak, "Muhsin Ertuğrul Özel Ödülü" de Engin Uludağ'a takdim edildi.Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu" ödülünü "Herkes Kocama Benziyor" oyunundaki performansıyla Pınar Güntürkün, "Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu" ödülünü de "Aşınma" oyunundaki performansıyla Yiğit Özşener aldı. "Nora 2"deki rolüyle Nihal Geyran Koldaş "Yardımcı Rolde Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu", "Acting"deki rolüyle Fatih Sönmez de «Yardımcı Rolde Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu» olarak belirlendi. "Yılın En Başarılı Işık Tasarımı" ödülüne "Toz" oyunuyla Yakup Çartık, "Yılın En Başarılı Sahne Müziği" ödülüne "İki Efendinin Uşağı" oyunuyla Burhan ve Gökhan Şeşen'in layık görüldüğü törende, "Yılın En Başarılı Giysi Tasarımı" ödülünü Eylül Gürcan, "Yılın En Başarılı Sahne

Tasarımı" ödülünü de Efter Tunç aldı. Ayrıca "Yılın En Başarılı Genç Kuşak Sanatçısı" ödülü Sena Başdoğan, "Yılın En Başarılı Hareket Düzeni (Koreografisi)" ödülü "Vişne Bahçesi" ile Tuğçe Ulugün Tuna'nın oldu.

-Bağımlılık konulu oyun yarışması

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü; internet, madde kullanımı, kumar ve diğer bağımlılıkları tiyatro sanatı çerçevesinde tartışmak, çağın sorunlarına sahnede yer vermek, sanatın gücünü kullanarak farkındalığın arttırılması ve ulusal tiyatro kültürünün canlandırılması, zenginleştirilmesi, Türk Tiyatrosuna özgün yapıtların, yeni bakış açılarının kazandırılması amaçlarıyla Bağımlılık Konulu Oyun Yazma Yarışması düzenledi. Ödüllü tiyatro oyunu yazma yarışmasında birinciye 45 bin, ikinciye 42 bin 500, üçüncüye 40 bin, birinci mansiyona 37 bin 500, ikinci mansiyona 35 bin lira para ödülü verilecek. Yarışmanın sonuçları ise 27 Mart 2023 tarihinde ilan edilecek.

-Limon oyunu 35 yıl sonra yeniden sahnede

Mehmet Baydur'un yazdığı 'Limon' oyunu 35 yılın ardından Türk sinemasının usta yönetmeni Semih Kaplanoğlu'nun yönetiminde Devlet Tiyatroları'nda yeniden sahnelendi. İstanbul Devlet Tiyatrosu çatısı altında sahnelenen oyunun prömiyeri 3 Mart'ta Mecidiyeköy Büyük Sahne'de gerçekleştirildi. 1980 darbesinin travmalarına ışık tutan 2 saatlik oyunda Nihal Dinçel, Çağıl Tekten ve Emre Çoldur rol aldı. Oyunun dekor tasarımını Aytuğ Dereli, kostüm tasarımını Dilek Kaplan, ışık tasarımını Yakup Çartık, müziklerini Mustafa Biber hazırladı.

-Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali

Adana'da Mart ayında tiyatro şöleni yaşandı. Sabancı Vakfı ve Devlet Tiyatroları iş birliğiyle 27 Mart-30 Nisan tarihleri arasında 23'üncüsü düzenlenen Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali'nde 22 oyun sanatseverlerin beğenisine sunuldu. İspanya Orthemis Orkestrası'nın "Concerto a Tempo d'Umore" adlı oyunuyla 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde başlayan festivalde 3'ü yabancı 22 oyun sahnelendi. Gürcistan Rustaveli Tiyatrosu "Oyun Sonu", Sri Lanka İnter Act Sanat Tiyatro Enstitüsü "Aşk ve Karantina" oyunlarıyla sanatseverlerin karşısına çıktı. Türkiye'den ise İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır devlet tiyatroları ile Eskişehir, Bursa ve Kocaeli'den şehir tiyatroları ve özel tiyatrolar, oyunlarını sahneledi. Festivalin açılış gecesinde, 2005 yılından bu yana tiyatronun gelişmesine önemli katkılarda bulunmuş ustalara minnet ve saygı duymak amacıyla verilen "Sakıp Sabancı Yaşam Boyu Başarı Ödülü" de usta tiyatrocu Zihni Göktay'a verildi.

-Bulgaristan'da Türkçe oyun sahnelendi

Bulgaristan'da Türk tiyatrosunun 70. kuruluş yılı 'Akide Şekeri' oyunuyla kutlandı

Türk yönetmen ve yazar Ali Meriç'in kaleme aldığı oyun Kırcaali'deki Ramazan programları kapsamında "Kadriye Latifova Müzikal Tiyatrosu" sanatçıları tarafından Türkçe sahnelendi. Oyunun gösterimine yazarı Ali Meriç'in yanı sıra Türkiye'nin Sofya Büyükelçisi Aylin Sekizkök de katıldı. Seyircilerin ayakta alkışladığı "Akide Şekeri" oyununu, Kırcaali Belediye Başkanı Hasan Aziz'in yanı sıra şehrin siyasi, kültürel ve sanat temsilcileri ile çok sayıda yabancı diplomat da izledi.

-Devlet Tiyatrolarının oyun yarışmasında TCDD mühendisi birinci oldu

Devlet Tiyatroları tarafından düzenlenen "Cumhuriyet'in 100. Yılında Kadın" konulu oyun yazma yarışmasının sonuçları nisanda açıklandı. Yarışmada birinciliği, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarında (TCDD) mühendis olarak çalışan Abdullah Öztürk "Holden'in Külkedileri" eseriyle kazandı. Devlet Tiyatroları tarafından "Cumhuriyet'in 100. Yılında Kadın" temasıyla düzenlenen yarışmada, Nurten Meriçer "Neveser" oyunuyla ikinci, Mehmet Yılmaz ise "Müzeci" oyunuyla üçüncü oldu. TCDD Demiryolu Modernizasyon Dairesi Başkanlığında mühendis olarak çalışan Abdullah Öztürk'ün yazdığı ve birincilik ödülü aldığı "Holden'in Külkedileri" eseri, hayallerinin peşinden koşan kadının kendisi, ailesi, önyargıları ve geçmişiyle çatışmasını konu alıyor.

- Yücel Erten'e 'Yaşam Boyu Başarı ve Emek Ödülü'

Yeni Tiyatro Dergisi tarafından 2022'de dokuzuncusu verilen Uluslararası Emek ve Başarı Ödülleri'nin 'Anadolu' ayağında Jüri Yücel Erten'e Yaşam Boyu Başarı ve Emek Ödülü verildi. Jüri İzmir Şehir Tiyatroları'ndan Ufuk Aşar, 'Mor Şalvar' adlı oyun ile 'Yılın Yönetmeni' seçildi. Mersin Şehir Tiyatrosu oyuncuları Berkin Özuyanık ve Ömür Sevgi Çil 'Vahşet Tanrısı'ndaki performanslarıyla 'Umut Veren Oyuncu' ödüllerine layık bulundu. Yılın En İyi Performansları ödülleri ise Bodrum Belediyesi Şehir Tiyatrosu'ndan Barış Hayta ile Yerkan Kahraman'a (Uçurtmanın Kuyruğu) ve Ankara'daki Tiyatro Libra&The Dance Company'den Deniz Alp'in (Re-Medea) oldu. Ödüller 13 Haziran Pazartesi, 18.30'da Kadıköy'deki Caddebostan Kültür Merkezi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu.

- Frankfurt Türk Tiyatro Festivali

Frankfurt'ta düzenlenen "Türk Tiyatro Festivali" 2022'de de Alman ve Türk izleyicilerle buluştu. Her yıl Türk tiyatrosunun önemli isimlerini ve eserlerini konuk eden "8. Frankfurt Türk Tiyatro Festivali"nin açılışı 3 Haziran'da Gallus Theater'de gerçekleştirildi. Açılışa Türkiye'nin Frankfurt Başkonsolosu Erdem Tunçer, Russelsheim Belediye Meclis Başkanı Jens Grode, İBB Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Ayşegül İşsever, İBB Şehir Tiyatroları ve İstanbul Devlet Tiyatrosu oyuncularının yanı sıra UİD Hessen Bölge Başkanı Erkan Arslan, Amsterdam Rast Tiyatro Kurucusu Şaban Ol, 1001 Sanat Genel Sanat Yönetmeni Kerem Yılmaz, Kulis Tiyatro Dergisi yöneticisi Osman Doğan ve Frankfurt iş, sanat, siyaset dünyasından birçok isim katıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Almanya Hessen Eyaleti Bilim ve Kültür Bakanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Frankfurt Türkiye Başkonsolosluğu ve Türk Hava Yollarının destek verdiği festival, 8 Haziran'a kadar çeşitli atölye, söyleşiler ve oyun gösterimleriyle devam etti. Festivalde, Devlet Tiyatroları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları ve özel tiyatrolardan 6 oyun, Frankfurt Gallus Theater'de izleyicilerin beğenisine sunuldu. İstanbul Devlet Tiyatrosundan "Seneye Bugün", Erzurum Devlet Tiyatrosundan "Dünyanın Eski Zamanlarında" (çocuk oyunu) İBB Şehir Tiyatrolarından "Sen İstanbul'dan Daha Güzelsin" ve "Zehir"in yanı sıra özel tiyatrolardan "İyi Kötü Çirkin" ve "Shirley Valentine" Almanca üst yer aldı. Festivalde 4 Haziran'da İBB Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Ayşegül İşsever, 5 Haziran'da Ayşenil Şamlıoğlu, 6 Haziran'da Çiğdem Spickermann ve Celal Kadri Kınoğlu, 7 Haziran'da İDT Müdürü Kubilay Karslıoğlu ve 8 Haziran'da Hilal Saral atölye çalışması yaptı. Söyleşi programında ise 4 Haziran'da oyuncu Zihni Göktay, Ayşenil Şamlıoğlu, 5 Haziran'da Ersin Korkut, Hakan Bulut, Erdem Baş ve Eray Yasin Işık, 6 Haziran'da Celal Kadri Kınoğlu ve Gerçek Alnıaçık konuşmacı olarak yer aldı.

- Oyuncu Civan Canova hayatını kaybetti

Usta oyuncu Civan Canova 20 Ağustos 2022'de 67 yaşında hayatını kaybetti. 1979 yılından itibaren Devlet Tiyatrosu sanatçısı olarak birçok oyunda rol alan sanatçı, 1990›lı yıllardan itibaren yazdığı tiyatro oyunları ile ödüller aldı. Pek çok dizi ve filmde yer alan sanatçı, 2006 yılında Eve Dönüş filmindeki işkenceci polis rolü ile Altın Portakal En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü'nü aldı. İstanbul Devlet Tiyatroları'nda oyunculuğa devam eden Canova, 2011 yılında Ölüleri Gömün oyunundaki rolü ile Afife Tiyatro Ödülleri Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu Ödülü'nü kazandı.

Civan Canova için 23 Ağustos'ta İstanbul Devlet Tiyatrosu Mecidiyeköy Büyük Sahne'de tören düzenlendi. Törenin ardından, Civan Canova'nın Türk Bayrağı'na sarılı naaşı cenaze namazı için Zincirlikuyu Camii'ne getirildi. Öğlen vakti kılınan cenaze namazına sanat camiasından çok sayıda isim katıldı. Cenaze namazının ardından Civan Canova Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

- Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali

Devlet Tiyatrolarınca ilki düzenlenen "Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali" 16-23 Kasım'da seyirciyle buluştu. 6 Kasım'da Ankara Devlet Tiyatrosunun AKM'de sahnelenecek "Periferi" oyunuyla başlayan festivalde, yurt dışından 4, Türkiye'den 2 olmak üzere 6 farklı oyun izleyicinin beğenisine sunuldu. Festival kapsamında Türkiye'den Pembe Akgün'ün yazıp Betül Feyizoğlu Gökçer'in yönettiği "Periferi"nin yanı sıra Karden Kasaplar'ın yazıp Laçin Ceylan'ın yönettiği "Bir Peri Masalı Radyum Kızları" oyunları sahnelendi. Yurt dışından ise Brezilya'dan Jessica Teixeira'nın kaleme alıp Diego Landin'in yönettiği "A.L.S.O", Fas'tan Rim Mejdi'nin yazıp yönettiği "Sonsuzluk", Almanya'dan Matin Soofipour Omam'ın yazıp Anke Retzlaff'ın yönettiği "Rüya Makinesi" ile İtalya'dan Elena Bucci ve Marco Sgrosso'nun yazıp yönettiği, Koreja Tiyatrosunun oyunu "Kadın Kahramanlar" izleyiciyle buluştu.

-İstanbul'da açık hava tiyatrosu geri döndü

İstanbul'da pandemi sürecinin en çok özlenen etkinliklerinden açık havada tiyatro keyfi 2022 yazında geri döndü. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları yaz boyu her yaştan seyircisini Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi'nde ağırladı. 'Açıkhava Yaz Oyunları' kapsamında ilk olarak Şehir Tiyatroları'nın gözde oyunları İki Efendinin Uşağı, 12. Gece ve Hastalık Hastası İstanbullularla buluştu. Haziranda Pollyanna, Rüstemoğlu Cemal'in Tuhaf Hikâyesi, Antigone ve Hastalık Hastası olmak üzere dört oyun sahnelendi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Şehir Tiyatroları ağustos ayında, «12. Gece», «İki Efendinin Uşağı», «Rüstemoğlu Cemal'in Tuhaf Hikâyesi» ve «Hastalık Hastası» olmak üzere dört oyun sahneledi.

-İBB Şehir Tiyatroları'nda sezon Hamlet ile başladı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, 2022-2023 tiyatro sezonunun ilk ayında 4'ü yeni, 21 oyunla seyirci karşısına çıktı. Muhsin Ertuğrul'un başlattığı 'sezonu bir Shakespeare oyunuyla açma' geleneğini sürdüren İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, sezonu Eylül

ayında William Shakespeare'in ölümsüz eseri Hamlet'in prömiyeriyle açtı. Usta yönetmen Engin Alkan'ın, dünya klasikleri arasındaki oyunu farklı bir yorumla seyirciyle buluştu. Şehir Tiyatroları yerli ve yabancı klasikleri seyirciyle buluştururken yeni yazarlar ve oyunlarına da sahnelerinde yer verdi. İBB Şehir Tiyatroları'nın 2022-2023 repertuvarında Hamlet'in yanı sıra Tartuffe, Cadı Kazanı, Bir Halk Düşmanı, Fosforlu Cevriye, Godot Geldi, Çingene Boksör, Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım, Kuğunun Şarkısı, Komik Para, Oscar yetişkin oyunları ile Benim Küçük Yıldızım, Fındıkkıran, Kış Kraliçesi, Bir Gece Masalı çocuk oyunları prömiyer yaptı.

-Moliere'in doğumunun 400. yılı anısına

Fransız yazar Moliere'in yüz yıllardır eskimeyen efsane komedisi Tartuffe; metnin zamansızlığını sahne üstünde de ispatlayan bir yorumla İBB Şehir Tiyatroları tarafından tiyatroseverlerle buluşturuldu. Yiğit Sertdemir'in yönettiği 150 dakikalık oyun, İstanbul Tiyatro Festivali'nde de sahne aldı.

- Şehir, yeni oyun yazarlarını aradı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın Çağdaş Gösteri Sanatları Merkezi (ÇGSM) bünyesinde yürütttüğü "Şehir Yazarlarını Arıyor" projesi 2022 boyunca devam etti. Pandemi sebebiyle çoğu tiyatronun faaliyetlerine ara verdiği kapanma sürecinin engellerine rağmen proje yoğun bir katılımla devam etti. Seminer ve çalışmalar; Mehmet Ergen, Yiğit Sertdemir, Murat Mahmutyazıcıoğlu, Ahmet Sami Özbudak, Firuze Engin, Ebru Nihan Celkan, Serdar Biliş, Emre Koyuncuoğlu, Yeşim Özsoy, Özen Yula, Beliz Güçbilmez, Behiç Ak, Lerzan Pamir, Gökhan Aktemur, Dilek Tekintaş, Başak Erzi, Elif Solak, Sinem Özlek, Ergün Özdemir, Özgür Kaymak, Berna Adıgüzel ve Sinan Akcan gibi isimler tarafından yapıldı. Atölye ve seminerler sonunda, katılımcılar 50 sayfalık bir tiyatro metni yazdılar. Oyunlar 15 kişiden oluşan değerlendirme kuruluna gönderildi ve dramaturg raporları hazırlandı. Objektif bir seçim olabilmesi için her oyun 2 ya da 3 kişi tarafından değerlendirildi ve raporlandı. Tüm değerlendirmeler sonucunda seçilen 55 oyunun yazarlarına projenin üçüncü aşamasına katılımları için davet gönderildi. Üçüncü aşama, Aralık 2021-Nisan 2022 tarihleri arasında yapıldı. Şehir Tiyatrosu oyuncularıyla birlikte yapılan çalışmalar, oyun okumaları ve yönetmenlik çalışmalarının da dâhil edildiği dört ay süren kapsamlı bir program olarak yürütüldü. Bu çalışmalar sonunda seçilen 10 yazar ve bu yazarların toplumsal gerçekçi bakış açısıyla kaleme aldıkları 10 oyun metni tiyatronun profesyonellerine

ve seyircinin ilgisine sunuldu. 1300 yazarın başvurduğu proje sonunda 13-17 Haziran 2022 tarihleri arasında, Müze Gazhane Meydan Sahne'de 10 oyun okuması ve 3 söyleşinin yer aldığı bir program düzenlendi.

- Şiir tiyatro sahnesine taşındı

İBB Şehir Tiyatroları, 2022-2023 sezonunda İstanbul Şiirle Buluşuyor başlığı altında, şairler ve şiirleri üzerinden oluşturulan özel mekân ve ses evreninde yeni bir "anlatı"yı seyircisine sundu. İlk şair Edip Cansever ve Oteller Kenti şiiri, 11 Aralık 2022 Pazar günü saat 18.00'de Müze Gazhane Meydan Sahnesi'nde seyirciyle buluştu. İBB Şehir Tiyatroları, sezon boyu ilk olarak seçilen 30 şair arasından Nazım Hikmet, Ahmet Arif, Atilla İlhan, Cemal Süreya, Gülten Akın gibi şairleri İstanbul Şiirle Buluşuyor başlığı altında seyircisiyle buluşturmaya devam etti.

- Şehir Tiyatroları 430 bin izleyiciye ulaştı

Şehir Tiyatroları oyunlarını 430 bin kişi izledi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının 2022›de sahneye koyduğu 82 oyun, toplamda 431 bin 633 kişi tarafından izlendi. Harbiye Muhsin Ertuğrul, Müze Gazhane, Sultangazi Hoca Ahmet Yesevi, Fatih Reşat Nuri ve Üsküdar Musahipzade Celal sahnelerinde "Zehir", "Gül'e Ağıt", "Fosforlu Cevriye", "Cadı Kazanı", "Kimse Öyle Şeyleri Konuşmuyor Artık", "Öldün, Duydun mu?", "Tartuffe", "Yaftalı Tabut" ve "Kuğunun Şarkısı" adlı eserlerin de aralarında bulunduğu pek çok oyun sahnelendi. İstanbul genelinde özel tiyatro sahnelerinde izleyiciyle buluşan yerli ve yabancı oyunlar da izleyenlerin yoğun ilgisiyle karşılandı.

- Devlet Tiyatroları seyircisi arttı

2021-2022 sezonunda 4450 temsil sahneleyen Devlet Tiyatroları 1 milyondan fazla seyirciye ulaştı. 185 oyunu seyircisiyle buluşturan Devlet Tiyatroları; sezon boyunca 35'i yerli, 29'u çeviri ve 6'sı çocuk oyunu olmak üzere toplamda 64 oyun ile prömiyer yaptı. Ayrıca yurt dışında Makedonya, Arnavutluk, Tunus ve Hollanda'da 4 temsil veren Devlet Tiyatroları, yurt içinde 78 ilde 910 temsil ve 477 turne gerçekleştirdi. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü; 8 bölgede festivallerini düzenlerken, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hayata geçirilen Başkent ve Beyoğlu Kültür Yolu Festivalleri sanatseverlerle bir araya geldi. Başkent Kültür Yolu Festivali'nde; Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, 36 etkinlikle 2 bin 144 seyirciye ulaşırken İstanbul Beyoğlu Kültür Yolu Festivali ise 17 etkinlik ile 2 bin 206 tiyatrosever ağırladı.

ekonomi toplum ve siyasi hayat

Mustafa Acar, Prof. Dr.

2022 YILINDA TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Mustafa Acar, Prof. Dr.

1. Giriş

2022 yılı da daha önceki yıllarda olduğu gibi birçok ekonomik ve siyasi sorunlara, krizlere, gerilimlere ve çatışmalara sahne olmuştur. 2020-21'e kıyasla koronavirüs salgını 2022'de büyük ölçüde hafiflemiş, fiilen gündemin üst sıralarını işgal eden bir konu olmaktan çıkmıştır. 2022 yılında tüm dünyanın gündemine damgasını vuran olay, hiç kuşkusuz Rusya-Ukrayna savaşı daha doğrusu Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimidir. 2022 Şubat ayında başlayan işgal girişimi ve ardından patlak veren savaş uzadıkça uzamış Covid-19 salgınının etkisiyle zaten büyük yara almış olan tedarik zincirine bir darbe de Rusya-Ukrayna savaşı vurmuştur. Savaşın etkisiyle özellikle enerji ve gıda fiyatları artmış, buğday ve ona bağlı olarak gıda temini zorlaşmış, başta Afrika ülkeleri olmak üzere birçok ülke ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin arabuluculuk çabalarıyla İstanbul'da yapılan bir mutabakatla Ukrayna'dan dünyaya tahıl naklinin önünün açılmasıyla gıda krizi kısmen hafiflemişse de sorun ortadan kalkmış değildir. Batı ile Rusya arasındaki ilişkileri son derece germiş ve karşılıklı tehdit ve yaptırımlara konu olmuş olan Rusya-Ukrayna krizi 2022 yılı sonunda hâlâ devam etmekte olup yakın gelecekte ortadan kalkacağa da benzememektedir.

2020 başından itibaren bütün dünyayı etkisi altına almış ve yaklaşık bir buçuk yıl süreyle hepimizi evlerimize kapanmaya zorlamış, ekonomik ve sosyal hayatı adeta felce uğratmış olan koronavirüs salgını, kısmen insanoğlunun yeni şartlara hızlı uyum kabiliyeti, kısmen de başta Almanya, Çin ve Türkiye olmak üzere çeşitli ülkelerce geliştirilen aşıların olumlu etkisiyle 2022 yılında büyük ölçüde hafiflemiş, gerek sokağa çıkma yasaklarının kalkması ve gerekse işyeri kapatmaların sona ermesiyle sosyal ve ekonomik hayat büyük oranda normale dönmüştür. Ancak salgının girdi maliyetlerinde artış ve bozulan tedarik zinciri gibi artçı sarsıntıları devam etmektedir.

Hatırlanacağı üzere dünya ekonomisi 2020 yılındaki küçülmenin (%-3) ardından korona salgınının hız kesmesi ve hayatın kısmen normale dönmesinin etkisiyle 2021 yılında büyümüştü (%6). Rusya-Ukrayna savaşı, küresel bölünmeler ve yükselen enflasyon gibi faktörlerin etkisiyle 2022 yılında büyüme hız kesmiş, tahminen %3,2 olarak gerçekleşmiştir.

Ortadoğu'da 2022 yılı bir önceki yıla benzer biçimde nispeten sakin geçen bir yıl olmuştur. Suriye krizi bağlantılı sorunlar varlığını korumakla birlikte Türkiye, Katar, S. Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve İsrail arasındaki ilişkilerde 2021'de başlayan yumuşama süreci 2022'de de devam etmiştir. Türkiye'nin yılın son aylarında Mısır'la da ilişkileri iyileştirme sürecine girdiği dikkati çekmiştir. Ancak Doğu Akdeniz'de enerji kaynaklarının paylaşımı, Ege adalarında silahlanma, kıta sahanlığı ve yasadışı göçmen akımlarıyla bağlantılı olarak Türkiye-Yunanistan ilişkilerindeki gerilim 2022'de de devam etmiştir. Türkiye'nin güney komşularıyla ve Arap dünyasıyla ilişkilerini iyileştirmeye başlaması sevindiricidir; ancak bu bağlamda komşu ülkeler ve küresel aktörlerle ilişkilerin neden vaktiyle bu kadar gerildiğini, ilişkilerin kötüleşmesinde başrolü oynayan rejim değiştirmeye odaklı Suriye politikasının ne kadar isabetli bir politika olup olmadığını da sorgulamak gerekir.

2022 yılı Türkiye ekonomisi açısından zor, çalkantılı ve tartışmalı bir yıl olmuştur. Orta vadeli bir perspektiften bakıldığında esasen 2013 yılından bu yana devam eden bir makro-ekonomik göstergelerin bozulması sürecinin üstüne 2020'de başlayan Covid-19 salgınıyla mücadele önlemleri kamu harcamaları üzerinde büyük baskı yaratmıştır. Kamu harcamalarının finansmanı için başvurulan aşırı parasal genişleme kamu mali disiplinini, buna bağlı olarak makro göstergeleri daha da bozmuş, 2022 yılında enflasyon rekor seviyelere yükselmiştir. Merkez Bankasının, büyük oranda siyasi baskıyla yüksek enflasyona rağmen dünyadaki gidişatın aksine politika faiz oranlarını düşürmesi üzerine döviz kurlarında başlayan önlenemez yükselişi durdurmak amacıyla 2021 sonu ve 2022 başında "kur korumalı mevduat" (KKM) sistemi devreye sokulmuş, kur artışlarından doğan fark mevduat sahiplerine Hazine'den ödenmeye başlanmıştır. Nihayet 2023'ün seçim yılı olması nedeniyle hükümetin seçim ekonomisi uygulamalarına başvurması, asgari ücrete, emekli ve memur maaşlarına yapılan zamlar ve "Emeklilikte Yaşa Takılanlar" (EYT) sorununun çözülmesi 2022'ye damgasını vurmuştur. Bu konulara ilerleyen bölümlerde tekrar değinilecektir.

2. 2022 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler

2022 yılında dünya ekonomisini etkileyen iki önemli faktörden biri olarak koronavirüs salgınının olumsuz etkileri hafiflemiş, ancak Şubat ayında başlayan Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimi birçok olumsuz etkisiyle 2022 yılına damgasını vurmuştur. 2020 yılında pandeminin etkisiyle %3 oranında küçülen dünya ekonomisi, 2021 yılında hayatın kısmen normale dönmesi ve iktisadi faaliyetlerin yeniden canlanmasının etkisiyle %6 büyümüştü.

2022 yılında pandeminin dünya ekonomisi üzerindeki en önemli etkisi, bütün dünyada enflasyonun rekor seviyede yükselmiş olmasıdır. Bunun en temel sebebi, salgının olumsuz etkileriyle başa çıkabilme amacıyla bütün ülkelerin gevşek para ve maliye politikası uygulamaları, aşırı parasal genişlemeye başvurmaları, karşılıksız para basımı ve düşük faizler üzerinden borçlanmayı kolaylaştırmalarıdır. Enflasyonun bütün dünyada yükselmesinin ikinci önemli sebebi ise, yine pandemiyle bağlantılı olarak tedarik zincirinde yaşanan aksaklıklar, enerji ve girdi maliyetlerindeki artışlar ve tedarik zincirinin bozulması gibi, arz tarafında yaşanan sıkıntılardır. Başta ABD olmak üzere 2022 ortalarından itibaren Türkiye gibi istisnalar dışında bütün dünyada merkez bankaları sıkı para politikasına dönmüş faizleri artırmıştır.

IMF'nin her yıl düzenli olarak yayımladığı *Dünya Ekonomik Görünümü*[1] raporuna göre, küresel ekonomi bir dizi zorlukla karşı karşıya olup, enflasyon onlarca yılın zirvesindedir; birçok bölgede finansal koşullar sıkılaşmaktadır; Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve Covid-19 pandemisinin hâlâ devam eden bazı etkileri ekonomik görünümü şekillendirmektedir. Pandemi sırasında eşi benzeri görülmemiş desteklerin sağlandığı para ve maliye politikalarının, enflasyonla mücadele kapsamında normalleştirilmesi, talebi soğutmaktadır. Buna bağlı olarak birçok ekonominin büyümesi yavaşlamakta hatta bazıları daralmaktadır. Dünya ekonomisinin ortalama büyüme hızının, 2021'deki %6'dan hayli düşük olmak üzere 2022'de %3,2 olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Büyümedeki yavaşlama eğiliminin 2023 yılında da devam edeceği ve dünya ekonomisinin bu yıl %2,7 oranında büyüyeceği projeksiyonu yapılmaktadır.

Başlıca ülke grupları itibariyle 2020-2023 dönemi için gerçekleşen ve tahmin edilen ekonomik büyüme oranları Tablo 1'de gösterilmiştir.

1 IMF, World Economic Outlook, October 2022. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022

Tablo 1. Başlıca Ülke Gruplarında Reel Ekonomik Büyüme (2020-2023, yıllık %)

Ülke Grubu	2020	2021	2022(t)	2023(p)
Dünya	–3,0	6,0	3,2	2,7
Gelişmiş Ülkeler	–4,4	5,2	2,4	1,1
ABD	–3,4	5,7	1,6	1,0
Euro Bölgesi	–6,3	5,9	2,1	0,6
Çin	2,3	8,1	3,2	4,4
Rusya	–3,0	4,7	-3,4	-2,3
Gelişmekte Olan ve Yükselen Ekonomiler	-1,9	6,6	3,7	3,7
Yükselen Asya (Çin ve Hindistan dâhil 30 ülke)	–0,8	7,2	4,4	4,9
Orta Doğu ve Orta Asya	–2,8	4,5	5,0	3,6

(t) tahmin, (p) projeksiyon. Kaynak: IMF World Economic Outlook, October 2022.

Tablo 1'den de görüleceği üzere pandeminin olumsuz etkisiyle 2020'de daralan ancak 2021'de kayda değer bir toparlanma sürecine girerek ortalama %6 oranında büyümüş olan dünya ekonomisinde, yukarıda değinilen sorunlara bağlı olarak 2022'de büyüme bir hayli yavaşlamıştır. Nitekim gelişmiş ülkelerde reel büyüme oranının tahminen %2,4, ABD'de %1,6, (tek para kullanan AB üyesi ülkelerin oluşturduğu) Euro Bölgesinde %2,1, Çin'de %3,2, gelişmekte olan ülkelerde %3,7, Çin ve Hindistan'ın dâhil olduğu yükselen Asya ülkelerinde %4,4, Orta Doğu ve Orta Asya'da ise %5,0 olduğu tahmin edilmektedir. Buna karşılık 2022 Şubat ayında Ukrayna'yı işgal ederek tüm dünya ekonomisinin olumsuz etkilenmesinde başrolü oynayan Rusya'nın ise ekonomik olarak 2022'de %3,4 oranında küçüldüğü hesaplanmaktadır. Dünya ekonomisindeki yavaşlama Tablo 1'de çok açık bir şekilde görülmekte olup 2021'deki büyüme rakamları 2022'de (Orta Doğu ve Orta Asya grubu dışında) bütün ülke grupları için yarı yarıya, bazılarında daha da büyük oranda azalmıştır.

Hatırlanacağı üzere, pandemi sürecinde alınan tedbirler çerçevesinde hükümetler ve merkez bankaları piyasalara yoğun müdahalelerde bulunmuş, pek çok ülkede merkez bankaları faiz indirimine gitmiş, enflasyondan arındırıldığında reel faiz oranları birçok ülkede sıfırın altına düşmüştü. 2021 yılında gevşek maliye ve gevşek para politikalarının, aşırı parasal genişlemenin bedeli tüm dünyada yüksek enflasyon olarak ödenmeye başlanmıştır. 2022'de bütün dünyada enflasyonla mücadele bağlamında para ve maliye politikalarında sıkılaştırma başlamış; faiz oranları yükseltilmiş; para-kredi muslukları kısılmıştır.

2023 yılına girerken dünyanın gündemindeki en önemli sorunlar; para politikalarının normalleştirilmesi, Ukrayna'daki işgal girişimi ve savaşın seyri, bir de pandemiyle bağlantılı olarak Çin ve öteki ülkelerde arz yönlü sıkıntıların devam etme ihtimalidir. Nato üyesi ülkelerle ile Rusya arasındaki restleşme, Rusya'nın Avrupa'ya doğal gaz akışını durdurma tehditleri hem enerji maliyetlerini artırmakta hem Rusya'dan enerji ithalatı yapan ülkelerde hayatı zorlaştırmıştır. ABD merkez bankası FED'in 2022 yılında başladığı para politikasındaki sıkılaştırmaya ne kadar daha devam edeceği ve Ukrayna krizinin barışçı bir şekilde sona erip ermeyeceği 2023 yılında küresel ekonomik gelişmelerde kilit rol oynayacaktır.

3. 2022 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler

2022 yılı Türkiye ekonomisi açısından, 2021 yılına benzer şekilde maalesef parlak bir yıl olmamıştır. Gerek Rusya-Ukrayna savaşının olumsuz etkileri ve Suriye kriziyle ilgili dışsal faktörler ve gerekse yurt içinde yaşanan siyasi gerilimler ve olumsuz gelişmelere bağlı olarak, Türkiye ekonomisinde 2013 sonrası dönemde içine girilen makro göstergelerdeki kötüleşme süreci, istisnalar dışında 2022 yılında da devam etmiştir. 2021 yılındaki %11'e kıyasla epey yavaşlamakla birlikte ekonomik büyüme ve yıllık toplam ihracat cephesinde olumlu gelişmeler yaşanırken özellikle enflasyon, döviz kurundaki oynaklık ve TL'nin değer kaybı, dış yatırımlar ve net döviz rezervleri konusunda sıkıntılar devam etmiştir. 2022 yılında yaşanan ekonomik sıkıntılarda özellikle Rusya-Ukrayna savaşı gibi dışsal negatif şokların önemli bir etkisi vardır. Ancak Türkiye ekonomisinde yaşanan olumsuz gelişmelerin, iktidar temsilcileri tarafından sık sık yapıldığı gibi tümüyle dışsal faktörlere ve "dış mihrakların oyunları"na bağlanması doğru değildir. Esasen Türkiye ekonomisinde makroekonomik göstergelerin bozulma süreci, Türkiye'nin dış ilişkilerini çatışmacı bir perspektife oturttuğu, ülkenin gücünün üstünde riskler aldığı, AB perspektifinden giderek saptığı, MB bağımsızlığına son verip mali disiplinden uzaklaşmaya başladığı, dâhili sorunları siyasi reformlardan ziyade askeri-polisiye tedbirlerle çözme anlayışına geri döndüğü, liyakat sistemini ihmal ettiği, iç ve dış yatırımcıyı ürküten keskin, kutuplaştırıcı ve meydan okuyucu söylemler benimsediği 2013-14 yılından beri devam etmektedir.

2022 yılında Türkiye ekonomisine damga vuran ya da gündemini belirleyen başlıca gelişmelerin şu şekilde özetlenmesi mümkündür: 2023 Mayıs/Haziran ayında yapılması öngörülen genel seçim tartışmaları, rekor seviyelerde seyreden yüksek enflasyon, siyasi baskıyla 2021 Eylül ayında başlatılmış olan politika faizlerinin düşürülmeye devam edilmesi, bunun

tetiklediği TL'den kaçış ya da dolarizasyonun önüne geçebilmek için getirilen "kur korumalı mevduat" (KKM) sistemi kapsamında mevduat sahiplerine kaynak aktarılması, yılın son çeyreğinde vaktiyle köprülerin atıldığı ve ağır suçlamaların yöneltildiği S. Arabistan, BAE gibi Arap ülkeleriyle ilişkilerin yeniden iyileştirilme gayreti ve Katar gibi ülkelerle yapılan swap anlaşmaları sayesinde döviz kurlarında yaşanan artışların yılın sonlarında frenlenmesi, resmi ve resmi olmayan enflasyon rakamları arasındaki ciddi ayrışma, seçim ekonomisi uygulamaları, bu kapsamda EYT sorununun çözülmesi, memur ve emekli maaşlarına yapılan zamlar, 2023 yılında piyasaya çıkacağı ilan edilen Türk otomobili ve Karadeniz'de bulunan doğal gazın kullanıma sunulmasıyla ilgili hazırlıklar.

2017-2022 döneminde Türkiye'de başlıca makroekonomik göstergelerin gösterdiği seyir Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2'deki veriler ışığında 2022 yılında Türkiye ekonomisinin performansına bakıldığında, başlıca olumlu gelişmeler; bir önceki yılın hayli altında kalmakla birlikte büyüme hızının %5 gibi kayda değer bir düzeyde gerçekleşmesinin beklenmesi, buna bağlı olarak kişi başına düşen milli gelirin 10 bin dolara yaklaşacağı tahmini, ihracatın artarak ilk defa 250 milyar doları aşması ve (resmi rakamlara göre) işsizlik oranının düşmeye devam etmesi olarak sıralanabilir. Öteki bütün makro-ekonomik göstergelerde durum pek iç açıcı görünmemektedir. Toplam GSYH ve kişi başına milli gelir rakamları 2013 yılında ulaştığı (sırasıyla 951 milyar dolar ve 12.600 dolarlık) zirvenin bugün hâlâ epey gerisinde bulunmaktadır. Daha beteri, 2017 yılından itibaren yeniden çift haneli rakamlarda seyretmeye başlamış olan enflasyon 2021'e kıyasla ciddi bir sıçramayla 2022 sonunda resmi rakamlara göre %64,5'e yükselmiştir.

Tablo 2. Türkiye Ekonomisi Makroekonomik Göstergelerin Seyri (2017-2022)

Gösterge	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GSYH (milyar TL)	3 133	3 758	4 317	5 046	7 209	10 173 (3)
GSYH (milyar $)	859	797	760	717	720	641 (3)
Kişi başına gelir ($)	10 696	9 793	9 208	8 597	8470	9 961 (t)
Büyüme hızı (%)	7,4	2,6	0,9	1,9	11,4	5,0 (p)

Enflasyon (TÜFE, %)	11,92	20,30	11,84	14,6	36,08	64,5
İşsizlik oranı (%)	10,9	12,3	13,7	13,2	12,0	10,2
İthalat (milyar $)	228	220	200	185	271,3	364,4
İhracat (milyar $)	169	179	182	151	225,4	254,2
İhracatın ithalatı karşılama oranı(%)	74	81	91	82	83,1	70
Dış ticaret dengesi (milyar $)	-59	-41	-17	-37,8	-45,9	-110
Cari işlemler dengesi (milyar $)	-40,8	-21,7	5,3	-35,5	-14,9	-44
Cari açık / GSYH (%)	-4,7	-2,6	0,7	-4,9	-2,0	-5,9 (3)
Bütçe açığı / GSYH (%)	-1,5	-1,9	-2,9	-3,5	-2,7	-1,2 (1)
Toplam dış borç stoku (milyar $)	451	426	415	432	442	443 (Ç3)
Kamu brüt iç borç stoku (milyar $)	589	665	846	1 158	1 493	2 037 (Ç3)
Kamu brüt dış borç stoku/GSYH(%)	52,5	53,5	54,7	60,3	52,8	52,6
Kamu net borç stoku/ GSYH (%)	8,1	13,5	16,3	19,2	20,5	18,3 (Ç3)
Doğrudan yabancı sermaye girişi (net, milyar$)	11,5	13,1	8,4	7,6	11,6	5,6 (3)
Dolar kuru (TL/$)	3,64	5,29	5,95	7,01	13,45	18,71
BIST100 endeksi	1166	888	1185	1479	1857	5509
Döviz rezervleri (brüt, milyar $)	84	93	106	92	116	126

(t) tahmin, (p) projeksiyon, (1) Kasım, (3) ilk 3 çeyrek toplamı.

Kaynak: TÜİK, TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, IMF, The Economist Intelligence Unit.
https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri
https://www.halkbank.com.tr/content/dam/halkbank/tr/dokumanlar/yatirim/raporlar/makro-ekonomik-raporlar/2022/aralik/merkezi-yonetim-butce-dengesi-kasim2022.pdf (Kasım Ayı bütçe açığı/gsyh)

Son yıllarda kurumların zayıflatılması ve kişisel inisiyatiflerin öne çıkması ve özerk ya da bağımsız olması gereken kurumlara zaman zaman yapılan siyasi müdahaleler de dikkate alındığında, enflasyon konusundaki resmi rakamların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı konusunda ciddi kuşkular söz konusudur; zira resmi olmayan bir girişim olan ENAG'a göre enflasyon oranı %170 olarak tahmin edilmektedir. Resmi rakamlar esas alındığında bile Türkiye enflasyon oranının yüksekliği bakımından Arjantin'den sonra dünyada 2., işsizlik oranı bakımından da G. Afrika, İspanya ve Yunanistan'dan sonra 3. sırada bulunmaktadır (bkz. Tablo 3). Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de korona salgınıyla mücadele çerçevesinde kamu harcamalarının anormal derecede artırılması kamu maliyesinde mali disiplinden sapılması sonucunu doğurmuştur. 2020 ve 2021'de rekor seviyelerde başvurulan parasal genişleme nedeniyle, iktisadın evrensel yasaları doğrultusunda, enflasyon hem dünyada ve hem de Türkiye'de rekor seviyelere yükselmiştir. Dış ticaret açığı 2021'deki 46 milyar dolardan 2022'de 110 milyar dolara çıkmıştır. Dış ticaret açığındaki sıçramaya bağlı olarak cari açık da artmış; iç tasarrufların yetersizliği, enerji açığı ve ithal girdilere bağımlılık gibi sebeplerle Türkiye ekonomisinin müzmin sorunlarından biri olan cari işlemler açığı, 2022 yılında bir önceki yıla kıyasla üçe katlanarak -44 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece pek tutulmayan "Çin modeli" söyleminden sonra ortaya atılan, yerleşik iktisat teorilerine meydan okur bir edayla takdim edilen, düşük faiz-yüksek kur üzerinden düşük enflasyon-yüksek istihdam-cari fazla öngören "Türkiye modeli" çökmüş görünmektedir. Politika faizi üzerindeki bütün baskılara ve yapılan faiz indirimlerine rağmen kur artmaya devam etmiş, ABD doları 2022 yılında TL karşısında %40 değer kazanmıştır. Swap anlaşmaları dikkate alındığında MB'nın net rezervleri -25 milyar dolara düşmüştür. 2023 yılı başı itibariyle büyüme, enflasyon ve işsizlik dâhil temel makro göstergeler seçilmiş ülkeler itibariyle Tablo 3'te verilmiştir.

3. Seçilmiş Ülkelerde Temel Makro Göstergeler (Sırasıyla: Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Cari İşlemler Dengesi, Bütçe Dengesi, Döviz Kurları, Ocak 2023)

Economic data
2 of 2

	Current-account balance % of GDP, 2022†	Budget balance % of GDP, 2022†	Interest rates 10-yr gov't bonds latest,%		change on year ago, bp	Currency units per $ Jan 18th	% change on year ago
United States	-3.7	-5.5	3.4		150	-	
China	2.4	-5.6	2.7	§§	24.0	6.76	-6.1
Japan	1.6	-6.3	nil		-8.0	128	-10.8
Britain	-5.9	-6.8	3.5		230	0.81	-8.6
Canada	-0.6	-2.2	2.7		83.0	1.34	-6.7
Euro area	1.3	-4.2	2.0		200	0.92	-4.3
Austria	-0.5	-3.6	2.6		233	0.92	-4.3
Belgium	-2.4	-4.8	2.6		230	0.92	-4.3
France	-1.9	-5.3	2.6		231	0.92	-4.3
Germany	4.2	-3.5	2.0		200	0.92	-4.3
Greece	-5.9	-4.5	4.0		234	0.92	-4.3
Italy	-0.8	-5.7	3.7		234	0.92	-4.3
Netherlands	6.4	-1.4	2.3		220	0.92	-4.3
Spain	0.2	-4.7	3.1		245	0.92	-4.3
Czech Republic	-2.4	-5.1	4.2		103	22.1	-2.6
Denmark	9.0	0.9	2.2		206	6.87	-4.5
Norway	18.8	12.2	1.4		76.0	9.84	-10.6
Poland	-3.7	-3.7	5.8		169	4.35	-8.1
Russia	12.3	-1.1	10.4		100	68.9	11.5
Sweden	3.7	-0.5	1.9		153	10.2	-11.1
Switzerland	5.2	-1.0	1.1		102	0.91	1.1
Turkey	-8.1	-3.4	9.8		-1202	18.8	-27.4
Australia	2.0	-1.9	3.5		162	1.43	-2.8
Hong Kong	4.2	-3.4	3.1		145	7.82	-0.4
India	-2.7	-6.4	7.3		70.0	81.3	-8.2
Indonesia	1.1	-3.8	6.7		28.0	15,088	-5.0
Malaysia	2.4	-5.3	3.9		26.0	4.31	-3.0
Pakistan	-3.9	-7.8	14.1	†††	255	229	-23.1
Philippines	-4.0	-7.7	6.3		150	54.6	-5.7
Singapore	18.7	-1.0	2.9		105	1.32	2.3
South Korea	1.2	-3.1	3.3		79.0	1,238	-3.8
Taiwan	13.0	-0.3	1.2		49.0	30.3	-9.0
Thailand	-1.8	-5.0	2.5		44.0	32.8	0.9
Argentina	-1.0	-4.2	na		na	183	-43.0
Brazil	-3.0	-4.7	12.7		107	5.10	8.2
Chile	-8.1	-0.3	5.3		-78.0	818	0.1
Colombia	-8.0	-4.7	12.4		331	4,688	-14.0
Mexico	-1.0	-2.5	8.6		81.0	18.7	9.0
Peru	-3.4	-1.5	7.9		187	3.83	0.5
Egypt	-4.6	-7.4	na		na	29.6	-46.9
Israel	3.4	0.2	3.1		184	3.38	-7.4
Saudi Arabia	13.1	3.4	na		na	3.76	-0.3
South Africa	-1.3	-5.5	9.7		20.0	17.0	-8.7

Source: Haver Analytics. §§5-year yield. †††Dollar-denominated bonds.

The Economist

Economic data

1 of 2

	Gross domestic product, % change on year ago: latest		quarter*	2022†	Consumer prices, % change on year ago: latest		2022†	Unemployment rate, %	
United States	1.9	Q3	3.2	2.1	6.5	Dec	8.0	3.5	Dec
China	2.9	Q4	nil	3.1	1.8	Dec	1.9	5.5	Dec‡§
Japan	1.5	Q3	-0.8	1.4	3.8	Nov	2.5	2.5	Nov
Britain	1.9	Q3	-1.2	4.0	10.5	Dec	7.9	3.7	Oct††
Canada	3.9	Q3	2.9	3.4	6.3	Dec	6.7	5.0	Dec
Euro area	2.3	Q3	1.3	3.1	9.2	Dec	8.4	6.5	Nov
Austria	1.7	Q3	0.9‡	4.9	10.2	Dec	8.6	5.6	Nov
Belgium	1.9	Q3	0.8	2.7	10.4	Dec	10.2	5.5	Nov
France	1.0	Q3	0.7	2.5	5.9	Dec	6.0	7.0	Nov
Germany	1.3	Q3	1.6	1.7	8.6	Dec	8.7	3.0	Nov
Greece	2.1	Q3	-2.1	5.0	7.2	Dec	9.6	11.4	Nov
Italy	2.6	Q3	1.9	3.7	11.6	Dec	8.6	7.8	Nov
Netherlands	3.1	Q3	-0.9	4.3	9.6	Dec	11.6	3.5	Dec
Spain	4.4	Q3	0.2	4.5	5.7	Dec	8.5	12.4	Nov
Czech Republic	1.6	Q3	-1.0	2.5	15.8	Dec	15.1	2.7	Nov‡
Denmark	3.2	Q3	1.1	2.8	8.7	Dec	7.9	2.6	Nov
Norway	2.5	Q3	6.3	3.5	5.9	Dec	6.4	3.2	Oct‡‡
Poland	4.5	Q3	4.1	4.5	16.6	Dec	14.4	5.2	Dec§
Russia	-3.7	Q3	na	-2.3	11.9	Dec	13.2	3.7	Nov§
Sweden	2.6	Q3	2.4	3.0	12.3	Dec	7.9	6.4	Nov§
Switzerland	0.5	Q3	1.0	2.0	2.8	Dec	3.0	1.9	Dec
Turkey	3.9	Q3	-0.5	5.1	64.3	Dec	73.5	9.9	Nov§
Australia	5.9	Q3	2.6	3.7	7.3	Q3	6.4	3.5	Dec
Hong Kong	-4.5	Q3	-10.0	-2.7	1.8	Nov	1.9	3.7	Nov‡‡
India	6.3	Q3	19.3	6.9	5.7	Dec	6.5	8.3	Dec
Indonesia	5.7	Q3	na	5.1	5.5	Dec	4.2	5.9	Q3§
Malaysia	14.2	Q3	na	7.3	4.0	Nov	3.4	3.6	Nov§
Pakistan	6.2	2022**	na	6.2	24.5	Dec	19.9	6.3	2021
Philippines	7.6	Q3	12.1	7.7	8.1	Dec	5.6	4.5	Q4§
Singapore	2.2	Q4	0.8	3.5	6.7	Nov	6.1	2.1	Q3
South Korea	3.1	Q3	1.3	2.6	5.0	Dec	5.1	3.0	Dec§
Taiwan	-0.9	Q4	-4.3	3.0	2.7	Dec	2.9	3.6	Dec
Thailand	4.5	Q3	5.0	3.2	5.9	Dec	6.1	1.4	Oct§
Argentina	5.9	Q3	7.0	5.7	94.8	Dec	72.5	7.1	Q3§
Brazil	3.6	Q3	1.6	2.8	5.8	Dec	9.3	8.3	Oct§‡‡
Chile	0.3	Q3	-4.6	2.3	12.8	Dec	11.6	7.9	Nov§‡‡
Colombia	7.1	Q3	6.4	6.2	13.1	Dec	10.1	9.5	Nov§
Mexico	4.3	Q3	3.6	2.8	7.8	Dec	7.9	3.0	Nov
Peru	1.7	Q3	1.8	2.6	8.5	Dec	7.8	6.2	Dec§
Egypt	4.4	Q3	na	6.6	21.3	Dec	13.6	7.4	Q3§
Israel	7.5	Q3	1.9	6.1	5.3	Dec	4.5	3.9	Nov
Saudi Arabia	3.9	2021	na	8.9	3.3	Dec	2.5	5.8	Q3
South Africa	4.1	Q3	6.6	1.9	7.5	Dec	6.9	32.9	Q3§

Source: Haver Analytics. *% change on previous quarter, annual rate. †The Economist Intelligence Unit estimate/forecast. §Not seasonally adjusted. ‡New series. **Year ending June. ††Latest 3 months. ‡‡3-month moving average.

The Economist

Kaynak: The Economist, https://www.economist.com/economic-and-financial-indicators/2023/01/19/economic-data-commodities-and-markets

Tablo 3'ten de izlenebileceği gibi Türkiye›nin ekonomik açıdan uluslararası karnesi pek parlak bir karne değildir. Pandeminin etkisiyle gerek arz cenahında yaşanan sıkıntılar ve gerekse para arzının yüksek oranda artırılmasının sonucu olarak enflasyon bütün dünyada yükselme eğiliminde olmasına rağmen enflasyonun Türkiye, Pakistan, Mısır ve Arjantin dışındaki ülkelerde %20'nin altında seyrettiği görülmektedir. Bütçe açığı rakamları pandemiyle mücadele bağlamında bütün dünyada ölçünün kaçırıldığını göstermektedir; nitekim enflasyonun 2022'de bütün dünyada rekor seviyede yükselmesinin temel sebebi, bütçe açıklarının finansmanıyla ilgili olarak başvurulan parasal genişlemedir. Cari açığın GSYH'ya oranı, faiz oranları ve döviz kurlarındaki değişme Türkiye›nin (Arjantin, Kolombiya, Şili ve Rusya gibi bazı ülkelerle birlikte) olumsuz anlamda dünyadan negatif ayrıştığı alanlardır. Aşağıda değinileceği üzere, politika faizlerinin siyasi otoritenin baskısıyla %9'a kadar düşürülmesine rağmen Hazine 5 ve 10 yıl vadeli olarak döviz cinsinden (Eurobond) %9-10 düzeyinde bir faizle borçlanmaya devam etmektedir ki Türkiye bu bakımdan dünyada en yüksek borçlanma faizi ödeyen ülkelerden biridir. Bu ise iktisadın evrensel yasalarına[2] aykırı hareket edildiği takdirde bunun bir bedelinin olacağı ve siyasi talimatla piyasa faizlerinin kalıcı olarak düşürülmesinin mümkün olmadığının açık bir kanıtı durumundadır.

Türkiye Modeli Tartışmaları ve Faiz-Enflasyon-Döviz Kuru-Cari Denge İlişkisi

Hatırlanacağı gibi 2021 yılında Türkiye'nin iktisadi ve siyasi gündemine damgasını vuran tartışmalardan biri, hiç kuşkusuz faiz-enflasyon-kur sarmalında neyin sebep neyin sonuç olduğu, faizleri talimatla düşürmenin enflasyonu düşürüp düşürmeyeceği, cari dengeyi iyileştirip iyileştirmeyeceği ve Yeni Ekonomik Model tartışmalarıydı.

İktidar çevreleri sürekli olarak "faiz sebep-enflasyon sonuçtur" görüşünü dile getirdiler. Bu doğrultuda 2021 Eylül ayından itibaren, piyasaların beklentilerinin aksine, yüksek enflasyona ve yerleşik teorilere rağmen siyasi baskıyla MB'yi politika faizlerini düşürmeye zorladılar. Nitekim MB Eylül 2021-Kasım 2022 arasında politika faizlerini aşamalı olarak %19'dan %9'a düşürdü. Ekonominin bilinen ve itibar edilen yerleşik modellerine göre enflasyonla mücadele edilecekse karşılıksız

2 Politikacıların ve bürokratların hoşuna gitmese de, aynen fizik kanunları gibi, sosyal bilimlerin ve dolayısıyla iktisadın da –yöneticilerin keyiflerine göre eğip bükemeyecekleri- evrensel yasaları vardır; bunları ihlal etmenin bazı kaçınılmaz sonuçları vardır. Bu konuda daha ayrıntılı bir tartışma için bkz. Acar, Mustafa (2018), İktisadın Evrensel Yasaları, Konya: Literatürk-Academia.

para basmaya son verilir, faizler yükseltilir, kredi muslukları kısılır, paraya erişim zorlaştırılır, sıkı para ve maliye politikaları devreye sokulur. Böylece aşırı parasal genişleme, kredilerde patlama ve buna bağlı olarak aşırı talepten kaynaklı enflasyon kontrol altına alınabilir. Bunun tam tersi yapılır da faizler düşürülürse adeta yangına körükle gidilmiş olur, enflasyon düşmez. Nitekim Türkiye'de de faiz düşürme operasyonları enflasyonu düşürmemiş, resmi rakamlara göre Eylül 2021'de %20 olan enflasyon 2021 yılı sonunda %36'ya, 2022 sonunda da %65'e yükselmiştir. 2023 başı itibariyle Türkiye ekonomisi düşük politika faiz oranına rağmen piyasa faiz oranlarının arzu edilen seviyelere düşmediği, enflasyonun rekor seviyede yükseldiği, döviz kurlarının artmaya devam ettiği, cari dengenin de daha da bozulduğu bir görünüm sergilemektedir. Böylece piyasada pek karşılık bulmayan "Çin modeli" söyleminden sonra ortaya atılan "düşük faiz-yüksek kur-cari denge" öngören yeni ekonomik modelin umulan sonucu vermekten uzak olduğu ortaya çıkmıştır.

Faiz-enflasyon ilişkisinin "faiz sebep-enflasyon neticedir" formülüne indirgenemeyecek kadar karmaşık olduğu, duruma göre bu değişkenlerin yumurta-tavuk misali birbirini besleyen değişkenler olduğu geçen yıl yapılan değerlendirmede vurgulanmıştı.[3] Bu çerçevede finansman kaynaklarının kıt olduğu, enflasyonun yüksek olduğu, siyasi gerilimin yüksek, yatırım ortamının kötü olduğu, öngörülebilirliğin olmadığı, bunların sonucu olarak da ülke riskinin yüksek olduğu istikrarsız ortamlarda faizler yükselir, düşmez. Dolayısıyla Türkiye›nin öncelikli sorunu yüksek faiz değil, yüksek enflasyondur; ondan da önemlisi siyasi ve ekonomik istikrarsızlık sorunudur; tasarruf azlığıdır; kaynak kıtlığıdır; belirsizliktir; öngörülemezliktir; uluslararası ilişkilerin gerilimli olması, iç siyasi tansiyonun ve ülke riskinin yüksekliğidir; yatırım ortamının iyi olmamasıdır.

Siyasi çevrelerin sık sık dile getirdiği üretim, istihdam, yatırım ve ihracatı önceleyen, dış borçlanma ihtiyacını azaltan bir ekonomi politikasına elbette kimsenin bir itirazı olamaz. Yatırımların ve istihdamın artıp işsizliğin azalması, üretim ve ihracatın artması, buna bağlı olarak refah seviyesinin yükselmesi, dış borçlanma ihtiyacının azalması her aklı başında insanın arzu edeceği bir durumdur. Ancak iktisadın evrensel yasalarına atıfla ifade edilecek olursa, bu güzel hedeflerin tutturulması

3 Bu konuda daha geniş bir tartışma için bkz. M. Acar, "Enflasyon, Faiz, Sebep-Netice, Vesaire Vesaire..." Fikir Coğrafyası (21.11.2021) https://www.fikircografyasi.com/makale/enflasyon-faiz-sebep-netice-vesaire-vesaire

siyasi ve ekonomik istikrar gerektirir; güven gerektirir; yatırım ortamının iyileştirilmesini, hukuk devletinin tesis edilmesini, kurumların güçlendirilmesini, belirsizliklerin ve keyfiliklerin ortadan kaldırılmasını, öngörülebilirliğin artırılmasını; bütün bunların sonucu olarak da ülke riskinin azaltılmasını gerektirir.

Şu anda insanların hayatına dokunan en önemli ekonomik sorunumuz enflasyondur. Fiyatlar genel seviyesinin etkili ve sürekli artması, kısaca hayat pahalılığı demek olan enflasyonun aşırı talep, girdi maliyetlerindeki artışlar ve de piyasalarda rekabet yokluğu ya da eksikliği gibi üç temel nedeni vardır. Hareket noktası her ne olursa olsun, iktisadın evrensel yasaları enflasyonun "her zaman ve her yerde parasal bir olgu" olduğunu, yani karşılıksız para basmanın mutlaka enflasyon yaratacağını ifade eder. Ne yazık ki Türkiye 2005-2017 döneminde ulaşmayı başardığı tek haneli enflasyonu izleyen dönemde kalıcı hale getirememiş; siyasi ve ekonomik gerilimler, mali disiplinden sapılması ve aşırı parasal genişlemeye başvurması nedeniyle enflasyon bugün son yirmi yılın zirvesini görmüştür. Enflasyon son tahlilde para basma tekelini elinde tutan devletlerin, vatandaşlarını gözünün içine baka baka soymasından, dar ve sabit gelirliyi fakirleştirmesinden başka bir şey değildir.

Enflasyonla mücadele ve faizlerin düşürülebilmesi başta olmak üzere, ekonomik göstergelerin iyileştirilebilmesi için anahtar önemdeki bir faktör mali disiplindir. Mali disiplin, kamunun ayağını yorganına göre uzatması, kaynağı olmayan harcamalardan, aşırı bütçe açıklarından ve karşılıksız para basmaktan kaçınması demektir. Bu yapılmadığı, kamu harcamaları ölçüsüz artırıldığı zaman kamu finansman açığı kaçınılmaz olarak artmaktadır. Kamu finansman açıklarının karşılıksız para basılarak finanse edilmesinin kaçınılmaz sonucu enflasyon ve döviz kurlarında yükselme, borçlanarak finansmanının yan etkileri ise içerde faizleri yükseltip yatırımları caydırmak, dışarda ise dış politikada manevra kabiliyetini kaybetmektir.

Mali disiplin göstergesi olarak, 2022 yılında kamu maliyesinde yaşanan gelişmeler 2021 ile karşılaştırmalı olarak Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4'ten de görülebileceği gibi, 2022 yılında da mali disiplin sağlanamamıştır. Nitekim Ocak-Ekim dönemi itibariyle 2021'de 78,5 milyar TL olan bütçe açığı, 2022'nin aynı döneminde %64 oranında artarak 128,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Faiz dışı dengenin 2022'de fazla vermiş olması, faiz dışı fazlanın 2021'in aynı dönemine kıyasla %78

oranında artmış olması sevindiricidir. Denk bütçe politikası izlemek, kaynağı olmayan harcamalar yapmamak, kamu harcamalarını mümkün olduğunca kısmak, hepsinden önemlisi de kamunun her kademesinde israf ve savurganlığa son vermek, öteki makro dengelerin de gözetilmesi ve göstergelerin iyileştirilebilmesi açısından son derece önemlidir.

Tablo 4: Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (2021-2022, milyon TL)

(Milyon TL)	2021			2022			2022/2021
	Bütçe	Ocak-Ekim		Bütçe*	Ocak-Ekim		Değişim (%)
		Gerçekleşme	%		Gerçekleşme	%	(%)
Bütçe giderleri	1.346.139	1.183.072	87,9	2.831.472	2.328.176	82,2	96,8
Faiz hariç giderler	1.166.596	1.026.499	88,0	2.501.672	2.059.921	82,3	100,7
Faiz giderleri	179.542	156.573	87,2	329.800	268.255	81,3	71,3
Bütçe gelirleri	1.101.146	1.104.572	100,3	2.553.099	2.199.422	86,1	99,1
Vergi gelirleri	922.744	904.545	98,0	2.185.950	1.829.771	83,7	102,3
Bütçe dengesi	-244.993	-78.499	32,0	-278.374	-128.754	46,3	-64,0
Faiz dışı denge	-65.450	78.074	-119,3	51.426	139.501	271,3	78,7

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı.

https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2022/11/Butce-Gerceklesme-Raporu-2022Ekim_.pdf

4. Sonuç

2022 dünya ekonomisi açısından artçı bazı sıkıntılar devam etmekle birlikte Covid-19 pandemisinin büyük çaplı negatif etkilerinin önemli ölçüde ortadan kalktığı ya da çok azaldığı; ticari, ekonomik ve sosyal hayatın yüzde yüz olmasa bile büyük oranda normale döndüğü bir yıl olmuştur. Ancak 24 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi ve ardından yaşanan çatışmalar, yaptırımlar ve lojistik sorunları dünya ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Pandemi döneminde yapılan ölçüsüz parasal genişlemeler 2022 yılında etkisini göstermiş, enflasyon oranları gelişmiş ülkelerde de diğer ülkelerde de tarihi rekor seviyelere yükselmiştir. Dünya ekonomisi 2022 yılında ortalama %3,2 dolayında bir büyüme kaydetmiştir.

2023 yılına girerken ülkelerin iktisadi açıdan başlıca endişe kaynağı enflasyonla mücadele, para ve maliye politikalarının normalleştirilmesi ve Rusya-Ukrayna savaşının yarattığı risklerdir. Pandemiyle mücadele

bahanesiyle raydan çıkarılmış para ve maliye politikalarının yeniden rayına oturtulması kolay olmayıp zaman alacaktır. Türkiye gibi az sayıdaki istisna dışında dünyanın ileri gelen bütün ülkelerinde merkez bankaları ve hükümetler para ve maliye politikalarında sıkılaştırma sürecine girmişlerdir. Nitekim dünya ekonomisinde yaklaşık %20 ile en büyük paya sahip ülke olarak ABD'de %9 ile tarihi rekor seviyeye tırmanan enflasyonla mücadele bağlamında merkez bankası 2022 yılında faizleri yükseltmiş, AB merkez bankası da bu kervana katılmıştır.

ABD'deki muhtemel yeni faiz artırımlarının yanı sıra 2023'te dünya ekonomisini etkileyecek en önemli olay Rusya-Ukrayna savaşının seyridir. Ukrayna krizinin barışçı yollardan aşılması dünya ekonomisini de rahatlatacak, aksine savaşın ve Batı ile Rusya arasında gerilimin sürmesi enerji maliyetleri ve tedarik zinciri üzerinden ekonomileri olumsuz etkileyecektir.

Türkiye ekonomisi açısından 2022 yılı yüksek enflasyon ve bununla ilişkili tartışmaların damga vurduğu bir yıl olmuştur. Ekonomik büyümenin makul seviyede olması ve ihracat artışı sevindirici olmakla birlikte öteki makro göstergelerde durum hiç de iç açıcı değildir. Özellikle enflasyon kabul edilebilir seviyelerin çok üzerindedir; cari açık 40 milyar doların üstündedir; 2021'e göre biraz azalmakla birlikte işsizlik hâlâ %10'dan yüksektir; döviz kurlarındaki yükseliş ya da TL'nin değer kaybı kur korumalı mevduat (KKM) sistemi, swap anlaşmaları ve Arap ülkelerinden alınan ödünçlerle dengelenmeye çalışılmaktadır. KKM'nin hazineye maliyeti 2022 sonu itibariyle 200 milyar TL'nin üzerindedir. Bir yandan Ukrayna kriziyle bağlantılı olarak tüm dünyada yaşanan küresel sorunlar, Suriye krizi bağlantılı bölgesel sıkıntılar, İsveç ve Finlandiya'nın üyelik süreci bağlamında Nato ile yaşadığı sorunlar, Yunanistan'la yaşanan gerginlik gibi dışsal şoklar, bir yandan da seçim "sathı maili"ne giren ülkenin kendi içinde yaşadığı siyasi gerilimler ve seçim ekonomisi uygulamaları, Türkiye ekonomisini 2023 yılında bekleyen başlıca risklerdir.

2023 Mayıs ya da Haziran ayında yapılması öngörülen genel seçimlerin yaklaşmasının da etkisiyle hükümet 2022'nin son aylarında açıkça "seçim ekonomisi" (seçim kazanmaya dönük, genişletici para ve maliye politikaları, kamu harcamalarının bonkörce artırılması) uygulamaya başlamıştır. KKM'nin hazineye yüklediği yükün üstüne, işverenler için hayatı zorlaştıran bir husus olarak asgari ücrete zam yapılmış, memur ve emekli maaşları artırılmış, vergi ve ceza afları çıkarılmış, yirmi yıldır gündemi işgal eden sorunlardan biri olan "Emeklilikte Yaşa Takılanlar"

(EYT) sorunu toptancı bir şekilde 2,5 milyon kişiye emeklilik hakkı tanıyarak çözülmüştür. Sanki uyguladığı politikalarla enflasyonu körükleyen merci kendisi değilmiş gibi "vatandaşı enflasyona ezdirmemek için asgari ücret ve maaş zamlarının yapıldığı" söylemi trajikomiktir. Bu bağlamda birkaç noktanın altını çizmekte yarar vardır.

Her şeyden önce iktisadın evrensel yasaları gereğince devlet önce birilerinden almadan hiç kimseye bir şey veremez; size istediğiniz her şeyi verebilecek kadar büyük olan bir devlet, istediğinde her şeyinizi de elinizden alabilir. Başka bir deyişle; her şeye gücü yetmeyen, sınırlı, şeffaf, hesap verebilir devlet çok önemlidir. Devletin birilerine dağıttığı imkânlar esasen vergi mükelleflerinin sırtına bindirilen yeni yükler demektir. Zamların, kur farklarının, vergi aflarının vb. icraatların finansörü politikacılar değil, vergi yükümlüleridir. İkincisi, enflasyon tek haneli rakamlara düşürülmediği sürece bugün yapılan zamlar kısa sürede etkisini kaybedecektir. Üçüncüsü, bölgeler arasındaki yaşam standardı ve hayat pahalılığı, çalışanların verimlilik ve nitelik farkları dikkate alınmadan tüm ülke çapında aynı oranda belirlenen asgari ücret artışları işgücü ve üretim maliyetlerindeki artışlar üzerinden işsizliği artırma potansiyeli taşımaktadır. Dördüncüsü, EYT dünyanın aklı başında hiçbir ülkesinde olmayan "ucube" bir sorundur. Demirel hükümetleri tarafından önce 1969 sonra 1991'de devreye sokulan, emekli-çalışan oranını bozan, insanları 40-45 yaşında emekli edip kendilerine 30-35 yıl emekli maaşı ödenmesini öngören yanlış politikalar ve sosyal güvenlik sistemi nedeniyle geçmişte olduğu gibi SGK bugün de kamu finansman açıkları yaratan kara deliklerden biridir. Normalde dört çalışanın bir emekliye bakması gerekirken, işgücü verimliliği bizden çok daha yüksek AB ülkeleri hâlihazırda 65 olan emeklilik yaşını 70'e yükseltmeye hazırlanırken, 35-40 yıl çalışıp 20-25 yıl emekli maaşı almak sistemin sürdürülebilirliği açısından gerekliyken, kısa vadeli siyasi çıkarlara odaklı popülist kaygılarla sistemi bozmak, insanları 40-45 yaşında emekli edip 30-35 yıl emekli maaşı ödemek doğru değildir, sağlıklı değildir, sürdürülebilir değildir. Bütün bu konularda yapılan yanlışların bedelini eninde sonunda ülke ekonomisi, vatandaşlar ve de vergi mükellefleri ödeyecektir.

Son olarak, bu yıl seçim yılıdır; geçmiş seçim yıllarında olduğu gibi bu yıl da politikacıların ağzından bu seçimlerin nasıl şimdiye kadar yapılan seçimlerden çok daha önemli olduğu, etrafımızın düşmanlarla çevrili olduğu, dış mihrakların bizi bir kaşık suda boğmak istedikleri, yeni bir kurtuluş savaşı verdiğimiz, birlik olup falancaları iktidara getirmezsek

şimdiye kadarki kazanımlarımızın nasıl heba olacağı ve nasıl büyük bir tehlike ile karşı karşıya olduğumuza dair çok abartılı, "damardan giren," vatanseverlik ve milliyetçilik duygularımıza hitap eden söylemler işiteceğiz. Bu şekilde her seçim arifesinde kurtuluş savaşı psikolojisi yaşatılmasının, dış mihrakları günah keçisi yapan komplo teorilerinin temel sebebi Türkiye'de devletin olması gerekenden büyük, aşırı güçlü, "layüs'el," rant dağıtarak kolayca birilerini zengin edebilecek, istemediği kişileri ya da şirketleri kolayca batırabilecek, kolları her yana uzanan, sınırsız devlet konumunda olmasıdır. Bu nedenle, devleti küçültüp olması gereken sınırlara çekmeden, yetkilerini azaltmadan, şeffaf-hesap verebilir, sınırlı devlet haline getirmeden, ölümüne 'devleti ele geçirme' kavgalarının önüne geçmenin imkânı yoktur. Sağcı-solcu, laikçi-İslamcı, sosyalist-milliyetçi fark etmez, devletin aşırı güçlü ve herkese kendi kalıplarını dayatabilir olduğu ülkelerde keskin siyasi kavgaların, gerilimlerin, hesaplaşmaların ve karşılıklı diş bilemelerin önüne geçilemez.

O halde Türkiye'nin bütün sorunlarını komplo teorileriyle açıklama ve bütün suçu dış mihraklara yükleme kolaycılığına kapılmayalım. Devleti olması gereken sınırlara çekelim; şeffalaştıralım, hukuk devletini ve kurumları güçlendirelim. Türkiye'nin uygulayacağı doğru politikalarla, yapacağı isabetli hamlelerle kendi sorunlarına çözüm bulması gayet mümkündür. Sorunları çözmenin yolu, her zaman vurguladığımız üzere, ekonomik ve siyasi istikrar, liyakat sistemi, hukuk devleti, barış ve diplomasiye odaklı dış politika ile serbest piyasacı, serbest ticaretçi, dışa açılmacı ve dünya ile bütünleşmeci ekonomi politikalarıdır. Bu bağlamda Türkiye'nin asıl öncelikli sorunu faizden de, asgari ücret ve memur maaşı zamlarından da önce, enflasyondur; enflasyonla mücadeledir; fiyat istikrarıdır; ekonomik ve siyasi istikrardır; piyasalara güven vermektir; yatırım ortamını iyileştirmektir; belirsizlikleri azaltmak, öngörülebilirliği artırmak, ülke riskini düşürmektir. Bunun için hukuk devletini güçlendirmek, liyakat sistemini yerleştirmek, MB bağımsızlığına riayet, keyfiliklere son vermek, aşırı parasal genişlemeden kaçınmak, yapısal reformlara önem vermek, uluslararası ilişkileri yumuşatmak, iç siyasi gerilimi düşürmek, ekonomik, siyasi ve bireysel hak ve özgürlükleri garanti altına almak hayati önem taşımaktadır.

islâm dünyası

Ahmet Varol

2022'DE İSLAM DÜNYASI

Ahmet Varol

Filistin'le İlgili Gelişmeler

Muhabir Şirin Ebu Akile'nin Öldürülmesi

Arap dünyasının en etkili televizyon kanalı sayılan El-Cezire'nin Kudüs muhabiri Şirin Ebu Akile, 11 Mayıs 2022 Çarşamba sabahı Cenin Mülteci Kampı'na düzenlenen baskın esnasında işgal güçlerinden bir keskin nişancının kasıtlı olarak yüzünden vurması sonucu hayatını kaybetti.

Gelen tepkiler üzerine cinayeti Filistinlilerin üzerine yüklemeye çalışan İsrail, saldırının kendi askeri tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koyan güçlü deliller karşısında suçunu itiraf etmek zorunda kaldı. Ama askeri savcı cinayet hakkında soruşturma dosyası açmama kararı verdi.

Bu karar aslında tüm insanlığa meydan okuma ve "Ben istediğim gibi cinayet işlerim, kimse de benden hesap soramaz!" mesajı verme anlamına geliyordu.

ABD ve Batı dünyası ise Ebu Akile'nin Filistin'deki Hristiyan bir aileye mensup ve ABD vatandaşı olmasına rağmen suçlunun kendilerinin özenle korudukları ve sahip çıktıkları İsrail olması sebebiyle olayın üzerine gitmeyerek basit kınamalarla yetinmeyi yeğledi.

Mescidi Aksa'ya Yine Ramazan Saldırısı

Siyonist işgalcilerin Filistinlilere saldırıları her Ramazan'da artıyor. Bu, onların aynı zamanda İslam düşmanı olmalarından ve Müslümanlara karşı tarihten beri besledikleri kinlerinden kaynaklanıyor. Bu tutumları ve Ramazan'da özellikle taşan kinleri Filistin topraklarını işgal eden siyonistlerin savaşlarının sadece Filistin halkına değil tüm İslam âlemine, bütün Müslümanlara yönelik olduğunu görmemiz açısından dikkat çekicidir.

2022 yılında, Yahudilerin Hamursuz Bayramı adı verilen ve bir hafta süren festivallerinin Ramazan ayının üçüncü haftasına denk gelmesini, Müslümanların Ramazanlarını onlara zehir etmek ve bu ayda huzur içinde ibadet yapmalarını engellemek için bir fırsat olarak değerlendirmek istediler.

İsrail'in, Filistin halkına yönelik bir tür vurucu güç olarak kullandığı, bazen de kendi kirli yüzünü maskelemek için değerlendirdiği ve kendilerini "Tapınak Dağı cemaatleri" veya kısaca "Tapınak cemaatleri" diye adlandıran fanatik yahudi gruplar, Hamursuz Bayramı'nda Mescidi Aksa'nın sahası içinde kurban kesmek amacıyla bir kampanya yürüttü.

Ancak Kudüs halkı ve Filistin direnişi, ne pahasına olursa olsun buna engel olacağını ortaya koyunca işgal rejimi bu işin tehlikeli gelişmelere yol açabileceğini düşünerek Mescidi Aksa sahası içinde kurban kesimine izin vermeyeceğini açıklamak zorunda kaldı.

Fakat buna mecbur kalmayı içine sindiremeyen işgal yönetimi, Hamursuz Bayramı'nın başlayacağı 15 Nisan Cuma günü sabah namazı vaktinde Mescidi Aksa'yı her taraftan kuşatmaya aldı, kapılarını tuttu, çevresindeki binaların çatılarına keskin nişancılarını yerleştirdi. Müslümanların sabah namazından çıkarken Mescidi Aksa'yı kanları ve canları pahasına koruyacaklarına dair sloganlar atmaları üzerine de bütün bu silahlı güçler toptan hücuma geçti. Birkaç saat süren saldırılarında 200'e yakın insanın yaralanmasına sebep olurken, aralarında çocukların da bulunduğu 500'e yakın insanı da gözaltına alarak Kudüs'teki El-Meskubiyye Emniyet Merkezine götürdüler.

Bunun ardından her ne kadar Aksa alanı içinde kurban kesilmesine izin vermeyeceklerini açıklasalar da Hamursuz Bayramı günlerinde sabah 07.00-10.30 arasında Yahudi gruplarının içeri girmesine izin verileceği İsrail Emniyet Teşkilatı tarafından duyuruldu. Bunu fırsat olarak değerlendirmek isteyen fanatik yahudi grupların liderleri, taraftarlarına belirtilen saatlerde Mescidi Aksa'ya girip baskın programlarına ve düzenlenecek ayinlere katılmaları için çağrılar yaptı.

Fanatik Yahudilerin baskın tehditlerine karşı Müslümanların önde gelenleri de tüm Filistin halkını Mescidi Aksa'yı korumak için gayret etmeye, imkanı olanları buraya toplanmaya, Ramazan'ın son 10 gününde yaptıkları itikafları daha önce başlatmaya çağırdılar.

Müslümanlara yapılan çağrılar etkisini gösterdi ve Mescidi Aksa'da epey bir cemaat oluştu. Bu durum karşısında fanatik yahudi cemaatlerinin burayı basmalarının kolay olmayacağını anlayan işgal yönetimi, polislerini ve askerlerini Yahudi grupların girmeye başlaması öncesinde Aksa'ya gönderdi. Bunlar içeride toplanan Müslümanlara saldırarak onları Kıble Camisi olarak isimlendirilen, öndeki büyük caminin içinde dar bir alana ya da kenarlardaki küçük namazgahlara sıkıştırdılar. Kubbetu's-Sahra'da

toplanan kadınlara coplarla iğrenç bir şekilde saldırarak onları da oradan çıkarıp köşelere sıkıştırdılar. Sonra fanatik Yahudilerin Mağribliler Kapısı'ndan gruplar halinde girmelerine imkân verdiler. Onlar da tahrik edici hareketler yapıp Müslümanlara sözlü saldırılarda bulunarak Mescidi Aksa içinde dolaştı, Talmud ayinleri denen ritüeller yaptı ve sürelerinin dolmasından sonra çıktılar. Bu süre içinde işgal polisleri ve askerleri Müslümanlara çok aşağılayıcı bir muamelede bulunarak onların kapatıldıkları alanlardan çıkmalarına engel oldular.

Bu uygulama aynı zamanda İsrail'in Mescidi Aksa'yı Yahudilerle Müslümanlar arasında zaman veya mekan yönünden paylaştırma planı için bir prova çalışması olarak değerlendirildi.

İsrail'in Hamursuz Bayramı'nın bittiği 22 Nisan'dan Ramazan bayramı sonuna kadar yahudilerin Mescidi Aksa'ya girmesine izin vermeme kararı alması, burayı tehdit eden planlarından vazgeçtiğini göstermiyordu. Onu böyle bir karara zorlayan, olayların bir patlamaya doğru gitmesinden duyduğu endişe ve tansiyonu kısmen düşürme zorunluluğuydu. Ama işgalcinin bu kutsal mekanı tehdit eden plan ve hesapları devam ediyor.

Siyonist işgalciler Mescidi Aksa'nın tümünü yıkma ve yerine Siyon Mabedi veya Süleyman Tapınağı adını verdikleri Yahudi mabedini inşa etme planlarının çok fazla tepkiye ve yankıya sebep olacağını düşündüklerinden son dönemde, burayı Müslümanlarla Yahudiler arasında paylaştırma planına daha fazla odaklandılar. Ancak uzun vadede bunun da amacı burayı tamamen Yahudi mabedine dönüştürmek veya yıkıp yerine Süleyman Tapınağı adını verdikleri Yahudi mabedini inşa etmektir.

Paylaştırma planlarını hayata geçirme amaçlı strateji ve taktiklerinde kendilerini Tapınak cemaatleri olarak isimlendiren fanatik Yahudi gruplarını kullanıyorlar.

Bu cemaatlerin Ramazan ayında buranın içinde kurban kesme iddiasıyla gürültü çıkarmalarının, 29 Mayıs 2022'de de Bayrak Yürüyüşü adını verdikleri yürüyüşlerinde Eski Kudüs ve bu arada Mescidi Aksa'nın içine kadar yürümek istemelerinin amacı da buydu.

Şeyh Cerrah Mahallesi'nde Yahudileştirme Faaliyeti ve Gerginlik

Şeyh Cerrah Mahallesi, Doğu Kudüs'ün kuzeyinde ve Kudüs'e bağlı; adını, burayı haçlı işgalinden kurtaran Selahaddini Eyyubi'nin doktoru Husameddin Cerrahi'den alan tarihi bir mahalledir.

1956'da Ürdün Krallığı ile BM Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) arasında yapılan anlaşmayla 1948'de işgal edilen topraklardan çıkarılan bazı Filistinli aileler bu mahalleye yerleştirildi.

İşgal rejiminin himayesi altında çalışan yahudileştirme örgütleri, bu mahallenin topraklarının 1948'den önce yahudilere ait olduğu iddiasıyla burada ikamet eden Filistinlilerin çıkarılmasını istedi. Bu iddianın asılsızlığı ispat edildiği hâlde işgal güçleri, burada yaşayan Filistinlilerin çıkması için baskı yapmaya devam etti.

Mahalle ahalisinden Salihiye ailesine de evlerini ve etrafındaki 6 dönümlük arazilerini tahliye etmeleri için Aralık 2021 ortalarında talimat gönderdi. Ancak aile 23 yıldır sürdürdüğü hukuk mücadelesinde, işgal rejiminin iddiasının geçerliliğini ortaya koyan hiçbir delili olmadığını ispat ettiğini dile getirerek talimata uymadı.

Bunun üzerine işgal askerleri 17 Ocak 2022 sabahı savaşa gider gibi kalabalık bir askeri birlik oluşturarak ailenin evini kuşatmaya aldı. Bunun üzerine aile efradı evin çatısına çıkarak benzin döktü ve işgal güçlerinin müdahalede bulunması halinde evi yakacakları ve çatıya çıkardıkları tüpleri patlatacakları tehdidinde bulundu. Kudüslülerden de onlara destek vermek için mahalleye gitmek isteyenler oldu. Ama işgal askerleri mahallenin bütün yollarını kesip ulaşmalarını engelledi. Dolayısıyla sadece mahalle ahalisi destek verebildi.

İşgal güçleri 19 Ocak Çarşamba şafak vakti, ani ve sinsi bir baskınla aile efradından ve onlara destek verenlerden 26 kişiyi rehin aldı. Sonra da buldozerleri yanaştırıp ailenin iki evini tamamen yerle bir etti. Yıkılan evlerde 17 kişi ikamet ediyordu.

Mahallede Yahudileştirme faaliyetleri ve gerginlikler sonra da devam etti.

Nakab Bölgesinde Irkçı Tasfiye

Türkiye medyasında Necef ve İsrail'in isimlendirdiği şekilde Negev olarak da anılan Nakab, Filistin'in 1948'de işgal edilmiş kısmının güneyindedir. Önemli bir kısmı çöl olmasına rağmen hayata elverişli kısımları da az değildir.

Hayata elverişli kırsal kesiminde çoğunlukla Bedevi Filistinliler yaşıyor ve çoğu tarım ve hayvancılıkla geçinir.

Bölge 1948'de işgal edilmiş kısımda yer aldığından, İsrail yasalarına göre ahalisinin İsrail vatandaşlığına kaydedilmesi gerekiyor. Ancak İsrail onları göçe zorlamak ve topraklarını gasp etmek amacıyla köylerini resmen tanımıyor. Bölgede resmen tanınmamış 50 civarında köy var. Ancak tüm zorlamalara rağmen bölge ahalisi vatanında ve toprağında kalmakta ısrar ediyor.

Baskı yoluyla onları göçe zorlamakta başarılı olamayan İsrail, 2022'de bir "ağaçlandırma" oyunu oynayarak arazilerine el koymaya başladı.

Oyunun farkında olan ahali teslim olmayarak haklarını ve topraklarını korumak için direndi. İşgal yönetimi onları teslim olmaya zorlamak amacıyla asker ve polis gücünü kullanarak şiddete başvurdu. Ama bu şiddet Nakab ahalisini teslim olmaya zorlayamadı, bilakis gösteriler ve eylemler daha da yayıldı. Ayrıca 1948'de işgal edilmiş toprakların diğer bölgelerinde de onlara destek için gösteriler düzenlendi. Kudüs, Batı Yaka ve Gazze'de yaşayan Filistinliler de destek verdi.

İsrail Hükümetinin Çökmesi, Yine Erken Genel Seçim ve Netanyahu İktidarı

İsrail'de, zihniyet olarak birbirinden çok uzak parti ve oluşumların ittifakıyla kurulan koalisyon hükümeti bir yılını tamamlamasının ardından, 20 Haziran 2022'de parlamentoyu (Knesset) feshederek erken seçim kararı aldı.

Sebebi parlamentodaki desteğinin yüzde elli düzeyine düşmesiydi. Çünkü koalisyon birçok siyasi grubu bir araya getirmesine rağmen parlamentodan sadece bir oy farkıyla güvenoyu alabilmişti. Milletvekillerinden birinin desteğini çekmesi üzerine koalisyon ile muhalefetin oyları eşitlendi. O yüzden muhalefetin başını çeken Benyamin Netanyahu gensoru önergesi vermek için bir milletvekilini daha yanına çekme çalışmaları başlatmıştı. Hükümet ona bu fırsatı vermemek için kendi isteğiyle iktidarına son vererek yeniden erken genel seçime gitme kararı aldı.

Bunun sonucunda 1 Kasım 2022'de İsrail, dört yıldan daha kısa süre içinde beşinci erken genel seçim gerçekleştirdi. Seçimlerde "aşırı sağ kanat" partilerinin parlamentoda çoğunluğu elde etmesi ve onların başını çeken Likud Partisi'nin de birinci olması üzerine Cumhurbaşkanı, Likud lideri Netanyahu'yu hükümeti kurmakla görevlendirdi. Kurduğu hükümet İsrail tarihinin en aşırı siyonist koalisyonu olarak tanımlandı.

Gazze'de Yangın Faciası

17 Kasım 2022 akşamı Gazze'deki Cibaliya Mülteci Kampı'nda Ebu Reyya ailesine ait bir binada çıkan yangın, 7'si çocuk 21 kişinin hayatını kaybetmesine neden oldu.

Yangının, binanın içinde depolanan benzinin alev almasından kaynaklandığı açıklandı. İsrail ablukası sebebiyle Gazze'de çok sık elektrik kesintileri olduğundan bölge ahalisi evlerinde ve iş yerlerinde jeneratör kullanıyor ve elektrik kesildiğinde onları devreye sokuyorlar. Bunun için de binalarının bir yerinde bir miktar yakıt depolamak zorunda kalıyorlar. Bu yakıt depoları ise bölge ahalisi açısından ciddi risk oluşturuyor.

İran'ın Batıyla Nükleer Enerji Pazarlığı ve İçeride Ahlak Polisine İsyan

İran'la 2015'te imzalanan ve 2018'de ABD Başkanı Trump'ın tek taraflı çekilmesiyle etkisini kaybeden nükleer teknolojinin denetlenmesi karşılığında yaptırımların kaldırılmasına dair anlaşmanın yeniden geçerli kılınması için görüşmeler 2022'de de sürdü. Ancak İran açısından büyük önem taşıyan yaptırımların tümünün kaldırılması ve anlaşmanın kalıcı olması için yasal güvenceye alınması talebinin kabul edilmesi konusunda bir anlaşma sağlanamadı. Ayrıca ABD'de Cumhuriyetçi senatörlerin, anlaşmayı yasal güvenceye alma girişimine karşı tavır sergilemeleri de bunun kolay olmayacağını ortaya koydu.

Daha sonra Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın (IAEA) İran'ın nükleer teknolojinin kullanıldığı tespit edilen üç yer hakkında teşkilatı yeterince bilgilendirmediğini iddia etmesi pazarlıkların yeniden tıkanma sürecine girmesine neden oldu. İran'ın kendisine yöneltilen ithamları reddetmesine rağmen kararın IAEA Yönetim Kurulu'nda 30 üyenin onayıyla kabul edilmesi Tahran'ı zor durumda bıraktı.

İran yönetimi, karara nükleer santrallerindeki IAEA kameralarını kaldırarak tepki gösterdi. Ancak bir yandan da maruz kaldığı ambargonun son bulması için yeniden pazarlık masasına oturma çalışmalarını da sürdürdü. Bu konudaki girişimleri daha sonra İran içindeki hadiseler aksattığı için bir ilerleme sağlanamadı.

İran, 13 Mart 2022 gecesi 01.00 civarında Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY) başkenti Erbil'e 12 balistik füze attı. İran Devrim Muhafızları Ordusu saldırıyı sahiplendiği açıklamasında İsrail'in, Erbil'deki bazı çalışma merkezlerini hedef aldığını ileri sürdü. Açıklamalara göre bu

aynı zamanda İsrail'in 7 Mart'ta Şam civarındaki bazı askeri merkezlere yönelik saldırılarına ve iki İran subayını öldürmesine misilleme idi.

Ancak IKBY vurulan yerlerin İsrail ve Mossad'la bir ilgisinin olmadığını ileri sürdü.

İran'ın 2022'de yaşadığı en önemli hadise bir genç kızın tesettür kurallarına uymadığı gerekçesiyle "Ahlak Polisi" veya "İrşad Devriyeleri" adı verilen güvenlik güçlerinin bir merkezinde sorgulandığı sırada hayatını kaybetmesi sebebiyle patlak veren halk ayaklanmasıydı. İran Kürdistanı bölgesinden Mehsa (Jina) Emini isimli 22 yaşındaki bir genç kızın Tahran ziyareti esnasında başörtüsünü düzgün takmadığı ve tesettür kurallarına riayet etmediği gerekçesiyle gözaltına alınmasından kısa bir süre sonra sağlık durumunun kötüleşmesi ve hastaneye kaldırılmasından bir süre sonra da hayatını kaybetmesi üzerine büyük çapta gösteriler düzenlendi. Güvenlik güçlerinin şiddete başvurması çok sayıda kişinin hayatını kaybetmesine neden oldu.

Gösteriler aslında, rejimin baskıcı uygulamalarına karşı halkta biriken tepki ve öfkenin sokaklara ve meydanlara taşmasıydı. Bir genç kızın tesettür kurallarına riayet etmediği gerekçesiyle gözaltına alınması ve muhtemelen polis şiddeti sebebiyle hayatını kaybetmesi de bunu tetikleyen olay oldu.

İran toplumunda tepki ve öfkenin bu kadar yükselmesinde yönetimin, nükleer pazarlık konusunda Batı ile anlaşma sağlayamaması yüzünden devam eden ambargonun yol açtığı ekonomik sıkıntıların da önemli payı vardı.

Olaylar aynı zamanda İran aleyhindeki propaganda savaşı için de önemli bir malzeme oluşturdu.

İran'daki rejim, Suriye halkına karşı kullandığı asker ve polis şiddetiyle kendi halkının başkaldırısını da bastırabileceğini umuyordu. Olayların başlangıcında biraz tereddüt eden yönetim sonra olayları bastırmanın şiddete başvurmaktan başka yolu olmadığını düşündü. Ama olayların önüne geçememesi ve gittikçe gösterilerin, eylemlerin tüm ülke sathına yayılması onu endişelendirdi. Ahlak polisinin yargı kararıyla ilga edilmesi de halkın öfkesini tam dindiremedi.

Pakistan'da Siyasi Çalkantılar ve Hükümet Değişikliği

Pakistan 2022'de İmran Han merkezli siyasi çalkantılara sahne oldu. Meclis'te bazı milletvekillerinin İmran Han hükümetine desteğini

çekmesi üzerine muhalifleri aleyhine gensoru önergesi verdi. Önerge 161 milletvekilinin onayıyla gündeme alındı. Bu, İmran Han'ı telaşlandırdı. Çünkü muhalefet Meclis'te hükümeti düşürmeye yetecek çoğunluğu elde etmişti.

Hükümet önce Meclis başkanlığından gensoru oylamasının ertelenmesini talep etti ve talep kabul edilerek oylama 3 Nisan'a ertelendi. Bu arada İmran Han halka hitaben bir konuşma yaparak, ABD'nin kendisine komplo kurduğu söylemlerini tekrar etti. Bu yolla aynı zamanda halkın desteğini kazanarak siyasilerin en azından bazılarına geri adım attırabileceğini umuyordu. Ancak bu konuşma Meclis'teki aritmetiği değiştirmedi.

3 Nisan Pazar günü oylama müzakeresinin başlamasından sonra iktidar kanadından bazı kişilerin, Anayasanın beşinci maddesine aykırı olduğu iddiasıyla Meclis başkanlığından oylamayı iptal etmesini istemesi üzerine Meclis Başkan Yardımcısı Kasım Suri iptal kararı verdi. Ardından İmran Han'ın talebiyle Cumhurbaşkanı Arif Alvi, Meclis'i feshettiğini açıkladı.

Aslında bu iki kararın ikisi de hukuksuzdu. Çünkü gerekçe olarak gösterilen Anayasa maddesi Meclis'te hükümet aleyhine güvensizlik oylamasına engel teşkil etmediği gibi Meclis'in feshi de tamamen keyfi bir karardı.

Bunun üzerine muhalefet ittifakı Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak kararların iptalini istedi. Mahkeme de kararların Anayasaya aykırı olması sebebiyle iptal ederek Meclis'in toplanması, oylamanın da yapılması yönünde karar verdi.

Mahkemenin bu kararı üzerine Meclis 9 Nisan Cumartesi günü toplanarak oylama yaptı. 174 milletvekili yani Meclis'teki sandalye sayısının yarısından iki fazlası güvensizlik oyu verdiği için İmran Han hükümeti parlamentoda çoğunluğun desteğini ve böylece iktidarı kaybetti. Yeni koalisyon hükümetini 11 Nisan'da Pakistan Müslüman Birliği – Navaz (PML-N) genel başkanı ve eski başbakan Navaz Şerif'in kardeşi Şahbaz Şerif kurdu ve güvenoyu aldı.

Hükümetinin düşürülmesinde ABD'nin rolü olduğunu ileri süren İmran Han meydanlara çıkarak erken genel seçim yapılması için kampanya başlattı. Bu amaçla yürüttüğü propaganda faaliyetlerinde zaman zaman askere de sert ve ağır eleştirilerde bulunması hatta bazen hakarete varan sözler sarf etmesi ordunun başını çekenlerle karşı karşıya gelmesine neden oldu.

Bunu bir fırsat olarak değerlendirmek isteyen Şahbaz Şerif hükümeti de Yüksek Seçim Kurulu'nu devreye sokarak bazı yolsuzluk iddialarına binaen İmran Han'a 5 yıl süreyle siyaset yasağı getirdi.

Han'ın avukatı Yüksek Seçim Kurulu'nun böyle bir yasak koyma yetkisi olmadığını söyleyerek, yürütmenin durdurulması için İslamabad Yüksek Mahkemesi'ne başvurdu. Mahkeme Başkanı İmran Han'ın siyaset yapmasının önünde bir engel bulunmadığı yönünde görüş beyan etmekle birlikte Yüksek Seçim Kurulu'nun ayrıntılı kararının kendilerine ulaşmadığını söyleyerek karar verme işlemini erteledi.

Bunun üzerinden fazla zaman geçmeden İmran Han 3 Kasım'da erken seçim çağrısıyla başlattığı siyaset turları sırasında Pencap vilayetinin Vezirabad şehrinde bir suikast teşebbüsüne maruz kalarak bacağından yaralandı. Han, bir kişinin de hayatını kaybettiği bu saldırının arkasında özellikle Başbakan Şahbaz Şerif, İçişleri Bakanı Rana Sanaullah ve Servisler Arası İstihbarat Başkan Yardımcısı Tümgeneral Faysal Nasir'in bulunduğunu iddia etti.

Irak'ta Hükümet Sorunu

Irak'ta 10 Ekim 2021'de yapılan seçimlerden sonra uzun süren bir hükümet krizi yaşandı. Bunda seçimlerden birinci çıkan Mukteda Es-Sadr'ın partisi ile İrancı kesim arasında sıkı rekabet olmasının önemli payı vardı.

İrancı kesim Sadr'ın seçimlerden başarılı çıkmasını içine sindirememiş ve hile yapıldığı iddiasıyla itirazda bulunmuştu. Ancak itirazlar reddedilerek açıklanan nihai sonuçlar geçerli sayılmıştı.

Irak'taki Şii kesimi temsil eden siyasi liderlerden Mukteda Es-Sadr'ın babası Muhammed Sadr'ın, Humeyni'nin Velayeti Fakih teorisine itiraz etmesi sebebiyle aralarında bir ihtilaf çıkmıştı. Bu, sonrasında oğlu Mukteda Es-Sadr ile İran ve bu ülkenin Irak'ta lobiciliğini yapan siyasi oluşumlar arasında siyasi bir ihtilaf şeklinde devam etti.

Velayeti Fakih teorisi, "masum imam"ın gaib olduğu dönemde, Şii cemaate önderlik edecek ve "fakih" olarak tanımlanan bir imamın da onun yetkilerini kullanabileceği ana görüşüne dayanır.

Sadr grubuyla İrancı kesim aralarında anlaşamadıkları için siyasi iktidarı ele geçirme konusunda da birbirlerine ayak bağı oldular.

Sonunda Sadr, milletvekillerine istifa talimatı vererek tamamen parlamento dışına çıkma yoluna gitti. Onun bu tavrıyla ilgili çeşitli

yorumlar oldu. Bazılarına göre amacı sahayı tamamen muhaliflerine terk ederek çözüm üretmelerine fırsat vermekti.

Sahayı İran yanlısı Şii oluşumlara ve partilere bırakan Sadr, daha sonra hükümet konusunda oluşturulan formüle razı olmayarak bu kez parlamentoya dışarıdan müdahale etti. Onun "Koordinasyon Çerçevesi (El-İtaru't-Tensiki)" isimli İran yanlısı Şii ittifakın kurmak istediği hükümetin başına Muhammed Şiya Es-Sudani'yi geçirmek istemesine itiraz etmesi sebebiyle adamlarının parlamento binasını basmaları üzerine geniş çaplı tartışmalar ve olaylar çıktı.

Sonrasında Sadr, parlamentonun feshedilmesini ve erken seçime gidilmesini istedi. Anayasa Mahkemesi kendisinin parlamentoyu feshetme yetkisi olmadığını açıkladı. Daha sonra parlamentoda üyesi olan bazı siyasi partiler erken seçimlerin önünü açacak birtakım prensip kararları aldı. Ama Sadr onların kararlarını gerçekçi ve samimi bulmadı.

Irak'ta cumhurbaşkanının görev süresinin dolması üzerine yeni cumhurbaşkanının belirlenmesi için parlamentoda seçim yapıldı.

Irak'ta Lübnan'dakine benzer bir şekilde etnik ve mezhebi kimliklere göre kontenjan düzenlemesi yapıldığından cumhurbaşkanının Kürt, başbakanın Şii, Meclis başkanının da Sünni kesimden olması gerekiyor.

Irak'taki yeni cumhurbaşkanlığı seçiminde eski cumhurbaşkanı Berhem Salih yeniden aday oldu. Birinci turda kimsenin yeterli oy alamadığı seçimlerin, 13 Ekim'de gerçekleştirilen ikinci turunda kazanan Berhem Salih gibi Kürdistan Yurtsever Birliği kökenli ve Talabani'nin yakın çevresindeki adamlarından, ama seçime bağımsız aday olarak giren Abdüllatif Reşid oldu. Bunda El-İtaru't-Tensiki desteğinin önemli rolü oldu.

Reşid cumhurbaşkanlığını devralmasından hemen sonra, El-İtaru't-Tensiki'nin başbakan adayı Muhammed Şiya' Es-Sudani'yi hükümeti kurmakla görevlendirdi.

Sadr, Sudani'ye yine karşı olduklarını dile getirdi. Ancak bu kez fiili eylemlere başvurmaktan kaçındı.

Suriye: Baas Rejimi Denince Akla Gelecek Olan Katliamdır

The Guardian gazetesi 28 Nisan 2022'de, Şam'da cumhurbaşkanlığı sarayına 1 km mesafede, Tedamun Mahallesi'nde 16 Nisan 2013'te gerçekleştirilen korkunç bir katliamın videosunu yayınladı. Olayda

istihbarat elemanlarının sivil insanları, kazdıkları kuyunun içine atıp kafalarına kurşun sıkarak öldürdükleri ve bu esnada onlarla alay ettikleri, kendilerine hakaret ettikleri görülüyordu. Katliamdan sonra da cesetlerin yakılarak imha edildiği ortaya kondu.

Rejim istihbaratının yetkililerinden Emced Yusuf'un yönettiği katliamda tümü sivil, 7'si kadın ve aralarında çocukların da bulunduğu 41 kişi korkunç bir şekilde öldürülmüştü.

Videoda çok belirgin bir şekilde teşhis edilen Emced Yusuf'un videodaki görüntülerinin rejimin bizzat kendisinin yayınladığı fotoğraflardaki görüntüleriyle tamamen örtüşmesi sebebiyle Baas rejimi gerçeğin üstünü örtemedi.

Ayrıca katliamda öldürülenlerden bazılarının aileleri, rejimin onları hapiste tuttuğunu sandıklarını ve bir gün çıkıp geleceklerini umduklarını dile getirdi. Yani aradan geçen 9 yıl içinde rejim güçleri onlar hakkında ailelerine hiçbir bilgi vermemişti.

Bu katliam görüntülerine tüm insanlıktan gelen tepkiler üzerine diktatör Beşşar Esed güya prestij onarımı atağına geçerek kendince "Genel Af" ilan etti. Oysa bu "Genel Af" iddiası da tamamen yanıltmaydı. Çünkü her şeyden önce zulüm rejiminin zindanlarında ne kadar tutuklu bulunduğu bilinmiyor. Birçokları hakkında rejim bilgi bile vermiyor. Neticede sözde af ilanından sonra da göstermelik olarak sadece birkaç yüz kişi serbest bırakıldı ve dosya kapandı. Oysa rejim zindanlarındaki mağdurların sayısının yüz binleri bulduğu tahmin ediliyor.

Türkiye ile Suriye arasında 2022'de bir yakınlaşma olması yıllardan beri Türkiye'de Esed propagandası yapanlar tarafından Esed'in bir zaferi, Türkiye'nin de tükürdüğünü yalamak zorunda kalması olarak lanse edilmeye çalışıldı.

Resmi politikalardaki tavır değişikleri hakikatleri değiştirmez. Esed rejiminin zalimliği tarihe geçmiş bir gerçektir ve hakikati konuşma hassasiyeti gösterenler tarafından gelecekte her zaman gündeme getirilecektir. Onun zulmüne ve katliamlarına karşı çıkmak bir politika değil, insana ve insani değerlere saygının gereğidir.

Tunus'ta Diktatörlüğün Kazıklarını Çakan Kays Said'in Demokrasi Oyunları

Tunus'ta tek adam diktatörlüğünü geri getiren Kays Said'in sivil kıyafetli elemanları, Nahda Partisi Genel Başkan Yardımcısı Nureddin El-

Bahiri'yi 31 Aralık 2021 gecesi evinden eşkıya yöntemiyle kaçırdı. Sonra rejim tamamen saçma ve tutarsız iftiralarla tutukladı. Bahiri, kendisine yapılan muameleyi protesto amacıyla açlık grevine gitti. O yüzden zaten muhtelif hastalıkları olan Bahiri'nin sağlık durumu kötüleşti. Said'in onu tutuklamasının asıl amacı ise siyasi muhaliflerine gözdağı vermekti.

Habib Burgiba ve Zeynelabidin bin Ali döneminde olduğu gibi "Tek Adam" diktatörlüğünü yerleştirmeye çalışan yeni diktatör Kays Said 6 Şubat 2022'de Yüksek Yargı Konseyi'ni feshetti. Bundaki amacı ise yargı mekanizmasını bağımsız olmaktan tümüyle çıkarıp kendi emir ve talimatlarına bende yapmak, böylece yargının hiçbir şekilde ayağına takılmamasını sağlamaktı.

Yüksek Yargı Konseyi'nin ilgası, özellikle başta hakimler olmak üzere yargı kurumlarının ileri gelenlerinin geniş çaplı tepkisine sebep oldu. Hâkimler bu karara karşı protesto gösterileri düzenleyerek tepkilerini dile getirmeye çalıştılar. Ancak Said inatçı tutumundan vazgeçmeyip kamuoyunu yanıltma amaçlı kelime oyunlarıyla olayları yatıştırmaya çalıştı.

Sergilediği tavır ve aldığı kararlar "Tek Adam" diktatörlüğüne adım adım ilerlemekte kararlı olduğunu gösteriyordu.

Daha önce parlamentoyu neden feshetmediği sorulunca Anayasanın kendisine bu yetkiyi vermediğini söyleyerek Anayasaya uyduğu görünümü vermeye çalışan Said, bu konuda da kendini yalanlayarak 30 Mart 2022'de parlamentoyu feshetti. Sivil darbesinde Anayasanın verdiği yetkileri kullandığı iddiasında bulunan Said, gerçekte Anayasayı çarpıtıyor ve tamamen keyfi yorumlar yapıyordu. Bunu hukukçular çok açık bir şekilde gözler önüne serdi.

Said daha sonra yargı kurumlarının da tamamen kendi talimatlarına göre hareket etmesini sağlamak ve böylece bu kurumları muhaliflerini susturmada bir sopa olarak kullanabilmek için bu kurumlarda çalışanları sıkıştırma yoluna gitti. Bu amaçla tamamen kendi kişisel ithamlarından hareketle 57 hâkimin görevine son vermesi tepkilere neden oldu. Yargı kurumlarında çalışanlar buna tepkilerini bir haftalık grev kararı alarak ortaya koydu, sonra bu grevlerini yine bir haftalık sürelerle iki kez uzattılar.

Ülkenin en büyük işçi sendikası durumundaki Tunus Genel İşçi Sendikası da 16 Haziran 2022'de bir genel grev gerçekleştirerek Said'in uygulama, politika ve diktatörlüğe götüren kararlarına tepkisini ortaya koydu.

Diktatör 25 Temmuz'da Anayasa referandumu gerçekleştirdi. Amaç ülkede yeniden hakim kılınması istenen tek adam diktatörlüğünün anayasal çerçevesini oluşturmaktı. Tarihi de özellikle onun sivil darbe gerçekleştirdiği 25 Temmuz 2021'in birinci yıl dönümüne denk getirildi.

Muhalif partiler ve oluşumlar, halktan referandumu boykot etmek, sandık başına gitmemek suretiyle tavır koymasını istedi. Çünkü dikta yönetimi gözetiminde gerçekleştirilecek bir referandumda vatandaşların tercihlerinin sonuçlara yansımayacağını biliyorlardı. O yüzden halkın red oyunu en azından oy kullanmayı reddetmek suretiyle göstermesini istediler.

Muhalefetin çağrısı etkisini gösterdi ve oy kullanma oranı çok düşük oldu. Resmi açıklamalarda %27.5 olduğu iddia edildi, ancak gerçek katılımın bunun çok daha altında olduğu tahmin ediliyordu. Çünkü gündüz verilen rakamlar çok düşüktü. Akşam saatlerinde birden yükseldi. Bu da gündüz oy kullananların akşam saatlerinde tekrar gidip mükerrer oy kullanmış olmaları ihtimalini akla getirdi. Ama resmi rakamlar bile halkın %72'den fazlasının anayasayı reddettiğini ortaya koyuyordu.

Tabii dikta rejimlerinde bu tür referandumlar ve seçimler tamamen göstermelik olduğu için sandıklardan çıkan sonuçlar önceden tahmin edildiği gibi oldu ve oy kullananların %92'den fazlasının kabul oyu verdiği ileri sürüldü.

Muhalefet oy kullanma oranının çok düşük olmasını gerekçe göstererek referandumun iptal edilmesini istedi. Ama diktatör burnunun istikametinde gitme ısrarından vazgeçmeyip sonuçların anayasanın onaylandığını gösterdiğini ileri sürerek tek adam diktatörlüğünü sistemleştiren yeni anayasanın yürürlüğe girdiğini açıkladı. Onun bu kadar cüretkar davranmasında Arap dünyasındaki dikta rejimlerinin ve Avrupa'daki sözde demokrasi yanlısı rejimlerin desteklerinin önemli payı olmuştur. Bu konuda Arap dünyasının diktatörleriyle Avrupa'nın demokratlarının aynı yerde buluşması da düşündürücüdür.

Said hâkim kılmaya çalıştığı tek adam diktatörlüğünün kazıklarını sağlamlaştırırken, İslam dünyasındaki tüm benzer diktatörlüklerin yaptığı gibi kurduğu sisteme demokrasi elbisesi giydirmeyi de ihmal etmedi. Zulüm uygulamalarını "yasal" çerçeveye oturtma görevi görecek bir parlamento oluşturmak amacıyla 17 Aralık 2022'de de bir genel seçim gerçekleştirdi. Siyasi partilerin ekarte edildiği bu seçimlerde parlamentoya girebilmek için sadece ferdi adaylıklar kabul edildi. Böyle bir uygulamaya

başvurulmasının amacı ise diktatörün işine yaramayacak adayların tümünün elenmesine imkan sağlamaktı. Seçimin halkın iradesini yansıtmayacağı bilakis tek adam diktatörlüğüne meşruiyet kazandırma amacına yönelik olduğu bilindiğinden halkın büyük çoğunluğu boykot etti. O yüzden katılım oranı %12'nin altında kaldı.

Sudan'da Sular Durulmadı

Sudan'da cunta yönetiminin, darbe içi darbeyle görevden aldığı Başbakan Abdullah Hamduk'la anlaşarak onu görevine iade etmesi sorunu çözmedi. Halk bu anlaşmayı tanımayarak cuntaya karşı eylem ve gösterilerini sürdürdü. Bunun üzerine Abdullah Hamduk bu kez kendisi istifa ederek kenara çekildi. Ama olaylar yine devam etti. Cunta yönetimi olayları bastırabilmek için askeri şiddetini artırdı. Şiddetin artırılması yüzünden öldürülenlerin sayısı 100'e yaklaştı.

Cuntanın gitmesi ve sivil yönetime geçilmesi talebiyle kitlesel eylemlerin yaygınlaşması üzerine cunta liderleri, 5 Aralık 2022'de sivil kesimi temsil iddiasındaki bazı kişileri karşılarına oturtarak "Çerçeve Anlaşması" adını verdikleri bir anlaşma imzaladı. Gerçekte anlaşma, içine herhangi bir tablonun yerleştirilmediği çerçeve ve sivilleşme talebinde bulunan halka hiçbir şey sunmayan oyalama anlaşmasından ibaretti. Bu anlaşmayla cuntacılar, kendilerinin iktidarda kalma mühletlerini uzatmış, vatandaşa da yine serap göstermişlerdi. Sivil kesim adına anlaşmaya imza atanlar da bunun bir şey sağlamadığının farkındaydı. Ama bölgesel ve küresel güçlerin baskısı karşısında böyle içi boş bir anlaşmaya imza atmak zorunda kalmış gibiydiler. Fakat onların böyle bir anlaşmaya imza atmaları, meydanları dolduran kitleleri temsil potansiyeline artık sahip olmadıklarını gösteriyordu.

Libya'da Paralel Hükümet Sorunu

Libya'da 24 Aralık 2021'de yapılması kararlaştırılan seçimlerin yasal çerçevesi konusunda ittifak sağlanamaması, dolayısıyla gerekli hazırlıkların yapılamaması üzerine ertelenmesinden sonra bu konuda bir ittifak sağlanması için çalışmalar sürdürülürken, fitne örgütü lideri Halife Hafter'in etkisinde olan Tobruk Temsilciler Meclisi'nin eski İçişleri Bakanı Fethi Başağa'yı başbakan seçtiğini duyurması işlerin daha çetrefil ve içinden çıkılması zor duruma gelmesine sebep oldu. Tobruk Temsilciler Meclisi, böyle bir seçim yaparken 24 Aralık 2021'de Abdülhamid Dibeybe hükümetinin süresinin dolduğu iddiasında bulundu. Oysa onun hükümeti

geçiş dönemi için kurulmuştu ve seçimlerin ertelenmesiyle birlikte süresi de uzatılmış oldu. Ayrıca seçim tarihiyle birlikte geçiş dönemi hükümetinin süresinin dolması durumunda Tobruk Temsilciler Meclisi'nin süresinin de dolması gerekiyordu ki o zaman yaptığı seçimin bir geçerliliği olamazdı.

Fethi Başağa'ya kurdurduğu hükümet 1 Mart'ta adı geçen meclisten güya güvenoyu aldı. Aslında Meclis'in Trablus'taki yönetime yakın duran üyeleri oylamayı boykot etti. Bu arada birçok kişinin "koronavirüs" sebebiyle telefonla bağlanarak onay verdiği iddia edildi ki bu uygulama çeşitli şüpheleri içinde barındırıyordu.

Fitne örgütünün oyunuyla böyle yeniden iki başlılığa geçilmesi Libya'nın başına dert açmış ve Başağa da birtakım siyasi hesaplarla bu oyuna alet olmuştu.

Trablus'taki hükümetin yetkilerini devretmeyeceğini bildirmesi üzerine Başağa, karışıklığa sebep olmamak için çalışmalarını Sirte'den yürüteceğini bildirdi. Ama sözünde durmayarak 17 Mayıs Salı gecesi Trablus'u ele geçirmek ve buradaki Ulusal Birlik Hükümeti'ne darbe yapmak istedi. Ancak Trablus'taki hükümete bağlı güçlerin kararlılıkla karşı koymaları sebebiyle Başağa'nın darbe girişimi başarılı olamadı. O da saldırılarının sonuç vermeyeceğini anlayınca fazla ısrarlı olmadı ve olaylar 24 saatten daha kısa süre içinde sonlandırıldı. Bununla birlikte 23 kişinin öldüğü, en az 150 kişinin de yaralandığı haber verildi.

Libya'daki iki başlılık burayla ilgili kirli hesaplar içine giren bazı ülkelerin de istismar aracı oldu. Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias 17 Kasım'da, Trablus'a gitmesinden sonra güya buradaki hükümete karşı tavır koyarak, uçaktan inmeyi reddedip uçağıyla Bingazi'ye geçti ve orada fitne örgütü lideri Hafter'le görüşme yaptı. Böyle bir tavır sergilemesinin sebebi Libya yönetiminin Türkiye'yle deniz sınırı anlaşması imzalamasıydı. Gerekçesi ise Trablus'taki hükümetin mühletini doldurduğu ve meşruiyetini kaybettiği iddiasıydı.

Dendias'ın bu hareketi politika ve diplomasiden hiç anlamadığı gibi akıldan da nasibinin az olduğunu ortaya koydu. Her şeyden önce deniz sınırı anlaşması konusunda itirazını arz edebileceği makam fitne örgütü liderliği değil Trablus'taki hükümetti. "Trablus'taki hükümetin meşruiyetini kaybettiği (!)"ni Trablus'a gittikten sonra hatırlaması ciddi bir zihin sorunu yaşadığını gösteriyordu.

Lübnan'da Genel Seçimler, İsrail'le Deniz Sınırı Anlaşması ve Cumhurbaşkanı Seçimi Krizi

Lübnan'da, parlamentonun yeni üyelerinin belirlenmesi için 15 Mayıs 2022'de genel seçim yapıldı.

Lübnan'da 128 üyeli bir parlamento bulunuyor ve sandalyeler dini ve etnik unsurlara belli kontenjanlarla paylaştırılmıştır. Ancak tüm siyasi partiler, kontenjanın tahsis edildiği dini veya etnik unsura mensup üyelerini aday göstererek Meclis'te yine o unsurların kontenjanından sandalye elde edebiliyor. Bununla birlikte söz konusu kesimler yine de kendilerine en yakın gördükleri partilere oy vermeyi tercih ediyor. Bu yüzden herhangi bir partinin Meclis'te çoğunluğu elde etme imkanı bulunmuyor. Bundan dolayı partiler aralarında ittifak oluşturarak Meclis'te çoğunluğu elde etmeye çalışıyorlar.

2018 seçimlerinde, Şii cemaatin başta gelen siyasi oluşumları niteliğindeki Hizbullah ve Emel Partisi'nin de içinde bulunduğu 8 Mart Grubu, 71 sandalye kazanarak Meclis'te çoğunluğu elde etmişti. Ancak 2022 seçimlerinde bu ittifak Meclis'teki çoğunluğu kaybetti. Bununla birlikte Hizbullah 13 olan sandalye sayısını korurken, Emel Partisi sadece bir sandalye kaybetti. Bu ittifakın çoğunluğu kaybetmesinin en önemli sebebi ise ittifak içinde yer alan ve Cumhurbaşkanı Mişel Avn'ın yönlendirdiği Özgür Yurtsever Hareketi'nin sandalye sayısının 29'dan 17'ye düşmesi oldu. Bu seçimde bağımsızların sayısı arttığı için hükümetin oluşturulmasında kilit rol bağımsızlara geçti.

***

Filistin toprakları üzerindeki İsrail işgali esas itibariyle gayrimeşru olduğu için onun herhangi bir "meşru" sınırından söz edilmesi de söz konusu olamaz. Ancak küresel güçler Filistin topraklarına bu yılanı yerleştirdi ve yönlendirdiği devletlerin de onu "resmen" tanımalarını sağladı. Sonra da onun "meşru" sınırlarından söz edilmeye başlandı. Gerçi işgalci hiçbir zaman küresel emperyalizmin belirlediği sınırlara riayet etmediği ve bu sınırların dışına çıkarak işgalci olduğu halde emperyalizm ona yine sessiz kaldı.

İşte bu yılan denizde Lübnan'ın alanına girerek doğal gaz aramaya başladı. Lübnan'ın itiraz etmesi üzerine de kendisinin doğal gaz arama çalışması yaptığı alanın onunla tartışmalı bölgede olmadığını ileri sürdü. Lübnan ise iddiayı reddederek tartışmalı alanın İsrail'in ileri sürdüğü gibi 860 km2 değil 2290 km2 olduğunu dile getirdi.

ABD yönetimi güya meselenin çözümü için arabuluculuk etmek amacıyla devreye girdi. Ama sergilediği tavırda İsrail'in iddiasını esas alarak Lübnan'ı razı etmeye çalıştı. Sonuçta 27 Ekim'de ABD vasıtasıyla her iki tarafın da kendi açısından zafer ilan ettiği bir dolaylı anlaşma imzalandı. Asıl kârlı çıkan ise İsrail oldu.

***

Lübnan'da 31 Ekim 2022'de görev süresi dolan Cumhurbaşkanı Mişel Avn'ın yerine seçilecek kişi konusunda parlamentoda bir ittifak sağlanamaması krize neden oldu.

Sisteme göre cumhurbaşkanının Maruniler olarak bilinen Arap katoliklerden olması, ancak bir kişinin cumhurbaşkanlığına seçilebilmesi için Anayasadaki prosedüre göre parlamentoda yeterli desteği elde etmesi gerekiyor. Bunun için de bir uzlaşmaya ihtiyaç var.

Lübnan'da bundan önceki dönemde de cumhurbaşkanı seçilmesi konusunda uzun süren bir kriz yaşanmıştı. O zaman iki buçuk yıla yakın süren cumhurbaşkanlığı seçimi meselesi sonuçta Hizbullah'ın desteklediği Mişel Avn üzerinde ittifak sağlanmasıyla çözülmüştü.

Biden'ın Orta Doğu Ziyareti

ABD Başkanı Joe Biden, 13-16 Temmuz 2022 tarihlerinde Orta Doğu ziyareti gerçekleştirdi. Bu, onun başkanlık koltuğuna oturmasından sonra bölgeye gerçekleştirdiği ilk ziyaretti.

Öncelikli amacı ABD'nin bölgeyle ilgili çıkarlarını ve İsrail'in geleceğini güvenceye almak olan bu ziyaretinde Biden, ilk olarak İsrail liderleriyle bir araya geldi. Çünkü ziyaretinde kuracağı irtibatlarda ve yapacağı görüşmelerde onların görüşlerini almaya ve tavırlarını öğrenmeye ihtiyacı vardı.

Ziyareti esnasında kendisinin de siyonist olduğunu ve siyonist olmak için yahudi olmak gerekmediğini dile getirmesi dikkat çekti. Onun siyonist olduğundan biz de şüphe etmiyorduk. Ama siyonist olmak için her ne kadar yahudi olmak gerekmese de ırkçı ve sadist olmak gerekir.

Siyonist liderlerden sonra göstermelik olarak Filistin Başkanı Mahmud Abbas'ı da ziyaret etti. Ardından Suudi Arabistan'ın Cidde şehrine geçerek orada hem bu ülkenin, hem de aynı günlerde Cidde'de bir ekonomik işbirliği zirvesi için toplanan Körfez İşbirliği Konseyi'nin diğer üyeleriyle; yine bu toplantıya katılmak için gelen Ürdün, Irak ve Mısır'ın liderleriyle bir araya geldi.

Biden'ın ziyaretinin en önemli amaçlarından biri de "İran tehdidi"ni bahane ederek bölge ülkelerini İsrail'le bir askeri ittifak kurmaya ikna etmekti. Ama Suudi Arabistan Dışişleri Bakanlığı'nın ziyaret sonrasında yaptığı açıklamalar Biden'ın bu konudaki taleplerinin ilgi görmediğini ortaya koyuyordu. Bunun Biden'ı kızdırdığı, ziyaret öncesinde Cemal Kaşıkçı cinayetini gündeme getirmekten özenle kaçınmasına rağmen Cidde'deki görüşmesinde bu cinayette Muhammed bin Selman'ın sorumluluğu olduğunu ifade etmesinden anlaşılıyordu.

BAE'de Yeni Emir

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), yedi emirlikten oluşan federasyondur. Başkent Abu Dabi'nin emiri aynı zamanda tüm federasyonun emiri yani başkanı sayılır.

BAE emirliğini 2004'e kadar aynı zamanda federasyonun kurucusu olan Zayid bin Sultan Âl Neheyan yaptı. Onun 2 Kasım 2004'te ölmesinden sonra oğlu Halife bin Zayid emir oldu. Diğer oğlu Muhammed bin Zayid de veliaht tayin edildi.

Fakat özellikle Arap Baharı sürecinin başlamasından sonra ülkede dizginler büyük ölçüde veliaht prensin elindeydi. O, Arap dünyasındaki fitne örgütlerinin organize edilmesinde büyük rol oynadı. Bu amaçla geniş çaplı bir mafya organizasyonu da oluşturduğu düşünülüyor. İsrail'le ilişkilerin normalleştirilmesinde de en etkili rol oynayan kişi o oldu.

Ağabeyinin 13 Mayıs 2022'de 73 yaşında vefat etmesinden sonra BAE emiri Muhammed bin Zayid oldu.

Yemen'de Cumhurbaşkanının Yetki Devri

Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbih Mansur Hadi, 7 Nisan 2022'de bir Başkanlık Konseyi oluşturulduğunu ve kendisinin bütün yetkilerini ona devrettiğini duyurdu. Böyle bir yetki devri işleminin arkasında, Hadi'nin arkasında duran ve ona en büyük desteği sağlayan Suudi Arabistan'ın yer aldığı, Hadi ile daha fazla devam etmenin mümkün olmayacağını düşündüğü ve ülkeye yeni bir imaj kazandırmak amacıyla böyle bir formüle başvurduğu tahmin ediliyor. Ancak yeni formül Yemen'deki iç savaşın sonlandırılması ve problemin çözümü konusunda bir işe yaramadı.

Cezayir'in İspanya'ya Karşı Tavrı

Sömürgeciler İslam coğrafyasından çekilirken ürettiği devletçikleri yeri geldiğinde birbirine düşürmek ve kendi aralarında işbirliği içine

girmelerini önlemek için muhtelif sınır sorunları bıraktığından Cezayir ile Fas arasında da Cezayir'in kuruluşu ile başlayan ve bugüne kadar kapanmayan sınır meseleleri var. Bu meselelerden dolayı bu iki ülke birbirlerine karşı aynı zamanda ayrılıkçı grupları destekliyor.

Cezayir, Fas'a karşı Batı Sahra'nın bağımsızlığını kabul ediyor ve buradaki Polisaryo Cephesi'ne destek veriyor. O yüzden yıllardan beri Batı Sahra meselesini Fas'a siyasi baskı aracı olarak kullanan İspanya'nın Fas'ın sunduğu özerk yönetim formülünün kabul edilebilir nitelikte olduğunu açıklaması Cezayir'i kızdırdı ve cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun, bu ülkeyle 20 yıl önce imzalanmış Dostluk ve İşbirliği Anlaşması'nı askıya aldığını, ticaretini durdurduğunu açıkladı.

Cezayir'in İspanya'ya karşı tavrı onun emperyalist politikalarını hedef alsaydı gerçekten övgüye değer olacaktı. Ama emperyalizm tarafından güdülen sorunla ilgili olması hiç de övülecek türden değil.

Hindistan'da Müslümanlara Karşı Savaş

Hindistan tarihte İslam'ın en etkili olduğu coğrafyalardan biridir. İslam daha Emeviler döneminde bu topraklara ulaşmış; bölgede pek çok medrese kurulmuş ve birçok önemli ilim adamı yetişmiştir. Ancak İngiliz işgalinden sonra Müslümanlara yönelik baskı ve şiddet İslam'ın gücünün zayıflamasına, politeist Hint dinleri mensuplarının güçlerinin artmasına sebep oldu.

İngiliz işgalciler kendilerinden sonra siyasi otoritenin Hindulara geçmesi için şartları ve zemini oluşturdu, onlarla işbirliği yaptı. Onlardan sonra siyasi hakimiyeti ele geçirenler de sürekli Müslümanları ezmeye ve dışlamaya çalıştı.

Ancak son zamanlarda Hinduizmden özellikle İslam'a ve Hristiyanlığa geçenlerin sayısında belirgin bir artış olması ırkçı zihniyetteki radikalleri ciddi şekilde rahatsız etti. O yüzden bunlar özellikle İslam'a ve Müslümanlara karşı savaşlarını şiddetlendirdi. Hinduizmden İslam'a geçişlerin önlenmesi için yasal tedbirler alınması ve İslam'a geçenlerin cezalandırılması çağrıları yaptılar. Bu savaşta Müslümanların tamamen Hindistan'dan sürgün edilmesini isteyenler de oldu.

Müslüman olan bazı kişilere yönelik korkunç işkencelerin ve sergilenen vahşetin de görüntüleri yayımlandı.

Daha sonra yönetim Müslüman kızların dini tesettürleriyle okullarda tahsil görmelerini engellemek için kampanya başlattı. Normalde

Hindistan'da başka hiçbir dinin mensubu dini kıyafetinden dolayı sorgulanmazken ve böyle bir şey zaten mümkün değilken özellikle Müslüman kızların inançları gereği giydikleri örtülerinden dolayı hedef alınmaları tamamen onların İslamî kimliklerine yönelik düşmanlıktan ve İslam'a karşı açılan savaştan kaynaklanıyordu.

Yasağın iptali için başvurulan Karnataka eyaleti Yüksek Mahkemesi, uygulamanın "yasal" olduğuna hükmederek kendince zulme "yargı" desteği sağladı. Mahkemenin kararı bölgedeki Müslüman topluluğun ciddi tepkisine neden oldu ve Müslüman halk tepkisini çeşitli eylemlerle, boykotlarla ortaya koymaya çalıştı.

Bu süreçte iktidar partisinin bazı ileri gelenlerinin sosyal medyada Hz. Peygamber'e hakaret içerikli mesajlar yayınlaması ise tüm ülkedeki Müslümanlar arasında geniş çaplı tepkilere neden oldu.

İktidar partisi göstermelik olarak hakaret mesajları yayınlayan elemanlarının parti içindeki görevlerine son verdiğini ve kendilerini partiden ihraç ettiğini açıklasa da Müslümanların tepkilerine ve tamamen sivil nitelikli gösterilerine karşı da polis şiddetine başvurarak Müslümanları sindirmeye çalıştı. Polis şiddeti yüzünden gösterilere katılan Müslümanlardan ölenler ve yaralananlar oldu. Ayrıca güvenlik güçleri aynen İsrail işgal rejiminin yöntemine başvurarak gösterilere katılanlardan bazılarının evlerini yıktı.

Hindistan'daki hükümetin Müslümanlara yönelik politikaları tamamen ırkçı bir anlayışı yansıtmasına rağmen uluslararası alanda onun uygulamalarına karşı söze gelir bir tepki olmadı.

Doğu Türkistan'da Karantina Gerekçesiyle İnsanların Aç Bırakılması ve Yakılması

Doğu Türkistan'daki Müslüman Uygurlara daha önce muhtelif şekillerde zulmeden Çin yönetimi 2022'de salgın yüzünden onları karantinaya aldığını iddia ederek aç bıraktı. Dışarıyla irtibatlarını keserken dışarıdan da yeterince gıda maddesi sokmadığı için çok sayıda Uygur Müslümanın açlıktan öldüğü dile getirildi.

Bölgenin başkenti Urumçi'de 24 Kasım 2022 akşamı, Covid-19 salgınına karşı sürdürülen tedbirler çerçevesinde karantina altında tutulan bir apartmanda meydana gelen yangında resmi açıklamalara göre 10, gayri resmi kaynaklara göre ise en az 35 kişi dumanların ve alevlerin arasında kalarak hayatını kaybetti.

Çin zulmünün sözde karantina uygulaması yüzünden bu insanların yangında bile dışarı çıkmaları engellendiğinden veya onlar yaptırımlar sebebiyle dışarı çıkmaktan korktuklarından böylesine korkunç bir felakete maruz kalmışlardı.

Çin zulmünün sebep olduğu felaket Urumçi başta olmak üzere muhtelif şehirlerde protesto edildi.

Kazakistan'da Yaşanan Çalkantılar

Kazakistan hükûmetinin 31 Aralık 2021'de sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) fiyatlarına ani bir şekilde %100 zam yaparak litre fiyatını 60 tengeden 120 tengeye çıkarması, zaten 30 yıldan beri hüküm süren diktatörlüğe karşı öfkeli olan toplumun meydanlara çıkmasına ve protesto eylemleri düzenlemesine neden oldu.

Başlangıçta halkın taleplerine duyarsız kalan hükûmet daha sonra zamları geri çektiğini duyurmak ve istifa etmek zorunda kaldı. Ancak bu arada bazı karanlık güçlerin olaylara karışarak halkın amacıyla örtüşmeyen şiddet eylemlerine başvurması kitlesel protestoların amacından saptırılmasına neden oldu.

Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev de olaylara bazı karanlık güçlerin karışmasından doğan manzaraları değerlendirerek başını Rusya'nın çektiği Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ)'nü askeri müdahaleye çağırdı.

Diğer yandan olayların bu şekilde amacı dışına çekilmesinden rahatsız olan halk da zaten meydanlardan çekildi. Ancak sahnede KGAÖ'nün gönderdiği sözde "barış gücü" yer aldığı için olayların önüne onların geçtiği imajı oluştu.

Sonuçta bu olaylar sebebiyle Rusya'nın yönlendirdiği askeri müdahale sonrası ortaya çıkan durum onun Kazakistan üzerindeki siyasi gücünü daha da arttırdı.

Azerbaycan ile Ermenistan Arasında Yeniden Çatışmalar

Dağlık Karabağ konusunda Azerbaycan ile Ermenistan arasında 2020 yılında vuku bulan çatışmalarda, Türkiye'nin Azerbaycan'a askeri destek vermesi karşısında sıkışan Ermenistan'ın istenenleri kabul etmesiyle sağlanan anlaşmanın ardından bölgede savaş durumu sona ermişti. Ancak 12 Eylül 2022 gecesi meydana gelen gerginlik ve çatışmalar yeniden ortalığın karışmasına sebep oldu.

Çatışmalar konusunda her iki taraf da karşı tarafı olayların fitilini çekmekle suçladı. Azerbaycan'ın iddiası ise Ermeni askerlerin Azerbaycan ordusunun kullandığı güzergaha mayın döşemelerine Azeri askerlerin engel olması üzerine onların saldırıda bulundukları ve çatışmaların bu yüzden başladığı yönündeydi.

Olayların büyümemesi ve yayılmaması için yapılan siyasi müdahaleler ve kurulan bağlantılar sonucunda 13 Eylül günü ateşkes sağlandığı açıklandı. Ancak bu ateşkese uyulmadı ve çatışmalar yine devam etti.

Sonrasında uluslararası alanda yapılan çalışmalarla ve arabuluculuk girişimleriyle olayların devam etmesi engellendi. Ancak çıkan çatışmalar yine yüzlerce askerin hayatını kaybetmesine neden oldu. Bu olaylar aynı zamanda bölgede hassas durumun devam etmekte olduğunu ortaya koydu.

Kırgızistan-Tacikistan Sınırında Çatışmalar

Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki çatışmaların hemen ardından 16 Eylül tarihinde de Kırgızistan ile Tacikistan arasında bir çatışma vuku buldu. Durdurulması ve ateşkes sağlanması için yapılan tüm girişimlere rağmen bir süre devam eden çatışmalarda 100'den fazla insan hayatını kaybetti. Başlangıçta hangi sebepten kaynaklandığı tahmin edilemeyen bu çatışmada iki ülke arasında bağımsızlığın elde edilmesinden bu yana sürmekte olan sınır meselesinin etkili olduğu anlaşıldı.

Sömürgeci güçler, işgal ettikleri topraklardan çekilirken ve buraları asıl sahiplerine devrederken komşu ülkeler arasında muhtelif sınır meselelerini geriye bırakmış, bunların aynı zamanda politik ve toplumsal zeminini de oluşturmuşlardır. Aynı politika Sovyetler Birliği'nin dağılması sürecinde de izlendi. O yüzden Tacikistan ile Kırgızistan, Sovyetler'in dağılması sonucu bağımsız olmalarından bu yana sürekli sınır sorunu yaşıyor. Bu sorun zaman zaman aralarında askeri çatışmalara ve çok sayıda insanın hayatını kaybetmesine de neden oldu.

Son olaylardan sonra her ne kadar bir sükûnet sağlandıysa da aralarındaki sınır meselesi yine çözüme kavuşturulmuş değil. Onları kumanda eden güçler ihtiyaç duyduklarında yine çıkarabilmek için sorunu sadece kutusuna koyup şimdilik kapağını kapattılar.

Kosova ile Sırbistan Arasında Gerginlik

Kosova, bağımsızlığını oturtma konusunda ülke içinde yaşayan Sırp nüfustan dolayı uzun süreden beri sıkıntı yaşıyor. Bunların büyük

çoğunluğu Yugoslavya'nın hüküm sürdüğü ve Kosova'nın Sırbistan'a bağlı olduğu dönemlerde yerleştirilmiştir. Bunlar Kosova sınırları içinde yaşamalarına ve onun sunduğu tüm imkanlardan yararlanmak için bu ülkenin vatandaşlığını kabul etmiş olmalarına rağmen kendilerini bir bakıma Sırbistan vatandaşı olarak lanse eden ve Kosova egemenliğini tanımayan tescilleri kullanıyorlar. Bunu kimliklerinde, araç plakalarında ve daha başka resmi tescillerde ibraz ediyorlar. Kosova buna son vererek ülkenin bağımsızlığını esas alan kimliklerin, plakaların ve daha başka resmi kayıtların kullanılması yönünde kararlar aldı.

Bu kararlar Kosova sınırları içinde yaşayan Sırp vatandaşları da Sırbistan yönetimini de fena kızdırdı. Sırbistan savaş tehditlerinde bulunurken Kosova'daki Sırp vatandaşlar da ülkenin kuzeyindeki yollara barikatlar kurarak trafiği engellemeye başladılar.

Gerginlik üzerine Kosova yönetimi söz konusu kararların uygulamaya geçirilmesi işlemini bir süre erteledi. Ancak bu arada yollara barikatlar kurulmasını organize etmekle, dolayısıyla terörle suçlanan eski Sırp polis Dejan Pantic tutuklanıp mahkemeye sevk edildi. Bir süre hapiste tutulan Pantic'in cezası daha sonra Sırbistan'dan gelen baskılar ve Kosova içinde yaşayan Sırpların gerginliği artırmaları sebebiyle mahkeme kararıyla ev hapsine dönüştürüldü.

Kosova Başbakanı Albin Kurti, terörle suçlanan Pantic'in cezasının ev hapsine dönüştürülmesine tepki gösterdi. Ancak anlaşıldığı kadarıyla bu tepki siyasi bir taktikti. Çünkü mahkemenin kararı, havayı yumuşatma amacına yönelik siyasi bir karardı ve böyle bir kararın siyasi yönetimin bilgisi dışında verilmesi ihtimali düşüktü.

Kosova'nın geri adım atması üzerine Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic devreye girerek Kosova'daki Sırpların barikatları kaldırmasını sağladı. Böylece hava yumuşatılmış oldu.

Bosna-Hersek Seçimleri

Bosna-Hersek Başkanlık Konseyi için 2 Ekim 2022'de yapılan seçimlerde, konseyin Boşnak üyeliği makamını, muhalif kanadı temsil eden Sosyal Demokrat Parti (SDP) Başkanı Denis Beciroviç kazandı.

Onun kazanması, Bosna-Hersek'in bağımsızlık sürecinde önemli yeri olan ve bağımsızlık sonrasında cumhurbaşkanlığı yapan karizmatik lider Aliya İzzetbegoviç'in kurduğu Demokratik Eylem Partisi'nin (SDA) lideri ve adayı, Aliya İzzetbegoviç'in de oğlu Bakir İzzetbegoviç'in kaybetmesi anlamına geliyordu.

SDP adayının kazanması 11 siyasi partinin ittifakıyla mümkün olabilmişti. Bakir İzzetbegoviç ise sadece kendi partisini temsilen aday olmuştu. Bu itibarla, ittifakın kazanması SDA'nın kitlesel tabanını kaybetmesi ve bu tabanın önemli bir kesiminin muhalefet tarafına kayması anlamına gelmiyordu. Çünkü onun adayıyla yarışanlar, 11 partiyi bir araya getirerek bu başarıyı elde edebilmişti.

Buna rağmen yine de İzzetbegoviç'in seçimi kaybetmesi, Bosna-Hersek'teki siyasi gidişat hakkında bir durum değerlendirmesi yapılmasını zorunlu kıldı. Bununla birlikte SDA'nın kitlesel taban itibariyle hâlâ Bosna-Hersek'in en güçlü siyasi partisi olduğu biliniyor.

Malezya Seçimleri

Malezya'da 19 Kasım 2022'de 222 üyeli parlamento için genel seçim yapıldı.

Malezya'da çok sayıda siyasi parti bulunması sebebiyle genellikle muhtelif partiler bir araya gelerek ittifak halinde seçime giriyor. Son seçimlerde de başını ülkenin eski siyasetçilerinden ve daha önce Malezya İslami Gençlik Hareketi'nin (ABIM) de liderliğini yapmış olan Enver İbrahim'in çektiği Umut İttifakı (PH) birinci oldu. Ancak mecliste 81 sandalye kazanan bu ittifak yine de hükümeti kurmak için yeterli çoğunluğu elde edemedi. 73 sandalye kazanan Ulusal Cephe ise ikinci oldu. Eski başbakan Mahatir Muhammed'in siyasi çizgisini temsil eden ittifak ise bu seçimlerde önemli bir gerileme yaşadı.

Enver İbrahim'in kurduğu koalisyon hükümeti 148 milletvekilinin desteğiyle güvenoyu almayı başardı.

Somali'de Cumhurbaşkanı Seçimi

15 Mayıs 2022'de Somali'de gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimlerini, bir önceki dönem yani 2012-2017 döneminde bu makamda yer almış olan eski cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud kazandı.

Hasan Şeyh Mahmud, Somali'deki Barış ve Kalkınma Partisi'nin lideridir. Müslüman Kardeşler'in Somali kanadı olarak bilinen Islah Hareketi ile iyi ilişkiler içine girmesiyle biliniyordu. Önceki cumhurbaşkanlığı döneminde Türkiye'yle de ilişkilerini geliştirdi. Türkiye'yle ilişkilerine yeni dönemde de özen göstereceğini mesajlarında ortaya koydu.

Burkina Faso'da Yine Darbe

Afrika'nın batısında yer alan Burkina Faso'da Ocak 2022'de gerçekleştirilen bir askeri darbeyle iş başına gelen cunta, 30 Eylül 2022'de Yüzbaşı İbrahim Traore ve destekçileri tarafından gerçekleştirilen yeni bir darbe ile devrildi. Böylece meşru olmayan bir yöntemle ele geçirilen yönetim yine aynı yöntemle başkası tarafından alındı. Bu bir bakıma hırsızın çaldığı malı başka bir hırsıza kaptırması gibi oldu.

Ocak darbesini gerçekleştirenler, hükûmetin terörü engelleyememesini, özellikle IŞİD eylemlerine son verememesini gerekçe göstermişti. Son darbeyi gerçekleştirenlerin gerekçesi de aynı. Bilindiği üzere "terör" artık bütün usulsüzlüklere gerekçe sayılıyor. IŞİD üzerinden oynanan oyunlar ve dönen dolaplar da zaten bu örgütün kimlere maşa olduğu, kimlerin değirmenine su taşıdığı konusunda yeterince fikir veriyor.

Eymen Zevahiri'nin Öldürüldüğü İddiasından Sonra Ses Kaydı Yayını

Usame bin Ladin'den sonra El-Kaide'nin başına geçen Eymen Zevahiri'nin, 31 Temmuz 2022'de ABD'ye ait bir insansız hava aracıyla öldürüldüğü açıklandı. Aralık'ta da örgüt Zevahiri'nin 35 dk.lık bir ses kaydını yayınladı. Ancak kaydın hangi tarihe ait olduğunun kesin anlaşılamadığı yorumcular tarafından dile getirildi.

Aslen Mısırlı olan Eymen Zevahiri bir doktordu. Afganistan'da Sovyet işgalinin devam ettiği dönemde, insani yardım faaliyetlerine katılmak amacıyla Pakistan'a girmiş, sonra Usame bin Ladin liderliğindeki El-Kaide'ye katılmış, onun öldürülmesinden sonra da örgütün liderliğini üstlenmişti.

Yusuf El-Karadavi'ni Vefatı

İslam dünyasının son dönemdeki en önde gelen ilim adamlarından ve dava önderlerinden, Dünya Müslüman Alimler Birliği'nin eski başkanı Prof. Dr. Yusuf El-Karadavi 26 Eylül 2022'de 96 yaşında vefat etti.

Karadavi, gençlik yıllarında Müslüman Kardeşler cemaatine katılmış ve ona gönül vermiş biriydi. Sonrasında akademik çalışmaları ve geniş alana hitap eden sosyal ve kültürel faaliyetleri nedeniyle kendini belli bir cemaate nispet etmemekle birlikte Müslüman Kardeşler'le gönül bağı devam ediyordu.

İslam dünyasının alimlerini bir çatı altında toplayıp birbirlerinin faaliyetlerinden haberdar olmalarını ve yararlanmalarını sağlamak amacıyla Dünya Müslüman Alimler Birliği'ni kurdu ve uzun yıllar başkanlığını yaptı.

Filistin ve Kudüs davasına büyük önem verdiği için bu davayla ilgili pek çok faaliyetin içinde bulundu. Hakkında muhtelif eserler kaleme aldı.

İlmi alanda oldukça zengin bir mirası geride bırakarak dünya hayatına veda etti. Yüce Allah'tan kendisine rahmet ve mağfiret diliyoruz. Allah mekanını cennet eylesin.

şiir

Ali K. Metin

2022 YILINDA YAYIMLANAN ŞİİR KİTAPLARI ÜZERİNE

Ali K. Metin

Kuşların Adasına / İhsan Deniz (Mevsimler Kitap yayınları):

İhsan Deniz, ilk kitabı olan Mağara Külleri'nden sonraki dil tutumunu tutarlı bir şekilde sürdürüyor. Ancak son iki kitabında bu tutum, değişmemekle beraber anlatımcı bir söyleyişe doğru genişleme çabasıyla kendini gösteriyor. Bu da İhsan Deniz şiirini daha açık ve anlaşılır bir dile eviriyor. Öyle ki kelime ve söyleyiş tekrarları bile sesletimsel (sentaksla ilgili) bir işleve sahip olmanın yanında anlama yönelik bir dikkati çağırıyor denebilir. Bunun dışında Deniz'in şiiri benliği merkeze alan varoluşsal bir duyarlık üzerinden yürümeye devam ediyor. Kitaba ismini veren "kuşların adası" metaforu da zaten bunun anlamlı bir ifadesi. ("Kuşların adasına gidelim, kuşların/Kuşların içine girelim, kuşlarla/kuşlardan olalım. Çamlar altında durdur kalbimi benim.// Güzel öleyim"). Ancak bu metafor, "Mantıku't Tayr"a bir telmih olarak kabul edilebilir mi, emin olamıyoruz. Ama adada olmanın, mahsur kalma halet-i ruhiyesiyle olduğu gibi güvenlik duygusuyla da ilişkisi kurulabilir. Kuşların Adasına'daki genel iklim daha çok ikincisini çağrıştırıyor. Şairin dikkatinin genel olarak eşyaya yönelmesi de bir bakıma bu ikameti kanıksamanın bir sonucu. Bu dikkatin eşyanın özneleştirilmesine kadar vardırıldığını ve bu yolla aşkın bir benliğin inşa edildiğini, en azından bir aşrı-yorum olarak kaydedebiliriz.

Stasis / Yücel Kayıran (Metis Yayınları):

Stasis, Yücel Kayıran'ın şiirle kurduğu bağları ve beslenme kaynaklarını iyiden iyiye aşikar hale getiren bir toplam. Bir tarafta doğrudan kendilik dünyasından hareket eden şahsi, varoluşsal tecessüse ve sorgulamalara dayalı şiirler. Bu şiirlerde şairin, yer yer otobiyagrafik denebilecek kadar gerçekçi bir kurguya ve anlatımcı tekniğe yaslandığını görüyoruz. Diğer tarafta ise tasavvuf dünyamızdan trajik hikayeleriyle öne çıkan tarihi, kültürel şahsiyetlerin (Sühreverdi'nin hayat hikayesi üzerinden)

anlatımları üzerine kurulu kültürel, tarihsel göndermelere dayalı bir şiir yazımı söz konusu. ("Nur Heykelleri'*ni aldım yanıma/istikbalimi elimden alan kitabı aldım yanıma")*. Sühreverdi burada hakikatin ve trajiğin içiçeliğini temsil edici kişiliğiyle tarihsel bir laytmotif olmuştur. Buraya tasavvuf dışından bazı örnekleri; Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan gibi isimleri de dahil etmek mümkün. Kültürel bağlam içinde değerlendirdiğimiz söz konusu örnekleri ortak paydada toplayan özellikleri, bunların idam edilmek gibi bir kaderi paylaşmış olmaklığı ve duruşlarındaki sağlamlıktır. Kayıran'ın şiirindeki anti-konformist ve eleştirel damar bu şiirlerde olabildiğince görünür bir düzeye gelir. Adeta bu trajedinin bir tarafı olmak istemiştir. Fakat bu tarafgirlikte kendi öznelliğini öne çıkarmamış, anlatımcı yapıya sadık kalmak suretiyle "kültürel şiir"in zeminini korumuştur. Bu zemini korumakla beraber tarihsel bağlamı aşmaya yönelik güncel ve öznel bağlamları oluşturmaya yönelik bir çabadan söz edemiyoruz. Kayıran'ın iyi beslendiği şairlerden olduğunu tahmin ettiğimiz Enis Batur ve Ahmet Oktay'ın şiirleriyle arasında böyle bir farktan söz edilebilir. Batı mitolojisini merkeze aldığı tarihi anlatımlarda bu yakınlık ve farklar daha barizdir. (Hilmi Yavuz şiiriyle de dili tasarruf etme biçimi ve tasavvuf izlekleri bakımından yer yer bazı ilişkiler kurabiliyoruz.) Fakat Kayıran'ın şiirinde çok ayırt edici bir özellikten bahsetmek gerekir: Zalimliğe karşı duyduğu öfke Kayıran şiirinin bütününde egemen bir haleti ruhiye olarak karşımıza çıkar. Otobiyografik şiirlerinde bu duygu epeyce paradoksal bir hâl alır. Bir taraftan babaya yönelmiş bir öfke vardır; babanın anneye yaptığı haksızlıklar ve yanlışlar dolayısıyla biriken acıyla karışık hâlde bir öfke. Diğer taraftansa siyasi bir mağdur olduğunu anladığımız babaya devlet mekanizması içinde yapılan şiddete veya haksızlığa (cezaevine konulmaya) karşı da çok açığa vurulmayan bir öfke söz konusudur. Huzursuzluk ve haksızlığa karşı itiraz duygusu, *Stasis*'in bütünü üzerinden bakıldığında Kayıran'nın şiir yazma gerekçesini oluşturan iki temel saik olarak düşünülebilir. Huzursuzluk bazen benlik çatışmalarına ve melankolik didişmelere kadar gider. Bu yönüyle Kayıran'ın şiirinde ciddi bir sahicilik çabası görürüz. İç dünyayı estetik, kültürel dolayımlarla perdelemeye ihtiyaç duymadan ifşa etme cesaretini gösteriyor gibidir. Oluşturduğu bu minval sahicilik duygusu Kayıran'ın şiirinde bir başarı göstergesi olarak kaydedilebilir. *("bir geleceğim vardı eskiden/gökyüzü vardı.. gün ışığı vardı/eve dönüşüm vardı*"). Fakat öznenin konuşma ve söylem oluşturma çabasından da hiç geri durmadığı görülmektedir. Şiirin problemi de burada başlar. Sahicilik arzusunun getirdiği rahat söyleyişle söylem çabasının bir araya gelmesi sonucu gerek söyleyişte (dilde) estetik disiplinin kaybedilmesi gerekse

didaktik bir zemine kayma tehlikesi vaki hale gelir. Bunda yoğun bir üretim sürecine eşlik eden hızlı, günübirlik yazmaların da etkili olduğunu şiirlerin yazım tarihlerine bakarak söyleyebiliyoruz. 2019'dan 2022'lere kadar 3-4 yılda yazılmış şiirlerin toplamından oluşan şiir sayısı ve hacmine bakıldığında ciddi bir üretim söz konusu. Kayıran'ın şiir dili, tekniği ve sorunsalları, sıkı şiire nispeten yakın duran nitelikleriyle bu üretim yükünü taşıyacak bir rahatlığa izin vermiyor. Bu da sözünü ettiğimiz zaaflara kapıyı maalesef aralayabilmektedir. Ancak Kayıran'ın bu sıkıntıların farkında olarak kendi varoluşsal problematiğini şiirin estetik koşulları hilafına öne çıkarma ihtiyacı duyduğunu, bunun *Stasis* özelinde bir tercih meselesi olduğunu kabul edebiliriz.

Düşerken Söylenecek Şarkılar / Atakan Yavuz (Ebabil Yayınları):

Atakan Yavuz, entelektüel birikimi güncelin tema ve malzemeleriyle buluşturmayı iyi bilen bir şair. Dile olan hakimiyeti anlatımına sadece rahatlık değil bir hareketlilik katmayı da sağlıyor. Bu sayede eleştiri yükü yoğun bir şiir yazdığını görüyoruz. Şiirin arka planında ve ruhunda var olan gerilimi söz veya imgede somutlaştırmak yerine bütüne yaymayı önemsiyor. Bu da en önemli beslenme kaynaklarından olan İsmet Özel'deki çarpıcı söyleyişe karşılık, anlama daha fazla çalışan bir şiiri beraberinde getiriyor. Ancak oluşturduğu yoğunluk sayesinde güçlü ve başarılı bir söyleyişi yakalayabilmektedir. Yer yer hece gibi geleneksel söyleyiş biçimlerinden faydalansa da bunun dozunda bırakıldığını görüyoruz. Geneli itibariyle konvansiyonel sözdiziminin dışına çıkmadığı ve mısracı söyleyişi hakim form olarak kullandığı halde, konvansiyonel çerçeve içinde çoğullaşan bir söyleyiş çabası içinde olduğunu görüyoruz. Bir tarza sıkışıp kalma yerine dilin imkanlarını olabildiğince şiirine katmaktan yana bir tutumu egemen hale getiriyo. İmgeyi ve sözü tasarruf etme biçimiyle İsmet Özel'in derinlerdeki varlığını hissedebiliyoruz. Ancak Yavuz, beslendiği kaynaklardan epeyce başkalaşmış belli ölçülerde kendi kişiliğini belirginleştirmiş bir şiir yazmayı başarıyor. Metinler arası göndermeler şiirinde önemli bir yere sahip. Baudlaire'den Şeyh Galip'e, İlhami Çiçek'ten Heisenberg'e pek çok şair, filozof ile hasbihal içerisinde olduğu dikkati çekiyor. Bu bazen pastiş olarak kullandığı imgeler (*"elem çiçekleri"*) şeklinde, bazen Çiçek'in *Satranç Dersleri*'ne yapılan göndermelerde olduğu gibi telmihler üzerinden yapılır. ("*Kaçış diye bir şey vardır ve yalnız korkaklara özgüdür"*). Yavuz'un bu kitabı, düşünce ve duyarlık coğrafyasından enstantaneler halinde tarihe, güncele, sokağa, siyasete, entelektüel meselelere açılan geniş bir dünya ufkunun verimleri

olarak kabul edilebileceği gibi, söyleyişiyle de stabilize olmayan bir sürecin işaretlerini vermektedir. *("Herkes için yazmadığımı bilirsin/Çünkü hiç kimseye yazar herkes için yazanlar/Ama buraya kadar geldiysen belki de sen herkes değilsin//Şayet buraya kadar geldinse elveda/Canın sağ olsun gelmedinse, sevgili ikizim/Ben yalnızlığa da talimliyim"*)

Keşif Bedeli / Yunus Emre Altuntaş (Ebabil Yayınları):

Şiir dilinin karakteristiğine bakıldığında gelenekten ve modern şiirden bir arada yararlanmaya çalıştığını görüyoruz. Bununla beraber epiği merkeze alan bir söyleyiş çabası içinde olduğu aşikâr. Ses ve duygu açısından gerilimli bir şiir yazmaya olan eğilim, kitabın bütünü üzerinde dikkati çekiyor. Yer yer söze fazlaca abanarak didaktizme kayma tehlikesi gösterse de dengeyi korumayı başarıyor. (*Sincan koyarlar adını Çin'deki zulümden maada/1000 yıl sürecek der ağdalı kız hoyratlığında*"). Diğer taraftan tarihe, tasavvufa, kişisel çatışmalara girip çıkan geniş bir anlam dünyasına sahip. Çağa ve dünyaya tanıklık etmeyi önemsiyor. *("Değil mi ki plastiktir çağın alameti").* Bu tanıklığı bir dava şuuru ve duyarlığıyla yapmaya çalıştığı ise net olarak görülüyor.

Her Şey Geçtiğinde / Hüseyin Karacalar (Ebabil Yayınları):

İmgeyi de sözü de ihmal etmeyen, dahası imgeyi de sözü de önemseyen bir şiir. Hayatın geçiciliği karşısında var olma kaygısı şiirlerin anlam dünyasını belirliyor. *("bir sağ salim çıkaydık şu hayattan*") Yer yer din ve tasavvuf yer yer tarihî motifler üzerinden bir varlık ve varoluş tasavvuru geliştirdiğini görüyoruz. Metinlerarası göndermelerden anlatımı kuvvetlendirici bir teknik olarak yeterince faydalanması dikkati çekmektedir.

Kutsal Jenaratörler / Furkan Çalışkan (Ketebe Yayınları):

Furkan Çalışkan, bu kitabında her şeyden önce şiir dilini geliştirmedeki başarısıyla dikkati çekiyor. Sıkı ama akışkan bir dili yakaladığını görüyoruz. Yer yer İsmet Özel sesini ve imgelerini arka planda çok defa duyar gibiyiz. Ancak etkiyi kısmen silikleştirerek ve Neo-Epiğin konvansiyonel söyleyiş hususiyetlerinden de yararlanarak belli düzeyde bir özgünlüğe ulaşmayı başarıyor. Diğer taraftan zamanın ruhuna ilişkin dikkat ve bilinçlilik Çalışkan'ın şiirini motive eden, dahası ona sahici ve gerçekçi bir duyarlık kazandıran temel özelliği. *("Taşıyacaklarından ağır yük falan/Yüklemez Allah insana/Ve Kemalistler de yaptı bunu ve solcular da/İslamcılar alasını yapıyorlar*") Gündelik gerçeklikle entelektüel bilinç ve duyarlılık arasındaki gerilimi tam da İsmet Özel'in şiirindekine benzer bir şekilde

şiir diline dönüştürdüğünü görüyoruz. Bununla beraber yüksek perdeden, ben merkezli bir konuşma söz konusu değil. Bu da onun içtenlikli bir şiire ulaşmasına önemli bir katkı sağlıyor. Alegoriye olan yatkınlığı ve metinler arası ilişkilerden beslenme çabası da dikkat çeken özellikleri arasında yer almaktadır.

Yavaş Yavaş Bilemiyorum / Süreyya Berfe (Yapı Kredi Yayınları):

İmge, Süreyya Berfe'nin şiirinde önemli bir yapı taşı hatta olmazsa olmazlardan biri. Fakat imgeyi araçsallaştıran tutumu onu oldukça açık ve aydınlık bir şiire götürüyor. Başka ifadeyle çoğul anlama neredeyse kapalı bir şiirden bahsedebiliriz. Okurken insana rahatlık ve dinginlik veren tarafı biraz da bu dilsel özelliğinden kaynaklanıyor sayılır. ("*Fırtınadan sonra/ yerlerde mavi yeşil bir gök*") Sadece bundan değil elbette. Temaşa hâli, şiir öznesinin büyük ölçüde en kayda değer özelliklerinden biri. Bu temaşanın nesnesi doğa olunca şiirin dinginlik getirmesi daha da olası hale gelmekte. Temaşadan düşünceye doğru ilerleme konusunda ise Berfe'nin yeterince güçlü veya istekli olduğu söylenemez. (*"Aşk/uçurtma da olur/yağmur da*"). O yüzden hikemî bir boyut, bir derinlik kazandığını görmüyoruz. Bu da kolay tüketilen, dahası çarpıcı ve devindirici olmaktan uzak bir şiiri getiriyor. (*"ıtırla sardunyayı/yan yana kaldır/aşkı gör*"). *"yavaş yavaş bilemiyorum*" gibi kimi çarpıcı imge ve söyleyişlerin nadirattan olması bir yana, bunların fragmanter bir düzeyde kalıyor olması şiirin poetik gücünü eksiltiyor. Doğaya olan tutkunlukta bir bilme endişesi hissedilse bile, bunu ontolojik bir arka planla buluşturma çabası göstermediği için Berfe'nin şiiri, dilde estetik bir haz üretmekten ibaret kalıyor. Bir bakıma "bilemeyen", bilemediğini kabullenmiş bir öznenin doğayla hemhal olma çabasını şairin temel saiki olarak gözlemliyoruz.

Kadınesk / Lale Müldür (Yapı Kredi Yayınları):

Lale Müldür, mitolojiyi ve kültürel dünyayı/verileri varoluşsal tecrübeyle harmanlayan bir şair. Bununla beraber varoluş duygusu *Kadınesk*'te de her zamanki gibi başat bir yerde duruyor. Müldür şiirinin en gizemli aynı zamanda en çarpıcı tarafı da bu. Bilinçle bilinçaltının, kendilikle kültürel gerçekliğin yan yana gittiği bir şiir. Kadınlığını hem keşfediyor hem de bir tür terapi eşliğinde inşa ediyor. Bunu mistik bir ruh haliyle birleştirmesi ise Lale Müldür şiirini nevi şahsına münhasır kılmaktadır. ("*bir ROMANS VALSİ başlıyor,/umarsızca/geriye en gerilere doğru/ pagan alçaklıklardan* şaman yükseltilere doğru."). Çoğunlukla konuşma tekniğini kullanarak yazsa bile bunu son derece soft, örtülü hale ve doğal

bir yapıya büründürmesi en başarılı poetik özelliklerinden biri olarak öne çıkmakta. *"Tılsımlı sarı sular üstünden/deniz gibi bir kadın yükseliyordu"*.

Kuşların Göğü Önünde / Haydar Ergülen (Kırmızı Kedi Yayınları):

Ergülen, dili daha çok da edasıyla kendini ilk elde ayrıştıran bir şair. Öyle de olsa bu durum şiirinde biçimsel bir çeşitliliğin ortaya çıkmasına mani olmuyor. Hece şiirinden daha açık ve doğrudan yararlandığı şiirlerle aruz şiirinin söyleyiş tarzı üzerinde (biçim olarak değil sadece söyleyiş tarzı üzerinde) etkili olduğu şiirleri kitap içerisinde art arda okuyabiliyoruz. Bir taraftan Türk şiirinin geleneksel ve modern birikimlerinden sonuna kadar yararlanma çabası görülürken, diğer taraftan doğuştan şair diyebileceğimiz bir içtenlik ve doğallıkla yazması, dahası bu iki özelliğin bir araya gelişi Ergülen'in en başarılı ve en önemli özelliklerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Ergülen'in baktığı ve duyduğu her şeyi şiire dönüştürmek gibi bir kabiliyete sahip olduğunu söylemek yanlış olmaz sanıyorum. Kültürel birikimi tasarruf etme biçimiyle de bu kabiliyetini buluşturmayı ve desteklemeyi biliyor. Muayyen bir poetik tutum içinde kalmak yerine estetik özgürlüğü öncelemesi bunda önemli bir etken olarak kaydedilebilir. Tema ve içerik planındaki çeşitlilikte de bu tutumun başka bir veçhesinin etkili olduğunu görüyoruz. Gerçekten de *Kuşların Göğü Önünde*'de tarih, doğa, insanlık halleri, bireysel varoluş, aşk, ölüm, arkadaşlık, metafizik, siyaset, günlük ilişkiler gibi çok yönlü bir ilgi ve duyarlık alanı ile adeta daldan dala atlıyoruz. Bu da şairin semantik düzeyde kazıya veya derinliğe çalışmasından ziyade şiiri daha yüzeysel bir imgelem üzerinden geliştirmesini beraberinde getiriyor. Bir bakıma, şairin var olan hükümler mecellesi üzerinde şiir, estetik bir inşaya dönüşüyor. Bunun zaman zaman anakronik diyebileceğimiz siyasi ezberler üzerinde ilerlediğine bile şahit olabiliyoruz. ("Bilirsin dünyanın en ahlaksız şeyidir/ sağcı olmak, en büyüğünü severler her şeyin/en çok olsun, hepsi olsun, benim olsun isterler"). Buna rağmen söz konusu estetik tutumun güçlü bir biçim ve dille sonuçlandığını söylemek hiç mümkün değil. Nitekim çoktan beri Ergülen şiirinin böyle bir vasatta devam ettiğini görmüyor değiliz. Bu da nitelikten ziyade niceliğe çalışan bir şair gerçekliğini ortaya çıkarıyor. Bununla beraber, metinler arası ilişkiler açısından Ergülen'in bu kitabında iyi bir verime ve başarıya imza attığını söylemeden geçmemeli. Türk şiiri, edebiyatı, düşüncesi ve tarihi yanında dünya edebiyatı ve düşünce atlasından pek çok isim (Orhan Veli, Sait Faik, Edip Cansever, Ahmet Oktay, Lorca, Neruda, O. Paz, Didem Madak, Sami Baydar, Mehmet

Yaşın, Can Yücel, Cemal Süreya, Barış Manço, İbn Hazm vd.) kitapta arz-ı endam etmektedir. En önemlisi ise bu göndermelerin önemli bir kısmında söz konusu isimlerle diyalojik bir ilişkinin geliştirilmiş olması. *(""Orda mısın" diyelim İlhan Berk'e de,/gerçi senden önce gelmiş İbn Hazm ama/ sen yine de eyit ona ve "şair cehennemdir"/de, en çok da "evine, ailesine, eşine"")*. Dolayısıyla sözünü ettiğimiz zaaflarına rağmen metinler/özneler arası bağlamın diyalojik bir şekilde geliştirilmesi, kitabın altı çizilmesi gereken en kıymetli ve güçlü yanlarından biri olarak kendisini gösteriyor. Şairin, 2021 yılında gerçekleştirilen 17. İstanbul Bineali'nin "Şiir Hattı" projesi için yazdığı 12 şiirin, "Ekin Duvar Gazetesi" adını taşıyan bölümüyle kitapta yer aldığını da bilvesile kaydetmiş olalım.

Kızlarla Aram İyi / Emin Ünlü (Natama Yayınları):

Kızlarla Aram İyi şiirimizin poetik gelişmeler açısından nasıl bir yere geldiğini gösteren başarılı bir kitap. 2000'ler sonrası şiirin dil tutumundaki değişimlerini yeterince ve düzeyli bir şekilde deneyimleme yetisiyle dikkati çekiyor. Lirizme prim vermeyen, eleştirel düşünceyi poetik bir zeminde olabildiğince işleten, hakikat ve/veya gerçeklik hassasiyetini faal bir şekilde hissettirdiği gibi ironik söylemden güç alan dingin ve esaslı bir şiirden söz ediyoruz. (*"Ama düşünce gücündeyim ben: Naylonum/Sorun da bu: Böyle paketlenerek yapamıyorum"*). Ünlü, nispeten konvansiyonel şiirin dışına çıkan ve hâlen avangart olarak niteleyebileceğimiz söz dizimiyle ("*O başlatır bunu. Yani* herkimse*./Düzine yemeğe oturur. İşaretiyle."*) olduğu kadar anlam dünyasına ilişkin sert, cesur ve içtenlik hissi veren deyişleriyle de günümüz şiirinden beklenen poetik ve zihinsel performansı ortaya koymaktadır. ("*Gecesi puşt bir kalabalığın ortasında vurdu kovan*"). Eleştirel ama tutuk ve şüpheci değil, konuşkan ve asi ama romantik ve hayalperest değildir. Bu özellikleriyle Ünlü'nün şiiri, tam da çağdaş şiirin ve dünyanın ihtiyaç duyduğu barbarlık ufkunu ve göstergelerini mücessem hale getiren bir yerde durmaktadır. Toplumsal gerçeklik, metafizik, kültürel dünya, tabiat gibi farklı gerçeklik alanlarını öznenin eleştirel ve varoluşsal ediminde kritik bir düzeye taşıyarak poetik düşünceyle felsefi düşünceyi opak biçimde de olsa diyalektik bir ilişkiye geçirebiliyor. Bu da bizim açımızdan Ünlü'nün şiirini önemsemek için yeterli bir neden teşkil etmektedir.

Kırmızı Çerçi / Gün Ayhan Utkan (Natama Yayınları):

Kırmızı Çerçi, gerek dili gerekse içerdiği anlam ve duyarlık dünyasıyla vasatı aşamayan bir kitap. Şiirin gereğini teknik anlamda yerine getirebiliyor.

Ama bu bazen vasat şiir için bile yeterli olmayabilir. Utkan'ın şiiri bu zaafı göstermese de daha fazlasını yapabilecek enerjiye ve sorunsal zemine sahip görünmüyor. "*taşkındı cebir ve cumhuriyetin gönüllü topçusu/en önlerde havasa asılı yumruğu aşkındı*".

Köroğlu Geçmiyor mu Buralardan / İbrahim Yolalan (Dergah Yayınları):

Yolalan, şiirin bir dil ve duyarlık meselesi olduğunu yazdıklarıyla hayli fark ettiriyor. Çoğunluk kısa mısralarla yazdığı şiirlerde temiz ve yalın bir dil görüyoruz. Kıra, şehire, toplumsal ve günlük hayata dair izleklerle beraber varoluş çabasına matuf eleştirici bir duyarlığı elden bırakmaması önemli. Böylece şiirsel gerilimi ve anlam yükünü artırmadan bile olsa eleştiriyi şiirin dinamosu haline getiriyor. Sonuçta okuru yormayan ama kendini okutan bir şiire imza atıyor. *"şeyhler şarkı bilmiyor gayri/yine de ritim tutuyor emekli vaizler/tırım tırım trak trak"*.

Keşke Toprak Olsaydım / Mehmet Kurtoğlu (Çıra Edebiyat Yayınları):

İdealize edilen, tevhit temelli itikadi bilinç ve değerlerle beraber mücadele ruhu ve şevki kitabın anlam dünyasını bütünüyle domine etmektedir. Bunu ise güncel ve tarihî nitelikteki sembol isimlere (Hazreti Ömer, Malcolm-X, Dudayev, İzzetbegoviç vd.), ("*Bir manifesto çarpıyor duvarlara/İçinde Bilge Kral beliriyor*") ve coğrafyalara (Cezayir, Tunus, Kudüs, Afganistan, Çeçenya) yapılan göndermeler üzerinden daha somut, aynı zamanda daha anonim bir konuma taşıma eğilimi çok bariz bir hâl götseriyor. Ancak bir tarafıyla fazla didaktik oluşu, diğer tarafıyla söylevci bir dile ve tutuma olan yatkınlığı bir araya gelince sonuç müşkül hâle gelmektedir. ("Çeçenya sürgün Afgan öldürülüyor/Mekke kirlenmiş Medine utanıyor!"). Bununla beraber *Keşke Toprak Olsaydım, Godot'yu Beklerken, Şehrin Yalnızlığı, Ben Şair Olamadım*'da daha farklı uçlar verdiğini görmek mümkün. "*Ben şair olamadım/Eşim aşığım koklayacak güllerim yok bahçemde/Yol bulup varamadım meydanlara*".

hikâye

Necip Tosun

2022'DE ÖYKÜ

Necip Tosun

Yapı Kredi Yayınları, Can Yayınları, İletişim Yayınları, İz Yayıncılık, Şûle Yayınları, Hece Yayınları, Ketebe Yayınları, Doğan Kitap, Everest Yayınları, Ötüken Neşriyat, Notos Kitap, İthaki Yayınları öykü kitapları yayıncılığında öne çıkan yayınevleri oldular. Dergilerden *Dergâh, Hece Öykü, Varlık, Notos, Yedi İklim, Mahalle Mektebi, Kitap-lık, Post Öykü, Olağan Hikâye* yayın hayatına devam etti. Öykü özelinde ise *Notos, Hece Öykü, Mahalle Mektebi, Post Öykü* dergileri öykü türünü edebiyat dünyasında sırtlayan dergilerdi.

İlgim, çabam ve tercihlerim nedeniyle 2022'de yayınlanmış öykü kitaplarından ulaşabildiklerimin büyük çoğunluğunu okudum. Bütün bunlardan bir özet yapmam gerekirse şunları söyleyebilirim: 2022'de oldukça zengin, farklı kanallardan akan, çok sesli bir öykü anlayışının sergilendiğini gördük. Hem tema olarak hem de anlatım biçimi olarak tek bir yaklaşımın ağırlığı yoktu.

Tema olarak: duygu ağırlıklı öyküler yanında düşünce ağırlıklı öyküler de; bireysel temalı öyküler yanında toplumsal temalı öyküler de yazıldı. İktidarlar, modernizm ve yerleşik anlayışlar eleştirilirken, ülkenin yaşadığı toplumsal, siyasal olaylar, bireysel acılar öykülerde işlendi. Aşk, ezilen kadınlar, iktidar-birey ilişkileri, yoksullar, çocukluk, savaş, dinî değerlerden kopuş, cinsellik geçtiğimiz yılın öykülerinde en çok işlenen temalar oldu. Bunlardan öne çıkan tema aşk olgusuydu. Pek çok öykücü aşkı çeşitli açılardan yorumladı, hikâye etti. Özellikle aile üzerine öykülerin yoğunluğu dikkat çekti.

Biçim olarak ise; gerçekçi öyküler de, gerçeküstü öyküler de; fantastik öyküler de postmodern öyküler de; bilinç akışı öyküleri de sade/yalın öyküler de; rüya öyküler de fotoğrafik öyküler de; sembolik yaklaşımlı öyküler de soyutlama yaklaşımlı öyküler de görüldü.

2022'de yayınlanan öykülere baktığımızda, pek çok öykü anlayışının varlığını gördük. Lirik yazanlar var, dramatik yazanlar var, fantastik/gerçeküstü yazanlar var, bilinç akışıyla yazanlar var, postmodern tutumla

yazanlar var. Ayrıca kapalı, soyut yazanlar, durum ve atmosfer öyküleri yazanlar, sade ve yalın yazanlar var. Aynı yaklaşım temalar için de geçerli. Siyasal yönleri ağır basan öyküler var, bireysel tutumları öne çıkaran öyküler var, korku öyküleri, tarihsel öyküler var.

Kuşkusuz burada 2022'de yayınlanan tüm öykü kitaplarını değerlendirmenin imkânsızlığı ortada. Bu nedenle 2022'de öyküye verdikleri emek ve nitelikli öykü evreni kurmaları açısından öne çıkan kitapları seçerek bir öykü fotoğrafı ortaya koymaya çalıştım. Burada anılmayan çok değerli kitaplar da vardı ama buradakiler benim ilk elde tespitlerimi içeriyor.

Selim İleri / C.S.

Selim İleri'nin "C.S." adlı uzun öyküsü Everest Yayınları'nın "Açıkhava" dizisinden yayımlandı. Selim İleri'nin "C.S." öyküsü, onun Cahit Sıtkı üzerinden edebiyat ortamını, insani ilişkileri sorguladığı, yapılan yanlışlıkları anlattığı tam bir yüzleşme kitabı. Cahit Sıtkı üzerinden, edebiyatta, şiirde var olmaya çalışan bir edebiyatçının karşılaştığı güçlükler, yok sayılmalar, savrulmalar, nifaklar ve çekememezlikler gündeme gelir. İdeolojik ayrışmaların dostluklara, edebiyat hayatına düşen gölgesi Peyami Sefa ve Cahit Sıtkı üzerinden hikâye edilir. On beş yıllık dostluk sonrası yolların ayrılmasıyla birlikte yaşananlar dramatik bir durum olarak gündeme getirilir. "C.S."de Selim İleri bir öykü kurgulamaktan çok doğrudan yaşanmış olaylardan yola çıkarak belgelerle gerçek bir hayat hikâyesini öyküye dönüştürür.

Uzun öyküde edebiyat ortamı şöyle aktarılır: "Şimdi ve her zaman; birbirimize yaptığımız gibi; başka hırpalayışlar, nifak sokuşlar, sık sık, her an, kara çalışlar, bölücülükler, ara bozuşlar; birbirimize, yeniden, başka sersemlikler, kibir, afra tafra satış. Tutamıyorlardı kendilerini, hiçbirimiz tutamıyorduk. Edebiyat, sanat adına, sağ sol, sen ben, bizler onlar. Bir bakıma Colosseum'da yaşamak istiyorlardı, Colosseum'da hepimiz hep birlikte, Roma'nın eşi görülmemiş tiyatrosu, basamak basamak yükseliyor, sevinç ve ilenç haykırışları da, boşyücelik gösterileri, hem seyirci, hem oyuncu: Sana bana bize benzemeyene öldürüm!"

Necati Tosuner / Salgında Öyküler

Necati Tosuner, *Salgında* Öyküler'de yakın dönemde yaşadığımız salgın günlerinin gündelik hayata yansımalarını, salgın karşısında insanların paniğini, davranış biçimlerini hikâye eder. Sokağa çıkma yasakları,

maske takma zorunluluğu, korona ölümleri, aşı, antikor gibi salgının ana vurguları hikâyelerin anahtar kelimeleri olur. Artık her söze "koronadan önce ve koronadan sonra" diye girilmektedir.

Öyküler biçimsel olarak ise kurmacadan çok deneme türüne yaklaşan, bir yazarın korona anıları olarak var olur: "Yaşadığımız salgın günleri geçip gitse de, bu yaşanılmışlıkları unutursak yazık olur elbet. Birçok şey boşa gitmiş olur. Çekilen acılar hadi neyse ama ölenler boşa ölmüş olur. Hele hele, o ölecekleri kurtarmak için ölenler, hepten boşa ölmüş olur. Bunca yazıklanmaya hiç de aldırış etmiyor olabilir gelecek. Ama o gelecekte bu koronanın -ya da ona benzeyen bir başka salgının- bir gün karşımıza yine dikilmeyeceği nereden belli ki?.."

Cemil Kavukçu/Boş Zamanlar

Boş Zamanlar, Cemil Kavukçu'nun kitapları içinde ayrıksı bir yerde durmayan diğer kitaplarda işlediği konuların tekrar yazılmış hâlleri gibi: Yenilmiş insanlar, kasaba umutsuzluğu, içki bağımlısı insanlar, yoksul ailede aile içi ilişkiler... Kitaptaki öyküler, büyük olaylardan çok küçük ayrıntılara yoğunlaşır. Anlatıcı sanki okura yeni bir şey yok demek ister, her şey bildiğiniz gibi ve anlattığım gibi: "Zihnimin berrak olması gerekiyor. Kalemimi güçlendirmem, güven kazanmam için bol bol egzersiz yapmalıyım. Yani? Yani yazmalıyım. Ama şimdi, ne yazmalıyım diye düşünüyorum ve hiçbir şey bulamıyorum. Zorlamamalıyım, yoksa kalemim iyice kötürümleşir." Kavukçu daha önce işlediği konularda daha da derinleşirken, işaret ettiği hakikatlerde de ısrarcı olduğunu ortaya koyuyor sanki. Herkes kendi yalanında mutlu...

Hüseyin Su/Kırık Sızısı

Hüseyin Su, *Kırık Sızısı* adlı öykü kitabında karakter ağırlıklı, portre öyküleri yazar. Bilindiği gibi özellikle olay, hikâye odaklı öykülerde "karakter" vazgeçilmez bir ögedir. Elbette olaylar, hikâyeler; tip, karakter dediğimiz kişilerin başından geçer ve bir olay, hikâye ancak karakterlerle anlam kazanır, şekillenir. Karakter, hikâyeyi "belirleyen" temel bir ögedir. Çünkü bir öyküde çok önemli bir olay anlatılsa bile eğer bu olayı yaşayan karakter iyi işlenmez, yeterince iyi çizilmezse sonucun hayal kırıklığı olacağı aşikârdır. Ama güçlü, sağlam, inanılır çizilen karakterlerin öyküye etkisi büyüktür. Bu nedenle karakter ağırlıklı öykülerde tip, karakter yaratma oldukça önemlidir. Hüseyin Su'nun öykülerinde anlatıcı hayatına giren karakterlerle bir bir hesaplaşır. Kasabanın delisi, anlatıcının babası, artık

karşılaşmaktan nefret ettiği dostları öykülerin konusu olur. Öykülerdeki anlatıcı bu karakterlerin iyi ve kötü yanlarını, zaaf ve erdemleri hikâye eder.

Aykut Ertuğrul/ Evrenin Yatışmaz Yapısı ve Diğer Öyküler

Aykut Ertuğrul öykü serüveni boyunca postmodern edebiyatçılarda gördüğümüz düş ve gerçeğin iç içe geçişi, oyunsuluk, gizem, ironi, öykünün yazılma serüveninin hikâye edilmesi, metinler arasılık gibi yaklaşımları son kitabı *Evrenin Yatışmaz Yapısı ve Diğer* Öyküler'de de sürdürür. Fantastik edebiyattan izler taşıyan öykülerde, gerçeküstü öğeler, masalsı motifler önemli işlevler yüklenir. Aykut Ertuğrul; Kafka, Borges, Márquez'den klasik Doğu-İslam metinlerini harmanlayarak ortaya güncel bir metin çıkarır. Yapmak istediği hep büyük hikâyeye ulaşmak, okurla iletişim kurup hikâyeye ortak etmektir.

Kitabın ilk ve uzun öyküsü "Evrenin Yatışmaz Yapısı"nda anlatıcı, tüm güzel metinlerin, tüm güzel duyguların içinden geçip, tüm bunlardan yararlanarak kendi aşk hâlini anlamaya çalışır. Giderek öykü büyük hikâye arayışına, hikâye peşindeki tarikatlara, yazma ve okuma sorunlarına odaklanır. Öyküde tüm hikâye anlatıcılarının kardeşliğine, hikâyenin sürekliliğine vurgu yapılırken, hikâyenin değişmez tamamlayıcısının ise okur olduğu öne çıkarılır. Aykut Ertuğrul küçük hikâyenin değil de sanki büyük hikâyenin, insanlığın hikâyesinin peşindedir.

Naime Erkovan / Ve Şehre Bir Flanör Gelir

Naime Erkovan, *Ve Şehre Bir Flanör Gelir* kitabında artık iyice rafineleşmiş bir dil, farklı dünyalara eğilen hayal gücü ile öyküsünü yeni mecralara taşır. Öyküler, bazen ironik, fantastik denilebilecek bir düzlemde ilerler. İnsanların kalplerinin alınıp yerine makineler takılıp gelişmeler izlenir: ("Takas") Bazen kıyamet benzeri felaketler olur, dünya yeniden kendi rutinine döner: ("2 No'lu Sekreter") Bazen de dağlar kendi hikâyesini anlatır: ("İki Dağ") Kimi öykülerde anlam, temel vurgu flulaşır, berraklaşmaz. Bu öykülerde anlam sanki çok dikkatli ve sezgileri güçlü okurlara emanet edilir.

Tüm öykülerde gerçeklik sorgulanır: Gerçek diye bildiklerimiz ne kadar gerçek. Bu yüzden öykülerde anlatıcının gündelik hayatın bildik algılarından uzaklaşma peşinde olduğu görülür. Her öykünün başındaki bir trafik işareti de bu arayışının bir parçasıdır. Yeni işaretler, yeni gerçekler inşa edilebilir mi? Kahramanları ise genelde isimsizdir. Bununla

da yazarın güncelin tuzağına düşmemeyi amaçladığı açıktır. "Sihirli Papatya" kitabın en güzel öyküsü. Kahramanın papatya sevgisi sonunda papatya gibi kokmasına neden olur. *Ve Şehre Bir Flanör Gelir* Naime Erkovan'ın öykü serüveninde güçlü, önemli bir adım.

Ali Işık / Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü

Ali Işık, Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü'nde, kaybolan güzellikler, yitirişler, ayrılıklar ve yüzleşmenin öykülerini yazar. Kimsenin kimseyi anlamadığı, yol ve yönteminin tümüyle kaybolduğu, gürültünün, kaosun yaşandığı bir zaman diliminde yorgun, yöntemsiz insanların arayışlarını anlatır. Öykülerin merkezinde hikâyesi olmayanlar, hikâyesini kaybedenler, hikâye arayanlar ve bir başkasının hikâyesini kendi hikâyesi zannedenler vardır: "Sizin hikâyeniz yok. İnsanları kendi hikâyelerine yönlendirin." Öykülerde herkes bir anlatma ihtiyacı içindedir. Çünkü kimsenin kimseye ayıracak vakti yoktur ve herkes kendine yönelmiştir. Bu yüzden anlatma ihtiyacı giderek insanın kendini onarma, tedavi etme yöntemine dönüşür. Çünkü insan bir yaşta kendine muhatap arar. Öykü tam da burada başlar. İnsanlar arınmak için, kendini onarmak için, yüzleşmek için öyküye tutunur.

"Hızır mıydı O" öyküsü, düşünceleri, dertleri eskimiş Musa'nın Hızır'la buluşmalarını ve bu buluşmalardan bir yol, yöntem belirlemelerini hikâye eder. "Pardon, Sahnedeymişiz"de, bir hengâme, bir kaos, her şeyin birbirine karıştığı bir karnaval ortamında, hakikat, yalan birbiri içine karışmıştır. Dünya denen sirkte kimin ipi kimin elinde belli değildir ve yol kaybolmuştur. "Nihayet!"te kendi hikâyesi olmadığı için başkalarının hikâyelerini yaşayan kahramanın arayışı anlatılır. Yaşlandıkça bir yıkıma doğru yol alan anlatıcı dayanaksızdır: "İnsan ilerleyen yaşları için sığınabileceği küçük limanlar inşa etmeliymiş. Şuradan bir nehir geçse, sandalla açılsam, uğrayabileceğim hiçbir liman yok." Öykülerin sonlarında hep bir yolculuk, yürüyüş vurgusu dikkat çeker.

Melisa Kesmez / Küçük Yuvarlak Taşlar

Melisa Kesmez, son öykü kitabı *Küçük Yuvarlak Taşlar*'da "Nergis'in Hikâyesi", "Elif'in Hikâyesi" ve "Mehmet'in Hikâyesi" başlıklı öykülerinde bir ailenin parçalanışını ve bunun acılarını hikâye eder. Öyküler çerçeve hikâye anlayışı içerisinde bir bütünlük taşıyor. Kitap, birbirinden bağımsız hikâyeler olarak da okunabilir, novella, küçük roman olarak da. Ailenin üç üyesinin kendi bakış açısından aktarıldığı öyküler, ailenin kuruluşu ve

dağılışını hikâye eder. Bir dağılış öyküsünün çeşitli cephelerden görünümü ayrıntılarla dile gelir.

Ayşegül Devecioğlu / Anatomi Dersi

Ayşegül Devecioğlu dördüncü öykü kitabı *Anatomi Dersi*'nde daha çok insanın korkuları, endişeleri üzerine odaklanır. Parçalanmış bir insanı anlatırken, hiçbir şeyin yekpare kalamayacağını vurgular. "Anatomi Dersi", "Emma Ceviz Ağacında", "Siyah Moli", "Baş Daima Dik Olmalı", "Hayalleri Yıkma Vakfı", "Yakın Gelecekte Edebiyat" başlıklı altı öyküden oluşan kitap ağırlıklı olarak insan ve hayat, birikim, kültür, ilişkiler, umut ve karamsarlık gibi konuların anatomisini çıkarmayı hedefler. Çevrenin, zamanın, ortamının gerginliği ve parçalanmışlığı kişiyi de belirler. Ev, ilişkiler, insanı bu parçalanmadan korur mu sorusunun peşinde bir insanlık durumu tespit edilir.

Kadire Bozkurt / Buzkandilleri

Bozkurt öykülerinde, tedirgin, kıyıya vurmuş, ne aradığını tam olarak bilmeyen karakterleri hikâye eder. Boşluklar, muğlaklıklarla ilerleyen öyküler bu tedirginliği besler. Aile içi ilişkilerdeki küçük ayrıntılardan genellemelere varılırken, özellikle karşı cinslerin çatışmaları odak alınır. Muğlaklık dozajında yapılmadığında her şey karanlıkta kalır. Kimi öyküleri böyle Bozkurt'un. Aile içi şiddet, taciz bazen rahatsız edici boyutlarda. İntihar, tecavüz gibi travmatik olaylardan beslenen öyküler, çocuk anlatıcı bakışından iyiden iyiye gerilime dönüşür. Kadire Bozkurt insanın uç, sert, marjinal duygularında, yanlarında gezinmeyi seviyor.

Nurhan Şahinkaya / Bir Yerden Kırılır

Nurhan Şahinkaya, *Bir Yerden Kırılır*'da, insan ilişkilerindeki kırılmışlıkları, yanlışlıkları, iletişimsizliği, sevgisizliği iyi bir kurgu, kusursuz bir dille hikâye eder. Öykülerde özellikle insan hayatında, aile içinde doldurulmaz bir boşluk açan anlayışsızlıklar ustalıkla anlatılır. Öyküler genellikle ayrılıklar üzerine kurgulanır. Merkezde bir aile, ikili ve bu mutluğu bozan olaylar, durumlar... Yanlış evlilikler, ölümler, intikamlar aileyi darmadağın eder. Özellikle ölümler insanların hayatında doldurulmaz bir boşluk açar.

"Ocak" öyküsünde, aile içi ilişkilere kadar yansıyan Doğu'daki baskın olayı sonrası travma yaşayan kahramanın her seste baskını hissetmesi

ve sonunda cinnet geçirmesi anlatılır. Öyküde her sesten rahatsız olan karakterin travması incelikle işlenir. "Orantısız Güç" öyküsünde yanlış bir evlilik sonrası kızın bir bomba ile babasını cezalandırması anlatılır. Öyküde kurgu, video üzerinden incelikle detaylandırılır. Özellikle insan ilişkilerindeki yanlışlar, insan psikolojisinden anlamayan kabalıklar, yerli yerine oturmayan sözler hep ayrılıkları doğurur. Eğer bir kavuşma varsa onu da olağanüstü durumalar (Doğu'daki terör, cinnet, patlayan bombalar) beklenmedik ölümler alıp götürür. Öykülerde en kritik olayların bile insani ilişkilere nasıl yansıdığı iyi bir kurgu, kusursuz bir dille hikâye edilir. Açık bir ilk kitap başarısı...

Orhan Murat Bahtiyar / Etini Acıtmak

Orhan Murat Bahtiyar sadelik, yalınlıkla kurar öykülerini. Sıradan bir günün hengâmesi içinde, daha çok diyaloglarla akıp giden hayat görünümlerinin arasına toplumsal olayların izleri sıkıştırılır. Öykü yapısını sürükleyen motifleri, iç ilmekleri ustalıkla yerleştirip devamlılığı sağlarken, güncel toplumsal tarihte yaşanan olumsuzluklar mahkûm edilir. Orhan Murat Bahtiyar'ın öykü anlayışı Raymond Carver'ı, John Cheever'ı andırır. Serinkanlı, durağan ama etkili. Büyük insani kırılmaları, acıyı, ıskalanmış, kaçırılmış bir hayatı anlatırken de hep serinkanlıdır. Derin acılar yaşamış kahramanların duygularını, sessizlikle, ince dokunuşlarla okura aktarır. Bol tasvirler, dolaylı göndermeler onun öykülerinde yoktur. Okur, bir televizyon dizisi izliyormuş gibi olup bitenlerle birden yüz yüze gelir. Anlatıcı kestirmeden, direk meseleye odaklaşır. Diyaloglarla örülen öykü sayfa sayfa açılarak ilerler ve öyküye pek çok olay, durum, kahraman girer. Öyküye iyi bir yerden başlamış Orhan Murat Bahtiyar.

Nihan Feyza Lezgioğlu / Kaz Ayağı

Nihan Feyza Lezgioğlu'nun öykülerinde iletişimsiz, yenik, tutunamayan insanlar bir şekilde kıyıya vurmuşlardır. Nedenleri çok fazla tartışılmaz. Sadece iki kişi karşı karşıya gelir ve yeniden yollar ayrılır. Fanilik ve değer bilmezlik belli belirsiz anlatımda yer alır. Geçip giden güzel günler hiç olmamış gibidir. Ne yaşanırsa yaşansın insanın elinde sadece yalnızlık kalır. Karakterler bomboş sokaklarda, kimsesiz odalarda anıların içinde yürürler. Kitap boyunca aynı hikâyeyi, aynı karakteri anlatıyor gibidir Lezgioğlu. İnsanın kederle, yalnızlıkla dolu hayattan küçük enstantaneler... Belki güzel Türkçe, özenli dil biraz açılmalı, yayılmalı, zenginleşmeli. Ne var ki sıkılığı bozmak istemiyor belli ki.

Kitaba da adını veren ilk öyküsü "Kaz Ayağı" iç konuşmalarla ilerleyen bir yüzleşme, hesaplaşma öyküsü. Modern öykünün en önemli anlatım yöntemlerinden biri olan yüzleşme, hesaplaşma öykülerinde kahraman, hayatının bir kırılma ânında tüm yaşadıklarıyla yüz yüze gelip, doğrularıyla, yanlışlarıyla yüzleşir, kendi kendisiyle hesaplaşır. Bu tür metinler anlatıcının hayatının o dönemine kadar ki bölümüyle hesaplaşma, yüzleşme zeminidir. Öyküde kahraman annesinin kulağına eğilir ve itiraf eder: "...annemin kulağına eğilip onu ne kadar çok sevdiğimi fısıldıyorum, bir şekilde her şeyi nasıl berbat ettiğimi itiraf ediyorum. Artık akıllandım, diyorum. Ferit'e bakma sen, neyi ne zaman doğru yapmış ki!" "Sazende Abla" kitabın bir başka güzel öyküsü. Bir çay ve parmaklar arasında sigarayla kederlere serinkanlı bir direniş...

Merve Özgenli Çelik / Huzursuz Kalp Sendromu

Merve Özgenli Çelik, daha ilk öyküsü "Yakup"da, bir öykünün nasıl kurgulanacağını, tema ile biçim örtüşmesinin nasıl sağlanacağını ve öyküde dil özeninin önemini ustalıkla sergileyen bir yazar portresi çizer. Mahallenin kimsesiz, yalnız meczubunu merhamet perspektifinden hayata katılışını, kıyıya vuruluşunu incelikle hikâye eder. Yakup Peygamber hikâyesinden yola çıkarak kör olmaktan korkan Yakup, bir kazayla hayatını kaybeder. Özellikle Yakup'un kör olma takıntısı, hayattaki yerine bakmadan tam bir körleşme yaşayan insanların ince bir ironisi olarak da okunabilir. Diğer öykülerde haksızlığa uğramış insanların duygularını gündeme getiren Çelik'in öykülerinin akması gereken yer "Yakup" öyküsü olarak belirir.

Merve Özgenli Çelik tüm öykülerinde, hayatın kıyısına düşmüş hüzünlü, yenik, sancılı insanlara eğilir. Küçük küçük kelime oyunlarıyla, neredeyse anlatmanın bile anlamsızlaştığı anları son bir hamleyle tutanaklara geçirmeye çalışır sanki. Kederli kahramanlar pek bir umutları olmasa da hayatın yaşanabilir yanını özlerler... Zaten genellikle keder iyi insanların başına gelir, kötü insanların kederi olmaz. Bu anlamda hep iyi insanların kederlerine bakar Çelik.

Asil Çam / Ölümlünün Yaşam Fragmanları

Asil Çam'ın Ölümlünün Yaşam Fragmanları hem anlatım biçimi tercihleriyle hem de eğildiği temalar, kişiler bağlamında dikkat çekici bir kitaptı. Kitap, sokağa, iş hayatına, hayatın olağan akışına eğilmesiyle bir farklılık taşıyordu. Özellikle hayatın keskin, çıplak gerçek görüntüsüne

eğilen Asil Çam kahramanlarını hayatın soğuk yüzlerinde gezdirir. Hayallerin bitip gerçeklikle yüz yüze geliş anlarına...

"Demir Tozları Depoda" öyküsü depoda çalışan insanların hayatına, rüyalarına eğilir. Bir süpermarketin deposunda asgari ücretle çalışan kahraman, işe başladıktan sonra kendine kurguladığı hayatının dışında bambaşka bir hayatla tanışır. İstanbul'u sadece filmlerde görmüş, on yedi yaşında baba olmuş, ezilenlerin, işçilerin dünyası kahramanımızı şaşkına çevirecektir. Sanki bunlar başka bir dünyanın insanlarıdır. Öykünün ikinci tekil şahısla anlatımı, serinkanlı, nesnel anlatım için oldukça isabetli bir bakış açısı olur. "Silik Bir Gülümseme" çocukluğun sancılı günlerinde yaralayıcı duyguların, durumların içinde gezinir.

Öykülerde hayatın bir gerçek olarak kurgusu bütün boyutlarıyla anlatıldığında, saçma, kaotik olduğu örneklenir. "Huzurevi Aylıkları"nda kahraman dramatik durumdan, varoluşsal sancılardan, yanlış yerde bulunmalardan örtük bir ironi ile kaçmaya çalışır. Kahraman, huzurevini adım adım gezerken başımız döner ve yaşanan kaosa tanıklık ederiz. Yine "Gayrimeşru Tekrarlar" öyküsü bir kısır döngü içindeki hayatın ritmine yaslanır. Hayat olağan akışında akarken hep işsizler, kimsesizler, güçsüzler doğrudan dışarı vurur. "Penceresiz Evler Mahallesi" icra dairesindeki bir iş takibinin Kafka'nın hikâyelerindeki kaosa dönüşmesi hikâye edilir.

Sonuç olarak 2022'de hem ustalar hem de genç yazarlar öykü kitapları yayınlarken, her inançta, her kuşakta, her anlayışta iyi öykücüler nitelikli öyküler ortaya koyarak öykünün çıtasını yükselttiler.

2022 YILI ÖYKÜ KİTAPLARI

A. Nevin Yıldız / *Dünyanın Kustuğu Yer* / İletişim Yayınları

Ahmet Akarsu / *Gömleğin Biri* / Şule Yayınları

Ali Işık / Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü / Pruva Yayınları

Ali Necip Erdoğan / *Korkuluğun Düşü* / Loras Kitap

Asil Çam / Ölümlünün Yaşam Fragmanları / Ketebe Yayınları

Aslı Akarsakarya / *Buraya Kısıldık Sanırım* /Yapı Kredi Yayınları

Aykut Ertuğrul /*Evrenin Yatışmaz Yapısı* / Ketebe Yayınları

Aylin Balboa / *Bu Hikâye Senden Uzun Osman* / İletişim Yayınları

Aynur Kulak /*Adı Olmayan İkinci Öykü* / İthaki Yayınları

Ayşegül Devecioğlu / *Anatomi Dersi* / Metis Yayıncılık
Ayşegül Genç / *Dünya Atı* / Muhit Kitap
Bengisu Gülşen / *Hepsini Ben Vurdum* / Şule Yayınları
Betül Barış / *Panayır Akşamı* / Şule Yayınları
Birgül Yangın Aslanoğlu / *Debbağ* / Hece Yayınları
C. Zeynep Kaplantaş / *Aramız Açılıyor* / Şule Yayınları
Cemil Kavukçu / *Boş Zamanlar* / Can Yayınları
Demet Eker / *Kırkyama* / Epona Kitap
Deniz Eldam / *Bunu Kimseye Anlatma* / Notos Kitap
Doğan Yarıcı / *Miyop* / Yapı Kredi Yayınları
Emine Bayındır / *Deli Şairler Yaylası* / Şule Yayınları
Emine Doğrul / *Sofya* / Pruva Yayınları
Eren Buğdaycı / Çaylak Kesiği / İz Yayıncılık
Eser Kuru / *Olasılıklar Kıyısı* / Notos Kitap
Evşen Yıldız / *Annemin Gelincik Tarlası* / Vacilando Kitap
Fatma Türk / *Yabancılar Dairesi* / Pruva Yayınları
Firdevs Ev / *Tavana Bak* / İthaki Yayınları
Fulya Kılınçarslan / *Yeryüzü Kitabı* / Notos Kitap
Gamze Efe / *Yine de Bir Şansımız Olmalı* / Everest Yayınları
Günay Çetao Kızılırmak / *Köstebek Yolları* / İletişim Yayınları
Halil Yörükoğlu / *Keşke Yüzüme Baksanız* / İletişim Yayınları
Hande Çiğdemoğlu / *Kâğıt Kesiği* / İnkılap Kitabevi
Hasibe Çerko / *Günbatımına Övgüler* / Hece Yayınları
Hasibe Özdemir / *Balık Ölecek* / Monokl Yayınları
Hüseyin Kılıç / Şimdi Karşıya Geçebilirsiniz / Ketebe Yayınları
Hüseyin Su / *Kırık Sızısı* / Şule Yayınları
İlay Bilgili / *Leyla, Mektubum Eline Ulaştı mı?* / İthaki Yayınları

Kadire Bozkurt / *Buzkandilleri* / Notos Kitap

Levent Şentürk / *Kentlerin Ayakbilimi* / Can Yayınları

Leyla Turan / *Aleksey* / Şule Yayınları

Mehmet Akif Yılmaz / *Yamalı Paraşüt* / Şule Yayınları

Mehmet Baynal / *Alafranga Günler* / Şule Yayınları

Mehmet Can Şaşmaz / *Korkma, Güzel Rüyalar da Var*/ Yapı Kredi Yayınları

Mehmet Fazlı Gök / Çirkin Sevgilim / Varlık Yayınları

Mehmet Kahraman / *Kendimiz Hakkında Bazı Yalanlar* / Loras Kitap

Melisa Kesmez / *Küçük Yuvarlak Taşlar* / İletişim Yayınları

Merve Büyükçapar / *Ateşkes Günleri* / Şule Yayınları

Merve Özgenli Çelik / *Huzursuz Kalp Sendromu* / Hece Yayınları

Metin Nart / *Zellenbur'un* Sıradan Bir Günü / İthaki Yayınları

Murat Çelik / *Kışın Herkes Dürüsttür* / Everest Yayınları

Murat Uğurlu / *Aydınlıkta Saklanıyorum* / Everest Yayınları

Münire Eslem Bozkurt / *Bul Beni Doktor* / Pruva Yayınları

Mürüvvet Özpehlivan / *Ciğerlerinin Açıldığını* / Ketebe Yayınları

Naime Erkovan / *Ve Şehre Bir Flanör Gelir* / Ketebe Yayınları

Necati Tosuner / *Salgında Öyküler* / Türkiye İş Bankası Yayınları

Nevzat Sazak / *Eşkina'nın* Gözleri / Şule Yayınları

Nihan Feyza Lezgioğlu / *Kaz Ayağı* / Dergâh Yayınları

Nuray Alper / *Derya ve Meczup* / Hece Yayınları

Nurhan Suerdem / *Duyuyor musun?* / İletişim Yayınları

Nurhan Şahinkaya / *Bir Yerden Kırılır* / Notos Kitap

Nurullah Aydın / *Anarşist Karga* / Pruva Yayınları

Orhan Murat Bahtiyar / *Etini Acıtmak* / Doğan Kitap

Osman Koca / *Bir Ağustos Masalı* / Beyan Yayınları

Ömür İklim Demir / *Mutedil Dalgalı* / Yapı Kredi Yayınları

Önder Şit / *Dünyanın En Güzel* / Holden Kitap
Özlem Metin / *Hasar Raporu* / Şule Yayınları
Polat Özlüoğlu / *Annem, Kovboylar ve Sarhoş Atlar* / İthaki Yayınları
Rabia Berna Tümkor / İnce Duvar / Şule Yayınları
Rasim Özdenören / İlk Öyküler / İz Yayıncılık
Recep Kayalı / *Bilinen Tüm Zamanlar* / Vacilando Kitap
Sadık Koç / *Hikâye Anlatmıyorum* / Şule Yayınları
Selim İleri / *C. S.* / Everest Yayınları
Selman Nuriler / *Lorem* İpsum / Şule Yayınları
Selvigül Kandoğmuş Şahin / *Senden Daha Güzeli Yok* / Okur Kitaplığı
Semih Öztürk / *Telaş Bandosu* / İletişim Yayınları
Seyhan Cin / *Gökyüzüne Bakmadan* / Şule Yayınları
Sonat Yurtçu / *Aramızdaki Fikre*t / İthaki Yayınları
Süleyman Arif Yıldız / *Kör Yarış* / Loras Yayınları
Şenay Eroğlu Aksoy / *Sardunyaların Kışı* / Yapı Kredi Yayınları
Tacettin Şimşek / Âdem'in Cennetleri / Hece Yayınları
Tuğba Çelik / *Yolda Ansızın* / Everest Yayınları
Tuncay Günaydın / *Perdesi Yırtık Dünya* / Pruva Yayınları
Tuncer Erdem / *Ben, Bozkır Yeli* / Yapı Kredi Yayınları
Uğur Uçkıran / *Düşmenin Sınırı Yok* / Epona
Yavuz Türk / *Yolluk* / İletişim Yayınları
Yiğit Bener / Öteki Kuruntular / Everest Yayınları
Yudum İşbecer / Ömrümü Yedi Kadınlar / Eksik Parça Yayınları
Zülküf Oruç / *Dünya Dedikleri -Yûnusça Öyküler* / H Yayınları

2022 ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

Necip Fazıl Ödülü (Öykü-Roman): Ayşegül Genç

Necip Fazıl İlk Eserler Ödülü (Öykü-Roman): Elif Genç

Türkiye Yazarlar Birliği Hikâye Ödülü: Ali Işık / Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü

Yunus Nadi Öykü Ödülü: Kâmil Erdem / *Yok Yolcu*

Sait Faik Hikâye Armağanı: Kâmil Erdem / *Yok Yolcu*

Haldun Taner Öykü Ödülü: Burçe Bahadır / *Deliliğe Zarif Bir Giriş*

2022 Yaşar Nabi Öykü Ödülü Mehmet Fazlı Gök / Çirkin Sevgilim

2022 Ankara Edebiyat Festivali Hikâye Büyük Ödülü: Necip Tosun

2022 Kahramanmaraş Edebiyat Festivali Öykü Ödülü: Necip Tosun

roman

Ali Bal
İbrahim Ulvi Yavuz

2022 ROMANLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Ali Bal

Umberto Eco, "Roman okumak, gerçek dünyaya anlam vermeyi, öğrendiğimiz bir oyun oynamaktır. Romanlar, hayatın bizi kuşatan kaygılarını yatıştırır. İnsanlığın başlangıcından bu yana öyküler anlatılır, çünkü anlatı şifalıdır." der. 2022 yılında da edebî tür olarak roman alanında oldukça fazla eser neşredildi. Elbette bunların niteliği zamana bırakılması gereken bir tartışma konusudur. Ancak bir husus var ki ne olursa olsun roman okumak ayrıcalıklıdır ve roman alanında eser vermek diğer ciddi bir tecrübe ve ustalık gerektirir. Burada 2022 yılında dikkat çeken bazı romanlara değinilmiştir.

1. Bir Aşk Masalı-Ahmet Ümit

Sevda uğruna yollara düşen olan beş prensin hikâyesinin anlatıldığı *"Bir Aşk Masalı"*nda aşkın yüceliğine vurgu yapılıyor. Ahmet Ümit, iyilikle kötülüğün mücadelesini anlatırken insan-hayvan hakları, doğayı koruma, hak ve özgürlüklere saygı gibi güncel sorunları da gözetiyor. Romanda dünyada beş kıta var ve bu kıtalarda sadece beş ülke vardır: Buz Ülkesi, Kum Ülkesi, Su Ülkesi, Rüzgâr Ülkesi, Dağ Ülkesi. Bu ülkelerin hükümdarları ülkelerini adilce yönetir ve ülke bolluk ve bereket içinde olurmuş. Dolayısıyla bu ülkelerde savaş olmaz ve insanlar mutluluk içinde yaşarmış. Ahmet Ümit yetişkin okurlarının düşlerine tercüman olmakta. Ahmet Ümit, *"Bir Aşk Masalı"*na, Annemarie Schimmel'in *"Sayıların Gizemi"* adlı eserinden bir alıntıyla başlıyor. Masalda bol bol beş rakamı geçiyor. Masalı da beş kahramanın beş macerasına göre kuran Ahmet Ümit, masallarda olduğu gibi adil olma, haklıdan yana davranma, iyilik, güzellik gibi mesajlarla masalların temel ögelerine yer veriyor. Ve zorluk ne kadar artarsa aşk o kadar kıymete biner, o kadar anlam kazanır, o kadar vazgeçilmez bir hal alır." diyen Ahmet Ümit, sevdiklerini ararken aşkı bulmaya çalışan kahramanlarına "Özgürlük yoksa aşk da yoktur." mesajını veriyor. (Bir Aşk Masalı, Yapı Kredi Yayınları, 2022)

2. Bir Kulübe- Hümeyra Yabar

"Bir Kulübe" şahıs kadrosu, konusu, dili, mekânı ve kurgusu yönüyle

sürükleyici ve merak uyandırıcı bir roman. Daha ilk bölümde heyecan uyandırıyor. Mimar, Ormancı ve karısı, eve sığınan kadın. İlk bölümde tasvir edilen orman ve bu ormanda başlayacak maceranın kahramanlarının hâli dikkat çekiyor. Bizi içine çeken bir fiktif âlem ve bu âlemin kurgusu muhayyilemizin müstesna köşelerini süslüyor. İnşa süreci daha ilk bölümde kendini gösteriyor. Hümeyra Yabar, *"Bir Kulübe"* nin kurgusunu masallardan, efsanelerden, halk kültüründen, büyük aşk hikâyelerinden, Dede Korkut'tan alarak adeta bir mozaik oluşturmuş. Bunu yaparken modern zamanın içinden aktarıyor ama okuru geçmiş zamanın büyülü havasına davet ediyor. Şiirsel bir dilin hâkim olduğu romanda hikmetli sözler, mistik bir yönelim, felsefi bir düşüncenin girdaplarında aranan öz, hâsılı insanın kendi hikâyesini tamamlama ve kendisini inşa sürecini okuyoruz. *"Bir Kulübe",* tür olarak anlatımında ve kurgusundaki farklı ifade yolları ve içerikleriyle masal, hikâye, efsane, biyografi, hatıra gibi birçok türü içinde barından bir eser. *Bir Kulübe,* hem fantastik yönleriyle hem de bizi farklı düşsel mekânlara götürmesi sebebiyle egzotik romanları andıran bir eser. İnsanın hikâyesidir aslında bu. Başa döneriz. Bu eserde de insanın ortak hikâyesini okuyorsunuz. Kalıcı değiliz dünyada. Mimar da ustasından dinlediği o unutulmaz nasihati fırsat buldukça anımsıyor ve okurun zihnine kazıyor. Hayatın dört temel unsuru da *"Bir Kulübe"*de verilmiş. *"Bir kulübe yükseliyordu Kültepe'de. Bir duvarı ateş, bir duvarı rüzgâr, bir duvarı toprak, bir duvarı sudan. Yazgı taşlarını elden ele uzatıyorlardı.*" (Bir Kulübe, Şule Yayınları, 2022)

3. Büyük Irmaklardan Bile-Güray Süngü

Güray Süngü, yayımlanan son kitabı *"Büyük Irmaklardan Bile*"de okuru üç farklı zaman ve hikâyenin birbirine bağlandığı büyülü bir dünyaya çağırıyor. Postmodern edebiyatın önemli kalemlerinden olan Süngü, okuru masalsı ve distopik bir dünyada gezdiriyor. Akıcı dili ve sıra dışı kurgusuyla dikkat çeken roman, evrensel meselelere dikkat çekiyor. Üç farklı zamanda ve bir adada geçen *"Büyük Irmaklardan Bile",* göç, mültecilik, soykırım gibi güncel meseleleri de merkeze alarak hem bugüne hem geçmişe dair çok şey söylüyor. (Büyük Irmaklardan Bile, KETEBE Yayınevi, 2022)

4. Dünyanın Sonuna Doğru-Selami Karabulut

"Bir şairin romanı nasıl olabilir?" dense verilecek cevaplardan birisi olurdu Selami Karabulut'un *"Dünyanın Sonuna Doğru"* romanı. Teknoloji çağında insani yanlarımız gittikçe azalıyor ve umutsuzluk hâkim oluyor dünyaya.

*"Dünyanın Sonuna Doğru"*da ruhsuz bedenlerin yaşadığı bir şehirde robotlar insan avlıyor, hayatı eğlenceden ibaret sananlar sokaklarda çılgınlar gibi eğleniyor. Kitaplar unutulmuş ve okullar insanları birer makineye dönüştürme görevini üstlenmişti. Sanatın ve felsefenin olmadığı bu tuhaf gezegende herkes bedenen yaşasa da kalben ölüdür. Yalnızca okumayı hâlâ çok seven Kayadağ isminde bir çocuk yaşar: Rüyalarına giren yaşlı bir bilge ona, sevmenin ve sevilmenin tılsımını hatırlatır ve mücadeleye başlar. (Dünyanın Sonuna Doğru, Atayurt Yayınevi, 2022)

5. İstanbul'un Bodrum Katları-Ceren Ceran

"İstanbul'un Bodrum Katları" ile okuyucusunun karşısına çıkan Ceren Ceran, romanın kahramanı Ömer üzerinden toplumdaki yaşam şekillerini işliyor. Mizahi diliyle dikkat çeken roman, hayaller ile gerçek yaşam arasında bir yerde durup insanın kendisine sorular sormasını sağlıyor. *"İstanbul'un Bodrum Katları",* genç karakteri Ömer üzerinden toplumun her kesiminden insanın ve İstanbul'un sesine kulak veriyor. (İstanbul'un Bodrum Katları, Masa Kitap, 2022)

6. Kaplanın Sırtında İstibdat ve Hürriyet-Ömer Lütfi Livaneli

Zülfü Livaneli'nin son romanı *"Kaplanın Sırtında-İstibdat ve Hürriyet"*, Sultan Abdülhamid'in tahttan indirildikten sonra Selanik'te geçen sürgün yıllarını (1909-1912) konu ediyor. Livaneli, askerî hekim Atıf Hüseyin Bey'in anılarından yararlanmış. Aynı zamanda Atıf Bey'in kendisi de roman kahramanlarındandır. Romanın sonunda döneme ilişkin tarih çalışmalarından oluşan bir kaynakça mevcut. "*Kaplanın Sırtında"* öncelikle bir tarihî roman olmakla birlikte günümüz popüler kültüründeki Abdülhamid uyarlamalarına yapılmış yeni bir katkı aynı zamanda. İlber Ortaylı roman hakkında şu yorumu yapmıştır: "Kaplanın Sırtında Livaneli'nin edebiyat hayatında ilginç bir çıkış. Sultan II. Abdülhamid devrine aynanın öbür tarafından bir bakış... Sürgün Padişah'ın perspektifinden sürükleyici bir anlatım... Dikkat çekici bir üslup." (Kaplanın Sırtında İstibdat ve Hürriyet, İnkılap Kitabevi, 2022)

7. Karlı Bir Gece Vakti-İsmail Özen

Okumak için İzmir'den Konya'ya gelen ve burada İslamcı bir grup gençle tanışan Esat Zahit'in hikâyesi üzerinden 28 Şubat dönemini anlatılıyor. Romanda Müslümanların yaşadıkları hayat ve katlanmak zorunda kaldıkları durumlar bir kurguyla karşımıza çıkıyor.

İzmir'den üniversite okumak için Konya'ya geldiğinde, farklı bir dünyanın içine giren Esat Zahit, yolunu bulmaya çalışacak ama kafası da sürekli karışacaktır. Bu arada içine düştüğü çıkmazların da sancısını artacak. (Karlı Bir Gece Vakti, KETEBE Yayınevi, 2022)

8. Kendi Hayatında Ölme Vakti-Mehmet Eroğlu

"Kendi Hayatında Ölme Vakti", insanın gizli köşelerine yapılan ve beş mevsim süren bir kent-deniz yolculuğunun romanı. Eroğlu, geçmişin trajedilerini bugünün dramlarıyla bağlayan, güncel olaylarla ilişki kuran ve merakın hâkim olduğu bir eser ile karşımızda. Romanın anlatıcı kahramanı Metin Hasır bir romancıdır. Mehmet Eroğlu, metnini dikkatle kuruyor, metinde boşluk bırakmıyor. Eser, 2018 kışında başlayıp 2019 kışında bitiyor. Beş mevsim sürüyor. *"Kendi Hayatında Ölme Vakti",* bir mevsim Karaburun'da, bir mevsim Ankara'da olmak üzere paralel akan iki anlatı olarak gelişiyor. *"Kendi Hayatında Ölme Vakti",* insanın kendini aramasının öyküsüdür. (Kendi Hayatında Ölme Vakti, İletişim Yayınları, 2022)

9. Kıyamet Emeklisi-1, 2 -Şule Gürbüz

"Kıyamet Emeklisi"nde ilahi aşka ulaşmaya çalışan Aziz'in yolculuğu anlatılıyor. Erzurum'da doğup büyüyen Aziz'in ailesi kendisi dışında üç kişi: Babası, annesi ve abisi Adem. Aziz'in babası dilsizlik orucu tutan bir yazıcıdır. Annesi de babası gibi sık sık dilsizlik orucunda. Sessiz bir ev ancak bu sessizlik içerisinde Aziz ve abisi Âdem karakterleri sebebiyle tezat oluşturmaktadır. Adem, hareketli bir mizaca sahipken, Aziz itibariyle munis, mütefekkir ve mütevekkil. Aziz, tekke tekke gezer ve her yere uyum sağlar. İkinci cilt ise vakıflar müdürlüğünde memur olan Aziz'in Tevhide ile evlenmesi, Adil ve Alev isimli iki çocuğu olmasıyla birlikte aile kurmasını anlatır. Kısacası, *"Kıyamet Emeklisi"* bir ilahi aşk hikayesi, beşer değil insan olma çabasıdır. (Kıyamet Emeklisi-1, 2- İletişim Yayınları, 2022)

10. Rölyefteki Aslan- Handan Acar Yıldız

Postmodern türde ele alınmış kitapta tarihte bilinen ilk kadın şair, Akad kralı Sargon'un kızı prenses ve rahibe Enheduanna'nın hayatı odağında bir anlatı mevcut. Tarihin, mitolojinin, teolojinin harmanlandığı romandır. İlk kadın şair, kral kızı ve bir tapınak rahibesi olarak Enheduanna, bu üç rolün altında zaman zaman eziliyor. Romandaki başlıca kişiler Enheduanna, Kral Sargon, rahibelerin çocuk doğurması yasak olduğu için doğurduğu bebeği sepetin içine koyarak nehrin suyuna bırakma hikayesiyle Hz. Musa hikâyesine benzeyen rahibe (Enheduanna'nın büyükannesi), Naram-sin, ki burada bir parantez açarak kitabın en çarpıcı sahnelerinden biri

Naram-sin'in adının geçtiği bölümde yaşanır. Romanda çoğunlukla yer alan mekânlar ana hikâyenin yapısına uygun olarak manastırlar, prenses odaları, tapınaklar, Dicle kıyıları gibi dönemi yansıtan mekânlar kullanılır. Eserin büyük bir bölümünün mitlerden, tarihten beslendiği üstkurmaca bir roman olarak nitelemek mümkün. (Rölyefteki Aslan, KETEBE Yayınevi,2022)

11. Son Yolcu-Nedim Gürsel

Paris - İstanbul uçak yolculuğunda geçen olayların ele alındığı *"Son Yolcu"da* sanki yazarın hayatı anlatılıyor. *"Son Yolcu"nun* kahramanı Deniz Çakır, 70 yaşında bir yazardır. Siyasi nedenlerle çok genç yaşta Türkiye'yi terk ettikten sonra hayatı Paris'te geçmiş. Ama Türkiye'yle bağını sürdürmüştür. Yunan bir kadınla evli, bir kızı var. Yolculukların kaleme alındığı *"Son Yolcu"* türler arası bir kitap. Nedim Gürsel daha önce de denediği gibi kurgu ile otobiyografiyi iç içe geçirirken gezi edebiyatı ve deneme türlerini de işin içine katıyor. Gürsel'in anlatılarında en temel meseleler anneden ayrılma ve baba özlemidir. Nedim Gürsel'in *"Son Yolcu"su* bir ayağının çukurda olduğunu düşünen bir yazarın düşünsel dünyasını, yaşamıyla, ilişkileriyle hesaplaşmasını bize yansıtırken kendi yaşamlarımızı ve geleceklerimizi de düşündüren bir ayna vazifesi görüyor. (Son Yolcu, Doğan Kitap,2022)

12. Surname-Bir Osmanlı Macerası-İskender Pala

Osmanlı İmparatorluğu'nun zirvede olduğu bir dönem. Tahtta güçlü bir padişah var. Zafer kazanmış ve payitahta dönmek üzere olan bir ordu. Böyle bir atmosferde şehzadelerin sünnet düğünün yapılacağı duyuruluyor. Hayat akar. Güçlü padişah, düğün hazırlıkları için defterdarı görevlendirir. Edebiyatımızın önemli isimlerinden İskender Pala, yeni romanı *"Surnâme"*de *"bir Osmanlı macerası"* hikâye ediyor. Devlet içindeki iktidar oyunlarından masum aşk sarmallarına uzanan kurgu, bir saray düğünü çevresinde gelişiyor. Hem düğünün ve devletin ihtişamı hem de iktidar çekişmelerinin acımasızlığını ve kurnazlığını aynı akış içinde gösteriyor. (Surname-Bir Osmanlı Macerası, Kapı Yayınları,2022)

13. Zamansız-Latife Tekin

Olay örgüsü farklıdır. Şiirsel bir üslup kullanılmıştır. ***"Zamansız"***dilin söküldüğü, yapının bozulduğu, metnin dili, dilin metni var ettiği, kendinde-olan ve imge-egemen bir roman...

"Zamansız"ın kahramanları Gelincik ve Yılanbalığı. İkisi de "aynı gölün hayvanı." Konusu ise bu iki hayvanın aşkıdır. (Zamansız, Latife Tekin, Can Yayınları, 2022)

14. Tiamat, İhsan Oktay Anar

8 yıl aradan sonra çıkan *"Tiamat"* okurla buluştu. Varoluş mücadelesi bu sefer denizin altında gerçekleşmekte. Roman, din-bilim, özgürlük-varlık, düşünme-düşünme biçimleri gibi birçok çatışmaya değiniyor. *"Tiamat",* Antik Babil mitolojisindeki okyanus tanrıçası olup ilk kaosun sorumlusudur. Aynı zamanda ona sahip olanı dünyaya egemen kılacak Kader Tableti'nin sahibidir. Kitabın kurgusu da Tanrıça Tiamat'la birlikte akla gelen su ve kaos göndermelerine paralel olarak gelişir. Anar'ın dilini ağır bulanlar da var. Bilhassa denizcilikle ilgili terimler zorluk çıkarabilir. *"Tiamat",* postmodernist teknikle yazılmış olsa da felsefi yönleri sebebiyle onu bir yere koymak zordur. (Tiamat, Everest Yayınları, 2022)

2022 YILINDA YAYINLANAN ROMANLAR

İbrahim Ulvi Yavuz

8 Cadde-Salçuk Özyurt
A.Ş.K Kurbanları-Turgut Topçu
Aç Pedesini Hayatın-Bice Kayalar Abacı
Akşın De Hali-Büsra Yılmaz
Altı Üstü İstanbul-Ercan Y.Yılmaz
Aman Gitme Leviria-Elif Özer
Amsterdam-Başar Başarır
Anısı Olmayan Sokak-Ümran Ersin
Annem Gittiğinden Beri Çiçek Ekmiyoruz Bahçeye-Mustafa Orman
Arka Bahçe-Ömer Murat Demirtaş
Arkadaşım İçin-Irmak Zileli
Asıl Vazgeçersen Kaybedersin-Semih Yörük
Aslı Er Perver-Sufle
Aşk İçin Ölmeli-Dilek Görmez
Aşk Ölmez-Hasan Reyhanoğlu
Aşka Yağmur Karıştı-Gülsüm Ayışığı
Aşkı Seçtim-Meral Kır
Ateş Böceği-Feyza Temel
Ateşten Kafes-Seldal Ozan Kuruçay
Ateş-Yanmak-Filiz Puluç
Avcı-Aylem Gündoğdu
Avucumda Rüzgar Var-İsmail Güzelsay
Ay Işığında Buluşma-Buğra Hararoğlu
Aynanın Arkası-Kemal Tolga
Azap-Kadriye Tendürü Doğan
Babayn-Bir Doğmak Bir Ölmek-Hakan Aktay
Bağdat Kitapçısı-Veysel Kaya
Bahara Bir Hediye-Ömer F.Oyal

Başka-Efe Duyan
Belkenmedik Anda-Tuba Atıcı Coşar
Belki de Dünyanın Sonundayım-Yavuz Ekinci
Ben ve Sen-Koray Karabekiroğlu
Ben, Nefise- Berna Kumaş Sipahi
Benjamin ve Ben-Ayşe Ebru Tezcan
Beşinci Kat-Gülayşe Koçak
Beşinci Mevsim-Züheyla Şener
Beter Ol Mithat Kahraman-Doğu Yücel
Beyaz Güle Al Kan Düşünce-Halil Delice
Beyaz Zambak-Ahmet Öztek
Bin Bela Bir Karanfil-Kübra Nur
Bir Aşk Masalı-Ahmet Ümit
Bir Düş Sonrası-Hatice Yücesoy
Bir Hayatın Dörgüsü-Güven Bozsu
Bir İnsan Bir Dünya-Yasemin Dönmez
Bir Kavanoz Böğürleyen Recesi-Siyah Lotus
Bir Kış Yolculuğu-Şükran Yiğit
Bir Kitaba Tutulduk-Fevzi Ersoy
Biraz Ses Olsun-Bilgehan Uçak
Bitiş-A.Erol Göksu
Bu Hasret Bitmez-Nurten Karıkara
Büyük Irmaklardan Bile-Güray Süngü
Cam Şehir-Hale Yıldız
Can Suyu-Zafer Tütüncü
Cevizin Şarkısı-Aslı Tuhomcu
Coşkuyla Ölmek- Şule Gürbüz
Çatlamış Nar Yarası-Rıfat Metroğlu
Çay Molası-Ayşe Kadioğlu Yıldız
Çekiş ve Gül-Emrah Serbest
Çıkışsız Şehir-Ülkü Yalım Günay
Çınar-Sebahattin Eker
Çiçekler ve Yasemin-Sümeyyap Demirkan

Çürük Ayvalar-Uğur Kılınç
Çürüme-Cem Kalander
Çürüme-Cem Kalander
Çürümüş-Umut-Mahmutoğlu
Da Vicni'nin Daphanesi-İbrahim Bakırhan
Dağın Rüyası-Ali Valkan Erdemir
Dağınık Roman-Halil Ayyıldız
Defne-Burcu Ertürk
Deliliğin Büyübü-Sebnel Urlancan
Demek Gidiyorsun ?-İsmail Gül
Denizin Bittiği Yer-Ediz Altun
Derin Sırlarla Yaşamak-Ergün İlter
Devres Vadisinde Sis Dağılırken- Barbaros Alalıoğlu
Dilsiz Vedalar-Ayşegül Şahin
Dinmeyen Özlem-Tülay Mutlu
Dipten Derin-Hamza Pekmez
Direniş-Muhammed Çekiç
Doğunun En Batısı-Özgür İrenhür
Dokunmadan-Nermin Yıldırım
Dokunulmaz-Necret Kılıç
Dostun Evi-Yasemin Karahüseyin
Dört Ayak Üstünde-Ekin Tümer
Duvardaki Çatlak-Serpil Arı Yılmaz
Duvarların Ötesi-H. Esat Yavutürk
Dün Gece Nerede Öldün-Mustafa Nuri
Dünya Bu Kadar-Mahin Ünal Eriç
Dünyanın Orta Yeri-Asun Kara
Dünyanın Sonuna Doğru-Selami Karabulut
Dürdane İnci Tanesi-Tuba Doludizgin
Düşkün Leylekler Evi-Songül Baş
Efsaneler Ölmez-Hayri Kandemir
Eğer Peşimden Gelirsen-Emre Gül
El Gibi-Ayşe Nur İncessu

Elbet Sabah Olacaktır-Hifzi Topuz
Elveda Ey Duygularım-Esin Sayar
Enkaz Altındakiler-Beyza Alkoç
Erik Ağacının Gölgesinde-Oğuz Karakütük
Eski Şehrin Gökgesinde-Burak Akgüç
Fayyum(Suret)-Züleyha Şener
Felegin Çemberinde-Hasan Karaosmanoğlu
Fena Şeyler Mutlu Sonlar-Ceyda Aşar
Feryal-Tülay Demincan Koyunlu
Gaip-Mahir Ünsal Eriş
Gece Denizi-Sebnem Seral Tamer
Gece Tuşları-Benan Bilek
Gecenin Çağrısı-Büsra Toraman
Geçtimi Geçen Günler-Erol Yiğit
Gökyüzünden Korkarum Ben-Ayşe Sezgin
Gölgeler ve İnsanlar- Dilek Şenol Orhon
Gölgeler-Mehmet Necmi Ulak
Gölgen Zamanın Penceresinde-Enver Aysever
Gönül Kenti-Zafer Derin
Gönül Mevsimi- Senay Malgir
Gözlerin Tanıklığı-Ali İhsan Şensöz
Güne Bakan-Binnur Nigüz
Güneşe Döndüm Yüzüme-Nazife Yıldırım Ünalın
Güneşin Gölgesinde Üşüyenler-Yılmaz Bozan
Güneşin Gözyaşları-Pınar Yılmaz
Güneşin İki Yüzü -Bahar Eriş
Güneşin Kızı-Dönüş Korkmaz
Hakikat Sende Saklı Müzeyyen-Dilek Ünal
Haksız-Alperen Derlioğlu
Hatıralar Ölür- Halit Yazıcı
Hayalkar-Fatma Efe Nergiz
Hayat Aşk Ölüm-Mehmet Arıkan
Hayat İncitir-Ayşegül Çiçekoğlu

Hayatı Yaşa-Fatmanur Türk
Hayatın Kırılma Noktası-Dilek Pakalın
Hazar Çiçekları-Şükran Hekimoğlu Taşdelen
Hicran Makamı-Mustafa Erdem
Hilda-Nil Koyuncu
Huzursuzluk-Zülfi Livaneli
Hümeyra Yasar-Bir Kulube
Ilhamur Günlükları-Başak Buğday
Işığın Yolu-Nilüfer Deveciğil
İçimdeki Yabancı—Muzaffer Akyol
İki Üzüm Tanesi-Ferudun Hocalar
İnce Duvarlı Apartman-Eren Yüksel
İncir Çiçeği-Süheyle Elma
İnsan Bir Gemi-Murat Cem Miman
İsli Mürekkep-Hüzeyfe Akarken
İstanbul-Bodrum Katları-Ceren Ceren
İstasyon-Çiğdem Köroğlu
İyimşerliğin Roman-Durmuş Sığırcı
Jülietir Görgesinde-Nevre Bucak
Kacaklar-Alper Akçam
Kaçış-Adalet Olgun
Kader Defteri-Özge Erken
Kalbimin Sahibi-Başan Kazıltay
Kalbin İki Yüzü-Kazım Özatak
Kalbin Vuruşları-Zafer Yiğitarslan
Kalp Söküğü-Bir Resmin Mucizesi-Mehmet Uysal
Kan Rüyayı Bozar-Süleyman Baş
Kanadı Kırık Serçeler-Şutantırukul
Kaplanın Sırtında İstibdat ve Hürriyet-Ömer Lütfi Livaneli
Kar Günleri-Sevil Boskurt Yörükoğlu
Kara Kıtlık-Mehmet Nuri Öncüler
Karadutun Gölgesi-Hülya Asya Dağlı
Karanlık Yol-Nuri Şahiner

Kararliğin Esirleri-Furkan Günsu
Karlı Bir Gece Vakti-İsmail Özen
Kartal Kanadını Astığında-Ömer Uçar
Kavuşana Kadar-Nurcan Elver
Kaybolmuş Hayatlar-Fatih Murat Seferbeyoğlu
Kaybolmuş Ruhlar Sarayı-Dilara Keskin
Kayıp Ağaçlar Adası (İngilizce)-Elif Safak
Kayıp Dağın Gemisi-Gökhan Yıldız
Kayıp Şehrin Sesi-Enis Eyaz
Kayıp Yüz-Elçin Poyrazlar
Kayıp Zaman Bekçisi-Envir Şengül
Kayıtsız Kimlikler-İnci Yılmaz Şimsek
Kendi Hayatında Ölme Vakti-Mehmet Eroğlu
Keşif-Nihat Güneri
Keşke Yüzüme Baksanız-Halil Yörükoğlu
Kılavuzun Pusulası-Oğuz Yılmaz
Kırık Bayaz-Can Gürsel
Kırık Sahve-Ümran Tan
Kırkikindi-Nevzat Kalafatoğlu
Kırmızı Anahtar-Esra Çanlı
Kırmızı Anahtar-Zincikıran-Esra Şahlı
Kırmızı Pelerin-Gülseren Budayıcıoğlu
Kısmetse Olur-Osman Sungur Yeken
Kıyamet Emeklisi-1-Şule Gürbüz
Kıyamet Emeklisi-2-Şule Gürbüz
Kilitli Kapılar- Gülperi Saçlı
Kimliğimin Can Kesikleri-Selvet Demircan
Kimsesizlik-Ömer Tikici
Kodes-Cengiz Karaefe
Kodes-Cengiz Karaefe
Korkunun Peşide-Asuman Eren
Kökler ve Kanatlar-Ece Karağaç
Kravat-Halil Dinç

Kuluvuzun Pusulası-Oğuz Yılmaz
Kumkapılı Kadın-Mehmetü Baycan
Kuyuda Bir Yusuf-Halit Yıldırım
Külden Hece-Ümrun Tan
Luna-B.Buğra Gülsoy
Marina-Emine Senlikoğlu
Masum "Suret"-Züheyla Şener
Masum Gönüllü Ruh-Engin Doğan
Masum Suret-Züleyha Şener
Matem Çiçekleri-Beyza Aksoy
Meleksiz Olduğum Her Güne Senin Kanatlarınla Başlıyordum-Süleyman Unutmaz
Mezar Taşı Olmayan Kadın-Mehmet Ali Öztürk
Mukadder-Dilek Pakalın
Mukemmel Hata-Ümran Tan
Mustafa Güven-Ruhların Kırıldığı Vakit
Mutlu Perşembe-A.Tufan Palalı
Mutsuz İnsanlar-Eray Dedik
Müessesemize Hoş Geldiniz-Gökhan Yılmaz
Mürekkebe Boyanmayan Sardonya-Sümeyya Demirkan
Ne Olsam Ne Dilerdin-Zehra Berfin Harat
Nekre-Çiğdem Köroğlu
Nihan-Sabahak Talay
Nisa'nın Günahı-Melih Çelik
O Sokağa Asla Girme-Güneş Aytuntal
O Yaz-Işıl Şeval
Onun Seytanları-Beyza Aksoy
Otuzuncu Kuş Huma-Güzide Bekram
Ölüm Hücresi-Nazlı Kahraman Demir
Ölümden Uzok Ber Yer-Kerim Eksen
Ölümün Yakan Yüzü-Ömer Fikret Şen
Ötenazi Okulu- Merat Atmacı
Özgürce-Özgüç Şencan

Perceremden Yamur Damlararı-Mehmet Mert Sorkan
Perinin Ölümü-Tuna Kiremitçi
Pişi Pişine-Özlüm Anar
Polisiye Yazarının Ölümü-Armağan Tunaboylu
Rahma'nın Kavalı-S. Erol Uyan
Rölyevteki Aslan- Handan Acar Yıldız
Ruhların Kırıldığı Vakit-Mustafa Güven
Ruhumun Acelesi Var-Leyla Serpil
Rüzgara Fısıtdayın Kadınları- Rana Demiril
Saatçi İbrahim Efendi Tarihi-Elvan Kaya Aksan
Sana Bir Dünya Vereceğim-Belgin Hancıoğlu
Sana Genç Kaldım-Gülsüm Ayışığı
Sarı Çiçek Otel-Ümran İşler
Sarıyer-Selçuk Özyurt
Satırlarda Yitiren Aşk-Türker Alpertunga
Sehzadeye Rüya-Valkan Zamanoğlu
Selam Söyle O Günlere-Birgül Konuk
Sen Olsan Ne Dilerdin?-Zehra Berfin Harat
Seni Çok Bekledim- Öykü Güzel
Serceler Düşerken-Sezgin Irmak
Serzeniş-3-Vebal-Sümeyya Koç
Sevginin Kayıp İzinde-Cemil Cengiz
Sevgiye Uyanış-Şafiye Çetinkaya
Seyhan-Saadet Özdemir
Seyyah-Abdülhamid Selman Kaya
Sıcak Kafa-Afşin Kum
Sır Kutusu-Ertuğrul Fizilzay
Sırlarla Gelen Aşk-Vedat Düzgün
Sığınamayanlar-Aytekin Yılmaz
Sihirli Kelimeler-Ayşe Gündal Hasdemir
Sima-Hasan Özkılıç
Son Saatler-Burak Evren
Son Sınıf-Kadriye Macit

Son Yolcu-Nedim Gürsel
Spikerin Son Haberi-Selahattin Demirel
Suda Halkalar Vardı-Ahmet Antman
Surname-Bir Osmanlı Macerası-İskender Pala
Suya Yazdıklarım-Sibel Çakmak
Sürgün-Murat Durmaz
Şaf Aşk Yüzyüzünde Var Olsun Diye-Eren Genç
Şeytanlı Dans- Gülsüm Ayışığı
Şifacının Yolu Sırlı Orman-Nihal Dilek Sarıca
Tadında Aşk Var-Tuba Atıcı Coşar
Taklakuşu-Meltem Aytaç
Talimat-İhsan Oktay Anar
Talin-Atilla Gursoyu
Taşlar Yerine Otururken-Sevim İpek Ongun
Taştaş Ekmek-İdris Aldı
Tehlikeli Sular-Bahar Arth
Tek Zaman-Semra Aksoy
Teksine Dünya-Mustafa Kızıkurt
Telgrafçı-Kemalletin Tokatlı
Tirojedi-Melih Esen Cengiz
Toprağa Düşer Sevdalar-F.Vildan Yimibeşoğlu
Tutunuş Kapısı-Kaan Sevinç
Tüm Kelebekler Öldüğünde-Bilge Kondur
Uçsuz Bucaksın Başluk-Tülay Usluer
Umudum Yeşerdi-Yakup Tunç
Umutsuz Kapıların Anahtarı-Ümit Akdemir
Unutulmayan Yıllar-Mürsel Adıgüzel
Uyku İstanyolunu-Nazlı Eray
Uyku Ülkesi-Gürsel Korat
Uzak Mektup-Derya Suiçmez
Uzakların Çağrısı-Nermin Güday Kaçar
Vicdanımı Asla Öldürme-Türker Alpertonga
Vicdanın İntikamı-Aysögül Köten

Yabancı-Barboros Altuğ
Yalanın Gelgesinde-Fatih Murat Arsal
Yalnız Yol-Aydın Güneri
Yalnızlık Yolcuları- İlker Düzdemir
Yaralı Dil-Sezer Belgin
Yarım Kalan Hikayeler Kütüphanesi-Pınar Elmasoğlu
Yarına Bir Ümit Var-Nehir Zübeyde Çiçek
Yarında Bir Ümit Var- Nehir Zübeyde Çiçek
Yeni Bir Aşk-Sevim İpek Ongun
Yeşil Kapı-Songül Baş
Yine-Özgün Ağaoğlu
Yoksulluk-Songül Yumrutepe
Yolcu-Reşat Koz
Zaman Arsızı-Yüksel Köker
Zamanın Kapılar-Ayşe Övür
Zamanın Ötesindeki Şehir- Kadir Hasan Toşkaya
Zamasız-Latife Tekin
Zeliha-Ayşe Sezgin
Zeynel-Mehmet Ali Fırat

dilimiz

İdris Nebi Uysal, Prof. Dr.

D/İL

İdris Nebi Uysal*

"*Dil, atalardan bize kalan bir miras, bir emanettir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bu emanete karşı, paha biçilmez, kutsal ve dokunulmaz şeylere karşı duyulan saygı gösterilmelidir.*"

Friedrich Nietzsche

Dil, dilin tanımı, insan ve toplum için taşıdığı ehemmiyet, dil - kültür ilişkisi vb. konular üzerine söylenmiş pek çok söz, yazılmış sayfalar dolusu kitap, makale, hatta şiir vardır. Bahsedilen ürünleri hemen her toplumda ve kültürde görmek mümkündür. Bu durum Türkçe için de söz konusudur. İlk örneklerin görüldüğü *Kutadgu Bilig*'den bugüne halkın ürettiği deyişlerin yanında şairlerin, ozanların, yazarların, mütefekkirlerin, bilim adamlarının, devlet erkânının kaleminden çıkan yahut dilinden dökülen birçok örnek bulunur. O kadar söz ve yazı içinde en çok hatırlananlardan biri, Hacı Bektaş-ı Veli'ye (1207?-1271?) atfedilen "Eline, beline, diline sahip ol!" şeklindeki vecizedir. Hz. Pir'in çağları aşıp gelen bu sözünün, temel ahlaki değerlere ilişkin birtakım öğütler taşımanın çok ötesinde anlamlar ifade ettiği muhakkaktır. Mamafih üzerinde dikkatle düşünüldüğünde insanlara günlük hayatı nasıl tanzim etmesi gerektiğini salık veren bu cümlenin esasen bir milletin hayat felsefesi olduğu anlaşılır. Ayrıca bu söz, mensubu olduğu toplum ve medeniyet dairesi için de bir yol haritası niteliğindedir. Hayatı, eserleri ve talebeleriyle hem üzerinde yaşadığımız toprakların hem de kadim medeniyetimizin inşasına ve tekâmülüne büyük katkı sağlayan Hünkâr'ın asırlar önce dile getirdiği hakikat; "el", yani "il (ülke)" ile "dil"in (lisan) aynı olduğudur. Bu düşünce Çinli filozof ve eğitimci Konfüçyüs'ten (MÖ 551-479) Alman Martin Heidegger'e (1889-1976) kadar hemen her toplumda ve devirde muhtelif şekillerde ifadesini bulmuştur. Yıllığın bu bölümünde 2022 yılında Türkçeye dair yaşanan gelişmelerle ilgili kısa bilgiler verilip bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Bu kapsamda Türkçe muhtevalı eserler, programlar, faaliyetler vb. üzerinde durulmuş, bunlar kendi içinde alt başlıklara ayrılarak işlenmiştir.

* Prof. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi. uysal.idrisnebi@gmail.com

"Türkçe Yüzyılı"na Doğru

Dünya, birçok mühim hadisenin yaşandığı bir seneyi daha geride bıraktı. Salgının seyri, aşı tartışmaları gibi önceki yılın bakiyesi niteliğindeki sorunlarla girilen 2022; insanlığın Rusya-Ukrayna Savaşı, enerji krizi, tahıl koridoru, çip tedariki gibi hepsi Dünya tarihine geçen ciddi sorunlarla mücadele etmek durumunda kaldığı sancılı bir döneme sahne oldu. Bu olayların etkisinin bir süre daha devam edeceği muhakkak. Bunlara yeni yılda başkalarının eklenmesi de muhtemel. Zira her yeni başlangıç; yeni fırsatlar, imkânlar, gelişmeler anlamına geldiği kadar yeni meseleler, krizler de demek. İnsanlık tarihi bunun örnekleriyle dolu.

2023 ise genelde Türk tarihi, özelde Türkiye için özel ve önemli bir yıl olacağa benziyor. Zira 28 Ekim 2022 Cuma günü Ankara'da Sayın Cumhurbaşkanı tarafından tüm dünyaya ilan edilen vizyon belgesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılını kutlayacağı 2023 senesi ile bununla birlikte başlayacak olan ikinci yüzyılı daha önemli ve değerli hâle getirdi. Belgede "Türkiye Yüzyılı" olarak tesmiye edilen yol haritasının özünü, ruhunu ve felsefesini ortaya koyan anahtar kavramlar şu şekilde yer aldı: sürdürülebilirlik, huzur, başarı, güven, istikrar, üretim, verimlilik, güç, dijital, iletişim, bilim, kalkınma, değerler, haklılık, şefkat, istiklal ve istikbal.

Bilindiği üzere devlet; adalet, emniyet ve eğitim başta olmak üzere çeşitli yönetim organlarının meydana getirdiği bütünü ifade eder. Bu mekanizmanın temelindeyse toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasi yönden örgütlenmiş insan topluluğu, yani millet vardır. İşte Türkiye'yi gelecek yüzyıla taşıyacağı düşünülen vizyon belgesindeki her mefhum, "devlet" adı verilen o muazzam yapının asli unsurları, ona hayat veren "millet"in temel değerleri ve çağın gerekleri dikkate alınarak titizlikle tespit edilmiş. Hepsi tek başına büyük anlam taşıyan bu kavramlar, beraberce düşünüldüğünde birbirini tamamlayan, sistemin işleyişine ve bekasına katkı sağlayan birer güç olarak öne çıkıyor. Bu felsefenin teşekkül ve tezahüründe ise toplumun yapıtaşlarından biri olan dil var. Zira dil, herkesin bildiği üzere, yalnızca bir iletişim aracı değildir. Düşünmeyi sağlayan, onun sınırlarını genişleten, onu somut bir ürün durumuna getiren dildir. Dolayısıyla üretimin, kalkınmanın, bilimin, yeniliğin, başarının, muasır medeniyetler seviyesine ulaşmanın yolunun düşünmekten ve onu zengin bir dille ifade etmekten geçtiği her daim hatırda tutulmalıdır.

Türkçenin Gücü

İnsanlık, tarihin her devresinde yıldızı parlayan bir dile şahit olmuştur. Konuşulan onlarca dil içinden birinin diğerlerinin önüne geçerek ortak iletişim vasıtası hâline gelmesi; onun eskiliği, yapısı, kökeni, kelime zenginliği gibi ölçütlerle ilgili değildir elbette. Bunu belirleyen, o dili konuşan milletin siyasi ve ekonomik gücüdür; bilim ve teknolojide aldığı mesafe ile medeniyet yolunda oynadığı roldür. Söz gelimi Roma'nın bir dünya devleti hüviyeti kazanması Latinceyi devrinin en prestijli dili yapmıştır. Tarihte Arapçaya ilginin artması İslamiyet'le birlikte gerçekleşmiş, bu teveccüh VIII-XIV. yüzyıllar arasında Arapçayı en saygın ve tercih edilir bilim dili konumuna yükseltmiştir. XVI ve XVII. asırlar Türkçenin yüzyılları olarak tarihteki yerini almış; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının büyük bir kesiminde Türkçe *lingua franca* (ortak iletişim dili) kimliğiyle büyük hizmet görmüştür. Son iki yüzyıl ise Avrupa dillerinin itibar kazandığı zamanlar olmuştur. Sahneye ilkin Fransızca çıkmış, II. Cihan Harbi'nden sonra o koltuğa Amerika Birleşik Devletleri'nin yükselen gücüne paralel olarak İngilizce oturmuştur. Hızla gelişen teknoloji, buna bağlı olarak artan ve çeşitlenen iletişim imkânları ve küreselleşme, İngilizceyi tarihte hiçbir dile nasip olmayan kullanım yaygınlığına ulaştırmıştır. Anglosakson kültürün mümessili olan İngiliz lisanı, hâlen bu vasfını koruyor ve bugün yeryüzünde konuşulan yaklaşık 7000 dilin varlığını ve geleceğini cidden tehdit ediyor. Ne yazık ki dünyada pek çok kişinin sermayesi, enerjisi, zamanı da hâkim gücün dilini, başka bir ifadeyle duygu ve düşünce dünyasını, kültürünü öğrenmekle geçiyor.

Türkçe dünyanın en köklü, en güçlü ve en zengin dillerinden biridir. İlk yazılı örnekleri MS VII. yüzyılın son çeyreğine ait olmakla birlikte MÖ 3000-3500 yıllarına kadar uzanan övünülesi bir geçmişe sahiptir. Tarihin belirli dönemlerinde de kullanıcısına büyük prestij sağlayan bir dil olmuştur. Öyle ki vaktiyle İranlılar arasında "*Türkçe bilenin işi rast gider*." şeklinde bir atasözü bile ortaya çıkmıştır. Acem halkını böyle söylemeye sevk eden, hayli geniş bir coğrafyaya hâkim bir milletle komşu ve iç içe olmanın yanı sıra bu dili konuşanların eriştiği siyasi, iktisadi ve medeni güç olmuştur.

İbn Hazm (ö. 1064), bilim çevrelerinde *El-İhkâm* adıyla bilinen eserinde bir dilin gücünün onu konuşan devletin gücüyle doğrudan ilgili olduğunu söyler. Endülüslü âlimde yaklaşık 11 asır önce ifadesini bulan bu tespit; dil-düşünce ve dil-devlet/millet ilişkisini ortaya koyması

bakımından önemlidir. Bu belirleme elhak doğrudur ve hâlen geçerliliğini korumaktadır. Hiç kuşkusuz, bir dilin varlığını sürdüren, dünya ölçeğindeki yerini tayin eden bu güçtür.

Milletin yaşaması dilin varlığına, devletin gücü dilin gücüne işaret eder. Dilin yaşaması, güçlenmesi ve uluslararası ortamlarda kabul görmesi içinse o dille ilmî ve kültürel başarılar elde edilmesi, teknoloji ve içerik üretilmesi, hatta bu alanlarda öncü olunması şarttır.

"Türkiye Yüzyılı" istikrarın, enerjinin, üretimin, huzur ve refahın yüzyılı olduğu kadar sanatın, kültürün, felsefenin, edebiyatın, özellikle bunları üretecek, geliştirecek ve geleceğe taşıyacak olan Türkçenin de yüzyılı olmalıdır. Adını dünya ve medeniyet tarihine altın harflerle yazdıran asil bir milletin evlatlarına yakışan da budur. Geleceğin dünyasında Türkçenin yerini Türklerin belirleyeceği gerçeği asla hatırdan çıkarılmamalıdır.

Ekonomi Dili

Son zamanlarda öne çıkan konuların başında dünyadaki ve ülkemizdeki ekonomik gelişmeler geliyor. Enflasyon, halk ağzındaki karşılığıyla pahalılık, döviz kurlarında yaşanan oynaklık ve artışlar, faiz / kredi oranlarının ne olacağı sadece ekonomi çevrelerinin değil hemen herkesin gündemini meşgul ediyor. Konuya ilişkin her açıklama; nereden, kimden, hangi kurumdan veya kanaldan gelirse gelsin, ilgiyle takip ediliyor. Üstüne uzun yorumlar yapılıyor, öneriler dile getiriliyor; içi birtakım sevimsiz, anlamak için lügat gerektiren yabancı kelimelerle dolu teknik analizler ortaya konuyor.

Geçtiğimiz aylarda üst düzey bir ekonomi yöneticisinin açıklamasını dikkatle takip ettim. Maksadım sadece ekonomiye ilişkin gelişmeleri öğrenmek değildi. Söz konusu gelişmelerin ve buna ilişkin verilerin izahında kullanılacak olan dili de görmek istemiştim. Program süresince birtakım notlar aldım. İktisat terimleriyle, yabancı kelimelerle dolu konuşmada geçen yabancı kökenli kelimelerden bir kısmı şöyle: "bilanço, döviz, endeks, finansal, kredi, kripto, kur, likidite, makroekonomi(k), mikroekonomi, parite, portföy, reel, reel sektör, rezerv, risk primi". Kelimelerin çoğu, Türkçenin söz varlığına son yüzyılda girenlerden oluşuyor. İçlerinde, bilanço ve kredi gibi az da olsa Türkçeyle teması XIX. yüzyıla kadar gidenler de bulunuyor. Notlarımın arasında özgün şekilleriyle telaffuz edilmiş "IMF (Ay Em Ef), Yuro (Euro-Avro), Yurobond (Eurobond), Yuro bölgesi" vb. kelime ve kısaltmalar da yer alıyor.

Bunlardan başka "emsal, faiz, görece, gösterge, mali, öngörü teşvik, yansı" gibi dilimizin kelime dağarcığına asırlar önce girerek öz Türkçe vasfı kazanmış alıntılar da bulunuyor, dilimizdeki hikâyesi oldukça yeni Türkçe misaller de. Listede "fiyatlamak, sıkılaştırmak, sıkılık, toparlanmak" gibi yakın zamanlarda türetilmiş veya ekonomi merkezli yeni bir anlam yüklenmiş Türkçe kelimeler de var. Sayın yetkilinin demecinde dikkatleri çeken durumlardan biri, neredeyse tüm dünyanın bildiği ve her gün belli bir sayıda muhakkak telaffuz ettiği "pandemi" kelimesi yerine Türkçedeki karşılığı olan "salgın" kelimesini kullanması. Bu tavır, alkışı fazlasıyla hak ediyor. Ancak her şeyiyle âdeta malımız hâline gelmiş olan "mali" kelimesinin yerine, getirildiği her kelimede eğreti duran uydurukça karakterli "-sal" ekiyle genişletilmiş "parasal"ın tercih edilmesi, takdire şayan bu tavra gölge düşürüyor. "Mali disiplin"in terk edilip "para sıkılığı" gibi dilimizin kurallarına uygun bir seçeneğe itibar edilmeden "parasal sıkılık"ın tedavüle sürülmesine sevinmek mi gerek, üzülmek mi?

Demeci 10 dakikadan az süren üst düzey ekonomi yöneticisinin konuşmasında geçen bu kelime ve sözler, ekonomi dilinin de en az ekonominin kendisi kadar düşünülmesi gerektiğini açıkça gösteriyor. Günümüzde ülkeleri, toplumları paranın yönettiği muhakkak. Fakat paranın her şey anlamına gelmediği, dahası satın alamayacağı değerlerin bulunduğu da bir gerçek. Dil bunların başında geliyor. Dilin düşünceyi hem şekillendirdiği hem geliştirdiği hem de onun sınırlarını genişlettiği hatırdan çıkarılmamalı. Dikkatlerimizi "pahalılık, fiyat artışı, para şişkinliği" anlamındaki enflasyona çevirmek, bütün çabamızı bunun üzerinde yoğunlaştırmak bizleri ileride bazı acı gerçeklerle yüz yüze bırakabilir. Dildeki, dilin bir alt türü olan ekonomi dilindeki yabancı kelime enflasyonu ile dilimizde karşılığı varken, ısrarla yabancı olanları kullanma çabası da en az pahalılık kadar, para şişkinliği kadar tehlikelidir.

Ekonomiyi dış ve iç müdahalelerden muhafaza etmek kadar onun dilini korumak da asli görevlerimizden biri olmalıdır. Zira dil davası, Mehmet Kaplan'ın belirttiği gibi bütün davaların üstündedir. Peyami Safa, Mehmet Kaplan, Faruk Kadri Timurtaş, Nihat Sami Banarlı gibi ilim ve kalem erbabının uğruna ömürlerini sarf ettikleri bu kutsal dava, ekonomi dâhil, topyekûn seferberlik gerektiren bir meseledir.

Türkçenin Yeni Kelimesi "Liralaşma"

Türkoloji'de dilin edebiyat, tıp, hukuk gibi alt türlerine yönelik birtakım çalışmalar yapılmıştır. Hatta, bunların belirli bir düzeye ve hacme

ulaştığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte bazı alanların ihmal yahut göz ardı edildiği de bir gerçektir. Bunlardan biri de ekonomi dilidir.

İşte bu düşünceyle bir süreden beri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) genel ağ sayfasına yansıyan resmî açıklamalarını söz varlığı yönüyle takip ediyorum. Metinlerde ilk bakışta terimlerle dolu bir dil kullanımı göze çarpıyor. Bunların çoğu yabancı karakterli olup Türkçenin söz varlığına son yüzyılda giren İngilizce kelimelerden oluşuyor. İçlerinde "bilanço" ve "kredi" gibi az da olsa Türkçeyle teması XIX. yüzyıla kadar uzanan İtalyanca ve Fransızca sözcükler de var. Notlarımın arasında "emsal, emtia, mali, teminat, teşvik" gibi dilimizin kelime dağarcığına asırlar önce girerek Türkçe hüviyeti kazanmış alıntılar da bulunuyor; "girdi, görece, öngörü" gibi dilimizdeki hikâyesi hayli yeni örnekler de. Açıklamalarda "fiyatlama, katı yakıt, kur geçişkenliği, önceliklemek, sıkılaştırma, toparlanma" gibi yakın zamanlarda türetilmiş veya ekonomi merkezli yeni bir anlam yüklenmiş Türkçe kelimeler de göze çarpıyor.

TCMB'nin 2022 yılına ait kararlarında dikkatimizi en çok çeken kelimelerden biri de "liralaşma" oldu. Tespit edebildiğimiz kadarıyla bu yeni kelime, ilk kez 17.02.2022 tarihli "Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu" başlıklı açıklamada kullanıldı:

"*Alınmış olan kararların birikimli etkileri yakından takip edilmekte ve bu dönemde fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde yeniden şekillenmesi amacıyla TCMB'nin tüm politika araçlarında kalıcı liralaşmayı teşvik eden geniş kapsamlı bir politika çerçevesi gözden geçirme süreci yürütülmektedir. (...) TCMB, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşıncaya kadar elindeki tüm araçları liralaşma stratejisi çerçevesinde kararlılıkla kullanmaya devam edecektir.*"

Kelime, Banka'nın son açıklamasını yayınladığı 22.02.2022 tarihli toplantı karar metnine kadar konuyla ilgili hemen her açıklamada kendisine yer buldu. Sene sonuna kadar yayımlanan tüm raporlarda da yer aldı. Bundan sonraki yıllarda da yeni para politikasının bir sonucu olarak mezkûr kelimenin sıkça görüleceği şimdiden söylenebilir.

Türkçenin İtalyancadan alıntıladığı "lira" kelimesinden türetilen bu terim, ne güncel sözlüklerde var ne de terim sözlüklerinde. "Liralaşma (<*lira-laş-ma*)" yeni ekonomi modeliyle birlikte Merkez Bankası'nın

ve ekonomi çevrelerinin Türkçenin söz varlığına yaptığı bir katkı olarak duruyor. "Hane halkı, firma ve bankacılık kesimlerinin varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirası cinsi kalemlerin ağırlığını artırmak; sözleşme, fiyatlama ve ödeme işlemlerinde Türk lirasını temel almak" tanımıyla sözlüklere alınmayı bekliyor. TCMB'nin karar metinleri ve açıklamaları üzerine söz varlığı penceresinden yapılan bu kısa nazar; eğitimi hâlâ birçok yerde İngilizce yapılan, literatüre de aynı lisanın hâkim olduğu ekonomi dilinin ayrıca ele alınması gerektiğini açıkça gösteriyor.

Türk edebiyatının güçlü kalemlerinden Ahmet Haşim'in dil ve kelimeler hakkındaki düşüncelerini dile getirdiği "Kelimelerin Hayatı" başlıklı makalesi şu güzel cümlelerle başlar: "*Hiçbir şey lisan kadar bir ağaca müşabih (benzer) değildir. Lisanlar -tıpkı ağaçlar gibi- mevsim mevsim rengini kaybeden ölü yapraklarını dökerler ve tazelerini açarlar. Lisanın yaprakları kelimelerdir.*"

Devletimizin ve onun en temel kurumlarından Merkez Bankasının hayata geçirmek için güçlü destek verdiği "liralaşma stratejisi", kamuoyunda ciddi karşılık bulmuştur. Bunun ekonomiye yansımalarının ne ölçüde gerçekleşeceği ilerleyen dönemlerde daha iyi anlaşılacak. Ancak bu yeni stratejiye adını veren "liralaşma" sözcüğünün dil ve bilim çevrelerince benimsendiğini, dahası alkış aldığını şimdiden söylemek mümkün. O, Türkçe ağacının yeni açmış onlarca yaprağından yalnızca biri, hatta en yenisi. Yaşaması için işletilmesi ve kayıt altına alınması gerekiyor. Kelimeler kullanıldıkça yaşar. Bu, iktisatçılar başta olmak üzere Türkçe konuşan herkesin öz görevi. Kayıt altına alınacağı yerlerse sözlükler. Sözlük yazarlarımız, ilgili kurullar çiçeği burnunda bu kelimeye "liralaşmak, liralaşma stratejisi, liralaştırmak" gibi türev ve birleşikleriyle beraber eserlerinin yeni baskılarında mutlaka yer vermelidir.

"Türkçe Şûrası" Kitabı

1978 yılında D. Mehmet Doğan'ın öncülüğünde dil, edebiyat, sanat ve kültür sevdalısı bir grup yazar ve fikir adamınca kurulan Türkiye Yazarlar Birliğinin (TYB) yürüttüğü faaliyetlerde öncelik verdiği alanlar arasında Türkçe temalı çalışmalar yapmak da bulunuyor. Kuruluşundan beri bu anlayışla hareket eden ve bu doğrultuda

pek çok faaliyet gerçekleştiren Birlik, Cumhurbaşkanlığı'nca ilan edilen Yunus Emre ve Türkçe yılında Türkçe hassasiyetiyle bir kez daha temayüz etti. TYB'nin; Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ), Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği ve Yunus Emre Enstitüsüyle birlikte 26-27 Kasım 2021 tarihlerinde Ankara'da düzenlediği Türkçe Şûrası; ufuk açan, ezber bozan, Türkçenin temel sorunlarıyla yüzleşen ve geleceğine dair yol haritası ortaya koyan müzakerelerin gerçekleştiği, adına yakışır bir şölene dönüşmüştü. Gayesi, muhtevası ve düzenleniş biçimiyle yıl içinde icra edilen tüm programlardan ayrılmıştı.

Bilindiği üzere "şûra" kelimesi dilimize Arapçadan girmiştir. Hâlen "bir konuyu görüşmek için yapılan toplantı, danışma, bir alanla ilgili olarak teşkil edilen danışma kurulu" anlamlarıyla bu kelime dilimizde yaygın şekilde kullanılıyor. Aynı kökten türetilen "meşveret, müşavere, müşavir, istişare, müsteşar" kelimeleri de Türkçede öteden beri işlek. Özünde "istişare, fikir teatisi, müzakere"; ruhunda "saygı ve ortak akıl" bulunan bu terimin Türkçe muhtevalı bir ilmî toplantıya ad verilmesi, örneği daha evvel hiç görülmeyen bir uygulama olarak kayıtlara girmiştir.

Şûrada yapılan konuşmalar, programın paydaşlarından ASBÜ tarafından kitaplaştırıldı. Bununla birlikte eser; yalnızca toplantılarda yapılan konuşmaların metinlerini ihtiva etmiyor. Sunumların ve müzakerelerin özü mahiyetinde hazırlanan Şûra Sonuç Bildirgesi ve Şûra Raporu da kitabın ilk sayfalarında okuyucunun istifadesine sunuluyor. Katılımcıların dile getirdiği hususlarla yapılan müzakerelerin rapor hâline getirildiği bu kitap, editörün de ifade ettiği üzere (s. 7) "*tarihe not düşmek*" amacını da güdüyor.

Kitaptaki yazıların hepsi kıymetli bilgiler ihtiva ediyor. Ancak öncelikle belirtmek gerekir ki Şûra'nın Sonuç Bildirgesi ile Sonuç Raporu; satır satır okunması, üzerinde tefekkür edilmesi gereken bir metin. 12 başlıkta toplanan raporun ilk cümleleri Türkçe Şûrası'nın tertip gayesini açıkça ortaya koyuyor: "*Kültür bilgiyle, bilgi ise dille inşa edilir. Güçlü kültür için güçlü bilgiye, güçlü bilgi içinse güçlü bir dile ihtiyaç vardır. Köklü bir tarihe, zengin bir kelime dağarcığına ve yaygın bir kullanım coğrafyasına sahip olan Türkçe, bu kıstaslar bakımından güçlü bir dildir. Ancak onun yaşayan hafızasına ve tarihî sürekliliğine müdahale, önce dili, sonra bilgiyi ve nihayetinde kültür tahrip emiştir.*" (s. 13)

Dil bir insanın ve onun meydana getirdiği milletin kendini bulduğu ve ifade ettiği, dış dünya ile iletişim kurduğu gerçeklik zeminidir. Böylesine

önemli bir zemin sağlam olmalıdır. Sağlam olması banisinin fikren sıhhatine, üzerine çıkılan binanın ise selametine işaret eder. Türkçe konuşan herkesi, bilhassa eğitimciler, âlimler ve sanatkârları bu şuurla hareket etmeye davet eden raporda dikkati çeken tespitlerden birkaçı şöyle:

"*Geçmişte devletin dile müdahalesi menfi neticeler vermiştir. Hâlihazırda da devletin dile kâfi derecede hassasiyet göstermemesi menfi neticeler vermektedir.*" (s. 13)

"*Dile ilişkin tartışmalar ekseriya kelimecilik üzerinden yapılmakta, dil tartışmaları bir noktadan sonra kelime tartışmasına dönmektedir. Dilde esas olan cümledir.*" (s. 14)

"*Türkiye'de kültürle edebiyatın, ilimle edebiyatın bağı kesilmiştir. Üniversiteler ilme ruh veren, hayatiyet katan edebiyatı âdeta dışlamışlardır. Edebiyatsız bir kültür iddiası, ruhunu, kitleleri kavrayacak hareketliliğini kaybetmiş demektir. Türkçe hassasiyeti, akademinin ilgisi ve çabası olmadan sürdürülemez. Akademik dünya kendini ilgili alanın uzmanlık bilgisiyle sınırlandırmış gibidir. Akademik dünyanın dil alanında yeterince titizlik gösterdiği söylenemez.*" (s. 20)

"*Doğru ve güzel Türkçe her kademede, bilhassa akademide teşvik edilmelidir.*" (s. 31)

"Şahıs, yer ve kurum adlarının dilimizin, kültürümüzün değerleri doğrultusunda verilmesi sağlanmalıdır." (s. 31)

"*Türk Dil Kurumu devlet dilinin istikrarını ve düzenini sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.*" (s. 35)

Tercümeden hukuk diline, ders materyallerinin dilinden kitle iletişim araçlarının diline, imla ve noktalama bahislerinden sözlük ve gramer kitaplarına kadar hemen her konunun dille ilişkisini gözler önüne seren açıklamaların paylaşıldığı bu raporun uzmanlar ve yetkililerce madde madde müzakere edilmesinde büyük fayda var.

Kitapta başlangıç kısmındaki raporlardan başka "dil felsefesi-felsefe dili, konuşma dili, devlet dili, bilim dili, edebiyat dili, Türk dünyasında ortak Türkçe, tıp dili, akademi dili, medya dili, eğitim-öğretim dili" gibi konularda sunulmuş 43 yazı bulunuyor. Hepsi alanında uzman, işinde ehil kişilerce hazırlanan bu metinler, Türkçenin mevcut durumu ile geleceğinin yalnızca dil âlimlerinin meselesi olmadığını göstermesi bakımından ayrıca önemli. Aralarında hukukçu, felsefeci, edebiyatçı, hekim, eğitimci,

gazeteci, yazar ve şairlerin de yer aldığı katılımcıların tamamı Türkçenin ortak paydasını teşkil ediyor. Hem Şûra'ya hayat veren yazılarda hem sonuç raporunda "*Unutulmamalıdır ki dil herkesindir. Hassasiyet göstermek, herkesin meselesi ve mesuliyetidir.*" mesajının verilmeye çalışıldığı hemen fark ediliyor.

Şurası bir hakikattir ki Türkçenin sorunlarını konuşmak, bunlara çareler aramak, ortaya konan teklifleri hayata geçirmek için bu meselede ilmi, fikri, vehmi, imkânı ve yetkisi olan, Türkçeyle münasebeti bulunan kişi ve kurumların bir araya gelmesi elzemdir. Şair, yazar, akademisyen, eğitimci, sözlük yazarı, düşünür ve birçok ilim adamının yazılarını toplayan bu kitap, sözü edilen beraberliğin sağlanabileceğini en güzel şekilde ortaya koymuştur. Türkçenin her kesimden konuşurunu aynı masada birleştiren şûra, böyle bir toplanmanın mümkün, hatta ihtiyaç olduğunu bir kez daha göstermiştir. Gelinen noktada yapılması gereken ilk iş, vehimlerimizden, bilhassa ön yargı ve fikrisabitlerimizden sıyrılıp hepimizin ortak paydası olan Türkçe etrafında birleşmektir.

Dergiler

Cemil Meriç'in "hür tefekkürün kaleleri" şeklinde tanımladığı dergiler, 2022 yılında hem Türkçe konusuna hem de adı Türkçeyle özdeşleşmiş isimler ve eserlere kayıtsız kalmadılar. Gerek özel sayılar hazırlamak gerekse bir sayı içinde özel bir dosya oluşturmak suretiyle hazırlanan bu çalışmalar; yalnızca Türkçeye hizmeti geçmiş kişilerin hatırlanması ve geleceğe taşınması bakımından değil, dile dair meselelerin gündeme getirilmesi, temiz ve doğru Türkçe sevgisinin genç kuşaklara aktarılması, dahası dil şuurunun toplumda diri tutulması bakımından da büyük önem taşıyor.

İşte, *Hece* dergisinin Mayıs 2022'de okurla buluşan 305. sayısı "İbrahim Demirci Dosyası" ile bu düşünceler etrafından kaleme alınmış yazılardan meydana geliyor. Editörlüğünü Osman Özbahçe'nin yaptığı bu dosya; şair, yazar, çevirmen, musahhih bir şahsiyetin yanında Türkçe âlimi ve âşığı İbrahim Demirci'nin de yâd edilmesi ve hakkında derli toplu bir literatürün de teşekkül ettirilmesi amacını güdüyor.

2022, Türk Dil Kurumunun (TDK) kuruluşunun 90. senesiydi. 12 Temmuz 1932 tarihinde Türk Dili Tetkik Cemiyeti adıyla tesis edilen TDK,

dil mevzuunda ülkemizde her zaman tartışmaların ve meselenin tam merkezinde yer aldı. Şair ve yazar Ali Ural'ın idaresinde yayın hayatını sürdüren *Karabatak* dergisinin Eylül-Ekim 2022 dönemini kapsayan 64. sayısı, "Türk Dil Kurumu'nun 90. Yılında Türk Dilinin Dünü, Bugünü ve Yarını" adlı bir dosyayla okurun karşısına çıktı. Geniş yazar kadrosuyla dikkatleri üzerine çeken dosyada Türkçenin temel meseleleri, özellikle son asırda karşı karşıya kaldığı sorunlar cesur bir şekilde dile getirildi. *Karabatak* TYB tarafından dergi dalında "2022 Yılının Dergisi" ödülüne layık görüldü.

Daha önceki yıllarda görmeye alışık olduğumuz Türkçeyi güzel, etkili ve doğru kullanan kalem sahipleri yahut Türkçenin özel ve güzel mümessilleri için hazırlanan özel sayılar yahut dosyalar da 2022 yılında hazırlanarak raflardaki yerini aldı. 2021 yılının son günlerinde vefat eden Sezai Karakoç, 7 Haziran 2022'de ebediyete irtihal eden şair, hikâyeci, deneme ve çocuk edebiyatı yazarı Mevlana İdris Zengin; 23 Temmuz 2022 tarihinde aramızdan ayrılan deneme ve öykü yazarı Rasim Özdenören; UNESCO'nun anma yılı programlarına dâhil ettiği Süleyman Çelebi ve ölümsüz eseri *Vesîletü'n-Necât,* hakkında özel sayı yahut dosya teşekkül ettirilen isimlerden sadece birkaçı.

Kitaplar

2022, içinde bulunduğumuz sene yayımlananların yanında bir önceki yılda başlanan bazı çalışmaların mahsullerinin alındığı bir sene oldu. Hatırlanacağı üzere 2021 yılının önce UNESCO, ardından ülkemiz tarafından Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli ve Ahi Evren Yılı olarak ilan edilmesi sene içinde büyük bir hareketliliğin yaşanmasına vesile olmuştu. Faaliyetlerin yoğunlaştığı isimse Yunus Emre idi. Cumhurbaşkanlığımızca UNESCO'nun "Yunus Emre Yılı" kararına yapılan "Türkçe" ilavesi, senenin Türkçe açısından da bereketli geçmesini sağladı. Yıl münasebetiyle kurum ve kuruluşlar çeşitli etkinliklere imza attılar. Bilgi şölenleri, panel ve konferanslar, yarışmalar tertip edildi. Dergiler özel sayı çıkardı, kitaplar kaleme alındı.

Bu özel yıl münasebetiyle akademisyen Himmet Büke tarafından yayına hazırlanan *Yunus Emre Divanı Vatikan Nüshası*, 2022 yılının Mart ayında Cumhurbaşkanlığı İletişim

Başkanlığı Yayınları arasından çıktı. Önce İtalyan Türkolog Ettore Rossi'nin, ardından Alman bilgin Barbara Flemming'in Avrupa el yazmaları arasında görüp haber verdiği 26 Ocak 1629 tarihli Vatikan nüshasının neşri yılın en önemli gelişmelerinden biri oldu. Büke'nin paylaştığı notlara göre, yazma tam ve mürettep bir nüsha olmayıp mükerrer olanlarla birlikte 187 şiiri ihtiva ediyor. Diğer bazı nüshalarda olduğu gibi başında *Risâletü'n-Nushiyye,* devamında ise *Dîvân* yer alıyor.

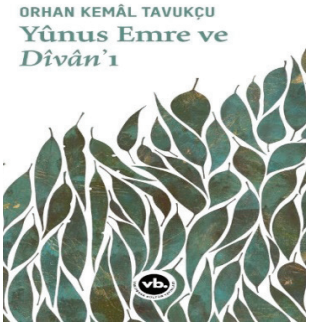

Yunus Emre merkezli bir diğer yayın, klasik Türk edebiyatı ve Yunus Emre konulu çalışmalarıyla dikkatleri üzerine çeken Orhan Kemâl Tavukçu tarafından yayımlandı. Tavukçu imzasını taşıyan *Yûnus Emre ve Dîvânı* adlı çalışma, Vakıfbank Kültür Yayınları arasından çıktı. Tavukçu, hâlen Yunus Emre konulu son yayın vasfı taşıyan bu neşrinde *Divan*'ın en eski beş nüshası ile 1485 yılına ait bir mecmuada bulunan şiirleri karşılaştırarak bir divan teşkil etti. 304 şiirin temsil edildiği bu divan, hem Yunus Emre ve Türkçe Yılı'nın hem geçtiğimiz senenin bir yadigârı olarak kayıtlara girdi.

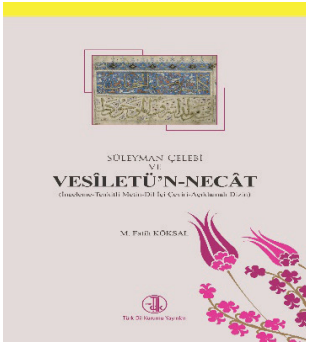

Türk Dili ve Edebiyatının en seçkin örneklerinden biri de Süleyman Çelebi'nin kaleminden çıkan *Vesîletü'n-Necât*, yaygın adıyla *Mevlid* isimli eserdir. Kadim medeniyetimizin en çok okunan ve sevilen Türkçe eserleri arasında yer alan bu şiirler, Peygamberimiz Hz. Muhammed'e karşı içten gelen sevgi ve bağlılığın bir ifadesi olarak kaleme alınmış olup edebî yönden yüksek değeri haizdir. 2022 yılının önce UNESCO, arından ülkemiz tarafından Süleyman Çelebi yılı olarak ilan edilmesi yıl içinde müellifin ve ölmez eserinin sıkça hatırlanmasına, hakkında çeşitli çalışmaların yapılmasına, vesile oldu. Bu eserlerden biri de Mehmet Fatih Köksal tarafından hazırlandı. Klasik Türk edebiyatımız üzerine yaptığı çalışmalarla öne çıkan Sayın Köksal'ın bu neşri, Süleyman Çelebi ve *Mevlid* araştırmaları bakımından önemli bir boşluğu dolduruyor.

Kelime Müzesi

2022, Türkçenin ilk müzesi vasfını taşıyan "Kelime Müzesi"nin açılışının

gerçekleştirildiği bir yıl oldu. Yazar Şermin Yaşar tarafından Türkçe kelime, atasözü ve deyimlerin anlam, yazılışı ve kullanımını çocuklara ve gençlere öğretmek amacıyla kurulan Müze, Ankara'nın Altındağ ilçesinde Anadolu Medeniyetleri Müzesinin karşısında yer alıyor. Ülkemizde bir ilk olma özelliği taşıyan müze, farklı ve özgün düşüncelerle teşkil edilmesi düşünülen başka örnekler için geliştirilebilir bir model özelliği sergiliyor.

Faaliyetler

2022 yılının UNESCO ve ülkemiz tarafından Süleyman Çelebi'nin vefatının 600. yılı münasebetiyle Süleyman Çelebi Yılı ilan edilmesi, seneyi müellif ile onun eseri *Vesîletü'n-Necât*'ın çokça anıldığı bir zaman hâline getirdi. Malum olduğu üzere 1409 yılında Bursa'da tamamlanan eserin yaygın adı *Mevlid*'dir. Kadim medeniyetimizin bu güzide eseri, Yunus Emre ilahileriyle birlikte en çok okunan ve tanınan dinî metinler arasında yer alır. Sene vesilesiyle üniversiteler ve çeşitli kurumlarca panel, sempozyumu tarzında muhtelif ilmî toplantılar tertip edilmiş, dergiler eliyle özel sayılar hazırlanmıştır.

Yakın tarihimizin özelde edebiyat, genelde ise düşünce dünyası bakımından çok yönlü isimlerinden biri Ahmet Hamdi Tanpınar'dır. 2022 yılı, hayat hikâyesi 1901-1962 yılları arasına rastlayan Tanpınar'ın vefatının 60. yıldönümüydü. Bu vesileyle sene içinde şair, romancı, deneme yazarı, edebiyat tarihçisi, öğretmen, akademisyen, milletvekili gibi birçok hüviyetle karşımıza çıkan Tanpınar hakkında birtakım ilmî toplantılar tertip edildi. Bunun yanında kitaplar kaleme alındı.

2022'nin Türkçe açısından kayda değer programlarından biri Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından tertip edilen 14. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu olmuştur. Yerli ve yabancı birçok Türkolog'u buluşturan bu oturumlar, son yıllarda düzenli olarak gerçekleştirilen bir etkinlik hüviyetiyle öne çıkıyor. Program, Türk dili araştırmalarına katkı sağlamanın yanı sıra dünyada Türkçeye duyulan ilginin artmasına da vesile oluyor.

TYB 2022 yılını zengin bir program içeriğiyle geçirdi. Gerek Ankara'daki merkez gerekse İstanbul, Konya, Sakarya, Elazığ, Bursa, Kayseri, Şanlıurfa, Erzincan, Trabzon gibi şubeler; dil, edebiyat, tarih muhtevalı çok sayıda etkinliğe imza attı. Panel, konferans, bilgi şöleni, çalıştay şeklinde tertip edilen bu programlar daha sonra kitaplaştırılarak üniversitelere ve kütüphanelere ulaştırılıyor.

Kayıplar

2022 yılı, gerek Türk edebiyatı gerekse Türkoloji açısından bazı kayıpların yaşandığı bir sene oldu. Sözlük bilimi, Çağatay Türkçesi gibi çalışmalarıyla tanınan; *Türkçe Alıntılar Sözlüğü, Türkçe Verintiler Sözlüğü*, Çağatayca El Kitabı gibi telif yahut tercüme niteliğindeki eserleriyle adından söz ettiren Günay Karaağaç 2021 yılının son günlerinde vefat etti. Araştırmalarının merkezini Çağatay Türkçesi ve Ali Şir Nevayi'nin teşkil ettiği bir diğer isim olan Kemal Eraslan, 13 Temmuz 2022 tarihinde aramızdan ayrıldı. Türkoloji'nin bir başka kaybı Tuncer Gülensoy oldu. Türkoloji'ye *Türkçe El Kitabı, Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü, Kütahya ve Yöresi Ağızları* gibi araştırma, inceleme ve sözlük türlerinde birçok kitabı kazandıran Gülensoy, sadece çalışmalarıyla değil yetiştirdiği öğrencilerle de dil, edebiyat ve tarih araştırmalarına büyük katkı sağlayan isimlerden biriydi. Türkoloji'nin son kaybı ise Hüseyin Ayan oldu. Klasik Türk edebiyatı alanındaki çalışmalarıyla bilinen Ayan, 2022'nin ilk aylarında fani âlemdeki yolculuğunu tamamladı ve ebedî âleme irtihal etti.

Minyeli Abdullah romanıyla hafızalarda yer edinen; deneme, inceleme, oyun, sözlük, biyografi, düşünce türlerinde kaleme aldığı çok sayıda eserle geride büyük bir külliyat bırakan Hekimoğlu İsmail, yılın ilk günlerinde Hakk'a yürüdü. Asıl adı Ömer Okçu olan yazar, duygu ve düşünce dünyamızda derin izler bırakan pek çok çalışmaya imza atmıştı.

Tanınmış şair, hikâyeci, deneme ve çocuk edebiyatı yazarı, yayımcı Mevlâna İdris Zengin, memleketi olan Kahramanmaraş'ta 7 Mayıs 2022 Salı günü vefat etti. Maraş'ta "sekizinci güzel adam" olarak da anılan Mevlâna İdris, özellikle çocuklar için eserler kaleme aldı. Onlar için, çağımızın gerçeklerine, yaşantısına uygun edebî ürünler nasıl yazılması gerektiği konusuna eğildi, örnek mahiyetinde eserler yazdı. Zengin, yakalandığı hastalık sonucunda genç yaşta ebedî âleme göç etti.

Türk edebiyat ve düşünce hayatının önemli isimlerinden Rasim Özdenören, Ankara'da 23 Temmuz 2022 tarihinde aramızdan ayrıldı. Öykü ve deneme türündeki düşünce kitaplarıyla akıllarda yer eden yazar; *Gül Yetiştiren Adam, Müslümanca Yaşamak, Ruhun Malzemeleri, Hışırtı, Çok Sesli Bir Ölüm, Hastalar ve Işıklar, Aşkın Diyalektiği* başta olmak üzere 40 civarındaki eseriyle her daim edebiyat, sanat ve düşünce dünyamızdaki yerini hep canlı tuttu.

2022 yılı güzünün ilk günleri, Türk tasavvufi düşünce ve sanatının önemli isimlerinden Ömer Tuğrul İnançer'in vefatına rast geldi. 4 Eylül

2022 günü ebedî âleme irtihal eden İnançer; *G*önül Sohbetleri*, Dinle Neyden/Mesnevî Sohbetleri, Muhabbet Peygamberi Hazreti Muhammed, Bir Muhammedî Âşık Hazreti Mevlânâ* gibi eserleriyle gönüllerde taht kurmuştu. Son yıllarda 17 Aralık günü Konya'da tertip edilen Şeb-i Arûs Hz. Mevlana'nın Vuslat Yıldönümü Anma Törenleri'nde Mevlevilik ve Mevlana hakkındaki konuşmalarıyla herkesin yakından tanıdığı bir isimdi.

Yılın Kelimesi

Kültür ve medeniyetimizde "İtibar sonadır." şeklinde arka planında İslam inancı bulunan bir söz vardır. Aynı yaklaşımla yazının sonuna saklanan bu bölümde hem bir fikrimizi paylaşmak hem de dil, kültür, sanat, bilhassa Türkçe konusundaki hassasiyetine yakından şahit olduğumuz Türkiye Yazarlar Birliği'ne bir önerimizi iletmek istiyoruz.

Malum olduğu üzere dil, toplum hayatında karşılaşılan her türlü hadisenin yansımalarının hızlıca takip edilebildiği ortamlardan biri. Belki de en başta geleni. Dolayısıyla canlı, dinamik bir yapıya sahip. Her yıl bünyesindeki bazı kelimeleri kaybettiği gibi dağarcığına yeni terimler, kelimeler, kavramlar de dâhil edebiliyor. Teknolojinin gelişmesi, küreselleşme gibi faktörlerse bu girişi hayli hızlandırıyor. Bazen de dünyada ve ülkede yaşanan bir hadiseye, gelişmeye bağlı olarak bir kelime çabucak yaygınlaşıyor. Deyim yerindeyse, seneye damgasını vuruyor. Mesela 2013 yılında *selfie* (öz çekim), 2020'de ise *pandemi* (salgın) kelimeleri hızlı bir şekilde bütün dünyanın gündemine girmiş, yediden yetmişe herkesin her gün onlarca kez kullandığı kelimeler olmuştu. Birincisi ilk kez üretilen, insanların ilk defa duyduğu bir kelimeydi, diğeri ise dillerde daha önce var olan fakat yeni bir olayla yıldızı parlayan bir tıp terimiydi. Bu düşünceden hareketle bazı ülkelerde belli başlı sözlükler veya o ülkelerin dil kurumları, yılın kelimesini belirleyip kamuoyuna ilan ediyor. Yaklaşık yarım asırdır bu uygulamayı sürdüren ülkeler, 1990'lı yılların başından beri devam ettiren sözlükler ve kuruluşlar var.

İşte Türkiye Yazarlar Birliği her yıl ülkemizde yaşanan ticari, siyasi, içtimai, kültürel ve sportif gelişmeleri dikkate alarak o sene ilk defa kullanıma giren, toplumda öne çıkan veya senenin ruhuna uygun düşen kelimelerden birini yılın kelimesi olarak seçmeli. Bunu yaparken o kelimenin toplumda ifade ettiği mana, yapısı, kökeni, Türkçenin fıtratına, gelişimine uygunluğu gibi içtimai, lengüistik kıstasları esas almalı. (Birden fazla kelime belirlenmişse bunlar için son aşamada anket düzenlenebilir.) Sonuç yahut alan uzmanı, fikir ve kalem sahibi kimselerden müteşekkil

heyetçe varılan karar da yeni yılın ilk gününde kamuoyuyla paylaşılmalı. Böylece TYB kuruluşundan beri başarılı ve istikrarlı bir şekilde devam ettirdiği güzel faaliyetlerine bir yenisini daha eklemiş olur.

İnsanımızdaki Türkçe şuurunun, dikkat ve hassasiyetinin artmasına vesile olacağına inandığımız bu uygulamanın bazı ülkelerde hayli zamandır süregelen örnekleri var. İngiltere'de *Oxford*, *Merriam-Webster*, *Collins*, *Cambridge* gibi sözlükler, Amerika'da American Dialect Society bunu epeydir devam ettiriyor. Almanya'da 1977 senesinden beri Alman Dil Kurumu tarafından yılın kelimesi belirlenip ilan ediliyor. Japonya da yılın kelimesini seçen ülkeler arasında. Maksadımız, bu ülkeleri taklit etmek değildir. Fakat güzel, doğru, yararlı olanı almakta da asla bir beis görmüyoruz.

Anılan sözlükler ve kurumlar, kelimeleri tespit ederken takvim yılı içinde en çok tıklanma, internet ve sosyal medya ortamlarında kullanılma, arama motorlarında sıkça aranma, gazete ve dergilerde çok görülme gibi kıstasları esas alıyorlar. Bu amaçla sözlük editörleri ve yazarları, yıl boyunca yaygın olan kelime ve kelime gruplarını takip ediyorlar. Bunların metin havuzundaki sıklık istatistiklerini çıkarıyorlar. Bunun yanında ilk kez türetilmiş olma, güncel bir konuyla / sorunla ilgisi bulunma, dil tarihinde daha evvel örneklerinin bulunması gibi dil bilimsel ölçütlerden de istifade ediyorlar. Eldeki bütün verileri birlikte değerlendirerek nihai kararı veriyorlar. Fakat Almanya'da ise bu sene Başbakan Olaf Scholz'un Rusya-Ukrayna Savaşı esnasında sarf ettiği şu cümleler tercihte etkin rol oynadı. Onun "Rusya'nın Ukrayna'yı işgali bir dönüm noktasına işaret ediyor. Savaş sonrası düzenimizin tamamını tehdit ediyor." şeklindeki demecinde yer verdiği "dönüm noktası", yılın kelimesi ilan edildi.

Mamafih, *Oxford* sözlüğü geçtiğimiz yıl yöntem değişikliğine giderek karar aşamasında halkın tercihine de başvurdu. Sözlük yetkilileri yukarıda zikredilen kriterler ışığında tespit ettikleri 3 kelimeyi son tahlilde anket yoluyla kamuoyunun dikkatine sundular. İlk kez denenen bu yöntem sonunda argo karakterli "goblin mode", senenin diğer popüler kelimeleri "metaverse" (sanal âlem) ile "standwith"in (yanındayım) önünde açık ara farkla birinci oldu. "Cin modunda (olmak), cin moduna geçmek" anlamlarına gelen bu kelime; "dağınık, tembel, şımarık, istediği her şeyi yapan" kimseleri veya salgın sonrasında sıkça karşılaşılan bu türden insanlık hâllerini anlatmak için kullanılıyor. Diğer sözlüklerden *Merriam-Webster* "gaslighting" kelimesinde karar kıldı. Sözlükte "gaz lambası" karşılığıyla yer alan bu kelime; "zihni manipüle eden, fena hâlde yanıltıcı,

aldatıcı davranış" manasıyla yılın kelimesine layık görüldü. *Collins* ise "permacrisis" kelimesini tercih etti. "Uzun istikrarsızlık ve güvensizlik dönemi" karşılığındaki kelime, dünyanın içinden geçtiği dönemin genel manzarasına ışık tutuyor.

Gelelim Türkçeye... En başta şunu ifade etmekte fayda var. Takip edebildiğimiz kadarıyla Türkiye'de şu ana kadar resmî ve/veya özel kurumlarca "yılın kelimesi" adıyla gerçekleştirilmiş bir uygulama vb. yok. "Türkiye'de de böyle bir gelenek başlasın. Türk Dil Kurumu bu hayırlı işe öncülük etsin." düşüncesiyle birkaç sene evvel Kurum'a yaptığımız çağrı da ne yazık ki karşılık bulmadı. Bugüne kadar diğer ilgili kurumların ve sözlük yazarlarının da böyle bir çabasına şahit olmadık.

Üzerinde yaşadığımız topraklar, dünyada yaşanan sorunların etkilerinin yanında nevi şahsına münhasır pek çok hadisenin de cereyan ettiği bir ülke. Dahası, gündemin çok hızlı değiştiği bir memleket. Son takvim yılı içinde şahit olduklarımız düşünüldüğünde ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır. Dolayısıyla bu yoğun gündem içinden yılın kelimesini belirlemek de zor olacaktır. Burada her kesimin, herkesin bir fikrinin yahut tercihinin olacağı muhakkak. Birden fazla kelimenin öne çıkması da muhtemel ve mümkün. "Türkiye Yüzyılı, seçim, aile, z kuşağı, aşı" gibi pek çok siyasi, ticari, içtimai kelime veya kelime grubu da aday gösterilebilir. Hepsinin haklı gerekçesi de vardır. Fakat bir kelime teklif etmemiz gerekirse bu; yeni ekonomi modelinin merkezinde yer alan, halkı Türk lirası cinsinden varlıklara teşvik eden ve dilimiz için de taze bir örnek teşkil eden "liralaşma" olurdu.

deneme

Hüseyin Akın

DENEME OKUR YAZARLIĞI

Hüseyin Akın

Edebiyatımızda deneme türünün belli bir yaşın altına düşmediği bir yıl geçirdik. Her ne kadar belli bir yaşla sınırlı okuyucu kitlesini muhatap almak gibi bir hedefi olmasa da deneme türünün orta yaş ve üzeri yaş grubuna hitap etmek gibi bir teamüle sahip olduğunu söylersek sanırım abartmış olmayız. Bu yönelimde denemenin şifahi kültüre dayanan karakterinin de rolü vardır. Ân içinde konuşma konuşulan şeyden sadır olanın üzerindedir. Konuşanla dinleyen (konuşmaya katılan)'in birlikte vakit geçirmesi muhabbetin içeriğinden daha önde seyreder. Kurulan cümlenin dile yakışması diye bir şey varsa bu denemedir. İçinde duygu dünyası kadar mizaca dair unsurları, tereddütleri, istifhamları ve hayat içerisinde oturmayan şeyleri de barındırır. Dil kıvamını bu devinimsel hareketliliğinde bulur. İlkokul sıralarından itibaren denemeyi hayat bilgisinin düşünmeye dayalı bir enstrümanı kılmamız gerekiyor. Yaşadığımız hayatın açık uçlu olduğunu düşünürsek çocuklarımızın ve gençlerimizin yaşadıkları hayata uyumlu bir dil geliştirebilmeleri için denemenin açık uçlu imkânlarından yararlanmalarının önemini kavramak kolaylaşacaktır. Çocuk edebiyatı çerçevesinde deneme eserlerinin yok denecek kadar az olması bu alandaki boşluğun sistematik bir şekilde devam ettiğinin bir göstergesi. Bu anlamda 2022 yılında da değişen fazla bir şey olmadı. Çocuk edebiyatının süregelen şiir, masal, bilmece, tekerleme ve efsane gibi türlerinin ötesine geçilemediği gibi deneme yaşı hâlâ orta yaş grubu seviyesinde kaldı. Feyza Kartopu'nun "Zamanın Şarkısı-Çocuk Dürbünüyle Denemeler" kitabını bu anlamda kaideyi bozan istisnalar hanesine dahil edebiliriz. 12 denemeden oluşan bu kitap kimi zaman hatıraya kimi zaman da hikâyeye göz kırparak çocukların ilgi ve eğlence dünyasına uyarlı ve duyarlı olmayı başarıyor. Belki bir mektup tadında biyografi kitabı olarak takdim edilebilir, fakat mektubun, denemenin, günlüğün ve gezi yazılarının da deneme bünyesinde kimlik bulup anlam kazandığı bir dünyada Yunus Meşe'nin Fethi Gemuhluoğlu üzerine yazdığı "Türkiye Kadar Bir Adam" kitabını da bu özgün çocuk deneme kitaplarına dahil edebiliriz.

2022 yılı boyunca çıkan deneme kitaplarından bir kısmını bu bölümde ana hatlarıyla da olsa tanıtmaya çalıştık. Yine bu çalışmamızda yıl boyu yayımlanan deneme kitaplarının bir listesi de yer almakta. Hiç kuşkusuz dikkatten ve gözden kaçan isimler ve eserler olabilir. Bu eser sahiplerinden kusurlarımızın bağışlanmasını diliyor, anlayış bekliyoruz. Deneme türünün edebiyatımızda edebi kamuyu hareketlendirecek etkide bir yazınsal dinamizme sahip olması dileğiyle...

AKADEMİSYENLER NEDEN DENEME YAZAMAZ

İlk başta ütülü bir pantolon kadar tedbirlidirler. Tedbir ve temkin denemeciyi kasar. Duygularına dipnot düşemeyeceği için mümkün mertebe ispata ve kaynağa yönelik cümleler kurmak zorunda kalırlar. Akademisyenler disiplinsizliğe gelemezler. Uzun cümle kurmaya alışıktırlar. Yazarken kahkaha atmak, gözyaşı dökmek ve okuyucuyla içli dışlı olmak onlara göre değildir. Hiçbir denemeci sıkılmış yumruğunu şakaklarına yaslayarak yazıya giriş yapmaz. Arkaya yaslanır, sözcükleri serbest bırakır ve nerede yazarsa yazsın kendini evinde hissederek metnin içine doğru yayılır. Okuyucunun karşısında istediği zaman her cümle bacak bacak üzerine atar. Özelini sır tutabileceğine inandığı okuyucusuyla paylaşır. Akademisyenler gülüp geçemezler sadece gülüp kalırlar. Bu durum onların serbest metinlerde donup kalmasını sağlar. Kim ne derse desin deneme düzyazı değildir, öykünün düzyazı olmadığı gibi. Devinim, salınım ve kendine özgü tırmanma şeridine tabi olması hasebiyle deneme yükseklerde gözü olan bir yazın türüdür. Denemenin bir adım öncesi sohbettir. Sohbeti nutuk ve hitabetten ayıran şey ise cana yakınlıktır. Düzyazı (makale, tez vb.) zihne ve kafaya yakın dururken deneme cana yakın durur. Size bir şeyi itiraf edeyim ki bu yazıyı bu fakir Erzurum-İstanbul dönüşü uçakta yazmaktadır. Eğer bir parça harbiliği ve de hasbiliği varsa akıllı telefonun Word belgesinde kendini daha rahat hissetmesi sayesindedir. Bu yüzden içinde bir yığın hata ve yanılma payı taşımaktadır. Deneme yazın tişört, kışın çizgili boğazlı kazak giyer. Paltosu değil montu veya gocuğu vardır. Siz bunu kalkıp değerli yazar Mustafa Özçelik'e sorsanız eminim o da aynısını söyleyecektir. Akademisyenlerin metnini okumakta niçin zorlanırız? Pişirdikleri yemeğin malzemeleri müfredata uygundur da onun için. Standardın dışında bir çeşni denemeye yaklaşmazlar. Cemal Süreya düzyazıyı uçağa binmeye ikna etmişti. Akademizme teslim olmuş akademisyenlerin metinleri bir adam boyu yükselemez. Uçağa binmekten de içtinap ederler. Şiirin ve şairin kanatları vardır, öykü, roman ve deneme de öyle. Düzyazı bu hayalini uçağın

kanatlarına oturarak giderebilir ancak. Kaideyi bozmayan istisnaların hakkına girmeyelim bu arada. Sayıları az da olsa bazı akademisyenlerin çok başarılı denemeler yazdıklarını söyleyebiliriz. Onların denemedeki bu başarıları hiç kuşkusuz şiir, öykü ya da roman gibi edebi türlerdeki başarılarının bir uzantısıdır. Zaten bu istisnalar da özgür ürünler vermeyi akademizme tercih etmiş isimlerdir. Deneme şenlikli bir yazın türüdür. Bu şenlikli durum kimi zaman yazıdan yazara sirayet edeceği gibi kimi zaman da yazarın mizacının doğal bir sonucudur. Zira deneme sohbete dönük bir dilin yazıda kendini gösterme serüvenidir. Tezler notlandırılıp saklanmak içindir. Nasibi olanlar arşivden çıkıp gün ışığına kavuşurlar. Bir adım daha ileri giderek diyebilirim ki deneme yazarlarıyla çok kolay anlaşabilir, şakalaşabilir hatta birlikte gökyüzüne bakabiliriz. Akademisyenler ise ellerinde tuttukları ipi bir yere bağlama telaşından dolayı yazmanın keyfine varamazlar. Elbette burada bir hüküm vermek değil gayemiz. Nihayetinde şu an yaptığımız da bir denemenin peşine düşerek nerelere kadar gidebileceğini kestirebilmekten bağımsız değildir.

BOĞAZİÇİ-MUSTAFA KUTLU

Mustafa Kutlu'nun "İstanbul Gezi Yazıları" serisinin üçüncüsü "Boğaziçi" 2022 yılı başında okuyucusuyla buluştu. İstanbul'a gitmeyi kendine gelmek olarak kabul eden Kutlu İstanbul'u bir tarihçi değil bir hikâye yazarı olarak gezdiğini vurgulayarak giriş yapmış kitaba. Üçüncü İstanbul gezi yazıları Boğaziçi'ne ayrılmış. İlk durak, Yıldız'daki Yahya Efendi Dergâhı. Yahya Efendi Dergâhına gidip de Yahya Efendi'den bahsetmeden geçmek olmaz. Bu bölümde Yahya Efendi'nin şiirleri ve hakkında bilinen menkıbeler yer alıyor. Buradan aşağıya doğru inince sağda Denizcilik Anadolu Lisesi'ne göz atıp maarif meselesine -Anadolu Liselerinin eğitimize katkısı- değinmeden geçmiyor Kutlu. Ortaköy güzergâhı Çırağan Sarayı, Kabataş Erkek Lisesi, Ortaköy merkez, Ayios Fokas Manastırı'nı okurcasına dolaşıyor. Bu arada Mustafa Kutlu'nun "Kanarya" ve "Yoksulluk İçimizde" hikayelerini Ortaköy sahilinde bir çay bahçesinde yazdığını öğreniyoruz. Beşiktaş- Bebek arası Muallim Naci Caddesi güzergahından Arnavutköy, Bebek, Bebek'teki Fuzuli Heykeli'ne bakış fırlatarak Bebek Camiine, Yılanlı Yalı'ya ve oradan da Tevfik Fikret'in yuvası Aşiyan'a doğru bir gezintiye çıkıyoruz. Bir şehri, bir semti ya da bir bölgeyi gezmek başlı başına bir okuma biçimi. Mustafa Kutlu'nun Boğaziçi cevelanı sadece eski eserleri, mabetleri ya da orada geçirilen zamanları kapsamıyor. Bahçeler, ağaçlar, lezzetler ve içecekler de var. Baltalimanı, Boyacıköy, Emirgan ve İstinye'yi bu atmosfer içinde dolaşıyoruz. Kutlu'nun gezdiği semtlere dair ayrıntılarında ayrı bir tat

var. Bir pazar günü Yeniköy'ü gezerken sözü semt insanının öğleye kadar yatmasına getirmesi gibi. Boğaziçi'nin meşhur ve sayfiye semtlerinden Tarabya ve Kireçburnu'na oradan Büyükdere ve Sarıyer'e uzanan bir gezintiyle Boğaziçi'nin Avrupa yakası noktalanıyor. Asya yakasında ise Anadolu Kavağı, Beykoz, Paşabahçe, İncirliköy, Çubuklu, Kanlıca, Güzelce Hisar, Göksu, Küçüksu, Kandilli, Vaniköy, Çengelköy, Havuzbaşı, Küplüce, Beylerbeyi ve Kuzguncuk'tan Üsküdar sınırına kadar karadan bir Boğaz turunu tamamlıyoruz. Mustafa Kutlu'nun İstanbul üzerine yazdığı diğer kitaplar gibi bu kitap da görünmeyen fotoğraflarla dolu. Geçmişle günümüz arasında değişen zaman, değişen mekân ve değişen İstanbul zaviyesinde ne çok şeyin gelişme adına değişip dönüştüğünü bu kitapta daha yakından görebilirsiniz.

(Boğaziçi- Mustafa Kutlu-Dergâh Yayınları)

BOŞLUK DEĞİL HAYAT

Ercan Ata edebiyatın şiir, öykü ve deneme alanlarında ürünler veren bir yazar. 2022 yılında deneme türünde yayımlanan "Boşluk Değil Hayat" isimli kitabı ile dikkat çekti. Kitap 90 sayfa ve 6 bölümden oluşuyor. Uzaklara Doğru, Boşluk Değil, İnsanlık Hâli, Oradan Buradan, Ömür Serüveni ve Kısaca Hayat bölümlerini oluşturan denemelerin ağırlık noktası soyut kavramlar ve ruhsal bakış. Yatay değil dikey bir bakışla içe dönük yazılardan oluşan denemeler. "Bize Kalan Huzur" denemesinde huzur adına içe değil dışa doğru arayış ve inişler yapmakta ısrar eden insanların şaşkınlığı konu edilirken, "Boşluk" denemesinde içimizdeki boşluğun hangi yitimlerden kaynaklanıp birer oyuğa dönüştüğü, "Yalnızlık" denemesinde ise insanoğlunun dört duvar arasında tamamlamaya çalıştığı beyhude ömrünün kederli bakiyesi üzerinde iz sürülüyor. Kitapta yer alan deneme başlıkları da aynı sükûnetten payını almış kavram ve kelimeler. Yalnızlığın kapı komşusu ıssızlık, bütün dünyanın bütün seslerden arındırmış hâli olan sessizlik, insanın fıtrî korkusu kaybetmek, hayatımızı ahtapot gibi saran kötülük, ömrümüzü kayda değer kılan iyilik, değerini yitirdiğimiz zaman anladığımız özgürlük kitapta müteakip deneme başlıklarını teşkil ediyor. Çirkinlik, güzellik ve uyku da bir yanıyla bu soyut kavramlar senfonisine eşlik ediyor. Arkadaşlık, gurbet, kış, dostluk, gurbet, kış şarkıları, çocukluk, gençlik, hastalık, ölüm, yaşlılık, tasavvuf gibi insana sürünerek geçen temaların yanı sıra, hayata düşülen notlar kitap boşluğunu dolduran konular arasında yer alıyor. İki yıllık yazma

sürecinde kaleme alınan bu denemelerde Ercan Ata çürüyen, tefessüh eden bir dünyada çağın yanlış gidişatına inat temiz ve duyarlı bir vicdan olarak kalabilmenin yollarını gösteriyor.

(Boşluk Değil Hayat-Ercan Ata-Ötüken)

BİRBİRİNE KARIŞMAYAN İKİ DENİZ (Kâmil Yeşil)

"Birbirine Karışmayan İki Deniz" kitabı Kâmil Yeşil'in Türk şirinin iki usta ismi İsmet Özel ve Sezai Karakoç üzerine yazdığı karşılaştırmalı denemelerinden oluşuyor. Yazar kitabında bu iki şairin düşünce dünyası ve şiir anlayışının yanı sıra kendisinin bizzat iştirak ettiği sohbetlerden edindiği izlenimleri işliyor. Kitapta İsmet Özel şiiri tahlilleri yanı sıra şairin "Türklük" üzerine düşüncelerine de değiniliyor. Sezai Karakoç'un II. Yeni serüveni, Necip Fazıl ile usta- çırak ilişkisi, Sezai Karakoç ile arkadaşlıkları "Birbirine Karışmayan İki Deniz" kitabında yer alan denemelerin konularını oluşturuyor. İki şairin dünya ve ahiret görüşlerindeki müşterekliğe rağmen, hayatı kavrama üslubu noktasındaki özgünlükleri usta bir öykücünün kaleminden kendini rahatlıkla okutuyor.

(Birbirine Karışmayan İki Deniz-Kâmil Yeşil-Şule Yayınları)

TEKNE KAZINTISI

2022 yılında yayımlanan deneme kitaplarından biri de İsmet Özel'e ait "Tekne Kazıntısı". Ülkemizde meselelerin önünden ve arkasından "Acaba bu konuda o ne der?" diyebileceğimiz isimlerin başında İsmet Özel gelmektedir. Özel, düşünülmeyeni düşünebilme güç ve yeteneğiyle nitelikli okur ve cins beyinlerin merakına özgün cevaplar sunabilen bir şair. Şair diyorum, zira şiirinin derinlikleriyle düşünce dünyasının uzantıları arasında okuyucunun hep bir kesişme noktası bulabileceği bir isimdir o. Türkiye'nin gidişatına dair meselelere çözüm yolları arayan, meselelerin özüne ve kökenine inen yaklaşımların yer aldığı kitapta Özel okuyucularını mesuliyet bilincine sahip olup olmadıkları konusunda bir tür özeleştiriye davet ediyor. Memleket meseleleri karşısındaki duyarlı duruş sahibi olmakla öldükten sonra ardımızda nasıl bir vatan bıraktığımız konusunu aynı bilinç içerisinde değerlendiriyor. "Tekne Kazıntısı"nda Lozan Antlaşmasından sömürü unsuruna dönüşen Pandemi 'ye ve üstat Sezai Karakoç'un vefatı sonrası toplumsal reflekse kadar birçok konu yer alıyor.

Kitaptan bir kesit:

Türk topraklarında ömür tüketmenin çamurda yüzmeğe eşdeğer olduğu zihnime çakılıdır. Eğer Allah bana hidayet nasip etmeseydi aynı görüşü ileri sürecek miydim? Büyük bir ihtimalle hayır. Eğer günü gelip de bir gün Müslümanlığımı idrak etmeseydim Türk olmamdan gelen gücün diyar-ı Rûm'un İslamlaştırılmasından ve bu topraklar üzerindeki hâkimiyete göz diken Haçlı ordularının defaâtle İslâm askerleri tarafından mağlup edilmesinden doğduğunu anlayamayacak ve Türkler olarak yazımızın elimizden alınmasının düpedüz İslâm düşmanlığı olduğuna akıl erdiremeyecektim.

(Tekne Kazıntısı -İsmet Özel-Tiyo Yayınları)

CİLVELİ YAZILAR

Cilveli Yazılar kitabı İbrahim Demirci'nin merhum Asım Gültekin'in isteği üzerine kaleme aldığı ve bazı yerlerde müstear olarak yayımladığı denemelerden oluşmaktadır. Bu denemeler Genç Cafcaf, Cafcaf, CF ve Hacamat dergilerinde İrfan Ekinci, Cımbızcı Cafer, Sezgin Dirican gibi müstear isimlerle yayımlandı. Kitaptaki başlıklardan bazıları şunlar: Ahmet Haşim'in Muradı, Fuzuli'nin Tosboğası, Cımbız Peşrevi, Hoş Gelenler, Boş Verenler, Mustafa Şerif Onarmaz, Evlerinin Önü Niyazi Değil, Gıdı Gıdı, Çorba Çıkmazı, Islak Terlik…Başlıklardan da anlaşılacağı gibi Cilveli Yazılarda İbrahim Demirci'nin daha nükteli ve ironik yanıyla tanışıyoruz. Bu yazılar kendini kolay okutan, yer yer gülümseten, güldürürken eleştiren deneme örnekleri.

(Cilveli Yazılar- İbrahim Demirci-LORAS Yayınları)

HORMONLU KAFALAR (Orhan Duru)

Orhan Duru ismi Türk Edebiyatı'nda bilimkurgu denilince ilk akla gelen, öykülerinde fantastik olanla ironik olanı birlikte işleyebilen aynı zamanda kara mizahın usta kalemi olarak bilinir. 2009 yılında hayata veda eden Duru'nun çok yönlü bir yazar olduğunu ve ömrünü yazıya adadığını biliyoruz. O öykücü, gezi ve tiyatro yazarı, köşe yazarı olduğu kadar iyi bir denemecidir de. Hormonlu Kafalar onun en bilindik deneme kitabıdır.

İlk baskısı 1992'de yayımlanan "Hormonlu Kafalar" deneme kitabının 2. Baskısı 2022 yılı başında YKY'dan çıktı. Kitap doğa, insanlar ve canlı

yaratıklar üzerine yazılmış denemelerden oluşuyor. Orhan Duru sade ve ironik üslubuyla kaleme aldığı denemelerinde ülkeleri, iklimleri ve isimleri dolaşıyor. Frankestein'den Zati Sungur'a kadar uzanan yazıları deneme kılan şeyin sadece üslup değil aynı zamanda konu seçimindeki çeşitlilik ve renklilik olduğu okuyucunun gözünden kaçmıyor.

(Hormonlu Kafalar-Orhan Duru-YKY)

KALBE AÇILAN KAPILAR- Arif Dülger

Arif Dülger, 80'li ve 90'lı yıllara damgasını vuran bir şair. Başta Aylık Dergi olmak üzere Kayıtlar, Kardelen, Özülke, Düş Çınarı, Bir Nokta ve Türk Dili gibi daha birçok dergide yazdı. Şiir, deneme ve günlük alanında çok sayıda kitabı mevcut. Arif Dülger, sadece yazdığı şiirin üzerine kapaklanıp kalan şairlerden hiç değil. Kendi kuşağının yanı sıra kendinden önce ve sonraki kuşakların şiirlerine de dikkat kesilen, üzerine değerlendirmeler yazan bir şair. Bunun çok önemli olduğuna inanıyorum. Şair sadece şiirini yazıp kenara çekilmemeli, kendi şiirinin savunmasını düzyazıyla yapabildiği gibi başka şair ve edebiyatçıların yazdıklarıyla da eleştirel yaklaşımlarda bulunabilmelidir. Eleştiriden kastım objektif olumlu ve objektif olumsuzu ortaya koyabilme adaletidir.

Şair Arif Dülger, farklı zamanlarda edebiyat ürünleri, kitaplar ve edebiyatçılar üzerine yazdıklarını "Kalbe Açılan Kapılar/Kitaplar" adıyla kitaplaştırdı. Kitabı okurken sanki bir zaman katarı gözlerimin önünden hızla geçip gitti. Kimler yok ki? Ahmet Kabaklı, Alaaddin Soykan, Ali Nar, Rıfkı Kaymaz, Vahap Akbaş, Bünyamin Durali, Cafer Turaç, Hanefi İspirli, Mürsel Sönmez, Süleyman Turan, Mustafa Özçelik, Hicabi Kırlangıç, Mehmet Kurtoğlu... eserleri, isimleri ve ürünleri üzerine yazılanlar arasında. Orhan Kuyu ismi şimdinin öykü okurlarında ne ifade eder bilmiyorum, ama 80 sonrası edebiyatta çok şeyler ifade etmekteydi. Bu fakirin 1997'de yayımlanan ilk kitabı "Sevmek, Karanfil ve Kiraz" ile ilgili ilk yazıyı yazan da Arif Dülger olmuştu. Kitapta bu yazıyı görmek beni ayrıca sevindirdi. Hele "Zaman Alevi", "Dün Batımı" ve "Suya Giden Kadın" şiirlerinin altını çizmesi bana çoktandır unuttuğum bir mutluluğu hatırlattı.

Kim ne derse desin, eski hüzünlüdür. Yazı yaşanan zaman kesitlerinin üzerine kimi zaman beyaz bir örtü örtüyor. Dün yaşayıp bugün aramızda olmayan şair ve yazarların ismini görünce geriye doğru uzayan uzaklıklara bakıp öylece kalakaldım. Vahap Akbaş, Ahmet Kabaklı, Alaaddin Soykan,

Ali Nar... gibi kendileri gidip eserleri kalan isimlerin anıları canlandı gözlerimde. Adeta bir şarkıya dönüşmüş sevgi cümleleri geçmiş zamana uyarlı bir müziğe eşlik ediyor gibi. Aynı dönemde şiire birlikte başladığını söylediği Süleyman Çelik ile ilgili satırları tam da böyle: "Dolgun başaklar misali mütevazılığa evrilmiş yüzü tebessüm eder daima size. Şiir, gönül dilidir. Gönüllerden gönüllere bir penceredir." "Numarasız sevdim" dediği rahmetli Vahap Akbaş'ı anlatırken de "Çünkü onun bir sevdası vardı, bir davası, bir ideali, bir hayali vardı bizi de peşinden sürükleyen, kendisine dünya-ahret yoldaş eden" taç cümlesini kurar.

Nurettin Durman'a dair yazdığı yazısında Arif Dülger'in kurduğu her cümlenin tanığı olduğumu söylemeliyim. Şu ne güzel bir tanışıklıktır: "Yeni yetmelerin çiğliklerine göz yumdu hep. Karşılık beklemeden, sözü eğip bükmeden "sözbaşı" yaptı, sözü namus bilerek meydanların ortasında, yumrukları sıkılı bir vaziyette, zulme ve haksızlıklara göğsünü siper etmesini bildi; hayata küsmeden yaşamasını bildi."

"Derviş yürekli şair" diye takdim ettiği Mürsel Sönmez "Su Terazisi ve Dar Vakit Günleri" ile yer alıyor kitapta. Zor zamanda konuşanlar kategorisine dahil eder şair dostunu. 28 Şubat'ın karanlık günlerinde yazdığı denemelerle nasıl mukavemet kültürü geliştirmek için çaba sarf ettiğini hatırlatır. Arif Dülger'in satırlarına katılmamak mümkün mü? Bizler de şahidiz ki Mürsel Sönmez, hiçbir zaman ıssız yerde haksızlığa kızanlardan olmadı. Aksine, meydan ortaya çıktığında tam orta yerinden konuştu meydanın.

Samimi ve sıcaktır Arif Dülger'in satırları. Kelimelerini ödünç almamıştır ne de olsa. Şairini kalbinden yakalar gibi şiirinden kavrar. Kitapta şahsiyetini ve şiirini kaynaştırarak anlattığı Hicabi Kırlangıç ile ilgili "Kendi kendini şiirinde tanımlayan bir şair" ifadesini kullanmakta mahzur görmez. Dülger'e göre Hicabi Kırlangıç "Dağlara karşı şarkı" söyleyen olduğu gibi gözlerini isyana boyayan bir şairdir. Bakın bir şair bir şairi şimdilerde pek rastlamadığımız bir içtenlikle nasıl anlatıyor:

"Uzun bir aradan sonra, kendisini arayıp sorduğumda "Şu sıralar hangi dağları yakıyorsun, ey şair?" demiştim kendisine.

"Kendi içimdeki dağları söndürmeye çalışıyorum üstad" cevabını vermişti karşılık olarak.

"ateş verin bana yakayım şu dağları

uyuyorken yeryüzünün gözleri

ateş verin bana yakayım şu dağları" şeklindeki dizelerin sahibinden başka ne beklenir ki? (s. 63)

Kitapta başta Müştehir Karakaya olmak üzere daha başka kişileri de aradım. Bulamayınca ikinci kitabın da var olabileceği ihtimaliyle içimi ısıttım.

Kalemine sağlık sevgili dost şairim Arif Dülger!

Biliyorum sen Sinop'u unutmuyorsun, ben de senin yazdığın o nefis Sinope şiirini. Orta bir yerde buluşmak dileğiyle.

(Kalbe Açılan Kapılar/Kitaplar-Arif Dülger-Beyan Yayınları)

PAPAĞANLAR, PANAYIRLAR, HASATLAR- Yıldız Ramazanoğlu

Bu kitap Usta öykücü Yıldız Ramazanoğlu'nun "Yazmak", "Yaşamak" ve "Ölmek" üzerinde topladığı denemelerinden oluşuyor. Yazar öncelikle kendi hikayesinden yola çıkarak bir gereklilik olarak yazma ve yazmanın muhtelif yüzleri üzerinde duruyor. Yazmak ve yayımlamak arasındaki sıkı ilişkiyi gözler önüne sererken yaşamak ve yazmak denilen birbirinden ayırt edemediğimiz bir kara delik gibi insanı yutan iki tedirginliği de bu yazma tecrübesinden anlamakta zorlanmıyoruz. Yıldız Ramazanoğlu yazma alanı hikâye ve hikayeciliğine dair çocukluğuna iniyor. Şu satırlar dikkat çekici: "Çocukken kırlara gittiğimizde çiçeklerin yaprakların içine bakmaya yarayan küçük bir büyütecim vardı, hâlâ saklarım. Sonra merakımdan eczacılık okuyup bitkilerle iyice hemhâl oldum. Eczacılıkla edebiyat ne alaka diyorlar. Şu alaka ki ikisi de iyileşmekle ilgili. İnsanın, toplumun, eşyanın, hayatın içine bakmakla ...Yazarken hakikatin katları, yüzleri arasında dolaştığımı hissediyorum."

Yazarın yazma hikayelerinde Yıldız Ramazanoğlu Derin Siyah ve Çiçekli Bir Boşluk hikâye kitaplarından yola çıkarak hikayelerinin yazılma hikayesini anlatıyor. Kitabın "Yazma" bölümünün diğer başlıkları şunlar: Yazma Hâli, Trajedi, Edebiyat Ve Ayet, Modern Birey Ve Hikaye, Hikaye Ve Muhalefet, Dadaizm, Varoluşçuluk..." Yaşamak" bölümünün "İlham Veren İzler" kısmında yazar kendi hayatında hikayesi olan kelime, kavram ve durumları anlatıyor. Bunlar arasında, "Anne", "Mevlit", "Alman Kızı", "Şehir", "Okuma", "Sultanahmet'te Oldu", "Kar, Beyaz Melekler", "Bahçe", "Huş Ağacı", "2050: Yılı.Gençler Ne İstiyor?", "Yeni Vaizler", "Leylek Zamanı"...

"Ölmek" babında denemeler hem felsefi malumat hem dini teslimiyet hem

de edebi duyarlık noktasında güce sahip. Bu bölümde yazar okuyucuya belli aralıklarla "Ölü Yıkayan Elmas'ın Ölümü"nü hikâye tadında anlatır. Burada "Ölüm Kafeleri" üzerine yazılanlar modern hayat ve ölüm algısı noktasında çok çarpıcı niteliğe sahip olduğunu da söylemeden geçmeyelim.

(Papağanlar Panayırlar Hasatlar- Yıldız Ramazanoğlu- İz Yayıncılık)

ÇAĞDAŞ SANAT VAR MI? (Eleştirel Deneme)

Ayşegül Sönmez kitabına isim yaptığı sanata dair soruyu Hırvat sanat tarihçisi ve eleştirmen Darko Glavan'dan ödünç bir cümleyle şöyle cevaplıyor:

"Çağdaş sanat, inanırsan vardır, inanmazsan yoktur."

Yazar Ayşegül Sönmez soru ile başladığı konuya sorularla devam ediyor ve sanat ve çağdaşlık konusunu 30 soru ile yanıtlayıp geliştirmeye çalışıyor. "İnternet ve sanat, dost mu düşman mı?' 'Bunu ben bile yapamaz mıyım?", "Çağdaş sanat aslında sadece bir fikirden mi ibarettir?"...gibi sorularla ilerleyen kitap kolay okunur bir eleştirel deneme özelliği taşıyor. Yazarının ifadesiyle söyleyecek olursak "Bir sesli düşünme" kitabı da diyebiliriz.

(Çağdaş Sanat Var mı? - Ayşegül Sönmez- Everest Yayınları)

BERAT DEMİRCİ'NİN SERÇE SAATİ

Berat Demirci Türk deneme yazarlığının usta ismi. Onun denemelerinde tabiat, insan ve eşya hayatın akışına birlikte tempo tutuyor gibidir. 2022'nin sonlarında Muhit yayınlarından yayımlanan *"Serçe Saati"* kitabı bu kanaatimizi pekiştirecek niteliktedir. 2013 yılında başka bir yayınevi tarafından yayımlanan bu denemelerin hak ettiği dolaşıma sahip olmadığını ve bu yüzden okuyucusuyla tam bir buluşma sağlayamadığını söylemeden geçmeyelim. Denememizin birkaç özgün isminden biri olan Berat Demirci'nin eserlerinin çok daha geniş okuyucu kitlelerine ulaştırılması yazarının olduğu kadar okuyucusunun da hakkı olsa gerektir.

Asaf Halet Çelebi "He'nin iki gözü iki çeşme" demişti. Berat Demirci ise Asaf Halet'e Çelebi'ce bir selam çakarak "Şe'nin iki gözü iki çeşme" başlığı altında çeşmeleri dolaşıyor. Kurumuş çeşmeleri suya kavuşturur gibi türkü pınarlarından onlara arklar açıp yollar gösteriyor. Akmakla akışmak arasındaki senfoni farkını "Kütahya'nın pınarları akışır" türküsünün

peşine takılıp aynı akışkanlıkla anlatır. Ben kitabı okurken şurada durdum ve uzun uzun kulağımı o akışan çeşmelere verdim: "Evinize en fazla kırk elli adım arayla üç çeşme varsa ve gecenin bir yerinde pencereyi araladığınızda ses sese katıp şakımalarını dinliyorsunuz. "Kütahya'nın Pınarları" bütün mesafeleri aşar, gelir gönül şehrinize bağdaş kurar." Hacı Mehmet Çeşmesi'ni, dağ başlarındaki yalnız çeşmeleri ve derinde kaynayan pınarları Berat Demirci'nin anlatımı ile dinleyip okurken ıssız çeşmeler gibi tabiata dair ne çok şeyi kaybettiğimizi fark edip kederleniyoruz. Yazarından ödünç alarak söyleyecek olursak: Çeşmelerle akışmayı da unuttuk, çeşmelerin akıştığını da sadece çeşmelerin değil, dağın taşın kurdun kuşun; her şeyin...

Serçe Saati kitabında yer alan denemeler söz sözü açar kabilinden uzun denemeler. Oktay Akbal'ın "Önce ekmekler bozuldu" deyişiyle değişimin başı olarak kabul edilen ekmek üzerinde de aynı hassasiyetle durulmuş. Ekmek kokusundan hızla uzaklaşmış şehirlerin soğuyan yüzü, mis gibi ekmek kokusuyla beraber yok olan içtenlik ve kanaat ahlakı şehirleri bir mevtaya dönüştürerek kentleştirmiştir. Keşikli Fırınlardan bahis açsak şu kent hayatında söylediklerimizden kim ne anlayacak? Anlamaz elbet. Ekmeğin hamuru ve mayası değişir de nesillerin mayası ve hamuru hiç değişmez mi? Zeron buğdayından söz etsek kim bizi nereden anlayacak? Yazarımıza göre Zeron buğdayı günlük hayatımızdan çekildiği günden beri kadınlarımızın yüzü gülmüyor. Ekmek Aşı nedir bilmeyenler ne demek istediğimizi nasıl bilsinler? Elektrikli fırınlar ve mikrodalga ile birlikte taze ile bayatın tanımı ve anlamı bile değişti.

Serçe Saati'nde türkü izini takip ederek ulaşılan konulardan biri de mendil. Mendil deyip geçmemek lazım. Onun da uzun bir serüveni olduğunu Berat Demirci'nin satırlarından anlıyoruz. Mendil efendiliğin, nezaketin ve nezahetin bir simgesiyken, tarak, ayna, çakı ve çakmak da bu yerli yerindeliği tamamlayan unsurlardır. Mahrama ve peşkiri de hafızamızın kaybolan yerine iliştiriyoruz. Sepetli ve de fileli dönemlerden habersiz poşet döneminin çocukları elbette bu incelikten nasipsiz olacak, mendili tek kullanımlık bir burun silme aracı zannedeceklerdir. Bir de halayda mendil vardır ki yazarın da teslim ettiği gibi o bir dekor değil asli unsurdur.

Hayatımızdan çekilen şeyler sadece hayatla aramıza bir boşluk oluşturmakla kalmıyor, aynı zamanda bir geleneği geldiği yere geri postalayıp yaşanmış zamanların demirbaş kelimelerini de ardiyeye kaldırıyor. Ölümün dünya hali bunlardan biri. Gusülle gasil arası insanın ruhu bile duymazken gelip geçen hayatın başlangıç ve bitiş seremonileri. Şu cümle karşısında bir kere

daha kalakalıyorum: “Eskiden hanemizde ölürdük, evinde döşeğinde, eşiyle aşiyanıyla ve birdenbire…Tam da birdenbire değil elbet, kısa bir yatak ömrüyle…Ölüm, “Daha geçenlerde çarşıda çay içmiştik!” gibi sözlerle karşılandı. Şimdi son anlarımızı hastanede ve belki makineye bağlı geçirmekteyiz.” Modern hayatla beraber ölülerimizi nasıl kaldıracağımızı da unuttuk. Geleneğimizde “Ev Açma” diye bir şey vardı, ölen kişinin elbiselerini yıkamak için “Çamaşır Günü” diye bir dün tayin edilirdi, ölüyü defnettikten sonra “Can Yemeği” diye bir yemek adeti vardı, şimdilerde bütün bunların yerini kalıplaşmış törenler, kır pideleri, taziye halkaları almış. Alkışlı cenaze merasimleriyle ölüleri yakmak diye bir şey evvel yok idi iş bu âdet yeni çıktı.

Her deneme birbirinden güzel olsa da ben kitapta en çok “Valide Çiçeği” denemesini daha çok sevdim. Güzelliği ile dokunaklı oluşu arasında bir ilgi var mıydı, bilmiyorum. “Son üç gününde tam anlamıyla bebekti…” cümlesini okuduğumda rahmetli annemin bu dünyadaki son günleri geldi aklıma. Ölümün ve dirimin kodlarını çözmemizi sağlayan birçok şeyi “Serçe Saati”nde bulabiliyor okuyucu. Bugünlerin dünyasında yastık kelimesi de mendil gibi çeşme gibi kendine dayatılan anlamın üzerine çıkamıyor ne yazık ki.

“Yine Zevrak-ı Derunum Kırılıp Kenâre Düştü” diyen şairin işaret ettiği “kenar”dan derkenara doğru oradan da dağ kenarına yürüyerek ateşin kenarına, oradan da kenarın dilberine doğru uzanan denemeyi kitabın en alımlı kenar süsü kabul edebiliriz. Dikiş, iğne ve düğümle kalemin ve silginin ifade edeceğinden çok daha büyük hayat dersleri alınabileceğini öğrenmek nasip olarak her okura fazlasıyla yeter. Kitabın son bölümlerinde yazar odasına giren kanatlıgiller üzerine hafızasına konup havalanan duyguları yazmış. Karasinekten bal arılarına, eşek arılarından kelebeklere kadar kâinat lügatinde kelimelerin tükenmezliğini dile getiriyor. Son iki yazı mutlu sonla bitiyor, yazar yazı yazmıyor da sanki kiraz kuşunun gagasından muhabbetle öpüyor. Güneş tutulmasına maruz kalan serçe parmak kadar bedeniyle yükün bir kısmını omuzlarına alarak sanki insanların yaşadığı kadere eşlik ediyor.

(Serçe Saati-Berat Demirci-Muhit Yayınları)

YAŞAMAK GEÇTİ BAŞIMDAN -Şerif Aydemir-

Şerif Aydemir usta bir hikayeci olduğu kadar sözü sağlam yerinden kavrayıp yere düşürmeyen bir şifahi kültür adamı. Onun özellikle "Mendilim Sende Kalsın" ve "Çiçekten Harman Olmaz" hikâye kitaplarını okuyanlar bu tespitime katılacaklardır. Her iki hikâye kitabı da yazılı kültür ile sözlü kültürün bileşimi niteliğinde özellikler taşıyor. Konuşarak yazan bir hikayecidir Şerif Aktaş. Anlatılarının içerisinde hem Anadolu folkloru hem de doğu-batı külliyatının izlerini görmek mümkün. Anlatırken siz onu konuyu dağıtıyor sanırsınız, halbuki sabretmeyi bilirseniz onun kastının başta kurduğu cümleyi sağlam bir direğe bağlamak olduğunu görmekte zorlanmayacaksınız. Şerif Aydemir bu kez kendinden yola çıkarak hayatının kesitlerini "Yaşamak Geçti Başımdan" adıyla kitaplaştırdı. 2022 yılının sonlarında yayımlanan bu kitapta yazar dost isimler ve dost mekanları dost zamanlarla birleştiriyor. Hatıraya ve yazıya dost olan isimlerden bazıları şunlar: Prof. Dr. Ahmet Güner Sayar, Dr. Sait Başer, Prof. Dr. Mehmet Genç, Prof. Dr. Cemal Kurnaz, Mehmet Özbek, Alaaddin Yavaşça, Rıdvan Çongur, Fethi Gemuhluoğlu, Mehmet Cemal Çiftçigüzeli, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Ahmet Kabaklı, Olcay Yazıcı, Saadettin Kaplan, Cahit Zarifoğlu, Gürbüz Azak, Orhan Şaik Gökyay, Sacit Berk, Altan Deliorman, Ayşe Şasa, Tarık Buğra, Mehmet Şeker, Cengiz Aytmatov, Sakallı Celal, İsmet Özel, Metin Erksan, Neşet Ertaş, İsmail Karakurt, Sadri Alışık, Sezai Karakoç, Fatih Çıtlak, Abdullah Işıklar, Mihail Şişkin, Hasan Kuştepe, Osman Akkuşak, Hilmi Oflaz, Rahmi Eray, Ezel Erverdi, Ferruh Bozbeyli, Nurettin Topçu, Cemil Meriç, Kamil Uğurlu, Ömer Lütfi Mete, Prof. Dr. Nurhan Atasoy, Recep Garip, Memduh Cumhur, Müjgan Üçer, Prof. Dr. Süheyl Ünver ve Faruk Uysal... Dost mekanlardan bazıları ise şunlar: Fatih Kültür Merkezi, Eskader, Türk Edebiyatı Vakfı, Kubbealtı Akademisi, Malatya Lisesi, Ağın, Arapgir, Akıl Fikir Yayınları, Zeytinburnu Kültür Merkezi, Sultanahmet Halk Köftecisi...Kitabın dost zamanlarına gelince bunun da uzak dün ile yakın dün arasındaki süreç olduğu görülüyor. Türk dilinin yalın kuvvetinin her safhasında kendini hissettirdiği bu kitap denemeye dönük samimi ve sıcak sohbet dilinin güzel bir örneği olarak 2022 yılının hafızasına nakşolmuştur.

(Yaşamak Geçti Başımdan- Şerif Aydemir-Ötüken)

	2022 YILINDA ÇIKMIŞ DENEME KİTAPLARI	
	YAZAR & YAYINEVİ	**ESER**
1	ABBAS TURAN, KİTAP MÜPTELASI YAY.(2022)	SEN İNSANSIN İNSANLIĞI UNUTMA
2	ABDULKADİR ÖZKAN, ANATOLİA KÜLTÜR(2022)	ENRO VE ÖTESİ
3	ABDULLAH HARMANCI, İZ YAY.(2022)	KURMACA KİMDEN YANA
4	ABDULLAH ŞANLIDAĞ, GÜLNAR YAY.(2022)	VUSLAT
5	ABDURRAHMAN ADIYAN, İBRİŞİM(2022)	KALEM YONGASI
6	ABDÜLAZİZ YILMAZ, MGV YAY.(2022)	BİR DERDİM VAR
7	ABDÜLHAMİT ÖZTÜRK, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	GÖNÜLDEN DAMLALAR
8	ABDÜLKERİM EVİZ, ÇINARALTI YAY.(2022)	HAYATA VE İNSANA DAİR-AFORİZMALARIM
9	ABİT GÜLİSTAN, DA VİNCİ YAY.(2022)	ZENGİN OLMAK
10	ADEM SEVGİ, ÇIĞIR YAY. (2022)	FİKİR HARMANI
11	ADEM SEVGİ, ÇIĞIR YAY. (2022)	DÜŞÜNCE GİRDABI
12	AHİ ARATOĞLU, CENEVRE FİKİR SANAT(2022)	RUHUM MUTLU KAL
13	AHMET BATMAN, DESTEK YAY.(2022)	YAZ BULUTLARI
14	AHMET CAN CANKURTARAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	MİRZA
15	AHMET DEMİR, PLATANUS PUBLISHING(2022)	GAZETE YAZILARI AKTÜEL-2
16	AHMET EDİP BAŞARAN, MUHİT KİTAP(2022)	SAHİPSİZ GÜZEL

17	AHMET EFE, BOĞAZİÇİ YAY. (2022)	NİŞANE- DÖRDÜNCÜ ZENBİL
18	AHMET GÜNBAŞ, KLAROS YAY.(2022)	BAKIŞIMLIK
19	AHMET M. ZİYLAN, YÜZAKI YAY.(2022)	KİM HAKLI?-HAYAT NOTLARI 3
20	AHMET M. ZİYLAN, YÜZAKI YAY.(2022)	İKİ ÇİFT SÖZ YETER- HAYAT NOTLARI 1
21	AHMET NAÇ, MASA KİTAP (2022)	ÖZGÜR ÇOCUK
22	AHMET PALA, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	LÜTUF
23	AHMET SANDAL, GÜLNAR YAY.(2022)	BEŞ ÇARPI BEŞ DÜŞÜNMEK
24	ALAATTİN TOPÇU, KEKEME YAY.(2022)	GEÇMİŞİN TABUTLARI
25	ALAEDDİN DURMAZ, TİLKİ KİTAP(2022)	ÇOCUKSU YİTİK YILLAR
26	ALARA TİGREL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	KENDİMCE
27	ALİ ATALAY, NAR AĞACI YAY. (2022)	SENDEN SONRA BEN
28	ALİ BAYAM, HAYY KİTAP(2022)	EVE DÖNER İNSAN HEP
29	ALİ EREN MİRZA, GÜVERCİN YAY.(2022)	MERDİVEN ALTI HAYALLER
30	ALİ HAYDAR, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SEN
31	ALİ KENAN KALAYCI, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	YARIM KALAN HAYALLERİM
32	ALİ KOÇ ELEGEÇMEZ, CEREN YAY.(2022)	YAŞADIĞIM EDİRNE
33	ALİ ÖZENÇ ÇAĞLAR, LİMAN YAY.(2022)	ÖLÜ YÜZLER

34	ALİ TUNÇ, KIRMIZI VE SİYAH YAY.(2022)	SUSAMAK
35	ALİ YILMAZ , İKİ NOKTA KİTABEVİ(2022)	HASBİHAL-2
36	ALMİNA GÜCEN, CEREN YAY. (2022)	KARMAKARIŞIK
37	ALPER ÇİFTER, CİNİUS YAY. (2022)	BEN EYVALLAH DİYORUM KUANTUM GÜLÜMSÜYOR
38	ARİF DÜLGER, BEYAN YAY. (2022)	KALBE AÇILAN KAPILAR
39	ARZU ERKAN, KARAKAR-GA(2022)	KENDİMLE KARŞILAŞMALAR
40	ARZU KÖK, İZAN YAY. (2022)	KADINLAR VE ÇOCUK ÜZERİNE
41	ASLI KAYA, EYOBİ(2022)	GECEYE NOTLAR
42	ASYA KONAKLIOĞLU, ELPİS YAY.(2022)	YAŞAM BİLİNMEZLİĞİ ÜZERİNE AFORİZMALAR
43	ATİLLA ER, KLAROS YAY. (2022)	YAZIYORUM ÖYLEYSE YOKUM
44	AYDIN YILMAZ, FZM YAYIN GRUBU(2022)	KÖR ZEWE'YE MEKTUP
45	AYFER TUNÇ, CAN YAY.(2022)	DİYALOGLAR- DÜNYA EDEBİYATI ÜERİNE
46	AYHAN SAĞMAK, BENGİSU YAY.(2022)	ARAMAK VE BULMAK
47	AYHAN UÇAR, CİNİUS YAY. (2022)	MAVİ GÖLGELER
48	AYLİN MÜFTÜLER, MAVİ NEFES YAY.(2022)	GÜNÜN DOĞRUSUNDA-İKİNCİ KİTAP
49	AYNUR YAMAN, BİLGİN KÜLTÜR SANAT (2022)	GOLBEZ VE ÇAA PRENSİ İLE RÜZGARIN GÜNLÜĞÜ
50	AYSEL TAŞDEMİR, POZİTİF YAY.(2022)	AŞK SANDIĞIMIZ SAPLANTILAR
51	AYŞE HAVVA GEYİK, LUNA YAY.(2022)	ÇEKİRDEK VE GAZOZ

52	AYŞE OVALI, LUNA YAY.(2022)	YOKTUR YOLU KENDİNDEN ÇEKİP GİTMENİN
53	AYŞEGÜL HANCI, CİNİUS (2022)	ANNEMİM ALZHEİMER'LA YOLCULUĞU
54	AYŞEGÜL SÖNMEZ, EVEREST YAY.(2022)	ÇAĞDAŞ SANAT VAR MI?
55	AYTUĞ TUNÇ DEVECİ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BAŞLANGIÇ
56	AZİZ KARAERMİŞ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	GALATA MI KIZ KULESİ Mİ?
57	BABÜR HÜSEYİN ÖZBEK, İKİ NOKTA KİT.(2022)	LUMBUZDAN GELEN IŞIK
58	BAHAEDDİN SAĞLAM, GÜLNAR YAY.(2022)	BİLİM VARLIK VE ALLAH'A DAİR MAİLLER
59	BANU YILDIRAN GENÇ, NO-TOS YAY.(2022)	GERİ DÖNDÜĞÜM YERLER
60	BEKİR COŞKUN, SÖZCÜ KİTABEVİ(2022)	TİTANİC KEMANCILARI
61	BELGİN TAŞPINAR, CİNİUS YAY.(2022)	ELMA KURTLARI
62	BENGİSU ÖZKES, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BİR KÜÇÜK UYUMSUZLUK
63	BERAT DEMİRCİ, MUHİT KİTAP(2022)	SERÇE SAATİ
64	BERK ÜNLÜ, DORLİON YAY. (2022)	BİLİNEMEYEN GERÇEĞİN OLASILIKLARI
65	BERKAY MİDİLLİ, KARİNA YAY.(2022)	ELDEN GELEN
66	BERZAN SULUN, LUNA YAY. (2022)	CAN SIKINTISI
67	BESTAMİ YAZGAN, NAR GENÇ(2022)	HAYAT YOLUNDA İNSAN KALMAK
68	BETÜL İLHAN SERT, EFSUS YAY.(2022)	MAVİ KIRMIZI

69	BİHTER TÜRKAN ERGÜL, MYRİNA YAY.(2022)	TÜTSÜ: KUTSAL DUMAN
70	BİLAL GÜRER, AYYILDIZ KİTAP(2022)	DEĞERLERİMİZ VE DERTLERİMİZ ÜZERİNE
71	BİLGE AZAKLIOĞLU, HESTİA KİTAP(2022)	BİR PSİŞİĞİN GÜNLÜĞÜNDEN
72	BİLGE SU KARADENİZ, FENOMENLER KİTAP(2022)	SÖZLERİNİ DEĞİŞTİR Kİ KADERİN DEĞİŞSİN
73	BİRKAN ÇEVİK, FİORA YAY. (2022)	MUTLU MU SON? 2 -ADEN
74	BORAN BOZAN, CİNİUS YAY. (2022)	İÇİMDEKİ BİRİ
75	BUKET YAMAN, PAŞA YAY. (2022)	PAPATYA BUKETİ
76	BURAK BAŞTÜRK, AYYILDIZ KİTAP(2022)	ÇARE
77	BURAK KORGAN, PLATANUS PUBLISHING(2022)	BULAŞIKHANE
78	BURCU ORHAN ASLAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	HAYATIN ANLAMINI BULMA YOLUNDA DENEMELER
79	BURCU TOTAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	Bİ BİLDİĞİ VAR KELİMELERİN
80	BURHAN CEBECİ, PLATANUS PUBLISHING	JESUS LOVE
81	BÜLENT BOZ, LUNA YAY. (2022)	GAFİLE KELAM NAFİLE KELAM
82	BÜLENT ECZACIBAŞI, YAPI KREDİ YAY.(2022)	AKLIMIZDA BULUNSUN- İŞ İNSANLARI İÇİN DENEMELER
83	BÜLENT GÜLDAL, KAFE KÜLTÜR YAY.(2022)	ZEYTİN DİKECEKSİN – YETMİŞİNDE BİLE MESELA
84	BÜLENT TURAN, MUHİT KİTAP(2022)	DURUP DÜŞÜNÜNCE
85	BÜLENT YILMAZ, HİPERLİNK(2022)	EN GÜZEL KORKULUK DENEMELER

86	BÜNYAMİN HALAÇ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BİR UMUT VAR
87	CAFER YILDIZ, YAZI DÜKKANI YAY.(2022)	O GECE
88	CANER ARI, TİLKİ KİTAP(2022)	HAYATTAN ÖĞRENDİĞİM 80 TECRÜBE
89	CANER YAMAN, İNDİGO KİTAP(2022)	İYİLEŞMEK
90	CANSEL ARSLANOĞLU, İKİNCİ ADAM YAY.(	TOPLUMUN İÇİNDE BİR TOPLUM
91	CELİL GÜVEN, MOTTO YAY. (2022)	SON TREN- KARMAŞIK DENEMELER
92	CEM DAVRAN, İNKILAP YAY. (2022)	PALYAÇO'NUN GÜNLÜĞÜ
93	CEM İLERİ, NORGUNK YAY. (2022)	YARARSZI BİR MEKANA DAİR
94	CEMAL KURNAZ, TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAY.(2022)	ACI POYRAZ
95	CEMAL KURNAZ, TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAY.(2022)	DÖVÜŞÇÜ MİLLET
96	CEMAL NAR, YÜZAKI YAY. (2022)	OKUMA AŞKI
97	CEMAL ULU, KİTAP MÜPTELASI YAY.(2022)	YÜREĞİMDEN VUR BENİ
98	CEMİL KORKMAZ, KLAROS YAY.(2022)	İNSAN BİR YANILGIDIR
99	CEMİL SENA ONGUN, GEFU YAY.(2022)	BÜYÜK ADAM OLMAK
100	CEREN KURTAY DOĞAN, FAVORİ YAY.(2022)	AŞK OLSUN
101	CEYLAN MUMOĞLU, LİZ YAY. (2022)	BİLGE KADININ EL KİTABI
102	COŞKUN ÖZBUCAK, MKB HALK KÜTÜPHANESİ(2022)	TÜNELDEN ÇIKIŞ
103	CUMALİ ASLAN, US YAY.(2022)	TUTAMAK

104	ÇAĞIN KURU, ARMONİ(2022)	SOSYALİST MANİFESTO
105	ÇELEBİ KOÇAK, SİYAH BEYAZ(2022)	ANLAMIM
106	ÇETİN DÜZCE ,OZAN YAY. (2022)	KAŞIKLA VER KEPÇEYLE AL
107	DEFNE DUYGU USLU, GÜVERCİN YAY.(2022)	KOZMİK CADI KAZANI- HAYAT BÜYÜLÜ BİR YAŞAM ALANI
108	DEMET AVCIOĞLU YALÇIN, E KİTAP YAY.(2022)	İNSANLIK ADINA BÜTÜN BİTKİLERDEN ÖZÜR DİLİYORUM
109	DEMET NOHUTÇU, ARMONİ(2022)	RENGARENK
110	DEMET TÜRKMEN, PAYDOS YAY.(2022)	MARUF KADINLAR VE TUTSAK FİLLER
111	DENİZ BOYRACI, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	DENİZ'İN GÖZÜ İLE FİLM DÜNYASI
112	DENİZ DURMUŞOĞLU, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	50'DEN SONRA BEN DENİZ
113	DENİZ KAVUKÇUOĞLU, OĞLAK YAY.(2022)	KEDİ GÜLÜŞÜ
114	DERYA CESUR, KIRMIZI ÇATI (2022)	BENİ 20. YÜZYILA GERİ GÖNDERİN
115	DİLEK ŞAKRAKDİL, FA YAYIN-LARI(2022)	KENDİ ADIMA
116	DOÇ. DR. VİCDAN NALBUR, KİTAP MÜPTELASI YAY.(2022)	YAS BİTTİ YÜZLEŞME ZAMANI
117	DOĞAN SOYDAN, ÖZLEM YAY. (2022)	YARASALAR KARANLIKT UÇAR-MAKALE DENEME VE SÖYLEŞİLER
118	DOĞAN SOYDAN, ÖZLEM YAY. (2022)	BÖYLE DİYE DİYE,- MAKALE DENEME VE SÖYLEŞİLER
119	DOĞANCAN PINAR, ARMONİ(2022)	ARIZALI BİR TOPLUM İÇİN FARKINDALIK BİLİNCİ
120	DOĞU ERGİL, GECE KİTAPLIĞI(2022)	DÜŞÜNCENİN YOLCULUĞU

121	DURDU GÜNEŞ, GÜLNAR YAY. (2022)	SAFSATA VE GERÇEKLER
122	DÜNDAR DEĞİRMENCİ, DELİCE(2022)	AFORİZMALAR VE EPİGRAMLAR
123	EBRU ŞİMAL SAĞIK, GÜLNAR YAY.(2022)	GEÇMİŞİN KAR TANELERİ
124	ECEP GARİP, MOTTO YAY. (2022)	HERKES İÇİNDEKİ DÜNYA KADARDIR
125	EDİB ÇAPANOĞLU, SALON YAY.(2022)	SENİNLE HER ŞEYE VARIM BEN
126	EGEMEN CANTÜRK, ÖTEKİ YAY.(2022)	ELECTRICo 28
127	EKREM TAHİR, ADEN YAY. (2022)	BABİLDEKİ TÜRKİYE
128	ELEN SİRAL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BEN OLSAM KENDİMİ SEVER MİYDİM?
129	ELİF ATA, PARMA KİTAP(2022)	BENCE SEN DE HERMES GİBİSİN
130	ELİF BETÜL KARİP, LUNA YAY. (2022)	YAPAY CENNETİN KUMLARI
131	ELİF DOĞAN, DOĞAN KİTAP(2022)	MEĞER BEN FEMİNİSTMİŞİM
132	ELİF ŞAFAK, DOĞAN KİTAP(2022)	BÖLÜNMÜŞ BİR DÜNYADA AKIL SAĞLIĞIMIZI NASIL KORURUZ?
133	EMİRHAN SARICA, ŞANS YAY. (2022)	KENDİME İYİ BAK
134	EMRİHAN AYDIN, LİMAN YAY. (2022)	YÜKLEM
135	ENGİN BERK SEZEN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SANA YAZDIM BAŞKALARI OKUYOR
136	ERCAN KAYA,İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	YOL AYRIMI
137	ERCAN YILMAZ, ŞULE YAY. (2022)	LİLİ YA DA BİR HAYAL HAKİKATİ

138	ERDAL ALOVA, TÜRKİYE İŞBANKASI YAY.(2022)	BİRİNCİ ÇOĞUL ŞARKI
139	ERGİN CANLAR, DORLİON YAY.(2022)	ORGANİK AHLAKTIR
140	ERMAN ÇAĞLAR, KARAKARGA(2022)	O SIRADA: ÜÇÜNCÜ KİTAP - SONSUZA KADAR PAZAR SABAHI VE DİĞER YAZILAR
141	ERMAN KOÇ, CİNİUS YAY. (2022)	VAROLUŞA DAİR NOTLAR
142	EROL OKUTUCU, KİTAP ARASI YAY.(2022)	MAKALELER DÜŞÜNCEDEN, YAZIYA
143	ERSİN BARAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	KABİL SALGINI
144	ERTUĞRUL ÖZKÖK, DOĞAN KİTAP(2022)	KIRK 7 BUÇUK
145	ESAT KORKMAZ, DEMOS YAY.	AŞKLA YAŞANAN AŞK YOL AŞKINA EZBER KIRIMI
146	ESAT KORKMAZ, DEMOS YAY. (2022)	SİYAH VE SANAT
147	ESRA ARSLAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	İMBAT DÜŞLERİ
148	ESRA GAYRETLİ, LİMAN YAY. (2022)	KIRKYAMA
149	ESRA SARITAŞ GÜVEN, SEYYAH KİTAP(2022)	YARA BANDI
150	ESRA TAZE, TILSIM YAY. (2022)	ÇIĞLIĞIN ÖĞÜTLERİ
151	EŞREF NAS, KAFA KAĞIDI YAY.(2022)	UMUDA AÇILAN PENCERE
152	ETHEM ARI, İMGENİN ÇOCUKLARI(2022)	YAZAN YAZDIRAN ADAM
153	ETHEM ARI, YAZI DÜKKANI YAY.(2022)	NOT DÜŞÜYORUM
154	EYYÜP AKYÜZ, ZARİF YAY. (2022)	KARŞI SORULAR

155	EZEL ALTUNIŞIK, DİONYSOS YAYIN GROUP(2022)	HİSSETTİĞİNİZ GİBİ
156	EZGİN KILINÇ, DESTEK YAY. (2022)	ANILARINLA BARIŞIRAN ÖZGÜRLEŞİRSİN
157	FADİME ARSLAN TURHAN, SERÜVEN KİTABEVİ(2022)	ZİHNİMİN MEMLEKETİ
158	FAHRİ ERDİNÇ, ÇINARALTI YAY.(2022)	BEYAZ SESSİZLİK
159	FAHRİ KUMBUL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	HAYDAR BEY'İN FORMÜLÜ VE TÜRKİYE 1970-2020
160	FAHRİ KUMBUL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	DEVREN SATILIK EVREN
161	FAİK KUMRU, TİLKİ KİTAP(2022)	GÖNÜL ERBABINA MEKTUPLAR DENEMELER
162	FAİK ÖCAL, AZ KİTAP (2022)	BEYAZ HÜZÜN
163	FAKİR İDRİS, SEL YAY.(2022)	DIŞ KANAMA
164	FATİH AKMAN, NEFHA YAY. (2022)	İNSANIN İNŞASINDA YOLA DÖŞENEN TAŞLAR
165	FATİH AYGÖREN, FİLTRESİZ KİTAP(2022)	AYKIRI
166	FATİH DUMAN, NESİL YAY. (2022)	CENAZENE MAHALLE BAKKALI GELİR- MUHABBET YAZILARI 3
167	FATİH DUMAN, NESİL YAY. (2022)	O BALONDA BABAMIN NEFESİ VAR- MUHABBET YAZILARI 2
168	FATİH ORDU, AKADEMİ TİTİZ YAY.(2022)	ESKİ ŞARKI- DENEMELER
169	FATİH YAHŞİ, CİNİUS YAY. (2022)	HAYATIN ORTASINDA KENDİMİ ARIYORUM
170	FATMA AYLA ÇİFTÇİ, AKDOĞAN YAY.(2022)	BİR KADININ GÖZÜNDEN
171	FATMA BARBAROSOĞLU, PROFİL KİTAP(2022)	ASLINDA O ÖLMEDİ
172	FATMA KARAMAN, YILKAD YAY.(2022)	BELKİ MİLYON SATAR

173	FAZLI ÇOBAN, KLAROS YAY.	İNSAN HAYATA ÖLÜMDEN BAKAR
174	FAZLI ÇOBAN, KLAROS YAY.	DENEMELER 1
175	FAZLI ÇOBAN, KLAROS YAY.	DENEMELER 2
176	FAZLI KÖKSAL, AKIL FİKİR YAY.(2022)	SİMERANYA ÖZLEMİ
177	FECRİ ACAR, GÜLNAR YAY.	BEN BİR GENCİM- GERÇEKTEN BENİ DUYUYOR MUSUNUZ?
178	FEDAİ ÇAKIR, GİTA YAY.(2022)	MİSTER SPOCK KULAĞI
179	FEHMİ BESLER, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	YÜZLERDE DOLAŞAN ÇOCUK
180	FERHAT TUNCA, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	AYNALARA SÖZ VER
181	FERİDUN AN- DAÇ, CUMHURİYET KİTAPLARI(2022)	YÜZLER İZLER GÖLGELER
182	FERİDUN ANDAÇ, EKSİK PARÇA(2022)	DOĞAN HIZLAN'LA DENEMENİN DÖNENCESİNDE
183	FERİT EDGÜ, EVEREST YAY. (2022)	CAHİL- RESİMLİ AFORİZMALAR
184	FERİT EDGÜ, EVEREST YAY. (2022)	YAZMAK EYLEMİ
185	FEYZA HEPÇİLİNGİRLER, SİA YAY.(2022)	DİLİM DİLİM ANADİLİM- TÜRKÇE OFF 3
186	FİGEN ÜNAL YAVAŞ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	GÖRÜLMÜŞTÜR
187	FUAT OSKAY, KLAROS YAY. (2022)	KAPATTIM ÇATLAĞINI KALBİMİN
188	FUNDA ÖNER, TUNÇ YAY. (2022)	RENKLİ DÜĞME KUTUSU
189	FURKAN ÇALIŞKAN, KETEBE(2022)	UZAKLARIN SALDIRISI- VE BAŞKA YAKINLIKLAR
190	FURKAN DOĞAN, ANGE YAY. (2022)	ÇÜRÜK

191	GAMZE TAŞÇI, DORLİON YAY. (2022)	DÖŞEKSİZ ÖLÜM
192	GAZANFER ERYÜKSEL, ŞYK KİTAP (2022)	AŞI BOYALI DENEMELER
193	GAZİ TUĞRUL ERTUĞRUL, AKADEMİM YAY.(2022)	IRMAK KİTABI
194	GÖKÇE MERVE AKGÜN KURT, DERİN YAY.(2022)	SINIRLI KELİMELERDEN SINIRSIZ RUHLARA
195	GÖKHAN KELBAT, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	İÇİMİZDEKİ YALNIZLIK
196	GÖRKEM KIZILDAĞ, SANDER YAY.(2022)	RÜYASIZLIK
197	GÜLCAN MUTAF, AYYILDIZ KİTAP(2022)	BİTTİ DEDİĞİM YERDEN
198	GÜLGÜN TUNA, PLATANUS PUBLISHING(2022)	GÜNCELLEME
199	GÜLHANIM YİRİK OĞUZ ,CİNİUS(2022)	TANIYAMADIĞIM BABAM
200	GÜLSEN AĞDAŞ, BİLGEOĞUZ YAY.(2022)	YANGINI ALEVLE YAZDIM
201	GÜLSEN ARSLAN, DORLİON YAY.(2022)	DOĞANIN MUCİZESİ
202	GÜLSEN ATICI, GECE KİTAPLIĞI(2022)	KARANLIĞI AYDINLATAN GÖNÜL GÜNEŞİM
203	GÜLSEREN BUDAYICIOĞLU, DOĞAN KİTAP(2022)	HAYATIN SESİ
204	GÜLSEREN KAYA, BAYGENÇ YAY.(2022)	HAYATA DAİR -MAKALE
205	GÜLSEVİN EREN GÜNGÖR, TUNÇ YAY.(2022)	BİZ BİZE TUTSAK
206	GÜRSEL KORAT, EVEREST YAY.(2022)	DENİZ GÖRÜNDÜ
207	GÜRSEL KORAT, EVEREST YAY.(2022)	KRİSTAL BAHÇE

208	GÜVEN TURAN, YAPI KREDİ YAY.(2022)	YAZIYLA YAŞAMAK
209	GÜZİN KATAROĞLU, PERGOLE(2022)	BİRAZ SEN BİRAZ BEN
210	HAKAN MAZLUM, İMGENİN ÇOCUKLARI(2022)	BİR YALNIZIN HİKAYESİ
211	HAKAN ÖZKAN, OLİMPOS YAY.(2022)	DR. LOVE
212	HALİME ÖZOĞLU TEMEL, SEYLA YAY.(2022)	HAYAT DEVAM EDİYOR
213	HALİS GÖKBAYRAK, DORLİON YAY.(2022)	İNSOMNİA
214	HALİT SUİÇMEZ, İZAN YAY. (2022)	EDEBİYAT VE İKTİSAT DÖNGÜSÜNDE DÜŞÜNSEL YAZILAR
215	HALİT YILMAZTÜRK, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	YILMAZTÜRK ÜNİTELERİ SAĞLIĞIN GİZEMLERİ: ŞEKER ZEHİR MİDİ ? & NİŞASTA BAZLI ŞEKERLER
216	HAMZA YILDIZ, AYYILDIZ KİTAP(2022)	MEMLEKET YAZILARI
217	HASAN EMRE KAYA, AYYILDIZ KİTAP(2022)S	SÖZSÜZ ŞARKI
218	HASAN HÜSEYİN ARSLAN, FAVORİ YAY.(2022)	GÖNÜL DİLİ
219	HATİCE ÖZHAN, ANGE YAY. (2022)	İRAN'IN İFFETSİZ KADINLARI
220	HAVVA BÜTÜN SARAÇ, GÜLNAR YAY.(2022)	NERDE O ESKİ BEN
221	HAYATİ İNANÇ, BABIALİ KÜLTÜR YAY.(2022)	HAYATİ MESELELER
222	HAYATİ İNANÇ, PROFİL KİTAP(2022)	CAN VEREN PERVANELER
223	HAYDAR ERGÜLEN , KARAKARGA YAY.(2022)	YÜZEYSEL- TOPLUMSAL TİPİKLER

224	HAYDAR ERGÜLEN, İTHAKİ YAY.(2022)	AŞIKLAR CEMİ
225	HAYDAR ERGÜLEN, İTHAKİ YAY.(2022)	YAYANYAPILDAK
226	HAZAN HİLAL AYHAN, BOY YAY.(2022)	SİVRİSİNEKLERE PASAPORT SORULMAZ
227	HİKMET KELEŞ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	GÖNÜL DİLİNDEN DÖKÜLENLER
228	HİLMİ YAVUZ, EVEREST YAY. (2022)	EDEBİYATLA FELSEFE ARASINDA
229	HİLMİ YAVUZ, EVEREST YAY. (2022)	BUDALALIĞIN KEŞFİ
230	HULKİ MURADİ, PLATANUS PUBLISHING(2022)	GÜLMEK
231	HÜMA NUR, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	İNSAN DEDİKLERİ
232	HÜSEYİN AKIN, ŞULE YAY. (2022)	BUNU BANA ÖĞRETMEDİNİZ
233	HÜSEYİN BARAN YÜKSEL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	UZAKLARA GİTME
234	HÜSEYİN HİLMİ ARSLAN, MOSTAR(2022)	GEÇ KALIYORUZ BİRAZ YAVAŞLA
235	IŞIL KOL, KIRMIZI ÇATI (2022)	RUHUM FISILDADI
236	İBRAHİM BARAN, MOSTAR(2022)	KALEM TÜKENMEDEN
237	İBRAHİM GARİP, HAYY KİTAP(2022)	LUNAPARKTAKİ SESSİZLİK
238	İBRAHİM KÜZMEZ, ANGE YAY. (2022)	HERKES İÇİNDEKİ SESLE BAŞLAR
239	İDRİS ÖZLER, AKDOĞAN YAY. (2022)	ÖYLESİNE YAZILAR
240	İLHAMİ GÜLER, ANKARA OKULU YAY.(2022)	AKLIMIN ERDİĞİ
241	İLHAN ESEN, BİLGEOĞUZ YAY.(2022)	GURBET YAZILARI

242	İLYAS ŞENGÜN, KARİNA YAY. (2022)	KALBİNDEN TAŞINIYORUM
243	İREM ERDOĞAN, DORLİON YAY.(2022)	SAHİR
244	İRFAN DEMİRÖREN, ZET YAY. (2022)	BORÇ YİĞİDİN KAMÇISI MI?
245	İRFAN ÖZTÜRK, YÜZAKI YAY. (2022)	MANEVİYATSIZ OLMAZ
246	İRFAN YUSUF İLTER, GECE KİTAPLIĞI YAY.(2022)	HEPİMİZİN BİR HİKAYESİ VAR
247	İSHAK REYNA , KETEBE(2022)	TUŞLARIN KARDEŞLİĞİ RAKAMLAR HARFLER VE ARKADAŞLARI İÇİN PORTRELER
248	İSMAİL AKGÜN, MİNEL YAY. (2022)	SESSİZ ÇIĞLIK
249	İSMAİL BİÇE R, AYRIKOTU YAY.(2022)	ŞAİRSEL MEVZULAR
250	İSMAİL KILIÇARSLAN(KETEBE(2022)	BENİM MESELEM-GENİŞLETİLMİŞ BASKI
251	İSMET ÖZEL, TİYO YAY.(2022)	TEKNE KAZINTISI
252	JALE MUTLU, CİNİUS YAY. (2022)	YAŞAMAK HEY
253	KANİ BIYIK, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	KISMET AÇMA DUASI
254	KAZIM DAĞYOLU, CAN YAY. (2022)	ŞİZOFREN BİR HASTANIN SANAT ÜRÜNLERİ
255	KEMAL ANADOL, MEŞE YAY. (2022)	EGE YAZILARI
256	KEVSER BİNGÜL KABALCI, CİNİUS YAY.(2022)	AŞK'TAN YANA
257	KOLEKTİF, ALTER YAY.(2022)	BİZİM ANKARA- GÜVEN DİNÇER'E ARMAĞAN
258	KOLEKTİF, ARTSHOP YAY. (2022)	KEMAL KARGÜL- YAZILAR

259	KOLEKTİF, BİRLİKTE KİTAPLAR YAY.(2022)	BİR HAYALİM VAR
260	KOLEKTİF, DİYANET İŞLERİ B.(2022)	SÖZÜN YANKISI
261	KOLEKTİF, DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI(2022)	GÜN IŞIĞINDA - DENEMELER
262	KOLEKTİF, DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI(2022)	MEHTABIN IŞIĞINDA-DENEMELER
263	KOLEKTİF, DORLİON YAY. (2022)	İÇİMİZDEKİ YAZARLAR
264	KOLEKTİF, FİHRİST(2022)	BARIŞA ÖVGÜ
265	KOLEKTİF, FİLTRESİZ KİTAP (2022)	TECRÜBE
266	KOLEKTİF, HASBAHÇE(2022)	OKUMA GÜNLÜĞÜM
267	KOLEKTİF, İKİNCİ ADAM YAY. (2022)	DÜNYANIN EN BÜYÜK TREN KAZALARI
268	KOLEKTİF, İKİNCİ ADAM YAY. (2022)	BİR ANNENİN OĞLU İLE YOLCULUĞU
269	KOLEKTİF, KEKEME YAY. (2022)	İNADINA KADINIM KADINSIN KADINIZ
270	KOLEKTİF, VARLIK YAY.(2022)	IRKÇILIĞI GÖRDÜM TANIYORUM
271	KOLEKTIF, YAPI KREDİ YAY. (2022)	HAYAT ÖLÜM AŞK VE ADALET
272	KORAY SIPÇIKOĞLU, POTİNK KİTAP(2022)	HAYATIN RİTMİ
273	KÜRŞAT BAŞAR, EVEREST YAY.(2022)	İĞRETİ YAŞAMLAR
274	LEVET SEÇER, İZAN YAY. (2022)	KAFESE KİLİTLENMİŞ ÖZGÜRLÜK
275	LÜTFİ CAN ÜSTEL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SEVMEYİ ÖĞRENMEK
276	M. AKİF TUTUMLU, İZAN YAY. (2022)	KELİMELERİ SEVMEK

277	M. AKİF TUTUMLU, İZAN YAY. (2022)	YARGISAL EMPATİ
278	M. AKİF TUTUMLU, İZAN YAY. (2022)	UYUKLAYAN SULARIN ADALETİ
279	M. AKİF TUTUMLU, İZAN YAY. (2022)	ZAMANA BAKTIM PETRARCA
280	M. CEM TEMUROĞLU, EDİSYON KİTAP(2022)	KEŞKE ÇOCUKKEN OKU-SAYDIM
281	M. DAVRAN ÖZER, İMGENİN ÇOCUKLARI(2022)	MÜFREDAT DIŞI OKUMA FİŞLERİ
282	M. KEMAL ADATEPE, CİNİUS YAY.(2022)	YAZILAR 2- MAKALELER-DENEMELER
283	M. KEMAL ADATEPE, CİNİUS YAY.(2022)	YAZILAR 1- MAKALELER-DENEMELER
284	M. TEKİN ER, ÖTÜKEN NEŞRİYAT(2022)	GELİŞİ GÜZEL ZAMANLAR
285	MAHMUT SİYAHHAN, ÖTEKİ YAY.(2022)	EC-ZANE
286	MEHMET AKPINAR, ÇIRA YAY. (2022)	GECENİN KALBİ
287	MEHMET ALİ ARSLAN, ZAVİRA KİTAP(2022)	KİBİRLİYE BAK!
288	MEHMET ALİ ARSLAN, ZAVİRA KİTAP(2022)	CİMRİYE BAK!
289	MEHMET ARIKAN, PLATANUS PUBLISHING(2022)	İÇ SAVAŞ
290	MEHMET AY, ERGUVAN YAY. (2022)	KAYIP İMGE
291	MEHMET BEKİR NAL, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)S	SEVGİNİN ANATOMİSİ
292	MEHMET BOZTEPE, ÇİMKE(2022)	NOKTA ATIŞI
293	MEHMET CAN DOĞAN, YAPI KREDİ YAY.(2022)	ŞİİRİN RETORİĞİ

294	MEHMET ÇAĞRI KIZILTAŞ, PLATANUS PUBLISHING(2022)	YENİ ULAŞIMIN TEMELLERİ VE GELECEĞİ
295	MEHMET DİNÇ, AŞİNA YAY. (2022)	BIRAKMA KENDİNİ
296	MEHMET DİNÇ, AŞİNA(2022)	DOĞRU OLAN YENİLMEKTİR BAZEN
297	MEHMET DUMAN, FLORA (2022)	ZAMAN YAĞDI ÜSTÜMÜZE
298	MEHMET EMİN KUNT, CUMHURİYET KİTAPLARI(2022)	CUMHURİYET'İN YIKIMINDA NUMARACI CUMHURİYETÇİLER
299	MEHMET EMİN ÖZGÜL, ELPİS YAY.(2022)	MATRİX'TEN ÇIKIŞ DENEMELERİ-EPİKTETOS'TAN ALINTILARLA
300	MEHMET FATİH, ÇINARALTI YAY.(2022)	EN YAKIN AŞK
301	MEHMET GÖZÜKARA, GÜLNAR YAY.(2022)	GELENEKTEN GELECEĞE ANADOLU İRFANI
302	MEHMET MORTAŞ, ARK YAY. (2022)	KELİMELERİN ARKA YÜZÜ
303	MEHMET ÖKSÜZ, ÖTEKİ YAY. (2022)	SEVGİ DEMLİ HAYATLAR
304	MEHMET ÖZGER, ZARİF YAY. (2022)	BÜYÜK GÜNDEM
305	MEHMET SERDAR, SÖZCÜKLER(2022)	UZUN LAFIN KISASI
306	MEHMET TEMREN, ÇIĞIR YAY.(2022)	DUT KARDEŞLİĞİ
307	MEHMET YALÇIN, VARYANT(2022)	KÖŞE KAPMACA
308	MEHMET YAŞIN, YİTİK ÜLKE YAY.(2022)	BAŞKA EVLERE YOLCULUKLAR
309	MEHMET YILMAZ SAVAŞÇIN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	AÇIK UÇLU YAZILAR

310	MEHTAP ÇAMLI, AYZIT YAY. (2022)	KİŞİNİN DAVRANIŞI İMZASIDIR
311	MELİSA KESMEZ, İLETİŞİM(2022)	KÜÇÜK YUVARLAK TAŞLAR
312	MERAL KURTİPEK, ATEŞ YAY. (2022)	VE'S-SELAM
313	MESUT DUMAN, PLATANUS PUBLISHING(2022)	ONU ANLATABİLMEK ADINA DENEME -2
314	MESUT KARA, KLAROS YAY. (2022)	MÜLKSÜZ VE ÇIPLAK
315	METİN GÜLER, DRAMATİK(2022)	KÖŞE'Yİ DÖNEN YAZILAR
316	METİN KAYA, CİNİUS YAY. (2022)	BİR YAŞAMDAN ÖTE
317	METİN SEVİL, GÜLNAR YAY. (2022)	DÜŞÜN KORKMA SOR
318	MİNE KÜÇÜK, İLETİŞİM YAY. (2022)	MÜZE: TARİH- KAVRAM-DENEYİM
319	MİTHAT ÖNAL, KAVİM YAY. (2022)	TUTTUM AŞKIN ELLERİNDEN
320	MUHAMMED DÖNMEZ, YARGI YAY.(2022)	TELESKOBUMLA UÇUYORUM
321	MUHAMMED DÖNMEZ, YARGI YAY.(2022)	MASKELER VE ÇEHRELER
322	MUHAMMED FATİH ÜZÜN, ÇINARALTI YAY.(2022)	RAHATLA GÖNLÜM
323	MUHAMMED GÜNER, ODESSA YAY.(2022)	DENEMELERİM- KÖPRÜYÜ GEÇERKEN AYIYA NE DEMELİYİZ?
324	MUHAMMET M. GÜNDÜZ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	MALAYANİ ADAM
325	MUHLİS ÇALIŞKAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	ESARETTE HÜR FİKİRLER
326	MUHSİN KIZILKAYA, AVESTA YAY.(2022)	BİR DİL NİYE KANAR?

327	MURAT BOZKURT, KLAROS YAY.(2022)	AHH İSTAN
328	MURAT ERGİN, HEYAMOLA YAY.(2022)	ACI SARI TRABZON: ŞEHİR SOKAK VE HİKAYELER
329	MURAT EROL, MUHİT KİTAP(2022)	KAHRAMANI BEKLERKEN
330	MURAT ORDU, ZİNDE YAY. (2022)	YANİ DİYORUM Kİ-2
331	MURAT ÜSTÜN, OZAN YAY. (2022)	YÜRÜMEK
332	MURAT ÜSTÜN, OZAN YAY. (2022)	BAŞLAMAK
333	MURATHAN MUNGAN, METİS YAY.(2022)	EVRAK ÇANTASI
334	MUSA AVCI, MORENO YAY. (2022)	PUSUDAN ÖNCE: SIRLAR-GERÇEKLER- HATIRALAR
335	MUSA DİNÇ, 40 KİTAP(2022)	KİM KİME DUM DUMA- KENDİ PAYIMA
336	MUSTAFA ÇATIKKAŞ, LİMAN YAY.(2022)	HAKSIZLIK-DENEMELER
337	MUSTAFA ÇELİK, CİNİUS YAY. (2022)	İNSANSA GÜZELDİR 6
338	MUSTAFA ÇELİK, CİNİUS YAY. (2022)	İNSANSA GÜZELDİR-5
339	MUSTAFA OKUMUŞ, KLASÖR YAY.(2022)	DÜŞÜNCENİN UFKU-DENEMELER
340	MUSTAFA ÖZKAN, OLİMPOS YAY.(2022)	UNUTUĞUN ZAMAN HATIRLANIRSIN
341	MUSTAFA SUPHİ, CAN YAY. (2022)	MEDENİLEŞTİRME VAZİFESİ-KISA MİRAS
342	MUSTAFA TURGUT, GÜVERCİN YAY.(2022)	BAYKUŞ'UN AFORİZMALARI
343	MUSTAFA ÜNVER, ÖTEKİ YAY. (2022)	SAÇLARIM SIRMA OLMASIN BEN ÖLÜNCE

344	N. AYŞEM SAMUR, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	FIŞKIRANDAN AKINTILAR
345	NAGİHAN CANKESEN, ÇINARALTI YAY.(2022)	EY AŞK
346	NAMIK CANSIZ, HATIRA KİTAP(2022)	HAYATA DAİR NOTLAR-DENEMELER
347	NAZIM BERATLI, HİPERLİNK(2022)	ÜNİVERSİTE SÖYLE BANA
348	NAZLI ŞEHZADE, ATEŞ YAY. (2022)	KOLAYCA GÖNLÜ OLMAYAN
349	NAZMİ ÖNER, PLATANUS PUBLISHING(2022)	DÜNYA BİRLEŞİRSE SAVAŞLAR BİTER
350	NEBAHAT CEMPEL, DS YAYINLARI(2022)	KADINLAR NASIL MUTLU OLURLAR?
351	NEBİ ERDAL, AHBAP KİTAP(2022)	TEKERLEKLİ SANDALYEDEKİ PALYAÇO
352	NECDET SUBAŞI, MAHYA YAY. (2022)	BİR GÜZEL YORULDUK
353	NECDET SUBAŞI, MAHYA YAY. (2022)	DERDİMİZ HAYAT-ETNOMETODOLOJİK FRAGMANLAR
354	NECDET SUBAŞI, MAHYA YAY. (2022)	YAKLAŞINCA HABER VER
355	NEDİM GÜRSEL, DOĞAN KİTAP(2022)	MEMENTO MORİ- ÖLÜM AKLIMDASIN
356	NEDİME KÖŞGEROĞLU, İZAN YAY.(2022)	YAZGIDAN YARINA BİR AVUÇ DÜNYA
357	NEJDET KÜLÜNK ,ERGUVAN YAY.(2022)	ÇOBAN ÇEŞME- MAKALELER
358	NEŞE CEHİZ, İLETİŞİM YAY. (2022)	BURADAN MANZARA HARİKA
359	NEŞE CÖMERT, ARTSHOP YAY. (2022)	YETERİNCE UZAK MIYIM?
360	NEŞE DOSTER, ARTSHOP YAY. (2022)	GURBETTEN KARS'A GÖNÜL KÖPRÜSÜ

361	NEŞET EKRİ, MEMENTO MORİ YAY.(2022)	RUHUNA SAHİP ÇIK
362	NEZİH YILDIRIM, GÜLNAR YAY.(2022)	SEVGİ KAVRAMI
363	NİHAT DANLI, ANKARA NOBEL TIP(2022)	ACİLİN TÜRKÜSÜ
364	NİHAT SIRDAR, İNKILAP YAY. (2022)	BABALAR VE OĞULLAR
365	NİHAYET EDİP, UYANIŞ YAY. (2022)	NİHAYET'İM
366	NUHAT HAKAN ERDOĞAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	MİA'YA NOT
367	NUMAN KESER, KARAKUM (2022)	PADYA
368	NURBANU İNAN, KOPERNİK KİTAP(2022)	KURMACAYI YIKMAK
369	NURETTİN KARACA, GÜLNAR YAY.(2022)	İYİ İNSAN
370	NURTEN B. ENGİNSEL, ARMONİ(2022)	KAYIP RUHLARIN REÇETESİ
371	OLCA BAL, MEDİA CHOLIC (2022)	ZAMAN- FANİ HAYATTTAN KESİTLER
372	ONUR PINAR, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	UTU
373	ONUR YENİDÜNYA, BENGİSU YAY.(2022)	KAYBOLUŞ SIRRI AŞK
374	ORKUN PEK, GÜVERCİN YAY. (2022)	İÇSEL YÖNERGE
375	OSMAN AKTAŞ, GECE KİTAPLIĞI(2022)	HERCAİ DÜŞLER
376	OSMAN KAHVECİ, BENGİSU YAY.(2022)	BİLDİKLERİM GÖRDÜKLERİM YAŞADIKLARIM
377	OSMAN KAYA, MKB HALK KÜTÜPHANESİ(2022)	DÜŞÜNCE KIYILARINDA 1

378	OSMAN ÖZBAHÇE, EBABİL YAY.(2022)	OKUMA SÜREÇLERİ
379	OZAN ERTAŞ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SEVDAM
380	OZAN MERT AYTAŞ, SERÜVEN YAY.(2022)	GERÇEK SADECE BENİM
381	ÖMER FARUK, TİN(2022)	KENDİ KÜÇÜK BAHÇEMİZ
382	ÖMER FARUK, YENİ İNSAN YAY.(2022)	BİR YARATICILIK İMKANI OLARAK KAOS
383	ÖMER FARUK, YENİ İNSAN YAY.(2022)	BİR AŞAĞILAMA ARACI OLARAK ÇÖP
384	ÖMER YURTKULU, LİMAN YAY.(2022)	BİLDİKLERİMİ YAZDIM
385	ÖZGE SENA BİGEÇ, ZİNDE YAY.(2022)	BİNBİR HECE MASALLARI
386	ÖZLEM ZİRİĞ, LİMAN YAY. (2022)	MOMENTUM
387	ÖZÜM ÖZBAY, LUNA YAY. (2022)	RUHUMUN YALNIZLIĞI
388	PERVİN MENGEŞ, SERÜVEN KİT.(2022)	BİR KELEBEĞİN İZ DÜŞÜMÜ
389	PINAR TEKİN , PLATANUS PUBLISHING(2022)	GÜNE BAK
390	POLAT ONAT, MYRİNA YAY. (2022)	MÜSAADE EDERSENİZ BAZI İTİRAZLARIM OLACAK
391	PROF. DR. MUSTAFA İSEN, MUHİT KİTAP (2022)	ÖZLENEN ŞEHİRLER
392	R. SERKAN BOZKUŞ, AYZIT YAY.(2022)	BÜTÜN PENCERELER BİRER YALNIZLIKTIR
393	RABİA GÜLCAN KARDAŞ, AŞİNA YAY.(2022)	ARTIK ÇOK GENÇ
394	RABİA ÖZEL, ARMAGEDDON (2022)	EHVERİME
395	RAHİME KÖSEM ALCAN, KAL-AROS YAY.(2022)	DENEYE YANILA

396	RAMAZAN KOCAPINAR, LİMAN YAY.(2022)	GÜLELİM EĞLENELİM
397	RAMAZAN ÖNCEL, , PLATANUS PUBLISHING(2022)	KARANLIĞIN DİBİ- GLOBAL YALANLAR
398	RAMAZAN ÖNCEL, PLATANUS PUBLISHING(2022)	GLOBAL YALANLAR
399	RAMİS DARA, KLAROS YAY. (2022)	KÖYÜM SEVGİLİ KÖYÜM
400	RECEP ÖREK, ANATOLİA KÜLTÜR(2022)	DÜŞSEL ARAYIŞLAR
401	REFİK PELVAN, PLATANUS PUBLISHING(2022)	SIRAT BU DÜNYA CENNET CEHENNEM NERE
402	RUŞEN IŞIK, DORLİON YAY. (2022)	BİR KELEBEK MASALI- BİR KÖPEK ROMANI
403	RÜMEYSA HAKSEVER, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	ARMAĞAN
404	RÜSTEM AHMET GÖZÜBÜYÜK, ARTOS KİTAP(2022)	MUHARREF MANA
405	SABAHATTİN ÇAKMAKOĞLU, KÜLTÜR AJANS TANITIM VE ORGANİZASYON(2022)	BİR ZAMANLAR YAZDIKLARIM VE YAZILANLAR
406	SALİH AYDIN, GÜLNAR YAY. (2022)	NASİHATLER VE HİKMETLER
407	SALİH KURT, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BİR SIRDIR AŞK
408	SALİM ALAÇAM, ELPİS YAY. (2022)	GURBET- TÜRKLERİN GÖÇ SERÜVENİ
409	SAMET KARAEVLİ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	AYLAK BİPOLAR
410	SAMİ DEMİR, CİNİUS YAY. (2022)	AFORİZMALAR
411	SAVAŞ BARÇİN, MECRA KİTAP(2022)	ÇAĞRIŞIMLAR- BİZ KİMİZ?

412	SEDAT ACAR, MENEKŞE KİTAP(2022)	KONUŞ Kİ SENİ GÖREBİLEYİM
413	SEDAT ANAR, EVEREST YAY. (2022)	BİR MÜZİSYENİN ARAYIŞI
414	SEFA KAPLAN, HOLDEN(2022)	YAYGIN YANLIŞLAR ANSİKLOPEDİSİ
415	SEFA YILDIRIM, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SANRIŞIK
416	SELÇUK ALTUN, İŞ BANKASI KÜLTÜR YAY.(2022)	KİTAP İÇİN 5
417	SELDA TEREK, DESTEK YAY. (2022)	UTANMAZ
418	SELEN ÖNGÖRÜ, KRONOLOJİ YAY.(2022)	BELİRSİZ NİYET ÜZERİNE
419	SELİM DOĞAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BEN VE EVREN-KARAR VERME VE BENLİK GELİŞİMİ
420	SELİM DORAK, KİTAP DÜNYASI(2022)	DEĞİŞİKLİKLER ASLA KENDİLİĞİNDEN OLMAZ
421	SELİM ENCAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	GÖLGESİYLE KONUŞAN ADAM
422	SEMA KAHVECİ, RİTİM SANAT YAY.(2022)	YA ZAR GELMEZSE?
423	SEMANUR PERİM, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	BENİM MAVİM OLUR MUSUN?
424	SEMİH VAR, GECE KİTAPLIĞI(2022)	ADINI SEN KOY BALASAGUN URAS
425	SEMİNE ÇEMREK DEMİRCİ, NESİL YAY.(2022)	KISSA YOL
426	SEMİR BOLAT, PLATANUS PUBLISHING(2022)	SAVORJIN
427	SENANUR G. ÜSTÜNYER, LORA YAY.(2022)	MELAL
428	SERAP ETİKE, İZAN YAY. (2022)	DUYUMSAMA

429	SERDAL ÖZDEMİR, LUNA YAY. (2022)	FELSEFİRASTYON-2
430	SERGÜL GÜLTEKİN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	İNSANLIK HALLERİ
431	SERHAT DEMİREL, HEYAMOLA YAY.(2022)	BABAMIN TRENLERİ
432	SERKAN KUTAY, GECE KİTAPLIĞI(2022)	İYİ BİR HAYAT: YAŞANMIŞLIKLARIN YARARLARI
433	SERKAN OKLAY, SIFIR YAY. (2022)	BUGÜN ÖLMEK İÇİN FAZLASIYLA GÜNEŞLİ
434	SEVİL ÜNAL ÖZBAY, KARİNA YAY.(2022)	BİR MASALDIR YAŞAMAK
435	SEVTAP ÇAPAN, DRAMATİK(2022)	ERİVEÇ ERİVE – SEN DE DENESENE
436	SEVTAP ÇAPAN, DRAMATİK(2022)	KADINIM ULAN
437	SEYFİDDİN KELEŞ, CİNİUS YAY.(2022)	KİMLER GELDİ KİMLER GİTTİ
438	SEYHMUS DİKEN ,SAKİN KİTAP(2022)	KENDİME YAZDIM
439	SEZEN GÜNGÖR, SERÜVEN KİT.(2022)	CESARETİN BEDELİ- NAKİT Mİ ÖDEMEK İSTERSİNİZ
440	SITKI ASLANHAN, MOSQUİTO YAY.(2022)	BİR HAYATI OKUMAK
441	SİNAN KAHYAOĞLU, KAFE KÜLTÜR YAY(2022)	BAK HELE
442	SİNAN MORDAĞ, ATLAS AKADEMİ YAY.(2022)	KÖYLERİN KRALİÇESİ BENİM NİZEM
443	SİNAN ÖZYURT, TEMMUZ (2022)	KALBİNİ KORU
444	SİNAN SAVAŞ ÖZCANLI, İZAN YAY.(2022)	GÜNEŞ İLE YILDIZLAR ARASINDAKİ BEN MİYİM?
445	SONAY GÜNER ,PAYDOS YAY. (2022)	MEVSİM KIŞ GÜNLERDEN VEDA

446	SONGÜL ÜNSAL, OLİMPOS YAY.(2022)	KIRILDIĞIN YERDEN ÇİÇEK AÇACAKSIN
447	SÜLEYMAN CERAN, TEMMUZ KİTAP (2022)	HATIRLAYIŞLAR
448	SÜLEYMAN GÖK, ARMAGEDDON(2022)	ŞİİRLERİM AĞITLARIM HOYRATLARIM
449	SÜLEYMAN İNAN, LİMAN KİTAPLARI(2022)	EPİGRAM
450	SÜMEYYE TOPRAK, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	AH BEN! KAÇ DEFA BÜYÜDÜN SEN
451	ŞABAN ABAK, KARMA KİTAPLAR(2022)	SEZAİ KARAKOÇ- YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN
452	ŞAHBETTİN ALİ, GÜLNAR YAY. (2022)	KAÇIRDIĞIMIZ TRENLER ŞAŞIRDIĞIMIZ YOLLAR
453	ŞAKİR KURTULMUŞ, ÇIRA YAY.(2022)	KALBE GİDEN SOKAKTA-KİTABIN İZİ
454	ŞEFİKA KAYA MERİÇ, ERKAM YAY.(2022)	NEREYE BU GİDİŞ?
455	ŞEHRİBAN İÇBOYUN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	KAYIP BİR DÜNYALIDAN AFORİZMALAR
456	ŞENAY ÖZKAN, EFSUS YAY. (2022)	KANADI KIRIK MELEK
457	ŞENAY ZUHUR, PLATANUS PUBLISHING(2022)	KENDİNDEN KENDİNE YOLCULUKTA OLAN
458	ŞULE YUSUF, AGAH YAY. (2022)	ZERDÜŞT UYANDI
459	ŞÜKRAN TERCANLI, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	EVRENDE AŞK SENFONİSİ
460	ŞÜKRÜ KAHRAMAN, LİMAN YAY.(2022)	SÖZ MECLİSİ
461	ŞÜKRÜ KAHRAMAN, LİMAN YAY.(2022)	KÖŞE BUCAK YAZILAR
462	TALAT AVCI, KLAROS YAY. (2022)	MI ACABA?

463	TAMER LEVENT, ARTSHOP YAY.(2022)	TAMER LEVENT- SANATA EVET DEFTERİ
464	TAMER SAĞCAN, KARAKUM(2022)	POST İNSAN
465	TAN ORAL, MD BASIM(2022)	HÜZÜNTÜ: YAZA- DİZE
466	TANSER KATKAR, AYYILDIZ KİTAP(2022)	SÜRÜŞ VE BİNİŞ SIRLARI
467	TARIK KARABULUT, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	TAKVİMSİZ MISRALAR
468	TAŞKIN TUNA, ŞULE YAY. (2022)	VAR OLMAK YA DA OLMAMAK
469	TAYFUN ATAY, OĞLAK YAY. (2022)	YERYÜZÜNE ÖLÜMÜ İNDİRDİK GÜLÜM
470	TAYLAN KARA, BULUT YAY. (2022)	DÜŞÜNCENİN ARKAGÜRÜLTÜSÜ
471	TAYLAN KARA, BULUT YAY. (2022)	BÖYLE DE BUYURABİLİRDİ ZERDÜŞT
472	TAYYAR ÇİMEN, ARMONİ(2022)	KAFANIZA TAKILAN KONULAR- HAYATIN İÇİNDEN
473	TEVFİK AYDOĞAN, BENGİSU YAY.(2022)	NE ÇABUK UNUTTUK
474	TOLGA ARKAT, VARYANT(2022)	BİR İZMİRLİNİN GÜNLÜĞÜ VE DÜNLÜĞÜ
475	TOLGA YALÇIN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	SAÇMA
476	TUBA BAYRAK, ÖNEMLİ KİTAP(2022)	HAYATA AŞK İLE BAK
477	TUBA EZİCİ, İNDİGO KİTAP(2022)	NASIL KOYDUM AMA SENİ İNSAN YERİNE!
478	TUĞÇE ISIYEL, OKUYAN US YAY.(2022)	PARÇALI BULUTLU
479	TUĞÇE SÜLEYMANOĞLU, DORLİON YAY.(2022)	ALTIN KALP
480	TUNA ESELİOĞLU, GECE KİTAPLIĞI(2022)	ÇOCUKLUĞUMUN KIŞINA DAİR

481	TURAN KARATAŞ, MUHİT KİTAP(2022)	KURMACA DÜNYANIN İÇİNDE
482	TURGUT GÜLER, POST YAYIN(2022)	HOŞÇA BAK ZATINA-OKURKEN YAZILANLAR
483	TÜRKAN KARAHASAN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	ZAMANAŞIMINA GÖNDERİLER 2. KİTAP
484	UBEYDULLAH GÖKTEKİN, AYYILDIZ KİTAP(2022)	SIR- VUSLAT
485	UFUK MESUT KÖLÇE, DORLİON YAY.(2022)	THE HOPE SURGEONS
486	UFUK YİTGİN, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	KARDAKİ İZLER
487	UĞUR KÖKDEN, KIRMIZI KEDİ YAY.(2022)	TÜRKİYE'DEN KESİTLER
488	UĞUR OLGAR, İMGENİN ÇOCUKLARI(2022)	MARLA'NIN SERÇE PARMAĞI
489	UĞUR OLGAR, İZAN YAY. (2022)	SÖZÜM SÖZ- OLGAR'İZMALAR
490	UMAY UMAY, İTHAKİ YAY. (2022)	ELLERİ KARA ÇOCUK
491	UTKU FIRAT ÖZÇELİK, KAOS ÇOCUK PARKI (2022)	BAŞKA DÜNYALARIN SONU
492	UTKU SIZGIN, MAHAL YAY. (2022)	İYİ İNSANLARI TANIMA SENESİ
493	ÜMİT ÖZER, PALATANUS PUBLISHING	KUM TANESİ- SAND KORN
494	ÜMMÜGÜLSÜM İMECE, KAYALIPARK GENÇ YAY.(2022)	TAŞTAN UÇURTMALAR
495	VAHİT BİNGÖL, DİONYSOS YAYIN GROUP(2022)	HEZEYANLAR
496	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	ANALİZLER
497	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	METAFORLAR

498	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	VİZYONLAR
499	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	DİYALOGLAR
500	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	AFORİZMALAR: YAŞANMIŞLIKLAR-ARAYIŞLAR
501	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	AKLIN YOLU
502	VEDAT ALİ ÖZKAN KAYACI, İLKE YAY.(2022)	FRAGMANLAR
503	VEYSEL ÇOLAK, KAOS ÇOCUK PARKI (2022)	PARADOKSLAR- ELVEDA İNSAN
504	VEYSEL ÇOLAK, KAOS ÇOCUK PARKI (2022)	KANIMLA DERİME YAZDIM
505	VEYSEL ÇOLAK, KAOS ÇOCUK PARKI (2022)	YABANCILAŞMA VE ÖTEKİ ŞİİR
506	YAĞIZ GÖNÜLER, PROFİL KİTAP(2022)	GÜL ALIRIM GÜL SATARIM
507	YAĞMUR ÇAKAN SUSAR, BANLİYÖ KİTAP(2022)	ZAEHİR
508	YAKUP TUTUM, AKIL FİKİR YAY.(2022)	AT SİNEĞİ- ZİNCİRLERİ KIRMAK
509	YALÇIN ÇETİNKAYA ,KETEBE YAY.(2022)	KOZMİK MÜZİK-KAİNATIN ZİKRİNDEN KAİNATIN MÜZİĞİNE
510	YAMAN YAKUP AYSAN, CİNİUS (2022)	1 KÖK
511	YASEMİN KAYA, AKDOĞAN YAY.(2022)	TATLI SUYUN ACISI
512	YAŞAR ADIYAMAN, SİMER YAY. (2022)	İNSANLIĞIN GÖLGESİ
513	YAŞAR KOCA, DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	CÜMLE ALEM UYANDIRMA SERVİSİ

514	YILDIZ RAMAZANOĞLU, İZ YAY.(2022)	PAPAĞANLAR PANAYIRLAR HASATLAR
515	YİĞİT BENER, EVEREST YAY. (2022)	SAKAR KALEM
516	YİĞİT BENER, EVEREST YAY. (2022)	GERÇEĞİN ARTISI
517	YİĞİT GÜRALP, MASA KİTAP(2022)	İYİ HİSSETTİREN YAZILAR
518	YUNUS ÇETİNKOL, ÇIĞIR YAY. (2022)	BOŞLUK
519	YUSUF ÇELİKTAŞ, ELPİS YAY. (2022)	NİHAİ KOMEDYA
520	YUSUF MAHMUT AÇIL, GUFO YAY.(2022)	KENDİME MEKTUPLAR
521	YUSUF SAMİM LÜTFÜ, ELPİS YAY.(2022)	DENEMELER
522	YÜKSEL ÖZDEN, NOBEL AKADEMİK YAY.(2022)	KENDİNİ KEŞFET
523	ZAFER ALBAYRAK, KLAROS YAY.(2022)	DİYALOGLAR
524	ZEKİ BULDUK, MUHİT KİTAP(2022)	MÜSTESNA DELİLER ALBÜMÜ
525	ZEKİ ÖZGÜ, PLATANUS PUBLISHING, (2022)	YAŞAMIN İÇİNDEN ERBAA
526	ZEUS KABADAYI, HAYY KİTAP(2022)	BENİ YARIM BIRAKTIN
527	ZEUS KABADAYİİ HAYYKİTAP(2022)	BENİ YARIM BIRAKTIN
528	ZEYNEP DENİZ, İKİNCİ ADAM YAY.(2022)	İÇİMDEKİ KARANLIK İLE SESSİZ BİR HASBİHAL
529	ZEYNEP TURGUT, DİONYSOS YAYIN GROUP(2022)	İNSAN SEVGİYLE YEŞERİR
530	ZİŞAN ŞEREFLİ DEMİREL, ARMONİ(2022)	BAŞLAMAK- AYNADAKİ SEN

eleştiri

İdris Ekinci

2022'de ELEŞTİRİ, KURAM, İNCELEME VE DEĞİNİ

İdris Ekinci

Eleştiri ve kuramın edebiyat çalışmaları için kılavuz olma özelliğini her zaman hatırda tutmak gerekir; kılavuzdur fakat eserin önünde değildir. Eser de eleştiri ve incelemeler sayesinde gerçek yerini bulur. Bu karşılıklı konumlanış zamanla bir bütünü oluşturmaya başlar. Edebiyat ve sanat yolculuğunu eser başlatır, yolu ve rotayı eleştiri denetler. Yani aralarında yarıştan daha çok bir muhavere söz konusudur. Kuram; sanat ve edebiyattaki anlayış, teorik altyapı demektir. Dolayısıyla herhangi bir kuramı anlamaya, onun dünyasında dolaşmaya başladığımızda eserin inşa edildiği zemini de kavramaya başlarız. Bir takipçi, okur, gözlemci için bu da az şey değildir. Eleştiri ve kuram artık edebî tür olarak güçlü bir birikime sahip. Yıldan yıla dünyada ve ülkemizde eleştiri ve kuram çalışmalarının yer aldığı kitaplar sayılarını gittikçe arttırmaya başlıyor. 2022 yılını eleştiri, kuram ve inceleme açısından değerlendirdiğimizde hareketli bir yıl olarak kabul edebiliriz.

Bu seferki yıllık yazımız da daha önceki yazılarımızda belirttiğimiz gibi eleştiri, kuram, inceleme ve değini kitaplarının çerçevesinde biçimlendi. Türkçe telif ve tercüme kitaplar göz önüne alınarak oluşturulan çalışmamızda genel bir tarama yapıldı. Elbette yayımlanan bütün kitaplara ulaşmak gibi bir iddiamız olmadı. Zaten böyle bir çalışma yapmak müstakil bir kitabı gerekli kılardı. Bizim burada yaptığımız iş ortaya çıkan büyük resmi özetlemeye çalışmak.

Anlatıyı Yapıdan Okumak / Bilgin Güngör

Eleştiri ve kuram biri diğerini destekleyen iki disiplin olarak anlaşılabilir. Çünkü bir eleştiri yaklaşımı ele aldığı eseri değerlendirirken çeşitli kavram ve yaklaşımlara her zaman ihtiyaç duyacaktır. Bu açıdan bakıldığında eleştiri ve kuram arasındaki irtibat göz ardı edilemeyecek bir kuvvette ilerler. Bilgin Güngör *Anlatıyı Yapıdan Okumak* isimli çalışmasında yapısalcılık kuramının güçlü isimlerinden Tzevetan Todorov'un

yaklaşımlarından hareketle modern Türk romanının gelişim çizgisini birtakım değerlendirmeler eşliğinde okurun önüne getirmiş.

Anlatıyı Yapıdan Okumak kitabını yüz yılı aşan modern Türk romanının iç dinamiklerini yapısalcı bir yaklaşımla yeniden okuma denemesi olarak anlayabiliriz. Birçok romanın analiz edildiği kitapta Bilgin Güngör hem gündemi tutan bilgileri tazelemiş hem de yapısalcı yaklaşımın modern Türk romanı üzerinde nasıl işlenebileceğini göstermiş. Bu kitabı okura Ketebe Yayınları ulaştırmış.

Sanat İçgüdüsü / Denis Dutton

Sanatın işlevi ve içeriği üzerine düşünmek modern zamanlarda sıkça yapılan bir iştir. Çünkü sanat denilen mefhum kişiye, zamana ve şartlara göre biçimlenen, değişen, dönüşen bir yapıdadır. Amerikalı yazar/kuramcı Denis Dutton *Sanat İçgüdüsü* ismini verdiği kitabında, Batı'daki sanat algılayışını, zaman içerisindeki Batı sanatının evrim hatlarını Charles Darwin'in yaklaşımları eşliğinde sunmaya çalışmış. Elbette Türk kültürü ve algılayışı açısından çok da aşina olmadığımız tespit ve tahliller var kitapta; fakat sanatın bizim dünyamızın dışında hangi boyutlarda anlaşıldığını merak ediyorsak elimizdeki yazılar biraz ilgi çekici gelebilir. Farklı bir estetik algılayış dünyasıyla tanışmak ne açıdan bakarsak bakalım işe yarar diye düşünüyorum. Sanatın İçgüdüsü kitabını Türkçeye kazandıran Murat Turan ve kitabın yayımcısı da bu tip kitapları yayınlamakla meşhur Ayrıntı Yayınları.

Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Geçmişten Günümüze Temel Kavramlar ve Tartışmalar / Veysel Lidar

Karşılaştırmalı edebiyat, dünya edebiyatının açılımları ve algılanması açısından yaklaşık son iki yüz yılı kapsayan bir çalışma alanını oluşturuyor. Farklı dil, kültür ve kuramların birbirleriyle etkileşimi üzerinde duran karşılaştırmalı edebiyat bilimi, sanat ve edebiyatın nerdeyse bütün bir yeryüzüne yayılan kontak noktalarını tespit ve tahlil etmeye yönelik adımlarıyla önemli bir görevi de yerine getiriyor. Veysel Lidar *Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Geçmişten Günümüze Temel Kavramlar ve Tartışmalar* ismini verdiği çalışmasında karşılaştırmalı edebiyat biliminin doğuş ve gelişim sürecini irdelemiş. Bu bilimin çeşitli kuramları ve tartışmalı noktaları üzerinde de duran Lidar, karşılaştırmalı edebiyat biliminin genel hatlarıyla tarihini, ekollerini ve açıklığa kavuşturulması faydalı olacak bazı kavramlarını da kitabında işlemeye çalışmış. Kitap, Çizgi Kitapevi tarafından okurla buluşturulmuş.

Düzyazı Kuramı / Viktor Şklovski

Batı dünyası için modern edebiyat denilince akla ilk gelen tür herhalde romandır. Roman, modern zamanların kendine özgü şartları içinde şekillenmiş, modern dünyanın gelişimiyle birlikte hatları iyice belirmeye başlamış edebi bir tür olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle roman modernizm zemininde yapılandırılmış bir anlatım tarzıdır. Viktor Şklovski *Düzyazı Kuramı* kitabında işte bu türün gelişimini ve sanat ve edebiyat alanında ne şekilde yer edindiğini anlatmaya çalışmış. Bunu yaparken de çeşitli soruların peşine düşerek bir açıklığa ulaşmak istemiş. Peşine düştüğü sorulardan bazıları şöyle: Sanatın işlevi nedir? Edebî türler neden sürekli bir evrim geçirir? Don Kişot için neden "ilk roman" denilir? Vs... İlginç denilebilecek soruların açıklanmaya çalışıldığı kitapta Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Dickens, Doyle ve Stern gibi birçok yazarın eserleri de farklı bir bakış açısıyla irdelenmiş. Düzyazı Kuramı kitabı Bilge Kültür Sanat tarafından okurla buluşturulmuş.

Suç Şiir / Ümit Güçlü

Günümüz Türk şiirinin ulaştığı alanları, kurcaladığı noktaları ve hâlihazırdaki durumunu izah etmeye kalkışmak oldukça zor bir iştir. Bunun en önde gelen sebebi ise günümüzdeki şiir ve edebiyat ortamının fazlasıyla dağınık ve düzensiz olmasıdır. Özellikle teknolojinin işlevi ve basım/yayın işlerinin geldiği nokta düşünülecek olursa aslında çok fazla şaşılacak bir durum da yok. Dolayısıyla günümüz şiiri üzerine ne kadar çalışma yapılsa yeridir, gereklidir. Yapılan çalışmaların artmasıyla şimdiki şiirimizin durumu yavaş yavaş açıklığa kavuşabilir. Ümit Güçlü *Suç Şiir* ismini verdiği kitabında kendi gösterge çizelgesinden hareketle günümüz şiiri üzerine birtakım yazılar kaleme almış. Güçlü, bazı şairler, şiir anlayışları, kavramlar ve dergiler etrafında kendince (öznel) seçimler yaparak çıkarımlarda bulunmuş. Her ne kadar kapsayıcılıktan uzak olsa da (bunu başarmak bence oldukça güç) bu tip çalışmalar belli noktaların anlaşılması açısından okur için faydalı olacağı düşüncesindeyim. Suç Şiir kitabı Ketebe Yayınları tarafından basılmış.

Okumamak / Alejandro Zambra

Şilili yazar Alejandro Zambra aslında daha çok roman ve hikâyeleriyle son dönem Latin Amerika edebiyatında kendinden bahsettirmiş bir kalem. Eserlerini İspanyolca kaleme alan Zambra kendi köşesinden dünya edebiyatı ve kültürü üzerine de birtakım yazılar yazmış. *Okumamak*

kitabında kitapların dünyasından, çeşitli edebiyat meselelerinden, birtakım yazar ve eserlerden akıcı ve keyifli bir üslupla bahseden Zambra zengin okuma seçenekleriyle okurun karşısına çıkmış. Şiirden romana, tiyatrodan güncel konulara kadar uzanan yazılarını topladığı Okumamak kitabı dünya edebiyatına mal olmuş birçok ismi de yan yana getiriyor. O isimlerden birkaçı şöyle: Bolano, Tanizaki, Cortazar, Kafka, Buzzati, Borges... Okumamak kitabını dilimize kazandıran Çiğdem Öztürk. Notos Kitap ise kitabı okurla buluşturmuş.

Yaralı Erkekler / Çimen Günay-Erkol

Modern Türk edebiyatı üzerine araştırma yaparken sıkça karşımıza çıkan olgulardan biri de yaşanan siyasî ve toplumsal olayların ağır bir şekilde edebiyat dünyasına yansıdığıdır. Bu gerçeklik süreç/dönem odaklı yaklaşımların da doğmasına sebep olmuştur. Çoğumuzun bildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti siyasî, sosyal ve kültürel açıdan büyük tecrübeler yaşamış, yaşanan bu tecrübeler eşliğinde halkını ve aydınlarını kendine özgü tecrübelerle biçimlendirmiş bir ülkedir. Bu yönüyle Türk siyasetinde yaşanan darbeler ve müdahaleler ayrı bir konu başlığı altında çeşitli araştırma inceleme çalışmalarının ana malzemesi olmuştur. Bütün tespitler ışığında, 12 Mart 1971'de yapılan askerî müdahale Türk edebiyatını derinden etkilemiştir sonucunu rahatlıkla çıkarabiliriz. Çimen Günay-Erkol *Yaralı Erkekler* ismini verdiği çalışmasında 12 Mart döneminin edebî atmosferinde ortaya çıkan erkeklik durumu ve erkek tiplemelerini çeşitli romanlardan hareketle irdelemeye çalışmış. Güç, gurur, acziyet, direnç ve mücadele etrafında kurgulanan erkek karakterler 12 Mart döneminde okurla buluşan Türk romanında nasıl resmedilmiş bu çalışmada bulmak mümkün. Yaralı Erkekler kitabı İletişim Yayınları tarafından okurlara sunulmuş.

Kayıp Kitapların İzinde / Giorgio van Straten

Tanıdığımız, çokça aşina olduğumuz edebiyatçıların bilindik kitaplarını okumak şaşılacak bir iş değildir. Hatta öyle yazarlar ve eserler vardır ki, onları hiç tanımasak ya da okumasak bile haklarında fazlasıyla bilgiye sahip oluruz. Peki, bilindik yazarların yarım kalmış, zihinlerden silinmiş kitapları hakkında acaba aklımızdan neler geçer? İşte Giorgio Van Straten *Kayıp Kitapların İzinde* ismini verdiği çalışmasında bu izleğin peşine düşüyor. Lord Byron, Ernest Hemingway, Bruno Schulz, Nikolay Gogol, Walter Benamin ve Sylvia Plath gibi isimlerin zamanla kaybolmuş eserleri

üzerine yazılardan oluşan Kayıp Kitapların İzinde okura yeni bir ilgi alanı açmayı deniyor. Türkçesi Merve Yalçın Pelit'e ait olan kitap Everest Yayınları tarafından basılmış.

Janus'un Yüzü / Turgay Anar

Edebiyat ortamlarında tartışmaların çoğu belirli değerler ve ön kabuller üzerinden gelişir. Bu değerler ve ön kabullere eleştirmenler tarafından uygun görülen kavram kanon kavramıdır. Kanon aynı zamanda bir başlangıç noktasıdır. Kanon denilen olgu, çeşitli aşamalardan geçerek bu noktaya ulaşır. Bir yaklaşım, anlayış veya teknik zamanla yerini sağlamlaştırır ve bir genel kabul mertebesine erişirse işte o zaman kanon doğmuş demektir. Bir kanonun karşısına çıkan, onunla mücadele eden anlayışa da karşı kanon denir. Turgay Anar *Janus'un Yüzü* adlı çalışmasında Türk edebiyatındaki kanon tartışmaları üzerinde durmuş. Zaman içerisinde oluşan kanon ve karşı-kanon durumlarının doğuş ve gelişim çizgilerini ortaya koymaya çalışan kitap Ketebe Yayınları tarafından okura ulaştırılmış.

Edebiyat Eleştirisi / Benedetto Croce

İtalyan düşünür ve eleştirmen Benedetto Croce'nin modern Batı edebiyatının kült isimleri üzerine kaleme aldığı yazılardan oluşan *Edebiyat Eleştirisi* kitabında okur için yeni okuma pencereleri açıyor. Terentius, Dante, Lucretius, Virgilius, Petrarca, Aristo, Shakespeare, Corneille, Gothe, Poe, Hopkins ve Proust gibi edebiyat ve düşünce dünyasının önemli isimlerinden hareketle Batı edebiyatının izlerini sürmeye çalışan kitap, bu isimlerin daha sağlam anlaşılması için de çeşitli öneriler getiriyor. Şennur Bakırtaş tarafından Türkçeye kazandırılan kitabın yayıncılığını Fol Kitap üstlenmiş.

Kavramların Yolculuğu / Elif Daldeniz-Baysan

Edebiyatın ana malzemesi diyebileceğimiz dil üzerine yapılan çalışmaların doğrudan olmasa da dolaylı olarak edebiyatla ilgili olduğunu düşünebiliriz. Bu bağlamda kelimeler ve kavramların doğuşu ve dönüşümü edebiyat okurları için dikkat çekici bir konudur. Çünkü edebiyat çoğunca dilin incelikleri ve kavramların kapsayıcılığı eşliğinde hareket eden bir özellik taşır. Kavram araştırmaları bu açıdan bakıldığında düşünme, kurgulama, anlatım ve anlama alanlarının tam ortasında yer alır. Elif Daldeniz-Baysan *Kavramların Yolculuğu* isimli çalışmasında çeşitli kavramların Türkçedeki serüveni üzerinde durmuş. Kitabın bir kısmında Nihal Ekin Erkan'la ortak

çalışan Elif Deniz-Baysan kavramların dünyasından hareketle bir kültür analizi de yapmaya çalışmış. Kitabı okurla buluşturan yayınevi ise Metis.

Kutsal Ruh / Michel Tournier

Fransız edebiyatçı Michel Tournier modern Batı edebiyatının son döneminde yazdığı romanlarla kendinden sıkça bahsettirmiş bir isim. Yazdığı romanlarla dikkatleri üzerine çeken Tournier işlediği cesurane konularla da okurun ilgisini kazanmış bir kalem. *Kızılağaçlar Kralı, Cuma, Veda Yemeği, Kaynak ve Çalı, Altın Damla, Anahtar ve Kilitler* Michel Tournier'in en çok bilinen ve okunan romanları. *Kutsal Ruh* ismini verdiği çalışmasında Tournier yazdığı romanların içyapısını, inceliklerini ve kurgu dünyalarını açımlamaya çalışıyor. Yalnızlık, birey, göç, kutsal metinler, cinsellik ve daha birçok malzemeyle romanlarının alt yapısını oluşturan Toutneir günümüz dünyasının da nabzını tutmaya çalışmış. Bir romancının kendi bakışından eserleri üzerine yapılan analizler yapması elbette otantik bir yaklaşım. Yaşar Avunç'un Türkçeye kazandırdığı kitap Ayrıntı Yayınları tarafından okurla buluşturulmuş.

Teorinin Cini (Edebiyat ve Sağduyu) / Antoine Compagnon

Fransız eleştirmen ve yazar Antoine Compagnon dilin edebiyata dönüşme sürecini çeşitli sorular eşliğinde ele aldığı kitabı *Teorinin Cini* isimli çalışmasında ilginç denilebilecek noktaların üzerine gidiyor. Fransız yapısalcılığını eleştirel bir bakışla irdeleyen Compagnon edebiyat, yazar, dünya, okur, üslup, tarih ve değer ana başlıkları altında yedi bölüme ayırdığı kitabında şu soruların peşine düşüyor: Bir metni edebi metin yapan nedir? Eserin anlamı yazarın tekelinde midir? Kurmaca gerçekliği taklit eder mi? Okurun metinde yeri var mıdır? Üslubu meydana getiren öğeler nelerdir? Bir eseri anlamak için mutlaka yazıldığı bağlamı bilmek mi gerekir? Evrensel edebi değerler var mıdır? Eğer sizin için de bu soruların merak edilecek bir tarafı varsa Teorinin Cini kitabı raflardaki yerini almış durumda. Kitabın Türkçe çevirisi Savaş Kılıç'a ait, yayın evi ise Metis.

Karakoç'un Balkonu / Fatih Yalçın

Sezai Karakoç'un son dönem Türk edebiyatı ve düşüncesinde çok büyük bir yeri vardır. Onun eserlerinin kaynaklık teşkil ettiği birçok çalışma yapılmıştır ve halen de yapılmaktadır. Bir şair ve düşünce adamı olarak Sezai Karakoç'un ortaya koyduğu eserler sayısız isme ilham kaynağı olmuş, çok çeşitli platformlarda değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Sezai Karakoç belirli bir hayat tarzının, İslâm inancıyla örülmüş hayat tarzının modern tasarımlarını yapar. Onun gayretleri bir "medeniyet tasavvuru" şeklinde gövdeleşir. Fatih Yalçın da işte bu olgular etrafında Sezai Karakoç'un tasavvur dünyasına "şehir, mimari ve kimlik" kavramları eşliğinde yaklaşmaya çalışmış. *Karakoç'un Balkonu* ismini verdiği kitapta Yalçın, Sezai Karakoç'un ev ve mimari düşüncesini, meşhur *Balkon* şiirini merkeze alarak irdelemeye çalışmış. Özgün yaklaşımları ve çıkarımları barındıran kitabın yayımcısı ise Çizgi Kitabevi.

Şiirin Kısa Tarihi / John Carey

Alfa Yayınlarının yaptığı dizi çalışmalar popüler okumlar açısından dikkat çekiyor. "Kısa Tarih" genel başlığında çıkan kitaplar oylumlu konuları ve alanları okur için daha da bir yakınlaştırıyor, okunur hale getiriyor. John Carey'in Şiirin Kısa Tarihi isimli çalışmasında dünyadaki şiir olayının daha çok Batılı isimlerden hareketle açıklaması yapılmaya çalışılmış. Şiir nedir, nasıl doğmuştur, başlangıç ve gelişim aşamaları nasıldır gibi birçok ana meselenin izini süren Şiirin Kısa Tarihi kitabı dünya şiirinin genel hatlarını çizmeye çalışmış. Kitabın en büyük eksiği ise içinde Türk şiirinden bahsedilmemesi. Bu da kitabın değerini oldukça düşürüyor. Fakat bu çalışmanın maksadının zaten bütün bir dünya şiirini kucaklamak olmadığını bilmek lazım. Dünyadaki şiirin bir bölümü hakkında genel bilgilere sahip olabilmek açısından değerlendirmek mümkün kitabı. Türkçe çevirisini Tufan Göbekçin'in yaptığı kitap okurunu bekliyor.

Samuel Beckett / Özgür Taburoğlu

Samuel Beckett modern Batı edebiyatının hiç kuşkusuz en sıra dışı isimlerinden biri. Anlatıma getirdiği yenilikler, kurgu dünyasının oldukça renkli ve karmaşık oluşu, kendine özgü davranış biçimleriyle Beckett dikkatleri üzerine çekmiş bir yazar. Onun düşünce dünyasını ve yazım tekniklerini anlamaya çalışmak elbette klasik yaklaşımların biraz ötesini kurcalamayı gerektiriyor. Çünkü Samuel Beckett denildiği zaman akla ilk düşen imaj zor anlaşılırlık ve karmaşa. Aslında Beckett bunu bilerek yapıyor. Onun istediği alışılmış kalıpların dışına çıkıp insan ve hayatın karanlık köşelerini yoklamak. Tabii bu tutumu biraz da kişiliği ve sağlığıyla da yakından ilgili. Özgür Taburoğlu "Anlatı Dersleri" üst başlığında bir dizi kitaplar kaleme almış. *Samuel Beckett* çalışması bu serinin ikinci kitabı. Taburoğlu bu kitabında delişmen yazar Samuel Beckett'ın kurgu dünyasını ve yazım tekniklerini analiz etmeye çalışmış. Ayrıca çeşitli

kavramlar çerçevesinde (irade, eylem, olay, aralık, varlık, eşlik ve ölüm vs.) Beckett'ın eserleri irdelenmiş. Kitabı okura ulaştıran yayınevimiz Doğu Batı Yayınları.

Kitap, Hitap, Hakikat / Adonis

Adonis son dönem Arap edebiyatında adından sıkça bahsettiren bir edebiyat adamı. Özellikle yazdığı şiirlerin yankısı sadece Arap dünyasında değil bütün dünyada da duyulur oldu. Adonis *Kitap, Hitap, Hakikat* ismini verdiği çalışmasını bir Arap aydını olarak dünyada olup bitenler, kültür tahlilleri, dinî ve siyasi meseleler etrafında biçimlendirmiş. Kendine özgü yaklaşımlar ve bir şair duyarlılığıyla kaleme alınan yazılar geniş bir konu yelpazesine sahip. Asıl adı Ali Ahmed Said olan Adonis sosyoloji, siyaset ve edebiyat alanlarındaki hassasiyetini de yazılarına taşıyarak modern bir yaklaşım sergilemiş. Mehmet Hakkı Suçin tarafından Türkçeye çevrilen kitabın yayımcısı ise Everest Yayınları.

Şiir Neden Önemlidir? / Jay Parini

Amerikalı yazar ve şair Jay Parini Şiir Neden Önemlidir? kitabında insanlık ve şiir olgusu üzerinde durmuş. Şiirle insan hayatının nasıl bir irtibatının olduğunu, şiirin ve insan arasındaki etkileşim sürecini, şiirin vazgeçilemez yapısını kendine özgü bakış açısıyla açıklamaya çalışmış. Dünyadaki gelişmeler eşliğinde şiire olan yönelimin gittikçe azalması ve şiirin dünyasına girmenin insanlar tarafından çok da cazip görülmemesi Jay Parini'yi rahatsız etmiş. Buradan hareketli şiirdeki incelikleri, şairlerin insanlık tarihindeki yerleri ve önemleri Parini'nin ilgi alanları içine girmiş. İnsanla şiir arasındaki mesafeyi azaltmak ve engelleri bertaraf etmek için kolları sıvayan Jay Parini Batı'dan çeşitli şair ve düşünürlerin fikirlerinden de faydalanarak birtakım açıklamalar yapmış. Güven Turan tarafından Türkçeye kazandırılan Şiir Neden Önemlidir? Yapı Kredi Yayınlarınca okurla buluşturulmuş.

Kediler ve Kitaplar / Ülkü Tamer

İkinci Yeni akımı içerisindeki en önemli isimler arasında yer alan Ülkü Tamer'in bütün kitapları Ketebe Yayınları tarafından okurla buluşturuluyor. Ülkü Tamer uzun yıllar gazetelerde köşe yazarlığı da yapmış bir kalem. Sade ve kıvrak dili, ince sezgileriyle yazılar kaleme alan Tamer'in kedilere karşı da özel bir ilgisi var. *Kitaplar ve Kediler* başlığı altında toplanan yazılarda Ülkü Tamer, edebiyat ve kültür ortamındaki gelişmelerden birtakım

edebiyat meselelerine, tanıdığı edebiyatçılardan gündemi tutan kitaplara değinerek ve her fırsatta kedilere uzanan duyarlılıklarla karşımıza çıkıyor. Bir şairin kaleminden edebiyat, kültür ortamı ve hayatın akışı üzerine incelikli yazılar *Kitaplar ve Kediler* kitabında toplanmış.

Sanat ve Nesneler / Graham Harman

Sanatın algılanışı ve muhatap üzerindeki etkisi sanat kuramlarının çoğu zaman merkeze aldığı bir tartışma konusudur. Bazı yaklaşımlar sanat eseriyle muhatabını birbirinden bağımsız işlerken bazı kuramlar da eserle muhatabı aynı bağlam içerisinde ele almaya çalışır. Bu "ilişki" durumu bir sanat eserinin konumunu belirlemede, içeriğini analiz etmede de önemli bir faktördür. Graham Harman *Sanat ve Nesneler* ismini verdiği çalışmasında sanat ve seyirci arasındaki kopması mümkün olmayan ilişkiler ağını "Nesne Yönelimli Ontoloji" anlayışıyla irdelemeye çalışıyor. Düşünce ve sanat algılayışı açısından yeni bir yaklaşım sunan Harman'ın Türk okuru için de çeşitli teklifler sunduğu düşüncesindeyim. Oğuz Karayemiş'in Türkçeye tercüme ettiği Sanat ve Nesneler kitabı Ayrıntı Yayınları'ndan çıkmış.

Bir Şiirdi Geçen Yıllar / Metin Celal

Seksenli yıllarda edebiyat ortamları içinde yerini alan Metin Celal kırk yılı aşan yazın hayatının tecrübe ve anılarını *Bir Şiirdi Geçen Yıllar* kitabıyla kayıt altına almış. Çevresindeki isimleri, temasta olduğu ortamları ve başından geçen birtakım tecrübeleri kitabına taşıyan Metin Celal, bir dönemin panoramasını kendi penceresinden sunmaya çalışmış. Kitabın içinde edebiyat muhitleri, sanat ve edebiyat dünyasında tartışma doğuran bazı etkinlikler, sanatçıların bir araya geldikleri mekânlar, dönem içindeki gündemi tutan meseleler, dergiler ve daha birçok konu var. Bir Şiirdi Geçen Yıllar, Çolpan Kitap tarafından okurla buluşturulmuş.

Hölderlin'in Deliliği / Giorgio Agamben

Son zamanlarda adından sıkça bahsettiren İtalyan düşünür Giorgio Agamben edebiyat ve sanat üzerine yaptığı tahlillerle de dikkat çekici çalışmaların altına imzasını atıyor. *Hölderlin'in Deliliği* isimli çalışmasında Agamben, Alman şair Hölderlin'in sanat ve düşünce dünyasında gezinmeye çalışıyor. Alman şairin hayatının ikinci dönemi denilebilecek 1806-1843 yılları arasına odaklanan Giorgio Agamben, Hölderlin'in içine kapandığı ve kendini deli olarak kabullendiği zaman dilimini periyodik zaman

dilimleri eşliğinde derinlemesine inceliyor. Bir düşünürün kaleminden modern Batı edebiyatının en önemli şairleri arasında yerini almış bir ismi okumanın kıymetli olduğunu düşünüyorum. Hölderlin'in Deliliğ kitabı Ketebe Yayınları tarından basılmış.

Thedor Adorno ve Walter Benjamin'de Sanat Eserinin Doğası / R. Görkem Aytimur

Yirminci yüzyıl Batı düşüncesinde öne çıkan oluşumlardan biri de düşünce tarihçileri tarafından Frankfurt Okulu olarak adlandırılan ekoldür. İçinde birçok ismi barındıran Frankfurt Okulu'nun bünyesinde yer alan İspanyol düşünür Thedor Adorno ve Alman düşünür Walter Benjamin'in, felsefi çalışmaları yanında edebiyat ve sanat üzerine yaptıkları çalışmalar modern Batı edebiyatının gelişim ve dönüşüm aşamalarında etkili bir yere sahiptir. R. Görkem Aytimur işte bu iki düşünce kültür adamının sanat üzerine düşüncelerini karşılıklı olarak irdelemiş**.** *Thedor Adorno ve Walter Benjamin'de Sanat Eserinin Doğası*'nda iki düşünce adamının sanat algılayışları, kendi zamanlarındaki sanat ve edebiyat alanındaki gelişmelere bakışlarını etraflı bir bakışla analiz etmeye çalışılmış. Çizgi Kitabı bu kitabın yayımcılığını üstlenmiş.

William Shakespeare / Terry Eagleton

Marksist edebiyat kuramcısı ve eleştirmen Terry Eagleton, Batı edebiyatının neredeyse bütün ana başlıkları ve meseleleri üzerine düşünmüş ve birçok çalışmanın başını çekmiş bir kalem erbabıdır. Romanın, şiirin ve diğer sanat türlerinin Batı'daki hikâyesinin peşine düşen ve kendi bakış açısından çeşitli yaklaşımları okurla buluşturan Terry Eagleton *William Shakespeare* başlıklı çalışmasında artık bir kanon haline gelmiş William Shakespeare'in oyunlarını zamanımızın Marksist, feminist yaklaşımların ve göstergebilim zemininde irdelemeye çalışıyor. William Shakespeare'in eserlerindeki bazı kavram ve konular üzerinde yoğunlaşan Eagleton; dil, hukuk, arzu, para ve beden ve sair konuları kendi bakış açısıyla yeniden ele alıyor. Ketebe Yayınları'ndan çıkan kitabın Türkçesi Cüneyt Yalaz'a ait.

Oğuz Atay / Özgür Taburoğlu

Daha önce *Samuel Beckett* adlı çalışmasından söz ettiğimiz Özgür Taburoğlu'nun aynı diziden çıkardığı *Oğuz Atay* kitabı şimdi de karşımızda. Oğuz Atay özellikle doksanlı yılların sonlarında Türk okuruyla yeniden buluştu desek yerinde bir tespit yapmış oluruz. Postmodern açılımların oldukça fazla yer işgal ettiği iki binli yılların edebiyat ortamlarında Oğuz

Atay edebî çalışmaları ve hayatıyla birçok araştırmanın odak noktası oldu. Onun edebî kimliği son dönem Türk yazınında zengin bir kaynak olarak kabul edildi. Gerek *Tutunamayanlar* ve gerekse *Tehlikeli Oyunlar* modern Türk romanı incelemelerinde üzerinde titizlikle durulan iki kitap olmakla tanındı. Özgür Taburoğlu *Oğuz Atay* kitabında bu önemli romancının eserlerindeki ana izleklerin peşine düşmüş. Biyografik alanlara fazla uğramadan eserlerdeki teknik yapının özellikleri üzerinde duran Taburoğlu, çeşitli kavram ve konuları anlatarak kitabını örmüş. Oğuz Atay kitabının yayımcısı Doğu Batı Yayınları.

Tolstoyevski Muamması / Pierre Bayard

Fransız yazar, kuramcı ve psikanalist Pierre Bayard edebî eserlere ve edebiyatçılara daha önce pek fazla yapılmamış tarzlarda yaklaşıyor. Bir çeşit teorik yaklaşımların kurmacasını yapan Bayard, *Toltoyevski Muamması* isimli kitabında büyük Rus romancıları Tolstoy ve Dostoyevski'den hareketle özgün bir okuma faaliyeti içerisine giriyor. Bilindiği gibi birçok okur Tolstoy ve Dostoyevski arasında bir seçim yapmakta zorlanır. Aslında bu çok da gerekli bir seçim değildir. Yine bu iki isimden biri anıldığında hemen diğeri de gündeme taşınır. İşte bu muamma üzerine Bayard farklı bir yaklaşım sunuyor. Psikanalitik yöntemler eşliğinde çoklu kişilik düşüncesi ekseninde Tolstoy ve Dostoyevski'nin eserleri yeniden kurgulanıyor. Alışılmış analizlerin dışında yeni ve farklı bir bakış açısıyla bu iki dev isme yaklaşmak isteyenler için Tolstoyevski Muamması dikkat çekici bir kitap. Ani Haddeler'in Türkçeye kazandırdığı kitabın baskısını Everest Yayınları üstlenmiş.

Çözülmeyen Bulmaca / Bahar Dervişcemaloğlu

Bir anlatının dünyasına girmek için anlatıcının tanınması gerekir mi? Bu soru aslında edebî eserlerin anlaşılması ve eleştirilmesinde tartışmaların sürekli odağında yer almış bir sorudur. Eser müstakil bir bütünlük müdür? Anlatıcı ve anlatı hangi noktalarda birlikte düşünülmelidir? Batı'daki son dönem eleştiri kuramlarında yazar ile eser arası oldukça açılmış, bu iki unsur adeta iki ayrı yapı olarak incelenmiştir. Bahar Dervişcemaloğlu'nun Çözülmeyen Bulmaca kitabının ana meselesi de "anlatıcı". Anlatıcı meselesini iki ayrı noktadan irdeleyen kitap hem anlatıcının varlığını şart koşan hem de konuya opsiyonel bir bakışla yaklaşan çeşitli teorisyenlerin düşünceleri eşliğinde ilerliyor. Çözülmeyen Bulmaca kitabı Dergâh Yayınları tarafından okurla buluşturulmuş.

Dünya Romanının Serüveni ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü / Necip Tosun

Necip Tosun artık sadece bir hikâyeci değil aynı zamanda hikâye ve roman üzerine kaleme aldığı kitaplarla son dönem Türk eleştirisinde yerini almış önemli bir edebiyatçıdır. Tosun, yazdığı kitaplarla hem hikâye ve roman etrafında kümelenen meselelere açıklık getiriyor hem de birçok isim ve eserin tanınmasına katkı sağlıyor.

Bunu yaparken de yazılarında kullandığı dil ve üslup oldukça sade ve akıcı. Onun eleştiri, analiz ve kuram yazılarını okurken kuru ve sıkıcı bir üslupla karşılaşmak çok zor. Necip Tosun'un *Dünya Romanının Serüveni* kitabını da yukarıdaki cümlelerle tarif edebiliriz rahatlıkla. Dünya Romanının Serüveni dünya romanının kırk önemli ismi etrafında biçimlenmiş. Cervantes'ten Mo Yan'a uzan çizgide roman türünün ana hatları incelenmeye alınmış. Verimli ve doyurucu bir okuma serüveninin ürünü olan bu kitap Türk okuyucusuna Ketebe Yayınları tarafından ulaştırılmış.

Necip Tosun 2022 içersinde bir de Ahmet Hamdi Tanpınar'ın meşhur romanı Saatleri Ayarlama Enstitüsü üzerine bir kitap hazırladı. Modern Türk romanının en nitelikli eserleri arasında başlarda zikredebileceğimiz Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Necip Tosun'un incelemesiyle yeniden okurun karşısına çıkıyor. Roman etrafında sıralanan modernizm, değişim, gelenek, tarih, yenilik gibi sosyokültürel meselelere de değinen Tosun, köşe taşı eserlerden birinin dünyasında geziniyor. Karmaşık bir kurguya sahip olan roman Necip Tosun'un analizleriyle okurun anlam merkezine biraz daha yakınlaşıyor. *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü* kitabının da yayımcısı Ketebe.

Sine-roman ve Novelizasyon / Ahmet Gögercin

Modern dünyadaki teknolojik gelişmeler elbette insanı ilgilendiren bütün alanları etkisi altına almıştır. Günlük hayattan bilimsel çalışmalara, eğitimden tıp bilimine hemen her alan teknolojinin getirdikleri karşısında yeniden biçimlenmiş, yaşanan gelişmelere göre çeşitli dönüşümlerle sarmalanmıştır. Bu durum hiç şüphesiz edebiyat dünyasında da birtakım gelişmelerin ve değişimin harekete geçirici bir unsurudur. Bir edebî tür olan roman bu yaşananlardan belki de en çok etkilenen tür olarak karşımıza çıkar. Özellikle sinema ve televizyonun insan hayatındaki etkisi artıkça yani bir bakıma ekran gerçeğinin insan hayatının akışında önemli bir yeri işgal

etmesiyle roman da bu değişim rüzgârından ister istemez etkilenmiştir. Zamanla sinema ve roman arasındaki ilişki daha da sıkılaşmış, bu iki tür karşılıklı bir etki atmosferi oluşturmuşlardır. Sinemada gösterime giren filmlerin roman türünden oldukça fazla yararlandığı herkesin malumudur. Fakat zamanla filmlerin romanlaştırılması da gündeme gelmiş ve tartışılır olmuştur. Yaşanan bu durum ortaya yeni bir türün çıkmasına sebep olmuş, buna da "novelizasyon" ismi verilmiştir. Ahmet Gögercin *Sine-roman ve Novelizasyon* isimli çalışmasında ortaya çıkan bu yeni türün izini sürüyor. Novelizasyon türünün doğuş ve gelişim süreçlerinin ayrıntılarıyla ortaya konduğu çalışmayı Çizgi Kitabevi okurla buluşturmuş.

Sorular / Roland Barthes

Fransız düşünür ve kuramcı Roland Barthes göstergebilim kuramının en önde gelen isimlerinden. Onun eleştiri anlayışı ve ortaya koyduğu eleştiri çalışmaları edebiyat dünyasında oldukça ses getirmiş, yapılacak yeni çalışmaların da kaynağı olma özelliğini kazanmıştır. *Sorular* kitabı Roland Barthes'ın kuramını ve düşüncelerini oluştururken çeşitli tarihlerde ortaya attığı soruların bir araya getirilmesinden oluşuyor. Sorular eşliğinde ilerleyen kitap, sanat ve edebiyat dünyasının içinden kendi döneminde yaşanan olaylara oradan tarihe ve kültür meselelerine kadar uzanıyor. Modern Batı dünyasının önemli bir kuramcısı ve düşünürü Roland Barthes'ın soruları eşliğinde bir düşünce yolculuğuna çıkmak okur için farklı bir tecrübe olsa gerek. Sorular kitabının yayımcısı Kırmızı Kedi Yayınevi, kitabı Türkçeye kazandıran ise Murat Erşen.

Zamanın Getirdiği Perspektifler / Haldun Taner

Modern Türk öykücülüğünün önemli isimlerinden biri olan Haldun Taner'in bütün kitapları Yapı Kredi Yayınları tarafından basılıyor. Bu bağlamda Haldun Taner'in öyküleri yanında yazılarının da peyderpey okurla buluştuğunu görüyoruz. *Zamanın Getirdiği Perspektifler* Haldun Taner'in çeşitli zamanlarda kaleme aldığı dünya edebiyatının çeşitli konuları ve isimleri üzerine çeşitli yayın organlarında çıkan yazılarından oluşuyor. Dünya edebiyatındaki birçok isim anılırken birkaç tartışma konusu da kitapta yerini alıyor. Tuncay Birkan kitabı yayına hazırlayan isim.

Peki, Ya Eserler Yazar Değiştirseydi / Pierre Bayard

Tolstoyevski Muamması kitabını tanıttığımız Pierre Bayard bu defa da *Peki, Ya Eserler Yazar Değiştirseydi* kitabıyla karşımıza çıkıyor. Pierre

Bayard'ın yaptığı aslında çok farklı açılardan eserlerin ve isimlerin dünyasını yeniden keşfetmeye çalışmak. Alışılmış eleştiri anlayışlarının dışında, özgün bir içeriğe sahip Bayard'ın yaptıkları. Meşhur eserlerin yazarları yer değiştirse ortaya nasıl bir resim çıkar, hangi eser nasıl bir değişim geçirir ilgi çekici bir konu. Mesela Kafka *Yabancı*'yı yazsa, Tolstoy *Rüzgâr Gibi Geçti*'yi kaleme alsa acaba neler çıkardı ortaya? Yapıda ve üsluptaki değişimleri, kurgudaki kırılmaları ve dönüşümleri bu yolla nasıl izah edebiliriz? Pierre Bayard kanımca ilginç denilebilecek önerilerle okurun karşısına çıkıyor. Murat Erşen'in tercümesiyle yayımlanan kitabın baskısını Everest Yayınları üstlenmiş.

Edebiyat ve Diğer Güzel Sanatlar / Şerife Çağın

Edebî eserlerin doğuşu salt söze, kelimeye veya dile dayandırılarak açıklanamaz. Hele hele meşhur edebiyatçıların diğer sanat dallarıyla olan münasebetleri hesaba katıldığında bir önceki cümledeki yargının dayandığı zemin oldukça kuvvetlenir. Edebiyat ve diğer sanatlar tarihin büyük bir bölümünde biri diğerini etki alanı altına alarak gelişmiştir. Edebiyatçı ve sanatçılar çoğunca esas ilham kaynaklarını hayatın içinden seçseler de etrafındaki eserleri görmezlikten gelmemişler, tam aksine yeni eserlerini oluştururken ilgilendikleri diğer türlerin eserlerine bir dayanak olmasını sağlamışlardır. Bir ressamın ortaya koyduğu resmin, bir heykeltıraşın oluşturduğu heykelin veya bir mimarın, bir müzisyenin insanlara sunduğu yapıların eserlerin edebiyatçılar nezdinde ne denli etkili olduğu hep düşünülmüş ve tartışılmıştır. Şerife Çağın *Edebiyat ve Diğer Güzel Sanatlar* başlığı altında yaptığı çalışmada Türk edebiyatındaki belli başlı isimlerin dünyasındaki sanat ve mimarinin etkisi üzerine odaklanmış. Ahmet Mithat, Yahya Kemal, Halit Ziya, Ahmet Hamdi gibi isimler üzerinden analizler yapan Çağın aynı zamanda konulu okumalar yapma adına da güzel bir örnek ortaya koymuş. Edebiyat ve Diğer Güzel Sanatlar kitabı Dergâh Yayınları tarafından okurla buluşturulmuş.

Sanat Manifestoları / Derleyen: Ali Artun

Yirminci yüzyılda gelişen sanat anlayışları hem eleştirel düşüncenin gelişmesini hem de mevcut sanat algılayışlarının çeşitlenmesini sağlamıştır. Ön kabullerin, alışılmışlıkların, yerini gittikçe sağlamlaştıran kanonların tekrar değerlendirildiği, hiç girilmemiş yolların arşınlandığı, gözden kaçan/göz ardı edilen unsurların öne çıkartıldığı bir zaman dilimi olarak yirminci yüzyıl avangard sanat akımlarının da doğuş zamanı olarak

tarihteki yerini almıştır. *Sanat Manifestoları* kitabında 1801 ila 2004 yılları arasında daha çok yirminci yüzyıl içinde yer edinmiş avangard sanat akımlarının çıkış metinlerini, manifestolarını ele alınmış. Kitabın derleyen ve düzenleyeni Ali Artun yayımcısı ise İletişim Yayınları.

Çağdaş Sanat Var Mı? / Ayşegül Sönmez

Modern sanatın bütün dünyayı etkisi altına almasıyla birlikte yeni anlayış ve algılayışlar sanat ve kuramla uğraşan insanların zihinlerine düşmeye başladı. Yenilik düşüncesi kendi başına bir değer taşımasa da özellikle sanat ve edebiyat dünyasında "yenilik" fikri her zaman gözetilir hâle geldi. Ancak tartışmalar burada kalmayıp birçok yeni soru ve sorunun eşliğinde devam etti. Özellikle postmodern anlayışların çoğalmasıyla birlikte sanat ve sanat olmayan arasındaki ayrım gittikçe silikleşmeye, karmaşıklaşmaya başladı. Ayşegül Sönmez Çağdaş Sanat Var Mı? adlı çalışmasında yeni doğan sanat anlayışlarını açıklamaya çalışmış. Son dönem sanat anlayışları üzerine yapılan tartışmaları bir araya getiren Sönmez, mevcut karmaşadan nasıl bir yol çizerek çıkılabileceğine dair fikirler de sunmuş. Çağdaş Sanat Var Mı? kitabı Everest Yayınlarınca okura sunulmuş.

Bozkırdaki İşaretler / Osman Çakmakçı

Osman Çakmakçı doksanlı yılların başından bu yana şiirleri ve şiir üzerine düşünceleriyle tanınan bir isim. *Bozkırdaki İşaretler* kitabında Çakmakçı, otuz yılı aşan edebiyat ve özellikle şiir üzerine deneyimlerini aktardığı yazılarını bir araya getirmiş. Osman Çakmakçı'nın asıl meselesi şiir. Yazılarında modern Türk şiirinin önemli dönemeçlerinin geldiği son noktayı açmaya çalışan Çakmakçı, gündemi tutan çeşitli tartışmaların da üzerine gidiyor. Şiir ve dil meseleleri, dergicilik, şiir ve şair, yeraltı edebiyatı, seksenler ve doksanlar gibi birçok başlık Osman Çakmakçı'nın yazılarında yer bulmuş. Türk şiirinde son otuz yılın bir kısım deneyimlerine Çakmakçı'nın yazılarının eşliğinde göz gezdirmek isteyenler Bozkırdaki İşaretler kitabına başvurabilirler. Kitap, Ketebe Yayınları tarafından okura sunulmuş.

Thomas Mann ve Ailesi / Tilmann Lahme

Thomas Mann modern Alman edebiyatının en büyük kalemlerinden biri. Yazdığı romanlarla son dönem Batı edebiyatında da yerini alan Mann, dünya roman tarihine adını büyük harflerle yazdırmış bir romancı.

Thomas Mann ve Ailesi bir eleştiri ya da kuram kitabı değil. Buraya almamın sebebiyse büyük bir edebî kişiliğin üzerine belgesel niteliğindeki bilgilerin kitapta yer alması. Doğrudan araştırma, inceleme veya eleştiri özelliği taşımayan kitap dolaylı yollardan bir yazarın dünyasını tanımak için önemli verileri içinde barındırıyor. Mann ailesi üzerinden devam eden hikâyeler ve olaylar okuyucuya büyük Alman yazar Thomas Mann'ın hayatı ve kurgu dünyası hakkında birtakım ipuçları sunuyor. Kasım Eğit ve Yadigar Eğit tarafından Türkçeye kazandırılan kitabın yayımcısı Can Yayınları.

Sanat ve Sanatçı / Otto Rank

Avusturyalı yazar ve psikolog Otto Rank, *Sanat ve Sanatçı* ismini verdiği çalışmasında bir sanat eserinin insan ve toplum üzerindeki etkisi üzerinde durarak sanatçının nasıl bir yapıyla bir sanat eseri üretimi gerçekleştirdiği meselesini ele alıyor. Otto Rank, modern psikolojinin önde gelen figürlerinden Sigmund Freud'un düşüncelerinden hareketle sanat ve sanatçı bütünlüğünü din, mitoloji ve sosyal açılardan değerlendirmesini yapıyor. Birey ve estetik düşüncesinin kaynağı etrafında biçimlenen yazılarla örülü olan kitapta sanatın ve sanatçının etkileşim içerisinde nasıl bir deveran oluşturduklarını irdeliyor. Bütün bu anlatılanlar doğrultusunda sanatçı kimdir ve sanat nedir soruları derinlikli bir bakışla ele alınmaya çalışılıyor. Çevirisini Orhan Düz'ün yaptığı kitabın yayımcısı Albaraka Yayınları.

Osman Özbahçe'den Üç Ayrı Kitap

Osman Özbahçe son dönem şiir ve eleştiri çalışmalarıyla öne çıkan bir edebiyat emekçisi. Israrla günceli takip etmesinin yanında modern Türk şiirinin ana kanallarının da izini sürmekten geri durmuyor. 2022 yılı içersinde okurla buluşturduğu üç kitap onun üretkenliğinin en güzel göstergesi. Çevrimdışı, *Edebiyatsız Edebiyat* ve *Okuma Süreçleri* kitapları güncel edebî meseleler, çeşitli şair ve edebiyatçılar üzerine kaleme alınmış yazılarla örülmüş. Okuma Süreçleri ise birtakım şair ve yazarın kitapla nasıl tanıştıklarını ve okuma tecrübelerini anlatan yazılardan müteşekkil. Özbahçe bu son kitabın müellifi değil derleyicisi. Özetle Osman Özbahçe, Ebabil Yayınları'nda yaptığı çalışmalarla bu yılı da dolu dolu geçirmiş görünüyor.

musikî

Selçuk Küpçük

2022 YILINDA MÜZİK DÜNYAMIZ

Selçuk Küpçük

2020 ve 2021 yılının bir bölümünü kapsayan pandemi süreci insana dair her şeyi derinden etkileyip yeniden biçimlendirdiği gibi müzik üretimi ve müzikle bağlantılı sektörlerin işleyişini de olumsuz anlamda belirledi. Evvelki iki yılda yaşanan pandemi koşullarına karşın 2022'nin, pandemi öncesi olağan dönem şartlarına tam anlamıyla geçiş süreci olduğunu söylemek mümkün. Dolayısı ile kapalı mekan ve sonrasında açık hava konser organizasyonları başta olmak üzere müzik camiasını içine alan çalışma şartlarına ilişkin yasakların bütünüyle kalkması büyük bir rahatlama getirdi sektör için. Saat 24:00'a kadar sınırlandırılan müzik yayın saati, ilgili Bakanlıkların değerlendirmesi sonucu gece saat 01:00'a uzatılınca özellikle müzik ile bağlantılı eğlence sektörünün hızla eski günlerine döndüğünü söyleyebiliriz.

Gülşen'in İktidar İle İmtihanı

Kuşkusuz 2022 yılı içerisinde müzik meseleleri bakımından en çok konuşulan konuların başında iktidar ile pop müzik sanatçısı Gülşen arasında gelişen olaydır. Daha önceki yıllarda iktidar partisince yönetilen bir büyük şehir belediyesinin açık hava konserinde giydiği kıyafeti sebebiyle sunucu tarafından sahnede uyarılan ve Gülşen'in etkinlik sırasında bunu açıkladığı bir kriz yaşanmıştı. Gülşen'e bu sefer 30 Nisan 2022 tarihinde İstanbul Ataşehir'de katılmış olduğu bir konserde İmam Hatip Liselerine yönelik kullandığı ifadelerinden dolayı "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan dava açılmasıyla başlayan süreç hem politik gündemi hem de müzik sektörünün magazin ortamını belirledi.

Soruşturmaya tabi kılınan Gülşen, evinde gözaltına alınıp savcılığa kolluk güçleri nezaretinde götürüldü. Basına yansıyan haberlere göre "Söylemimden rahatsızlık duyan ve incinen herkesten özür diliyorum» açıklamasında bulunan Gülşen'e önce tutuklama, daha sonra da ev hapsi kararı verilerek tahliye edildi. Diyanet İşleri Başkanınca İmam Hatip

Liselerine yönelik ifadesinden dolayı sosyal medya üzerinden kınanan Gülşen olayına müzik sektörüne ait kuruluşlar da dahil oldular. MSG, MESAM, MÜYAP ve MÜYORBİR ortak açıklama yaparak "Herkese eşit şekilde uygulanan bir adalet anlayışının hakim olması, laik ve demokratik bir ülkenin olmazsa olmazlarının unutulmaması gönülden temennimiz ve devletimizden talebimizdir" cümlelerini kullandılar.

Yapılamayan, Yasaklanan, İptal Edilen Konserler

2022 yılı özellikle birçok konser organizasyonunun ilgili kurumlarca iptal edilmesi ile anılacak muhtemelen. Erkan Oğur ve İsmail Hakkı Demircioğlu'nun uzun yıllardır beraber türkü seslendirdikleri bir konsept üzerine oturan konser dizisinden 10 Ekim günü planlanan Şırnak ayağı, Şırnak Üniversitesinin mevcut salonu tahsis etmemesi üzerine gerçekleşemedi mesela. Ancak en çok konseri iptal edilen sanatçı hiç kuşkusuz, bir dönem Kızılırmak grubunun solistliğini yapan ve sonrasında bütünüyle solo çalışmalar gerçekleştiren İlkay Akkaya. Akkaya'nın yıl içerisinde Mersin, Şanlıurfa, Adana, Mardin, Ceyhan gibi şehirlerde vereceği duyurulan konser organizasyonları güvenlik gerekçesiyle yapılamadı.

Türkiye'de farklı sponsurluklar desteği ile düzenlenen rock konseri organizasyonlarından Ağustos ayında planlanan "MilyonFest Fethiye 2022"ye Fethiye Kaymakamlığı tarafından izin verilmedi.

Yine aynı şekilde Balıkesir'deki "Zeytinli Rock Festivali"ne müsaade edilmedi.

Melek Mosso da konserlerine izin çıkmayan isimler arasındaydı. Mosso'nun "Isparta Gül Festivali" için iptal edilen konseri sonrası Funda Arar ve Derya Uluğ, Mosso'nun konserinin gerçekleşememesi üzerine kendi sosyal medyalarından Haziran ayında davetli oldukları aynı konser organizasyona katılmayacaklarını açıkladılar. Mosso'nun konseri yerine ise Seda Sayan sahne aldı.

Eskişehir'de 9-12 Haziran tarihleri arasında yapılması planlanan "Anadolu Fest" konserine "Terör örgütlerinin eylem hazırlığı içinde bulunması" gerekçe gösterilerek müsaade edilmedi.

Sanatçı Burhan Şeşen, Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki konserlerinin iptal edildiğini sosyal medya hesabından duyurdu.

Rapçiler de yıl içerisinde bazı konserleri gerçekleşemeyenlerden oldular. Türk rap müziğinin önemli ismi Sagopa Kajmer'in ve müzisyen

Emircan İğrek gibi isimlerin yer aldığı "FullFest" konser organizasyonu "Ormanda Konaklama Yasağı" gerekçesiyle yapılamadı.

İzin verilmeyen bu konserler ile ilgili Türk pop müziğinin öncü erkek solistlerinden Erol Evgin, Ağustos ayında Balıkesir Altınoluk Amfi Tiyatro'daki sahnesinde bahsi geçen festival ve solo konser yasaklamalarını eleştirerek "Duygularımızı ninnilerden ağıtlara müzikle ifade eden bir milletiz. Müzik, merhemdir yaralarımıza. Festivaller yasaklanmasın! Şarkılar, müzik susmasın» dedi.

Tarkan tarafından internet üzerinden paylaşıma açılan yeni şarkısı "Geççek" bir süre tartışmalara ve politik yorumlamalara sebep oldu. Şarkı, pandeminin kötü koşullarının geçeceğine ilişkin düşüncelere kapı aralarken kimileri de mevcut politik durumun değişeceği ve hatta iktidarın gideceği gibi daha siyasal anlam içerdiğine ilişkin çözümlemelerde bulundular. Özellikle siyasal muhalefet tarafından sosyal medyada paylaşılan şarkı, doğal olarak bir anda politik bir temsile taşındı. Eylül ayında İzmir'in düşman işgalinden kurtuluşunun kutlamalarında konser veren Tarkan'ın sahnede kendi şarkılarının yanı sıra "İzmir Marşı"nı da okuması benzer politik yorumların sürmesine sebep oldu.

Müzik Dünyasının Kayıpları, Saldıraya Uğrayan Müzisyenler

Ankara'da müzik hayatını sürdüren Onur Şener (45), program yaptığı mekanda Ekim ayında iki dinleyici tarafından saldırıya uğradı ve hayatını kaybetti. Bu olaydan birkaç ay sonra (Aralık) yine Ankara'da rock grubu Pizz'in üyesi olan müzisyen Mehmet Dudarık (38) benzer bir saldırıda ağır yaralandı.

2022 aynı zamanda müzik dünyasının önemli isimlerini kaybettiğimiz bir yıl oldu. Türk pop müziğinde kendine mahsus özel şarkılar üreten, senfonik rock formunda eserler veren, belli bir tarihten sonra gözlerden ırak bir hayat süren, bestelediği şarkıları hâlâ dinlenen İlhan İrem Temmuz ayında vefat etti.

Ekim'de ise 1975 yılından beri Türkiye'nin katılmış olduğu Erovizyon Şarkı Yarışmasını sunan isimlerin başındaki sunucu Bülend Özveren'i kaybettik. Erovizyon Şarkı Yarışması ile özdeşleşen TRT spikeri Özveren, Türkiye'nin bu yarışmaya katılması gerektiğini kurum yöneticilerine tavsiye eden isimdi aynı zamanda.

Ağız armonikası ile ünlenen, üniversite yıllarında Türkiye'nin önemli müzisyenleri Şerif Yüzbaşıoğlu ve Şefik Uyguner gibi isimlerle Balarası

isimli topluluğu kuran, Batı müziğinin şarkıları yanı sıra Türk müziği eserlerini de icra eden ve "Balarısı Ahmet" lakabıyla bilinen Ahmet Faik Şener, Haziran ayında 97 yaşında vefat etti. Şener, 2018 İstanbul Caz Festivalinde "Yaşam Boyu Başarı Ödülü"ne layık görülmüştü.

Türkiyede grup müziğinin ilham verici topluluklarından olan ve 1980 sonrası çıkardıkları iki albümle arkalarından gelecek birçok ismi etkileyen Çağdaş Türkü'nün klavyecisi Bahadır Suda Mayıs ayında yaşamını yitirdi. "Bekle Beni" ve "Delikanlıya" isimli iki albüm çıkardıktan sonra dağılan Çağdaş Türkü Topluluğu, özellikle türkü formunun çağdaş üretimi konusunda öncü çalışmalar ortaya koymuş, Yaşar Miraç, Ahmet Telli, Ahmet Erhan, Haydar Ergülen ve Adnan Yücel gibi günümüz Türk şairlerinin şiirlerini şarkılaştırmıştı.

Müzik yazarı ve eleştirmeni olup aynı zamanda 1977-1983 yılları arasında toplam 72 sayı kadar çıkan Türkiye Yazıları isimli edebiyat ve düşünce dergisini yayınlayan Ahmet Say, Mayıs ayında hayatını kaybetti. Piyanist Fazıl Say'ın babası olan Ahmet Say, özellikle müzik alanı ile ilgili ülkemizdeki temel kitapların başında gelen "Müzik Ansiklopedisi", "Müzik Sözlüğü", "Müzik Öğretimi", "Müzik Tarihi", "Müzik Nedir Nasıl Bir Sanattır" gibi kaynak eserler kaleme almıştı.

Asıl ismi Füsun Nalan Açın olan ama müzik piyasasında "Akrep Nalan" biçiminde anılan sanatçı Mart ayında 67 yaşında vefat etti. 1994 yılında yayınladığı albümündeki "Karlar Düşer" ve "Güneşlerime Kar Yağdı" isimli şarkıları ile geniş kitlelerce tanınan sanatçı kimi Tv dizilerinde de rol almıştı.

Türkiye'de caz müziğinin yol açıcı isimleri arasında yer alan trompet sanatçısı Muaffak Falay'ı Şubat ayında 92 yaşında kaybettik. Dünyaca üne sahip cazcı Dizzy Gillesple tarafından 1956'da Amerikan müzik dergisi Down Beat'ta hakkında çok olumlu değerlendirmelerde bulunulan ve Miles Davis gibi caz dünyasının büyük şöhretleri ile kıyaslanan Falay uzun yıllar yurt dışında çeşitli orkestralarda çalışmış ve 1970'lerden itibaren İsveçli müzik yapım şirketlerinin albüm kayıtlarına girmişti.

Etkinlikler, Haberler

Son yıllarda özellikle yaşadıkları hayat ile hem müzik tarihimiz açısından hem de toplumun duygu kodlarında derin karşılık bulan sanatçıları anlatan sinema filmlerinin çekildiğini görüyoruz. Daha evvel Müslüm Gürses ardından Bergen sinemaya aktarılmıştı. 2022 yılında ise Neşet Ertaş'ın hayatının filme alınacağı haberlerini basından okuduk. Ancak

Ertaş'ın çocukları, babalarının kendi hayatının filme alınmaması ile ilgili vasiyeti olduğu gerekçesiyle mahkemeye başvurdular. Mahkemenin Aralık ayındaki kararına göre Neşet Ertaş'ı anlatan "Garip Bülbül Neşet Ertaş" isimli film ve fragmanlarının seyirci ile paylaşılmasına müsaade edilmedi.

Bu arada filmi için düğmeye basılan bir başka sanatçının Cem Karaca olduğuna dair haberler de basında yer aldı. Buna göre film için yapımcılığı üstlenen Mustafa Uslu, projenin hayata geçmesi için sanatçının eşi ve oğlu ile görüştüklerini, 2023'de vizyona girmesinin planlandığını açıkladı.

Video paylaşım alanı olan ve müzik videolarının çok daha geniş kitlerere ulaşmasına imkan aralayan Youtube'tan sonra Spotify özellikle genç kuşak müzik dinleyicisinin yeni "mekanı" olarak giderek önem kazandı. Eylül ayındaki istatistik verilerine göre genç kuşak Türk müzikseverlerin 2022 yılında arabesk dinleme oranının son üç yılda dört kat arttığını açıkladı Spotify. Buna göre en fazla dinlenen arabesk sanatçısı Müslüm Gürses olurken şaşırtıcı biçimde Z Kuşağının müzik tercihinin yine arabeskten yana şekillendiğini öğrendik.

Türk pop müziğinin en orijinal ses ve yorumcularından olan ve Amerikalı kadın bluescu Janis Joplin'i andıran şarkı söyleme, gırtlak kullanma biçimiyle gençlik yıllarından itibaren dikkat çeken Zerrin Özer, müzik kariyerini 2022 yılında sonlandırdığını Haziran ayında sosyal medyası üzerinden duyurdu.

25 Eylül 2012 yılında vefat eden Neşet Ertaş için Kırşehir Belediyesince 23-24-25 Eylül tarihleri arasında "UNESCO Neşet Ertaş 10. Yıl Anma Programı" düzenlendi. Uluslararası niteklikte gerçekleştirilen programa Gürcistan, İtalya ve Almanya'dan da sanatçılar katıldı. Etkinlik dolayısı ile Türkiye'nin önemli isimlerinin de konserler verdiği etkinlik dizisinde Ertaş'ın çocukları da sahneye çıkıp babasının ve dedesi Muharrem Ertaş'ın türkülerini seslendirdiler.

Neşet Ertaş'ın müziği, müzik kültürümüz açısından doldurduğu anlam ve söylediği türkülerin toplumsal işlevi konularını içeren panelde ise Okan Murat Öztürk, Bayram Bilge Tokel, Hilmi Şahballı ve Abdullah Gündüz birer konuşma yaptılar.

Türk pop müziği içerisinde başından beri ana akımdan ayrışık biçimde müzikal varoluşunu inşa eden ve kendi şarkılarını yazıp, kendi şarkılarını söyleyip modern insanın temel meselelerine dair temalardan beslendiği için "kent ozanı" tanımlamasına uyan önemli sanatçı Bülent Ortaçgil en son çıkardığı "Sen" isimli çalışmasından 12 yıl aradan sonra, Mayıs

ayında "Elli Buçuk" isimli albümünü yayınmladı. 50.Sanat Yılı'nı kutlayan Ortaçgil'in 1969 yılındaki şarkılarını da içeren albümü fiziki sunumların neredeyse sonlandığı bu yıllarda sadece dijital ortamlarda paylaşılmakla kalmayıp CD olarak da satışa çıkarıldı.

1 Şubat 1999'da kaybettiğimiz Barış Manço ve 8 Şubat 2004 tarihinde vefat eden Cem Karaca için bu yıl da anma etkinlikleri düzenlendi. Türkiye'nin farklı yerlerinde ve farklı organizasyonlarla gerçekleşen bu etkinliklerde konuşmalar ve konser programları yapıldı.

1990'ların ikinci yarısından itibaren Almanya'daki Türk işçi çocuklarının kurduğu Cartel grubunca ülkemize taşınan rap müzik formunun açtığı kültürel iklimle beslenip çoğalan yerli isimler 2022 yılında toplama bir albüm çıkardılar. "Tirat" ismi verilen bu toplama albümde Şehinşah, Motive, Cash Flow, Allame, Ahiyan, Şanışer ve No.1'in çalışmaları yayınlandı.

Türkiye'de geçmiş yıllarda Orhan Gencebay, Bülent Ortaçgil, Ahmet Kaya gibi isimler için yapılan ve farklı sanatçıların seslendirdiği şarkılardan meydana gelip "Tribute" olarak anılan saygı albümlerinden birisi de bu yıl Yeni Türkü grubu için ortaya konuldu. 1980 öncesi Ankara'da ODTÜ'lü öğrenciler tarafından kurulan, ismi bizatihi şair Yaşar Miraç tarafından verilen ve ilk albümleri "Buğdayın Türküsü"nden itibaren 1980'lerin müziğini derinden etkilemiş Yeni Türkü süreç içerisinde başlangıçtaki grup üyelerinin bazılarının değişimi ile başka isimlerle yoluna devam edip günümüze kadar gelmişti. Farklı müzik formlarını icra eden 22 sanatçının Yeni Türkü grubunun klasikleşmiş şarkılarını yorumladığı ve Mart ayında dijital ortamlardan paylaşılan albüm "Yeni Türkü Zamansız" adını taşıdı. Şarkıları yorumlayanlar arasında Kenan Doğulu, Athena, Mehmet Erdem, Melek Mosso, Sıla, Mabel Matiz, Cem Adrian, Hayko Cepkin, Gaye Su Akyol, Edis ve Pamela gibi isimler yer aldı.

Yine Mart ayında dinleyiciye sunulan ikinci saygı albümü ise 1989 yılında kaybettiğimiz, sadece yorumladığı şarkılar ile değil bizatihi hayatı ile de dikkat çeken sanatçı Bergen oldu. Dünya Kadınlar Günü dolayısı ile 8 Mart'ta çıkan albümde 8 kadın sanatçı Bergen tarafından okunmuş, Bergen'in sesinden klasikleşmiş eserleri yeniden seslendirdiler. "Bergen Saygı Albümü" ismini taşıyan çalışmada Ceylan Ertem, Gülşen, Jehan Barbur, Melek Mosso, Melika Şahin, Feride Hilal Akın, Derya Uluğ, Bade Derinöz yer aldı.

MESAM, MÜYAP, MÜYORBİR gibi ülkemizin önemli müzik örgütlenmelerinden olan Musıki Eserleri Sahipleri Grubu Meslek

Birliği'nin (MSG) Mart ayındaki başkanlık seçimini sanatçı Ferhat Göçer kazandı. Türkiye'de müzik üreten eser sahiplerinin telif haklarının takibi, toplanması, dağıtımı görevini yerine getiren MSG'nin eski başkanlığını Candan Erçetin yapıyordu.

19 yıldır Konya'da gerçekleştirilen ve uluslarası niteliğe sahip, alanında dünyanın en saygın tematik organizasyanlarının başında gelen "Mistik Müzik Festivali" 22 Eylül-30 Eylül tarihleri arasında yapıldı. Mehter, Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu, Zakiran Nevbe Topluluğu, İstanbul Anadolu Medeniyetleri Müzik Topluluğu, Uluslararası Mevlâna Topluluğu, ülkemizin çeşitli konservatuvar korolarının yanı sıra İspanya'dan Jordi Savall, Almanya'dan Pera Ensemble, Hindistan'dan Dhruv Sangar, İran'dan Hesameddin Seraj, Azerbaycan'dan Teyyup Aslanov, Özbekistan'dan Adolat İsmoilova gibi sanatçı ve topluluklar festivale davetliydiler.

Konya'da ayrıca bu yıl 85.si düzenlenen "Hz. Mevlâna'nın 749. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma, Şeb-i Arûs Törenleri" 7-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirildi. Etkinlikler kapsamında tasavvuf müziği sanatçısı Ahmet Özhan tematik bir konser verdi ve ardından sema gösterisi yapıldı.

Sanatçı Hasan Sağındık uzun yıllardan beri hazırladığı ancak henüz yayınlamadığı albümünden, albümünün de ismini taşıyan "Aklıma Düşenler" şarkısını geçtiğimiz yıl kendi sosyal medyası ve Youtube kanalı üzerinden paylaşıma açmıştı. Sağındık bu yıl 4. sezonuna giren "Kuruluş Osman" dizisinin ilk bölümünde rol alarak sözleri Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'na ait Osman Gazi ve devlet temasına tarihsel göndermeleri olan yeni bir çalışmasını seslendirdi.

2022 Yılında Akademik Çevrelerde Düzenlenen Müzik Sempozyumlarından Bazıları

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi uhdesinde 9-12 Haziran 2022 tarihleri arasında "Müzik ve İklim" konu başlığını taşıyan "12.Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu",

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musıkisi Konservatuvarı ve Türk Dünyası Araştırmaları ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı işbirliğinde 10-12 Mayıs 2022 tarihleri arasında "Türk Dünyası Müzik ve Dans Sempozyumu",

Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından 28-29 Temmuz 2022 tarihleri arasında "Aşık Sanatı Sempozyumu",

Balıkesir Belediyesi himayesinde 13-15 Ekim 2022 tarihleri arasında "Balıkesir 4.Ulusal Türk Müziği Sempozyumu",

Kırşehir Belediyesi ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi uhdesinde 17-18 Mayıs 2022 tarihlerinde "UNESCO Müzik Şehri Kırşehir Sempozyumu",

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuvarınca 16-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında "19. ve 20. Yüzyılda Orta Doğu'da Osmanlı Müzik Kültürü" temalı 1.Uluslararası sempozyumu,

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünce 7-8-9 Ekim 2022 tarihleri arasında "2.Uluslararası Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu",

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 12 Mart 2022 tarihinde çevrim içi "3.Ulusal Müzik Terapisi ve Müzik Tıbbi Sompozyumu",

Ruhi Su Kültür ve Sanat Derneğince, 26-27 Kasım 2022 tarihleri arasında Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezi'nde "Ruhi Su ve Türkiye'de Müzik Kültürleri Sempozyumu",

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı tarafından 22-23 Mart 2022 tarihleri arasında "Bestecilik, Fikir İnsanı ve Müzik Eğitimciliği Boyutlarıyla Muammer Sun" sempozyumu gerçekleştirildi.

sinema

Gülcan Tezcan

SİNEMA

Gülcan Tezcan

Sinemanın Dijitale Karşı Son Çırpınışları

Dijitalleşme karşısında en hızlı değişim ve dönüşüme uğrayan alanlardan biri sinema. 2022 yılı sinemanın varlığını hâlen salonlarda sürdürebildiği bir yıl oldu. Salonlarda film izlemeye şimdilik devam ediyoruz. Yıl boyu vizyona giren 502 filme belki de pandemide sinemadan uzak kalmanın özlemiyle ilgi gösterdi sinemaseverler. Ancak mısır kavgası veren yönetmenler bile rotayı çoktan dijitale kırdı.

Yapım ve üretim süreçlerinin yanı sıra sinemayı sinema yapan en önemli unsurlardan biri karanlık bir salonda, dışarıdaki hayattan soyutlanarak film izleme ritüelidir. Pandemide salgın endişesi ile kapalı alanlardan uzak duran seyirci 2022'de yeniden sinema salonlarına döndü. Ancak gişesi en yüksek olan ve bir dönem salon sahipleriyle sert bir polemiğe giren sinemacıların yeni işlerini dijital platformlara satması ile seyirci sayısı olması gerekenin altında kaldı. 2021'de 12.146.593 kişi sinemaya giderken 2022 sonunda bu sayı 35. 873.660'a ulaştı. Box Office Türkiye'deki rakamlara göre 2022'de 502 film gösterime girdi. Ses getirecek, sinema adına zihinlerde iz bırakacak nitelikli iş sayısı ise ne yazık ki çok azdı.

Gişe getirisi yüksek olan hikâyesi popüler kültüre dayalı filmlere bu yıl bir yenisi daha eklendi. Bergen 5 milyon 484 bin 798 kişiyi salonlara çekti. PKK terör örgütü tarafından şehit edilen Eren Bülbül ve Astsubay Kıdemli Başçavuş Ferhat Gedik'in hayatını konu alan TRT ortak yapımı 'Kesişme: İyi ki varsın Eren' 2,3 milyon kişi tarafından izlendi.

2022'de en çok izlenen 10 film arasında yer alan Dr. Stranger, Thor, Minyonlar, Aslan Hürkuş, The Batman ve Örümcek Adam gibi yapımlar da animasyon ve fantastiğe ilginin arttığını gösterdi.

Yılın son ayında vizyona giren Avatar: Suyun Yolu, 13 yıldır yolunu gözleyen seyircinin beklentisini fazlasıyla karşıladı. James Cameron'un Oscar ödüllü filmi "Avatar", 4K olarak yeniden izleyiciyle buluştu. Serinin

ilk filmi tüm zamanların en başarılı yapımlarından biri olarak gösterilmiş "En İyi Sinematografi", "En İyi Yapım Tasarımı" ve "En İyi Görsel Efekt" dallarında üç Oscar kazanmıştı.

Çağrı ile hasret giderdik

Ülkemiz açısından yılın en önemli sinema olaylarından biri de Çağrı filminin ilk kez gösterime girişinden 45 yıl sonra yenilenmiş 4K versiyonuyla salonlardaki yerini almasıydı. İslam'ın doğuş hikâyesini anlatan Mustafa Akkad'ın "Çağrı" filmi iki yıl süren restorasyonun ardından yenilenerek seyirci karşısına çıktı. Hz. Muhammed'in hayatını konu alan 2022 yapımı yerli animasyon filmi Tay ise bu alanda önemli bir boşluğu doldurdu.

Bandırma Füze Kulübü, Barış Akarsu Merhaba, Ceviz Ağacı, Mavzer, Klondike, İçimdeki Kahraman, Neden Sinema yılın akılda kalan yapımları oldu.

Dijital platformlarda seyirciyle buluşan Babamın Kemanı, Cici, Aşıklar Bayramı gibi işler popüler sinema kategorisine uygun yapımlar olarak akıllarda kaldı.

Yılın en çok konuşulan filmlerinden biri Klondike oldu. Zira 2014'te Ukrayna-Rusya sınırında çatışmaların gölgesinde yaşananları anlatan film festival yolculuğuna başladığında Rusya'nın Ukrayna'yı yeniden işgal edişi filmin etkisini daha da artırdı. Sundance ve Berlin başta olmak üzere önemli festivallerden büyük ödüller alan Türkiye-Ukrayna ortak yapımı film Ukrayna'nın Oscar adayı oldu ancak yabancı dilde film kategorisinde kısa listeye kalamadı. Maryna Er Gorbach'in yönettiği, yapımcılığını Mehmet Bahadır Er'in üstlendiği yapım savaşın yıkıcılığını etkileyici bir sinema diliyle anlatıyor.

Sinemaya can suyu: TRT destekleri

TRT ortak yapımları 2022 yılında 218 festivalde yarıştı ve 36 film ulusal ve uluslararası arenada toplam 117 ödül kazandı. İsveçli yönetmen Ruben Östlund›un TRT ortak yapımı filmi «Hüzün Üçgeni» (Triangle of Sadness) de ödüllü filmler arasında yer aldı. Film, 75. Cannes Film Festivali›nde «Altın Palmiye»yi kazandı.

Dünya prömiyerini Ocak ayında Sundance Film Festivali'nde yapan ve yönetmeni Maryna Er Gorbach'a "En İyi Yönetmen Ödülü"nü kazandıran TRT ortak yapımı "Klondike" de 95. Akademi Ödülleri'nde "En İyi Uluslararası Film" dalında Ukrayna'nın adayı oldu.

Saraybosna Film Festivali'nin Ana Yarışması'nda ilk kez seyirciyle buluşan TRT destekli "A Ballad" da 95. Akademi Ödülleri'ne "En İyi Uluslararası Film" dalında Bosna Hersek'in adayı olarak katıldı. Aida Begić'in yönettiği ve Adis Djapo'nun yapımcılığını üstlendiği film, geçen yıl Saraybosna Film Festivali'nin endüstri bölümü Cinelink'in kurgu aşamasındaki projelerin yarıştığı "Work in Progress" bölümünde "TRT Ödülü" kazanmıştı.

95. Akademi Ödülleri'nin "En İyi Uluslararası Film" dalında İsviçre'nin adayı olarak seçilen "A Piece of Sky" da dünya prömiyerini Berlin Film Festivali'nde yapan TRT destekli bir başka yapım. Dünya prömiyeri 79. Venedik Film Festivali'nde gerçekleşen, TRT destekli "Victim" de Oscar ödüllerinde Slovakya'nın adayı olarak yarıştı.

Bütün bu başarılı yapımların üretim sürecinde en güçlü desteği sağlayan organizasyonlardan biri ise TRT 12 Punto platformu. Bu yıl 19-26 Haziran tarihleri arasında, 16 farklı ülkeden katılımla üç ayrı platformda düzenlenen senaryo geliştirme ve ortak yapım platformu olan 12 Punto'ya bu yıl 134 uzun metraj film projesi başvurdu. Yönetmen Elia Suleiman, Eurimages direktörü Susan Neiman-Baudais, Yapımcı Philippe Bober, Saraybosna Film Festivali direktörü Jovan Marjanovic ve Venedik Film Festivali programcısı Paolo Bertolin'in değerlendirmeleri sonucu; iki projeye Uluslararası Ortak Yapım Ödülü, üç projeye TRT Ortak Yapım Ödülü, üç projeye TRT Ön Alım Ödülü ve altı projeye Proje Geliştirme Ödülü verildi.

Festivallere İdeolojik Hegemonya

Sinema adına en sevindirici gelişmelerden biri de festivallerin sayısındaki artış. Son yıllarda özellikle kısa film festivalleri, uzun metrajdan daha çok heyecan yaratıyor. Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali, Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali, Kısadan Hisse Kısa Film Festivali gibi organizasyonlar Türk sineması adına umut vaad eden organizasyonlar olarak dikkat çekiyor.

İstanbul, Ankara, Antalya gibi yıllanmış festivallerin ideolojik dayatmalar yüzünden muhalif şovların zemini haline gelmesi sadece 'sinema'nın üretildiği, konuşulduğu, tartışıldığı festivallere olan ihtiyacı artırıyor. Zira varolan zeminler politize sinemacılar tarafından ademe mahkum ediliyor.

Bunun son örneği Boğaziçi Film Festivali'nde yaşandı. Yönetmen Emin Alper, 10. Boğaziçi Film Festivali'nde ödülünü PKK terör örgütüne

destek verip Türk ordusuna iftira atan Türk Tabipleri Birliği (TTB) Başkanı Şebnem Korur Fincancı'ya ithaf etti. Salonda sadece oyuncu Burak Haktanır, Alper'e tepki gösterdi. Olayın sosyal medyaya yansıması üzerine festival yönetimi "Önceliğimiz; genç ve yetenekli sinemacılara maddi ve manevi destekler oluşturarak yeni imkanlar sağlamaktır. Bu motivasyonla on yıl boyunca herhangi bir ayrım yapmadan, hiç kimseyi ötekileştirmeden katılımcı bir festival olmak için çalıştık." diyerek Alper'in politik söylemlerini kınadı. Sinemayı ideolojik kavgalarına alet edenler ve sansür çığırtkanlığı ile filminin pr'ını yapanlar bu haklı tepkiden son derece rahatsız oldu. Tüm kurum ve yapılarıyla Boğaziçi Festivali'ni linç ederek kendileriyle ağız birliği yapmadıkları için üstünü çizdiler. Festivalde görev alanların bir kısmı da bu koroya katılarak istifa etti.

basın

Ekrem Özdemir

MEDYA VE EĞİTİM

Ekrem Özdemir

Başta TRT olmak üzere Türkiye'de kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda medya eğitimi amacıyla Akademi birimleri kurulmaktadır. Koronavirüs döneminde artan dijital platformlar, eğitimin erişilebilirliğini arttırmıştır. Zoom, Meet, Teems ve diğer çevrim içi platformlar; televizyon, haber ve sinema alanındaki eğitim faaliyetlerini yeni bir boyuta taşımıştır.

TRT Akademi'nin televizyon, haber, radyo ve yeni medya alanında verdiği ulusal ve uluslararası eğitim faaliyetleri, diğer birçok kamu kurumlarında da kurum içi ve kurum dışı olacak şekilde uygulanmaktadır. THY Akademi, Türk Telekom Akademi, BTK Akademi bunlara iyi birer örnektir. Özel sektörde, son yıllarda senaryo ve oyunculuk eğitimlerinin artışı herkesin dikkatini çeken bir husustur. Bunun yanı sıra Udemy ve Neoskala gibi platformlarda verilen sertifikalı eğitimler, sektörün ilgisini çekmiş ve bu alandaki çalışmalar artmıştır. Peki bu konuda ülkemizde durum nedir?

Türkiye'de akademi kurma yetkisi devlet kurumlarına aittir. Polis Akademisi ve Adalet Akademisi bunun en güçlü örnekleridir. Bu kurumlar YÖK onaylı akademik eğitim müfredatına, kadrosuna ve dersliklere, lisans ve yüksek lisans programlarına sahiptir. Bunun dışındaki akademiler, kurumun kendi bünyesinde kanunla yaptığı değişikliklerle gerçekleştirdiği organizasyonlardır. AA Haber Akademisi, Türk Telekom Akademi bu duruma verilebilecek örneklerdir.

Türkiye'de bir kurum sertifikalı eğitim vermek ve akademi kurmak istiyorsa en kolay yol bir üniversite ile işbirliği yapmaktır. Aksi takdirde sertifika veremez. Sertifika verme yetkisi Milli Eğitim Bakanlığı uhdesindedir. Bu nedenle, sertifikalı eğitim programı düzenlemek isteyen bir kurum ya bir üniversite ile ya da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri ya da İlçe Halk Eğitim merkezleri ile protokol yaparak bunu sağlayabilir. İstanbul merkezli Next Akademi bunun iyi örneklerinden biridir.

Eğitim mi Sertifika mı?

Yeni medya teknolojilerindeki gelişmeler diploma kadar sertifikanın hatta diplomadan çok sertifikanın önemli olduğu bir pazar endüstrisine doğru sektörü hızla yönlendirmektedir. Bu nedenle önümüzdeki süreçte sertifika veren akademilerin sayısında artış olacağını kestirmek güç değil. 2022'de "Beden Dili ve Diksiyon", "Pazarlama İletişimi", "Sosyal Medya Yönetimi", "CEO", "İnternet Haberciliği", "Veri Uzmanlığı", "Veriye Dayalı Strateji", "Dijital Ticaret", "Senaryo", "Oyunculuk ve Yazarlık Atölyeleri", en çok tercih edilen eğitim programları arasındaydı. Asya, Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden Türkiye'ye gelen medya eğitim talepleri daha çok bu kavramlar üzerineydi. Sektör bileşenlerinin ortak eğilimine göre, bu eğitim programlarında sertifika vermek, eğitim almak isteyen katılımcıların önemli bir beklentisidir. Geleceğin dünyasında ne yaparsanız yapın bunun sertifikasına sahip olmadığınız takdirde sektörde barınma gücünüz zayıflayacaktır. Yüz yüze eğitimlerin yanına çevrim içi eğitimleri ve atölye programlarını eklemek zamanın ruhunu yakalamak açısından önemli hale geldi.

Dijital Okur, Dijital Yazar

2022 yılının önemli medya eğitim konularından biri de dijital okuryazarlık oldu. Kamu kurumları dijital okuryazarlık konularında kendi hizmet alanlarına uygun çalışmalar yaptı. Örneğin KVKK ile birlikte her kurum kendi çalışanlarına bu konuda zorunlu eğitim programları verdi. Akademik yayınlar, dijital okuryazarlıkla ilgili çalışmalar yaptı. TRT Akademi Dergisi'nin "Dijital Hayat ve Etik" sayısı buna örnek olarak gösterilebilir. Ankara Üniversitesi'nin "Dijital Okur Yazarlık ve Kuşaklararası Dayanışma" programı bir diğer örnek olarak gösterilebilir. 2023 yılı içinde de dijital okuryazarlık konusunun önemi giderek artacağa benziyor. Bu konuda STK'ların üniversite ya da kamu kurumları ile işbirliği yaparak gerçekleştireceği eğitim programları ve etkinliklerin 2023 yılı içinde artacağını ve ülkemizin yakın dönemde dijital okuryazarlık konusunu eğitim müfredatı içine almak için yasal çalışmalara başlayacağını tahmin etmek güç olmasa gerek. Konu dijital okuryazarlık olunca dijital ebeveynlik kavramı da beraberinde gelmektedir. BTK Akademi'nin sertifikalı eğitim programları arasında yer alan dijital ebeveynlik eğitiminin amacı "Çocuklar için tasarlanmış dijital araçlar ve ortamlar bilinçli kullanıldığında; çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimleri için büyük bir fırsattır" anlayışını ebeveynlere kazandırmak"

şeklinde açıklanmaktadır. Özel sektörün de bu konuya odaklanması, aile ve çocuklar için dijital okuryazarlık ve dijital ebeveynlik konularına eğitim programlarında yer vermesi çok gecikmeyecektir.

Yapay Zeka ve Metaverse

Netflix, BluTv, DisneyPlus vb dijital platformlarda yapay zeka ve Metaverse konulu dizi ve sinema filmleri 2022 yılında artış gösterdi. Örneğin Steven Spielberg'in "Ready Player One" filmi Metaverse evrenini ele alan önemli bir film. İçinde bulunduğu dünyanın yaşam koşulları çekilmez hale gelen insanoğlu, Metaverse ortamında NFT ler aracılığıyla yeni arayışlar içine girmektedir. Yazılımların bizi çağırdığı bu yeni, sanal evrende yeni kimlikler, yeni gerçeklik anlayışları her ne kadar bizi bambaşka bir iklimde yaşamaya davet etse de insan ruhunun ihtiyaçları bizi gerçek dünyada yaşamaya zorlamaktadır. Bu iki evren (gerçek dünya ve Metaverse) arasındaki geçişin nasıl olacağı 2022 yılında konuşulan konular arasında yerini almaya başladı ve önümüzdeki süreçte daha çok konuşulacağa benziyor. Netflix'te yayınlanan ve Mr. Bean karakteriyle bildiğimiz Rowan Atkinson'nun oynadığı 8 bölümlük "MANvsBEE" dizisi yapay zekâ ile hayatımıza giren yeniliklerin insan doğası ile yaşadığı uyumsuzlukları gözler önüne seren filmlerden biriydi.

"Artırılmış Gerçeklik", "Sanal Gerçeklik", "Genişletilmiş Gerçeklik" ve "Sarmal Medya" vb. kavramlar 2022 yılında konuşulan kavramlar arasında yerini aldı. Editörlüğünü TÜBİTAK uzmanı Dr. Fatih Sinan Esen'în yaptığı ve alanında uzman kişilerin makale yazılarıyla ele aldığı "Metaverse; Geleceğin Dünyalarını İnşa Edecek Teknolojiler, Tehditler ve Fırsatlar" isimli çalışma 2022 yılında Metaverse alanında yapılan önemli yayınlardan biri olarak zikredilebilir. "TRT Uluslararası Metaverse ve Yayıncılık Forumu" da bu konudaki önemli etkinliklerden biriydi. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın katılımlarıyla düzenlenen "Forum Metaverse" de 2022 yılında bu kavramın altını çizen önemli etkinliklerden biriydi ve forumun sloganı manidardı: "Gelecek onu tasarlayana aittir."

Levent Erden'in Spotfy'da yayınlanan "Ne Yapmalı?" programlarından birinde sarf ettiği şu cümleyle bitirebiliriz:

"Geleceğin dünyasında ait olmak sahip olmaktan daha önemli olacak, aidiyet de değerler üzerinden olacak."

TV

Can Özcanlı

2022 KÜRESEL TELEVİZYON YAYINLARI

Can Özcanlı

Yaklaşık 2 Yıl Süren Pandemi Döneminin Ardından 2022'de Komşularımızın Savaşları Ve Küresel Enflasyon, Hepimize Bahşedilen Dünyanın Güzelliğini Bir Kez Daha Hatırlattı.

2022 tüm dünya için hareketli bir yıl oldu. *"Küresel"* kelimesi, bu yıl da cümle içerisinde en çok kullandığımız kelimelerden oldu. Türkiye'de ilk Kovid-19 vakasının tespit edildiği 11 Mart 2020'den uzun bir süre sonra, 1 Temmuz 2021'de kısıtlamalar kaldırılarak "Kademeli normalleşme" ile yeni bir döneme, bir başka deyişle eski günlere dönüldü. 100.000'in üzerinde insanımızın vakitsiz ölümüne yol açan Kovid pandemisinin ardından hayatta kalanlara küresel ekonomik kriz ve Rusya-Ukrayna savaşının küresel bir savaşa dönüşüp dönüşmeyeceğinin yorucu merakı kaldı. Şimdilik Beyaz Rusya dışında bir cephe açılmamış olsa da savaşın gerginliği her eve korku saldı.

2014 yılında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı 2022'de yeniden alevlendi. 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya devlet başkanı Vladimir Putin'in Ukrayna'da "özel bir askerî operasyon" ilan etmesi ile başta Türkiye ile birlikte tüm dünyada gerginlik başladı. Türkiye bu savaşta inanılmaz bir siyasi başarı göstererek dünyanın tahıl deposu Ukrayna'nın açık kalmasını sağladı. Ama yine de Ukrayna'ya Batıdan giden silahlar, tanklar, helikopterler belki de sıradaki uçaklar; yine Türkiye'nin ana eksende yer aldığı Finlandiya ve İsveç'in NATO şemsiyesi altında koruma talep etmesinin gerginliği artarak sürdü.

2022 senesi, 96 yıldır dünyada olan ve küresel bir simgeye dönüşmüş İngiltere'nin en uzun süre tahtta kalan hükümdarı Kraliçe II. Elizabeth'i aldı. Diana ve Charles düğününden sonra Kraliçe'nin cenazesi televizyon dünyasının en çok izlenen 'prodüksiyonlarından'oldu.

2022'de çip krizi tüm dünyada etkisini gösterdi. Eskiye rağbet oldu ve araba pazarına bereket yağdı. Tüm dünyada enflasyon uçuşa geçti. Sinemalar ve tiyatrolar pandemi sonrası fanatiklerine tekrar ev sahipliği yapsa da sıradan insan güvence aradı ve evindeki televizyonu yareni olarak seçti.

2022'nin spor olayı FİFA Dünya Kupası oldu. TRT1 ve TRT SPOR'dan yayınlanan 20 Kasım 2022 – 18 Aralık 2022 tarihleri arasında gerçekleşen Katar 2022 ilk kez kış aylarında yapılan dünya kupası olarak tarihe geçti. Halit Kıvanç'sız ilk dünya kupasında kazanan kahir ekseriyetin hayır duası ile Messi ve Arjantin oldu.

Küresel Televizyon Ulusal Televizyon Kanallarına Karşı

1997 yılında Reed Hastings ve Marc Randolph tarafından Kaliforniya'da kurulan Netflix, Inc., bugün neredeyse tüm evlere ulaşmayı başarmış durumda. Netflix ve benzeri küresel dijital kanalların evlerimizde, tercihen salondaki büyük ekranlı televizyonlarda, ailenin her bireyi için ayrı sayfaları var artık. Anne, baba, çocuklar kendi içeriklerini seçebiliyor; istedikleri yerden bu platformlara bağlanabiliyorlar. Yeni şikâyet, bazı ülkelerde bu platformlara ulaşımın hâlâ sıkıntılı olması. Platformlara ulaşıp ulaşamamak bazıları için açlık ve susuzluk kadar önemli bir sorun artık. İnsanlar artık Islamabad'da Netflix'i açıp otel odasında ağız tadıyla, rahatça izleyemeyince mutsuz oluyorlar. O yüzden yola çıkmadan birkaç film indirip, taşınabilir belleğinizi doldurmanız gerekiyor!

Ağırlıklı yabancı içerikli yapımlarla dolu platform denetimsiz ve yasaksız yol almak istiyor. Bu zihniyete göre küfür, sigara ve alkol hayatın bir parçasıydı ve gösterilebilirdi. Elbette cinsellikte de böyle bir hakkı olmalıydı dijital platformun. Yıllar geçmiş olsa da herkes, hâlâ Game of Thrones'taki 'taht kavgalarını' konuşuyordu. Dizilerde benzer içerikler özgürlük adına yayılma eğilimi gösteriyor. LGBT karakterleri ya da konuları rahatlıkla bu platformlarda yer almakta. Bu içerikler bir önerme olarak algılanıyor demek iddialı bir itham olsa da en basit hâli ile bu kavramlar sıradanlaştırılmakta. Kültür ihracının ya da dayatmasının ya da kültür küreselleşmesinin en açık hâli olan bu ve benzeri kanallar yerelleşme adına ülkenin popüler oyuncularını kendi dizilerinde oynatarak hedef kitleye geçiş yapabilmektedir. Şehirlerde en görülür yerlerdeki dev tanıtımlar artık son derece olağan.

Yerel yapımlara dolar bazında yüksek kaynak sağlayan bu platformlar ulusal yapımcılar ve oyuncuların daha yüksek ücretler talep etmesinin önünü açmaktadır. Bu ulusal kanalları zorlayan tavır nedeni ile bütçeler sürekli artmakta ekip, ekipman ve oyuncu sıkıntısı yaşanabilmektedir. Bir başka deyişle maddi açıdan dolar bazında zaten güçlü olan yabancı kanallar, yerel para birimleri karşısında da enflasyonist baskı yüzünden artı bonus kazanmakta ve yerel pazarda daha belirleyici olmaktadırlar.

Evlerimize çok uzaktan gelip yerleşen küresel konuklar, en güçlü lisanı kullanmakta ve rahatça '*Para konuşur'* demektedirler.

Türk Telekom Tivibu, Turkcell TV+ ve Vodafone TV'nin ardından, Blu TV, Puhu TV ve Exxen yerli platform olarak hayatımızdaki yerini aldı. Yerli içeriklerde de cinsellik, argo ve zararlı ürünler özgürlük olarak sunulmaktadır. Küfürleri konuşulan dizinin polisiye kısmı gölgede kalmakta hatta hiç konuşulmamaktadır. Cinsel içerikli sohbetlerin yapıldığı talk showlar olumlu olumsuz ama kesinlikle ilgi çekmektedir. Sihirli kelime artık "küreselleşme"olmuştur. Netflix, Disney Channel, Amazon Prime hepsi artık bizimleydi. Blu ve Exxen'in ardından 2022'de TRT'de bu yarışta varım dedi. TRT Digital Platform çalışmalarına Cumhuriyet'in 100.Yılı'nda 2023'te başlayacak şekilde hız verdi. Burada TRT Digital'in geleneksel tavrının, "Laissez-faire, laissez-passer" (bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler) diyen platformlara karşı ne ölçüde başarılı olacağı ise merak konusudur.

Ulusal Kanallar Ne Yapıyor?

Ulusal özel kanallar ister istemez kendince savunma mekanizmaları geliştirmekte. Gündüz kuşağına 2 kadın programını peş peşe koyan kanallar, milyonların önünde konuşulan, zaman zaman acaba kurgu mu dedirten içerikleri ile ahlaki erozyonu arttırmakta, peşinden benzer içeriklerdeki dizilerle seyircisini ekran başında tutarak reyting savaşında avantajlı konuma geçmeye çalışmaktadır. Dizilerdeki zengin yaşam, yoksul taraftan varsıl tarafa geçiş, her daim cinsellik, özel kanallarda, genel seyircide ilgi çekmekte. Dekolte kadınlar, sürekli bozulan, yeniden kurulan entrikalar seyircinin ilgisini çekmektedir. Aynı odada bölümler boyu birlikte kalan ama bir türlü kavuşamayan yakışıklı zengin çocuk ve nispeten daha yoksul ama mutlaka güzel kızın evliliği seyirciyi ekran başına kilitleyebilmektedir. Her sahnede hissedilen örtülü cinsellik seyircinin ilgisini ayakta tutmaktadır.

Toplumu oluşturan aileler arasındaki dünya görüşü farkını ana tema olarak belirleyen diziler de bir artış eğilimi göstermekte. "Dramın özü çatışmadır" diyen içerik üreticileri, bu konuda da reyting oranlarını yükseltebilmek için tüm kombinasyonları denemektedir. Seküler aile, muhafazakar aile; iki ailenin çocuklarının aşkı üzerinden gelişen karakter çatışması; yaşlı kadın genç erkek, denenen ve denenecek içerikler gibi durmakta.

Kamu yayıncılığı yapan TRT temel etik değerlerden taviz vermeyen yayın içeriğini sürdürmekte. Başarılı dönem dizileri, dış ve iç düşmanı odağına alan aksiyon dizileri, geleneksel aile hayatını anlatan duygusal dizileri büyük ilgi gören kurumun yaptığı işlerin en az bir benzeri özel kanallar tarafından her sezon denenmektedir.

Televizyon'da Çocuk Kanalları

2022'de TRT ÇOCUK reytingi ölçülen ilk 100 programda ortalama 35 programla ağırlığını koydu. Rafadan Tayfa, Kaptan Pengu, Doru ile çocukları sinemaya da çekmeyi başaran antende tartışmasız lider olan kanal için de rakip yine platformdaki çocuk işleri oldu. Çocuklarımızın evindeki televizyonda platform seçeneği varsa artık bütün gün Kaptan Düşükdon'un Destansı Hikâyelerini izliyorlar. Peş peşe gelen bölümler çocuğu etkisi altına alırken, aileler durumun önemini kavramadan evde patırtı olmasın, komşu rahatsız olmasın diyerek kumandaya dokunmuyor. Dördüncü sınıfa giden George ve Harold'un eşek şakaları, çizgi romanlar ile okul müdürlerini sadece don giyen bir süper kahramana dönüştürerek çocuklarımızın 'Düzen ve otorite' algısını tamamen etkiliyor. Neredeyse platformdaki tüm çocuk içerikleri benzer ve 'renkli' özellikler taşıyor.

Kültürel Evrim 2022 Televizyon Artık Sadece Televizyon Değildir

25 yılı aşkın geçmişe sahip yabancı platformların artık bizden biri oldukları söylenebilir. Alçak yörüngeye atılacak uydularla kesintisiz ve ücretsiz internet vaat edilen günümüzden geleceğe baktığımızda dijital platformların daha avantajlı olduğu söylenebilir. Uydu üzerinden başlayan dijital yayınların, TRT tarafından denenen 4K yayınların, yaklaşan 8K yayınların, platformlar üzerinden insanlara ulaşmasının çok daha kolay olacağı artık basit bir öngörüdür.

Alfa Kuşağı sonrası insanlığın yine Yunan alfabesi ile adlandırılması, çok da önem taşımayacak bir detay gibi görünüyor. Televizyonun, platformlar üzerinden yayın yapan dijital bir yapıda ilerleyeceği üç aşağı beş yukarı artık belli olmuştur. 2022 belki de bunu hepimizin kabul ettiği yıl olarak tarihe geçecektir. Bu geçiş durumu, şu anda ilk okul çağında olanlar için o kadar normaldir ki şaşırmamak elde değildir. Sınır bölgelerde yaşayanların yabancı televizyon kanallarını izledikleri günlerin ardından, 1960'larda güçlenen TRT vericileri ile alıcısına ulaşmaya başlayan televizyon yayıncılığı, 1990'larda özel kanallarla başka bir boyuta

taşınmıştı. Ülkemizde hızlıca geçen yaklaşık 60 yılın ardından bugün dünyada televizyon sınırlar ötesi bir 'operasyona' dönüşmüştür. Hedef tüm insanlar olduğu için belli bir süre sonra önerilen modellerin hâkim olacağını varsaymak mümkündür. İnsanlarımızın konuştuğu televizyon dizileri günden güne azalacak, televizyon; karşısında duran akranları gibi yaşlanacak gibi görünmektedir.

Yayıncılığa Dair Yaklaşan Denetimsizlik Sorunu

İnsanların evlerine kapandığı, birbirinden kaçtığı uzun günler, dijital yayıncılığın benimsenmesinde önemli bir etken oldu. Bugün gelinen noktada dijital yayıncılığa, o da televizyon sayılır, televizyondan izleniyor demek ise bazı çekinceler barındırır. Tüm dünya için denetim güçlüğü öncelikli sorundur. Bugün RTÜK üzerinden ülkemizde yapılan denetim, sınır aşan bu yayınlar için güç görünmektedir. Bunun zaman içerisinde bir kaos üretmesi ise kaçınılmaz bir gerçek olarak ön görülebilir. Farklı kültürlerin olaylara ve medeniyete bakış açısı, zamanla kavram kargaşası ve çatışma doğurabilir. "Crazy Delicious" adlı yemek programında yarışmacılar hazırladıkları menüyü yemek Tanrılarına sunmaktadır. Tanrıların! verdiği puanlarla kazanan yarışmacı belirlenmektedir. Bu ve benzeri kavramlar yarın güçlü bir tartışma ve çatışma konusuna dönüşebilir. Bu durumda ya içerik üreticisi özgünlüğünden ve özgürlüğünden fedakârlık yapıp dublaj ya da benzeri yöntemlerle bölgesel tepkiyi azaltacak ya da bulunduğu noktada ısrar edip (stratejisine göre) çatışma üretmeyi tercih edecektir. LGBT gibi bir kavramın her toplumda kabul görmeyeceği açıktır. Bu ve buna benzer kavramlar yeni tartışmalara zemin hazırlayacaktır. İnsanlar hiç evlerinden çıkmadan, kendilerini küresel tartışmaların içerisinde bulabilecektir. Aynı kiliseye mensup Rusya ve Ukrayna'nın bugün geldiği çatışma ortamına gelmek belki de yakın zamanlarda bir televizyon dizisi yüzünden çıkabilecektir.

DEVLETLER, ŞİRKETLER, DİJİTAL YAYINLAR

Son 10 yılda dünyada yaşananlar devlete bağlı bireyler yerine küresel bireyler vaat etmektedir. Sosyal medya artık kişilerin tercihlerini belirlediği yer olmuştur. Toplu göçler, salgın hastalıklar, sınır koruma refleksi ile bugün devletlerin ömrünü uzatmakta gibi görünse de uluslararası yayın yapan dijital platformlar, kripto paralar, uzaktan çalışma isteği ve talebi yaklaşan devletsizlik ihtimalini gözler önüne sermektedir. Bilgisayarın, en başta PC, Kişisel Bilgisayar olarak adlandırılması belki de bugün geldiğimiz noktanın habercisiydi. Geniş aileden çekirdek aileye oradan bireyselliğe

geçmek tüketim toplumu için eşsiz bir önermeydi. Kişisel Bilgisayarı açmak ne de olsa bir iş duygusu getiriyordu. Eğlence dünyasını bu cihaz üzerinden takip etmek, televizyona bağlantı yapmak hepsi yorucuydu. Bunun için saf eğlence vaat eden akıllı televizyonlar ve ona uygun içerikler sadece 25 yılda dünyaya hâkim oldu. Bugün komplo teorisi olarak gözükse de insanları tek cihaz üzerinden bireysellik ve özgürleştirme iddiası çok da yabana atılır bir fikir değildir. Her şeyi tüketim toplumu olarak açıklamak bu noktada yeterli olmayacaktır. 1 artı 1, çocuksuz evlere bulaşık, çamaşır makinesi, televizyon, fırın satmak bu motivasyon için yeterli açıklama olur mu? Belki de cevap devletlerden daha zengin bireylerin sayısındaki artıştır. Bu bireylerin sayısının artması devlet yönetimine değil dünya yönetimine talip olmaları gerçeğini görünür hâle getirmiştir. Yerleşik televizyon yapılarının, mevcut reyting sisteminin cazibesini yitireceği değişik günler yaklaşırken cevabı merak edilen temel soru insanlığın 'hangi televizyonu' benimseyeceğidir. Hayırlısı olsun...

dergiler

Mehmet Kurtoğlu
Mustafa Uçurum
Yunus Nadir Eraslan
Mehmet Pektaş
Halit Yıldırım

DERGİLER

BİZİM KÜLLİYE

Mehmet Kurtoğlu

Mart-Nisan Mayıs, Dosya Konusu: Edebiyatımızda Ben ve Biz

1999 yılında yayın hayatına başlayan Bizim Külliye dergisi Nazım Payam'ın genel yayın yönetmenliğinde istikrarlı bir şekilde yayınlanan müstesna dergilerimizden. Bizim Külliye'yi önemli özel kılan Elâzığ gibi bir taşra şehrinde edebiyat dergisi olarak çıkıyor olması yanında bir de hazırladığı dosya konuları... Her sayısı dolu dolu çıkan ve edebi bir kaygıyla hazırlanan dergi, yirmi dört yıldır yayınını sürdürüyor. Üç ayda bir yayınlanan derginin Mart, Nisan, Mayıs sayısının dosya konusu "Edebiyatımızda Ben ve Biz".

Dosyaya katkı sunan yazarlar: Nazım Payam, 'Ben Bir Dağın Ağacıyım', Seval Koçoğlu 'Öteki Nerede?', Taner Namlı 'Muhammed Hüküm ile Ben ve Biz ve Yerlilik Kavramları Üzerine', Şaban Sağlık 'İnsanın Hikâye Hali: Biz İnsanın Öykü Hali: Ben', Misli Baydoğan 'İki Ayrı Ben ve İki Ayrı Biz', Levent Bayraktar 'Milli Ve İnsani Varoluşun Temeli: Dil, Düşünce ve Değer', Namık Açıkgöz 'Biz'den Ve Ben'e Geçiş Hikayesi ve Ayn Rand'ın "Ben" Adlı Kitabı', Rabia Dirican 'Benlik Ve Ses/ Narkisos ve Echo', Belkıs Altuniş Gürsoy 'Ben ve Bizin Serencamı', Vefa Taşdelen 'Ben Neyim, İnsan Nedir?', Muhammet Enes Kala 'Varoluştan Şahsiyete: Ben'den Biz'e, Biz'den Ben'e', İrfan Görkaş 'Arılar ve İnsan Olmak', Mustafa Sever 'Ben, Biz ve Ötekiler', Yahya Akengin 'Ben İle Biz Arasında', Ferda Atlı 'Ben ve Bizin Dışında Kalanlar: Onlar', Mehmet Kurtoğlu 'Ben'den Biz'e Sır ve İfşa', Taner Tatar 'Efradını Cami, Ağyarını Mani Kelimeler: Ben, Sen, Biz', Şerif Aydemir 'Güzelin Rengi Beyazdır', Yunus Emre Vural 'Ahiret Sorusu', Niyazi Karabulut 'Ben ve Biz Ekseninde İnsanın Kimlik Arayışı, Erdoğan Erbay 'Metafizik İdrakten Fiziki Somutluğa. Tanzimat Sanatkarının Ben/Biz Söylemi Âkif Paşa Örneği', Hilmi Özden 'Carl Gustav Jung'a Göre Ben ve Biz', Süleyman Daşdağ

‘Geç Kalkan Vapur’, Ahmet Faruk Güler ‘Edebiyatın Biz Halleri’, Mehmet Toygar Özdemir ‘Yeşilırmak’ta Çalkandı Kelkit Çayı’, Şaban Abak ‘Sezai Karakoç’la Çağdaş Olan Öğretmen’, Gıyasettin Dağ ‘Mahcup ve Onurlu Bir Hayat: Sezai Karakoç’un Ardından’, Muhsin İlyas Subaşı ‘Türk Birliği Dilde Birlikte Sağlanır’, Kemal Batmaz ‘Prof. Dr. Necip İlhan İle İzzet Paşa Vakfı Hizmetleri Üzerine’, Halit Yıldırım ‘Şiir Ve Geleneği Konuşmak’, Şeyma Aydemir ‘Hatırlamak Utanıyor Ömrü’, Osman Suroğlu ‘Çizgi’.

Şiirler: Davut Güner ‘Bu Kış’, Mehmet Baş ‘İptidai’, Muhammet Hikmet ‘Ayrılığı Neşet Ertaş’tan Dinlemek’, İbrahim Akbulut ‘Adım İbrahim’miş Sonradan Öğrenmedim’,

Haziran-Temmuz-Ağustos, Dosya Konusu: Edebiyatta Delilik

Dosyaya katkı sunan yazarlar: Nazım Payam ‘Bir Kurşuna İki Damla Yaş’, Şerif Aydemir ‘Abası Dünyadan Büyük’, Seval Koçoğlu ‘Dünyanın En Uzun Kıyısı İnsan, Dünyanın En Derin Uçurumu Akıl’, Yahya Akengin ‘Delilik mi?’, Sadık K. Tural ‘Sanatçının İç Dünyası Farklıdır’, D. Mehmet Doğan ‘Hiç Deli Bayrağı Açtınız mı?’, Muhammed Hüküm ‘Delirmek Hakkını Elinde Bulunduran Adamlar Yazar, Şair ve Kurgusal Kişiler’, Misli Baydoğan ‘Deliliğin Edebiyatta Konumlanması’, Arif Erşad (Türkçesi: Abdulkadir Özkan) Adaklık Koyun’, Şaban Sağlık ‘Sanatta/Edebiyatta Bir Var Olma ve Yok Sayma Şekli Olarak Delilik’, Belkıs Altuniş Gürsoy ‘Cünundan Fünuna’, Muhammet Enes Kala ‘Deliliğin Halleri’, Yunus Emre Vural ‘Sofra’ Hilmi Özden Türk Göç Romanlarında Depresyon ve Cinnet, Ayşegül Akdemir ‘Aşk ve Delilik, Aşk Deliliği’, H. Ömer Özden ‘Delilik ve Felsefe’, İrfan Görkaş ‘Sultan Divani’nin Divaneliği Üzerine’, Esma Kan Uruk ‘Karanfilli Sokak’, Mustafa Özdemir ‘Aklın Az Ötesi’, Süleyman Daşdağ ‘Kilisedeki Konser’, Ferda Atlı ‘Cennetin/Cintenin Oğlu ve Delilik’, Mustafa Karadeniz ‘Özcan Ergüder’in Korkunçlar Öyküsünde Bilinç Akışı ve Delilik’, Şeyma Aydemir ‘Osmanlı Şiirinde Hüznün Poetikası Bir Düşün Hüznü’, Salim Çonoğlu ‘Bir Şehrin İçinden Çok Sesli Görüntüleri: Bizim Şehrin Divaneleri’, Süleyman Yapıcı (Hazırlayan Kemal Batmaz) ‘Salnamelerde Elazığ Harput Ma’muratül Aziz El Aziz’, Osman Suroğlu ‘Çizgi’.

Şiirler: İbralım Akbulut ‘Düştü’, Giray Yılmaz ‘Adından Öte’, Mehmet Baş ‘Hattat’, Abdulkadir Özkan ‘Ellerin’, Taha Tayyib Karaaslan ‘Rücu’, Mehmet Emin Tektaş ‘Rüya’, Nermin Akkan ‘…’, Şevval Temur ‘Neriman’, Muhammed Yakupi ‘Ashab-I Kehf’.

Eylül-Ekim-Kasım, Dosya Konusu: Otobiyografi

Dosyaya katkı sunan yazarlar: Nazım Payam 'Edebiyatta Başkasını Anlatmak', Seval Koçoğlu 'Bir Şiir Kıssası', Şaban Sağlık 'Anlatmanın Sihirli Gücü. Var Olmak Ve Var Etmek', Namık Açıkgöz 'Biyografiden Edebi Portreye Kendini Veya Başkasını Anlatmak', Mustafa Özçelik 'Yunus Emre Menkıbeleri Biyografik Bir Metin Olarak Okunabilir mi?', Belkıs Altuniş Gürsoy 'Bahtname', Misli Baydoğan 'Bir Ruh Macerası Ayşe Şasa İle Yapılan Nehir Söyleşinin Düşündürdükleri', Hasan Öztürk 'Röportaj: Kemal Batmaz', Levent Bayraktar 'Ayna', Muhammet Enes Kala 'Kendilik Bilincinin Mekanda Ve Zamanda İnşası Üzerine', Necati Kanter 'Aharda Gel', Esma Kan Uruk 'Bir Yalnızın Otobiyografisi', Şerif Aydemir 'Not Defterimden Süzülenler Aşkı ve Şevki Baskın Adam', Rabia Dirican 'Bir Yanıyla Yazıdır İnsan Bir Yanıyla Nutuk', İrfan Görkaş 'Kendini Bilmekten Kendini Anlatabilmeye', Muhsin İlyas Subaşı 'Şairlerin Ben'lik Savaşı', D. Mehmet Doğan 'Mehmet Akif'i Yazmak', Nevzat Çalıkışı 'Şair Basri Gocul Üzerine Bir Biyografi Denemesi', Ş. Adnan Şenel 'Sinemada Biyografi', Süleyman Daşdağ 'Aldatıldık', Merve Şentürk 'İkindi Bedbahtı', H. Ömer Özden 'Fedakar Bir Babanın Biyografisi', Fahri Tuna 'Garanti Bankası Gibi Güvenilir Bir Babanın Oğlu', Zeynep Karatepe 'Babama Mektup', Şerif Fatih 'Şerif Fatih'in Yeni Kitabı Okurlarla Buluştu', Osman Suroğlu 'Çizgi'.

Şiirler: Yahya Akengin 'Beyitler', Davut Güner 'Eski Çardak Ev', Ömer Kazazoğlu 'Müptela İkindiler', Mehmet Yılmaz 'Ağır Ceza', Hatice Ayan 'Şair', Yusuf Dursun 'Elli Yıl Dediğin Elli Saniye', Mehmet Emin Tektaş 'Uykusuzluk', Mehmet Baş 'Salıp Geçerler', M. Halistin Kukul 'Bendeki Sevdanın Emeli Sensin'.

Aralık-Ocak-Şubat, Dosya Konusu: Veda ve Vefa

Dosyaya katkı sunan yazarlar: Nazım Payam 'Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık', Seval Koçoğlu 'Zweif'ın Yastığı', Milay Köktürk 'Vefadan Vedaya Varoluşun Trajedisi', Hasan Tutar 'Merhamet Vefaya Muhtaç mıdır?', Belkıs Altuniş Gürsoy 'Aynı Yolun Yolcusu İki Kavram: Veda ve Vefa', Şaban Sağlık 'Edebiyatta Bir Vefasızlık Örneği Olarak Edebi Körlük, Kanon ve Sükut Suikastı', Kemal Batmaz ' Prof. Dr. Namık Açıkgöz İle Edebiyatımızda Vefa ve Veda Üzerine', Yahya Akengin 'Vedalaşmalar', Rabia Dirican 'Vefa ve Veda Oluş ve Bozuluş', Raziye Mersan 'Dar Vakitlerin Veda Sözleri', Özgen Felek 'Festschrift Namı Diğer Ne Olacak Bu Arman Kitapların Hal-İ Pürmelali', Esma Kan Uruk 'Veda ve Vefa', Süleyman Daşdağ 'Bir Şehir Bir İnsan', İrfan Görkaş 'Veda: Varlığın Sonu,

Sonun Varlığı', Şerif Aydemir 'İnsan Vefa ve Mesuliyetten İbarettir', Nuray Alper 'Samimiyetin Sergüzeşti: Aynanın Arzuhali', Fazlı Köksal 'Vefanın Vedası', Hilmi Özden 'Rahim (Uterus) Kıskançlığı Işığında Veda ve Vefa', Muhammet Enes Kala 'Vefakar ve Vefaya Layık Olmak Üzerine'Prof. Dr. Mübah Türker-Küyel', Hasan Yüksel 'Yapayalnız Bir Adam: Prof. Dr. Mikail Bayram', Fahri Kaplan 'Yahya Kemal'in Veda Gazelinde Vuslatın Coşkusu. Cam Üstüne Cam', Mustafa Özçelik 'Bir Vefa ve Veda Şairi Olarak Mehmet Akif Ersoy', Ümral Deveci 'Yetik Ozandan Sabır Irmağı Vefanın ve Vedanın Rengi', Namık Açıkgöz 'İki Kahırlı Veda Hikayesi Orhan Seyfi Orhon ve Ali İhsan Kolcu'nun Veda Şiirleri', Lütfü Kılıç 'Elveda', Müjgan Üçer 'Muazzez Dost Leman Gökseyitoğlu'nun Ardından', Ramazan Arı 'Klasik Türk Şiirinde Veda Türkleri', Songül Aydın Yağcıoğlu 'Divan Şarinin Vedası, Edirneli Nazminin Şiirlerinde Veda Duygusu', Şerife Yalçınkaya 'Ölümle Gelen Bir Veda Anının Gazeli Tokatlı Kaninin Veda Gazeli', Mahir Adıbeş 'İyi Ki Ölümlüsün', Osman Suroğlu 'Çizgi'.

Şiirler: Nurettin Durman 'Ne Çok Şey Var Anlatacak', Davut Güner 'Bre Gardiyan Ahmet, Ayaz Ahmet',

Ömer Kazazoğlu 'Zaman Üstü', Victoria Mary Sackville Çev: Mustafa İzdemir Vefanın Ölümü, Mehmet Baş 'Ay Işığı Dökülür Alnından', Abdurrahman Karakaş 'Mavi Bir Kadın', M. Halistin Kukul 'Su Verdim Gecenin Dudaklarına'.

KİTAP-LIK DERGİSİ

Yapı Kredi Yayınları tarafından yayınlanan ve editörlüğünü hazırlanan ve editörlüğünü Murat Yalçın'ın yaptığı Kitap-lık dergisi iki ayda bir yayınlanmaktadır. 2022 yılında 224. sayısıyla 29 yılı dolduran dergi, her sayıda bir yazarı dosya konusu yapıyor. Dergide ayrıca şiir, öykü, deneme, inceleme ve söyleşilere yer veriliyor. Edebiyat dünyasında önemli bir yeri ve ağırlığı olan dergi 2022 yılında da Güven Turan, Füruzan dosyaları ve ilginç söyleşileriyle dikkat çeken yazılara imza attı.

Ocak-Şubat, Dosya Konusu: Güven Turan Edebiyatta 60 Yıl

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Hüseyin Peker, Ahmet Güntan, Ramis Dara, Orçun Üçer

Şiir: Güven Turan, Süreyya Berfe, İsmail Uyaroğlu, Gültekin Emre, M. Mümtaz Tuzcu, Serdar Koçak, Betül Tarıman, Duygu Kankaytsın, Mikâil Söylemez, Ezgi Şimşek, Yiğit Kerim Arslan

Öykü: Semih Gümüş, İlhan Durusel, Ethem Alpaydın, Çilem Dilber, Gülay Pamuk, Yelina Tayfur, Bâki Ayhan T.

Söyleşi: Utku Varlık (Levent Karataş), Ömer Erdem (Ercan Yılmaz), Neşe Taluy Yüce (Cansu Canseven)

Yazı: Erendiz Atasü, M. Sadık Aslankara

Babil Kulesi: Ercan Yılmaz, Arzu Alkan Ateş, Zeynep Tandoğan, Cansu Canseven, Hatice Bildirici

Mart-Nisan, Dosya Konusu: Füruzan'ın Gecenin Öteki Yüzü Kitabı 40 Yaşında

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Ülker İnce, Haydar Ergülen, Semiramis Yağcıoğlu, Aydın Afacan, Ayşe Sarısayın, Ulaş Bager Aldemir, Zuhal Olcay

Şiir: İsmail Uyaroğlu, Hüseyin Ferhad, İsmail Karakurt, Elif Sofya, Levent Karataş, Ersun Çıplak, Eyüp Yaşar, Yalçın Tosun, Janset Karvin

Öykü: Nuray Tekin, Haydar Ergülen, B. Nihan Eren, Enis Akın, Eylem Ata Güleç, Elif Erdoğan, Hatice Sabah

Söyleşi: Gültekin Emre, Sine Ergün, Hüseyin Peker

Yazı: Ege Berensel, Mehmet Ergüven, Abdullah Uçman

Mayıs-Haziran, Dosya Konusu: Geyikler, Annem Ve Almanya 40 Yaşında

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Nursel Duruel, İbrahim Yıldırım, Hülya Soyşekerci, M. Sadık Aslankara, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Haydar Ergülen

Şiir: Edip Cansever, Nihat Ziyalan, Yüksel Pazarkaya, Hüseyin Peker, Süreyya Berfe, Turgay Kantürk, Muzaffer Kale, Enver Topaloğlu, Ulaş Bager Aldemir

Öykü: Erkök Yılmaz, İlhan Durusel, Zehra Tırıl, Kerem Işık, Gökhan Yılmaz, Ayşen Işık, Ferdi Çetin, Adil İzci, Engin Özkol, Serdar Rifat

Söyleşi: İbrahim Yıldırım, M. Kayahan Özgül

Yazı: Mehmet Can Doğan, Erendiz Atasü, Mukadder Özgeç, Musa Yazıcı, Orgun Üçer, Ramis Dara, Burak Çetintaş

Temmuz-Ağustos, Dosya Konusu: 12 Mart Romanları

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Ayla Kutlu**,** Çimen Günay Erkol, Duygu Çayırcıoğlu, Özge İpek Esen, Sena Alaçan

Şiir: İsmail Uyaroğlu, Gültekin Emre, Mehmet Can Doğan, Cem Uzungüneş, Melih Elhan, Eyüp Yaşar, Gülçe Başer, Serhat Uyurkulak, Nafia Akdeniz, Hüseyin Köse

Öykü: Eray Karınca, Ethem Alpaydın, Sacide Alkar Doster, Şebnem Balevi, Ş. Didem Keremoğlu, Serhat Kıran

Söyleşi: İlhan Durusel

Yazı: Mehmet Ergüven, İzzet Göldeli, Haydar Ergülen, Ali Sadidi-Heris, Nalan Arman, Yücel Kayıran, Ramis Dara, Üzeyir Karahasanoğlu, Orçun Üçer

Eylül-Ekim, Kapak: Maksim Osipov

Destandan Romana: Ünal Aytür

Şiir: Mihat Ziyalan, Hüseyin Peker, Muzaffer Kale, Betül Tarıman, İsmail Karakurt, Ersun Çıplak, Ali Özgür Özkarcı, Didem Gülçin Erdem, Anıl Cihan, Ulaş Bager Aldemir

Öykü: Nuray Tekin, Remzi Karabulut, Kerem Işık, Öznur Yalgın, Mehmet Can Şaşmaz, Arda Kıpçak, Sinan Tepe, Duran Emre Kanacı

Söyleşi: Nazmi Ağıl

Yazı: Mehmet Ergüven, Abdullah Uçman, Bengü Vahapoğlu, Erendiz Atasü, Deniz Özbeyli

Babil Kulesi: Orhan Koçak, Orhan Kahyaoğlu, Ramis Dara, Zeynep Tandoğan

Kasım-Aralık, Ardından: Javier Marias-Suat Derviş

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Emre Ayvaz, Abdullah Ezik, Christina Zenginoğlu

Şiir: İzzet Göldeli, Gültekin Emre, Yücel Kayıran, Elif Sofya, Melih Elhan, Eyüp Yaşar, Arif Ergüvan, Emin Kaya

Öykü: Ayla Kutlu, Hüseyin Peker, İlhan Durusel, Ethem Alpaydın, Selçuk Erez, Adil İzci

Söyleşi: Haydar Ergülen

Yazı: Mehmet Ergüven, Hüseyin Ferhad, Emre Ayvaz, Mehmet Mümtaz Tuzcu, Hasan Türksel, Orçun Üçer

Babil Kulesi: Cansu Canseven, Doğu Kaşka, Mehmet Kazım, Ramis Dara

VARLIK DERGİSİ

1933 yılında Yaşar Nabi Nayır tarafından yayınlanan Varlık dergisi Türkiye'nin en uzun soluklu edebiyat dergilerinden biri olarak 89 yaşına girmiş. Türk edebiyatının usta kalemlerinin yazdığı Varlık dergisi aylık olarak yayınlanıyor. Editörlüğünü Mehmet Erte'nin yaptığı dergi, çok zengin yazar kadrosuna sahiptir. Her ay bir dosya konusuyla okuyucu karşısına çıkan dergi 2022 yılında modernizm, sosyal medya, metaverse gibi ilgi çeken ve tartışılan konulara dikkat çeken dosyalar yaparak edebiyat tarihine not düşmüştür.

Ocak, Dosya Konusu: Modern Çağda Evin Değişen Anlamı

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Nilüfer Talu, Umut Şumnu, İlona Baytar, Murat Küçük, Ali Tansı Turhan, Erkan Tahhuşoğlu, Fatma Berber, Hikmet Temel Akarsu

Şiir: Hüseyin Köşe, Deniz Durukan, Nilay Özer, Reha Yünlüel, Şakir Özüdoğru, Müesser Yeniay, Nur Karagöz, Ayşe Şafak Kanca, Meral Aydın İpek

Öykü: Deniz Özbeyli, Asil Çam, Hülya Yalçın

Varlık Kitaplığı: Oğuz Tümbaş, Elias Koç, Evren Kuçlu, Baki Asiltürk, Zeynep Şen

Şubat, Dosya Konusu: Geleneğin Realizmleri

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Erhan Altan, Yalçın Armağan, Haydar Ergülen, Helmut Neundlinger, Florian Neuner

Dergide Yer Alan Yazarlar: Ali Özgür Özkarcı, Evren Kuçlu, Hikmet Sami Türk, Bilgin Güngör, Kemal Ateş, Süleyman Kaymaz, Metin Cengiz, Emre Dirim, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Cengiz Kılçer, Ender Emiroğlu, Mustafa Altay Sönmez, Fatih Kök, Fatma Yeşil, Emre Polat, Figen Şentürk, Dilek Özmen Genel, Çağla Ayhan, Mustafa Seyfi

Öykü: Muzaffer Kale, İlyas Tunç, Sevim Korkmaz, Erkan Eren, Ümit Yücetin

Varlık Kitaplığı: M. Emin Özcan, Gültekin Emre, Funda Özsoy E., Öykü Gizem Gökgül, Birsen Ferahlı, A. Samet Atılgan, Günnur Aksakal Baykan

Mart, Dosya Konusu: Bireyin Yeni Sahnesi Sosyal Medya: Şiddet Ve Huzur Endüstrileri

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Merve Zeynep Sarıbek, Erkan Saka, Burak Gökalp, Sami Öztürk, Fatma Berber

Dergide Yer Alan Yazarlar: Gülüş Türkmen, Feyza Hepçilingirler, Sina Akyol, Ozan Öztepe, Deniz Özbeyli, Hıdır Eligüzel, Hüseyin Köse, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: İsmail Mert Başat, Peter Horn, Gülsüm Cengiz, Betül Dünder, Cuma Duymaz, Mehmet Karaca,

Öykü: İlke Özgen Köleli, Ayşenur Tanrıverdi, Doğu Kaşka, Bengi Özboyacı

Varlık Kitaplığı: Fatoş Asya Akbay, Nermin Ketenci, Şeref Bilsel, Bahri Karaduman, Selami Karabulut, Göksu N. Çakır, Altay Ömer Erdoğan, Zeynep Şen

Nisan, Dosya Konusu: Bellek Bursa

Dosyaya Katkıda Bulunanlar:

Deniz Dalkılınç, Güney Özkılıç, Raif Kaplanoğlu, Şafak Baba Pala, Uğur Ozan Özen, Hakan Akdoğan

Dergide Yer Alan Yazarlar: İbrahim Yıldırım, Gültekin Emre, Feyza Hepçilingirler, Süleyman Kaymaz, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Hüseyin Peker, Yusuf Alper, Tamer Gülbek, Gülçe Başer, Ersun Çıplak, Pelin Şanlı Türgen, Eser Ceran Erdi, Burcu Topçu, Enes Gündoğdu

Öykü: Arzu Uçar, Erva Kara

Varlık Kitaplığı: Yalçın Armağan, Betül Dünder, Kemal Ateş, Cüneyt M. Aras

Mayıs,Dosya Konusu: Metaverse: Sanat İçin Yeni Bir Evren Mi?

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Cem S. Sütçü, Merve Zeynep Sarıbek, Selçuk Artut, Oğuz Kuş, Esra Özkan, Fatma Berber

Dosya: Sina Akyol'un Şiir Mirası

Şairin Hikayesi: Salah Birsel

Dergide Yer Alan Yazarlar: Hıdır Eligüzel, Feyza Hepçilingirler, Arife Kalender, Evren Kuçlu, Süleyman Kaynaz, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Yavuz Özdem, Engin Turgut, Oktay Taftalı, Altay Öktem, Gülümser Çankaya, Nisa Leyla, Mete Özyılmaz, İlkay Aşık, Cenk Tanova

Öykü: B. Nihan Eren, Bâki Ayhan T., Nurdan Pak, Eda Al

Varlık Kitaplığı: Betül Dünder, Hande Balkız, Korhan Arslan, Ali Ekber Ataş, Gülce Başer

Haziran, Dosya Konusu: Savaşa Karşı Sanat

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Maryna Er Gorbach, Esra Demirkıran, Osman Erden, Rohat Cebe, Mehmet Hakkı Suçin, Necvan Derviş

Dergide Yer Alan Yazarlar: Şükrü Erbaş, Aylin Antmen, Metin Cengiz, Feyza Hepçilingirler, Metin Turan, Hıdır Eligüzel, Hüseyin Köse, Emre Dirim, Şeref Bilmsel, Jale Sancak

Şiir: Sadık Yaşar, Turgay Kantürk, Zehra Betül Yazıcı, Kadir Aydemir, Barış Çağrı Gaga, Ergün Gezici, A. Samet Atılgan

Öykü: Zerrin Saral, Evren Kuçlu, Ferda Fidan, Asuman Gül Biçen, Ayça Özlem Tohma

Varlık Kitaplığı: Ulaş Bager Aldemir, Hande Balkıç, Hayri K. Yetik, Raşel Rakella Asal, Gültekin Emre, Nur Öztürk

Temmuz, Dosya Konusu: Siberpunk İleri Teknoloji Ve Sefil Hayatlar

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Nadire Şule Atılgan, Özlem Şahin Soy, Galip Alaca, Neal Stephenson, William Gibson, Masumune Shirow, Alfred Bester, Ernest Cline, Kaan Çaydamlı

Dergide Yer Alan Yazarlar: Feyza Hepçilingirler, İbrahim Yıldırım, Süleyman Kaymaz, Hıdır Eligüzel, Canberk Yurt, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Nihat Özdal, Hatice Hamarat, Merve J. Dağköylüoğlu, Hilal Özdemir, Rabia Uğurlu

Pat Boran, Dilek Değirmenci, Enver Ali Akova, Zeynep S. Sayın, Ayfer Atay

Öykü: Çemen Tozbey Elmacı, Çağrı Kavaklıoğlu

Varlık Kitaplığı: Özcan Erdoğan, Zehra Betül Yazıcı, Ercan Yılmaz, Ali Bulunmaz

Ağustos, Dosya Konusu: Aktivizim

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Emre Sünter, Itır Erhat, Sema Semih, Pınar Derin Gençer, Fatma Berber

Dergide Yer Alan Yazarlar: Aylin Antmen, Deniz Özbeyli, Gültekin Emre, Vecdi Çıracıoğlu, Hıdır Eligüzel, Zehra Betül Yazıcı, Feyza Hepçilingirler, Şeref Bilsel, Jale Sancak.

Şiir: Sandra Beasley, Hakan Güzeldere, Serkan Türk, Ayşe Nur Biçer, Kenan Akpınar, Furkan Eren Ekici

Öykü: Gökhan Yılmaz, Özgü Çömezoğlu, Mehmet Kabakçı

Varlık Kitaplığı: Betül Dünder, Süleyman Turna, Dilek Üstündağ, Semiramis Yağcıoğlu, Üzeyir Karahasanoğlu, Semiramis Yağcıoğlu, Serhan Aytekin

Eylül Dosya Konusu: Yanlış Doğululaşma

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Alphan Akgül, Baki Asiltürk, Selçuk Orhan, Selim Tezcan

Dergide Yer Alan Yazarlar: Aylin Antmen, Zehra Betül Yazıcı, Feyza Hepçilingirler, Evren Kuçlu, Defne Sesin Okay, İbrahim Yıldırım, Süleyman Kaymaz, Emre Dirim, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Ebu Nuvas, D. H. Lawrence, Ali Günvar, Atilla Birkiye, Yücel Kayıran, Senem Gökel, Arzu Cura Altunbulak, Canan Çelik, Ferhat Bezci

Öykü: Figen Yıldız, Büşra Altuntaş, Emrah Kural

Varlık Kitaplığı: İrem Üreten, Serhan Aytekin, Oktay Emre, Rıdvan Dansuk, Yüksel Pazarkaya, Hasan akarsu

Ekim; Dosya Konusu: Felsefe, Edebiyat Ve Müzikte Yoksulluk

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Yücel Kayıran, Selçuk Orhan, Şeref Bilsel, Can Sertoğlu **Dergide Yer Alan Yazarlar:** Evren Kuçlu, Aylin Antmen, Engin Fırat, Mahmut Aksoy, Bahri Karaduman, Feyza

Hepçilingirler, mine Biçan, Murat Batmankaya, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Rainer maria Rilke, Oya Uysal, Orhan Alkaya, Nurettin Durman, Güney Özkılınç, Beyza Bala, Asaf Zaman

Öykü: Adil İzci, Fulya Bayraktar, Sonat Yurtçu

Varlık Kitaplığı: Gültekin Emre, Çiğdem Ülker, Emre Ceylan, Gülçin Göktay, Mehmet Atilla, Zehra Betül Yazıcı, Ulaş Bager Aldemir, Ayşe Ceylan Topçu, Meryem İpek Şahin

Kasım; Dosya Konusu: Müzik Üretimi Ve Tüketiminde Dijital Kültürün Rolü

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mutlu Binark, Erman M. Demir, Funda Lena, Ahmet Esena, Mete Tevetoğlu

Dergide Yer Alan Yazarlar: Didem Ünal Demir, Aylin Antmen, Süreyya Köle, Faruk Turinay, Süreyya Evren, Alper Çeker, Feyza Hepçilingirler, Murat Batmankaya, Süleyman Kaymaz, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Hüseyin Ferhad, Fatma N., Alperen Yeşil, Ali Taş, Elif Burcu Özkan, Ferit Serkan Öngel, Mualla Alpaydın, Ahmet Akın,

Öykü: Ruteba Doğan, Ersin Engin, Ayşegül Bayar, Baran Arslan, Ayşe Ceylan Topçu

Varlık Kitaplığı: İlkay Yılmaz, Merve Küçüksarp, Zehra Betül Yazıcı, Yekta Ener Güven

Aralık, Dosya Konusu: Estetik

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Jale Nejdet Erzen, Necmi Karkın, A. Tuba Ökse, Sezin Andiç

Dergide Yer Alan Yazarlar: Fatma Berber, Aylin Antmen, Arife Kalender, Hıdır Eligüzel, Emre Dirim, Faruk Turinay, Kemal Ateş, Zehra Betül Yazıcı, Feyza Hepçilingirler, Murat Batmankaya, Şeref Bilsel, Jale Sancak

Şiir: Yüksel Pazarkaya, Abdülkadir Budak, Ali Asker Barut, Harun Atak, Emre Söylemez, Okan Yıldız, Çiçek Kömürcü, Vehan Karahan

Öykü: Lee Ki-Ho, Hüseyin Peker, Mahmet Fenar, Esra Kâhya

Varlık Kitaplığı: Nermin Ketenci, Haluk Öner, Zeynep Tandoğan, Betül Dünder, Gökçe Haner, Ali Bulunmaz,

NİHAYET DERGİSİ

Ahmet Murat Özel'in genel yayın yönetmeliğini yaptığı Nihayet dergisi her sayısında farklı bir dosya ile yayınlanan dergilerimizden. Her ay güncel bir konu etrafında yayınlanan Nihayet dergisinde; 2022 yılında Destanın Dönüşü, Sinsi Çöp Devri Yeni Nesil Atıklar, Çocukların Ekran Bağımlılığı İçin Bir Rehber Mevlid İçin Bir Saygı Duruşu, Ölümün Yeni Yüzleri, Tren Aşkına, Kiracının Hâlleri, Afrika Bize Ne Verebilir? Aziz Su Suya Yeniden Bakmak, Garson Boy Edebiyat Okurlar, Yazarlar, Temalar Avro-İslam Sınırlar, İmkanlar ilgi çeken dosya konuları yer aldı. Renkli ve resimli yayınlanan dergide Necati Tonga'nın edebiyatçılarımızın hatıralarına yer verdiği yazıları ile Tahsin Yıldırım'ın edebiyat tarihimiz ile ilgili araştırma yazıları dikkat çekmektedir. Edebiyat dünyamıza farklı bir renk katan Nihayet, içeriği, çeşitliliği, renkliliğiyle rahat okunan bir dergi.

Sayı 85, Ocak 2022

Dosya konusu: Destanın Dönüşü Star Wars, Yüzüklerin Efendisi, Matrix, Dune

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Cenk Yılmaz "Gerçekliğin Hazin Kıssası", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Suriye", Çağıl Ömerbaş "Hayat, evren ve Kapital", Betül Özel Çiçek "Değişmeyen Mitler, Dönüşen anlatılar", Ahmet Murat "Star Wars'ta Dini geleneklerin izleri arınır mı?" Sümeyye Kuşakçı "Bosna'da Zaman", Mustafa Özel "Balzac, Dostoyevski ve Çin Modeli", Gökdemir İhsan "Kahramanın Yolculuğu Beşerin En Temel Varoluş Halidir", Ahmed Fatih Andı "The Matrix'in Alegorik Evreni", Zeynep Özel "Dune Filmi Ve İslami Motifler", Mehmet Emin Balcı "Kahramanın Kaderi Dünyaya Bağlıdır", Cihan Aktaş "Bir Köprü, Birçok Rivayet", Beyza Karakaya "Gürültü Çağının Çığlıklı Sakinlerine Mektuplar", Rana Senanur Doğan "Edebiyat Sosyal Medyada", Necati Tonga "Muzaffer Tayyip Uslu'nun Unutulmuş Şiirleri", Mehmet Kökrek "Şirin Baba'nın Şapkasından Çıkanlar".

Sayı 86, Şubat 2022

Dosya Konusu: Ölümün Yeni Yüzleri

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mustafa Özel "Nâbi, Özal ve Robinson Crusoe", Mustafa Uçurum "Peyami Safa'nın Gizemli Yüzü", Mustafa Olgun "Ratlaşmalar Nijer", Faruk Karaca "Gerçek Ölüm Unutulduğunuz Zaman Gerçekleşir", Ahmet Furkan Demir "Gassallar ve Kazıcılar Ölüm

Gerçekliğiyle Her Gün Karşı Karşıya",

Ümmühan Mola "Dijital Ölümsüzleşme", Beyza Karakaya "Ölümü Öldürmek", Nihal İşbilen "Ölüm, Yas ve Maneviyat Danışmanlığı", Aleyna Ayan "Ölüyle Vedalaşmanın Sıra Dışı Yöntemleri", Âdem Sağır "Ucuz Ölümler", İkbal Bakır "Ölümü Anlamak ya da Anlamamak", Şahzade Şenay "Tibet'e Aşık Bir Casusun Unutulmuş Öyküsü", Ömer Yalçınova "Izdıraba Feda Edilen Kurban Niyazi Bey", Cihan Aktaş "Mukhtaran Bibi, Nasıl Bir Proje?", Samet Tınas "İnsanoğlu Neyi Arıyor?", Hüseyin Türkan "Bir Model İnsan Olarak Necmeddin Okyay ".

Sayı 87, Mart 2022

Dosya Konusu: Tren Aşkına

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mustafa Özel "Felsefe ve Romanda Kalp Ağrısı", Adnan Alahmad "Bu Tablolara Herkes Dokunabilir", Serdar Gürçay "Sadete Ablanın Fedakarlığı", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Suriye", Kübra Kuruali Yaşar "Sirkeciden Mühih'e Giden Gurbetçi Trenleri", Şeyma Samur "Lviv: İptal Edilen Sınırların Şehri", Tahsin Yıldırım "Rindmeşrep Nezyen Tevfik'in Akıl Hastanesi Serencamı", Ümit Yılmaz "Doğu İle Batı'nın Konser Tadında Sentezi Seyr-İ Ahenk ", Mustafa Orman "Bu Yol Nereye Gider, Bu Tren Nerede Durur?", İlker Şahin "Bir Tren Sesi Duymayagöreyim", S. Burak Manav "Demir Kanatlı Armalar: Memleketin Demirsporları", Cavit Durukan "Trenimizi Özlemle Bekliyoruz", Cihan Aktaş "Komşuluğun Mimarisi", Hayat Nur Artıran "Şefik Can Dedemiz Söylediğini Aşk İle Yaşayan Hal Ehli İdi", Necati Tonga "İlhan Berk'in İstanbul Yazıları-1, Ömer Yalçınova "John Steinbeck'in Tesellisi: Mac", Murat Bozkurt "Yaşamın Ve Yazgının Devri Bağlamında Renk Üçlemesi",

Sayı 88, Nisan 2022

Dosya Konusu: Mevlid İçin Bir Saygı Duruşu

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mustafa Özel "Uygarlığın Yaktığı Uluslar", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Sudan", Bilal Kemikli "Mevlid Bizi Millet Yapan Metindir", Mehmet Erken "1950'lerden Günümüze Mevlid Hayatımızın Neresinde?", Alinur Aktaş "Bursa, Köklü Tarihi ve Kadim Kültürü İle Türk Kültürüne Başkentlik Ediyor", Mustafa Kara "Bursa'da Tasavvuf Kültürünün Macerası", Merve Akbaş "Bursa Bir Çınarın Altıdır", Aleyna Ayan "Sarayın Ambarı Bursa", Sümeyye Kuşakçı "Bir Alemden Payıma Düşenler", Ali Emre Özyıldırım "Tanpınar'ın Mısraları Cin İşi

mi Çin İşi mi?", Fatma Gül Temel Ağçoban "Osmanlı'da Mevlid Kültürü", Nuran Ürkmez Devlet "Siyaset, Millet ve Mevlid", Abas Yahya "Balkanlar ve Mevlid Geleneği",

Samir Babaoğlu "Rusya Müslümanlarının Mevlid Gelenekleri", Murat Pay "Mevlid Altı Yüz Yıldır İnsanların Mayasında", Ayşe Şahin "Mananın Derinliğini Aktaran Ritüel Mevlid", Cihan Aktaş 'Trenin Gara Girişi' Paniği", Zeynep Özel "Kudüs, Ramazan ve Ayna", Necati Tonga "İlhan Berk'in İstanbul Yazıları-II", Tahsin Yıldırım "Zavallı Necdet Müellifi Zavallı Saffet Nezihi", Derviş Zaim "Benim Kahramanım da Şehrazat Gibi Hikâye Anlatmak İçin Çırpınıyor".

Sayı 89, Mayıs 2022

Dosya Konusu: Sinsi Çöp Devri Yeni Nesil Atıklar

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mustafa Özel "Kapitalist Hiyerarşi ve Kıssatü Rubinsun Kuruzi", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Suriye", Muhammet Öztabak "Tükektim Kimliği Kimliğin Tüketilmesi", Mustafa Uçurum "Burası Polis Radyosu", K. Beyza Kirenci "Yeni Düzenin Son Kurbanı: Uyku", Tahsin Yıldırım "Cünûn-ı Aşk Olan Osman Fahri", Ahmet Fatih Andı "Matrix Resurrections ve Yorgun Postmodernite", Emine Canlı "Bir Asghar Farhadi Filmine Daha Hoş Geldiniz", Ömür Akkor "Hurma, Ekmek ve Su Ziyafet Demek", Rifat Ünal Sayman" Elektronik Atık Toplama ve Geri Dönüşüm Oranları Artırılmalı", Onur Uludağ "Ev ve Ofis Kaynaklı Tehlikeli Atıklar", Ahmet Cihat Kahraman "Değişen Atık ve Adaleti Uzayda Aramak", Murat Şeker, Fatma Nur Tanyeri "Sokak Toplayıcılarının Sosyo Ekonomik Yapısı Araştırması", Nagihan Korkmaz, Nuray Çağlar, Abdullah Aksu "Atık Sularla Sufcul Ortama Ulaşan Mikrokirleticiler", Kolektif "Kitap ve Film Önerileri", Cihan Aktaş "Bir Mahfil, Bir Otel, Bir de Yüzen Kütüphane Hayali", Şahzade Şenay "Atiye Fyzee", Necati Tonga "Salahattin Enis'in Matbuat Hatıraları-ı", Faysal Sosyal "Ben Çeviz Ağacını Kestirmedim".

Sayı 90, Haziran 2022

Dosya Konusu: Çocukların Ekran Bağımlılığı İçin Bir Rehber

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mustafa Özel "Hakikat Kur'an'da Gerçekler Romanda", Aleyna Ayan "Eğitimde Fırsat Eşitsizliğine Dijital Çözüm", Nurbanı Unan "Karşı Pencere", Safiye Şeyda, Erdaş Sadeddin "Sırrı Eserleri Bir Araya Geldi", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Sierra

Leone", Peyami Çelikcan "Aile İletişimi Zayıf Olanın Bağımlılık Riski Fazla", Şeyma Samur "Flamenko Bizim Neyimiz Olur?", Mehmet Dinç "Mesele Ciddi Ama Çaresiz Değiliz", Mahmut Said Celayir "Dijital Güzelleme Oyun", Cavit Yeşildağ "Ekran Bağımlısı Çocukların Gerçeklik Algısı Zayıflıyor", Mehmet Ali Akyurt "Çocuğun Muhayyilesinde Dijital Oyun", Cihan Aktaş "Büyükada Dda Pakistanlılar", Mehmet Emin Balcı "İkilemlerin Ötesinde ya da Bir Efsane Neleri Hatırlatır?", Necati Tonga "Salahaddin Enis'in Matbuat Hatıraları-ıı", İlker Aslan "Üç Örnek Üzerinden Türk Edebiyatında İntihar ve Aşk", Murat Çeri "Necip Fazıl'ın Bir Adam Yaratmak Eseri Film Olacak".

Sayı 91, Temmuz 2022

Dosya Konusu: Kiracının Hâlleri

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Süleyman Berk "Geleneksel Sanatlar Tarih Olmaktan Kurtuldu", Mustafa Uçurum "Burası Polis Radyosu", Mehmet Emin Balcı "Tamamlanmak İçin Diğerlerinin Hikayelerine Muhtacız", Sinan Aslan "İstanbul'da Kiracı Olmak", S. Burak Manav "Yurtlardan Öğrenci Evlerine Provası Bitmeyen Kiracılık", Ömer Torlak "İnsanın İnsana Etiği", Sümeyye Kucakçı "İnsanlık Tarihinin Ortak Geleneği Siyasetnameler" ,Cihan Aktaş "Bir Ses Bir Sözle Taşındığım Yıllar", Seda Öktem "Çevik Kanunlara Göre Bir Evde Kiracı ya da Ev Sahibi Olmak", M. Fatih Karakaya "Evim Gibisi Yok" ,Ümit Aksoy "Hep Kiracı Olmak: Yeni Mülksüzleştirme Politikalarında Bugün", Betül Özel Çiçek "Hayali Judith'ten Hayal Gibi Hafif Alice'e", Mahmut Çelik "Sosyal Medya İsmailağa Camiası İçin Yaygınlaşan Bir Zaruret", Tahsin Yıldırım "Deliler Teknesindeki Bir Marjinal: Fikret Ürgüp", Ömer Yalçınova "Per Petterson'un Çok İsimli Kahramanı", Mehmet Koca "Allah Yolunda Verilen En Güzel Borç".

Sayı 92, Ağustos 2022

Dosya Konusu: Meslekler Eskimeyenler ve Gelmekte Olanlar

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Kübra Kuruali Yaşar "Kırık Ambar", Görkem Yeltan "Çalışmalarımın Hepsi Mutluluğa Açılıyor", Utku Köse "Yapay Zekâ Ve Etik Çerçevesinde Geleceğin Meslekleri", Ümit Aksoy "Tanrım, Bana Bir İş Ver Lütfen", Beyza Karakaya "Kararsızlar İçin Bir Kılavuz Geleceğin Meslekleri", Senanur Söyleyici "Büyülü Anlatılara Bir Başka Bakış", Merve Akbaş "Kültür Perde", Lütfi Sunar "Artık Mesleklerden

Çok Becerileri Konuşacağız", Çetin Kaya Koç "Meslek Sahipleri Yapay Zekaya Entegre Olacak", Elyesa Koytak "Toplumsal Zaman Sıkışması, Geçmişin Gölgesinde Meslekler", Alparslan Durmuş, Adem Metan, Deniz Orhun, Melikşah Utku, Aykut Özdarendeli, Nuri Kara, Rümeysa Aydın Tümen: "Bir Soruşturma", Ahmed Karamuhammed "Bir Şeyleri İnşa Etme Hayaline Sınır Çizemeyiz", Necati Tonga "Enis Tahsin Til'in Hatıraları Eşliğinde Beyoğlu'na Çıkmak", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar/ Nijer", Cihan Aktaş "Efsaneyi Romana Taşımak", İlker Aslan "Üç Örnek Üzerinden Türk Edebiyatında İntihar ve Aşk-II".

Sayı 93, Eylül 2022

Dosya Konusu: Afrika Bize Ne Verebilir?

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Hilal Çorbacıoğlu "Herkesin Bir Süper Gücü Var", Matt Qvortrup "Filozoflarla Kahve Üzerine", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar: Sierra Leone", Yıldız Kulkul "Ubuntu: Ben, Biz ve Öteki",

Nazan Yalçınkaya "Nereden Baktığınız Önemli Biz Afrika'nın Zenginliklerini Görüyoruz", Elif Bilge Karataş "Beni Seven Peşimden Gelsin", Mustafa Uçurum "Sinemaya Yansıyan Edebiyat", İlker Aslan "Üç Örnek Üzerinden Türk Edebiyatında İntihar ve Aşk-ıı", Mufti Jabir Jabir, Jumenne Mpinga, Waziri Kisuse "Bir Soruşturma Ubuntu", Ahmet Sait Akçay "Afrika Edebiyatı Dünya Edebiyatı", Zeynep Özel "Çölün Ritmi/ Zikri: Gnawa Müziği", Aybala Hilal Yüksel "Yeni Başlayanlar İçin Afrika'da Sinema", Cihan Aktaş "Meksika Sınırı, Yeniden", Merve Akbaş "İmroz'un Hikayesi", Necati Tonga "Halid Ziya Uşaklıgil'den Mektuplar", Tahsin Yıldırım "Alkol Batağında İyi Kalpli Bir Sanatkâr: Cahit Saffet Irgat", Sümeyye Kuşakçı "Siyasetnameler Bugüne Ne Söyler?".

Sayı 94, Ekim 2022

Dosya Konusu: Avro-İslam Sınırlar, İmkanlar

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Simona Ryser "Bir Yerimiz Ağrıdığında", Michel Sugich "Peki Ben Kimim?", Ahmet Murat "Geleneksel ve Makbul Avrupa'da Tasavvufa Dair Bir Dilemma", Aysun Yaşar Dilek "Avrupa İslam'ı Konsepti", Zeliha Eliaçık "Müslümanlar Kültürel İktidardan Önce Psikolojik İktidarı Ele Geçirmeli", Merve Akbaş "Sergi Önerileri", Rustam Yakhikhanov "Tarihi Mirasımızı Popülerleştirmek İstiyorum", Merdan Güneş "Euro-İslam mı Avrupalı İslam mı?", Ünal Koyuncu "Merceği Yakınlaştırmak Batı'daki Müslümanlara Neler Oluyor?", Ömer

Faruk "Yeni Gündelik Hayat Üzerine Fragmanlar: İngiltere", Betül Özel Çiçek "Amerikan Müslümanları ve İslam'ı Yorumlayışları", Cihan Aktaş "Toplumsal Cinsiyet Tedirginliği", Necati Tonga "Abdülhak Mihrünnisa Hanım ve Unutulmuş Bir Şiiri", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar: Suriye",

Hümeyra Büşra Nural "Japon Pop Kültüründe Tapınma Nesnesi Olarak İdoller", Selçuk Karakılıç "Yahya Kemal ve Bir İntihal Dedikodusu".

Sayı 95, Kasım 2022

Dosya Konusu: Garson Boy Edebiyat Okurlar, Yazarlar, Temalar

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Mertol Tulum "Merak Bilginin Başlangıcıdır", John Dugdale "Walter Benjamin'in 75 Yıl Sonraki Mirası", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar Lübnan", Zeynep Kösteoğlu "Gençlik Edebiyatına Panoramik Bir Bakış", Merve Özcan "Gençlik Edebiyatı Sınırlarından Mütevazı Bir İsyan", Merve Okçu "Yayıncı Gözünden Gençlik Edebiyatının Bugünü", Aleyna Ayan, K. Beyza Kirenci "Gençlik Edebiyatında En Çok Okunan 40 Eser", Ahmed Fatih Andı "Stalker: Lekesiz İnancın İzini Sürmek", Bilal Kemikli "Modern İnsanın Peygamber Sevgisine İhtiyacı Var", Aliye Uslu "Üstten Gençlik Edebiyatı Henüz Halk Ettiği İlgiyi Görmüyor", Melih Tugtay "Ara Formlar Oluşursa Garson Boy Edebiyata İhtiyaç Kalmaz",

Güray Süngü "Gençlik Edebiyatının Varlığı Bu Çatı Altındaki Çalışmalara Bağlı", Aybala Hilal Yüksel "Oradaydık ve Şimdi Buradayız", Cihan Aktaş "Toplumsal Cinsiyet Tedirginliği-ıı", Fatih Kınalı "Büyük Ünlü Uyumu", Necati Tonga "Halil Ethem Bey'in Ahmet Midhat Efendi'ye Dair Hatıraları", Tahsin Yıldırım "Yaşamın Ucuna Yolculukta Tezer Özlü".

Sayı 96, Aralık 2022

Dosya Konusu: Aziz Su Suya Yeniden Bakmak

Dosyaya Katkıda Bulunanlar: Cihan Aktaş "Güzellik Açıları", Aleyna Ayan "Bizden Haberler", Matt Qvortrup "Filozoflarla Umut Üzerine", Mustafa Olgun "Rastlaşmalar, Somali", Mehmet Çakmakcı "Musluk Suyu Sağlıklı ve İçilebilir Ancak Damak Tadımıza Uymuyor", İvan İllich "H2O Türkçe Basımı İçin Önsöz", Mustafa Uçurum "Şehir Bize Ne Söyler?", Ömer Torlak "Unut/Tur/Ma ve Hatırla/T/Manın Psiko-Sosyal ve Pilitik Cazibesi", Enes Özel Kara "Deniz ve Kaynak", Tahsin

Yıldırım “Edebiyatımızın Su Tiryakileri”, Halil Molak “Sudan Sebep Bir Kitap”, Martin Lings “Suyun Kur’ani Sembolizmi”, Necati Tonga “Faik Ali Ozansoy’un Hatıraları”, Merve Akbaş “İdris Muhammed ve Power Of Soul”, Sümeyye Kuşakçı “Hakkı Tavsiye Eden Bir Adam: Mustafa Özel”, Zeynep Özel “Gazale Alizade’nin İdrisilerin Evi Romanı Üzerine”, Jim Sheridan “Dijital Mecralardan Film İzlemiyorum”.

MUHİT DERGİSİ

Mustafa Uçurum

İbrahim Tenekeci yönetiminde aylık olarak çıkan Muhit dergisi 2022'de 3. yaşına girdi. Ocak 2022'de derginin 25. sayısı okurları ile buluştu. Şiir, şiir üzerine yazılar, öykü, deneme, makale, söyleşi, kitap yazıları ve dosya konuları ile Muhit, 2022'yi de dopdolu tamamladı. Özellikle vefayı hiç ihmal etmedi Muhit. Değerimiz dediğimiz isimler için geniş yer ayrıldı dergide.

Hasan Aycın'ın gönüllere dokunan eşsiz çizimleri ile her sayı sayfalarını araladı Muhit.

Ocak sayısında dostluk dosyası yer aldı dergide. Osman Toprak, Ahmet Edip Başaran, Erol Göka, Kemal Sayar, Ali Emre, Selim Cerrah, Sibel Eraslan, Mehmet Dinç, Zeki Bulduk, Kâmil Yeşil, Müslim Coşkun, Soner Karakuş dostluk dosyasında yazdı.

Şubat sayısının dosya konusu türküydü. Yalçın Çetinkaya, Bayram Bilge Tokel, Haşim Şahin, Salahaddin Bekki, Muhsin Macit, İmdat Avşar, Zeki Bulduk, Dursun Çiçek, Mehmet Aycı türküler üzerine yazdı.

Mart sayısında Nuri Pakdil dosyası hazırladı Muhit. Arif Ay, Mustafa Özel, Necip Evlice, İbrahim Paşalı, Ahmet Edip Başaran, Abdullah Harmancı, Mehmet Narlı, Ali Karaçalı Nuri Pakdil hakkında yazdı.

Nisan sayısında kuşlar dosyası vardı. Mustafa Özel, Ömür Ceylan, Hüseyin Akın, Cemal Kurnaz, Haşim Şahin, Berat Demirci, Dursun Çiçek, Abdulkadir Erkal, Muhsin Macit, İbrahim Tenekeci, Zafer Çınar, Yunus Karadağ, Selinay Keleş kuşlar hakkında yazdı.

Ağustos sayısında Mevlana İdris dosyasında; Hüseyin Akın, Güray Süngü, Mehmet Aycı, Kemal Sayar, Cevat Olçok, Mustafa Akar, Saadettin Acar, Sibel Eraslan, Münire Rumeysa Çakar, Mustafa Özel, Kâmil Yeşil yazdı.

Eylül ayında Rasim Özdenören dosyası ile uğurlandı büyük usta. Said Yavuz, Şakir Kurtulmuş, Hüseyin Akın, Saadet Acar, Arif Ay, Yunus Emre Özsaray, Mustafa Özel, Sibel Eraslan, Yıldız Ramazanoğlu, Güray Süngü, Mahmut Bıyıklı, Necip Tosun, Kâmil Yeşil, Mehmet Özger bu dosyada yazan isimlerdi.

Ekim sayısında Ömer Tuğrul İnançer dosyası hazırladı Muhit. Saadettin Acar, Siber Eraslan, Ekrem Demirli, Mustafa Akar, Serdar Tuncer, Metin Erol, Nurullah Genç, Haşim Şahin, Ahmet Tezcan, Cevat Olçok, İsmail Halis, Yağız Gönüler bu dosyada yer alan isimlerdi.

Muhit'te öyküleriyle; Handan Acar Yıldız, Ali Işık, Mustafa Başpınar, Ayşegül Genç, Kâmil Yeşil, Gökhan Özcan, Güray Süngü, Münire Daniş, Zeki Bulduk, Sema Bayar, Aynur Dilber, Ahmet Karacan, Şeyma Subaşı, Mustafa Nezihi Pesen, Büşra Özkan Yıldız, Eyyüp Akyüz, Suavi Kemal Yazgıç yer aldı.

Muhit'te deneme, makale ve kitap yazılarıyla; Abdullah Harmancı, Arif Ay, Erol Göka, Mona A. Tufan, Dursun Çiçek, Muhsin Macit, Ahmet Mücahit Danışmaz, Mustafa İsen, Necip Tosun, Harun Yakarer, D. Mehmet Doğan, Ali Emre, Yağız Gönüler, Süleyman Ceran, Mustafa Akar, Ekrem Aytar, Mustafa Uçurum, Dilara Ayşe Akdeniz, Zeynep Merdan, Selim Cerrah, Zeki Bulduk, Münire Daniş, Münire Rumeysa Çakan, Mustafa Özel, Nahide Nagehan Akyol, Zübeyde Andıç, Bayram Bilge Tokel, Mustafa Özçelik, Sibel Eraslan, Süleyman Unutmaz, Haşim Şahin, Soner Karakuş, Ahmet Edip Başaran, Kâmil Yeşil, Murat Güzel, İbrahim Tenekeci, Mehmet Narlı, Şakir Kurtulmuş, Namık Açıkgöz, Said Yavuz, Osman Toprak, Burhan Bozgeyik, Mehmet Dinç Muhit'teydi.

2022 yılında Muhit'te; Dursun Çiçek, Zeynep Merdan, Cemal Kurnaz, Murat Erol, Melek Arslanbenzer, Muhsin Macit, Ahmet Edip Başaran, Ayşe Çelikkaya, Ayşegül Genç, Betül Nurata, Arif Ay, Necip Tosun ile söyleşi yapıldı.

2022 yılında Muhit'te şiirleriyle yer alan isimler; İbrahim Tenekeci, Tayfun Doğan, Serap Kadıoğlu, Aynur Dilber, Yunus Emre Güneş, Ünsal Ünlü, Nurettin Durman, Tuba Kaplan, Süleyman Unutmaz, Mehmet Narlı, Emel Özkan, Yunus Karadağ, Mustafa Muharrem, Zülal Sema, Mehmet Aycı, Dilara Ayşe Akdeniz, Âdem Yazıcı, Nurullah Genç, Mehmet Tepe, Mustafa Uçurum, Mehmet Fatih Öz, Ali K. Metin, İbrahim Altay, Hüseyin Atlansoy, Mustafa Akar, Ervanur Erdoğan, Fatma Şengil Süzer, Melek Arslanbenzer, Said Yavuz, Ayşegül Baytut, Mustafa Özçelik, Ömer Yalçınova, Şakir Kurtulmuş, Necdet Subaşı, Merve Erkovan, Nurefşan Melemez, Ahmet Edip Başaran, Murat Güzel, Ali Emre, Ayşe Hilal, Emre Demir, Mehmet Fatih Öz, Hakan Arslanbenzer, Seyyid Ensar, Ayşe Çelikkaya, Ömer Fatih Andı, Soner Karakuş, Selim Şefkatli, Doğukan İşler, Yusuf Mahir, Yağız Gönüler, Suavi Kemal Yazgıç, Harun Yakarer, Beyzanur Turcihan, H. Salih Zengin, Ayşe Melek, Rıdvan Kadir Yeşil,

Mahmut Gürkan, Fatih Korkmaz, Mert Mevlüt Gökçe, Yasin Mortaş, İlyas Koç, Cevdet Karal, Cafer Keklikçi, Melih Tuğtağ.

Ali K. Metin, 2022 yılında Muhit'e üç sayıda şiir üzerine yazılarıyla katıldı. Sezai Karakoç: Büyük Sentezin Şairi, Simülasyon Kültüründe Vasat Şiirin Ayak İzleri ve Şiirin Evrimi yazıları şiirin kodlarını derinlemesine ele alan yazılardı.

Mustafa Özçelik, şairler ve şiirler üzerine detaylı inceleme yazıları ile Muhit'teydi. Erdem Bayazıt'ın Şiiri Üzerine Notlar, Kara Toprak Şiirini Yorumlama Denemesi, Adı Güzel Kendi Güzel Bir Eser: Vesîletü'n-Necât, "Su Kasidesi" Üzerine Bir Yorum Denemesi, Hacı Bayrâm Velî'nin İlahi Taksim Şiirini Yeniden Okumak, Mehmed Âkif Şiirinin İki Önemli Kavramı: Samimiyet ve Tevazu yazılarıyla Özçelik dergide şiir yolculuğuna eşlik etti.

Bayram Bilge Tokel, Vefatının 10. yılında Söz Mülkünün Sultanı: Abdurrahim Karakoç yazısı ile Karakoç'un şiirleri üzerine kaleme aldığı yazısı ile Muhit'teydi.

Mehmet Narlı, Âkif İnan'da Geleneğin Bilinç Ve Biçim Olarak Görünüşü yazısında İnan'ın gelenekten beslenen şiir sesini detaylı olarak ele alıyor.

Mustafa Muharrem'in Şair ve Misyon, Muhsin Macit'in Devşirme Mısralar ve Hüseyin Akın'ın Bir şiirden Yola Çıkmak: Kök isimli şiir üzerine yazıları Muhit'in sayfalarında okur ile buluştu.

2022 yılında Muhit'te; Nahide Nagehan Akyol, Tuba Işınsu Durmuş'un Şair ve Sultan: Osmanlı'da Edebî Himaye, Ali Emre Ahmet Murat'ın Şarkıyı Kes, Ahmet Edip Başaran da İbrahim Tenekeci'nin Tüm Zamanlar kitabı hakkında yazdı.

KARABATAK DERGİSİ

11. yılı ve 60. sayısı ile 2022'ye adım attı Karabatak dergisi. A. Ali Ural'ın yönetiminde iki ayda bir çıkan dergi, özellikle hazırladığı dosya konuları, genç ve yeni isimlere sunduğu imkânlar ile mektep dergi olma özelliğini sürdürdü.

Ocak-Şubat (60) sayısının dosya konusu Süleyman Çelebi Hz. ve Mevlid-i Şerif'ti. Dosya kapsamında Prof. Dr. Bilal Kemikli ile gerçekleştirilen bir söyleşi yer aldı dergide. Dosyada; Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Hüseyin Algül, Mustafa Kara, Prof. Dr. Musa Yıldız, Prof. Dr. Mehmet Akkuş, Seyfettin Erşahin, Cağfer Karadaş, Dursun Ali Tökel, Dr. Tolga Keskin,

Mustafa Özçelik, Türkan Alvan, Hümeyra Yabar, Ertuğrul Aydın, Mustafa Başkan, Ömer Fatih Andı, Salime Bera Kemikli, Rabia Berna Tümkor, Elif Pehlivan, Emine Akgün, Hilal Nur Kılıç, Şemseddin Çoban, Ubeydullah İşler, Doç. Dr. M. Zinnur Kanık, Bedri Mermutlu, M. Murat Yurtsever, Rüveyda Bayraktar, Sevil Dağcı yazdı.

Mart-Nisan (61) sayısının dosya konusu Çanakkale Cephesindeyiz. Çanakkale ruhunu çok güzel yansıtan bir kapakla çıktı dergi. Bu sayıda: Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, D. Mehmet Doğan, Hasan Akay, Ertuğrul Aydın, Mustafa Özçelik, Prof. Dr. Seyfettin Erşahin, Doç. Dr. Mehmet Güneş, Mustafa Başkan, Ubeydullah İşler, Hümeyra Yabar, Bünyamin Demirci, Mustafa Uçurum, Ünal Çelik, Berrin Erdoğan yazdı. Erkan Övüç'le dosya kapsamında bir söyleşi yapıldı.

Mayıs-Haziran (62) sayının dosya konusu Nasreddin Hoca ve Eleştiride Üslup. Karabatak dergisi, çok fazla işlenmeyen konuları gündemine alarak özgün çalışmalarla buluşturuyor okurlarını. Nasreddin Hoca dosyası da özenle hazırlanmış ve dergilerimizde çok rastlamadığımız türden bir çalışma olarak arşivlerdeki yerini aldı. Mustafa Özçelik ile Nasreddin Hoca konulu bir söyleşi var dergide. Dosyada yer alan isimler; Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, D. Mehmet Doğan, Ömer Lekesiz, Mustafa Özçelik, Doç. Dr. Dursun Ali Tökel, Prof. Dr. Vefa Taşdelen, Mehmet Kurtoğlu, Prof. Dr. Abdullah Harmancı, Rijana Jusufbegović, Emrah Seljaci, Prof. Hakan Poyraz, Prof. Dr. Levent Bayraktar, Doç Dr. Ebru Şenocak, Dr. Mustafa Duman, Şaban Abak, Doç. Dr. Muhammet Enes Kala, Hüseyin Akın, Prof. Dr. Selami Şimşek, Prof. Dr. H. Ömer Özden, Seyfettin Erşahin, Prof. Dr. Ejder Okumuş, Ertuğrul Aydın, Sadık Yalsızuçanlar, Harun Emre Karadağ, Cengizhan Orakçı, Ömer Fatih Andı, Ali Bal, Süheyla Karaca Hanönü, Doç. Dr. İbrahim Fidan, Feride Turan.

Temmuz-Ağustos (63) sayısının dosya konusu Edebiyat ve Yaşlılık. Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Erol Göka, Dr. Öğr. Üyesi Fatma Turan, Gökhan Ergür, Ertuğrul Aydın, Hümeyra Yabar, Sümeyra İkiz, Ali Akif Sivrikaya, Merve Büyükçapar, Hande Aydın, İsmail Aydın, Ünal Çelik dosyada yazan isimler. İsmail Tufan ve Melisa Ulutaş'la da dosya kapsamında söyleşi yapıldı.

63. sayıda İhsan Kabil'le yapılan bir söyleşi yer aldı Karabatak'ta.

Eylül – Ekim (64) sayının dosya konusu Türk Dil Kurumu'nun 90. Yılında Türk Dili'nin Dünü Bugünü ve Yarını. D. Mehmet Doğan, Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Prof. Dr. Şerif Ali Bozkaplan, Doç Dr. Şahap Bulak, Prof. Dr. Seyfettin Erşahin, Necmettin Evci, Dr. Önder Saatçi, C.

Yakup Şimşek, Yasin Beyaz, Prof. Dr. Hasan Akay, Mustafa Özçelik, Asım Öz, Doç. Dr. Muhammet Enes Kala, İdris Nebi Uysal, Sait Başer, Doç. Dr. Umut Başar, Güngör Göçer, Ali Can, Prof. Dr. Atabey Kılıç, Mustafa Uçurum, Orhan Gazi Gökçe, Hasanali Yıldırım, Ekrem Tahir, Ergün Yıldırım bu dosyanın yazarları.

64. sayıda Hayati Develi ile yapılan bir söyleşi var dergide.

Kasım -Kasım (65) sayısının dosya konusu; Sezai Karakoç ve Dirilten Şiir. Hasan Akay, Celal Fedai, Yılmaz Daşcıoğlu, Mustafa Özçelik, Sevde Merve Eryılmaz, Hüseyin Akın, Ertuğrul Aydın, Ercan Yılmaz, Jale Nur Turgut, Oğuz Şenses, Vahdettin Oktay Beyazlı, Gökhan Ergür, Yüksel Kanar, Ömer Yalçınova, Ahmet Karasu, Muhammed Enis Özel, Eray Sarıçam, Serhat Demirel, Meryem Kılıç, Ünal Çelik, Ali K. Metin, Ali Seyyah, İsmail Aydın Sezai Karakoç dosyasında yazan isimler.

65. sayıda Yılmaz Daşçıoğlu ile şiire, edebiyata, hayata dair bir söyleşi yapıldı.

Dergide sanat ve eleştiri yazılarında Ömer Lekesiz okurlarla buluştu.

Deneme ve makaleleriyle; Recep Seyhan, Prof. Dr. Âdem Alpak, Hasan Akay, Ali Ömer Akbulut, D. Mehmet Doğan, Mustafa Könecoğlu, Süleyman Unutmaz, Hüseyin Yorulmaz, Karabatak'taydı.

Dergide; Bünyamin Demirci, Mehmet Babalıoğlu, Ceyhun Can Balcı, Betül Trabzonlu, Resul Bulama, Merve Büyükçapar, Cansu Zeynep Kaplantaş, Ali Murat Binark, Saliha Şahin, Leyla Turan, İlknur Demirci, Şule Köklü, Hilal Karaman, Ali Akif Sivrikaya, Esra Tandoğan, Ayşe Sevim, Zeynep Emirdağ, Erbay Kücet, Kübra Nazik, Selman Nuriler, Tuba Şirin Sancakdar, Mehmet Baynal, Bahtiyar Gül, Hande Aydın, Fatma Türk, Hatice Cenkış Becerik, Hatice Durmaz, Şükran Koyuncu, Süleyman Unutmaz, Kübra Yavuz öykülerini okurlarla buluşturdu.

Çocuk edebiyatı bölümünde; Güldane Ersoy, Nurcan A. Bayraktar, Ummuhan Musan, Güler Ekiz'in çocuklar için kaleme aldıkları hikâyeler yer aldı.

Karabatak'ta şiirleriyle yer alan şairler; Ali Ural, Hüseyin Akın, Ali Seyyah, Cengizhan Orakçı, Hasan Akay, Mustafa Uçurum, Sümeyra Yaman, Ahmet Akarsu, Berke Camekan, Belkıs B. Şimşek, Şafak Çelik, Hasan Hüseyin Çağıran, Fatma Nur Torun, Yasemin Zengin, Nurten Yalçın, Özkan Arslan, Merve Ceylan, Çiçek Demirci, Samet Şahoğlu, Amiri

Baraka (Çev. Belkıs B. Şimşek), Robert Edward Duncan (Çev. Belkıs B. Şimşek), Meryem Kılıç, Adem Yazıcı, Filiz Eneç, Cennet İmata, Nurgül Uçar, Süleyman Unutmaz, Nurettin Durman, Hasan Hüseyin Çağıran, Mustafa Köneçoğlu, Ahmet Can, Betül Aksakal, Asude Büşra Gökşan, Ömer Berkay Ayla, Gülran Yalçın, Gökhan Ergür, Kâmil Yeşil, Serpil Çete, Muhammed İnce, Cafer Keklikçi, Mehmet Sabri Genç, Mehmet Narlı, Ömer Yalçınova, Cengizhan Konuş, Eray Sarıçam, Mehmet Aycı.

Merve Kılıç- Şafak Çelik'in Şiirin Tozu, Sümeyra Yaman- Yasemin Zengin'in Tiryaki Aynası, Ahmet Akarsu- Fatmanur Torun'un Kilit Taşı, Belkıs B. Şimşek'in Mendil Acemisi ve Mustafa Akar'ın Savaşa Çağrılmadığım Günler, Şafak Çelik ve Ali Ömer Akbulut- Ali Ural'ın yeni şiir kitabı Kâğıda Sarılı Rüzgâr kitabı hakkında yazdı.

Dergide Poetik yazılar da her sayı okuyucularla buluştu. Ali Ömer Akbulut poetik yazılarına çoğunlukla Karabatak'ta yer veriyor. 2022 yılında; Dünyanın Rüyası İnsan, Sıfır Elde Var Sıfır, Hayat Şiirle Geçen Zamandır, Şiirin Gölgesi Işığı Aydınlatır, Görünmezin Arıları yazıları Karabatak okuyucuları ile buluştu.

Hasan Akay- Silinmeyen 'İz'i Metafiziğin!.., İzlerin Altında Gizlenen İzlenimler!.., Metnin Dışındakiler ve İçindekiler!.. isimli poetik yazılarıyla yer aldı Karabatak'ta.

Mevlid Dosyasında Prof. Dr. Bilal Kemikli ile bir söyleşi yer aldı dergide. Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Hüseyin Algül, Mustafa Kara, Prof. Dr. Musa Yıldız, Prof. Dr. Mehmet Akkuş, Seyfettin Erşahin, Cağfer Karadaş, Dursun Ali Tökel, Dr. Tolga Keskin, Mustafa Özçelik, Türkan Alvan, Hümeyra Yabar, Ertuğrul Aydın, Mustafa Başkan, Ömer Fatih Andı, Salime Bera Kemikli, Rabia Berna Tümkor, Elif Pehlivan, Emine Akgün, Hilal Nur Kılıç Mevlid konulu yazılarıyla dosyada yer aldılar.

Derginin projektör bölümünde yazarlar yakın planla ele alındı. Leyla Polat, Leyla Turan, Cansu Zeynep Kaplantaş, Demet Şahin, Betül Barış Baig, ,Güldane Ersoy bu bölüme konuk oldu.

F. Hande Topbaş'ın gezi yazıları her sayı farklı bir mekânda ağırladı okuru.

Kitaplar üzerine kaleme alınan yazılarda yeni çıkan kitapların nabzı tutuldu. Bu bölümde; Sevde Merve Eryılmaz, Hayrettin Orhanoğlu, Meryem Kılıç, Sümeyra Yaman, Ahmet Akarsu, Şafak Çelik, Ali Murat Binark, Resul Bulama, Ali Ömer Akbulut, Hümeyra Yabar, Merve

Büyükçapar, Nurcan Avcı Bayraktar, Şükran Binark, Rabia Berna Tümkor, Mustafa Uçurum, Cansu Zeynep Kaplantaş, Saliha Şahin, Sevgi Yerlioğlu, Muhlise Altundal, Yunus Emre Altuntaş, Adem Yazıcı, Güzide Ertürk, Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Bünyamin Demirci yazdı.

Tiyatro bölümünde her sayı Derya Özer ile tiyatro dünyasının nabzını tuttuk.

Görsel yönden de oldukça zengin bir dergi Karabatak. Yıl boyunca; Fotomanipülasyon -Sedat Gever, Aşırı Doz - Sedat Gever, Kara Kalem - Ertan Ayhan Sertöz, Çizginin Ötesi - Sabahattin Kayış ve Öykü İllüstrasyonları - Ayşe Ural tarafından dergide yer buldu kendine.

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİ

50. yılına girdi Türk Edebiyatı dergisi. Yarım asırdır, adı Türk, şanı Türk olan büyük bir coğrafyanın sesi olan dergi edebiyat dünyamızın tanınmış isimlerinin yanında yeni isimlere de yer açarak Ahmet Kabalı'dan aldığı bayrağı dalgalandırmaya devam ediyor. Dergi, İmdat Avşar yönetiminde yayınını sürdürüyor. 2022'de de dosya konuları, araştırma yazıları, deneme ve makalelerle tam anlamıyla arşivlik çalışmalara imza attı.

Ocak (579) sayısında, Yıl:1 Sayı:1 diyerek Ahmet Kabaklı'nın çıkardığı derginin ilk sayısındaki "Çıkarken" yazısını paylaşarak 50. Yılını kutlamış oldu. Birol Emil ve İsa Kocakaplan'ın 50. Yıl konulu yazıları buluştu okurlarla. Bu sayının dosya konusu Sezai Karakoç. Âlim Kahraman, Fatih Arslan, A.Yağmur Tunalı, Nuray Alper Sezai Karakoç hakkında yazan isimler.

Mart (581) sayısının dosya konusu; İkinci Yeniye Yeniden Bakmak. Alâaddin Karaca, Tarık Özcan, Veysel Şahin, Beyhan Kanter, Mustafa Kurt, Mehmet Can Doğan, Ebru Özgün, Gökhan Tunç İkinci Yeni hakkında yazdı.

Nisan (582) sayısının konusu Klâsik Türk Edebiyatında Mizah. Bu dosyada; Nülifer Tanç, Nihat Öztoprak, Ziya Avşar, Mücahit Kaçar, Cemal Kurnaz, Nagehan Uçan Eke yazdı.

Mayıs (583) sayısının dosya konusu Günümüz Hikâyesi. Oktay Yivli, Âlim Kahraman, Necip Tosun, Abdullah Harmancı, Tuncay Bolat, Nurullah Çetin dosyada yazan isimler. Dosya kapsamında bir de soruşturma vardı dergide. Yazarlar; "Edebiyatımızın son 30 yılını göz önünde bulundurduğunuzda çağdaş Türk öyküsü hakkındaki düşünceleriniz

nelerdir?" sorusuna cevap verdiler. Soruşturmaya katılan yazarlar; Ethem Baran, Feyza Hepçilingirler, Yıldız Ramazanoğlu, İmdat Avşar, Recep Seyhan, Aykut Ertuğrul, Yıldırım Türk, Semih Gümüş, Mustafa Çiftci, Sinan Terzi, Gamze Güller, Mustafa Çevikdoğan, Misli Baydoğan, Emin Gürdamur, Hasibe Çerko, Erhan Genç, Halil Yörükoğlu, Asuman Güzelce.

Haziran (584) sayısında Alemi Kuşatan Radyo konusu işlendi. Dosyada; Sevilay Tunalı, Çiğdem Işık, İsmail Alper Kumsar, A. Yağmur Tunalı, İsmail Bingöl, Yahya Akengin, Ali Tekin, Mehmet Avni Özbek, H. Ömer Özden, Murat Örem, Ramiz Asker yazdı.

Ağustos (586) sayısında Metafor konusunu işledi dergi. Ziya Avşar, Pervin Çapan, Oktay Yivli, Kayhan Şahan, Mehmet Naci Önal, Nilüfer Tanç, Murat Lüleci, Ayşegül Akdemir, Aysun Dursun, Gizem Ece Gönül, Çağla Barikan Topci metafor konusunda yazan isimlerdi.

"Şair / Şiir Neden Metafora İhtiyaç Duyar?" konulu soruşturmaya cevap veren isimler; Baki Ayhan T., Ali Ayçil, Şükrü Erbaş, Hüseyin Akın, Onur Caymaz, Hayriye Ünal, Tarık Özcan, Bleda Yaman, Nazım Payam, Ali Günvar, M. Bahadırhan Dinçaslan, A. Yağmur Tunalı, Serap Kadıoğlu, Yahya Akengin soruşturmaya katılan şairlerdi.

Eylül (587) sayısında Neşet Ertaş hakkında bir dosya hazırladı Türk Edebiyatı. Ziya Avşar, Ömür Ceylan, Bayram Bilge Tokel, Salahaddin Bekki, Zeki Bulduk, Abdurrahman Deveci, Özge Manas bu dosyada yazan isimler.

Ekim (588) sayısının dosya konusu Rauf Parfi. Mahbuba Sobirova, Dilarom Babahanova, Dilmurad Kuranov, Güzel Begim, Alim Altınbek, Laylo Şaripova, Ekber Sabırdinov, Nurbay Cabbarov, Sabit Avezov, Ümide Resulova, Dilrabo Kuvvatova, Rahima Şaripova Rauf Parfi hakkında yazan isimlerdi.

Kasım (589) sayısında Mektup konusunu ele aldı Türk Edebiyatı. Alâattin Karaca, Muharrem Dayanç, Mesut Şen, Sercan Ceylan, Ahmet Duran Arslan mektup konusunda yazan isimlerdi.

Aralık (590) sayısında Sevinç Çokum dosyasıyla 2022'yi uğurladı dergi. İsa Kocakaplan, Erol Ülgen, Meral Demiryürek, İmdat Avşar, Nihan Nilay Çelik Sevinç Çokum hakkında yazdı.

Türk Edebiyatı'nda 2022 yılında söyleşi yapılan isimler: Ömür Ceylan (579), Bilal Güzel (580), Zöhre Karabaş (581), İskender Pala (582), Beşir Ayvazoğlu (583), İbrahim Şahin (584), İbrahim Tüzer (585), Cemal Kurnaz (586), Elnare Abdullayeva (587), Prof. Dr. Gökhan Tunç (588), Yağmur Tunalı (589), Sevinç Çokum (590).

Dergide deneme, makale, anı, araştırma-inceleme yazılarıyla yer alan isimler; Zekeriya Şimşek, Zekai Özdemir, Mehmet Kurtoğlu, Ömer Gök, M. Mehdi Ergüzel, Tahsin Yıldırım, Orhan Aras, Akşın Yenisey, Cemal Kurnaz, Vahit Türk, Özkan Öztekten, Şaban Kumcu, Kâzım Yetiş, Sultan Polat, Harun Tuncer, A. Yağmur Tunalı, Zeki Yılmaz, İsa Habibbeyli, Mustafa Ever, Mehmet Samsakçı, Muharrem Dayanç, Suphi Saatçi, Mustafa Uçurum, Mert Ali Karakaş, Hüseyin Özbay, Asil Şengün, İsa Kocakaplan, Vahdettin Oktay Beyazlı, Abdullah Uçman, Ayşe Nur Akçelik, Mehmet Ali Talayhan, C. Cengiz Çevik, M. Fatih Kanter, Yıldız Kocasavaş, İnci Enginün, Bilal Kas, Didar Amantay, Hacer Sağlam.

Hikâyeleriyle; Ayşe Ünüvar, Necdet Ekici, Gün Marlen, Hüzeyme Yeşim Koçak, Özşan Koban, Zübeyde Andıç, Yıldırım Türk, Recep Seyhan, Yunus Alıcı, Mehmet Toygar Özdemir, Fatma Pekşen, Bahtiyar Ermiş, Mehmet Akif Koç, Özay Erdem, Afşar Çelik, Ayşe Tüfekçi Türk Edebiyatı'ndaydı.

Kitaplık bölümünde yazan isimler; Dilek Çakır, Kübra Musaoğlu, Kayahan Yetiş, Mehmet Menderes, İsmail Tuna, Tayfur Özer, Ali Çeviksoy, Emrah Aydemir, Ufuk Akyol, Ezgi Şahin, Funda Özsoy E., Merve Akçay, Atiye Güven, Sena Aydın, Seçil Okumuş, Şeyma Bilbil, Kadim Polat, Merve Gün, Funda Keskin Ünlü, Muhammed Şahin, Cemile Görhan, Büşra Ünal, Neslihan Su Aydın, Ferahfeza Erdoğan, Halime Bozkurt, İsa Kocakaplan, Ali Erbay, Cihan Okuyucu, Enes Süslü, Alireza Khosravi, Rabianur Önal, Mesut Doğan, Cemal Kurnaz, Sema Vatansever, Güngör Şahin, Enver Akyol, İsmail Zorba, Furkan Abir.

Ajanda bölümünde; Mehmet Konuk, Saadet Örmeci, İmdat Avşar, Samet Lüleci yazdı.

2022 yılında Türk Edebiyatı'nda şiirleriyle yer alan isimler; Tarık Özcan, Mehmet Çalışkan, Feyza Aras, Mehmet Ali Kalkan, İhsan Tevfik, Yasin Mortaş, Hamit Oral, Hüseyin Çolak, Ahmet Tahsin Erdoğan, Şadi Erdoğan, Rıdvan Yıldız, Celalettin Kurt, Selim Tunçbilek, Mehmet Baş, Aysel Hanlarkızı, Mahmut Bahar, Leyla Aliyeva, Memmed İsmayıl, Şeyhmus Çiçek, Özşan Koban, Nurullah Genç, Yalçın Ülker, Kadir Tepe, Mert Alihan Karakaş, Hızır İrfan Önder, Oğuzhan Gündüz, Ramazan Ekici, Harun Ceylan, Sefa Reşid, Zeynel Beksaç, Faik Balabeyli, Bülent Sayak, Abdullah Emre Aladağ, Adil Cemil, Mehmet Erol Altınsapan, Rebike Nazımkızı, Oktay Şefioğlu, İsmail Delihasan, Mehmet Ali Yücel, Şefa Veli, Ömür Ceylan, Taha Tayyib Karaaslan, Bayram Bilge Tokel, İmdat Avşar, Sabir Rüstemhanlı, Sevinç Yunuslu, Suavi Kemal Yazgıç, Ülkü Olcay,

Nigar Hasanzade, Mevlüt Şener, Yahya Akengin, Mehmet Aycı, Nâzım Payam, Mehmet Sait Çınar, Azade Nevruzova.

AYDOS DERGİSİ

Sıddık Ertaş yönetiminde çıkan Aydos dergisi, gençlerle yol almaya devam eden dergilerimizden. Mektep dergi diyebileceğimiz bir hassasiyet derginin her sayısında kendini belli ediyor.

2022 yılında Aydos'ta şiirleriyle yer alan şairler; Mustafa Karasoy, Suavi Kemal Yazgıç, Ulaş Konuk, Kemalettin Bal, Münir Çakmak, Vahdettin Oktay Beyazlı, Erol Yılmaz, Hatice Ermiş Özdemir, Erol Erdoğan, Kenan Çayıroğlu, Orhan Türkan, Björn Hayer (Almanca aslından Çeviri-yorum: Bayram Zıvalı), Günter Kunert (Almanca aslından Çeviri-yorum: Bayram Zıvalı), Hayrettin Taylan, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Emre Gül, Tunay Özer, Ömer Faruk Yelkenci, Tayfun Ergen, Ömer Betuhan Koçsoy, Sude Işılay Kökez, Salih Varlı, Zeynep Yıldırım, Esma Öktelik, Enes Bülbül, Sedef Keklik, Nisa Uğurlu, Fatma Betül Budak, Sıddık Ertaş, Nurettin Durman, Ercan İriş, Aycan Kara, Tolga Daver, Ekrem Batak, Kenan Çayıroğlu, David Groulx (Çeviren: Emre Gül), Ahmet Matar (Çeviren: Cengiz Tomar), Paul Celan (Çeviri-yorum: Bayram Zıvalı), Mustafa Işık, Bedrettin Yüceal, Gwendolyn Brooks (Çeviren: Bahadır Eren Ülkü), Hızır İrfan Önder, Ersin Karaca, Bünyamin Demir, Esma Sultan Karadağ, Hasret Ayhan, Mehmet Aycı, Ahmet Hakan Karataş, Alpaslan Durmuş, Ali Osman Avcı, Talip Işık, Ahmet Ali, Fesih Vural, Büşra Badeci, Ahmet Necdet Misilli, Ali Ören, Sıla Naz Atlas, Emily Dickinson (Çeviren: Burcu Çokgörmez).

Deneme- makale ve inceleme yazılarıyla; Şadi Oğuzhan, Mustafa Özçelik, Prof. Dr. Mustafa Özbalcı, A.Ali Yıldız, Mehmet Mazak, Canip Kaya, İsa Akgül, Vahdettin Oktay Beyazlı, Mustafa Uçurum, İbrahim Kaya, Ömer Yalçın Kondel, Ramazan Kayaoğlu, Ülker Gündoğdu, Ercan Ata, Fatma Betül Tatar, Yeşim Azra Fazlıoğlu Aydos okurlarıyla buluştu.

Öyküleriyle; Sevda Deniz K., Mustafa Zahid Ergün, Shirley Jackson (İngilizceden Çeviren: Burcu Çokgörmez), İbrahim Kaya, Abdulnasır Doğru, Davut Güner, Recep Turan, Hümeyra Yıldırım Yalçın, Mustafa Dinç, Mustafa Bilgücü, Süheyla Poyraz, Özlem Tozal, Temuralp Çelik, Berfin Ay, Suavi Kemal Yazgıç, Frank R. Stockton (Çeviri: Burcu Çokgörmez), Emine Yıldız Er, Abdulnasır Doğru, Ahmer Ergin, Merve Dalçık, Yusuf Tosun, Leyla Eşen, Nuray Sunar, Daniel Orozco (Çeviren: Burcu Çokgörmez) Aydos'taydı.

2022'de Aydos'ta Mustafa Uçurum ile şiire, edebiyata ve dergilere dair bir söyleşi yapıldı. Sorular; Sude Işılay Kökez'den geldi.

Sıddık Ertaş, dergilerden dizeler bölümünde dergilerden derlediği şiirleri paylaştı Aydos'ta.

TEFERRÜC DERGİSİ

Teferrüc dergisi Ercan İriş yönetiminde 2022'de de genç ve dinamik yapısı ile çıkışını sürdürdü.

Teferrüc'de şiirleriyle; Erol Yılmaz, Ercan İriş, Hayrullah Kaplan, Nilüfer Zontul Aktaş, Özlem Eylül Öz, Gurbet Duymuş, Sıddıka Zeynep Bozkuş, İsmail Bingöl, Ersin Karaca, Fatih Demirel, Kenan Çayıroğlu, Süreyya Aydın, Fatih Tezce, Can Kaymaz, Osman Çakan, Mehmet Osmanoğlu, Mehmet Sertpolat, Mustafa Işık, Tayfun Ergen, Alparslan Kılınç, Onur Badrak, Ali Tacar, Sadettin Yıldız, Yaşar Gebeş, Bahtiyar Aslan, Hayrettin Taylan, Hüseyin Burak Us, Amila Neslanovic, Derya Heidari, Özgür Çoban, Hızır İrfan Önder, Orhan Türkkan, Seyfi Değirmenci, Süreyya Aydın, Abdülhamit Türk, Gizem Aykol yer aldı.

Teferrüc'de öyküleriyle; Leyla Eşen, Merve Dalçık, Ali Havan, Davut Güner, Adnan Avadgiç, Behçet Gülenay, Ülker Gündoğdu, Rukiye Usta, Yusuf Gökbakan, Ramazan Kayaoğlu, Ahmet Şevki Şakalar, Mehmet Gül, Mehmet Yusuf İşçimen, Ahmet Ergin, Şaban Çetin okurlarla buluştu.

Deneme, makale, niceleme yazılarıyla; İbrahim Kaya, Mustafa Aslan, İrfan Akar, Recep Garip, Hayrettin Taylan, Mustafa Uçurum, Leyla Şerif, Mustafa Özbalcı, Recep Durmaz, Mustafa Işık, Hümeyra Yıldırım Yalçın, Tahsin Çayıroğlu, Ömür Yaşar Kondel, Davut Güner, Fazlı Karaslan, Fatımatüz Zehra Kocamemik, Murat Soyak, Nadir Aşçı, Recep Duymaz, Mücahit Akıncı, Mustafa Aslan, Hatice Kübra Alakuş, Habip Genç, Ezgi Özge Abi, Ersin Nazif Gürdoğan Teferrüc'deydi.

Neslihan Özçelik, masal derlemesi ile Teferrüc'de yer aldı.

2022'de söyleşi yapılan isimler; Fahri Tuna, Tuba Dere, Ömer Korkmaz.

Teferrüc'ün 18. Sayısı Mevlâna özel sayısı olarak çıktı. Bu özel sayıda; Ahmet Köseoğlu, Prof. Dr. Ali Temizel, Ersin Karaca, Ersin Nazif Gürdoğan, İrfan Akar, Prof. Dr. Mustafa Acar, Mustafa Aslan, Mustafa Özdamar, Mustafa Özçelik, Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Nimetullah Akın, Doç. Dr. Nuri Şimşekler, Recep Garip, Sadık Yalsızuçanlar, Prof. Dr. Şuayip Özdemir,

Tahsin Çayıroğlu, Yeşim Gezer Avcı, Yusuf Özkan Özburun yazdı. Ali Havan da Mevlâna isimli şiiriyle yer aldı.

SÖĞÜT DERGİSİ

İki aylık edebiyat dergisi Söğüt, Sinan Terzi yönetiminde 2022'de de ses getiren dosya konuları, özel bölümleri, tema çalışmaları ile üçüncü yılında da çıkışını sürdürdü.

Dergi, 13. sayıda Sezai Karakoç dosyası hazırladı. Prof. Dr. Nurullah Çetin, Münire Kevser Baş, Servet Sena Çelik, Erhan Paşazâde, Mustafa Kirenci, Cengizhan Orakçı, Celal Fedai, Mehmet S. Fidancı, A. Ali Ural, İlhami Atmaca, Meryem Kılıç bu dosyada yazan isimler. Ömer Erdem'le de Sezai Karakoç konulu bir söyleşi var dergide.

13. sayının teması; Popüler Bir Meta Olarak Şiir. Cengizhan Orakçı, M. Tuğrul Çolak, M. Sadi Karademir, Muhammet Durmuş temayı işleyen yazarlar.

14. sayının dosya konusu Cengiz Dağcı. İsa Kocakaplan, Merve Sevde Selvi, Cengizhan Orakçı, Doç Dr. Adem Polat, Orhan Aras, Deniz Depe, Servet Sena Çelik Cengiz Dağcı hakkında yazan isimler. İbrahim Şahin ile Cengiz Dağcı konulu yapılan bir söyleşi var dergide.

14. sayının teması; Gurbette Edebiyat, Edebiyatta Gurbet. Merve Sevde Selvi, M. Tuğrul Çolak, Bülent Ayyıldız, Fahri Kaplan, Asuman Demir temanın yazarları.

15. sayının dosya konusu Bahaeddin Özkişi. Dosyada; Doç Dr. Nazire Erbay, Prof. Dr. Namık Açıkgöz, Prof. Dr. Nurullah Çetin, Hakan Değirmenci, Cengizhan Orakçı, Zeynep Özkişi Sargut yazdı. Prof. Dr. Cüneyt Issı ile Bahaeddin Özkişi konulu yapılan söyleşi de dosyada yer aldı.

15. sayının teması; Geleneksel Hikâye, Modern Öykü. Mukadder Gemici, Yıldırım Türk, Sema Bayar, Feyza Ay, M. Tuğrul Çolak, Doç. Dr. Recep Yılmaz temada yer alan yazarlar.

16. sayının dosya konusu Şeyh Galib. Bu dosyada; Doç. Dr. Nazire Eray, Fahri Kaplan, Servet Sena Çelik, Emine Altınkaynak, Mehmet Bilal Yamak, Murat Kaymaz, Yağız Gönüler, Recep Demir, Cengizhan Orakçı yazdı. Aysun Çelik ile yapılan bir söyleşi de dosyada yer aldı.

16. sayıda tema olarak deneysel şiir ele alındı. Temada; M. Tuğrul Çolak, M. Sadi Karademir, Eray Sarıçam yazdı.

17. sayının dosya konusu Karacaoğlan. Ali Duymaz, Erhan Çapraz, Rana Senanur Doğan, Mehmet Ali Kalkan Karacaoğlan hakkında yazan yazarlar. Dosya kapsamında; Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu ve Prof. Dr. Abdulkadir Emeksiz ile yapılan söyleşiler de dergide yer aldı.

17. sayının teması; Bir Hecenin Peşinde Şiir. M. Tuğrul Çolak, M. Sadi Karademir, A. Samet Atılgan, Mert Mevlüt Gökçe temada yazan yazarlar.

18. sayının dosya konusu Yahya Kemal. Prof. Dr. Nurullah Çetin, Prof. Dr. H. Ömer Özden Prof. Dr. Selçuk Atay, Cengizhan Orakçı, Fahri Kaplan, Doç. Dr. Hakan Değirmenci, Yağız Gönüler, Rana Senanur Doğan, Murat Saldıray.

Prof. Dr. Abdullah Uçman İle Yahya Kemal Hakkında yapılan bir söyleşi de dosyada yer alıyor.

Şairlerin Aynasında Yahya Kemal bölümünde şairler kendi dünyalarında Yahya Kemali anlatmışlar. Zeynep Arkan, Süreyya Altunkara, Ayşe Nur Biçer, Muhammet Durmuş, İbrahim Daş, M. Tuğrul Çolak bu bölümde yazan şairler.

17. sayının teması; Sis Perdesinde Bir Zaman: Mitoloji ve Destan. Ali Duymaz, Gönül Yonar, Kemal Abdullah-Rafik Aliyev bu bölümde yazan isimler.

Söğüt'te deneme, makale ve inceleme yazıları ile; Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten, Ahmet Duran Arslan, Tekin Şener, Zafer Saraç, Fatma Feyza Bayer, Prof. Dr. Mustafa Sarı, Yağız Gönüler, Ersin Bayram, Sedef Açıkgöz, Prof. Dr. Ali Duymaz, Asuman Demir, Funda Özsoy E., Deniz Depe, Erhan Paşazade, Orçun Üçer, Prof. Dr. Olcay Bayraktar, Hayrettin Durmuş, Murat Saldıray, Mehmet Ali Kalkan, Şuheda Kabukçu, Burak Yetişmez, Kader Dede, Cengizhan Orakçı, Dr. Mehmet Güneş, Hasan Atik, Makbule Nur Ayan, Muaz Ergü, Halime Keçe Civelek, Dr. Saadet Çetin Yıldırım Söğüt okurlarıyla buluştu.

Söğüt'te 2022'de söyleşi yapılan isimler; Büşra Karaçengel, Emin Gürdamur, Zeynep Arkan, Senail Özkan, Hüseyin Ferhad, Ali Günvar, Abdullah Ezik, Mustafa Everdi.

Söğüt'te hikâyeleri ile yer alan isimler; Feyza Ay, Serap Kılınçoğlu, Ayşe Yazıcı Yavuz, Çağlar Çetok, Ayşe Ünüvar, Özay Erdem, Ayşegül Atılgan,

Nisa Eser, Ali Küçük, Sinan Terzi, Şuheda Kabukçu, Umut Sami Yılmaz, Mustafa Bilgülü, Mevhibe Şenel, Saliha Ferşadoğlu İlhan, Hikmet Şimşek, Sümer Tek, Cihan Özkan, Büşra Tekkaya, Cumagül Barktabasova, Asuman Demir, Recep Yılmaz, Ahsen Dalca Korkutan, Nurettin Çökmez, Ahmet Ergin, Rümeysa Oğuz Durak, Elif Canıbek Kesikoğlu, Kader Kömürcü, Elif Kesikoğlu, Özer Şen, Uğurcan Dilber, Günel İmran, Mehmet Gül, İmdat Avşar, Aysel Ertan, Mehmet Toygar Özdemir, Aydan Algül, Eray Yıldız, Nisa Eser, Menzer Niyarlı, Fatih Selvi, Furkan Uzun, Cem Yıldız, İsmail Kılınç.

Söğüt'te şiirleriyle yer alan şairler; Ebru Özden Güroğulları, M. Tuğrul Çolak, Fatma Aksu, Sadi Karademir, A. Samet Atılgan, Fahri Kaplan, Kadir Tepe, Bahaddin Tuncer, Cengizhan Orakçı, İbrahim Daş, Büşra Yalçınkaya Kurt, Emirhan Eder, Özkan Kaya, Rahime Kasım, Ali Burak Kaymaz, Ayyüce Güloğlu, Bahtiyar Aslan, Bayram Tayyip Yaslıca, Feyza Nur Ertuğrul, Gazi Taş, Kaan Kellecioğlu, Muhammet Durmuş, Murat Özel, Neslihan Magunacı, Oğuzhan Gündüz, Süreyya Altunkara, Yusuf Alper Oyar, Eda Fırat, Ahmet Sefa Yalçın, Sandor Petöfi, Ali Tacar, İlhami Atmaca, Ergün Mamedov, Ferhat Bezci, M. Burak Çelik, Samet Şahoğlu, Mevlüt Şener, Mustafa Emeç, Durmuş Beyazıt, Hâfızı Şirazi, Murat Serdar Çakıroğlu, Bünyamin Ayvaz, Bahaddin Tuncer, Ayşenur Biçer, Can Ülgen, Aleyna Taran, William Blake, Can Acer, Berat Korkmaz, Kemal S. Sayar, Ozan R. Kartal, M. Hüseyin Özer, Hande İkbal, Birgül Kılıç, Kader Kömürcü, Şura Aykan, Hasan Enes Gündüz.

ŞEHİR VE KÜLTÜR DERGİSİ

Mehmet Kamil Berse yönetiminde aylık olarak çıkışını sürdüren Şehir ve Kültür dergisi, 2022'de 100. sayısını da buluşturdu okurlarıyla. Türkiye'den ve dünyadan şehirlerin, mekânların, kültürlerin sesine kulak veren dergi istikrarlı bir şekilde okurlarıyla buluşmaya devam ediyor.

Dergide; deneme, makale, gezi yazıları, söyleşi, portre gibi birçok yazı türünden çalışma kendine yer buluyor.

Dergide her sayı Kâmil Uğurlu'nun şiirleri okurlarla buluşuyor.

Şehir ve Kültür'de yazıları ile yer alan isimler; Doç. Dr. Abdulhamit Avşar, Dr. Kâmil Uğurlu, Mehmet Kamil Berse, Dr. Serhat Onur, Mehmet Kurtoğlu, Hüseyin Yürük, Prof. Dr. Nazif Gürdoğan, Jahongir Ashurov, Bilal Arıoğlu, Fahri Tuna, Zülgaip Akkuş, Salih Doğan, Ülker Gündoğdu, Mehmet Mazak, Erbay Kücet, Seher Keçe Türker, Ahmet İşler, Mehmet

Cemal Çiftçigüzeli, Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu, Muhsin Duran, Ahmet Faruk Aygün, Necla Dursun, Zehra Dumlupınar, Serdar Yakar, Prof. Dr. H. Ömer Özden, Murat Uğurluer, Muhsin İlyas Subaşı, Mehmet Nuri Yardım, Şifanur Özçelik Şirin, Muhsin Karabay, M. Nihat Malkoç, İsmail Bingöl, Muhsin Karabay, Ahmet Narinoğlu, Prof. Dr. Süleyman Kızıltoprak, Doç. Dr. Sunhan Talıblı, Ahmet Narinoğlu, İmdat Akkoyun, Engin Ömeroğlu, Zeynep Betül Kavak, Yavuz Kartol, Bilal Can, Cem Eriş, F. Sueda Kurt, Mustafa Eryaman, Memiş Okuyucu, Mustafa Erim, Ahmet Köseoğlu, İbrahim Yasak, Zehra Azize, Mehmet Maksudoğlu, Tuğba Demirci, Özer Kangür, Şakir Diclehan, Mustafa Uçurum, Salih Yancı, Sabri Gültekin, İbrahim Başer, Mehmet Beyhan, Hülya Günay, Nuri Durucu, Canan Coşar, Elif Sözer, Leyla Yıldız, Prof. Dr. Hasan Çelikkaya, Nuh Muaz Kapan, Prof. Dr. Yusuf Balcı, Necip Dinç, Fatma Çetin, Ümit Meriç, Melek Gençboyacı.

YOLCU DERGİSİ

Mevsimlerle çıkmaya devam ediyor Yolcu dergisi. Ömer İdris Akdin'in yönetiminde, Samsun merkezli çıkan dergi ilk sayısından bu yana duruşuyla, özgünlüğüyle varlığını hissettiren bir yapıya sahip.

Dergi; Ömer İdris Akdin'in Seyir Defteri bölümünde kaleme aldığı Meseleye Notlar'ı ile başlıyor. Şiir, deneme, makale, öykü kitap yazıları derginin her sayısında okurlarla buluştu. Selçuk Küpçük'ün günlükleri, Nadir Aşçı'nın futbol yazıları her sayı devam eden çalışmalardandı.

Yolcu'da şiirleriyle yer alan şairler; Cahit Koytak, Mustafa Karaosmanoğlu, Aykağan Yüce, Mehmet Şamil, Davut Güner, Ömer Vural, Süleyman Bozkurt, Ahmet Şevki Şakalar, Metin Kaplan, Yaşar Bedri Özdemir, Bülent Sönmez, Yiğit Köymen, Hikmet Kızıl, Kenan Çağan, Ahmet Rıfat İlhan, Bünyamin Doğruer, M. Baha Kanlı, Müştehir Karakaya, Fadıl Karlıdağ.

Deneme, makale, inceleme yazıları ve öyküleriyle; Rabia Gelincik, Mustafa Karadeniz, Murat Sayımlar, Mustafa Everdi, Aydın Hız, Rukiye Geçer, Mustafa Uçurum, Faik Öcal, Eyyüp Akyüz, Banu Altun, Müştehir Karakaya, Ahmet Usta, Bülent Sönmez, Hamza Çelenk, F. Sueda Kurt, Melek Aslan, Ahmet Ergin, Mustafa Atalay, İlyas Sucu, Arif Arcan, Çetin Koşar, Recep Turan, Zekayi Günal, Ali Korkmaz, Hikmet Kızıl, Fatih Tezce, Ahmet Usta, Ahmet Gökçen, Mesut Hayati Avan, İlyas Sucu, İsmail Delihasan, Melek Aslan Kaya, İbrahim Birgül, Tuna Eselioğlu, Şevket Hüner, İlkay Coşkun, Niyazi Karabulut, Fırat Kaçar, Ömer Aslanhan, Ayşe

Bağca, Mustafa Karaosmanoğlu, Banu Özbek, Ümran Kaya, Recep Yılmaz, Yavuz Selim Uğurlu, Çetin Coşar, Ercan Kesal Yolcu'daydı.

Yolcu'da Doç. Dr. Ömer Cide ile 105. sayıda, 106. sayıda Elvan Kaya Aksarı ve Abdulbaki Erdoğmuş ile söyleşi yapıldı.

ÇARE DERGİSİ

Mevsimlik edebiyat dergilerimizden Çare, Sorgun merkezli olarak Mustafa Mete yönetiminde çıkıyor. 2022 yılında dört sayısı okuyucuyla buluştu derginin.

Çare'de şiirleriyle yer alan şairler: Mustafa Mete, Ali Tavşancıoğlu, Eray Yıldız, Mehmet Önder Karakaş, Hüseyin Akbaş, İlhan Kayhan, Kadir Tepe, Mehmet Aycı, Mehmet Ali Kalkan, Büşra Coşkun, Furkan Alagöz, Ahmet Menteş, Fatma Şahin Fırat, M. Huzeyfe Erdemir.

Deneme, anı, makale ve incelemeleriyle: Kamil Büyüker, Hasan Yücel, M. Burak Çelik, Mustafa Çiftci, İhsan Kurt, İlhan Kayhan, Hüseyin Hilmi Aslan, Ekrem Özdemir, İlayda Aydın, Fatih Sel, Mehmet Raşit Küçükkürtül, Hilal Günar Gündüz, Arif Erdem Akbaş, Gülümser Erol, Hüseyin Akbaş, Gülnaz Eliaçık Yıldız, Halil İbrahim Güneşer, Eray Yıldız, Feyza Nur Ertuğrul, Ahmet Menteş, Mümin Çakır, M. Türkmen Asyalı, Ömer Akyüz, Arif Erdem Akbaş, Mustafa Uçurum, Tuğba Kişmir, İsmail Karakurt, Selçuk Küpçük, Mehmet Ali Çakır, Ömer Başol, Ali Ayçil, Nuh Muaz Kapan, Kübra Karakaş, İlkay Coşkun, Gülizar Artuç, Mustafa Işık, Hamide Sosyal Demirci, Ertuğ Yavuz yer aldı.

Öyküleriyle: Dilara Ayşe Akdeniz, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Rumeysa Topal, Gülnaz Eliaçık Yıldız, Ali Ayçil, Yasemin Bağcılar, Ahsen Habibe Kaya, Ercan Köksal, E. Ecran, Afide Nur Çalış, İbrahim Türkuçar, Segah Gümüş, Havva Karakaş, Ahmet Şevki Şakalar, Hasna Para Çare'deydi.

Çare'de 2022'de Hüseyin Hilmi Aslan (12), Payidar Zaraman (13), Dilara Ayşe Akdeniz (15) ile yapılan söyleşiler okuyucuyla buluştu.

Çare dergisi 14. Sayısında Yozgatlı İhsan Efendi Özel Sayısı hazırladı. Özel sayı bağlamında Ekmeleddin İhsanoğlu ile yapılan bir söyleşi yer aldı dergide. Mustafa Kara'nın İhsan Efendi'nin vefatına tarih düştüğü şiiri de Çare okurlarıyla buluştu.

Özel sayıda yazan isimler: Kâmil Büyüker, Güler Doğan Averbek, Yasin Beyaz, Gülnaz Eliaçık Yıldız, Mümin Çakır, Ali İhsan Okur, Abdullah Rüştü Kişi, Fulya İbanoğlu, Yusuf Turan Günaydın, Elif Güneşer, Halil İbrahim Güneşer.

YEDİİKLİM DERGİSİ

2022'de 382. sayısına ulaştı Yediiklim dergisi. Ali Haydar Haksal yönetiminde aylık olarak çıkan dergi; şiir, deneme, öykü, makale, söyleşi gibi türlerde çalışmaları sayfalarına taşıdı. Dosya kapsamında ve Ali Haydar Haksal'ın seri yazıları derginin düşünce bölümünde ulaştı okurlara.

Dergide; deneme, makale, anı yazılarıyla: İsmail Kıllıoğlu, Hayrettin Orhanoğlu, Osman Koca, Yusuf Emir Culha, Behzat Aktura, Ali Haydar Haksal, Dr. Mehmet Kahraman, Mete Çamdereli, Yusuf Turan Günaydın, Yakup Şafak, Ebru Kazan, Mehmet Gelebek, Enes Güllü, Zeynep Yıldırım, Kemal Kahraman, Muammer Cengiz, İzmirli İsmail Hakkı, Arzu Bosnevî, Abdullah Yalın Karadağ, Sulhi Ceylan, Uğurcan Güler, Ömer Torlak, Betül Sav, Oğuzhan Gündüz, Ayşe Altıntaş, Kemal Şamlıoğlu, Mustafa Özel, Ali Celep, Mustafa Lutfi Menfeluti, Aykağan Yüce, Hatice Kübra Kirenci, Âlim Kahraman, Nurettin Durman, Mustafa Gülali, Erhan Çamurcu, Yakup Şafak, Osman Bayraktar, Yunus Emre Altuntaş, Edward Said, Sultan Çetinkaya Tahtacı, Erkan Kara, F. Sueda Kurt, Sude Yenin, Aleyna Demir yer aldı.

Kitap üzerine yazılarda: Ethem Erdoğan, Ayşe Altıntaş, Uğurcan Güler, Eyüp Taşçı, Irmak Güneş, Ayşe Koç, Fatma Kaya, Ali Günvar, Kemal Kahraman, Fatih Selvi, Eren Buğdaycı, İsmail Demirel, Üsame Bozkurt, Büşra Tektaş, Yusuf Emir Culha, Şevval Andıç, Emine Yiğit, Mustafa Harun Şahin, Ebru Kazan, Melek Ninovaoğlu, Büşra Bulut Yediiklim'deydi.

2022'de Yediiklim'de; Yasemin Kapusuz, Hüseyin Ahmet Çelik, Betül Zarifoğlu, Münire Kevser Baş, Yücel Çakmaklı, Hasan Aycın, Meral Köse, Bayram Zıvalı, Mehmet Yılmaz, Eyyüp Akyüz ile söyleşi yapıldı.

Öyküleriyle yer alan isimler; Osman Koca, Ahmet İşler, Mukadder Uçar Beyoğlu, Şifanur Şahintepe, Bünyamin Topçu, Yunus Berk Üstün, Fatih Selvi, Esra Türedi, Sevgi Korkusuz, Mükedder Mert, Merve Kambur Pişkin, Kadriye Turhan, Refika Mert, Ayşe Hicret Aydoğan, Necip Mahfuz, İbrahim Kaya, Meral Köse, Yunus Yeniçeri, Ömer Hatunoğlu, Ayşe Koç, Erkam Haksal, Elif Neslihan Güney, Zekiye Kahraman, Azimenur Ayaz, Selma Bölücek, Safure Nermin Öz, Ayşe Gubar, Sevde Kahraman Özmen, Eda Tülüce, Kadriye Turhan, Ayşenur Ergin, Hediye Açıkbaş.

Hasan Aycın ve Mükerrem Mert'in çizgileri, Mustafa Cemil Efe'nin hatları Yediiklim'de yer aldı.

2022 yılında Yediiklim'de şiirleriyle yer alan şairler; Nihat Hayri Azamat, Nurettin Durman, Alper Gencer, Hatice Çay, Ali Haydar Haksal,

İshak Aslan, Sümeyye Şeker, Sulhi Ceylan, Fatih Memiş, Ömer Hatunoğlu, İngeborg Backmann (Çeviren: Bayram Zıvalı- Belkıs Kılıç), Yasemin Kapusuz, Abdullah Yalın Karadağ, Hayrullah Gürdağ, Erkan Kara, Metin Kaplan, Berna Yurtseven, Ebubekir Çağlar, Nazlıhan Durmuş, Sezer Taş, Aykağan Yüce, Masume Sabir (Çeviren: Nasrin Zabeti Miandoab), Georg Kreisler (Çeviren: Bayram Zıvalı- Belkıs Kılıç), Ayşe Altıntaş, Yunus Berk Üstün, Burhan Özdin, Adnan Sayım, Zeynep Seyyah Ak, Serhat Ölçer, Mehmet Sertpolat, Mustafa Kubur, Abdulkadir Avcı, Seyfettin Ünlü, Hüseyin Alemdar, Münire Kevser Baş, Abdurrahman Ekici, Muhammed Cemal Ünal, Elisabeth Borchers (Çeviren: Bayram Zıvalı- Belkıs Kılıç), Feyz Ludhianavi (Çeviren: Mehmet Kemal Çakmakçı-Muhsin Ramazan İşsever), Gulamrıza Brosan (Nasrin Zabeti Miandoab), Yaşar Bedri, Mahmut Derviş (Çeviren: Musab Tülü), İmam Şafi (Çeviren: Ali Tülü-Abdülaziz Duman), Bahadır Dadak, Yusuf Emir Culha, Oğuzhan Gündüz, Canan Karadere, Mehmet Yıldız, Özlem Eylül Öz, Emine Esin Arık, Erkam Haksal, Mehmet Baş, Mehmet Özger, Serdar Kacır, Oğuz Kalamış, Mehmet Zana Özgenç, Siegfried Sassoon (Çeviren: Selim Akdemir), Aziz Kağan Güneş, Ekrem Taha Akgün, Hamid Musaddık (Çeviren: Nasrin Zabeti Miandoab), Mehmet Yılmaz, Bertolt Brecht ((Çeviren: Bayram Zıvalı-Belkıs Kılıç), İlham İslami (Çeviren: Nasrin Zabeti Miandoab), Bünyamin Ayvaz, Adem Yalçın, Yahya Çerkez, M. Ali Özdoğan, Mücahit Mehmet Musluoğlu, Yunus Sabit Özengin, Ebru Kazan, Osman Serhat Erkekli, Ahmet Karapınar, Sevde Yaşar Çimen, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Halil İbrahim Karahan, Hikmet Kızıl, Andre Breton (Çeviren: Ebru Kazan), Adem Polat, Pierre Recerdy (Çeviren: Ebru Kazan), Salman Harati (Çeviren: Elif Nazlı Özer), Mehmet Baran, Volkan Kaleli, Adem Turan, Ali Celep, Huşeng İbtihac (Çeviren: Osman Arı), Ebru Kazan, Eyyüp Akyüz, Sema T. Ersöz, Abdulcabbar Kakai (Çeviren: Eli Nazlı Özer), Ayşegül Büyükçapar, İmdat Akkoyun, Erdal Çakır, Erdoğan Erbay, M. Huzayfe Erdemir.

Hüseyin Alemdar- Sadece Şiir, Şenay Suluk Şencer- Ömer Hayyam Rubarilerinde Öldükten Sonra Toprak Testi Olma Teması, Feyzanur Erdoğan- Sezai Karakoç'un Ötesini Söylemeyeceğim Şiiri Hakkında Bazı Mülahazalar, Erkan Kara-Şair Şiiriyle Saflık ve Sevgi Halinin de Çekimi Olabilmeli), Sami Uluğ- Cahit Yeşilyurt'un şiir kitabında yer almayan bir şiiri, Mehmet Özger- Şiirde Mükemmellik ya da Kusurlu Güzellik, İbrahim Emiroğlu- Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Ölüm Teması, Ali Celep- Hüseyin Akın'ın Durgun Dil Şiiri, Aykağan Yüce – Divan Şiirinde Usta Çırak İlişkisi,

Gökhan Serter- Düşüncenin Estetiği ve Mehmet Yılmaz Şiiri, Mehmet Özger- Eyyüp Akyüz Şiiri isimli yazıları ile şiirler ve şairler üzerine yazan isimlerdi.

AYVAKTİ DERGİSİ

Şeref Akbaba, Selami Şimşek ve Salih Uçak yönetiminde iki aylık olarak çıkan Ay Vakti dergisi yirmi iki yılı geride bıraktı. 2022'de 200. sayısına ulaşan dergi, istikrarlı çıkışını sürdürürken aynı zamanda Ayvakti Kitaplığı'na da birçok yeni eser kazandırdı.

Derginin giriş yazıları da bir manifesto titizliğiyle kaleme alınıyor. Her sayı gündeme dair göndermelerle giriş yapılıyor dergiye.

Ayvakti'nin Mart- Nisan (197) sayısı Sezai Karakoç Özel Sayısı olarak çıktı. Çok kapsamlı ve özenle hazırlanmış, arşivlik çalışmayı Türk Edebiyatı'na armağan etmiş oldu dergi. Yedi başlık halinde hazırlanan Sezai Karakoç Özel Sayısında yazan isimler; Şeref Akbaba, Doç. Dr. Şükrü Karatepe, Mehmet Mehdi Eker, Yüksel Kanar, Mahmut Bıyıklı, Ahmet Akçakaya, Nurettin Durman, Kâmil Eşfak Berki, Prof. Dr. Zafer Erginli, Prof. Dr. Hüseyin Akan, Prof. Dr. Alim Yıldız, Prof. Dr. Mustafa Özel, Sıddık Akbayır, Yılmaz Öksüz, Recep Koçak, Doç. Dr. Salih Uçak, Prof. Dr. Selami Şimşek, Cavit Marancı, Dr. Abdülkadir Dağlar, Erdoğan Muratoğlu, Doç. Dr. Muhhammet Sani Adıgüzel, Nurşah Karaca, Ali Yaşar Bolat, Ömer Hatunoğlu, Hayrettin Taylan, Ömer Eski, Mehmet Baş, Necmettin Evci, Recep Garip, Necip Asım, Prof. Dr. Durmuş Günay, Özcan Ünlü, Ferman Karaçam, Prof. Dr. Recep Duymaz, Prof. Dr. Ahmet Çapku, Abdulaziz Tantik, Yaşar Bayar, Dr. Murat Onaran, Abdullah Gülcemal, Yasin Mortaş, Prof. Dr. Nazif Gürdoğan, Temel Hazıroğlu, Murat Er, Dr. Şakir Diclehan, Prof. Dr. Mahmut Özbay, Prof. Dr. Hüseyin Akan, Mustafa Yürekli, Mustafa Özçelik, Vehbi Vakkasoğlu, Recep Garip, Şakir Kurtulmuş, Prof. Dr. Bilal Kemikli, Eyyüp Azlal, Fahri Tuna, D. Ali Taşçı, Fatih Uyar, Bülent Acun, Halim Garip, Ferhat Öksüz, Prof. Dr. Zafer Erginli, Mehmet Sali, Erol Erdoğan.

2022'de dergide şiirleriyle yer alan şairler: Nurettin Durman, Selami Şimşek, Ali Yaşar Bolat, Ferhat Öksüz, Mehmet Baş, Bekir Oğuzbaşaran, Ahmet Yılmaz, Özcan Ünlü, Hüseyin Çolak, Mehmet Sertpolat, Metin Arpacı, Yusuf Sertaç Ayan, Güven Fatsa, Yavuz Selim Yaylacı, Şeref Akbaba, Nurullah Genç, Adem Turan, Mehmet Aycı, Recep Garip,

Şakir Kurtulmuş, Ferman Karaçam, Mustafa Yürekli, Arif Dülger, M. Hanifi İspirli, Ömer Hatunoğlu, Yavuz Ertürk, Kamil Eşfak Berki, Erol Erdoğan, Ziya Karatekin, Semra Saraç, İsmail Bingöl, Mustafa Küçüktepe, Muhammed Korkmaz, Sinan Davulcu, Eray Yıldız, Muhsin İlyas Subaşı.

Deneme, makale, inceleme yazılarıyla; Semra Saraç, Adem Turan, Fahri Tuna, Necip Asım, Salih Uçak, Ömer Eski, Şeref Akbaba, Mehmet Sait Çalka, Necmettin Evci, Nalan Bülbüler, Ayhan Sağmak, Niyazi Karabulut, Abdullah Rıfatoğlu, Hayrettin Taylan, Doç. Dr. Necdet Yılmaz, Ömer Eski, Muhsin İlyas Subaşı, Mahmut Bıyıklı, H. Ömer Özden, Mustafa Özel, Talip Çukurcu, Bilal Kemikli, Mustafa Uçurum, Erdoğan Muratoğlu, Necip Asım, Eyyüp Azlal, Hasan Tiyek, Abdullah Ömer Yavuz, Mehmet Aksu, Prof. Dr. Mustafa Kara, Cavit Marancı, Ertuğrul Karakuş, Enes Güllü, İsmail Bingöl, İbrahim Özgün, Selim Adım, Selami Şimşek, Suat Savur Ayvakti'ndeydi.

Öyküleriyle; Nurşah Karaca, Züleyha Kayaoğlu Eker, Seher Özden Bozkurt, Emrah Bilge Merdivan, Ubeydullah Beşir Köroğlu, Semra Saraç, Fatma Balcı, Mehmet Gül, Ahmet İşler, Ubeydullah Beşir Köroğlu, Emine Sakın, Abdülkadir Dağlar, Behçet Gülenay, İbrahim Kaya, Suat Tekin, Müjdat Er, Hatice Ceritoğlu dergide yer aldı.

Derginin 200. sayısında Süleyman Çelebi ve Mevlid Dosyası hazırlandı. Dosyada yazan isimler; Mustafa Özçelik, Prof. Dr. Alim Yıldız, M. Muhsin Kalkışım, Yılmaz Öksüz.

Kitap yazılarıyla; Enes Güllü, Recep Seyhan, Saadettin Açıcı 2022'de Ayvakti'ndeydi.

201. sayıda Doç. Dr. Salih Uçak'la yapılan bir söyleşi var.

Naz, günlük ve aforizmalarıyla dergide yer aldı.

BİR NOKTA DERGİSİ

Aylık olarak çıkan Bir Nokta dergisi 2022'de de çıkışını Mürsel Sönmez, Resul Tamgüç yönetiminde sürdürdü. Mürsel Sönmez'in giriş yazıları derginin tam anlamıyla ruhunu özetler durumdaydı. Gündeme, edebiyata, düşünceye dair tespitlerde bulunuyor Sönmez. Yol haritası gibi bir içtenlik var bu yazılarda.

2022 yılında Bir Nokta'da şiirleriyle yer alan isimler; Nuretttin Durman, Suavi Kemal Yazgıç, C. Hüseyin Düz, Bünyamin Durali, Yasemin Kapusuz, Rıdvan Kadir Yeşil, Adnan Berber, Mustafa Özçelik, Meryem

Çelik, İbrahim Yeşil, Kadir Ünal, Erol Yılmaz, Ercan Ata, Mehmet Baş, Süleyman Çelik, Arif Dülger, Resul Tamgüç, Meral Afacan Bayrak, Eyyüp Azlal, Mürsel Sönmez, Hüseyin Burak Us, Ali Yıldız, Mehmet Kurtoğlu, Hasan Aktaş, Tunay Özer, Hüseyin Karaca, Abdurrahman Karakaş, Milazim Krasniqi, Müştehir Karakaya, Abdurrahman Mutlu, Salih Varlı.

Öyküleriyle; Kâmil Yeşil, Recep Seyhan, Engin K. Demir, Ahmet Yılmaz, Büşra Al, Nuray Alper, Ayşe Yaz, Ahmed Sadrettin, Halit Yıldırım, Mustafa Selman Çaltepe, Abdurrrahman Karakaş, Murat Soyak, Mehmet Pektaş, Erbay Kücet, Ezgi Fatma Açıkgöz Bir Nokta'da idi.

Deneme, makale, inceleme yazılarıyla; Ezgi Fatma Açıkgöz, Müjdat Uluçam, Sinan Özyurt, Onat Bayındır, Resul Tamgüç, Mehmet Kurtoğlu, A. Ali Yıldızhan, Zekeriya Şimşek, Halit Yıldırım, Erol Yılmaz, Mürsel Sönmez, Hasanali Yıldırım, İsmail Tunçbilek, Temel Hazıroğlu, Yasemin Kapusuz, Cemal Kılınç, M. Necip Yılmaz, Selvigül Kandoğmuş Şahin dergide yer aldı.

Bir Noktada; Mustafa Özçelik, Cevdet Said, Mustafa Uçurum, Rıdvan Kadir Yeşil, Resul Tamgüç, Ethem Erdoğan, Hüseyin Burak Us, Erol Yılmaz, Ahmet Köseoğlu, Cengizhan Orakçı 2022'de Bir Nokta'da söyleşi yapılan isimler.

Kitap yazılarında; Nurettin Durman, Ercan Ata, Arif Dülger, Ezgi Fatma Açıkgöz, Süleyman Çelik, Yavuz Balı, Melike Kertmen, Mahmut Avcı, Bünyamin Durali, Bedran Yoldaş vardı.

Kültür Sanata Değinileri bölümünde Fatih Türkyılmaz gündemdeki kültür-sanat faaliyetleri hakkında yazdı.

Mustafa Aycın, her sayı çizgileriyle Bir Nokta'daydı.

OLAĞAN HİKÂYE 2022

Yunus Nadir Eraslan

8. Sayı (Aralık 2021-Ocak 2022)

Hikâye: Salih Mustafa Kazdal "Ölü Bir Anne, District of Columbia", Selim Sencer "Başka Ne Olabilirdi ki?", Süleyman Elgün "Ne Fark Eder", Büşra Çelik "Kelebek Hikmet", Okan Erdağı "Feridun'un Yazgısı", Murat Arslan "Listede Kumru Yok" Vedran Husic "Bizim Olmayan Bütün Müzikler", Elif Kesikoğlu "Sobe!", Hüseyin Hakan "Usanmalar Hep Bana", Yasemin Karahüseyin "Kargalar ve Martılar", Kuddusi Demir "İkea", Recep Seyhan "Uçmayan Güvercinler", Eda İşler "Tatlı"

Teorik Okumalar: Server Cemal "Küçük Hikâye ve Âtîsi", Kamil Eşfak Berki "İçten ve Özden", Ali Oktay Özbayrak "Kitapların Dehlizlerinde Sorgulamalar/ Yanlış Okumalar", Hasan Akay "Yapısökümü Yapısöküme Uğratmak-III", Hüseyin Türkan "Lümbeli Terzi", Ahmet Melih Karauğuz "Anlam Yaratan Sanattan Anlamı Satan Sanata"

Dosya: Aslınur Özdemir "Susuz Kalmış Ruhlar", Merve Çakır "Kilime Sarılan Doğa", Rabia Altuntaş "Terazinin İki Kefesi: İnsan ve Doğa", Sebahat Meraki "Şehirler Biraz da Cehennem Değil midir?", Uğur Cumaoğlu "Kentsel Meditasyon ile Yapay Nirvana'ya Ulaşmak", Sümeyye Kaya "Uyku Sersemi Romanı Bağlamında Kentsel Dönüşüm"

Söyleşi: Sebahat Meraki ve Rabia Altuntaş Mustafa Özel ile "Modern Şehirde Ruhunu Şeytana Satan Bireyi, Burjuva ve Devlet" üzerine konuştu. Selvigül Kandoğmuş Şahin, Hülya Yazıcı ile "Sanatçı Kimliği, Çocukluğunun İstanbul'u ve Sanatın Toplumdaki Yeri" üzerine konuştu. Gökhan Yılmaz, Eda İşler İle *Görünür Bir Yerde* adlı kitabı üzerine konuştu.

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz'ın, Eda İşler'in *Görünür Bir Yerde* adlı kitabı için "Görünür Bir Yerde Duran Hikâyeler" başlıklı yazısı.

9. Sayı (Şubat-Mart 2022)

Hikâyeler: Yunus Emre Özsaray "Abbuş", Gökhan Yılmaz "Geçmişe Bir Işık", Fatma Selim Kasarcı "Eski Evde Bir Oda", Yunus Uslan "Semadirek Uğulduyor" Recep Seyhan "Havlamayı Özleyen Köpek", Mustafa Başpınar

"Kâbuslarımın Sebebi siz miydiniz Babacığım?", Ali Işık "Pardon Sahnedeymişiz", Keziban Soylu "Son Oturuş" F. Rânâ Çerçi "Brahma'nın Oğlu" Elif Kesikoğlu "Kınalı Ayak" Cahit Çelikel "Hikâyesi Olmayan Adam" Mustafa Çiftci "Piknik Değil Kitnik"

Teorik Okumalar: Hasan Akay "İz Olarak Farkların Oyunu! Ötekiliği Meydana Çıkarmak!.." Kamil Eşfak Berki "İçten ve Özden" Salih Mustafa Kazdal-Süleyman Elgün-Selim Sencer "Ben-Ce" Asım Öz "Cen luk nensi (Jean Lue Naney) Çağdaş Sanat Meselesindeki Duyarlılığı" Hayrettin Orhanoğlu "Arafta Yalnız Gezenin İdeolojisi" Rabia Altuntaş "Buçuklu Hayatlar, İkiye Bölen Acılar"

Dosya: "**Edebiyatta ve Hayatta Hayvanlar Üzerine Düşünmek**" Mücahit Gültekin "Hayvan Hakları Sınavı: Hayvanlar Bize mi Emanet?" Büşra Çelik "Hayvanın 'Öteki' Olarak Fikir Serüveni" Lamia Berki "Sosyal Bilimlerde Hayvan Çalışmaları" Rumeysa Çavuş "İzmirli Bahadır'ın Kısa Öyküsü" Sebahat Meraki "Korkuyu Arayan Oğlan" Uğur Cuma Oğlu "Öteki'yi İcat Etmek"

Söyleşi: Rabia Altuntaş, *Dursun Ali Tökel* ile "Toplumların Aynası Olarak Hayvanlar" konusunda konuştu. Gökhan Yılmaz, *Mustafa Çiftci* ile *Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım* adlı kitabı üzerine konuştu.

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz "Mustafa Çiftci'nin Anlatı Zincirine Tanıdık Bir Ek: Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım"

10. Sayı (Nisan Mayıs 2022)

Hikâyeler: Erol Yıldırım "Taun", Yıldız Ramazanoğlu "Hayaletlerin Kısa Hikâyesi", Kâmil Yeşil "Ben Neden Yazarım", Abdullah Harmancı "Çalar Saat", Naime Erkovan "Bayan Zi ve Kapı", Emre Ergin "Şam Kırsalı'na Giden Konvoy", Büşra Çelik "Engereğin Beyazı", Tuncay Günaydın "Mağara", Hakan Keleş "Kalanşolar", Zehra Tırıl "Muhitteki Son Yaz"

Teorik Okumalar: Hasan Akay "Metin ve Düşüncenin Can Suyu Anlam için Varlığı Hiçe Yıkmak", Asım Öz "Küratör Ordularının Üretimi" Kuddusi Demir "Ahmet Büke Hikâyelerinde Politik Bir Mekan Arayışı", Süleyman Özsandallı "Diller Ayrı Cümbüş Aynı: 'Çingene Sineması' ",

Dosya: "Hikâyeler Bizi Nasıl Biz Yapar? Başkası Olarak Kendi" Merve Çakır "Uyumsuzlar", Rabia Altuntaş "Kuyuya Uzatılan İp: Geleneksel Metinler", Sebahat Meraki "Anlatılanlar Tek Bir Hikâyeye mi Ait?", Uğur Cumaoğlu "Balinalar Neden İntihar Eder? Yunus Emre Özsaray "Farkında Olmanın Farklı Halleri"

Dört Köşe (soruşturma): "Ülke gündeminin bu derece yoğun olması sizi etkiliyor mu? Yoğun gündem sanatçının eseriyle ilişkisini etkiler mi?" Hüseyin Ahmet Çelik, Safiye Gölbaşı, Yıldırım Türk, Mizgin Bulut.

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz "Dil ve Kurgunun Gücü: Kapıların Kışında"

Söyleşi: Gökhan Yışlmaz, Zehra Tırıl ile Kapıların Kışında adlı kitabı üzerine konuştu.

11. Sayı (Haziran-Temmuz 2022)

Yunus Emre Özsaray "Yanıyor Çok Şükür", Gökhan Yılmaz "Sızı", Fatma Rânâ Çerçi "Rigor Mortis", Sebahat Meraki "Pazar Çantalı Mediha", Merve Çakır "Buldum Allah'ım", Ayşe Eyyüpkoca Atila "Ağır Kesit", İbrahim Kaya "Alın Yazısı", Yahya Arslan "Dört Nokta", Ömer Yiğit Demir "Gence'nin ve Kimse'nin Gülü", Özay Erdem "Canım Merve", Esra Türedi "Külden Piramitler", Mukadder Gemici "Uğulu Bayram"

Okumalar Okuması: Kamil Eşfak Berki "İçten ve Özden", Dursun Ali Tökel "Bir Düşünür Olarak Sait Faik ya da Bir Millet Niçin Kalkınamaz", Süleyman Özsandallı "Sinemasal Anlatıda Şehir: Berlin", Ahmet Melih Karauğuz "Bir İmkân Olarak Eleştirinin İmkânsızlığı", Uğur Cumaoğlu "Transhümanizmin Sanal Platformları", Asım Öz "Bienal Furyasının Düşündürdükleri"

Ben-Ce Hikâye: Salih Mustafa Kazdal "İnsan Anlatılabilir mi? Ne Kadar, Nasıl?" Ahmet Mansur Tural "Kusurlu Bir Soruya Pek Eksik ve Bitmemiş Bir Yol Bakışı: İnsan Anlatılabilir mi?", Bahadır Hikmet Yılmaz "İnsanın İnsanı Anlatması Kaçınılmazdır"

Dosya: "Aynı Hikâye'ye Kahraman Olmak" Rabia Altuntaş: "İp Üstünde Yürümek: Halk Anlatılarının Yeniden Yazımı "Büşra Çelik "Hikâye Hep Bizimle Yazılır",

Dört Köşe: **"Hikâye ne işe yarar? Neden hikâyelere sığınırız?"** Akif Hasan Kaya, Handan Acar Yıldız, Fuat Sevimay, Eda İşler

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz "Yaralanmışların Hatırına"

Söyleşi: Gökhan Yılmaz, Selami Varlık ile *Temellük ve Tahayyül* üzerinekonuştu, Gökhan Yılmaz, Mukadder Gemici ile *Hatırlı Yara* adlı kitabı üzerine konuştu

12. Sayı (Ağustos-Eylül 2022)

Hikâye: Büşra Çelik "Yanık Celal'in Kırmızı Rüyaları", Sebahat Meraki "İkiz Sahnesi", Ramazan Ekici "Bir Hikâyenin Anatomisi", Hümeyra Dutar "Tekli Kişilik Bozukluğu", Nevra Gözde Hatipoğlu "İsimsiz", Mücahit Şengül "Ay", Asude Akman "Delilik Çıkmazı", Kadriye Admış "Tekerlek İzleri", Salih Mustafa Kazdal "İki Kişinin Duası: Hakkında Hayırlısı", Mehmet Baynal "Mavi Süsen", Melek Tosun "Enise Yahut İsimsiz Kadının Hikâyesi", Nihan Özebeoğlu "Eli Kutlular", Hüseyin Kılıç "Duvak", Ahmet Yılmaz "İspirto", Evşen Yıldız "İki Balkon Arası"

Okumalar Okuması: Hasan Akay "Kayıp Göstergelerden Anlam Çıkartmak!...", Yunus Emre Özsaray "Taslaklara Kaydedilenler", Kâmil Yeşil "Bozuk Saat Günde İki kez Doğruyu Gösterir mi?"

Düşünce: Şeyda Başer Eroğlu "Tanıdık Bir Mahalle: *Afrika'nın Yapayalnız Lalesi*"

Dosya: Yeniden Yazmak Yaratıcı Yıkım mı, Yapıcı Yaratım mı? Yunus Emre Özsaray "Yeniden Yazmak Yapmak mı, Yıkmak mı?", Merve Çakır "Bahçesinden Koparılan Çiçek: Dede Korkut Kitabı", Rabia Altuntaş "Sarhoş, Zeyrek ve Kutsal"

Dört Köşe: "Edebiyat İnsanın Kurtarıcısı mıdır?" Müzeyyen Çelik Kesmegülü, Naime Erkovan, Sıddık Yurtsever, Yıldız Ramazanoğlu

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz "Vacilando'nun Güzelliklerinden: ANNEMİN GELİNCİK TARLASI"

Söyleşi: Gökhan Yılmaz, Evşen Yıldız ile *Annemin Gelincik Tarlası* üzerine konuştu.

13. Sayı (Ekim-Kasım 2022"

Düşünce: Asım Öz "Kompost Bienal Merkezli Birkaç Soruşturma", Kamil Eşfak Berki "İçten ve Özden", Recep Seyhan "Metnin Kara Deliği Derrida'nın İbni Arabi ile Yolunun Kesiştiği Yer: *Difference",* Keziban Soylu (Ut Fabula Poesis) "Hikâye Konuşan Bir Şiirdir ve Şiir Susan Bir Hikâyedir Yahut Öyle midir?", Sebahat Meraki "Bir Leyla ve Lübna Meselesi",

Değini: Hatice Tekin "Dikkat Çalışma Var" *Naime Erkovan'ın Ve Şehre Bir Flanör Gelir* kitabı üzerine.

Soruşturma: "Sözüm On'a" Cevaplayan, Ahmet Melih Karauğuz.

Hikâye: Sadık Yalsızuçanlar "Tekil Çığlık", Yunus Emre Özsaray "Hikâye Geldi Kokuya Dayandı", Kâmil Yeşil "Bir Garip Leyla", Merve Çakır "Kırk Birinci Kapı", Büşra Çelik "Ölümü Unutan Balta", Tuncay Günaydın "Keşke Lig'inde Son Maç", Abdurrahman Alkan "Bal", Ferhat Birlik "Paradoks", Büşra Tümkaya "Çatlayan, Ayrılan ve Kaybolan şeylere Dair", Furkan Duman "Çarklar", Fırat Haza "Psiko – Object", Emine Ecran Çeliksu "Ecranların Zaman Yolculuğu", Hacer Uyğur "Gülüş Tasarımı" Emine Yılmaz "Kavuşmak", İ. Usame Yördem "Bir Aradaki Yalnızlık", Ali Demir "Gecenin Müziği", Hüseyin Kılıç "Tersine Frankenstein"

Dört Köşe: "Hikâyede Ne Buldunuz? Neyi Kaybetmiştiniz ki?" Elif Hümeyra Aydın, Ali Güney, Aynur Dilber, Serkan Türk

Söyleşi: Büşra Çelik Naime Erkovan'ın Ve Şehre Bir Flanör Gelir kitabı üzerine konuştu. Gökhan Yılmaz Hüseyin Kılıç'ın *Şimdi Karşıya Geçebiliriz* kitabı üzerine konuştu.

Çeviri: Ahmet Mansur Tural, "Donkişot'un Evliliği, Paul Jean Toulet"

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz, Hüseyin Kılıç'ın *Şimdi Karşıya Geçebiliriz* kitabı üzerine yazdı.

14. Sayı (Aralık 2022-Ocak 2023)

Düşünce: Kâmil Eşfak Berki "İçten ve Özden", Keziban Soylu (Ut Fabula Poesis) "Göz İçin mi Hikâye, Kulak İçin mi Hikâye?", Asım Öz "Kültürel Sermayenin Sorgulanmayan Kurumu İ-KA-SE-VE'nin Gelişim Serüveni", Kuddusi demir "Sınırsızlık Cennetine Dönüşen Kasabada Kaybetmenin Yaratıcı Cesareti: Ethem Baran", Şeyda Başer Eroğlu "Yükten Kurtulmak" Ertuğrul Aydın "Şevket Bulut'un Hikâyelerinden Anadolu'ya Bakmak", Mustafa Nezihi Pesen "Ömer Seyfettin'in Yazdırdığıdır", Sebahat Meraki "Yazarı Yazdıklarında Aramak: Hayvan Üzerinden Birtakım Sorular", Rabia Altuntaş "Edebiyat Masum mu?", Melek Tosun "Batı Notları"

Hikâye: Gökhan Yılmaz "Kinli Ayna", Ayşe Atila "Tam Kapanma", Elif Kesikoğlu "Üçüncü Kırmızı", Emre Ergin "Altın Yumurtlayan Adam", Fatma Selin Kasarcı "Yaşamaya Göç", Turgay Yıldırım "Tel Örgüler", Rümeysa Oğuz "Tuz Ruhu", Oğuzhan Oğuzbey "Son Kişot", Mustafa Bilgücü "Oğlum Benim", Nisan Erdem "Balıklar ve Rüyalar"

Dört Köşe: "Kendinize sesinizi duyurabiliyor musunuz? Peki başkasına?" Emre Ergin, Merve Sevde Selvi.

Üç Nokta Atışı: Gökhan Yılmaz'ın, Nisan Erdem'in *Gör İhtarı* kitabı üzerine "Hikâyesini Arayan Adam" başlıklı yazısı ve söyleşisi.

EDEBİYAT ORTAMI

84. Sayı (Ocak-Şubat 2022)

Şiirler: "Saatler" Davut Güner, "Anneanne Söyle Bana Annemden Güzeli Var mı Dünyada" Yaşar Akgül, "Sıkıntı ve Ayna" Hüseyin Cahid Doğan, "Özüm Bağı" Öztekin Düzgün, "Musahhar" Nuray Alper, "Yerine" Tarık Özcan, "Onikinci Mektup" Ömer Vural, "Öğlen Uykusu" Arafat Deniz, "Yarı Yoldan Dönen" Esma Polat, "Şiirin Kalbi" Muhammed Korkmaz, "Söz Güneşi" Mehmet Osmanoğlu, "Haberin yok" Rıdvan Yıldız, "Geriye Kalan" Şadi Oğuzhan,

Çeviri Şiirler: "İbrahim'in Yıldızlara Seslendiği Gece" Robert Bly | Çeviren: Cüneyt Fâtih Yaylacı, "Güzelliğin Gizemi" Melâyê Cizîrî | Çeviren: S. Ahmet Kaya, "Cennetle Cehennemi Ayırmak" Kemâleddîn Hôcendî | Çeviren: Arafat Deniz, "Yer" William Stanley Merwin | Çeviren: Naim Öztürk, "Kar Yağmura Dönüştüğünde ve Hâlâ Kış Olduğunda" Ana Castillo | Çeviren: Aycan Gürlüyer, "Huehuecóyotl" Gabriella Gutiérrez Y Muhs | Çeviren: Aycan Gürlüyer, "Meksika'nın Gelişigüzel Nezaketi1" | Gabriella Gutiérrez y Muhs | Çeviren: Aycan Gürlüyer, "Çığlık" Dareen Tatour | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, "Tutuklanan Şiir" Dareen Tatour | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, "Reçete" Mascha Kaléko | Çeviren: Vildan Yalsızuçanlar, "Yalnızlığa Teslim Olan" Bettina Von Arnim | Çeviren: Beste Bekir, "Sonsuz Sessizlik" Wilhelm Raabe | Çeviren: Beste Bekir, "Her Şey Gücü Yeten Aşk" Johannes Daniel Falk | Çeviren: Beste Bekir, "Sabah" Hans Benzmann | Çeviren: Beste Bekir, "Şiirler" | Mucib Mehrdad | Çeviren: Arafat Deniz,

Yazılar: "Sezai Karakoç'un Miras Bıraktığı Sentezler" Ali K. Metin, "Enes Kariç ve Vişne Renkleri" Prof. Dr. Kerima Filan, "Boşnakçadan Türkçeye Bir Armağan: Enes Kariç" Mikail Türker Bal, "Vişne Renkleri: Hikâye İçinde Hikâye" Cahid Efgan Akgül, "Bir Balkan Ninnisi: Yaban Kuşların Şarkısı" Engin Elman, "Kendi Şimdimize Taşıyarak Okumak" Ali Sali, "Musikiden, Karikatüre, Mimariden, Şiire Bir Estetik Ustası: Cevat Ülger" TayyİB Atmaca, "Seni Ne İhtiyarlattı?" Fatma Atıcı, "İlhamını Kuran'dan Alan Şair: Mehmet Akif Ersoy" Mehmet Atilla Maraş, "Sloboda" Muhammed Sefa Rumeli, "Leyla Şerif Emin; Üsküp'ten Şiirle Köprüler Kuran Türkçe Mimarımız" Fahri Tuna, "Timuçin Çevikoğlu'nun *Bir Hayâlin Peşinde* Adlı Müzik Kitabı Üzerine Bir Bakış Denemesi" Mustafa Nurullah Celep, "Londra İşgalcileri" Erdal Noyan, "Yorumsuz" | Derleyen: Cemil Çaygözoğlu, "Büyük Muzdarip ve Vatanperver: Namık Kemal" Şaban Kumcu, "Popülist Zamanlar Ölümcül İyimserlikler'e Dair"

Tuba Yavuz, "İslami Zamansallıkların Yazarı, Anti-Popülist Bir Put Kırıcı: Atasoy Müftüoğlu'nun *Popülist Zamanlar Ölümcül İyimserlikler* Adlı Düşünce Kitabı Üzerine Yorumlar" Mustafa Nurullah Celep, "Müstecâbî-Zâde İsmet -Müntehab- Terceme-İ Rubaiyyât-I Ömer Hayyam" Prof. Dr. Beyhan Kanter, "Gidenlerin Ardından Yazmak" Aycan Gürlüyer, "Kurmacanın Doğası" Abdullah İpek, "Şiirin Sınadığı Yolcu ve Yol Yarılar Bizi" Gökhan Akçiçek, "Cam Kırıkları Saplayıp Sonra Umut Tohumu Eken Öyküler: Sana Anlatacaklarım Var" Süheyla Karaca Hanönü, "Bir Kitap Bir Usta, Zilha Günü" Yunus Nadir Eraslan, "Muteber Günler" Yunus Nadir Eraslan, "Yıldızlı Çukur" Yunus Nadir Eraslan "Şükûfenâme" Hüseyin Cahid Doğan.

Söyleşi: Enes Kariç ile söyleşi "Edebiyat, bize yüksek değerler katıyor." Söyleşen: Mikail Türker Bal | Çeviren: Kemal Çediç, "Abdullah Harmancı ile Söyleşi" Yunus Nadir Eraslan, "Tarık Tufan ile Söyleşi" Oğuzhan Öztürk.

Hikâyeler: "Tanışıklıklar" Mehmet Kahraman, "Güssün ve Askıda Küçürekler" Zekeriya Şimşek, "Bak Şimdi Portakal Çiçeğim" Ömer Yiğit Demir, "Sokağı Kesen Misina" Mustafa Uçurum "Sarışın Soğuklar" Zeynep Sati Yalçın, "Küçük Fener" Ömer Vural, "Kudüslü Onbaşı, On İki Bin Şamdanlı Avlu" Kadriye Bayraktar, "Halkalar" Sıddıka Zeynep Bozkuş, "Yakın Olmanın Uzaklığı" Şeyda Başer Eroğlu, "İki Kısa Öykü" Muhammed Çavdar, "Vefa" Alim Akça, "Kısa Öyküler" Fatma Nur Uysal Pınar, "Üç Öykü" Ahmet Şevki Şakalar, "Kahve Vakti" Mert Öztürk, "Bilmiyorum" Muhsine Arzu, "Hep Ben Gittim" İlknur Oral, "O Günden Beri" İlknur Eskioğlu

85. Sayı (Mart-Nisan 2022)

Şiirler: "O Bendim Bu da Ben" Erdal Çakır, "Yağmur Sonrası" Mücahit Ocakden, "Bu Kışta" Davut Güner, "Su Dökseydim Döner miydin Tabutunun Arkasından" Yaşar Akgül, "Bir Gemi Alır Başını Giderse" Yaşar Bedri, "Güvercinler Kurşundan Kubbelere Âşıktır" Tarık Özcan, "Pencereye Mühürlenen Buğular" Yener Çetin, "Odasız" Aziz Kağan Güneş, "Gitmem Lazım" Süleyman Berç Hacil, "Negro Paradise Hadisesi" Zeki Altın, "Su" Ömer Vural, "Duvar" Mesut Doğan, "Gümbürtü" Serhat Kızıl, "Kar Tanelerinin Şarkısı" Muhammed Korkmaz, "Resüsitasyon" Ömür Öter, "Saklı Hitabet" Zeynep Sude Yılmaz, "Yatırım" Arafat Deniz, "

Çeviri şiirler: "Yalnızlığa Övgü Şiiri" Robert Bly | Çeviren: Cüneyt Fatih Yaylacı, "Niçin Böyle Karanlık Şiirlerin" Linda Pastan | Çeviren: Naim Öztürk, "Durmayacağız" Najwan Darvish | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu,

“Şiirler” Hossein Soleimani | Çeviren: Dr. Roghayyeh Ghaffari, “Şehir Kapısının Küpesi”Muhammed Efsar Rahbin | Çeviren: Arafat Deniz, “Aynı Dağa Tırmanıyoruz” Louise Glück | Çeviren: Naım Öztürk, “Gazeller” Kemaleddîn Hocendî | Çeviren: Arafat Deniz, “Gazeller” Melaye Cizirî | Çeviren: S. Ahmet Kaya,

Yazılar: “Severken Eleştiriyor, Eleştirirken Seviyoruz “Ali K. Metin, “İlhami Emin ya da Yarım Asırlık Tertemiz Bir Dostluk Örneği” İskender Muzbeg, “Balkan Edebiyatına Nüfuz Eden Şahsiyetler: Feyyaz Sağlam’ın Gözünden Kuzey Makedonya’nın Türkçe Çınarı İlhami Emin” Gülçin Balat, “Balkanların Gül Çınarı: İlhami Emin” Mikail Türker Bal, “İlhami Emin, Gül ile Geldi Gül ile Gitti” Leyla Şerif Emin, “Balkan Türk Çocuklarının “Güldede”si: İlhami Emin” Doç. Dr. Ertuğrul Karakuş, “Cihan Aktaş’ın Şair ve Gecekuşu Romanına Genel Bir Bakış” Tuba Yavuz, “Sözden Yaş Çıkarmak Bawırjan Qarağızulı ve Şiiri Hakkında” Aşur Özdemir, “Kırgız Beyi” Muhammed Sefa Rumeli, “Tarih, Tarihselcilik ve Tarih Felsefesi” Mehmet Atilla Maraş, “Şair Rüstem Aziz; Kuzey Bulgaristan’ın Kocakurdu” Fahri Tuna, “Vaktüzre (Günlükler)” İsmail Kıllıoğlu, “Bir Sohbetin Ardında” Nazım Payam, “Ali K. Metin’in “Gelecek Arayışı”na Genel Bir Bakış” Tuba Yavuz, “Kütüphanesiz Edebiyat Günleri mi Olurmuş?” Erol Yılmaz, “Boyun Bağı Edebiyatı” Erdal Noyan, “Dinle Neyden Kim Hikâyet Etmede, Ayrılıklardan Şikâyet Etmede” Şaban Kumcu, “İns’in Gölgesinde “İnsan”ı Yeniden Düşünmek” Şeyma Subaşı, “İçimdeki Zamanın Gülen Yüzü Huzur” Fatma Atıcı, “Gül Bahçesinden Sızan Rahmet Kokuları” Erhan Çamurcu, “Bazen Eksikken Daha Kıymetlidir Çoğu Şey” Dedirten Roman: Nim” Süheyla Karaca Hanönü, “Bir Kitap Bir Usta: *Yerlere Göklere*” Yunus Nadir Eraslan, “Şükûfenâme” Hüseyin Cahid Doğan.

Söyleşiler: İlhami Emin ile söyleşi | Konuşan: Zeynel Beksaç,Cihan Aktaş ile Söyleşi: | Konuşan: Rukiye Aydın, Mesut Doğan ile “Oblomov’un Dönüşü” üzerine söleşi | Konuşan: Cahid Efgan Akgül

Hikâyeler: “Sms” Habil Yaşar, “Yusuf Kuyuya Düşünce” Mustafa Uçurum “On Birinci Kat” Özay Erdem, “Bir Kaçışın Anatomisi” Şeyda Başer Eroğlu, “Çiçeksizlik” Alim Akça “Eldiven” Oğuzhan Öztürk, “Kızıl Köpükler” Sıddıka Zeynep Bozkuş, “Suyun Çekim Kuvveti” Fatih Selvi, “Tütsü” Ömer Vural, “Küçürek Öyküler” Fatma Nur Uysal Pınar, “Emanet” Galip Çağ, “Yumru” Mert Öztürk, “Belki Gazeller” Ahmet Aybberk Aykul, “Kırlangıçlar” Cemil Çaygözoğlu, “Kısa Öyküler” Muhammed Çavdar, “Altın Sarısı Kubbe Göründü” İlknur Eskioğlu,

Çeviri hikâye: “Ayrımcı | Isaac Asimov | Çeviren: Arafat Deniz

Çeviri metin: “İskandinavya’da Walter Benjamin Alımlaması” Çeviren: Beyza Şen

86. Sayı (Mayıs-Haziran 2022)

Şiirler: “Ateş Habercisi” Ali Sali, “Gökle Uzlaşma Metinleri” Hüseyin Cahid Doğan, “Katılaşmış Bir Mutsuzluk” Davut Güner, “Beddua Mecmuası” Yaşar Akgül, “Çöl Salgını” Yaşar Bedri, “Ondördüncü Mektup” Ömer Vural, “Ağaç Gazeli” Burhan Sakallı, “Bir Şair Kaç Kişiyi Öldürür” Volkan Tepe, “Kelime” Tarık Özcan, “Yola Çıkan Kadın” Aycan Gürlüyer,

Çeviri şiirler: “Şiirler” Robert Bly | Çeviren Cüneyt Fatih Yaylacı, “Kırmızı Bisiklet” Azita Ghahreman | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, “Nâ-Mevcut |Anar” Issath Rehana Mohamed Azeem | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, “Şiirler” Kemâleddîn Hôcendî | Çeviren Arafat Deniz “Şiirler” Melaye Cizirî | Çeviren S. Ahmet Kaya, “Nefes” Ramiz Rövşen “Şiirler” Hossein Soleimani | Çeviren Dr. Roghayyeh Ghaffari,

Söyleşi: Mustafa Nurullah Celep, Hakan Arslanbenzer ile toplu şiirleri ve neo epik şiir üzerine konuştu.

Yazılar: “Ne Düşündüğünü” Nasıl Söyler İnsan!” Ali Sali, “Muhalefetten İttifaka: Hakan Arslanbenzer’in “Çok Üzgünüm” Adlı Toplu Şiirleri Üzerine” Mustafa Nurullah Celep, “Hakan Arslanbenzer’in Vatan Somuttur Şiiri Üzerine” Mustafa Nurullah Celep, “Hakan Arslanbenzer ve *Çok Üzgünüm*’e Dair” Tuba Yavuz, “Afrika Efsaneleri” Zekeriya Şimşek, “Türkçenin Soylu Hizmetkârı: NUSRET DIŞO ÜLKÜ” Muhammed Sefa Rumeli, “Güllü Karanfil; Gagauz Dilinin Yüzünü Güldüren Şair” Fahri Tuna, “Erenlerin Bağından Ne Söyler?” Süheyla Karaca Hanönü, “Yahya Kemal’den Yol Düşüncesi” Erdal Noyan, “Hatırlayışın Huzurlu Ezgisi” Ali Ömer Akbulut, “Gazikültür’den Yunus Emre Kitapları” Mehmet Ali Bulut, “Nurettin Topçu / Okul” Şaban Kumcu, “Şükûfenâme” Hüseyin Cahid Doğan

Hikâyeler: “Örtü-III” İsmail Kıllıoğlu, “Elleri” Hümeyra Dutar, “Keban’da Züleyha Sancısı” Ahmet Şevki Şakalar, “Qaranlığı Yazanın Gecesi” Habil Yaşar, “Acıya Övgü” Ömer Vural, “Ne Sönmez Ateştir” Fatih Selvi, “Gate Closed” Oğuzhan Öztürk “Kısa Öyküler” Fatma Nur Uysal Pınar, “Kınalı Eller” İlknur Eskioğlu, “Karanlık Ve Mavi” Sıddıka Zeynep Bozkuş, “Fistanlı Hikâyeler” Alim Akça, “Kısa Öyküler” Muhammed Çavdar, “Üryan Söylenişler Yedi. Fazla Anlaşılmaktan Karanlıkta

Kalmak" Ali Ömer Akbulut, "Kazak Bozkırı'nın Dünyaya Armağanı ABAY QUNANBAYULI" Aşur Özdemir,

Çeviri metin: "Nietzsche'nin Din Felsefesi Weaver Santaniello" Çeviren Beyza Şen

87. Sayı (Temmuz-Ağustos 2022)

Şiirler: "Sarı Bir Tabut" Davut Güner, "Nerede" Davut Güner, "Dünyanın İçinden misiniz Yoksa Türkiye'den mi?" Yaşar Akgül, "Testi" Tarık Özcan, "Birazdan Gün Doğacak Geceye" Tarık Özcan, "Ö Ґ □" Sinan Ulakcı, "Pervâz" Sinan Ulakcı, "Tanrıya Sunak" Ünal Sarman, "Vaktinden Önce" Zeki Altın, "Uyanık Rüya" Kadir Tepe, "Aurore" Aycan Gürlüyer,

Çeviri şiirler: "Üç Şiir" Robert Bly | Çeviren: Cüneyt Fatih Yaylacı, "Yegâne güzellik" Hajaarh Muhammad Bashar | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu,

Söyleşi: Selahattin Yusuf ile Oğuzhan Öztürk konuştu, Mustafa Nurullah Celep, Hasan Kayıklık ile "Aktay ve Celmile" romanları üzerine konuştu.

Yazılar: "Yeni Çocuk Algısı ve Dijital Çağda Çocuk" Mustafa Ruhi Şirin, "Ben Bu Gün Prizren'deyim..." Hasan Mercan, "Kör Ağa Sokağı'nda Hasan Mercan'ın İzini Sürmek" Mikail Türker Bal, "Hasan Mercan'ın Körağa Sokağı'na Sinen Tasavvuf ve Türk-İslâm Kültürü Üzerine" Ertuğrul Karakuş, "Hayattan Sanata Sanattan Hayata: Hasan Kayıklık'ın Roman Dünyası" Mustafa Nurullah Celep, "*Güfteden Besteye Akatay* ve *Besmelede Aşk Celmile* Romanları ile Hasan Kayıklık" Tuba Yavuz, "*Güfteden Besteye Akatay* Romanında Vicdani Mahkemede Sorgulanan Karakterler" Süheyla Karaca Hanönü, "Rahmi Ali; Rodoplar'da Türkçenin Sesi" Fahri Tuna, "Rumeli'yi Vatan Yapan, Adını Tarihe Altın Harflerle Yazdıran Gazi Süleyman Paşa" Ahmet Fidan, "Balkanların Vatan Şairi: Abdülfettah Raûf Efendi..." Muhammed Sefa Rumeli, "Adalar Denizi'nde" Erdal Noyan, "Samihâ Ayverdi'nin Bir Yusufçuk Meseli" Süheyla Karaca Hanönü, "Hüznün Sesi: Hacı Ârif Bey" Ayşegül Kösa, "Sezai Karakoç'un *Geç Kalan Adamın Öyküsü* Adlı Hikâyesine Bir Yaklaşım Denemesi" Erdoğan Muratoğlu, "Yazmaya, Yaşamaya ve Ölüme Dair" Mehtap Gül, "Şükûfenâme" Hüseyin Cahid Doğan. **Hikâyeler:** "Son Koku" Mehtap Gül, "Kemik Kurşun" Özay Erdem, "Kulexs Mosquito'ya Bir Soru" Elif Kesikoğlu, "Ameliyathane Önünde" İbrahim Tekpınar, "Google'ın Olmadığı Günler" Mustafa Uçurum, "Abla" Sıdıka Zeynep Bozkuş, "Sadece Yeşil" Rümeysa Durak, "İzin Kâğıdı"

Ubeydullah Öz, “Fistanlı Hikâyeler” Alim Akça, “Küçürek Öyküler” Fatma Nur Uysal Pınar, “Tülün Ardında” Ahsen Dalca Korkutan, “İki Kısa Öykü” Muhammed Çavdar, “İki Öykü” Rukiye Aydın, “Nyu Yorkda lenet” Habil Yaşar, “Uzaydaki Siena” Ahmet Şevki Şakalar, “Ses” Sevgi Ata

Çeviri metin: “Toplumsal Fenomen Olarak Grup 47” Çevirenler: Bayram Zıvalı – Belkıs Kılıç

88. Sayı (Eylül-Ekim 2022)

Yazılar: “Rasim Özdenören’in Boşluğu” Ali K. Metin, “Çarpılmışlar” Cahid Efgan Akgül, “İnsanın Bin Bir Hâli ya da Denize Açılan Kapı” Yunus Nadir Eraslan, “Thomas Bernhard Dayım” Sinan Ulakcı, “Enis Batur 70 Yaşında ya / da devam eden çalışma” Mustafa Nurullah Celep, “Enis Batur’un Kitap Evi” Mustafa Uçurum, “Enis Batur’un “Fetret Notları”na Dair Bir Okuma Denemesi” Nuray Alper, “Enis Batur Bulutlardan Yontma Kayalar’da Okura Ne Anlatır?” Tuba Yavuz, “Geronimo’nun Ölümü’nü Okumak” Muhammed Çavdar “*A Capella* Üzerine Bir Değerlendirme” Rukiye aydın, “Yerlilik, Entelektüel, Medeniyet, Kültür ve Millet Mefhumlarında *Şirazeyi Yakalamak*” Mustafa Nurullah Celep, “*Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* Adlı Eserlerin Yeni Baskıları Üzerine” Mehmet Cemal Öztürk, “Yahya Kemal’in İhtiyarları” Erdal Noyan, “Vaktüzre (Günlükler)” İsmaıl Kıllıoğlu, “Dildeki Yaradır Bu” Mehmet Taştan, “İslam’da Bilgi ve Takvâ İlişkisi ve Batı Yazınında Takvâ’nın Terörle İlişkilendirilmesi” Sadık Türker, “Gülten Abdulla; Tuna’nın Hüzünlü Dizesi” Fahri Tuna, “Taylar Güzel Kaval Çalar” Şeyda Başer Eroğlu, “Merhaba Ey Ömrüm “ Nur Şevval Seven, “Yugoslavya Türk Edebiyatı’nın Kültür Savaşçısı Dr. Süreyya Yusuf” Mikail Türker Bal, “Şükûfenâme” Hüseyin Cahid Doğan.

Şiirler: “Konevî İkindileri-Mavi Şiirler-1” Erdal Çakır, “Dört Şiir” Davut Güner “Mahfazalar” Ali Sali, “Hırkalılar” Yaşar Akgül, “Bir Meleğin Söylediği” Mustafa Ruhi Şirin, “Üç Şiir” Mücahit Aygören, “Niyâz” Ömer Vural, “Saudade” Aycan Gürlüyer, “Kozmik Odada (N)İsyan” Eren Şahin, “Üç Şiir” Tarık Özcan, “Dünyaya Baktığımda 1” Hasan Ildız, “Küresel Kanto” Rıdvan Temiz, “Kazaktır Sırat İpinden Örülme Olan” Kadir Tepe,

Çeviri şiirler: “Dün Gece O Kapıda | Kemaleddîn Hôcendî | Çeviren: Arafat Deniz, “P. VERGILIUS MARO EKLOGA (I) [Meliboeus & Tityrus] | Hacer Ulakcı, “Dengin Var mıdır Senin?” Melaye Cizirî | Çeviren: S. Ahmet Kaya “Robert Bly’dan| Çeviren: Cüneyt Fatih Yaylacı, İki Şiir | Hossein Soleimani | Çeviren: Dr. Roghayyeh Ghaffari, “İstila” Said Jama Hussein | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu,

Söyleşi: Oğuzhan Öztürk Ali Lidar'la Küçük Prens'e dair çabalarına ilişkin konuştu. Arafat Deniz, Ali K. Metin ile Söyleşi *Şirazeyi Yakalamak* adlı kitabı üzerine konuştu.

Hikâyeler: "Kesik Baş" Sadık Yalsızuçanlar, "Askıda Küçürek" Zekeriya Şimşek, "Adamah" Mükerrem Çöne "Üç Öykü" Davut Güner, "Modern" Alim akça, "Unudulmuş Xilaskar" Habil Yaşar, "Bis Senin Üçün Sonsuz Muhabbet İdim" Ülviyye Əbülfəzqızı "Kısa Öyküler" Fatma Nur Uysal Pınar, "Bir Çizgi Filmin Ontolojisi" Tuğçe Öcal, "Bir Kar Hikâyesi" Muhammed Sefa Rumeli "Tam Kırk Beş Yıl..." Sevda Denız K., "Kapı" Güzin Kurnaz, "Manşet" Oğuzhan Öztürk, "Üç Kısa Öykü" Elif Kesikoğlu,

Çeviri metin: Paul Feyerabend'in Doğa Felsefesi | Prof. Massimo Pigliucci | Çeviren: Ali Tacar.

89. Sayı (Kasım-Aralık 2022)

Şiirler: "Sarmaşık" Erdal Çakır, "Ankebut" Hüseyin Cahid Doğan, "Üç Şiir" Davut Güner, "İki Şiir" Mücahit Aygören, "Yaprak Tesbihatı" Sinan Ulakcı, "Kim Bilir Kimin Ahını Almışım da Gelmişim Bu Dünyaya" Yaşar Akgül, "Onbeşinci Mektup" Ömer Vural, "Her Şey Ödünç Mayıs Gibi" Yakup Diker, "Bu Bir... Bu Değil İki" Rıdvan Temiz, "Nemrut ve Neml" Oğuzhan Gündüz, "Yaraya Çağrılmayan Kan" Kadir Tepe, "En-Nehr" Tarık Özcan,

Çeviri şiirler: "Üç Şiir" Robert Bly | Çeviren: Cüneyt Fâtih Yaylacı, "Ecloga(Iı)" P. Vergılıus Maro | Latinceden Çeviren: Hacer Ulakcı, "Orak İle Çekicin Şiiri" Temirkhan Medetbek | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, "Ne Güzel Baharla Karşılaşmak" Gulnar Salykbay | Çeviren: Cemil Çaygözoğlu, "Kuşları Söyleten Şafak" Sylvia Plath | Çeviren: İrem Soyer, "Kimseyim Ben" Emily Dickinson | Çeviren: İrem Soyer, "Şiirler" Kemaleddîn Hôcendî | Çeviren: Arafat Deniz, "Sabahın Işığı" Melaye Cizirî | Çeviren: S. Ahmet Kaya.

Yazılar: "Mimari Kaygı Olarak; Enis Batur'un, Çocukların Yanında Sigara İçmesi" Sinan Ulakcı, "Kudüs'te Dört Gün" Mehmet Taştan, "Medeniyet Soluğu" Mustafa Ruhi Şirin, "Sosyoloji ve Edebiyat İlişkisi" Prof. Dr. Sami Şener, "Kırcaalili Şairler; Rodoplarda Türkçenin Zarif Sesi" Fahri Tuna, "Vaktüzre (Günlükler) İsmail Kıllıoğlu, "Türkistan'ın Od Balası Bawırjan Momışulı" Aşur Özdemir, "İsmail Özen'in Karlı Bir Gece Vakti Romanına Çok Boyutlu Bir Yaklaşım" Tuba Yavuz, "Bir Üsküp Aşığı, Kılıççızâde İshâk Çelebi" Muhammed Sefa Rumeli, "Aslında O Ölmedi'ye

İlişkin Bazı Düşünceler" Rukiye Saran Aydın, "İşleyen Yara Devam Ediyor mu, Dedirten Kitap" Süheyla Karaca Hanönü, "Şiirin Nefesinden Şairin Dizelerine" Zeki Altın, "Gönül Miyobu" Zeynep Betül Kavak, "Denemeler" Rukiye Aydın, "Uzaktaki Yakınlar" Handan Özduygu, "Afrika'nın Kara Çağı" Erdal Noyan, "Hikâyemiz ve İmdat Avşar" Selim Tunçbilek, "Sevgi Ataş'ın *Kavruk Tenler* Adlı Son Romanı Üzerine Yorumlar" Mustafa Nurullah Celep, "Şükûfenâme" Hüseyin Cahid Doğan.

Söyleşi: Oğuzhan Öztürk, Gökhan Yılmaz'la son öykü kitabı *Hevesin Kaçış Yönü* üzerine konuştu. Cahid Efgan Akgül, Selman Ertaş ile *Bir Düğün İki Cenaze* kitabı üzerine konuştu.

Hikâyeler: "Razı İpsiz" Âlim Akça, "Üç Kâğıt Havlu" Ahmet Şevki Şakalar, "İki Öykü" Muhammed Korkmaz, "Tabiat İlahisi" Mustafa Uçurum, "İncir Alfabesi" Sıddıka Zeynep Bozkuş, "Papiros" Nemət Mətin, "Sabahın Gölgesi" Ömer Vural, "Askıda Küçürek" Zekeriya Şimşek, "Ağzımızdaki Demir Tadı" Ahsen Dalca Korkutan, "Üç Kısa Öykü" Muhammed Çavdar, "Gölge Etme Başka İhsan İstemem!" Hatice İbiş, "Uraz'ın Çocukları" Tülay Tecirli, "Kısa Öyküler" Fatma Nur Uysal Pınar, "Küflü Evin Hayal Penceresi" Esra Öztürk, "Gidilemeyen Yerlerin Bileti" Ramazan Kayaoğlu,

HECE ÖYKÜ

108. Sayı (Aralık 2021-Ocak 2022)

Öyküler: "Kartal" Sezai Karakoç, "Eski Dünya" Hasibe Çerko, "Kulenin Hayretamiz Hikâyesi" Selim Erdoğan, "Kendimiz Hakkında Bazı Yalanlar" Mehmet Kahraman, "Kutu Yoğurt" Zeynep Hicret, "Dünya Artık Büyülü Değil İhsan" Müzeyyen Çelik, "Boşluğa Son Seramoni" Zeynep Satı Yalçın, "Emanet" Esra Özdemir Demirci, "Nasıl Oldu" Soner Oğuz, "Zum" Sercan Ceylan, "Begonvil" Ayşe Bağcivan, "Rol Çatışması" Nadir Aşçı, "Kiraz Ağacı" Meral Afacan Bayrak, "Siyah Gözlü Beyaz Güvercin" Zübeyde Andıç, "Devrik Cümlelerin Mahkûmu" Birgül Yangın Aslanoğlu, "Sazın Teli Kopunca" Hatice İbiş, "Ölü Şirin" Ceren Öztürk, "Perde Arkası" Özay Erdem, "Dolunay Dede" Ayşe Ovalı, "Bir Bakış" Zeynep Odabaş, "Gelin" Orhan Güdek.

Yazılar: "Hamamönü'nde Bir Öğle Vakti / Küçük Harflerin Sevgilisi" Mehmet Aycı, "Küçürek Öykü(yle) Nereye?" İsmail Sert, "Dilin Uykusunu Kaçırmak III" Dürdane İsra Çınar, "*Ve* ile *Veya*nın Hikâyesi" Sema Bayar, "Ölülerin Uğrak Mahallesi" Müzeyyen Çelik, "Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme" Özlem Güner, "Ayrılık Üzüntülerin Annesidir" Nagihan

Şahin, “Komik Ama Gerçek Öyküler” Tuba Dere, “Bazı Kaldıramadığım Yükler” Selam Maşlak, “Yitirmeye Övgü: Geceleyin Bir Mümkün” Şeyma Sarı, “*Muteber Günler*’in Öyküleri” Eyüp Tekin.

Çeviri Öyküler: “Kum ve Altın” Anton Sekisov arturoviç/ Çeviren: Ömer Küçükmehmetoğlu, “Rakı ve Haber Bülteni” Abdurrahman Münif/ Çeviren: Ökkeş Hengil, “Gökyüzünde Bir Ev” Gülî Terakkî/ Çeviren: Yasemin Gholamrahmani.

Söyleşi: Hale Sert, Esra Özdemir Demirci ile *Deli Cesareti* üzerine Konuştu.

109. Sayı (Şubat-Mart 2022)

Öyküler: “Büyülü Geniş Açıklık” Hasibe Çerko, “Mütercimin Misafiri” Emin Gürdamur, “Zeigarnik” Müzeyyen Çelik, “Odam” Hâle Sert, “İlahi Proje” Zeynep Hicret, “Doğum Lekesi” Sema Bayar, “Mezarlıkta Kahvaltı” Derya Atsan, “Sığınık” Nagihan Şahin, “Bir Ayrılık Mektubu” Segâh Gümüş, “Perihan’a Gitmek” Soner Oğuz, “Şaşkın Bir Sakanın Hikâyesi” Selim Erdoğan, “Üşüyen Eller” Tacettin Şimşek, “Nuran Ne Kadar Çok Severmiş Beni” Ayşe Ünüvar, “Anne Dersleri” Mustafa Uçurum, “İkindi Güneşi” Ayşe Bağcivan, “Yeraltı” Kuddusi Demir, “Ölü Kuşlara Rağmen Garlar ve Mutluluklar” Muhammet Erdevir, “Çığlık’taki Muamma” Birgül Yangın Aslanoğlu, “Ben Derdimi Söylemem” Zübeyde Andıç, “Bedevi Ruh” Berna Atagün, “Ardıç Ağacı” Selam Maşlak, “Kırık Kalemler Dükkanı” Esra Türedi, “Tek Etek” Nurbanu İnan, “Adı Yaşamak” Fatma Ünsal.

Yazılar: “Benim Hikâyem” Yıldız Ramazanoğlu, “Bir Pazar Uykusuz” Mehmet Aycı, “2021 Öykü Hasılası” Ertan Örgen, “Varoluşçu edebiyat ve Çözümsüzlük (Aporia) Öyküleri Üzerine” Sercan Ceylan, “*Havuz Başı*’nda Hayalle Gerçek Arasında İsimsiz Biri ve Diğerleri” Orhan Aytuğ Tolu, “Gidilmemiş Yerlerin Türküsü” Rüveyda Durmaz Kılıç, “Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım” Hatice Bildirici, “Kurmacanın Doğasını Anlamak” Ali Necip Erdoğan, “Hiçbir Özelliği Olmayan Adamın Hikâyesi” Müzeyyen Çelik, “Müzeyyen Çelik’in Bütün Ağırlıkları Öyküden Yana / Grafen Bulut; Hüzün Yahuttan Kar Yağıyor Dağlara Kadar Bulut” Vural Kaya, “Gerçekten Gerçeği Yansıtmamaktadır” Mehtap Gül, “Taylar Güzel Kaval Çalar” Merve Özgenli Çelik, “Emirhan Yeniki’nin *Unutulmaz Dakikalar*’ı” Köksal Geçer.

Çeviri Öyküler: “Kâğıt Şehir” Qanağat Abilqayır/ Çeviren: Aşur Özdemir, “Yaşlı Kadın” İvan Sergeyeviç Turgenyev/ Çeviren: Ersin Çetinkaya-Shalala Ramazanova.

Söyleşi: Ruveyda Durmaz Kılıç, Necip Tosun ile *Gidilmemiş Yerlerin Türküsü* üzerine; Hatice Bildirici, Mustafa Çiftci ile *Kafa Uykusu*, *Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım* ve *Gönül Dağı* üzerine; Ali Necip Erdoğan, Mehmet Kahraman ile *Kurmacanın Doğası* üzerine konuştu.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

110. Sayı (Nisan-Mayıs 2022)

Öyküler: "Üzgün Balığı" Handan Acar Yıldız, "Yağmur Katili" Müzeyyen Çelik, "Babam Ne Zaman Öldü" Safiye Gölbaşı, "Rıza'nın Değili" Ali Necip Erdoğan, "Unutulma Hakkı" Mehmet Kahraman, "Güz Çiçeği" Zeynep Sati Yalçın, "Yerleşik" Nagihan Şahin, "Şehzadenin Bisikleti" Soner Oğuz, "Merdümgiriz" Selim Erdoğan, "Altında Çizgi Üstünde Fosfor" Muhammet Erdevir, "Emekli Öğretmenler Lokali" Kuddusi Demir, "Muhabbeti Mayalar Gibi" Meral Afacan Bayrak, "Kerzik" Birgül Yangın Aslanoğlu, "Bağ Bozumu" Zübeyde Andıç, "Pencereler" Esra Türedi, "Vaziyet ya da Çok Sesli Evraka" Ebubekir Yoldaş, "Çakı Çakmak Ustura Bıçak" Ayşe Bağcivan, "Şiva Gelecek" Hatice İbiş, "Güneş Öpmüş Saçlarını" Erva Kara, "Ekşi Mesele" Fatma Nur Uysal Pınar, "Gece/ Aşk Çemberi/ Derin Uyurlar" Arzu Özdemir, "Gönüldü/ Baharda Açan Çiçek" Mustafa Uçurum, "Gar/ip/lik" Tacettin Şimşek, "Kişilik" Hayati Özgür, "Kutsanmış" Birgül Temur.

Yazılar: "Benim Öyküm" Mehmet Kahraman, "Benim Kırk Adım Var" Mehmet Aycı, "Kadınlığın Tüm Mevsimleri" Muhammet Erdevir, "Günbatımına Övgüler" Rüveyda Durmaz.

Söyleşi: Rüveyda Durmaz Kılıç, Hasibe Çerko ile *Günbatımına Övgü* üzerine; Kâmil Karapınar, Segâh Gümüş'le *Dört Mevsim Gazozu* üzerine; Şeyma Subaşı, Osman Cihangir ile öyküleri üzerine konuştu.

Çeviri Öyküler: "Babamın Günlüğü" Mihail Andreyeviç Osorgin/ Çeviren: Dr. Nuray Dönmez, "Merdan'ın Yumruğu" Nergize Esed/ Çeviren: Emine Bakar.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

111. Sayı (Haziran-Temmuz 2022)

Öyküler: "Tokatçı" Mihriban İnan Karatepe, "Öyle Bir Masal Buldum Öyle Bir Masal Buldum" Emin Gürdamur, "Birben Ailesi ve Ufak Tefek Yanlış Anlaşılmalar" Müzeyyen Çelik, "Kuş Soluğu" Zeynep Sati Yalçın,

"Şehrengiz" Selim Erdoğan, "Bak Aklımın Perdesine" Safiye Gölbaşı, "Serçe" Hâle Sert, "Her Şey Yerli Yerinde" Mustafa Uçurum, "Zevahir" Soner Oğuz, "Bir Sepet Hayal" Recep Seyhan, "Kırık" Nagihan Şahin, "Kuşlar Pıtraklar ve Tıraş Sandığı" Zübeyde Andıç, "Kürt Paltolu Maradona" Nadir Aşçı, "Vapurlar, Filler ve Necdetler" Caner Çaylak, "Yük" Esra Türedi, "Dipsiz Kuyu" Nurbanu İnan, "Küçücük Yorgunluk" Fatma Ünsal, "Bulut Yedekleme" Ayşe Ovalı, "Çocuk" Berna Atagün, "Kervandan Kalan" Mehmet Baynal, "Tığ" Fatma Nur Uysal Pınar, "Ev Sahibi" Elif İlhan Yücer, "Sadece Birkaç Saniye" Zeynep Sayman,

Yazılar: "Tasavvufla Gerçeklik Arasında Aykut Ertuğrul Öyküleri" Ertan Örgen, "Yenimahalle-Yenişehir" Mehmet Aycı, "İlk Öykülerin Söylediği" Mehmet Narlı, "Bozdünya Hakkında" Rüveyda Durmaz Kılıç, "Fragmanlar" Banu Altınova, "*Kehribar Geçidi*'nde Zamana Uyumak ve Uyanmak" Zeynep Sati Yalçın.

Çeviri Öyküler: "Son Hayatta Kalan" Abbas Marûfî/ Çeviren: Yasemin Gholamrahmani, "Köpek / Dilenci" İ. S. Turgenyev/ Çeviren: Ersin Çetinkaya, Shalala Ramazanova.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

112. Sayı (Ağustos-Eylül 2022)

Öyküler: "Gutenberg Dünyasında Bir Muhterem" Soner Oğuz, "Fer Şey Yorulur" Hüseyin Ahmet Çelik, "Yeniden Başlamak" Mehmet Kahraman, "Yurt Yılanı" Müzeyyen Çelik, "Görünür Gibi Değil" Mazlum Dirican, "Acıdan Kalma uyuşukluk Üzerine Edilebilecek Lafların Toplamı" Zübeyde Andıç, "Hepimizin Ölüsü" Nagihan Şahin, "Boncuklar, Adımlar ve Ekmek Kırıntıları" Özay Erdem, "Open Tea" Mustafa Uçurum, "Bir Ayrılık, Bir Yoksulluk, Bir Ölüm" Ahmet Topbaş, "Azize'nin Baharla İmtihanı" Meral Afacan Bayrak, "Renk ve Etki" Ethem Erdoğan, "Süveyda" Esra Türedi, "Bir Hikâye" Nurbanu İnan, "Bir İki Üç" Fatma Nur Uysal Pınar, "Vicdan" Ayşe Ovalı, "Uçurtmalar ve Uçurumlar" Zeynep Odabaş, "Bîbaht / Dünya Gailesi / Akraba Dayanışması(!) / Bekâra Kolay / Ateş" Türkan Bayrakçı, "Raşel" Turhan Yıldırım, "Kumları Yutarken Yaşıyordunuz 'Metafiziğin Değil Gözyaşların Sorgusu'" Feyza Ay, "Kılıçlar Gibi Dünyayı" Ayşe Atila.

Yazılar: "Anlatma İhtiyacı" Gökhan Özcan, "Mustafa Kutlu Metinlerinde Zaman Kavramı" Zeynep Reyhan Taşçılar, "Sen Kaç Köşeli Yıldızsın" Mehmet Aycı, "İsmiyle Müsemma Bir Kitap: *Kör Pencereler*" Ayşegül Özdoğan, "Dünya Atı Hakkında" Rüveyda Durmaz Kılıç.

Çeviri öykü: "Mesut Bir Kadın" Bozorg Alevî/Çeviren: Yasamin Gholamrahmani.

Söyleşi: Rüveyda Durmaz Kılıç, Ayşegül Genç ile *Dünya Atı* üzerine konuştu.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

113. Sayı (Ekim-Kasım 2022)

Öyküler: "Gergedan" Mukadder Gemici, "Yılan Yurdu" Müzeyyen Çelik, "Geç Gelen Aydınlanma Hissinin Dayanılmaz Hafifliği" Zübeyde Andıç, "Tekerrür Kıraathanesi" Soner Oğuz, "Ölü" Bahtiyar Aslan, "Kiklos" Nagihan Şahin, "Mücella'nın Türkiye'si" Nadir Aşçı, "İmsak Vakti" Caner Çaylak, "Aramızdaki Karşı" Muhammet Erdevir, "Miyase Çıkmazı" Fatma Nur Uysal Pınar, "Kirazın Gölgesinde" Selma Maşlak, "Tarumar" Hatice İbiş, "Sarfınazar" Nurbanu İnan, "İlenç" Fatma Ünsal, "Çizik Plak / Her Yer Ankara / Tekrar Tekrar / Üç Saniye" Mustafa Uçurum, "Bay F." Melek Tosun, "Uzatmalı Şüphe" Fatma İçyer, "Susunca Geçiyor" Hüseyin Hakan, "10 Saniye" Hande İkbal, "Açık Ders" İbrahim Varelci, "Dünya Ağrısı" Ekrem Saltık.

Yazılar: "Benim Öyküm" Naime Erkovan, "O Kadar Sade Her Şey" Mehmet Aycı, "Huzursuz Kalp Sendromu" Özlem Güner, "Kör Yarış" Türkan Bayrakçı, "Ölümlünün Yaşam Fragmanları" Selma Maşlak, "Günümüz Tatar Öyküsü" Alfina Sibgatullina.

Çeviri Öyküler: "Zehirlenmiş On Yedi İngiliz Adam" Gabriel Garcia Marquez/Çeviren: Mine Yazıcı, "Benim Küçük Kalbim" Nâdir İbrâhimî/ Çeviren: Yasamin Gholamrahmani.

Söyleşi: Rüveyda Durmaz Kılıç, Naime Erkovan'la *Ve Şehre Bir Flanör Gelir* üzerine; Şeyma Subaşı, Merve Özgenli Çelik ile *Huzursuz Kalp Sendromu* üzerine konuştu.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

114. Sayı (Aralık 2022-Ocak 2023)

Öyküler: "Bayburtlu Sosyalist Nizamullah Yoldaş" Müzeyyen Çelik, "Ana Dilinde Yalnızlık Çekenlere Türkçe Ağıt" Zübeyde Andıç, "Yumru" Soner Oğuz, "Mercedes" Nadir Aşçı, "Yalancı Dünya Gibi Yalancısın" Selvigül Kandoğmuş Şahin, "Cemo'nun Dağı Ünleyişidir" Kuddusi Demir, "Kanama" Ethem Erdoğan, "Hâkim Bey" Ayşe Bağcivan, "Necdet'in

Şiirdeki Yeri" Ayşe Atila, "Koleksiyoncu" Esra Kılıç Türedi, "Sağ Omuzdaki Melek" Ayşe Ovalı, "Endişeli Bilgeler Çağı" Hüseyin Hakan, "Ruhun Kuzey Cephesi" Fatma Nur Uysal Pınar, "Bir Buket Kırmızı Gül" Murat Yurdakul, "Unutulan" Özlem Demirkan, "Diploma" Nuri Hatem Ercan, "Yalnız Bir Ramazan Akşamı" Züleyha Merve Kurt, "Yarına Geç Kalmış Yabancı" Tolga Alver, "Çocuk" Esra Öncel.

Yazı: "Öyküde İroni: Kaçak İtiraf" Ertan Örgen, "Öykünün Ontolojisi" Ali Necip Erdoğan, "Benim Baş Ağrılarım" Mehmet Aycı, "Sorulardan Poetikaya-Cevaplardan Anlamlandırmaya: Kurmaca Kimden Yana" Ali Necip Erdoğan, "Korkuluğun Düşü" Sema Bayar, "*Kendimiz Hakkında Bazı Yalanlar* Üzerine" Zeynep Sayman, "Debbağ" Çağlar Sarıtaş.

Çeviri Öykü: "Emanet" Mehdi Azari/Çeviren: Dr. Roghayyeh Ghaffari.

Söyleşi: Rüveyda Durmaz Kılıç, Yıldız Ramazanoğlu ile *Cam Kenarı* Üzerine; Ali Necip Erdoğan, Abdullah Harmancı ile *Kurmaca Kimden Yana* üzerine, Çağlar Sarıtaş, Birgül Yangın Aslanoğlu ile *Debbağ* üzerine konuştu.

Fotoğraf Öykü: Selçuk Azmanoğlu'nun objektifinden.

POST ÖYKÜ

44. Sayı (Ocak-Şubat 2022)

Öyküler: "Rölyefteki Aslan" Handan Acar Yıldız, "Bir Parça Yaşam" Mustafa Aplay, "Karlı Bir Gece Vakti'nden" İsmail Özen, "Hermas'ın Kulesi" Alkan Kılıç, "Bozkırda Bir Obruk" Şeyda Başer Eroğlu, "Yarım Yazarlar Mezarlığı" Ali Işık, "Kırço" Hüseyin Rahmi Gürpınar.

Yazılar: "Bir Şey Hakkında Üç Şey" Mustafa Aplay, "Anlaşırsak Ben Yokum" Konuşanlar: Mahmut Sami Yıldız, M. Fatih Kutlubay, "Her Kahramanın Dili Kendincedir" Cemal Şakar, "İyi Tweet Atan Kötü Yazarlar vs Kötü Tweet Atan İyi Yazarlar" Mustafa Aplay, "Öykücüler Neden Öykücü Eleştirisi Yazar?" Abdullah Harmancı, "Hikâyesi Holden" Baran Güzel, "Dipnotlar / Moğolluklar" Aykut Ertuğrul, "Hikâyenin Kalbi: Atlara ve Uzaklara" Gülşen Funda, "1'e 10-Tomris Uyar" Tarık Tufan, Çilem Dilber, Erhan Genç, Çiyil Kurtuluş, Betül Nurata, İbrahim Aslaner, Ertuğrul Emin Akgün, Hasan Harmancı, Selim Bektaş. "İmgeler Sûretler" Ahmet Sarı, "Çevirmen Diyor ki" Ece Dillioğlu, "Çapraz Okumalar-Geçecek Zaman" Mustafa Çevikdoğan, "Asıl Anlatmak İstediği" Betül Sezgin, "Evvel Zaman" Ayşenur Önler, "Derinlerin Hikâyesi" Merve Uygun, "Öykünün de

Bir Matematiği Var" Mustafa Aplay, "Kayını Ben Öldürmedim" Mürüvvet Özpehlivan.

Çeviri öykü ve metinler: "Otobiyografi" Milorad Paviç/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Borges'in Gidişi" Milorad Paviç/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Kalemleri Bırak" Saki/ Çeviren: Esra Arı, "Sessizliği Yiyen Köpek" Isabel Mellado/ Çeviren: Serdar Çelik, "Kar" Aleksandr Tsıpkin/ Çeviren: Binazir Haşimzâde,

Söyleşiler: "Kayahan Yükseler ile Binazir Haşimzâde; Esra Özdemir Demirci ile Yelda Sözdemir konuştu.

45. Sayı (Mart-Nisan 2022)

Öyküler: "Kaybolan Yüzler" Mukadder Gemici, "Bir Tahammülün Öyküsü" Ersin Yılmaz, "İçdüğüm" Merve Uygun, "Kelimeler Kraliçesi" Hâle Sert "Nevâ" Ümit Köksal, "Odalarda" Ahmet Hakan Karataş, "İncili Salkım" Erva Kara, "Bir Garip Adam" Kenan Hulusi Koray

Çeviri Öykü ve metinler: "İhtiyar Şloyme" Isaac Babel/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Quaker" Isaac Babel/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Otobiyografi" Isaac Babel/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Yaratma ve Yeniden Yaratma" Northrop Frye/ Çeviren: Kemal Atakay,

Yazılar: "İmgeler Sûretler" Yıldız Ramazanoğlu, "Bir Şey Hakkında Üç Şey- Woyzeck" Mustafa Aplay, "Mitosun Babası" Engin Koca, "Don Quijote ve Oblomov Arasında İnsan" Hasan Atik, "Hasan Ali Kaldırım Sendromu ve Vasatın Egemenliği Üzerine" Mustafa Aplay, "Hikâyesi Livera" Kerem Işık, "Devriye Defteri Diyalog" Mustafa Aplay, "Hikâyenin Kalbi Ölümün Ağaçtan Olacak" Gülşen Funda, "1'e 10" Erendiz Atasü, Ahmet Melih Karauğuz, Aynur Dilber, Derya Atsan, Emin Gürdamur, Fatmanur Kaptanoğlu, İrem Uzunhasanoğlu, M. Özgür Mutlu, Ömer Çelik, Yakup Öztürk, "Anlaşırsak Ben Yokum"Konuşanlar: Mahmut Sami Yıldız, Kürşat Çelik "Çevirmen Diyor ki" Armağan Ekici, "Çapraz Okumalar-Kapanda Bir Hayal" Burcu Ünlü, "Öykünün Hinterlandı" Ali Yağan, "yıllar yıllar önce yıllar önce yıllar sonra" Betül Sezgin, "Baştan anlaşalım: Anlattıklarımın sonunda hiçbir şey iyi olmayacak." Hacer Selçuk, "Gerçeği. Yansıtmadığı. İddia. Edilmektedir" Mürüvvet Özpehlivan, "Bağır Bağır Bağır" Yelda Sözdemir

Söyleşi: "Fuat Sevimay ile Yelda Sözdemir konuştu.

46. Sayı (Mayıs-Haziran 2022)

Öyküler: "Kravat" Cemal Şakar, "Olay Yeri" Selma Aksoy Türköz, "Toprak Ana Kurt Baba" M. Fatih Kutlubay, "Beni Duymuyor" Betül Sezgin, "Yeryüzünün Lanetlileri" İsmail Isparta, "Deus Luden" Beyza Yıldız, "Red Kit'in Atı" Hüseyin Kılıç, "Silik Bir Gülümseme" Asil Çam, "Bilgin Otu" Murat Arslan, "Türkan Hanım" Nurbanu İnan,

Çeviri öykü ve metinler: "Elektrik" Yevgeniy Zamyatin/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "İvanlar" Yevgeniy Zamyatin/ Çeviren: Binazir Haşimzâde, "Atlantik'i Aşan Mektuplar" Milyenko Yergoviç - Semezdin Mehmedinoviç/ Çeviren: Sanela Crnovrşanin-Huriç, "Mühür" Celâl Hosrovşahi/ Çeviren: Celâl Hosrovşahi, Onat Kutlar, Handan Yalvaç

Yazılar: "İmgeler Sûretler" Onur Çalı, "Bir Şey Hakkında Üç Şey-Madame Butterfly" Mustafa Aplay, "Bilinmeyen Bağlar, Olağanüstü Miraslar, Fantastik Kehanetler ve Gerçekler" Merve Uygun, "Yaratıcılığın Karanlık Tarafı: Daimonik Deneyim" Hacer Selçuk, "HikâyesiPetroleus" Liman Mehmetcihat, "Dipnotlar / Moğolluklar" Aykut Ertuğrul, "Başka Sözlük" Hale Sert, "Hikâyenin Kalbi Benimle Başlamadı, Benimle Bitmeyecek" Gülşen Funda, "Devriye Defteri" Mustafa Aplay, "1'e 10-Nezihe Meriç" Fuat Sevimay, Gökhan Yılmaz, Sadık Yalsızuçanlar, Bülent Ayyıldız, Gamze Güller, Yasemin Karahüseyin, Tuna Yukay, Güray Süngü, M. Fatih Kutlubay, "Çevirmen Diyor ki" Zeynep Ekşi Özel "Çapraz Okumalar-Tavana Bak" Firdevs Ev, "Atlar Dörtnala Koşarsa" Beyza Yıldız, "Aydınlıkta Saklanamayan Kusurlar" Ali Yağan, "Bir Kayıp Rıhtım Heyulası" Burak Genç, "Bağırda Tüten" Betül Sezgin.

Söyleşi: "Hakan Şarkdemir ile *Mükemmel Boşluk* sergisi üzerine; Naime Erkovan ile Gülşen Funda *Ve Şehre Bir Flanör Gelir* üzerine konuştu.

47. Sayı (Temmuz Ağustos 2022)

Öyküler: "Kızıl Orman" Alkan Kılıç, "Fanila" Merve Uygun, "Ağlara Takılan Bir Anı" Beyza Yıldız, "Ben de Seninle Gelebilir miyim?" Bartu Çay, "Kör Savaşçı" Aslan Kuliyev/Aktaran: İmdat Avşar, "Küçük Bahaneler" Terane Vahid/Aktaran: İmdat Avşar, "52. Gün" Asil Çam, "Peri Katı" Ahmet Tarık Tekoğul, "Kavanoz" Hüseyin Kılıç, "İnsanlı Bebek" Burak Genç, "Bugün Günlerden Ne?" M. Enes Anlamaz, "Kentin Ortasında Bir An" Cahit Zarifoğlu

Yazılar: "İmgeler Sûretler" Elif Genç, "Bir Şey Hakkında Üç Şey- Eppur si muove" Mustafa Aplay, "Metnin Arzu Nesnesi" Merve Uygun, "Hibrit

Anlatılara Doğru: Mit-Fantastik İlişkisi" Gönül Yonar, "Geçmiş Anlatılar ve Olaylar Edebiyatçıyı Nasıl Etkiler?" M. Fatih Kutlubay, "Kahramanlar Çağının Sonu mu?" Mukadder Gemici "Günümüz Özbek Öyküsüne Çevreci Bir Bakış" Hâle Sert, "Hikâyesi OyunBu" Emre Baykal, "Başka Sözlük" Hâle Sert, "Hikâyenin Kalbi Siz Büyüyün Kan Kuşları Siz Büyüyün" Gülşen Funda, "Devriye Defteri Ritim" Mustafa Aplay, "1'e 10 - Hulki Aktunç" Hüseyin Ahmet Çelik, Ali Işık, Nisan Erdem, Silvan Alpoğuz, İsmail Isparta, Mehmet Fırat Pürselim, Ayşegül Genç, Cihan Aktaş, Osman Cihangir, "Çevirmen Diyor ki" Begüm Kovulmaz "Çapraz Okumalar İns - Cahit Zarifoğlu" Mustafa Aplay, Gülşen funda, "Hızır'la Üç Gün: Dün Bugün Yarın" Hacer Selçuk, "Ucubeler Sirki" Ali Yağan, "Evin En Güzel Perdesinin Açıldığı Sabahlar" Bartu Çay, "Bir Duvarın İki Yanına, İçe ve Dışa Öyküler" Merve Uygun, "Arka Bahçe" Betül Sezgin

Söyleşi: Gülşen Funda Saba Jaferi ile konuştu.

48. Sayı (Eylül-Ekim 2022)

Öyküler: "Şakaklarımdaki Lavanta Kokusu" Elif Genç "Sorry Sir" Merve Uygun "Belki de Cennet" Bartu Çay, "Berehut'un Aynası" Şeyma Samur, "Nedamet ve Kan" Alkan Kılıç, "Keşif Gezisi" Ahmet Tarık Tekoğul, "Apartmansal Çelişkiler" Zeynep Şule Kaya, "Sigortasız ve Genellikle Uykusuz" Murat Arslan

Çeviri öykü ve metinler: "Mezarcı" Däwren Quwat/ Çeviren: Aşur Özdemir, "Tanrı Evi" Roza Muqanova/ Çeviren: Aşur Özdemir

Yazılar: "Hikâye-Anlatmak-Yazmak" Necip Tosun, "Bir Şey Hakkında Üç Şey-Dino Buzzati" Mustafa Aplay, "Dipnotlar / Moğolluklar" Aykut Ertuğrul, "Başka Sözlük" Hâle Sert, "İmgeler Sûretler" Elif Hümeyra Aydın, "1'e 10" Rasim Özdenören, Mukadder Gemici, Mustafa Çiftçi, Naime Erkovan, Abdullah Harmancı, İsmail Özen, Kamil Yeşil, Mahmut Coşkun, M. Fatih Kutlubay, Yıldız Ramazanoğlu, "Çevirmen Diyor ki" Mehmet Emin Özcan, "Çapraz Okumalar Ölümlünün Yaşam Fragmanları" Asil Çam, "Siyah Molilerin Ölmeye Hakkı Olmalı" Ali Yağan, "Buzdan Bir Kandille Metne Sınır Çizerken" Feyza Ay, "Aşk ve Ölüm, Hayat ve Ebedilik" Büşra Coşkun, "Anlatıcının Gür Sesi" Beyza Yıldız.

Dosya: (Oyun) "Bir kez daha: Perde!" Gökdemir İhsan, **"**Kurmaca: Ölümün Gölgesinde Oyun Oynamak" Emin Gürdamur, **"**Kurmaca "Oyun"unda Okurun Rolü" Sercan Ceylan **"**Oyunun Sanatı, Sanatın Oyunu: Güzellik ve Esrar" Beyza Yıldız **"**Dil * Oyun * Metafor" Büşra

Coşkun, **“**Yeni Edebiyat: Dijital Oyunlar” Selim Bektaş**, “**Oyunun İade-i İtibarı” Peyami Safa Gülay,

Söyleşi: Kayra ile Bartu Çay, Mustafa Aplay konuştu, Mürüvvet Özpehlivan ile Yelda Sözdemir konuştu.

49. Sayı (Kasım Aralık 2022)

Öyküler: “Ketçap ve Makarna” Güzide Ertürk “Erbörü” Merve Uygun, “Yıkım” Ersin Yılmaz, “Balıkadam” Serhat Kıran, “Bir İp İzleği” Veysel Altuntaş “Çok Kere Ölmek” Fatma Ünsal, “İç imdeki Ölü Kuşlar” Murat Yurdakul “Sen de Ölüsün Maruf” Yasin Taçar, “Aileden Biri” Yücel Balku

Yazılar: “Epifani-Aydınlanma Ânı-Tecelli” Necip Tosun, “Gerçeğe Sadece Gerçeğe Gömülmüşlük” Cemal Şakar, “Bir Şey Hakkında Üç Şey-Yücel Balku” Mustafa Aplay, “Hikâyesi Ova” Abdullah Ezik “Dipnotlar / Moğolluklar” Aykut Ertuğrul, “Başka Sözlük” Hâle Sert, “İmgeler Sûretler” Sadık Yalsızuçanlar, “Hikâyenin Kalbi Kan Kendini Aldatmaz” Gülşen Funda, “1’e 10” Yaşar Kemal, Akif Hasan Kaya, Alkan Kılıç, Emre Şahin, Güray Süngü, Hâle Sert, Harun Candan, Neslihan Önderoğlu, Safiye Gölbaşı, Yavuz Ekinci, “Çevirmen Diyor ki” Dilek Başak, “Çapraz Okumalar Sükût Ayyuka Çıkar -Yücel Balku” Mustafa Aplay, Gülşen Funda, “Nefesini Tut Balina” Bartu Çay, “Sular Durulmadan Önce” Büşra Coşkun, “İksir mi Yoksa İlkâh mı?” Ali Yağan, “Huzursuz Renk” Betül Sezgin.

Dosya: (Edebiyat ve Oyun) “Edebiyatı Değilleyen Oyunlar” Bülent Ayyıldız, **“**Bir Oyuncu Olarak Rüya Kâşifi” Merve Uygun, **“**Taklit, Temsil, Rol” Burak Genç **“**Kolezyum’dan Pubg’ye: Oynamanın Anatomisi” Bartu Çay **“**Bir Oyun Biçimi Olarak Erginlenme Törenleri -Ad Verme ve Sünnet” Betül Sezgin **“**Saklambaç, Öykü ve Namaz: Oyunsal Karakterin Özündeki Ritim” Mustafa Aplay

Söyleşi: Umberto Eco ile Harvey Blume; Günay Çetao ile Yelda Sözdemir konuştu.

MAHALLE MEKTEBİ

63. Sayı (Ocak Şubat 2022)

Öyküler: “Ayaküstü On Dakika” Mehmet Kahraman, “Doğum Günü” Ali ışık, “Ben Hiç Manolya Görmedim” Zeynep Sayman, “Ateş Düştüğü Yeri (mi) Yakar” Abdullah İpek, “Koloni Evliliği” Özay Erdem, “Yolveren Hazretleri” Elif İlhan Yücer, “Dağlara Yürüyerek Gidelim” Eşe Özbek Demircan, “Hasta” Abdullah Kahhar

Şiirler: "Serenad" Hüseyin Akın, "Babil ve Yurtsuz Köleler" Kenan Çağan, "Kampana" Mehmet Büyükkol, "Şerpa" Yunus Emre Altuntaş, "Dağlar Geyik ve Pınar" Ömer Yalçınova, "İnmiyor Sesime Hiçbir Kuş Artık" Mehmet Uğurlu, "İtici Kuvvet" Ali Tacar, "Halka, Arz" Samet Cengiz, "Uzak, Fakat Neden?" Ömer Korkmaz,

Çeviri Şiirler: "Hücremin Duvarları Yok" Mahmut Derviş/ Çeviren: Cuma Tanık, "Camdaki Balık" Robert Bly/ Çeviren: Arif Demirci, "Nehre Düşen Çisenti" İbrahim Jabin/ Çeviren Ökkeş Hengil

Yazılar: "Silah" Fikret Uslucan, "Mabedler, Müminler ve Tanrılar Üzerine: Üçüncü Fasıl" Adem Üstün Çatalbaş, "Ne Kadar da Zor, Bir Kelime dahi Söylemek Şair Thomas Bernhard Üzerine" Bayram Zıvalı-Belkıs Kılıç, "İvan İlyiç'in Uşağı Gerasim" Kenan Yusuf, "*Çavdar Tarlasında Çocuklar* Kitabı Üzerine" Ali Tacar, "Abdurrahman Abi ya da Abduramanâbi" Fikret Uslucan, "Yakın Okumalar" Mehtap Gül, Nilay Erik, Merve Can, Esra Özdemir Demirci, Bugün Olmasa da Yarın *Muteber Günler*" Muhammet Erdevir, "Yazma Eyleminin Diğer Adı: *Deli Cesareti*" Mehtap Gül, "İpek Gömleği Yamalamak" Kemal S. Sayar, "Afganistan: Ümmet Coğrafyamızın Eski Ama Taze Yarası" Halime Yavuz, "Düşünceyi Hareket Ettiren Görüntüler ya da Bir İmge Olarak *Bergman Adası*" Merve Özaltun

Söyleşi: Mehmet Uğurlu ile şiir ve edebiyat üzerine Abdullah Harmancı ve Selver Yavuz konuştu.

64. Sayı (Mart-Nisan 2022)

Öyküler: "Yol Boyu" Zeynep Sayman, "Allah Bahtından Güldürsün" Mehtap Gül, "Radyocu Nagfel" Fatma Nur Uysal Pınar, "Dinmeyen Cızırtı" Hatice İbiş, "Mantı" Süleyman Arif Yıldız, "Alnımın Ortasında" Melek Tosun,

Çeviri öykü: "Dehşet" Abdullah Kahhar/ Çeviren: Hamza Öztürkçü

Şiirler: "Dede Kokusu" Mehmet Uğurlu, "Yıllar Sonra" Ömer Yalçınova, "Geleceğin Payı" Ali Karahan, "Kavalın Kınından Çekilmesi" Hüseyin Dikmen, "Otopsi Bekleyen Gül" Kemal S. Sayar, "O Adamın Haşir Neşir Şehriyle Mücadelesi" M. Burak Çelik, "Balıklar Yüzerler" Ali Tacar, "Parlak Ekran Gözleri" Abit Çelik, "Aydınlığa Kurşun" Uğur Ataş, "Eller ve Gökler" Selver Yavuz,

Çeviri şiir: "Montserrat-Çehov'un Lahanaları" Robert Bly/ Çeviren: Arif Demirci

Çeviri metin: "Savaş(ta) Olan Bir Dünyada Yazmanın Geleceği" Stefan Zweig/ Çeviren: Beyza Şen

Yazılar: "Şirin Gün" Abdullah Harmancı, "*Gömleği Yalnız*'da Metinlerarası İlişkiler, Eleştirel Söylem ve İroni" Hilmi Uçan, "Şevket Bulut'un *Halo Mecit'in Firarı* ve *Mert Düşman* Adlı Hikâyeleri Üzerine" Yavuz Selim Uğurlu, "İnka Umranındaki Serancamıma Dairdir: Birinci Fasıl" Adem Üstün Çatalbaş, "Dünyaca Ünlü Türk Fizikçi: Hüseyin Cavid Erginsoy" Ali Tacar, "Tanımlamanın Zorluğu" Emine Genç, "Bonkör Dünya" Şeyma Yılmaz Cebeci, "Bir Yolculuk: İran Notları I" Ayşe Yalçın, "Yakın Okumalar" Şeyma Subaşı, Merve Çakır, Vildan Sert, "Kurmacanın Doğasına Dair" Mehtap Gül, "Çok Katılımlı Bir Koro *Korkunç Beyaz* Öyküler" Gülay Leylek, "Soru İşaretleri ile Söyleşi" Kemal S. Sayar, "Yaşama ve İzlenilmesi İçin Toplanmış Görüntülere Kişisel Bir Not: Gökyüzüne Baktığımızda Ne Görüyoruz?" Merve Özaltun

Söyleşi: Masahiro Morioka ile *Acısız Medeniyet üzerine* Ali Tacar ve Beyza Şen konuştu.

65. Sayı (Mayıs-Haziran 2022)

Öyküler: "Bir Umut" Mehmet Kahraman, "Nar da Çatlar" Mehtap Gül, "Rutin" Abdullah İpek, "Tribündeki Mecnun" Özay Erdem, "Horoz Raziye" Nilüfer Ateş, "Koku Kaybı" Fatma Nur Uysal Pınar, "Peri" Esra Türedi, "Sadakat" Nurgazy Kyrgyzbaev.

Şiirler: "Kiracı" Hüseyin Akın, "Uzun Hikâye" Burhan Sakallı, "Yol Güzellemesi" Mustafa Uçurum, "Meşgul" Ömer Yalçınova, "Hava Parası Değil Yılgın Bir Adamın Son Günü" Kemal S. Sayar, "Mart Yağmuru" Ali Tacar, "Topuklu ve Sivri" Muhammed Hikmet, "Mesaiye Kalanlar Derneği" Abit Çelik, "Kıyıdan" Cihad Demir,

Çeviri şiir: "Günah Neden Kıvılcımın" Robert Bly/ Çeviren: Arif Demirci

Yazılar: "Güven Toplumu Hakkında" Mustafa Atikebaş, "Şehirde Yaşamak mı, Şehri Yaşamak mı? Yahut Bütün Soruların Cevabı Olarak Şehir" Şaban Sağlık, "'İş' Veriyoruz da, Peki 'Aşk' Ne Olacak?" Dursun Ali Tökel, "Materyalist Şiddet yahut Kendine Akarak Boğulmak Üzerine" Seyfullah Akkuzu, "Ben Kimim, Öyleyse Kimin Ötekisiyim?" Uğur Cumaoğlu, "Cem Karaca: Anadolu Rock ya da Bir Ömür" Ali Tacar, "Siyah, Kırmızı, Beyaz" Kefayatullah Bakhtyar, "Viyana'ya Mektup" Bayram Zıvalı- Belkıs Kılıç, "Etrakın Latin Amerika Diyarındaki Serencamına Dair" Üstün Çatalbaş, "Mekanın Tasavvuru: Turgut Cansever'le Zamanın Mimarisi" Elif Can,

"Meselin Meselesi" Yasin Onat, "İran Notları II" Ayşe Yalçın, "Yakın Okumalar" Merve Koçban, Şeyda Başer Eroğlu, "Doğu Dolaylarında Bir Medeniyet Tasviri" Kemal S. Sayar, "Siyer-i Nebi'ye İlk Adım: Peygamber Efendimiz" Halime Yavuz, "Şair ve Gecekuşu ya da Üzüntüyle Yaşamak" Mustafa Uçurum, "iki Farklı Bakış Arasında Özgün Bakışı Keşfedecek Olan Seyirci'ye: Petite Maman" Merve Özaltun

Söyleşi: İsmail Özen ile *Karlı Bir Gece Vakti* üzerine Fatih Cihat Büyükmatür konuştu.

66. Sayı (Temmuz-Ağustos 2022)

Öyküler: "Kökler" Zeynep Sayman, "Kızımız" Nilay Erik, "Ses" Özay Erdem, "Elim Elin Olsun mu?" Hatice İbiş, "Çift Kanatlı Böcek" Melek Tosun, "Yüzleşme" Esra Türedi, "Taş, Otuz, Makas" Fatma Ünsal

Şiirler: "Sait'e Göklü Veda" Hüseyin Akın, "Giderken Kalıyorsam" Mustafa Uçurum, "Sözün Bittiği Yerdeyiz" Zeki Altın, "Meğer Alevler İlk Bizim Evi Sarmamış" Kemal S. Sayar, "Ah Kavmimi Kendime Mal Ederek" Ali Tacar, "Denizden Yorgun Dönen" Abit Çelik, "Bak Buradayız" Yasin Onat

Çeviri şiirler: "Bir Kez Daha" Mahmut Derviş/ Çeviren: Cuma Tanık, "Öykücünün Yolu" Robert Bly/ Çeviren: Arif Demirci, "Mirabeau Köprüsü" Guillaume Apollinaire/ Çeviren: Makbule Nur Ayan, "Doğuda" Georg Trakl/ Çeviren: Bayram Zıvalı-Belkıs Kılıç

Yazılar: "Edebiyat, Şehir ve Bu Unsurların İlişki Biçimleri Hakkında" Mustafa Karaosmanoğlu, "21. Yüzyılda Sinema ve Oyun" Uğur Akça, "Şehrin Şifasına Kaç Mekân Okunur?" Elif Can, "Heidegger'de Dasein Kavramı" Ali Tacar, "Yoksulluk Hiyerarşiktir" Hüseyin Hakan, "Samsun'a Vâfi Cemal Saf" Şahin Köktürk, "Belleğin Yüzü" Tuğba Yaşar, "İnka Ümranındaki Serencamımın Hikayatıdır-İkinci Fasıl" Adem Üstün Çatalbaş, "Yersiz Yurtsuz" Sümeyye Çiftçi, "Şiirin Hakikati Üzerine" Yasin Onat, "Yakın Okumalar" Bayram Zıvalı, "Görünmeyenin Ardına Düşmek-Aynalı Baba ile Raci Romanındaki Fantastik Motifler" Zeynep Odabaş, "Dicle'de Çoğalan Çığlıklar, Balıklar ve Enbeduanna" Mehtap Gül, Çırak Yazmak İstiyor Usta Konuşmak" Elif Özkarakaya, "Eğitilmiş İnsanın İmali ve Günümüz Eğitim Anlayışı Üzerine Deneme" Nuh Muaz Kapan, "İçkin Tecrübenin Mecburi İfadesini Anlamak: İki Şafak Arasında" Merve Özaltun

Söyleşi: Teysir Halef ile *Darwin'in Serçeleri* üzerine Ökkeş hengil, Ahmet

Dağ ile "Transhümanizm meselesi ve bu mevzuyla bağlantılı olarak güncel ve toplumsal konular üzerine Nuh Muaz Kapan konuştu.

67. Sayı (Eylül-Ekim 2022)

Öyküler: "Bir Zamanlar Perihan" Hüseyin Ahmet Çelik, "Feyza'nın Elleri" Abdullah Yıldırım, "Ses-sizlik" Fatma Nur Uysal Pınar, "Korkma Geçecek" Hüseyin Hakan, "Düğüm" Galip Çağ, "Kör Kuyu" Rümeysa Oğuz, "Ağrılı ve Yavaş Bir Ölüm" Metin Çalı, "Alo" Mehmet Kahraman,

Şiirler: "Kaç Kişi Kaldık?" Mustafa Ruhi Şirin, "Fotoğrafa Bakma Sanatı" Mustafa Köneçoğlu, "Dertliler İçin Dörtlükler" Feyyaz Kandemir, "İ Dentu Besam Muço" Ali Tacar, "İlaveten Ümran" Kemal S. Sayar, "Dağınık Bir Gün" Mehmet Akif Öztürk,

Çeviri şiir: "Sihirle Gece" Lorne Dee Cervantes/ Çeviren: Arif Demirci

Yazılar: "Mahrum Kalmanın Özgürlüğü yahut Özgürlüğün Mahkûmiyeti" Seyfullah Akkuzu, "Tevhîdü'l-Ulûm Evvela Nerede Lüzum?" Ali Topaç, "Ölüme Ne Uzak Ne Yakın?" İbrahim Nacak, "Ruh ve Misal" Tuğba Yaşar, "Büyük Mağlup: Martin Heidegger" Ali Tacar, Sevgili Arsız Ölüm" Hüseyin Hakan, "Ömrümün Bereketi" Hatice Filiz Çelik, "Mabedler, Müminler ve Tanrılar Üzerine: Üçüncü Fasıl" Adem Üstün Çatalbaş, "Yakın Okumalar" Süleyman Arif Yıldız, Dilara Ayşe Akdeniz, "*Kör Yarış*'taki Merhamet" Safiye Gölbaşı, " 'Ellerin Elime Değdiği Zaman'da olanlar" Zübeyde Andıç, "Daha da Fazla Azlık" Sümeyra Çiftçi, "Fragman ve Gerçekler" Şeyma Samur, "Mezheplere Göre Kirazın Tadı" Sümeyye Çiftçi

Çeviri metin: "Bildiğimiz Hâliyle Bilinç Bilimi Açıklayamaz Ama Devrim Yaklaşıyor" Philip Goff/ Çeviren: Gülsüm Esen, "Elias Canetti Biyografisi" Çeviren: Belkıs Kılıç-Bayram Zıvalı,

Söyleşi: Bryan Turner ile Küreselleşme üzerine Zeynep Arslan; Süleyman Arif Yıldız ile *Kör Yarış* üzerine Safiye Gölbaşı konuştu.

68. Sayı (Kasım-Aralık 2022)

Öyküler: "Kalbin Krizi" Sadık Yalsızuçanlar, "Beklemek" Abdullah İpek, "Onun Yerine" Fatma Nur Uysal Pınar, "Misafir" Esra Kılıç Türedi, "Dökme Kurşun" Hatice Cenkış Becerik, "Yoğurt" Hande İkbal, "Azizim" Hatice İbiş

Çeviri öykü: "Uzaklardaki Gönül Gölgesi" Kaçkar Norkabil/ Çeviren: Hamza Öztürkçü

Şiirler: "Yüz Körlüğü" Mustafa Köneçoğlu, "Serçe Yılların Tarihi" Mustafa Ruhi Şirin, "Bir İnsan Mümkündür" Yunus Emre Altuntaş, "Bir Noktadan Sonra" Ali Karahan, "Gücendik Güceneceğimiz Kadar" Kemal S. Sayar, "Kimsenin Hiçbir Şeyi Bilmediği Multipl Miyelon" Zeki Altın, "Bir Şeyin Atlasında Dikildiğimdir Yanıma" Ali Tacar, "Gözü Kara" Samed Cengiz, "On Bin Yenilgi" Cihad Demir

Yazılar: "Alegorik Anlatım / Dostoyevski'nin Hayvanları" Hilmi Uçan, "O Öyle Demek olsaydı" Hüseyin Hakan, "Şehri Koşarak Güzelleştirenler" Elif Can, "Harvey ve Modern Dünya" Ali Tacar, Eşref-i Mahlukattı İnsan, Bugünlerde Neoliberal Modern Yapay Zekâ" Seyfullah Akkuzu, "Medeniyetler Çatışması / Uzlaşması" Mahmut Celal Özmen, "Dalgınlığın Derinliği ve Diğer Meseleler" Abdullah Kasay, "Maya Medeniyeti: Müstevlilerin Tarumar Eylediği Bir Ümranın İzinde" Adem Üstün Çatalbaş, "Daha Yolumuz Var – Avrupa Notları I" Burcu Uzun, "Arthur Schnitzler Biyografisi" Belkıs Kılıç-Bayram Zıvalı, "Yakın Okumalar" Ali Necip Erdoğan, Yunus Emre Altuntaş, Nesibe Şahin, Emine Esra Erdem, "Keşif Bedeli" Mustafa Uçurum, "Bir Buhar, Bir Mucit, İki Yazar" Sümeyye Çiftçi, "Bir Kapıdan Gireceksin: Herhangi Bir Film Üzerine Denemeler" Merve Onay.

Söyleşi: Fatih Özkafa ile hat sanatı üzerine Mehmet Kahraman ile U. Kubilay Dündar konuştu.

AÇIKKARA

Mehmet Pektaş

Açıkkara, yola çıkarken belirlediği ilkelerden sapmadan yayın hayatına devam ediyor. Aylık olarak e-dergi formatında yayımlanan dergi, mizah ve hiciv içerikli eserlere yer veriyor. Bir mizah dergisi olmasına rağmen Açıkkara'nın tek amacı her ne şekilde olursa olsun insanları güldürmekten ibaret değil. Geleneğimizin güldürürken düşündüren, tebessümün arkasında irfanî bir derinlik taşıyan mizah anlayışı Açıkkara sayfalarında kendisini hissettiriyor. Bu yönüyle yaşayan tek mizahi edebiyat dergisi olma özelliğini sürdürüyor. Her sayısına aramızdan ayrılan bir mizah ustasının şiirini alan dergi, köklü bir geleneğin ürünü olduğunu gösteriyor.

Açıkkara, mizahın ciddi ve zor bir iş olduğunun bilinciyle edebi çizgiden sapmadan yoluna devam ediyor. Küfürle edebiyatın yan yana getirilerek mizah olarak sunulmasına karşı olan dergi, bu yönüyle benzerlerinden ayrılıyor. Dergide yayımlanacak eserlerde temiz bir dil ve ahlakî içerik aranıyor. Dünyaya insani ve İslamî bir pencereden bakmayı kendisine şiar edinerek toplum hayatında yaşanan çarpıklıklara, kültürel ve sosyal yozlaşmaya dikkat çekiyor.

Açıkkara, 2022 Haziran sayısını (52. sayı) "Koronavirüs Özel Sayısı" olarak yayımladı. Salgının dalgalı bir seyir izleyip tekrar tekrar yükselişine geçmesi üzerine birkaç defa yayını ertelenen özel sayı ile pek çok kalem erbabı bir araya geldi. Bu yıl içerisinde yayımlanan sayılarda Tacettin Şimşek, Halit Yıldırım, Mehmet Pektaş ve Zekeriya Çakabey'in mizahi hikâyeleri dikkat çekti. Tacettin Şimşek, hikâyelerinde edebî malzemeyi mizahi bir kıvama getirirken, Mehmet Pektaş, KPSS'nin iptal edilmesi, elektrik kesintileri, uluslararası siyasi gelişmeler gibi güncel konuları hikâyeleştirmeyi tercih etti. Halit Yıldırım, kitaba da ismini veren Küfeci İrfânî karakterinin ağzından yeni hikâyeler anlatmaya devam etti. Hikâyelerde Anadolu insanın trajikomik hâlleri dile getirildi. Zekeriya Çakabey, hem gülümseten hem de yaşanmışlık hissi veren hikâyeler yazdı. Salman Kapanoğlu ise her biri birer fıkra tadında olan anılarıyla öne çıktı. M. Nihat Malkoç, Hacı Musa Tuncer, Nurgül Kaynar Yüce, Leyla Yıldırım, Kadir Köse, Mehmet Baş ve Tayyib Atmaca'nın şiirleri ile Ercan Sağlam ve Mehmet Osmanoğlu'nun modern atışması ilgi gördü.

Açıkkara, 2022 yılında e-dergiciliği bir adım da ileri taşıyarak dört e-kitap yayımladı: Tacettin Şimşek, "Nedim Kimden Kaçıyor?"; Halit Yıldırım, "İrfanî'nin Küfesi"; Mehmet Pektaş, "Avanaklar Kahvesi"; Tayyib Atmaca, "Üçübirarada" Dergi hem bütün sayılarını hem de e-kitapları internet sitesi üzerinden (www.acikkara.com) okuyucuların istifadesine sunuyor.

OCAK 2022-47. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Boyu Boyuna, Mehmet Pektaş-Tatil Hayallerine Çığ Düştü, Zekeriya Çakabey-İkindiye Kadar Burada mısınız?, Halit Yıldırım-Saman Değil Irı

Şiir: Neyzen Tevfik-Anladın mı?, Mustafa Sade-Neyzence, M. Nihat Malkoç-Gördüklerimiz, Mevlüt Yavuz-Hâkim Bey, Osman Gazi Turaç-Bakan'ım, Metin Mert-Kara Tahta, Ramazan Demirtaş-Vergi Reformu (Ekonomiye Çözüm-1), Kenan Yavuzarslan-Gel de Samsun Isınsın, Muhammet Baran Aslan-Sol Anahtarı, Yasin Şen-Göstergebilim, Ali Kemal Yiğit-Eşe Sitem (Elkızı), Fatih Kandemir-Cazgır

Anı: Salman Kapanoğlu Suç Kimde?-Yüz Elli Kelime-Kime Bakarlar?

Deneme: Mehmet Aluç- Çapraz Kurun Çapraz Bağları

ŞUBAT 2022-48. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek- 36 Çarpı 25 Eşittir 9**,** Mehmet Pektaş- Elektriği Mumla Aramak, Halit Yıldırım-Etlik Nerde?, Zekeriya Çakabey-Yaktın Beni Yabancı Dil

Şiir: Kaygusuz Abdal-Ben de Şu Dünyaya Geldim Geleli, İsmail Kutlu Özalp-Sanıyor, Fikret Görgün-Doktor Bey, Osman Selvizade-Hikâye-i Duz Alâ Lisân-ı Türkî, Sivaslı Âşık Abdullah-Kemal'im, Ali Kemal Yiğit-Bu da Palavra Martaval, Ramazan Demirtaş-Vergi Reformu (Ekonomiye Çözüm/2), Yasin Şen-Abıcanın Dilinden, Leyla Yıldırım (Leylican)-Bizim Öküz, Yaşar Özden-Bu Handa, M. Nihat Malkoç-Şehir Seni Neyleyeyim, Hanifi Yılmaz-Gıcık Bakışlar, Osman Gazi Turaç-Tuzlu Taşlama, Ali Parlak-Zamlar Muazzam

MART 2022-49. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Körling Seyircisi, Mehmet Pektaş-Putin Esas Duruşta, Hülya Tozlu-Kolonyalı Su, Halit Yıldırım-Ben Bu Eve Yakıştım, Yasin Şen-Hikâye-i Fındık (Bir Osmanlı Türkü Fındığı Anlatıyor)

Şiir: Âşık Şenlik-Sicilleme, Yaşar Özden-Çıksınlar, Kadir Köse-Zincirleme Fırsatçılar, Leyla Yıldırım (Leylican)-Cabbar Usta, Cahit Can-Köy Eski Köy Değil, Fatih Kandemir-Kızı Oynatmaz, M. Nihat Malkoç-Ahvâl-i Beyan, Ali Kemal Yiğit-Edeceksin Edene, Ramazan Demirtaş-Güvenme Çakma Dayıya, Dursun Yeşil-Gör Hele, Mehmet Baş-Eşekname, Osman Gazi Turaç-Ne Ararsan Var Sende

Anı: Salman Kapanoğlu-Kadına Uzanan El, Zekeriya Çakabey-Ne Dedi?

NİSAN 2022-50. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Nazım'ın Kırkıncı Aşkı, Halit Yıldırım-Muhtar Bekir, Mehmet Pektaş-Zammı Kim Yaptı?, Zekeriya Çakabey-Muhterem

Şiir: Şair Eşref Rüya-(Muhammes), M. Nihat Malkoç-Ramazan'da Kapalıyız, Metin Mert-Eşekli Öykü(nme), Mustafa Doğan-Defolu Taşıma, Salih Özel (Enverî)-Ayu Gördüm Emice, Kadir Köse-Yetkili Bey'im, İzzet Gayretli-İlan Veriyorum, Hacı Musa Tuncer-Beklenen Mektup, Osman Gazi Turaç- Cevaplanan Mektup

Deneme: Yörükzade Hikmet Özdemir-A'dan Z'ye Nasıl Geldik?

MAYIS 2022-51. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Kurabiyeyle Terapi, Halit Yıldırım-Demirgırat, Mehmet Pektaş-Şaka Değilmiş, Zekeriya Çakabey-Niye Çıkmaz Bu Meret?

Şiir: Abdurrahim Karakoç-Anadolu, Kadir Köse-İroni, Nurgül Kaynar Yüce-Emmoğlu, M. Nihat Malkoç-Neler Oldu?, Hacı Musa Tuncer-Ehdiyarlıg Pruvası, Erol Koca-Yıllardan Sonra, Haşim Kalender-Kimin Oyunu, Leyla Yıldırım (Leylican)-Muhtar Emmi, Mehmet Baş-Boyanamazsın, Osman Gazi Turaç-Âşık Kemalî ile Âşık Recebî Kapışması

Deneme: Halil Manuş-Bir Hıyar Aranıyor, Mehmet Aluç-Olmasını İsterdim ama Hiç Olmadı/2

Anı: Salman Kapanoğlu-Evlilikte Adalet, Acilde Acele, Tahlil, İtin Üşümesi

HAZİRAN 2022-52. SAYI KORANAVİRÜS ÖZEL SAYISI

Hikâye: Halit Yıldırım-Teyo Pehlivan ile Seyyar Tayyar, Mehmet Pektaş-Bill Mikroçipi Kime Takacak?

Şiir: M. Fatih Köksal-Tehzil-i Gazel-i Nedîm Der-Hakk-ı Korona, Öcal Oğuz-Korona, Ömer Demirbağ-Gazel, Cemal Divani-Korkuttun Korona, Ozan Yılmaz-Gazel-i İsâle-i Kolonyâ-yı Hoş-bûy u Ferah-rûy Berây-ı

İzâle-i Koronâ-yı Bed-hûy u Terah-Cûy, Âşık Feymani-Korona Destanı, Laedri-Yanasan Korona, Ozan Yılmaz-Korona Gazeli-Sanal Ders Gazeli, Lütfü Kılıç-Corona Virüs, Mehmet Kurtoğlu-Corona, Kenan Erdoğan-Yoruldum, Mehmet Mumcu-Virüs-i Muazzamaya Murabba-i Terbiye, Ozan Kolbaş-Gazel Der-Vasf-ı Evrâs-ı Covid-19, Murat Kaan Büyükservi-Gazel Beray-ı Virûs-i Korona, Tunay Özer-Korona Günleri: Mask ve Hüzün, Gül Ahmet Yiğit-Korona, Hakan Özçelik /Gazeller, Halil Karaca-Dua (Bir Umre Dönüşü)-Elhamdülillah, Kadir Köse-Koronayı Gördün mü?, Ömür Ceylan-Der-Medh-i Dilber-i Koronâ-Nâm-ı Menhûs Bâ-Zebân-ı Şâ'ir-i Hâne-Mahbûs, H. Musa Tuncer-Korona Virüs, Cahit Can-Korona Destanı, Mehmet Hartlap-Korona, Qarasoylu-Korona, Mehmet Tıraş-Korona, M. Nihat Malkoç-Korona Mesnevisi, Mehmet Demirel-Korona, Ramazan Demirtaş-Korona ile Hasbihal, Yaşar Gören-Korona, Kadir Köse-Korona Sonrası Dileğim, Ali Parlak-Dua, Mehmet Kındap-Kör Ana (Korona), Ali Atar-Korona Diyor ki,Mustafa Kutlu-Allah Belani Versun, Cemil Ekber-Özünü Gözle, Hakan Özçelik-Gazel Der-Vasf-ı Evrâs-ı Covid-19, Bayram Durbilmez (Ozantürk)-Korona Cinasları, Ömer Ekinci Micingirt-Görevlidir Korona, Ercan Sağlam-Korona Günlerinde Ev Hali, M. Maruf Özülkü-Hele Konuş Korona, Nuri Kahraman-Korona da Ne ki? Batı Hep Vardı, Hakan Özçelik-Mesnevi-yi Covid 19 vü Manzara-yı Ahvâl-i Umûmî, Fatih Kandemir (Âşık Kemahlı)-Korona, Âşık Eyyubî-Korona, Battal Aydın-Fahrettin Abi, Tekirli Ozan-Virüs, Laedri-Anan Ölsün a Korona, Dursun Yeşil-Sen Neymişsin be Korona!, Üzeyir Aslan-Korona, Melahat Özçoban-Korona, Caner Işık-Korona Günlüğü, İsmet Taşyürek-Korona, Hilmi Kınalı-Pandemi Korona, Harika Ufuk-Kovit On Dokuz, Âşık Kâzım Virüszede-Gözün Kör Olsun Korona, Erol Koca-Korona, Hasan Ahmet-Korona I-II-Solon'a-Ah Korona Ah, Talip Kazgı-Hey Korona, Yasin Şen-Koronaya Dörtlükler, Gazel Der Vasf-ı Korona, Haşim Kalender-Korona, Kemal Bal-Virüsal Enfekte Şiir, Ali Rıza Navruz-Def Ol Git Diyorum, Mehmet Ömer Kazancı-Vaktinde Geldin Korona, Tuncay Doğan-Korona Virüs, Kazım Avcı-Get Korona, Mustafa Doğan-İyi mi?, Ekrem Gül (Kul Garip)-Koronaya Sebep, Rıdvan Yıldız-Korona Günlükleri, Servet Yüksel-Virüsname, Sebahattin Karadaş-Korona, Cemal Divani-Yetiş, Erol Koca-Karantina, Tayyib Atmaca-Korana, Tacettin Şimşek-Korona Destanı

Deneme: Tacettin Şimşek-Vay Korona!, İsa Çolaker-Korona Dersleri, Mehmet Atilla Maraş-Teatral Bir Mizah Denemesi, Niyazi Karabulut-Korona Diyalogları, Gökçe Kılıç-Kıyamet (mi) Geliyor, Sultan Kara-Kuş Olup Uçmak, Yörükzade Hikmet Özdemir-Covid 19'dan Mesaj Var, Erdal Noyan-Koronayı İplemeyenler, Mehmet Güneş-Koronalı Atasözleri, Metin Özarslan-Korona Virüsünün Türk Şiirine Yansımaları Üzerine

TEMMUZ 2022-53. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Hem Filozof Hem Patron, Halit Yıldırım-Tayyib Efendi'nin Nüfus Kâğıdı, Mehmet Pektaş-Kordonu Kesilmeden Konuşan Bebek, Zekeriya Çakabey-Holta Finiş

Şiir: Huzurî-Destan, M. Nihat Malkoç-Görmedim, Leyla Yıldırım (Leylican)-Haksız Hıdır, Maruf Özülkü-Batman'da Kaldırımlar, Ali Kemal Yiğit-Gerek Yok, Fatih Kandemir-İstida, Hikmet Özdemir-Hayyamca İyilikler, Celil Çınkır (Delibal)-Sahibinden Kelepir, Nuri Kahraman-65 Yaş Şiiri, Kadir Köse-Efemine Yiğit, Hakan İlhan-Aşk Hicviyesi, Hacı Musa Tuncer-Beklenen Mektup/iki, Osman Gazi Turaç-Cevaplanan Mektup/iki

AĞUSTOS 2022-54. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Köpek Gibi Sevmek, Mehmet Pektaş-Soruları Kim Çaldı?, Halit Yıldırım-Büstümü Gaptırmam, Zekeriya Çakabey-Ücreti Neyse Verelim Doktor

Şiir: Âşık Sümmânî-Fare, Âşık Feryâdî-Öküz, M. Nihat Malkoç-Ne Hâle Geldik, Celil Çınkır (Delibal)-Heyy Dedim Aklım Sıra, Memik Kömekçi-Bayıldım, Yasin Şen-Fındık Manileri/bir, Kadir Köse-Ula Şero, Fatih Kandemir-Ey Biber, Hacı Musa Tuncer-Beklenen Mektup/üç (Anlatın Hele), Osman Gazi Turaç-Cevaplanan Mektup/üç (Çek Git)

Anı: Salman Kapanoğlu-Elinizin Hamuruyla, Diyet Karpuz, Üç Aşağı Beş Yukarı

EYLÜL 2022-55. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Aslı Nerede Kerem Orada, Halit Yıldırım-Şoför Şero, Mehmet Pektaş-Yeni Atanan Öğretmenin İlk Dersi, Şakir Şükür-Bizim Mahalleye Üniversite Açılıyor, Zekeriya Çakabey-Hocadaki Dilemma

Şiir: Reyhanî-Para, Hacı Musa Tuncer-Ahir Zaman, Erol Boyunduruk-Doktor Bey, Cevat Akkanat-Cuma Tebriği, Azade Turab-Firik Emmolu, Kenan Yavuzarslan-Putin'e Döndü, Erdoğan Öner (Vakâri)-Hınzır, Yasin Şen-Fındık Manileri/iki

EKİM 2022-56. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Karizmam Yerle Bir, Halit Yıldırım-Su Kabağı, Mehmet Pektaş Alavere Dalavere

Şiir: Zülalî-Kara Eşek, Dertli-Kerem Sinek, Aslan Avşarbey (Mülkî)-Bildiğin Gibi Değil, Azade Turab-Satılık Broadway, Fikret Görgün-İnsanoğlu Çiğ Süt Emmiş, M. Nihat Malkoç-Hayat Buysa Üstü Kalsın, Zeynel Abidin Payas-Çebiş Meselesi, Mustafa İmir-Aramız Berbat, Hikmet Kızıl-Adını Vermek İstemediğim Şiirci İrfan, M. Hanifi Yılmaz-Bir Cacık Olmaz, Hacı Musa Tuncer-Allah Muhafaza, Erdoğan Öner-Tarla Yaş, Leyla Yıldırım (Leylican)-Hınıklı (Sümüklü), Köksal Cengiz (Niyazkâr)-Sahip Çık, Celil Çınkır (Delibal)-Herifin, Osman Gazi Turaç-Meşin Palto Mersiyesi, Ercan Sağlam-Kaçak Dövüş (Raunt 1)

KASIM 2022-57. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Şapka da Şapka?, Halit Yıldırım-Kayıp Mühür, Hikmet Kızıl-Bir Teselli Ver Muhittin Abi, Mehmet Pektaş-Sakar Şakir Geri Döndü

Şiir: Tahirî-Esnaf Destanı, Erdoğan Öner (Vakâri)-Var, M. Nihat Malkoç-Nasıl Seyrederim-Âşık Feymânî, Ali Kemal Yiğit-Atışma, Celil Çınkır (Delibal)-Pasaklı Herif, Nuri Kahraman-Medet-name, Mustafa İmir-İsimsiz Alıntı Müzmini, Sebahattin Karadaş-Eğri Tutan Oku Atar, Osman Tekerci-Göbeğim, Mehmet Osmanoğlu-Kaçak Dövüş (Raunt 2), Ercan Sağlam-Kaçak Dövüş (Raunt 2, Hasan Basri Meses-Diş Kirası, Hacı Musa Tuncer (Azâbî)-N'oluyor Gardaş

Anı: Salman Kapanoğlu-Tekerin Havası-Sebze Duası-İnsanlıktan Çıkmak-TV'de İlk

ARALIK 2022-58. SAYI

Hikâye: Tacettin Şimşek-Sıradaki Ezan Kimin İçin?, Mehmet Pektaş-Piyango Talihsizi, Hacı Musa Tuncer-Unçuluk Anşa ve Bedirik Hürü, Halit Yıldırım-Bir Ramık Bagaj

Şiir: Mehmet Akif Ersoy-Derviş Ahmed, Tayyib Atmaca-Telgraf, M. Nihat Malkoç-Serzeniş, Nurgül Kaynar Yüce-Eski Çamlar Bardak Oldu, Mehmet Baş-Horanta, Celil Çınkır (Delibal)-Topallayan Eşek Koşmaz Hayatta, Mustafa İmir-Okur, Ercan Sağlam-Kaçak Dövüş (Raunt 3), Mehmet Osmanoğlu-Kaçak Dövüş (Raunt 3), Ali Kemal Yiğit-Kadere Dava, Şamil Bozoklu, Osman Gazi Turaç-Halaskâr a Çağrı

Anı: Salman Kapanoğlu-Ödünç Ayak, Ziver Ver Ver/Bilal Al Al, Muhayyer Konser

BİR BELEDİYE KÜLTÜR HİZMETİ OLARAK ŞEHİR DEFTERİ DERGİSİ

Halit Yıldırım

2020 yılı Ocak ayında okurlarına merhaba diyen Şehir Defteri Dergisi, Çorum Belediyesi'nin bir kültür hizmeti olarak üç ayda bir okurlarıyla buluşmaya devam ediyor. Dergi bu güne kadar üçü özel sayı olmak üzere on üç sayı ile okurlarıyla buluştu.

Şehir Defteri Dergisi, bu kısa süre içinde alışılmış belediye dergilerinin dışında tamamen kültür ve edebiyat içeriğiyle adından bahsettiren ve hatta birçok belediyemize de öncülük eden bir dergi olmayı da başarmış durumda. Dergi sadece Çorum yerelinde değil, kadrosundaki ülkemizin her kuşaktan yazar-şair ve akademisyenlerinden oluşan pek çok değerli kalem ile ülke sathına hitap eden bir dergi konumunda. Dergide bu güne kadar 214 farklı kalem yazılarıyla yer aldı.

Derginin sahibi ve Çorum Belediye Başkanı Dr. Halil İbrahim Aşgın, derginin ilk sayısında "Kültür ve sanat eserlerini sadece tüketen değil, aynı zamanda üreten ve sunan bir şehir olduğumuzu göstermenin vakti geldi de geçiyor. Ömrümüzün nadide bir kesitini vakfettiğimiz şehrimiz için bir dergi çıkarma fikrini hayata geçirmiş olmaktan dolayı mutluyum." diyerek amacının belediyenin reklamı yapılmayan bir kültür ve sanat dergisi olacağını ifade ediyordu. Dr. Halil İbrahim Aşgın, 9. Sayının sunuş yazısında da; "Kültür-Sanat- edebiyat dergilerinin mâziyi bugüne, bu günü de âtiye taşıma gibi bir sorumluluğu olduğu kanaatindeyim. Bu saikle yayına hazırladığımız "Çorum Belediyesi Şehir Defteri" dergimizle şehrimiz ve ülkemizin kültür sanat hayatına kalıcı izler bırakmaya çalışıyoruz." İfadeleri ile derginin misyonunu özetliyordu.

Derginin Genel Yayın Yönetmeni ve Belediye Başkan Yardımcısı Turhan Candan da ilk sayıdaki takdim yazısında "Bu şehrin zaman, mekân ve insan aynasında neye tekabül ettiğini düşünmek ve bunları kayda geçmek adına bir gayrettir dergimiz." diyerek derginin çıkış amacını ve hedefini belirtiyordu.

Şehir Defteri gerçekten de toplamda çıkarmış olduğu on üç sayı ile amacından ve hedefinden sapmadan yoluna devam ediyor. Nilüfer Zontul AKTAŞ'ın deyimiyle "Rotası güzelliklere çevrili bir kaptanın seyir defteri

gibi bir dergi Şehir Defteri. Kültür ve sanatın işlendiği, söze dair nice güzelliğin, gönülce kalıcılık esasıyla yol alındığı latif bir gayret…"

"Şehir dergilerini çok değerli buluyorum. Şehrin aynası ve dışa açılan yüzü oluyor bu dergiler. Bir de ehil ellerde şekillenince; edebiyatın, sanatın, tarihin, sosyolojinin harmanlandığı bir hüviyette ulaşıyor dergi okurlarına." diyen Mustafa Uçurum da şunları söylemiş Şehir Defteri için. "İlk sayısı için dediğim; bir belediye dergisinden çok öte sözünü doğrulamaya devam ediyor dergi. Edebiyatı ciddiye alan bir özveri ile okuyuculara ulaşıyor Şehir Defteri."

Uçurum, bir başka yazısında ise "Hem çıkmış olduğu şehir olan Çorum'u her yönüyle sayfasına taşıyor dergi. Hem de şehir kavramını evrensel bir bakış açısı ile işleyen çalışmalara yer veriyor. Elbette bunların yanında kültür ve sanata dair yazılar da dergide oldukça geniş yer tutuyor." demekte.

Derginin içeriğini incelediğimizde sayfa düzeni açısından bir takım yeniliklere gidildiğini görüyoruz. Şehir ve Medeniyet, Şehir ve Tarih, Şehir ve Edebiyat, Şehir Kültür ve Sanat, Şehir ve İnsan, Şehrin Hafızası, Şehrin Musikisi, Şehir ve Kitap, Uzaklar gibi bölümlere ayrılan dergide bölümlerde yer alan yazılara uygun görseller de okuruna capcanlı bir dergi izlenimi veriyor. Dergiye fotoğraflarıyla canlılık katan fotoğraf sanatçıları ise Hasan Kahraman, Ayşe Çalışkan, Ömer Erdoğan, Ahmet Erdem, Cihan Karaca, Erdal Baykara, Enes Tekinasa, Abdullah Agâh Öncül ve Osman Keser…

Şehir Defteri dergisi bu güne kadar "Yunus Emre", "Mehmet Akif ve İstiklal Marşı" ve "Elvan Çelebi" hakkında arşivlik kıymette üç özel sayı çıkardı.

Yunus Emre ve Mehmet Akif özel sayılarında Mustafa Özçelik ağırlığı hissedilmekte. Her iki özel sayıda da Halit Yıldırım tarafından Mustafa Özçelik ile yapılan söyleşiler bu hususta dikkat çekici.

Yunus Emre özel sayısında, Prof. Dr. Suat Kıyak, Mustafa Özçelik, Zeynep Sati Yalçın, Ezgi Fatma Açıkgöz, Mustafa Işık, Mehmet Pektaş, Mehmet Tatlısu ve Ali Bal'ın Yunus Emre hakkında yazdıkları denemeleri ile yer alıyor. Bunun yanında Yunus'a ithafen yazılmış şiirler dikat çekici. Mustafa Özçelik, Şakir Kurtulmuş, Özcan Ünlü, Yaşar Bayar, İnci Okumuş, Mustafa Uçurum, Murat Ertaş, Tayyib Atmaca, Vildan Poyraz Coşkun, Halil Manuş, İlkay Coşkun, Nilüfer Zontul Aktaş, Levent Sarı ve Halit Yıldırım Yunus Emre'ye ithafen şiir yazan şairlerden.

"Mehmet Akif ve İstiklal Marşı" özel sayısında Ayşe Yaz'ın kaleminden Mehmet Akif ile ilgili kısa bir biyografi çalışması okuyoruz. Dr. Mahmut Şener de İstiklal Marşı'nın kabulünün tarihi arka planını yazmış. Bu özel sayıda dikkat çeken en önemli husus, İstiklal Marşının on kıtasının geniş bir açıklamasının on farklı yazar tarafından yapılması. İlk kıtadan son kıtaya kadar sırasıyla; Halit Yıldırım, Prof. Dr. Yavuz Bayram, Ethem Erdoğan, Prof. Dr. Suat Kıyak, Nuray Alper, Mustafa Uçurum, Murat Ertaş, Mehmet Pektaş, Zeynep Sati Yalçın ve Nihat Örs bu tahlilleri yapan yazarlarımızdan. Prof. Dr. Özer Şenödeyici de yazısında İstiklal Marşının genel bir izahını yapmış. Mehmet Okumuş İstiklal Marşı ve Akif bağlamında bir denemesi ile özel sayıya katkıda bulunan diğer bir yazarımız. Dr. Fazıl Özden'in İstiklal Marşında geçen bazı kelimelerle ilgili canlı sözlük çalışması da ilgi çekici bir yazı olmuş. Dergide İstiklal Marşı'nın farklı bestelerinin notaları bir kolaj hâlinde verilerek okura bir nostalji yaşatmış.

Elvan Çelebi özel sayısında ise Ahmet Biçer, Tarık Mennan Tüfekçi, Prof. Dr. Özer Şenödeyici, Prof. Dr. Bekir Biçer, Ethem Erkoç ve Nuran Hakyemez başta olmak üzere farklı kalemlerden Elven Çelebi ve belde hakkında önemli bilgiler yer almakta.

Genel olarak diğer sayılara göz attığımızda; Şehir ve Medeniyet bölümünde Prof. Dr. Alâeddin Karaca, Prof. Dr. Suat Kıyak, Mehmet Pektaş, Yaşar Bayar ve Erdal Şahin yazıları göze çarpıyor. Bu bölümde yazılan yazıların ortak paydası günümüz şehir anlayışı, medeniyetimizde şehir, bir beldeyi şehir yapan ortak değerler işlenmiş.

Şehir ve Tarih bölümünde ise Doç. Dr. Zekeriya Işık, Ali Alakoç, Doç. Dr. Özlem Sir Gavaz, Prof. Dr. Ebru Gökmeşe, Mürsel Sümer, Hasan Ali Kalaylıoğlu isimleri ile karşılaşıyoruz. Bu bölümdeki yazılar sadece Çorum özelinde değil genel hitap eden yazılarla zengin ve akademik düzeyde içeriklere sahip.

Şehrin Hafızası bölümünde ise Ethem Erkoç, Abdulkadir Ozulu, Bahri Güven, Can Yoksul, Muzaffer Gündoğar gibi isimler var. Bu bölümde şehrin unutulmaya yüz tutan olayları, sokakları tatlı bir hatıra olarak hem hafızalarda yeniden canlandırılmış hem de bunların kayda geçirilmesi hedeflenmiş.

Şehir Kültür ve Sanat bölümünde ise Ayşe Çalışkan, Erdal Şahin, Furkan Dilekçi, Mustafa Arıkıoğlu, Sümeyra Şengül, Nilüfer Aşkın, İbrahim Gösterir ve Hasan Korkmaz isimleri bulunmakta. Şehir kültürünü

oluşturan unsurlar ve bu unsurların yaşamasına gayret sanatçılar bu bölümün konu ve konukları arasında.

Derginin en kapsamlı bölümü olan Şehir ve Edebiyat bölümü başlı başına bir edebiyat dergisi misyonunu taşıyor. Prof. Dr. Özer Şenödeyici, Dr. Mehmet Güneş, Metin Demirci, Nuray Alper, Reşit Güngör Kalkan, Erhan Çamurcu, Murat Canbolat denemeleri ile öne çıkan isimler arasında. Bu bölümde Osman Çeviksoy, Ayşe Yaz, Gülçin Yağmur Akbulut, Ezgi Fatma Açıkgöz ve Mehtap Altan hikâyeleri ile yer alıyor. Şair kadrosu bir hayli geniş olan dergide Prof. Dr. Nurullah Genç, Cahit Koytak, Özcan Ünlü, Gökhan Akçiçek, Şakir Kurtulmuş, Mehmet Okumuş, Mustafa Uçurum, Kenan Yaşar, Tayyip Atmaca, İnci Okumuş, Rıfat Kurtoğlu, Hüseyin Kır, Ethem Erdoğan, Vedat Ünal, Canan Köksal, Halil Manuş, Songül Özel, Nilüfer Zontul Aktaş, Sevil Köse, Levent Sarı ve Halit Yıldırım isimleri ön plana çıkıyor. Fahri Tuna'yı da gezi notlarıyla bu bölümde görmekteyiz.

Şehir ve Kitap bölümünde İlkay Coşkun, Talip Koktaş, Mine Akdemir, Ethem Erdoğan, Dr. Emre Çağlar, Yaşar Uzun, Murat Soyak gibi isimleri kitap tanıtımları ile görüyoruz.

Şehir ve İnsan bölümünde ise Ahmet Sezgin, Halil Manuş, Halit Yıldırım, Dursun Boran gibi isimler, şehir ve ülkemiz kültürel hayatına katkıda bulunan isimleri konu eden yazılarıyla yer alıyor.

Şehir ve Musiki bölümünde ise kültürel hayatımızın vaz geçilmez unsuru olan hem musikimizi gündeme getirmeyi amaçlamış. Bu bölümde Selçuk Küpçük, Dr. Mehmet Güneş ve Halit Yıldırım'ın yazıları bulunmakta. Hatta 5. Sayıda TRT sanatçısı Adile Kurt Karatepe ile yapılmış önemli bir söyleşi var.

Derginin yayın kurulunda Mahmut Yabacıoğlu, Hasan Tomuk, Hüseyin Kır, Halit Yıldırım, Mehmet Okumuş ve Nilüfer Aşkın yer alıyor.

Şehir Defteri sadece basılı bir dergi değil, aynı zamanda bugüne kadar dergi yazarları ile şiir etkinlikleri de düzenlemekte. Şehir Defteri, bugüne kadar altı defa "Elvan Çelebi Şiir Akşamları" etkinliği düzenledi.

Dergi ülkemizin her köşesine basılı olarak gönderildiği gibi Belediyenin internet sitesinden tüm sayılara ulaşmak da mümkün.

Çocuk edebiyatı

Rukiye Oklan

ÇOCUK EDEBİYATI

Rukiye Oklan

2022 yılı, koronavirüs salgınının gölgesinden kurtulup güneşi görmeye başladığımız, yeniden yaşama sevinciyle dolduğumuz bir yıl oldu. Ev, iş, okul hayatlarımız ve diğer bütün sosyal ilişkilerimiz alışılagelen akışına kavuştu. Bilhassa aşının salgından koruyacağı inancı, bu normalleşme sürecine ciddi anlamda katkıda bulundu. Zaman zaman koronavirüsün yeni varyantları gündeme gelip endişeye sebep olduysa da artık "pandemi"nin bittiğine "endemi"ye geçişin başladığına inancımız kuvvetlendi. 2022'de normalleşen hayatın akışında, kültür-sanat hayatı ekonomik sebeplerle istenen canlılığına ulaşamasa da en azından salgının pençesinden kurtuldu. Yüz yüze toplantılar, söyleşiler, imza günleri, kitap fuarları hem sanatçıların hem de sanatseverlerin hasretle beklediği faaliyetlerdi.

2022 yılı kültür-sanat faaliyetlerini "çocuk edebiyatı" özelinde incelediğimizde, ülkemizdeki mevcut çocuk yayınları açısından önceki yıllara göre durgun bir yıl olduğu sonucuna varabiliriz. Baskı maliyetlerinin arttığı bir dönemde tamamı ya da en azından bir kısmı çizimli, özel tasarım, özel baskı ve özel kâğıt cinsi gerektiren çocuk kitabı üretmek elbette kolay değildi. Bu durum ne yazık ki alıcıya "pahalı kitap" olarak yansıdı. Ancak "çocuk eğitimi" deyince akan suların durduğu, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan ebeveyn tavrı burada da devreye girdi ve çocuk kitapları her şeye rağmen alıcısını buldu.

"Çocukluk dönemi" kesin olmamakla beraber 3-11 yaşlar olarak tanımlanmakta ve insan hayatının en önemli zaman dilimi olarak kabul edilmektedir. Öğrenmenin maddi boyutuna manevi boyutunun da eşlik ettiği, insan binasının fıtrat temeli üzerinde hızla inşa edildiği çok özel bir dönem. Bu dönemde edinilen iyi ya da kötü her duygu-davranış-bilgi insanın hayatı boyunca kullanacağı bir veri olarak kaydediliyor. Edip Cansever'in bir televizyon dizisi vesilesiyle yeniden hatırlanan, "Gökyüzü gibi bir şey bu çocukluk, hiçbir yere gitmiyor" dizesi de bu dönemin bütün bir hayata yansımasına vurgu yapıyor hiç şüphesiz.

Çocukluk bu kadar önemli ve hassasiyet gerektiren bir dönem olduğuna göre çocuklar için hazırlanan edebî eserler de aynı önem ve hassasiyetle yazılıp çizilmelidir. Eserlerin dili, üslubu, konusu ve çizimleri; ulaşılmak istenen yaş grubundaki çocukların gelişim düzeyiyle uyumlu olmalıdır. Kısa oluşu sebebiyle herkesin kolayca yazabileceğini sandığı çocuk kitapları aslında "az sözle çok şey söyleme" "güldürürken düşündürme" "meraktan çatlatma" gibi vasıflara sahip olmalıdır. Çünkü çocuklar az ve öz olanı, akıcı ve içten olanı, macerayı, bilinmeyeni bilmeyi, kaosu ve onu çözmeyi sever.

Henüz bazı akademik çevrelerde bir edebiyat türü olarak kabul görmese de "hazırlanan eserlerde yalınlık-duruluk-akıcılık-açıklık gibi edebiyatın inceliklerine en çok vakıf olunması gereken dönemin edebiyatıdır" diyebiliriz. Mustafa Ruhi Şirin, "Çocuğu, duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatı"[1] olarak tanımlar çocuk edebiyatını. Çocuk edebiyatı; çocuğun sahip olduğu fıtratı bozmadan, saflığı ve masumiyeti kaybetmeden, kendisine verilen inanma, düşünme, yapma potansiyelini zenginleştirerek büyüme sürecine destek olmak gibi bir gaye edinmiştir kendisine. Ama burada ince çizgi anlatıcının ona karşıdan sürekli komut veren, parmak sallayan, büyüklük tutkusuna kapılmış bir öğretici gibi değil; yanında, omuz omuza, diz dize, göz göze olabileceği bir dost, bir yaren gibi olmasıdır. Çocukla gülen, çocukla ağlayan, çocukla öğrenen yani çocukla hemhâl olmuş bir yürek...

Çocukluk dönemi için hazırlanan eserleri, kabul görmüş kesin bir yaş aralığı olmamakla beraber okul öncesi dönem (4-6 yaş) ve ilkokul düzeyi (8-9-10-11 yaş) olmak üzere iki başlıkta toplayabiliriz. Bir de çocukluktan ergenliğe geçiş dönemi olarak kabul edilen 11-13 yaş arası çocuk kitapları vardır ki bunlar da ilk gençlik dönemi kitapları olarak kategorize edilmektedir. Bu genel çerçeveye karşın her çocuğun özel olduğunu, gelişim aşamalarının aynı olmayacağını da asla unutmamak gerekir.

Bütün zorluklarına rağmen 2022 yılında okuruna "merhaba" diyen çocuk kitaplarını incelediğimizde genel olarak şu sonuçları çıkarabiliriz:

- "Hayat eve sığar" düsturuyla mecburen evlere kapandığımız dönemlerde bilinçli ailelerin ve öğretmenlerin yönlendirdiği çocuklar, okumaya daha çok zaman ayırdılar. Kitapla bağları kuvvetlendi. Okuma bilinci ve zevki edindiler. Bu da çocuk

1 Şirin, Mustafa, Çocuk Edebiyatı Kültürü / Okuma Alışkanlığı ve Medya Sarmalı, Kök Yayıncılık, Ankara, 2007.

kitaplarına talebi artırdı. 2022 kitap fuarlarında yetişkinden çok çocuk okur gördük. Bu, hem çocuk açısından hem eğitimciler açısından hem de ebeveynler açısından bir bilinçlenmenin, pandeminin bu anlamda bir kazancının işaretiydi aslında.

- Çocuk kitapları yazarları ve çizerleri için de bu mecburi eve kapanmalar bir tür eser üretme fırsatına dönüştü. 2022 yılı, pandemi döneminde hazırlanmış eserlerin tezgâhtan çıkıp okuyucusuyla buluştuğu bir yıldı diyebiliriz.
- Her yıl olduğu gibi 2022'de de çocuklar için masal, hikâye, roman, şiir ve deneme türünde eserler verildi. Bilhassa son yıllarda çocuk yayıncılığında teveccüh gören manzum nesir örneklerine 2022'de de rastlıyoruz. Çocuklarda yaratılıştan var olan ama kullanılmadığında kaybolan ritim duygusunu dolayısıyla müzik kulağını ve sanat zevkini desteklemeyi amaçlayan bu eserleri çok kıymetli buluyorum.
- Çocuk edebiyatı eserlerinde eskiye nazaran gerek yayıncı gerekse okuyucuların daha çok bilinçlendiği, daha nitelikli eserler üretildiği bir gerçek. Çocuk yazarlığı da çocuk kitabı çizerliği de çocuk yayını editörlüğü de alanına daha hâkim ve daha yetkin.
- Bilhassa değerler eğitimi konusunda üretilen bazı kitaplarda bu yıl da var olan bir eksiği dile getirmek gerekiyor. Çocukların hiçbir şey bilmediği ona bütün değerleri bizim öğretmemiz gerektiği yanılgısından hâlâ vazgeçilmedi. Bu yanılgı kitapları sıkıcı, dil zevkinden uzak, üsttenci bir üsluba sokuyor maalesef. Oysa tek yapılması gereken zaten bildiği, fıtratına kodlanmış değerleri çocuğa hatırlatmak. Bu, baştan kabul edilirse bu çocuk kitapları öğretmen öğrenci ilişkisinden kurtulmuş olacak.

Son olarak 2022 yılında basılan ve öne çıkarılması gerektiğini düşündüğüm bazı çocuk kitaplarını kısaca tanıtmak istiyorum.

BİZİM KERPETENCİBAŞI EMEKLİ OLUYOR, Yazan: Gökçe Özder, Resimleyen: Zeynep Begüm Şen

Renkli, canlı ve sevimli çizimleriyle daha ilk bakışta çocukları mest eden bu kitap, okul öncesi çocuklar kategorisinde ama her yaştan insanın okuyabileceği nefis bir hikâye. Gökçe Özder bu kitapta tam da bir çocuk kitabında olması gerektiği gibi gerçek dünyayla hayal dünyasının

arasındaki duvarları kaldırarak hayal gücünün özgürce hareket edebileceği bir alan açıyor ve çocukları kalbinin odalarında gezdiriyor. Duygularını tanıma ve olumsuz duygularla baş etme sürecinde çocuklara rehberlik edecek olan kitap, bir çocuğa bazı acıları zamana bırakmak gerektiğini, zamanın en iyi ilaç olduğunu büyük bir ustalıkla anlatıyor. Gökçe Özder zengin hayal dünyasıyla, çocuk kitapları yazarlığında parlak bir gelecek vadeden oldukça güçlü bir kalem.

BABAANNEM KİME BENZİYOR, Yazan-Resimleyen: Feridun Oral

Feridun Oral, kitaplarında gerek anlatımdaki ustalığı gerek muhteşem çizimleriyle bir çocuğu tam kalbinden yakalıyor. Okul öncesi dönem için hazırlanan bu kitap; kendisiyle oyunlar oynayan, hayvan taklitleri yaparak eğlendiren babaannesini çok seven Ali'nin "Babannem kime benziyor?" sorusu ile başlıyor. Bu soru ve soruya verilen cevaplar çocuklara yakınımızdaki insanlar, hayvanlar ve olaylar üzerine düşünmeyi, onları tanımayı ve anlamlandırmayı öğretiyor. Ama bu öğretmeyi öylesine esprili ve akıcı bir dille yapıyor ki çocuklar farkında olmadan, sıkılmadan, yorulmadan öğreniyorlar.

GÜZELLİK TACI, Yazan: Salim Keskingöz, Resimleyen: Özlem Korçak

Minik Popi ve arkadaşı Kırkayak Turti ormanda oyun oynarken çalıların arasında bir prenses tacı bulurlar. Tacın sahibini bulmak için bir güzellik yarışması düzenlemeye karar verirler. Bundan sonra olanlar çocukları "Güzellik nedir?" sorusu üzerinde düşünmeye davet ediyor. Yazar, farklılıkların bir üstünlük sebebi değil, bir zenginlik olduğunu eğlenceli bir dille ve sevimli çizgilerle anlatmış. Okul öncesi dönem için hazırlanmış bu güzel kitabın bitiş cümlesi de çok manidar. "Turti'nin kırk ayağı var, benimse dört. Ama ben ondan hızlı koşabiliyorum."

BÜYÜKBABAMIN KASKETİ, Yazan: Neşe Kınalı, Resimleyen: Shima Zaret

Öykünün kahramanı küçük kızın büyükbabası oldukça yaşlıdır ve alzheimerdır. Bir gün büyükbaba ölür ve torunu ölüm gerçeğiyle karşı karşıya kalır. Büyükbabasına karşı son derece şefkatli ve sevgi dolu olan bu güzel kalp, büyükbabasıyla biriktirdikleri hatıralardan destek alarak bu gerçeği kabullenir.

Okul öncesi dönem çocuklar için hazırlanmış bu kitap, çizimlerindeki sıcak renklerin de eşliğinde sevgi, merhamet, özlem dolu dünyasına çekiveriyor okuyucusunu. Ölüm, ayrılık, hastalık gibi kavramları anlamasında çocuklara yardımcı olabilecek bir eser.

BİR RÜYANIN İÇİNDEN KUDÜS, Yazan: Ayşe Gül Gürbüz, Resimleyen: Ümran Aşkın Aydın

Burak, annesi, babası, dedesi ve ninesi Miraç Kandili vesilesiyle Kudüs'e giderler. Kudüs'te bir karınca tarafından ayağından ısırılan Burak, canının acısıyla karınca yuvası başında uyuyakalır. Uyandığında kendini bir karınca yuvasının içinde, geniş bir karınca kolonisi arasında bulur. Yer yer komedi, yer yer heyecan, yer yer de hüzün dolu bu kitap Filistin davasını, işgali, zulmü bir çocuğun dünyasına bu kavramların hiçbirini kullanmadan "karınca" metaforu üzerinden anlatır. 8 yaş ve üzeri çocuklar için hazırlanan bu kitap, Ümran Aşkın Aydın'ın başarılı, karakteristik çizimleriyle çocukların beğenisine sunuluyor.

LO, Yazan: Şermin Yaşar, Resimleyen Mert Tugen

9 yaş ve üzeri için diyebileceğimiz bu kitap, anne babası mevsimlik işçi olarak çalışan bir çocuğun, henüz altı yaşındaki Yüksel'in hikâyesi. Yüksel'in hikâyesini okurken aslında hakları çiğnenen, yok sayılan bütün mazlum ve masum çocukların hikâyesini de okuyoruz. Mesela Yüksel'in adı bile yok sayılır, ona sürekli "Lo!" diye seslenirler. O da çaresiz kabul eder bu sıfatı. Okur, en büyük hayali okula gitmek olan Yüksel'in bu hayaline kavuşma macerasını zaman zaman gülerek zaman zaman hüzünlenerek takip eder.

Okuldan, okumaktan, sahip olduğu her şeyden sıkılan, şikâyet eden konforun tükettiği çocuklar için elindeki nimetin değerini fark etmelerine vesile olabilecek nitelikte çok güzel bir eser. Şermin Yaşar, her zamanki akıcı, eğlenceli ve içten anlatımıyla insanı sarıveriyor. Mert Tugen'in karikatüristik çizimleri de ona eşlik ediyor tabii.

KUŞ JOKEYLERİ, Yazan: Melih Tuğtağ, Resimleyen: Yasir Atiş

Maşuk, göç jokeyi ya da yırtıcı jokeyi olmayı hayal ederken hiç istemediği şehirli jokeyi olmuştur. Başta hiç istemese de şehirli jokeyliğinde oldukça başarılı olur ancak bir göç jokeyi ile arkadaşlık kurunca eski isteği depreşir. Göç jokeyi Lekşuk'la görev değişimi yapmaya karar verirler. Bundan sonra

da başlarına gelmedik iş kalmaz. En sonunda Maşuk çok başarılı bir kuş jokeyi olur. Çünkü efsane olmak için işini en iyi yapan olmak gerektiğini öğrenmiştir artık.

"Gerçeği Gıdıklayan Masallar" üst başlığıyla okuyucusuyla buluşan kitap 8 yaş ve üzeri çocuklara hitap etmektedir. Macera ve eğlence dolu içeriğiyle, akıcı dili ve zengin hayal gücüyle çocukların oldukça severek okuyacağı bir üslupla kaleme alınmış. Çocukların dünyasından seçilen kelimelerle örülen hikâye, kuş jokeylerine verilen isimlerle (Kaşuk, Leyşuk, Maşuk, Şakşuk, Şapşuk) de dikkat çekici bir hâl alıyor. Yasir Atiş'in sevimli çizimleri eşliğinde kendini tanımak, kendiyle barışık olmak, kahraman olmak, efsane olmak üzerine düşünmeye sevk eden harika bir kitap. Kitapta Mantıku't Tayr'dan esintiler aldım desem, abartmış olmam sanırım.

ZAMANIN ŞARKISI, Yazan Feyza Kartopu, Resimleyen: Hilal Dağ Avşar

Çocuklar için masal, hikâye, roman, şiir yazılır da deneme yazılmaz mı? Yazdığı masal ve çocuk romanları oldukça beğenilen Feyza Kartopu, güçlü kalemini bu kez çocuklara deneme türünde bir kitap yazmak için kullanıyor. Kurgusal olmadığı, bilgi vermeye dayandığı gerekçesiyle çocuk edebiyatında oldukça ihmal edilmiş bir tür olan deneme, aslında bir insanın öğrenmeyi en çok sevdiği, bilgiye âdeta aç olduğu bir dönem olan çocukluk döneminde daha da gereklidir. Mesele bilgi vermek değil, bilgiyi dozunda, tadında verebilmektir. Zamanın Şarkısı sıcacık, samimi anlatımıyla; başarılı dil ve üslubuyla ve insanı içine çekiveren sevimli çizimleriyle çocukları zamanda bir yolculuğa çıkarıyor. Zamanın şarkısı hiç bitmesin, dedirtiyor okuruna. Kitap; çocuklarımızın bilmediği, görmediği hatta artık pek de duymadığı güzel gelenek ve göreneklerimizi onlara tanıtmaya çalışıyor ve üzerine düşünmeye davet ediyor. Denemeler; sadaka taşları, diş kirası, masal anlatıcılığı, kuş sarayları, ağaç bayramları, ahiler, şivlilik, unutulan meslekler, Üsküdar'da Bir Attar Dükkânı, kapı tokmakları, İstanbul Ramazanları, açık hava sinemaları başlıkları üzerine yazılmış. Kitabın en can alıcı noktası da "Acil Eylem Planı" başlığı. Bu bölümde, kitap boyunca anlatılan bütün o eski gelenek ve göreneklerimizi bugüne nasıl taşıyabiliriz sorusuna cevap veriliyor. Geçmişten ilham alarak bugünü ve geleceği inşa etmek fikrinin hayata geçirilmesine hizmet eden her yaştan çocuğun okuyabileceği oldukça kıymetli bir çalışma.

GELECEĞE MEKTUP SERİSİ

Çocuk edebiyatında kurgusal metinler içinde çok sayıda biyografik roman bulunuyor. Devlet adamlarından, bilim adamlarına; sanatçılardan, sporculara kadar pek çok önemli isim çocukların dünyasına tanıtılıyor. Kişilikleri ve yaptıkları çalışmalarla örneklik teşkil etmesi umuluyor. Pek çok aynı ismi farklı yayınevleri farklı yazarların kalemiyle anlatıyor. Geleceğe Mektup Serisi bu anlamda bir ilki gerçekleştirerek ülkemize büyük hizmetlerde bulunmuş ama henüz çocukların dünyasına sokulamamış birçok güzel insanı bir çocuğun gözüyle tanıtıyor. Akıcı dili, eğlenceli kurgusuyla sıkmadan öğretme vasfını haiz bu kitaplar 9 yaş ve üzeri çocuklara hitap ediyor.

Bu seride kimler mi var?

Ayşe Şasa *(Çiçek Açan Mevsim)*, Yazan: Dilara Ayşe Akdeniz, Resimleyen: Bilal Karaca

Ayşe Hümeyra Ökten *(Medine'nin Gülü)*, Yazan: Vildan Sert, Resimleyen Hatice Gülhan Çay

Fethi Gemuhluoğlu *(Türkiye Kadar Bir Adam)* Yazan: Yunus Meşe, Resimleyen: Bilal Karaca

Cemil Meriç *(Gerçek Aydın)* Yazan: Esra Nar, Resimleyen: Bilal Karaca

Mustafa Asım Köksal *(Kalem Dostu)*, Yazan: Elif Eldemir, Çizen: Bilal Karaca

2023'te devamının geleceği müjdesini aldığımız seri kendi çocuklarımıza kendi kahramanlarımızı tanıttığı için takdiri ve teşekkürü hak ediyor.

folklor

Ahmet Şenol

HALK KÜLTÜR EVLERİ

Ahmet Şenol

Bir ülke insanlarının bilgi, deneyim ve görgü birikimi, o ülkenin gelişmişliğini kanıtlayan en önemli ayırt edici özelliktir. Ülkemize baktığımızda, kendi kültür birikimlerimizin ve bunların yaygınlaştırılmasının, yıllardır büyük bir sadakatle gündemde tutulduğunu görüyoruz. Diline ve kültür ürünlerine titizlikle önem veren ülkemiz aydınları, kendi kuşaklarından sonra gelen gençlere örnek olmuşlar, onlara yol göstermişlerdir.

Ülkemizde de, Halk kültürü Maziden Atiye taşınırken hep bir dinamik sürecin sağladığı değişim ve gelişimle birlikte varlığını sürdürmüştür. Kültürün bir ekin olduğunu düşünür ve *"Ne ekersen, onu biçersin"* atasözüyle değerlendirmeye çalışır isek, toplumların kendileri için ürettikleri halk kültürü ürünlerinde (*El sanatları*, *Halk Oyunları-Halk Müzikleri v.b.*) ve Etnografik malzemeler ile sportif faaliyetlerde ne kadar etkin olduklarını görürüz. Halklar, kültür ürünlerini; yaşadıkları çevre, toplum, coğrafya ve diğer etkenlerin de katılımıyla ortak bir kültür haline geldiğini, süreç içinde görürler. Bu bir gelişimdir. Bunlar birer zenginliktir.

Ülkemizde yetişen bu kültür değerlerini ve Etnografik malzemeleri yöremiz, ülkemiz ve dünya ülkeleri insanlarına tanıtmak, onlarla var olan sıcak dostlukları artırmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'de çağdaş kentin öteki kültürlere göre formatlanmasına en çarpıcı örneklerden birini de oyun ve spor alanları oluşturmaktadır. Türkiye'nin en fakir veya en küçük kentinin dahi, Belediye başkanının gururla anlatacağı icraatlarından birisi, ne kadar çok futbol, voleybol, basketbol, beyzbol veya golf sahası açtığı olmaktadır. Hiçbir seçmen, hiçbir veli veya hiç bir çocuk, Halk kültürü mirası olan çelik-çomak oyunu için de bir saha istiyorum dememektedir. Belediye başkanları da böyle bir ihtiyacı düşünmemektedir. Çünkü çelik çomak, taşrayı, ötekini anımsatmaktadır ve onun çağdaş kentte yeri yoktur. Beyzbol veya golf sopasının modern imgesi yanında çomak, çağdaş kentte hiç kimsenin tutmak istemediği çoban değneğini çağrıştırmaktadır.

Çağdaş kentin çocukları, geleneksel Türk çocuk oyunlarının oynandığı sokakları ve boş arsaları terk etmiştir. Bütün toplanma mekânları kapalıdır ve bu mekânların yazılı kuralları vardır. Parklar, spor sahaları, marketler, sinemalar hep ya tavanı ya duvarları ya da sınırları olan mekânlardır. Bu mekânların hiçbirisi, Türk Halk kültürü mirasının icra mekânları olarak tasarlanmamıştır.

Çağdaş kentin çocuk bahçeleri, «iki salıncak, bir kaydırak'tan ibaret olan ve sağında solunda "yasaktır" levhaları olan ve çocuklara adeta "gelmeyin" diyen mekânlara dönüşmüştür. Nitekim son yıllarda, çocuk bahçelerinden artık çocuk sesleri gelmiyor. Salıncaklar ve kaydıraklar artık kimsesiz. Çünkü çağdaş kentin çocukları yeni bir oyun alanı keşfetti: Elektronik alan. Bu yasaksız, uçsuz bucaksız, arkadaşsız sanal oyun alanında artık çocuklar, teknolojik üstünlük kurmuş ülkelerin ve kültürlerin penceresinden ve tabii oturdukları yerden dünyayı izliyorlar. Gelişme çağında olup koşması, terlemesi, enerji harcaması gereken çocuklar, daha 10-12 yaşlarında göbekli, hareketsiz ve daha da önemlisi yaşıtları içinde yaşam mücadelesi vermenin, yarışmanın, kazanmanın, dost edinmenin, düşman kazanmanın ilk provalarından mahrum bir şekilde büyüyorlar. Ama yerel kent yöneticileri henüz bu sosyal dönüşümü fark edemedikleri için, gelişmiş ülkelerde çocukları sokağa çekmek için kullanılan yöntemleri de bilmiyorlar. Kent yöneticileri pekâlâ somut olmayan kültürel mirası kullanarak çocukları sokaklara, park ve bahçelere yeniden çekebilirler. Bugünün çocuk bahçeleri ailenin bütün bireylerinin birlikte eğlenmelerine, sözlü kültür verimlerini genç ve gelecek kuşaklara aktarmalarına uygun bir şekilde "Halk Kültür evi - bahçe" olarak yeniden düzenlenmelidir.

Kültür endüstrisine dayalı olarak para getiren onlarca sektör, Türk Halk kültürü mirasını tanımadığı için, bu alandaki inanılmaz zenginliğin de farkında değildir.

Kültür eğitiminin ve kültürel tasarımların toplumun kültürel sürekliliği ve önceki kuşaklar tarafından kazanılan, kültürel deneyimlerin kuşaktan kuşağa aktarılması amacına yönelik olduğu kadar, ciddi bir ekonomik alan yarattığını artık görme zamanı gelmiştir.

Hedef; okuyan, düşünen ve üreten bireylerin oluşturduğu, çağdaş kültürel öğeleri algılayabilen, kendi gelenekleriyle ve Halk Kültürü değerleriyle tanışık ve barışık bir Topluma kavuşmak ve kültürel birikimimizi kitlelerle tanıştırıp, ulusal kültür içerisindeki yerimizi almalıyız.

Düşündüğümüz bir Halk Kültürü evinde, yerel yerleşim yerinin yapı zenginliği gözler önüne sergilenmelidir. Bunun için geleneksel bir maket evi uygulaması yapılıp, Halk Kültür evinde ürünler, (Kapı tokmakları, kilitler, tavan süslemeleri vb.) değerlendirilmelidir.

Halk Kültür evinde; "Kıl çadır, Maket Köy çeşmesi, Köy kuyusu, oluk, Kümes, Kunduracı, berber, terzi, demirci, bakırcı vb. zanaat ve meslek sahipleriyle ilgili birer oda, -Dibek taşı, geleneksel kültürümüzle ilgili araç ve gereçler, Düz dokuma ve yaygılar, minderler, yastıklar, perdeler, örtüler, Masa, sandalye, tabure, sedir, karyola, v.b. köy evlerindeki eşyalar, Mutfakta kullanılan bakır, ağaç, toprak kap kaçak, kaşık, kepçe, et kündesi, bıçak, satır vb.Kahve, çay, şerbet takımları, Ekmek yapımında kullanılan araç ve gereçler, Tartı âletleri, ölçekler, Aydınlanma araç ve gereçleri, Isınma araç ve gereçleri, Müzik âletleri, Dokuma tezgâhı çeşitleri, Dokumacılıkta kullanılan diğer araç ve gereçler, Çocuk oyuncakları, Gelin odası, Sünnet odası, Halk hekimliği ve veterinerliğiyle ilgili araç ve gereçler, Çobanlık, Terzilik, berberlik, marangozluk, demircilik, bakırcılık, ayakkabıcılık, urgancılık vb. zanaat ve mesleklerle ilgili araç ve gereçler, Ağaç, odun kesmede, kereste elde etmede kullanılan araçlar, At arabası, Karasaban, pulluk, orak, gosa (tırpan), Bahçe tarımıyla ilgili araç ve gereçler, Harman araç ve gereçleri, At, eşek takımları, nallama, tımar araçları, Bukaa (hayvanların ön ayaklarına takılan demir), Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkla ilgili araç ve gereçler, Kümes hayvanlarıyla ilgili araç ve gereçler, kıyafetler, takılar, Tahılları ölçmede kullanılan ölçekler, tartı âletleri, elekler, kalburlar, bulgur değirmeni yerleştirilmelidir.

Halk Kültürü Evi; Türkiye'de folklor mirası ve geleneksel kültürün korunması, yaşanması ve yayılması için yapılmış bir merkez olmalıdır. Tahsis edilecek bina; yerel planlarda kültür- kongre- turizm- rekreasyon bölgesi olarak tasarlanmalıdır ve yol kenarında olmalıdır.

Destek mahiyetindeki finansman kaynakları ile birlikte fizibilite etüdü tamamlanan Proje'nin, ilgili birimin Yatırım Programına alınması, genel bütçeden sağlanacak "geri dönüşsüz" destekler ile projelerin, yıllara sari kamu yatırım ödenekleri ve diğer destekler ile uygulama planına uygun bir biçimde zamanında tamamlanması sağlanmalı, yatırım ödeneklerinin zamanında tahsisi için önemli bir motivasyon, diğer kaynakların programlanan dönemde kesintisiz ve gecikmesiz olarak projeye aktarılmalıdır. Proje'nin tadilat ve inşaat aşaması tamamlandıktan sonra; Etnografik, Halk Kültürü evi malzemeleri ile halkbilimi kaynakları (Kitap, doküman dergi vd.); kişilerin, vakıfların, derneklerin bağışları daha organize bir biçimde yapılmalıdır.

Tarihi bir perspektif ile planlanacak Halk Kültürü Evi; Halk bilimi ortak yaşamla yaratılan, şekillenen, sürekli değişen/gelişen ancak en küçük yerleşimden en büyük yerleşim yerine kadar tarihi bir geçmiş ve tarihleşme ile birlikte tüm hayatı ve ürünlerini kapsamalıdır. Yerel yerleşimdeki özel mimariler, bina-sokak-mahalle-köy- yerleşimleri, birbirleri ile ilişkilerinden bina içi detaylara ve inşaat ve kullanımlarına, odaların döşendiği halı, kilim vb üretimlerinde kullanılan malzemelerden, üretim araçları ve kullanılan motif özellik ve ifadelerine yer verilmelidir. Halk Kültürü Evinde; yönetim sınırları içerisindeki yöresel özellikler, ortak ve farklı özelliklerinin tespiti, yöre araştırma raporları, kitaplar, dergiler, çizimler, ses ve görüntü kayıtları, giysiler, takılar, süsler, oyalar, halılar, kilimler, el işleri, ev, iş, müzik, oyun vb için kullanılan araç-gereç, enstrüman ve ekipmanlar, ve diğerleri yer alması sağlanmalıdır. Bu ana başlıklar altında dahi dağılımın genişliği görülebilmektedir. Başlıklarda yer alan herhangi bir kalem'in birçok ayrıntıyı da içerdiği düşünülmelidir. Hele ki, coğrafyamızın büyüklüğü, köylerin çokluğu ve köylerin birbiri ile farklılıklar göstermesi yukarıda söz edilen her bir niteliğin nicelik olarak da artıracaktır.

Bütün bunların sağlanması ve kullanıma sunulabilmesi için; genel kullanıma açabilecek bilimsel ve teknolojik imkanlar ve yöntemlerin geliştirilmesine ve kullanımına, Halk Kültürü evi için; Birebir ve model örnekleri sergileyebilecek bir mekana, Koruma ve güvenlik önlemlerine, yeni ve elde edilebilir olanların teminine ve sergilenmesine, elde edilemeyen ve bir modeli oluşturulamayan öğeler için SANAL ortamların hazırlanmasına (Evler, araç-gereç kullanımları, yemekler, aksan-şive, halk müziği, halk oyunları, halk tiyatrosu vb) gerek bulunmaktadır.

Yerel yerleşim yerinde kullanıma ve ihtiyaçlara uygun bir mekanın sağlanabilmesi durumunda, Halk Kültürü Evinin oluşturulması ve kurulması gerçekleştirilecektir. Ve öncelikle; Yerel yerleşim yerindeki birimleri bünyesinde mevcut Halk Kültürü kaynaklarını, tasnif ve düzenleyerek kullanıma sunmaya ve hızlı bir şekilde bu kaynakları geliştirmeye, tüm model ve örnekleri bir araya getirecek kaynak ve destekleri harekete geçirme/yaratma/geliştirme ve kullanmaya, ve en önemlisi bir ilk olarak Halk Kültür evi kurulabilecektir.

Kurulacak yerli halk kültür evi için Faaliyetlere gelince, yerel yerleşim yerinin Geleneksel Halk kültürü ve folkloruyla ilgili kurum ve kuruluşlara bilgi ve araştırma aktarmak, Folklorla ilgili kurum, kuruluş, grup, birey, araştırma, eğitim, yaşatma, koruma vb programlarına veri göndermek,

verileri; kayıtların, katalogların, bibliyografilerin, envanterlerin vb, kabul edilmiş ve kesinleşmiş yöntemlerle düzenlemek, Mevcut tüm el kitapları, rehberler, anketler, repertuarlar, bibliyografyalar vb gibi, kaynakların yerel olanlarını tespit, tanımlama, dokümantasyon, koruma ve yayılma konularında kabul edilir standartlarda hizmet yaratma, İlgili konularda tanıtım yönünde konferans serileri, sempozyumlar, konsültasyonlar, konferanslar, sergiler vb. organizasyonları veya bu organizasyonlara destek yapmak, yerel yerleşim yerinde, Geleneksel Halk kültürüne uygun bir yaklaşım ve saygıyı sağlayacak ahlâkın oluşturulması, yerel yerleşim yerinin geleneksel Halk kültürünün yaşam ortamını ve tüm folklor dokümanlarını korumanın en uygun yolları için strateji geliştirme, Geçmişte ve gelecekte folklor ve yerel yerleşim yerinin, geleneksel Halk kültürü ile ilgili alanlarda çalışmalar ve aktiviteleri duyurmak, yaymak ve üretmek planlanarak ve uygulanarak gerçekleştirilmelidir.

Tüm bu amaçları yapabilmek ve halk kültürü ürünlerine erişmek için, yerel yerleşim yeri alanlara göre aktiviteler düzenlemelidir. Bunlar; **Araştırma, dokümantasyon;** Yerel yerleşim yeri, Geleneksel Halk kültürüyle ilgili araştırma birimleri, programları ve uzmanlarının kaydedilmesi, araştırma aktivitelerini desteklemek için bilgi veri tabanlarının oluşturulması, Elektronik ve/veya diğer ortamlarda araştırma birimlerinin ağlarını geliştirme ve çoğaltma, Ulusal seviyede geleneksel halk kültürü araştırmacılarının değişim, eğitim ve tecrübe edinmelerinin koordinasyonu sağlanmalıdır. **Koruma:** Yerel yerleşim yeri, Geleneksel Halk kültürüyle ilgili malzemelerin arşivlerinin oluşturulması, özellikle bilgi işlem ve genç arşiv uzmanlarının eğitimi olmak üzere bu alandaki işbirliğinin artırılması, acilen dikkat edilmeye ihtiyaç bulunan, yerel yerleşim yeri, geleneksel Halk kültürü koleksiyonlarının listesini ve yeterli korumaya ihtiyacı bulunan kaynakların dokümantasyonun hazırlıklarının sağlanması, Yok olma tehlikesi bulunan geleneksel yaşam giysilerinin listelenmesi, bu giysileri kullanmayı sürdüren toplulukların belirlenmesi ve alan çalışmalarının başlangıcından itibaren koruma, kollama yöntemlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. **Muhafaza, eğitim:** Her bir seviye eğitimde yerel yerleşim yeri, geleneksel halk kültürünün öğretim malzemelerini ve müfredatını toplama ve karşılaştırma, yerel yerleşim yeri Geleneksel halk kültürü eğitimci ve öğretmenlerinin eğitimi, yerel yerleşim yeri geleneksel halk kültürü ile ilgili üniversite bölümleriyle işbirliği desteklenmelidir. **Yayma ve Yaşatma:** Bu alanda çalışan kurum, kuruluş, organizasyon, profesyonel ve uzmanların ulusal kayıtlarını ve aktivitelerin takvimlerini ayarlama üzere koordinasyonun sağlanması, yerel

yerleşim yeri Geleneksel halk kültürünü yaygınlaştıran yerel merkezlerin aktivite ve programlarının koordinasyonuna yardım edilmesi, Görüş ve deneyimlerin paylaşımı ve yaygınlaştırma yöntemlerinin karşılaştırılması ve değerlendirilmesi, Folklor ve geleneksel halk kültürüne ait etkili ve profesyonel bilginin farklı ortamlardaki aktivitelerinin koordinasyonuna yardım edilmesi. **Kollama:** Mevcut ahlaki kuralların, yaratıcı, araştırıcı, öğretici, eğitici ve dağıtıcı/yaygınlaştırıcıların prensip ve hukuki haklarının belirlenmesi, gerekli diğer kuralların geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Yerel Halk Kültür evi için Kısa, Orta ve Uzun Vade Plan ve Programlara gelince; **Araştırma- Geliştirme:** Her bir periyot için daha genel bir bakış açısından ihtiyaçların belirlenmesi ve giderilmesi, her bir alt çalışma başlığının güncelleme ve hayata geçirilmesine yaklaşım, yöntem, çözüm üretimi ile yeni ürün ve üretimleri takip için stratejilerin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Daimi Halk Kültür evi için **Kısa vadede**; Sergileme programı oluşturma, Uzmanlarla temas, Bilgi toplama ve değerlendirme yapılmalıdır. **Orta vadede**; Sergilemeler, Nesneleri zenginleştirme ve genişletme, Mekan özelliklerin belirlenmesi sağlanmalıdır. **Uzun Vadede ise**; Kalıcı-daimi halk kültür evi için yeterli birikime erişim (bilgi+aidiyet), Mekanın sağlanması/oluşturulması/kullanıma açılması gerçekleştirilmelidir.

Halk Kültür Evi için, yerel yerleşim yerlerinde, bugüne kadar amatörce yapılan çalışmaların, toplanan belgelerin oluşturulan arşivin, korunmaya çalışılan her türlü malzemenin profesyonel bir disiplinle yeniden düzenlenerek, ulusal boyutta kullanıma açılması, dolayısıyla bu çalışmaların misyonunun ve vizyonunun belirlenmesi ve bu konuda çalışmalar yapan diğer dernek- vakıf yada herhangi bir sivil toplum örgütlenmesi varsa onların misyonları ile çakıştığı noktada, yerel yerleşim yeri boyutunda yarar sağlanması için, bilgilerin birleştirilmesinin sağlanması gereklidir. Öyleyse MİSYON ne olmalıdır? Çünkü asıl olan Halk kültürüne hizmet- halk kültürü ile uğraşanlara bu konuda kaynak kullandırabilmeli, eldeki veri ve malzemeleri bu araştırmalar için yararlandırmaya çalışılmalıdır. Misyona gelince; yerel yerleşim yerinde var olan kültür birikimlerinin geçmişten geleceğe taşınması sırasında, halihazırdaki gündelik yaşam anlayışlarının incelenmesi, neden-sonuç ilişkilerinin anlaşılmaya çalışılması, ortak noktaların tespiti gibi Halk Kültürü adına yapılan araştırmalarda, oluşturulacak kültür sentezlerinde araştırmacıların kurulacak Halk Kültür Evinden yararlandırılmalıdır. Bu yüzden kurulacak Halk Kültür Evinin niteliği, organizasyonu önemlidir.

Her ne kadar bu proje Yerel yerleşim yerindeki birimlerin ellerindekilerin değerlendirilmesiyle başlayacak olsa da ulaşılacak nihai hedef Halk Kültürüne hizmet etmek, ışık tutmaktır.

Halk Kültür Evi için **kısa vadeli hedefler** için yapılacak işlemlerde, öncelikle Yerel yerleşim yerindeki mevcut durum tespiti (diognostik), Eldeki malzemelerin envanterlerinin çıkarılması; Envanter Çıkarılırken; Malzemenin tanımlanması, sınıflandırılması, Erişim yöntemlerinin saptanması, bu tasarının veri tabanlarının oluşturularak bilgisayar ortamına aktarılması , Sergilenmesi ve sergilenmesi için mekan tespitinin yapılması, Bu tasarımlar yapılırken uzman kişilerle konuşulması, fikirlerinin alınması, eser tanımlama ve sergileme yöntemlerinin öğrenilmesi, Kütüphaneciler ile görüşülmesi, Halk bilimciler ile görüşülmesi (Öncelikle halk bilimi tanımının çerçevesinin çizilebilmesi ve netleştirilebilmesi için, sınıflandırma esnasında yapılacak tanımlamalar için, yöre araştırma tekniklerinin belirlenmesi için, sonradan merkezimize yapılacak yeni kazanımlarda Halk Bilimi kaynakları sınıfına girebilecek eserlerin tanımlanması için v.b), Burada elde edilecek bilgiler, Halk Kültür evini kurarken referans olacak, ışık tutacaktır. Onun için bir rehber kitapçık olan bu çalışmanın örnek alınması gerekmektedir. Halk Biliminin tariflenmesinden başlayarak; sergilenen arşive ait eserlerin sınıflama, kullanma, erişim biçimlerinin sistematizyonları belirlenmelidir. Kaynak kullanımı için tasarlanan sistemin veri tabanının oluşturularak bilgisayar ortamına aktarılması, Sergileme mekanlarının belirlenmesi gerekmektedir.

Yazılı malzeme için gerekli görsel malzemeler (kitap, dergi, inceleme-araştırma raporu v.b.),Çizili malzeme (afiş, duyuru, ilan, resim karikatür v.b), CD, Film, video kaset, kaset v.b malzemeler, temin edilmelidir. Ayrıca, eksik malzemelerin tespiti, çalışılacak kişilerin tespiti, Bütçenin hazırlanması sağlanmalıdır.

Yerel Halk Kültür Evi için **uzun vadeli hedefler** olarak, yerel düzenlemeler bittikten sonra, bu konuda çalışmalar yapan diğer gruplarla bağlantıya geçilerek, hazırlıklar yapılmaya başlanılacaktır. WEB sayfasının oluşumu için de hazırlıklar yapılmalı, konuyla ilgili uzmanlar, danışmanlar ve halk bilimcilerle temaslar yoğunlaştırılarak, bu bilgisayar ağı için çalışılmalıdır. Kurulacak bu örgütlenme ağında, öncelikle kurulacak alt yapının sağlamlığı için, alınan görüşlerde hiçbir detay kaçırılmadan, değerlendirilmeli, mevcut durum tespiti yapılıp, buna göre eldeki malzemeler sınıflandırılmalıdır.

Yerel Halk Kültür Evi için gerekli görsel malzemelerden yazılı olanlara gelince; Dergiler, Milli Kültür dergileri, Osmanlıca-Arapça kitaplar, Ansiklopediler, Anı defterleri, Yıllıklar (Türk folklor araştırma yıllıkları), ve Çeşitli yıllara ait faaliyet raporları-belgeler araştırma dosyaları, Toplulukla ilgili anketler, Broşürler, Afişler, duyurular, flamalar, plaketler, Resimler Fotoğraf albümleri, yöre araştırma ses kasetleri, Söyleşi kasetleri Türkü kasetleri, Video kasetleri, Giysiler, Müzik aletleri temin edilmelidir. Bahsi geçen bu malzemelerin, yerel yerleşim yeri Halk Kültürü Evine kabul olacakların taranması (bu taranmalar yapılırken halk bilimcilerle de konuşulması) ve kabul görenlerin malzeme fişlerine kayıtlarının yapılarak, bilgisayar ortamına aktarılması gereklidir. Ancak her bir malzeme grubu için malzeme fişlerinin içeriği değişim gösterebilir. Örneğin, resimlerin kaydında resimdeki kişilerin isimleri, oynanan oyunun ismi, yöresinin ismi, senesi kıyafet tanımlamaları gibi bilgiler malzeme kayıt fişinde açıklanabilir. Bir de dikkat edilmesi gerekli diğer nokta; Envanter no'sunu belirlerken malzemelerin gruplandırmalarının hem basit hem de az haneli olması konusudur. Bu konu da bilgi işlemcilerle konuşularak ortak kararlar alınmalıdır. Tasarımlara yardımcı olması açısından bazı uzman kişilerle görüşmeler yapılmalıdır. Çeşitli Kütüphane bölüm yöneticileri ile görüşülmesi elzemdir.

Yerel Halk Kültür Evi arşivinin Bilgisayar ortamına aktarılması, yönetim ve erişimi sağlanmalıdır. Yerel yerleşim yeri Halk Kültürü Evinin, kavram ve işlev olarak kütüphanecilik uygulamalarından aşağıda kısaca özetlenen nitelikleri ile önemli ölçüde farklılık gösterir.

Genel olarak bilimsel arşiv süreci şu dört paralel süreçten oluşur: Toplama ve koruma, Tanımlama, sınıflama ve ilişkilendirme, Erişim ve kullanım, Sergileme, yeniden üretim ve sunumdur.

Halkbilimsel arşivin nesneleri süreli ve süresiz yayınlananlar dışında yöre araştırma raporları, derleme raporları, salt görsel (fotoğraf, dia, desen, minyatür, vb.), salt işitsel (ses bandı, plak, cd, sayısal ses dosyaları), görsel/işitsel (film, video kaset, sayısal hareketli görüntü dosyaları) nesneler, giysi, çalgı, üretim ve yaşam araç/gereçleri, el sanatları ürünleri ve bu nesneleri konu alan yorumlama ve değerlendirmeler, mekanlar, bu nesnelerle ilgili coğrafi ve demografik bilgiler, bu nesnelerin birden fazlasını çeşitli yönleriyle kapsayan yerel, etnik ve ulusal çözümleme ve saptamalardan oluşur. Bu nedenle tüm arşiv nesnelerinin tek tip sınıflama ve endeksleme formatında arşive alınması doğru olmayacaktır. Bunun yerine ortak indeks alanlarından ilişkilendirilmek üzere farklı nesne sınıfları kendi sınıfına özgü indeksleme formatında arşivlenmelidir.

Basılı yayınlar dışındaki nesnelerin arşivde birden fazla formu (format değil) yer alabilecektir. Örneğin ses bandının fiziksel formu, banttaki seslerin sayısal dosyaları, nota partisyonu ve varsa öyküsü ya da yöre çalışmasında bu ses için alınan notlar ve değerlendirmeler ayrı ayrı ve birbiri ile ilişkilendirilmiş (ya da ilişkilendirilecek) biçimde arşive alınmalıdır.

Ayrıca bu arşivin diğer benzeri arşivlerle ilişkili olacağı ve uzun erekte bir ulusal halk kültürü arşivi bütünselliği göz önüne alınmalıdır.

Sonuç olarak veri tabanı terimleri ile ifade edersek, kütüphane sisteminde mümkün olan hiyerarşik sistematik yerine, halkbilim arşivinde ilişkisel sistematik söz konusu olmalıdır.

Yerel Halk Kültür Evi bilgilerinin bilgisayar ortamına aktarılması gereklidir.

Son olarak unutmamak gerekir ki Kültür endüstrisine dayalı olarak para getiren onlarca sektör, Türk Halk kültürü mirasını tanımadığı için, bu alandaki inanılmaz zenginliğin de farkında değildir.

Nesillerin Mirası

Prof. Dr. Mehmet Bayrakdar
Prof.Dr. Murtaza Korlaelçi

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKDAR

Mülakat: Gülfem Akyıldız

Sayın hocam öncelikle mülakat teklifimizi kabul ettiğiniz için Türkiye Yazarlar Birliği adına teşekkür ederim. Sizin isminizi öğrencisi olduğum öğrenciniz Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan hocamın derslerinde sık sık duydum ancak sizi sizden dinlemek benim için büyük şeref. Hocam, izninizle sohbetimize aileniz ve yetiştiğiniz ortam hakkında bilgi alarak başlayalım. Kısaca size sorsak Mehmet Bayraktar kimdir ?

Bayafşar köyü var Konya'nın Beyişehir ilçesine bağlı orada 1952 yılında doğdum. İlkokulu orada, ortaokul ve liseyi Beyşehir'de okudum. Üniversite'yi ise Ankara İlahiyat Fakültesi'nde okudum. 1972 yılında bu fakülteden mezun oldum. Yurtdışına o zaman Milli Eğitim Bakanlığı gönderiyordu, Ankara Üniversitesi adına. Yurtdışına, Sorbonne Üniversitesi için doktora sınavı kazanınca oraya gittim ve 1978 yılında da doktoramı savundum memlekete döndüm.

Hocam biraz da öğrencilik yıllarınıza değinmek istiyorum. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezunsunuz. Ankara Üniversitesi ilahiyat fakültesindeki yıllarınızdan bahsedebilir misiniz? Unutamadığınız anılarınız var mı? Sorbornne Üniversitesi serüveniniz nasıl başladı?

Şimdi şöyle, benim bir küçük yazım vardı, nerede, şimdi bilmiyorum. Orada da bahsettim. Hayatım hep tesadüflere bağlı olarak ilerledi. Yani benim Sorbonne'a gitmem hiç aklımın köşesinde bile yoktu. Fransa'ya gitmek, doktora yapmak, ne anlama gelir o zaman bilmiyorduk. Neyse bir arkadaşım vardı. Ankara'da Koç Yurdu var, biliyor musunuz? Orada kalıyordum. O sabah kendisinin evine giderken o arada dedi ki okulda bir ilan gördüm, Milli Eğitim Bakanlığı yurtdışına doktoraya ve mastera öğrenci gönderiyor, sen git, felsefe var orada, din felsefesi de var, oraya müracaat et, muhakkak kazanır gidersin dedi. Böyle başladı.

Hocam sizin felsefeci kimliğinizin yanında bir de sanatçı yönünüz var. Anadolu Öğrenci Yurdu'nda açılan bir piyes yarışmasında "Suçlu Kim?" isimli denemeniz birinci olmuş. Yine birincilik kazanan aşk üzerine Fransızca şiirlerin yer aldığı bir şiir kitabınızdan bahsediliyor. Bu konuda neler söylemek istersiniz ?

Deneme yazdık, yarışma açılınca gönderdik, beğenmişler. Bana birincilik ödülleri verdiler. Hem Fransa'da hem de Türkiye'de bu birincilikler doğrudur. Öğrencilik dönemimde şiire ilgim vardı, yazardım. Yazdıklarımı da Yazarlar Birliği'ne verirdim. Sonra İngiltere'ye gittim. Dönünce de sordum şiirleri. Dediler biz taşındık. Şiirlerse kayboldu, gitti. El yazmasıydı, hala bulunamadı.

Fransa Sorbonne Üniversitesine din felsefesi alanında gönderilen ilk doktora öğrencisi sizsiniz bildiğimiz kadarıyla. Sorbonne'daki tahsiliniz için neler söylemek istersiniz ?

Benden önce de Sorbonne'da doktora yapanlar var. Orada doktoraya kaydoldum, lisansa da kendim kaydoldum. Mecbur değildim, zaman çoktu, takip ettim o sistemi. Benden öncekilere dedim, gelin biz bu sistemi Türkiye'de uygulayalım, hiç kimse yanaşmadı maalesef. Mesela o yıllarda Sorbonne felsefeden mezun olan öğrenci hem bir filozof olarak mezun oluyor hem de felsefe alanında araştırmacı olarak. Çünkü 2 çeşit kur vardı. Büyük kurlar vardı, bir de küçük kurlar vardı. Küçük kurlarda mesela o

sene okutulacaksa Descartes diyelim. Descartes'in konularını öğrencilere verirler sen şu tarihte şuna hazırlan sınıfta okuyacaksın. Bir hoca bunları yönetiyordu, idare ediyordu. O hoca derste sırası gelen öğrencinin konusunu okuyor, sınıf tartışıyordu. Şöyle anlamışsın ama böyle anlaman gerekirdi, şu kaynağa bakmışsın bu kaynağa bakmamışsın gibi. Böyle tartışmalar yapılıyordu. Böylece öğrenciler hem bir felsefe metnini okuma ve felsefe metnini anlamayı hem de felsefi metin yazma denemeleri yapıyorlardı. Böylece felsefe alanında daha yetkin mezun oluyorlardı. Biz de maalesef bu yok.

Hocam yıllarca yurtdışında çeşitli ülkelerde bulundunuz. Fransa, İtalya, İngiltere, Malezya, Japonya, Amerika.. Yurtdışında pek çok üniversitede akademik çalışmalar yaptınız. Sizi en çok etkileyen ve gençlerin mutlaka gitmesi gerek dediğiniz ülkeler sizce hangileri? Yurtdışında bulunduğunuz süre boyunca başınızdan geçen bizimle paylaşabileceğiniz ilginç bir anınız var mı?

Ben gideli 15-20 sene oldu. Değişmeler olmuştur. Benim çok etkilendiğim ve tavsiye edebileceğim ülke Japonya. Bir Türk Japoncayı kolay öğrenir. Çünkü aynı dil grubundanız. Eğitimi bizden iyi, dolayısıyla faydalı olduğunu düşünüyorum. Üniversite eğitiminin Türkiye'deki değeri düştü. Hele günümüzde tamamen dibe vurdu. Mesela Sorbonne'da Ankara İlahiyat mezunlarını doğrudan doktoraya başlatırlardı. Yani bizim mezuniyet tezlerini Sorbenne'un yüksek lisansına denk sayarlardı, yani o kadar değerliydi. Şimdi yok. Dolayısıyla bu açıdan üzücü. Mesela sorarlar bana yüksek lisans yaptın mı diye, yapmadım derim. Hem yaptım derim hem de yapmadım derim. Niye? Neden? Çünkü dediler sen İlahiyat mezunusun mezuniyet tezi yazdın mı dediler yazdım dedim, bir kopyasını bize getirebilir misin dedi Sorbonne, Ankara'dan gönderdiler. Tezdeki amacımı sordular. Eflatun'da Tanrı fikriydi dedim ve onu anlattım. Eflatun dedim muhtemelen Mısır'a seyahatlerde bulunmuş , Yahudilikten etkilenmiş özellikle Tanrı konusunda bir düşünürdü sonucuna vardım. Oradaki profesör çok güzel dedi. Kaynak söyledi. Bak dedi bu Fransızca kaynakta Eflatun hakkında ne deniliyor biliyor musun? Tabi okumadığım için bilmiyorum dedim. O kaynağı da Türkiye'de bulmak o zamanlar çok zordu. Orada deniliyor ki Eflatun için Yunanca konuşan Musa idi. Yani onun Musevilikten etkilendiğini anlatmak için. Dolayısıyla tamam dediler benim bitirme tezimi yüksek lisansa denk saydılar. Çok hacmi de küçüktü ama dediler biz denk kabul ediyoruz. Sen doğrudan doktoraya başlayabilirsin dediler.

Hocam ülkemize döndüğünüzde Din Felsefesi alanında da çalışmalar yaptınız. Hatta pek çok kitabınız ses getirdi. Bunlardan biri olan İslam'da Evrimci Yaratılış Teorisi adlı kitabınız, sanılanın aksine evrim düşüncesinin İslam'da oldukça kabul gören bir teori olduğunu ortaya koyuyor. Evrimin, İslam'da zamanla geri plana itilmesinin kökeni nedir? Ayrıca din felsefesine bir model olarak önerdiğiniz "Genetik ve İşlevsel Din Felsefesi" modeli hakkında bilgi verir misiniz ?

Zor bir soru. Şimdi din felsefesi Hegel ile başlıyor, Alman filozofu. Ona göre din felsefesi dinin felsefede felsefi olarak incelenmesi, araştırılması gibi tanımlıyor. Ama daha sonraki İngiliz din felsefecileri bunu teoloji denen bir disiplin var, onunla eşdeğer gördüler. Dolayısıyla bu çizgiden uzaklaştılar. Türkiye'de din felsefesini Mehmet Aydın bey yapıyor. Günümüzdeki tartışmalar eski tartışmaların tekrarı gibi göründü. Din felsefesi olacaksa bu Hegel çizgisinde hem de işlevsel olmasını önerdim. Yani işlev yoksa bir anlam yoktur. Dolayısıyla bu anlamda bir deneme yapmak istedim ama işte bıraktık o konuyu Ankara'da şimdi buraya, İstanbul'a geldik o konu esasında öyle kaldı. Onu devam ettirmem lazım.

Hocam lisans ve yüksek lisans eğitimimi felsefe alanında aldım ayrıca Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı mezunu olup aynı bölüm ve üniversitede de lisansüstü çalışmalarıma devam ediyorum. Bizler öğrencilik dönemimizde Pakistan-Hindistan bağımsızlık öncesi ve sonrasına yönelik teorik dersler aldık. O dönemde Hindistan Türklerini araştırırken de sizin Hindistan Türkleri Dravidiler hakkında konferans verdiğinizi okudum. Ve şimdi sizi karşımda bulmuşken bu konuyla ilgili merak ettiklerimi de izninizle sormak isterim. Dravidiler kimdir, ismi nereden geliyor? Hindistan'a ne zaman gelmişler ve kaç yıl kalmışlar? Dravidilerin Türk soyluluğu hakkında neler söylersiniz?

Ben bunu kitapta da yazıyorum tabi uzun bir konu. Dravidiler Türkler, Saka Türkleri. M.Ö 5-6 yy'da Hindistan'a gidiyorlar. Hatta bunu Mesudi Murûc ez- Zeheb adlı kitabında bahsediyor. Türkler Hindistan'a gitti oradakilere benzediler. İklimin etkisi yüzünden döneceklerini söylediler ama dönmediler diyor. Bugün Dravidiler dediğimiz 8-10 aşiret var, Türk soylular. 1932-1935 yılında Hindistan'a gitmişler, orada Türkleri araştırmışlar. 50 milyon Türk soylu var Hindistan'da diyorlar. Yani dolayısıyla Dravidiler, Türkler, Türk soylular bugünkü Dravdilerin dillerine baktığınız zaman birçok ortak kelime var ama dilin yapısı değişmiş. Türklerin Hint kültürü ve etimolojisi üzerinde büyük etkileri var. Hatta

bazı İngiliz yazarlara göre Hintlilerin kutsal kitaplarının ilk yazarlarının Türkler olduğu söyleniyor, Sanskritçe. Ama ben şöyle diyorum tabi hoş değil ama mecbur kalınca söylüyoruz bir gerçeği ifade etme anlamında. İyi ki İngilizler Hindistan'a gitmişler diyorum şimdi. Çünkü oradaki Türkler'in tarihini kim yazacaktı! Bizden giden var mı! Sanskritçe öğrenen, araştıran var mı! Onlar yapmışlar. Belki duymuşsunuzdur İngilizlerin yazdığı Hint tarihi ve kültürü kitaplarında Buda'dan bahsedilince mesela o Hintli gibi kabul edilir ama Zerdüşt gibi İranlı kabul ederler, Zerdüşt de bu arada Türktür.

Yeditepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden emekli oldunuz. Peki bir ilahiyat mezunu olarak ilahiyat fakültelerindeki felsefe eğitimi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Buradan da hareketle Türkiye'deki felsefe eğitiminden de yola çıkarsak İslam Felsefesi ile ilgili pek çok çalışma yapan bir akademisyen olarak sizce ülkemizde İslam filozofları yeterince tanınıyor mu? Kendi düşünce geleneğimize ne kadar hakimiz?

Maalesef hiçbir hakimiyetten bahsedemeyiz. Yine Batıları övmek gerekiyor burada. İslam felsefecisi dediğimiz alanda ilk çalışmaları Batılılar yaptı, ondan sonra İslam Dünyasında da benzer çalışmalar yapılarak bugünkü İslam felsefesi çalışmaları ortaya çıktı. Yani biz her şeyi unuttuk. Tarihe saygısızlık Türklerde ve Müslümanlarda ortaya çıktı. Mesela diyelim ki Sorbonne Üniversitesi Avrupa'da en eski üniversitelerden birisi. Bununla birlikte bizdeki Bağdat'daki Beytü'l Hikme'den çok sonra açılmıştır ve hala yaşıyor ve kullanılıyor. Bizdeki Beytü'l Hikme nerede! Bir taşı yok. Dolayısıyla böyle, biz kendimizden uzak kaldık. Kendimize getirmeye çalışanlar dolaylı olarak yine Batı'da, hatta bazen oryantalistlere kızıyor bizimkiler, bu çalışmaları yapıyor Müslümanlar, Türkler uyanıyor diye. Öze sahip çıkmayı unuttuk. Mesela bunu her Türkün bilmesi lazım. Türk Peygamberleri değil mi! Mesela bilen yok ama İngilizler yazmış bu adamlar Türktür diye. Çünkü adamlar eski dilleri öğreniyorlar, ondan sonra çalışma yapıyorlar. Bazıları dürüsttür bilim neyi söylüyorsa onu ifade ediyorlar. Türk olunca veya Müslüman olunca bazı saklamalar yapsa da yine de ortaya çıkıyor. Hadi biz bunları kendimize yapsak aliyy-ül a'lâ, orada işte maalesef sahip çıkmadık, çıkamıyoruz. Bugün Türk-İslam Felsefesi çalışmalarında eskiye göre daha yoğun ve yeterli ama bunlar Türkiye'de 50-60 yıl once yapılması gereken şeylerdi. Bir geç kalmışlık söz konusu. Ama sizin gibi gençler bunlara ilgi duyuyorlar, çalışıyorlar, bu sevindirici.

Bu zamana kadar felsefeye katkı sağlayan İslam felsefecilerin çoğunu tanıyıp, birlikte akademide görev aldınız. Hilmi Ziya Ülken'den Necati Öner'e, İbrahim Agah Çubukçu'dan Cavit Sunar'a, Necati Akder'den Mübahat Türker Küyel'e kadar. Pekala, geçmişten günümüze felsefe akademi camiasına baktığınızda müspet/menfi gelişimi nasıl görüyorsunuz?

Müspet gelişmeler var bazı gelişmeler menfi olsa da. Geneli müspet. Nihat Keklik var onu unutmayalım, rahmetli. 5 sene oldu. İstanbul üniversitesindeydi o da. Türk İslam Düşüncesini okutan hocamızdı. Güzel şeyler oluyor. Umut verici şeyler oluyor.

Felsefe tarihinde herkesin muhakkak okuyup bilmesi gerektiği,en özgün ve yaratıcı bulduğunuz İslam filozofları kimlerdir ?

En özgünü Farabi ve İbni Sina. Bizde genelde Arapça eğitim iyi olmadığı için mesela gönül ister ki bütün felsefe tarihçileri İslam felsefesinden de bahsetsinler derslerinde. Bahsedemiyorlar çünkü Arapça bilmiyorlar. İslam felsefesi hakkında yabancı dillerde okumuyorlar. Felsefe denince Batı felsefesi anlatılıyor hep. Maalesef bu bir eksiklik. Arapça zor ama herkes araştırma derecesinde öğrense, araştırma yapsalar İslam felsefesi hakkında diğer felsefe tarihçileri daha güzel olur ama maalesef böyle bir şey yok. 10-15 gün önce bir Alman, Hacettepe Felsefe bölümüne bir konferans için çağrılmış , ilanı görünce ben de katıldım. Sonra dediler işte hocalarım bir çay içelim odasına çağırdı. O Alman filozof dedi ki sizin eğitim programı ne, siz neler öğretiyorsunuz diye sordu. Program istedi ve baktı. Sonra dedi ya burada hep bizim adamlar, isimler var Hegel, Descartes .. Hiç Türk ve Müslüman filozof yok mu diye sordu. Yok dediler, filozof yokmuş öğretelim diye. Tabi orada ben araya girmek istemedim, ortamı bozmak istemedim. Yani yokmuş! Ben bilmiyorum demesi gerekirken öyle diyor. Böyle şaşırıyorlar dışarıdan gelenler siz de mi hep bizimkileri okutuyorsunuz diye. Önce kendimizinki öğrenelim sonra başkasınınkini öğrenelim. Ama Türkiye'de, İslam dünyasının genelinde hep Batı öğreniliyor, bunu da Türkiye'de yanlış aksettiriliyor. Atatürk Batılılaşma istiyordu gibi. Atatürk Batılılaşma istemedi, Atatürk Batıyı yakalamayı ve onları geçmeyi istedi. Yani Batı taklitçisi değildi Atatürk. Yani ilerlemeyi kastetti. Onlar teknikte, bilimde ilerlemiş. Oradaki ilerlemeydi kasıt. Onun için Atatürk'ün istediği Batıcılık değil yani Batı'nın taklidi değil, onlar gibi ilim adamı yetiştirmek, onlar gibi bilim anlayışı ortaya koymak. Atatürk'ün bir sözü var, bizim Konya'da liseyi ziyaret ediyor, konuşma yapıyor, ondan sonra oradaki

hocalara önemli şeyler söylüyor, öğrencileri İbni Sina'lar , Farabi'ler, Gazali'ler olarak yetiştirin diyor. Ama maalesef ondan sonra, Atatürk adına bizim kendi düşüncemize , tarihimize, kültürümüze, yabancı olarak baktık. Biraz önce söylediğim gibi bir şeyler yapılıyorsa yine Batılıların çalışmasının neticesi olarak yapılıyor. Bu da güzel. Ama tabi inşallah ileride daha iyi konuma gelecek.

Son olarak Türkiye'deki felsefi ve akademik ortamı nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce felsefenin geleceği var mı? Ve gençlere tavsiyeleriniz nelerdir ?

Felsefenin geleceği bizim kendi kültürümüzdür. Yani şu anlamda söylüyorum, felsefe biliyorsunuz para etmez meslek değil ama zihinleri açmak için, evreni , tarihi, geçmişi, kültürü kavramak için çok gerekli bir altyapı sağlayan bir disiplin. Bu anlamda çok lüzumludur. Haddinden fazla önem verilmesi lazım. Bir ara felsefeyi kaldırmak istediler ilahiyatlardan. Lisede ders sayılarını düşürdüler, bence artırmaları lazım. Ama yanlış anlayışlar yüzünden, vay efendim burası felsefe fakültesi mi, felsefe fakültesi değil kuşkusuz ilahiyat, ama felsefesiz ilahiyat olabilir mi? Olamaz. Batıda bir çok yeni bölümler kendi teolojileri ile felsefenin bir tek bölüm olarak açılıyor ve gelişiyor. Çünkü onlar da biliyor ki yani felsefesiz ilahiyat olmaz. Gençlere tavsiyeye gerek yok, sizler yolunuzu bulmuşsunuz. Bu alanda çalışmalar yapılmalı, etrafınızdaki insanları uyarmalısınız. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ

Mülakat: Rabia Nur Akmaz

Değerli Hocam, mülakat teklifimizi kabul ettiğiniz için Türkiye Yazarlar Birliği adına şükranlarımı sunuyorum. Murtaza Korlaelçi kimdir? Çocukluğunuz, gençlik yıllarınız, aileniz ve meslek hayatınızı da kısaca sizden dinlemek isteriz?

Murtaza Korlaelçi 22.02.1947 yılında Kahramanmaraş merkez Çakırlar köyünde dünyaya geldi. Çocukluğu doğduğu köyünde geçti. O zaman köyümüz küçük bir oba idi. Köyde ilkokul yoktu. Babam ve köy büyüklerimizin kendi özel paraları ile aylık ücretini ödedikleri köy imamı hocalarımız hem mescit görevlerini yapar hem de köyün çocuklarını okuturlardı. Ben Kur'an okumayı ve ilk dinî bilgilerimi, ailemle beraber bu köyümüzün din görevlisi hocalarımdan aldım, Allah hepsini de merhamet ve mağfiretiyle yargılasın.

Osmanlıca okumayı ve yazmayı da babamdan öğrendim. Babam her gün işine gitmeden bir mesk yazardı, ben akşama kadar ödevlerimi

tamamlardım. Akşamleyin babam eve geldiğinde ödevlerimi kontrol eder, yaptığım yanlışlar varsa onları düzeltirdi. Bu durum haftanın her günü böyle devam ederdi.

Köyümüzde ilkokul olmadığı için yeni harflerle (Latin harfleriyle) okuma yazmayı da rahmetli babamdan öğrendim. Bizim obaya 3 km uzaklıktaki Çakallı Hasanağa köyüne bir ilkokul açıldı. Okul binası henüz yapılmadığı için Çakallı Hasanağa Köyü'nün Camisi okul olarak kullanılıyordu. Bu köye ilkokulu açtıran muhtar rahmetli Nuri Narlı amca, okuma-yazma bilmiyordu.

Bizim obanın çocukları, ilkokulun açılışının ikinci yılında bu okula kayıt oldular. Obamızın çocukları her gün bu üç kilometrelik yolu yaya olarak gider gelirlerdi. Okulumuzun öğretmeni rahmetli Mehmet Türk, son derece disiplinli ve çok çalışkan bir öğretmendi. Okula kayıt için rahmetli babamla beraber gittik. Öğretmenimiz beni bir imtihan yaptı. İmtihan sonucu babama, amca bey Murtaza'nın seviyesi ilkokul dördüncü beşinci sınıf seviyesine eşittir. Ancak bizim okulda daha ikinci sınıf var. Bunun için yüksek sınıfları olan bir ilkokula kaydını yaptırın dedi. Ben yüksek sınıfım olmadığı için ancak ikinci sınıfa kayıt yapabilirim diye konuştu. Babam, öğretmenin teklifini kabul etti. Böylece ben, ilkokula ikinci sınıftan başladım. Böylece ilkokul tahsilim dört yıl sürdü. Öğretmenimiz çok disiplinli ve çalışkan olduğu için okulun beş sınıfını tek başına yürütüyordu. Ayrıca köydeki iki kan düşmanı ailenin çocuklarını sulh içinde aynı okulda okutmayı başardı. Çakallı Hasan Ağa köyü Kürt olduğu için çocukları Türkçeyi yeteri kadar kullanamıyorlardı. Çocukların Türkçelerinin gelişmesi için okulda Türkçe üzerinden çok güzel faaliyetler yürüttü ve başarılı oldu.

İlkokulu bitirdiğim zaman babam beni koleje vermek istiyordu. O zaman Maraş'ta kolej yoktu. Bunun için Adana veya Tarsus kolejlerinden birini seçmemiz gerekiyordu. Babam araştırmış, eğitim bakımından Tarsus kolejinin daha kuvvetli olduğunu öğrenmiş; beni bu koleje göndermeye karar verdi. Ancak biraz daha araştırınca Tarsus kolejinde, öğretmenlerle öğrencilerin beraber içki içtiklerini öğrenmiş; bunun üzerine koleje göndermekten vazgeçti. Bana, İmam Hatip Okuluna kaydolacaksın dedi. Ben de seve seve kabul ettim.

1963 yılında İmam Hatip Okuluna başladım. Parasız yatılı sınav ve mülakatına girmeme babam izin vermedi. Elhamdülillah ekonomik durumumuz iyi idi. Babam bu nedenle, bir fakir çocuğun parasız yatılıya

girmesine engel olmak günah olur, bizim ekonomik durumumuz iyi, sen paralı yatılıya gireceksin dedi.

Parasız yatılı öğrencilerle, paralı yatılı öğrenciler aynı mekânda kalıyorduk Mütalaa saatlerimiz aynı idi. Üç saat akşam mütalaamız, bir saatte sabah mütalaamız vardı. Ben çalışma disiplinine burada alıştım. Hayatım boyunca bugün de dâhil aynı çalışma disiplinini kendime uyguluyorum. Bundan da çok memnunum. Genelde saat 23'te yatar saat 5'te kalkarım. Bizim zamanımızda her sınıftan iki arkadaş iftihara seçilebilirdi. Bunlar birinci iftihar ve ikinci iftihar olarak sınırlanırdı. Elhamdülillah altı yıl boyunca sınıfımızın birinci iftihar listesinde ben yer alırdım.

Bizim zamanımızda İmam Hatip diplomasıyla sadece İslâm Enstitülerine, girilebiliyordu. Üniversitelerin çeşitli Fakültelerine girebilmek için Lise diploması gerekiyordu. Biz altıncı sınıftayken, not ortalaması yüksek olan öğrenciler, bir üst sınıf derslerinin imtihanına girerek bir yıl erken mezun olma durumu çıktı. Bizim dönemde 7-8 arkadaşın, ortalaması yüksek olduğu için haziran ayında bitirme sınavlarına girdik ve yedinci sınıfı devam etmeden bitirip bir yıl önce mezun olduk.

O zamanki yürürlükteki yasaya göre lise son sınıfa kayıt yaptırarak öğrenci olunabiliyordu. Ben ve birçok arkadaşlarım, lise son sınıf fen kolu öğrencisi olduk. 1969-1970 öğretim yılında liseyi de bitirdim. Üniversite sınavlarını kazanarak 1970'te Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine girmek nasip oldu. Gençlik yıllarım tahsil yapmakla geçti. Yaz dönemlerinde, kendi işlerimizin her çeşidinde aileme yardımda bulundum. Ailem çiftçilikle uğraştığı için genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşırdım.

İlahiyat mezunusunuz aynı zamanda Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı mezunusunuz. Bu iki alanı neden tercih ettiniz? İlahiyat okumak ve dil eğitimi almak size neler kazandırdı?

1970-1974 yılları İlahiyat Fakültesinden mezun oldum. Ailemin haberi olmadan Milli Eğitim Bakanlığı bursu sınavına girdim ve kazandım. 1974 yılı haziran ayında mezun olunca, temmuz ayında kura çektik, bana Kütahya Gediz Lisesi Din Kültürü ve Ahlâk öğretmenliği çıktı. 1974 yılı temmuz ayında Kütahya Gediz Lisesine gidip görevimi tebliğ ettim. Lise Müdürüyle görüşüp tanıştıktan sonra, müdür bana okullar başlayana kadar memleketine gidebilirsin diyerek izin vermiş oldu. Maal iftiharla kabul edip memleketime gittim. Okullar başlayacağı zaman görev mahallime geldim. Derslerimize başladık.

Fakülteyi 1974'te bitirirken üniversite sınavlarına ikinci kez girdim ve Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatını kazandım. Aynı yıl Doktora sınavına girdim onu da kazandım. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arapça mütercimliği sınavını da kazandım. Bunlardan ailemin haberleri yoktu. Milli Eğitim Bakanlığından, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arapça mütercimliğine başlamak için, muvafakat istedim kabul edilmedi. O zaman durumu babama açıkladım. Babam bana kızarak "Sana kim bakanlıktan burs al dedi" ifadesini kullandı. Hemen görevinden istifa edip, ikinci fakülteye ve doktora eğitimime başlamamı emretti. Ben de 11. Ayda Gediz Lisesi Din Kültürü ve Ahlâk öğretmenliğinden istifa ederek ayrılıp Ankara'ya döndüm. Milli Eğitim Bakanlığından aldığım bursu, babam yüzde elli cezasıyla beraber ödedi.

1970 yılında üniversite sınavını kazanınca, puanım oranında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kayıt yaptırmak için İstanbul'a gittim. İlk etapta İstanbul Üniversitesi Tarih bölümüne kaydımı yaptırdım, Hukuk Fakültesinin puanının düşmesini bekliyordum. Bir arkadaşımla beraber, Gürünhan'da tekstil işleriyle uğraşan Maraşlı bir ağabeyle tanışmaya gittik. Naci isimli ağabey bana: Murtaza sen hukuk fakültesini bitirince ne olacaksın? Ya avukat veya hakim olacaksın. O zaman ne ile hükmedeceksin? Yürürlükteki kanunlarla tabii ki. Maide suresinin 44. ayetinde... "Her kim Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmezse işte onlar kâfirler." Aynı surenin 45. ayetinde "... Kim Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetse işte onlar zalimlerdir." Aynı ayetin 47. ayetinde "... Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetse işte onlar (dinden çıkmış) fasıklardır." buyruluyor. Sen hukuk fakültesinden mezun olunca Allah'ın indirdikleriyle mi hükmedeceksin? Edemezsin, çünkü yürürlükteki kanunlar Allah'ın indirdiği hükümler değildir. O zaman kâfir, zalim veya fasık olmak ister misin? Dedi.

Bunun üzerine ben ikna oldum. İstanbul'dan kaydımı alıp Ankara'ya geldim; maceralı bir kayıtla kaydımı Ankara İlahiyat Fakültesine yaptırmak nasip oldu. Rabbime şükrediyorum. Dolayısıyla İlahiyat Fakültesini tercih etmem Allah'ın indirdiği hükümleri anlamak ve onlarla hükmetmek içindir.

Doktora çalışmasına başlamak için Fransızca bilmek zorunluluğu ile karşılaştım. Fransızca okuduğum kitapları anlamak ve düşündüklerimi de Fransızca anlatabilmek için Fransız Dili ve Edebiyatından mezun oldum.

İlahiyatı okumak bana Allah'ın koymuş olduğu yasaları yaşamak ve yaşatmaya çalışmayı kazandırdı. Fransızcayı öğrenmek de Fransız eserlerinden faydalanmayı ve Fransızca yazabilmeyi kazandırdı.

İkinci sorumuzla da bağlantılı olarak felsefe, din ve dil meselesini nasıl değerlendirirsiniz?

Hak din, insanlığın olmazsa olmazlarındandır. İnsanlık için zorunlu bir yasa ve ihtiyaçtır. İnsanlığı felsefeden, edebiyattan, siyasetten, sosyolojiden, beşeri bilimlerin hepsinden önce yönetmiştir. İslâm dini Kur'an-ı Kerimin muhtevi olduğu hükümler ve Rasulullah'ın sünnetinden ibarettir. İnsanlığın kurtuluş reçetesidir.

Felsefe hikmet sevgisi olması bakımından dinin emrettiği bir ilimdir. Kritik ve analitik düşünmeyi sağlar. Bir toplumun kalkınmışlığı da kritik ve analitik düşüncenin toplumda yaygınlığı oranındadır. Dolayısıyla okullarda, üniversitelerde önemini korumalıdır.

Dil en üstün iletişim aracıdır, bir milletin varlığının şartıdır. Her vatandaş kendi diline sahip çıkmak mecburiyetindedir. Bir milleti birbirine bağlayan önemli unsurlardan biri de dildir. Bizim dilimiz Türkçedir. Türkçeyi zenginleştirmek, geliştirmek ve akademik dil haline getirmek herkesin millî amacı olmalıdır. Ortak değerler ve ortak fikirler dil ile aktarılır. Her aydının bildiği yabancı dilden, kendi dilimize, Türkçe olmayan ifadeler aktarması dilimiz için büyük bir kötülüktür. Mesela "kanıt" ve "delil" kelimeleri varken "arguman" kullanılmamalıdır.

Sayın Hocam, Doktora tezinizde Pozitivizmin Türkiye'ye girişi konusunu çalıştınız bununla ilgili olarak; pozitivizmin etkilerini özellikle metafizik alandaki yansımalarını sizin nazarınızdan dinlemek isteriz?

Pozitivizm özel anlamda A. Comte'un felsefi doktrinidir. Geniş anlamda: Deney ile tahakkuk etmemiş olan her şeyi reddedenlerin felsefi çığırıdır. Başka bir deyişle, felsefî pozitivizm esas itibarıyla düşüncenin metafizik kayıtlarından ve hatta her türlü metafizik problemlerden tamamıyla kurtarılmasıdır.

A. Comte'a göre insanlık birbiri ardınca üç ayrı aşamadan geçer:

1-İlahiyatçı veya hayali aşama,

2-Metafizik veya soyut aşama,

3-Bilimsel veya pozitif aşama.

Comte'a göre bu üç halden birincisi insan zekâsının zaruri hareket noktasıdır. Üçüncüsü sabit ve kesin hali üçüncüsü de birinci halden

üçüncüye geçişi sağlar. İlahiyatçı devre kendi içinde üç döneme ayrılır. Fetişizm, politeizm ve monoteizm.

Metafizik dönemde tabiatüstü etkenler yerlerini soyut kuvvetlere bırakırlar. Bu soyut kuvvetler dünyadaki çeşitli varlıklara bağlı olan gerçek tözlerdir.

İnsan düşüncesi pozitif devreye ulaştığı zaman, metafizik dönemindeki soyutlamaların sözde şeyler olduklarını görür. Pozitif veya bilimsel aşamada insan zekâsı mutlakı bulmanın ne kadar imkânsız olduğunu anlar. Endüstriyel hayatın üstünlük kazanmasıyla ilahiyatçı ve eserler değerini kaybetti. Böylece modern toplumculuk pozitif rejimin gelmesini sağladı.

Pozitivizmin kurucusu A. Comte önceki semavî dinlerin geçersiz hale geldiğini ortaya koyarak, kendinin yaptığı üç halden pozitif hale uygun olan insanlık dinini ilan ediyor. Önceki dinlerin insanlık dinine geçiş için birer hazırlık olduğunu iddia ediyor. Kurduğu dinin amentüsü bilim olacaktır.

Önceki bütün dinleri reddeden Comte dinsiz olunamayacağını vurgulayarak şu hususları dile getiriyor: Gelenekleri koruyan dindir. Yaşayanlarla ölenlerin birliğini anlaşılır ve hissedilir kılan dindir. Din olmazsa ruhî güç de olmaz. Dinin varlığı, bağımsızlığı kadar her toplumun zorunlu şartıdır. Bütün ahlâkî disiplin, bütün kural, bütün dinin yok olmasıyla silinir. Din toplumsal otoritenin tek temelidir.

A.Comte'un dile getirdiği hususlar form olarak tam olarak doğrudur. Ancak bu dinin İslâm dini olması gerekir. Comte'un teşhisi doğru, tedavi olarak sunduğu insanlık dini tam olarak yanlıştır. Bu dinde, insanlık, insanın gerçek ve hakiki Allah'ıdır. İnsanlık kelimesiyle kastedilen şey, bugüne kadar yaşayan bütün insan olan varlıklar değil, ancak sadece insana hizmet edenlerin bütünüdür. Comte, hâşâ Allah olarak kabul ettiği bu insanlık kavramına "Büyük-Varlık" ismini veriyor. Pozitivizmin insanlık dini haşa Allah'ın güçsüzlüğünü onarmak mecburiyetindedir.

Pozitivizmin bu saçma sapan anlayışı melek anlayışında da sürüyor. Pozitivizme göre koruyucu melekler anne, kadın ve kız evlattan ibarettir. Kız kardeş, bu üç kişiden her birinin yerini doldurabilir. Melekler aileden çıkar.

İnsanlık dininin itikadî kısmını yukarıdaki şekilde, semavî dinlerden çalıntıladığı görüşleriyle açıklamaya çalışan A.Comte peygamberlik görevini yerine getirmek için kurduğu yeni dinin amelî kısmını açıklamak için de 1952'de "Pozitivizmin İlmihali"ni yazıyor. Kamusal tapınışın

konusu Büyük-Varlıktır. Şahsi ibadet kadına (zevce, anne ve kız çocuğuna) tapınmadır. Pozitivizmde ibadet üç vakitte yapılır. İlk ibadet erken saatlerde aile mihrabında ta'zim duruşu ile yapılır. Sonuncusu ayakta ve geç vakitlerde uyku bastırınca gerçekleştirilir. Bu ikisi arasındaki ibadet zamanı için herkes kendine uygun bir saati ayarlar.

Her insan kuvvetine göre şu andaki ve gelecekteki insanlık'a hizmet etmek için hareket etmesi, tek kelime ile başkasına faydalı olmalıdır.

A.Comte böyle bir din kurmakla kendi kendisiyle çelişmektedir. Hem maneviyatı kabul etmiyor. Bu kurmaya çalıştığı dinin hemen birçok prensiplerini de önceki, çürütmeye çalıştığı dinden (Hıristiyanlık) alıyor. Din açısından hiçbir Müslüman Pozitivist olamaz.

İnsanlığı Allah kabul eden bir filozof niçin bir ahlâka ihtiyaç duymaktadır? Gerçek Allah'ı reddeden bir sistemin ahlâk anlayışı nasıl olur? Comte, cemiyetin sağlam bir şekilde ayakta kalabilmesi için ahlâkın zaruriliğine inanır. Ona göre Cemiyeti sarsan ve tehdit eden karışık hareketler, sadece siyasî sebeplerden değil, manevî düzensizlikten doğmuşlardır. Cemiyetin yaşaması için duyguların ahengi, hatta cemiyetin fertleri arasında bir menfaat birliği bulunması yetmez. Asıl ve her şeyden önce lazım olan müşterek itikatlar birliği içinde tahakkuk eden zihnî bir uygunluktur.

Cemiyette hüküm süren müzmin bir nizamsızlık, ahlâkî bir disiplinin yokluğuna bağlıdır. Sosyal güçlükler politik değil ahlâkîdir. Ahlâkî disiplinden yoksun olan bir toplumda anarşi hüküm sürer bir yenilik beklenmez. Comte'a göre ilahiyatçı felsefenin ve buna uygun düşen ruhî gücün çöküşüyle toplumda ahlâkî disiplin yıkılır. Bunların kabul ettikleri ilahiyat A.Comte'un kurduğu dinin esaslarıdır. Çünkü pozitivizm, vahye bağlı dinlerin dayandığı ilkelerden hiçbir şey almayan ve kesin olarak aklın yargılayabildiği, duygulara, düşüncelere ve uygulamalara dayanan laik bir ahlâk kabul etmektedir.

A.Comte, "hukuk" kelimesine tamamen karşıdır. Ona göre gerçek felsefe dilinde "sebep" kelimesinin yeri olmadığı gibi, politika lisanında da "ahlâk" kelimesi çıkartılmalıdır. Bu iki kelime ilahiyat ve metafizikle ilgilidir. Biri akıl dışı ve aldatıcı diğeri ahlâksız ve faşisttir. Pozitif halde hukuk fikri geri getirilmez bir şekilde gözden kaybolmuştur. Herkesin her şey hakkında vazifeleri vardır. Hiç kimse tam anlamıyla hiçbir hakka sahip değildir. Başka bir deyişle hiç kimsenin vazifesini yapmaktan başka hakkı yoktur. Hak kavramı daima mutlak bireyciliği gerektirir, ferdi cemiyetin karşısına çıkarır. Pozitif felsefe ve pozitif ahlâk cemiyeti idare etmek için yeterlidir.

Kadınlara ait çeyiz ve miras hakkı da yoktur. Erkek kadını beslemelidir.[1]

A.Comte'un pozitivizmi doğrudan ateizmin bir çeşididir. A.Comte'cu manada her pozitivist ateisttir. Ancak pozitif ilimler taraftarlarına ateist denilemez. Pozitivizmin yurdumuza girişi doğrudan felsefî bir kanalla olmamıştır. Bu hususla, okullara konulan müspet ilim dersleri, Fransızca tedrisat yapan okullar, Avrupa'ya gönderilen bazı öğrenciler, eğitim müesseslerimize gelen yabancı uzmanlar, bazı dernekler vs. ile olmuştur.

Yeni Osmanlılar Cemiyeti (Jön Türkler) ile İttihat ve Terakki Cemiyeti Pozitivizmin ülkemize girişinde önemli rol oynamışlardır. Bunun açık örneği Türk pozitivisti olan Ahmet Rıza'nın bu derneğe başkan olmasıdır. Servet-i Fünûn, Ulûm-i İktisadiye ve İctimaiye Mecmuası ve İctimaiyat Mecmuaları da neşrettikleri bazı yazılarıyla pozitivizmin Türkiye'ye girişine hizmet etmişlerdir.

Pozitivizmin etkisi görülen düşünürlerimiz ise şunlardır: Beşir Fuat, Ahmet Rıza, Rıza Tevfik, Hüseyin Cahit, Ahmet Şuayb ve Ziya Gökalp.

Biz bu düşünürlerimizden sadece Ziya Gökalp'ın şiirlerinde dile getirdiği iki dörtlüğü aktarmakla yetineceğiz. Bu hususta geniş bilgiler "Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi ve İlk Etkileri, Ank. 2002" eserimizde bulunmaktadır.

"Ahlâk yolu pek dardır

Tetik bas, önü yardır

Sakın 'Hakkım var' deme,

Hak yok, vazife vardır!

Bu dörtlüğün son iki mısrası A.Comte'un hukuk anlayışının nazım haline getirilmiş şeklini andırıyor. Comte'a göre, herkesin her şey hakkında vazifeleri vardır. Başka bir deyişle hiç kimsenin vazifesini yapmaktan başka hakkı yoktur.

Aynı şiirin aşağıdaki dörtlüğü de pozitivist etkileri taşımaktadır:

Ben, sen yokuz, biz varız.

Hem Ogan, hem kullarız.

'Biz' demek, 'Bir' demektir.

Ben, sen ona taparız!

1 Buraya kadar verdiğimiz "pozitivizm" ile ilgili bilgiler, doktora çalışmam olan "Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi ve İlk Etkileri, Ankara 2002" isimli eserin muhtelif sayfalarından, bazen doğrudan, bazen de özet olarak alınmıştır. Pozitivizm hakkında fazla bilgi edinmek isteyen kimseler zikredilen esere bakabilirler.

İslâm inancıyla asla bağdaşmayan bu mısraları ile Gökalp, A.Comte'un insanlığı 'Allah' kabul eden ve Durkheim'in 'ben Allah'tan ancak şekil değiştirmiş ve sembolik olarak düşünülmüş toplumu görüyorum' şeklindeki ifadesinin etkilerini taşıdığı düşüncesindeyiz."[2]

Hocam sıkça ifade buyurduğunuz bir husus var; araç değerler ve amaç değerler. Amaç değerlerin\değişmeyen değerlerin hayatımızdaki önemini biraz açabilir misiniz? Felsefe ve değerlerler ilişkisini nasıl ele alırsınız?

Değer konusunda konuşmak için önce değerin ne olduğunu belirtmekle işe başlamak gerekir. "Değer, aklı aşan varlığın akılla ifadesidir."[3] "Değer, yapıp etmelerimizi ve eylemlerimizi yönelten ilkelerdir."[4] Değerleri keşfetmek ve değerleri yaşama keyfiyeti hayvanlarda görülmez. Hiçbir hayvanın utanç duyduğu için veya vatan ve millet uğruna kendini feda ettiği görülmemiştir. Sadece insan cinsine mahsus olan değerlerin birden çok tasnifi bulunmaktadır. Biz bunlardan birini tercih edeceğiz:

"1-**Yüksek veya Amaç Değerler:** Allah'ın emir ve yasakları dini değerler, kutsal değerler, mutlak değerler, manevi değerler, ahlâkî değerler, inançlar, milli değerler, idealler, dürüstlük, dostluk sözünde durma gibi değerlerdir.

Üstün değerlerin özellikleri: a- Süreklidir. b- Bölünmezdir. c- Duyum derinliğine sahiptir. d- Salttır.

2-**Araç Değerler:** Yarar ve çıkar alanıyla ilgili olan değerlerdir. Yarar ve çıkarın her türlüsü, kayırmalar, maddî değerler, hoş olanlar, tutkular, güç, iktidar faktörleri, ün ve şan, makam ve mevki hırsları gibi değerlerdir.

Yüksek değerler mutlaktır. Bu nedenle saf ahlâkî ilkelerdir. Bunlar devamlı ve bölünmez oldukları için diğer değer tarafından temellendirilemezler. Yüksek değerlerle bağlarını koparan araç değerler artık ahlâkî özellik taşımazlar.[5]

Amaç değerler insan tarafından icat edilemez. İnsan bu yüksek değerleri ancak keşfedebilir. İnsan tarafından değiştirilemeyen amaç değerler,

2 Murtaza Korlaelçi, Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi ve İlk Etkileri, Ank. 2002, s. 287.

3 Hilmi Ziya Ülken, Bilgi ve Değer, Ank. Tarihsiz, s. 425.

4 Takiyettin Mengüşoğlu, Felsefeye Giriş, İst. 1983, s. 135.

5 Prof.Dr. Murtaza Korlaelçi, Küreselleşme Karşısında Değerlerimiz ve Şahsiyetin oluşumu, Küreselleşme Karşısında Gençlerimiz Şahsiyetin inşası, Hazırla. Celal Türer, Ank. 2017, s. 34.

insan ahlâkının düzelmesini, toplumun sulh ve huzur içinde yaşamasını sağlar. Bu değerlerin ölçüsü insan olsaydı, Antik Yunan dünyasındaki sofistler dönemine yeniden dönüş olurdu. Araç değerler zaman, mekân ve şartlara göre değişebilir, araç değerlerin değişmesi de gerekir. Her insan toplumunun kendi sosyal ihtiyaçları ayrıdır, bu nedenle araç değerler o topluma göre değişir. Araç değerlerde mutlaklık aranmaz. Bu değerlerin yenisi icat edilebilir, yanlış olanları kaldırılabilir.

Üstün değerlerle şahsiyet bulmuş bir kimse bulunduğu her yerde inandığı değerleri yaşar. Dolayısıyla bu gibi insanlar her toplumda kimliğini korur. Milletini, ülkesini savunacak gelecek neslin değişmeyen değerlerle yetiştirilmesi zorunluluk arz eder. Milli birlik ve beraberlik, geçmiş saygı ve sevgi İslâm dininin ve amaç değerlerin yaşanmasıyla ancak sağlanır.

"İnsanı insan yapan onun bağlı bulunduğu değerler sistemidir. İnsan diğer hayvanlardan yalnız akıl ile değil, bir değere bağlanması, değer koymasıyla da ayrılır. En sağlam değerler hem inanç, hem korku bakımından dini değerlerdir. Çünkü bu değerlerin arkasında ahiret fikri, ebedî hayat bulunur. (...)[6]

İnsanın bağlı bulunduğu değerler sistemi onun manevî dünyasını oluşturur. Gurur, şeref, ahlâk, adalet, iman vs. hep bu sistemin içerisinde yer alır. Bunlarsız bir insan düşünülemez. İnsanın maddî tarafı nasıl gıdalanma ile devam ederse manevî tarafı da ancak onun bağlı bulunduğu değerlerin hâkim olduğu cemiyet içinde gereği gibi yaşanmasıyla devam eder.[7] Üstün değerlerin yaşanmasıyla milli birlik ve beraberlik oluşur. Değerler bir milletin kökleridir. Kökünden kopan bir millet nebatlar gibi yok olmaya mahkûmdur.

Felsefe, üstün değerlere bağlı kalarak hareket edebilirse topluma son derece yararlı olur, aydınlarla halkı birleştirir. Bir milletin değerlerine muhalif olan felsefe o milleti yok olmaya sürükler. Gerçek felsefe Allah'ı inkâr eden felsefe değil, Allah'ı kabul eden ve O'na kulluğu tavsiye eden felsefedir. Bir milletin değerleriyle çelişen felsefe o milleti yükseltmek yerine alçaltır. Felsefe tarihinde yer alan düşünürlerden Parmenides'in, Sokrates'in, Platon'un, Augustinus'un, Farâbî'nin, İbni Sina'nın, Gazâli'nin, Descartes'in, Pascal'ın, Kant'ın, Gabriel Marcel'in, Jaque Chevalier, Muhammet İkbal'in, Aliya İzzetbegoviç'in, Roger Garaudy'nin düşündükleri gibi düşünerek, felsefe yaptıkları gibi felsefe yapmak gerekir.

6 Prof.Dr. Necati Öner, Felsefe Yolunda Düşünceler, Ank. 1999, s.399.

7 Prof.Dr. Necati Öner, Felsefe Yolunda Düşünceler, Ank. 1999, s. 268.

Bir Müslüman düşünür Aliya İzzetbegoviç'in: "Beyan ederim ki ben bir Müslüman'ım ve öyle kalacağım. Kendimi dünyadaki İslâm davasının bir neferi olarak telakki ediyorum ve son günüme kadar da böyle kalacağım"[8] diyebilmelidir.

Türkiye'nin duayen Hocalarından "Felsefe Çınarı"mız olan Merhum Necati Öner Hocanın hayatınızdaki yeri ve öneminden, Hocamızdan öğrendiklerinizden bahseder misiniz?

Hocam Necati Öner ile 1970 yılında A.Ü. İlahiyat Fakültesinde "Klasik Mantık" dersimizde, hocamız olduğu zaman tanıştık. Bu zamandan 20.01.2019'daki ölümüne kadar, hürmet, saygı ve sevgi dolu ilişkilerimiz devam etti. Yaklaşık 49 yıl fikir danışmanım oldu. Rabbim makamını cennet eylesin.

1974'te İlahiyat Fakültesinden mezun oldum. Milli Eğitim bakanlığından burslu olduğum için kur'a çektik, bana Kütahya Gediz Lisesi Din Kültürü öğretmenliği çıktı. Fakültemizce açılan Felsefe Tarihi Doktora sınavını kazandım. Felsefe Tarihi hocalarımızdan Allah rahmet eylesin. Prof. Hamdi Ragıp Atademir (1909-1976) danışmanlığında doktoraya başladım. Doktora konum "İbn Haldun'un Cemiyet Hürriyet Devlet Anlayışı" idi. Yaklaşık bir yıl kadar Hocam Hamdi Ragıp Atademirle çalıştım Hocam 2 Mart 1976'da rahmet-i rahmana kavuştu. Hastalığı sırasındaki ziyaretimin birinde: "Oğlum seni İstanbul Üniversitesinin felsefe hocalarından Prof. Dr. Nihat Keklik (1926-2017) Bey'e söyledim, kabul etti. Onunla çalışırsın" dedi.

Prof.Dr. Hamdi Ragıp Atademir hocamın vefatını müteakip ben hocam Prof.Dr. Necati Öner Bey'in yanına gittim, "hocam ben seninle çalışmak istiyorum" dedim. Hocam bana "ben Arapça bilmiyorum, senin konun Arapçayı gerektirir dedi. Ben de konuyu değiştirelim, dedim. Hocam Necati Öner Bey bunu kabul etti. Yeni bir konu için düşünmeye başladık. Hocam Necati Öner Bey, o zaman asistan olan Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay Beyle beraber düşünmüşler, şu konuyu bana bildirdi: "Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi ve İlk Etkileri." Bundan sonra, hep hocamın disiplini ve yönetimi altında çalışmaya başladım.

Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatına devam edip bitirmemi uygun gördüğü için, hem Doktora çalışmalarımı hem de Fransız Dili ve

8 Aliya İzzet Begoviç, Tarihe Tanıklığım, çev. Alev Erkilet ve Arkadaşları, İst. 2003, s. 11-12.

Edebiyatı öğrenimimi beraber yürüttüm. Tez çalışmalarımı, bölüm bölüm yazdıkça kendisine götürüyordum. Düzelterek bu kısımlar üzerinde tekrar çalışıyor kendisine gösteriyordum. Metotlu çalışmamı sağlamak için, beni Hacettepe Üniversitesi bölüm başkanı Prof.Dr. Nihat Nirun Bey'e gönderdi, Nihat Nirun Bey hocam da bana kendi ilmi çalışma metodunu anlattı, fişlerini gösterdi. Ben zaten hocam Necati Öner Bey'in bana öğrettiği fişleme metoduyla çalışıyordum. Nihat Bey hocamın bana öğrettikleri bir yenilik olmadı.

Hocam Necati Öner Bey daima beş vakit namazını kılardı. Evden çıkarken de abdestini alarak çıkardı. Hocamın bu âdeti beni de etkiledi. Hocamda gördüğüm bu tutumdan etkilenerek ben de evden çıkarken abdestsiz dışarı çıkmamaya başladım. Bu durumdan da çok memnunum. Hocama tekrar tekrar rahmet diliyorum, dua ediyorum.

Hocam, hemen herkese yardım elini uzatırdı. Gördüğü bir haksızlığa daima karşı çıkardı. Garibanlara da sahip çıkardı. Bu hususta sağcı-solcu ayrımı da yapmazdı. Bizim kuşak genç felsefecilerin hemen hepsine yardımı dokunmuştur denilebilir. Hocam bulunduğu her ortamda inandığı değerlerini yaşardı. Özü ve sözü birdi, çelişkili tutumu yoktu. Kendisine saygısızlık edenlere bile sahip çıkardı. Olaylar karşısında felsefî tutumu yaşardı.

Hocam randevularına çok titizlik gösterirdi. Randevularına uymayanlara çok kızardı. Tabip randevularında bile doktor verilen saatte gelmezse mekânı terk ederdi. Biz de öyle yetiştik, hocam bizlere de örnek oldu.

Hocamın bana yaptığı bir tavsiye de, okuduğun her kitabı fişleyerek çalış demesidir. Uygun gördüğün önemli Fransızca eserleri okurken Türkçeye çevirerek okumamı söylemesidir. Hocam millî dilimiz olan Türkçeyi geliştirmenin yolunun yazılan eserlerde kullanılması olduğunu söylerdi. Dilin önemini belirtmek için Jaques Chevalier'den şu sözleri naklederdi: "Bir milletin dili o milletin ruhudur. O milleti yıkmak için önce onun ruhunu yıkmak lazımdır."[9]

Hocam felsefeyi; "Varlık, bilgi ve değer alanlarında rasyonel, objektif, şümullü ve tutarlı düşünmek" olarak tanımlıyorsunuz. Bunu biraz açabilir misiniz?

Gerçek felsefe: "Varlık, bilgi ve değer alanlarında rasyonel, objektif, şumullü ve tutarlı düşünmektir" tanımı bana ait değil fakat doğulu ve

9 Prof.Dr. Necati Öner, Dil Üzerine, İst. 2013, s. 47-48.

batılı düşünürlerin de kabul ettiği takdire şayan bir tanımdır. Varlık, bilgi, değer alanları dışında kalan bir varlık düşünülemez. O zaman felsefe, fizik, metafizik bütün alanları kapsar. Öyle ise bu ilim üzerinde önemle durmak gerekir. Saçma sapan görüşlere, fikirlere felsefe denilemez. Ortaya atılan bir fikrin felsefe olabilmesi için bu dört şartı taşıması gerekir. Her konuda olduğu gibi bir felsefi konuda da beş yüz okuyup bir yazmak gerekir. Onun için de çaba sarf etmek, çok düşünmek zorunluluğu vardır. Rastgele ortaya atılan derme çatma fikirler bu tanımın içine giremez.

Merhum Necati Öner Hocamızın felsefi tutumdan bahsettiğini ve bunu önemsediğini biliyoruz. Felsefi tutum neden önemlidir? İnsana ne kazandırır?

Önce felsefî tutumun özelliklerini ortaya koymak gerekir. Bu özelliklerin Birincisi: "Varolana bütüncül gözle bakmaktır. (...) Bu bakımdan bir olgu ve olayı incelerken onu tek olarak değil, onun hem kendi bütünlüğü hem de onu çevreleyen sınıfları göz önünde bulundurmak zorunluluğu vardır. Böyle bir tutum verilecek hükümlerde yanlış yapma olanağını azaltır.

İkincisi: Metodik ve eleştirel zihniyete sahip olmadır. Metodik şüphe doğru olanı elde etmek için başvurulan yoldur. Eleştiriler bir düşüncenin değerlendirilmesidir. (...) Her insanın, kendinin göremediği eksiklikleri olabilir. Sağlam bilgiye ve iyi niyete dayalı olan eleştiri gelişmenin kamçısıdır.

Üçüncüsü: Hoşgörülü (müsamaha = tolérence) olmanın gerekliliğidir. Hoşgörü başta inanç ve kanaatlere saygılı olmak, farklı ifadelerden rahatsız olmamak halidir. Bir toplumun sağlığı ona hâkim olan hoşgörü duygusuyla doğru orantılıdır."[10]

Bu belirtilen özellikleri taşıyan tutum, insana saygı, sevgi, dayanışma, yardımlaşma kazandırır. Toplumun huzur ve saadeti bu tutumun herkes tarafından yaşanmasıyla sağlanır.

Felsefî tutum dinimizin emirlerine de uygundur. Cenab-ı Allah şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler, bir fâsık size bir haber getirirse onu araştırın. Yoksa bilmeyerek bir kavme sataşırsınız da yaptığınıza pişman olursunuz."[11] İnsan kaynaklı her haber araştırılır, eleştirilir. Ondan sonra hüküm verilir.

10 Prof.Dr. Necati Öner, Bilginin Serüveni, Ank. 2008, s. 75, 76, 77.

11 Kur'an 49 / Hucurat 6.

Felsefî tutum insana doğru davranmayı, bir arada yaşamayı, olayları güzel karşılamayı kazandırır. Tahammül etmeyi, araştırmayı, olumlu eleştirmeyi, saygı göstermeyi ve sevmeyi kazandırır.

Değerli Hocam yine felsefeden bahsedersek, felsefenin Hikmet demek olduğunu, Hikmetin ise ilim ile amel bütünlüğünü gerektirdiğini ifade ediyorsunuz. Bu hususu biraz daha açar mısınız?

Hikmet-felsefe ilişkisinin iyi anlaşılması için ise felsefe ve filozof kelimelerinin açıklanması ile başlamanın daha uygun olacağını sanıyorum. Bilindiği üzere Latincesiyle philosophia şeklinde yazılan felsefe kelimesi etimolojik bakımdan iki kısımdan oluşmaktadır. Phila, sevgi sophia hikmet (bilgelik) ve bilgi. Pierre Hadot (1922-2010)'un da belirttiği gibi philosophia (felsefe) kelimesi hikmet sevgisi anlamını taşımaktadır. Philosophia kelimesini ilk defa kullanan Platon (427-347) olmuştur.[12]

Latincesiyle philosophus şeklinde yazılan filozof kelimeside etimolojik bakımdan iki kısımdan oluşmaktadır. Philo, seven ve sevgi; sofus, hikmet.

Millet Mektebinin kurucusu Thales (624-540), M.Ö. 28 Mayıs 585 yılında güneş tutulacağını önceden haber vermiş, zikredilen tarihte güneş tutulması gerçekleşince Atinalılar, Thales'e sofos (hikmet sahibi, her şeyi bilen) unvanını vermişlerdir. İtalyan Mektebinin kurucusu Pythagoras (585-500) sofos unvanını kabul etmiyor. Ben hikmet sahibi değil ancak hikmeti seven olabilirim diyor. Böylece hikmeti seven anlamına gelen philosofos (filozof) kelimesi oluşuyor.

Filozofun sevdiği hikmet nedir? Bunu belirtmeye Allah'ın kelamıyla başlayalım: "Allah hikmeti dilediğine verir, hikmet verilene ise pek çok hayır verilmiş demektir. Bunu ancak üstün akıllılar anlar."[13] "İnsanları Rabbinin yoluna hikmet ile ve güzel sözlerle davet et. Onlarla en güzel şekilde mücadele yap."[14] "Evlerinizde okunan Allah'ın ayetlerini ve hikmeti aklınızdan çıkarmayın. Muhakkak ki Allah, Latiftir, Habirdir."[15]

Peygamber Efendimiz, hikmetin önemini bazı hadis-i şeriflerinde şöyle belirtiyor: "Hikmet kelimesi, müminin yitiğidir; onu nerede bulursa, o müminin kendisi onu almaya daha layıktır."[16] Başka bir hadis-i şerifinde

12 Pierre Hadot, İlk Çağ Felsefesi Nedir? Çev. Murat Cedden, Ank. 2011, s. 21.

13 Kur'an 2 / Bakara 269.

14 Kur'an 16 / Nahl 125.

15 Kur'an 33 / Ahzab 34.

16 Sünen-i Tirmizi, çev. Osman Mollamehmetoğlu, cilt 4, İst. Tarihsiz, s. 425; Sünen-i İbn Mace, çev. Haydar Hatipoğlu, cilt 10, İst. Tarihsiz, s. 443.

Rasulullah şöyle buyuruyor: "İki kimseden başkasına gıpta olunmaz: Biri şu kimsedir: Allah ona mal vermiş; hem de o malı hak yolunda harcayıp tüketmeye yetecek kudret bahşetmiştir. İkincisi de şu kimsedir: Allah ona hikmet ihsan etmiş, o da bu ilim ve hikmetle hükmetmekte ve onu başkalarına da öğretmektedir."[17]

Bazı düşünürlere göre hikmet kavramı şöyle anlamlandırılıyor: Matürîdî'ye göre: "Hikmet, kendisiyle eşyanın hakikati görülen nur, kendisiyle her şeyin idrak edildiği hidayet. Hikmet her şeyde doğruya isabettir. Hikmet, doğru olarak her şeyi yerli yerine koymak; her hakkı sahibine vermektir."[18]

Elmalılı M.Hamdi Yazır (1877-1942)'a göre hikmet: "Sözde ve fiilde doğru olma.[19] (...) Hikmet, Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanmaktır. Yani hikmet denilen şey ya gerçek bilgi, ya da doğru hareket değil, doğru bilgi ile doğru hareketin bütünüdür. (...) Kâinat bir hikmet kitabıdır. Kur'an ise bu hikmetin ilâhî dilde oluşumunu anlatır ve hatırlatır."[20] "Hikmet, ilim ve amelde hakkı vechile bilme, diğer bir ifadeyle sözde ve işlerde tam bir isabet demektir."[21]

İskenderiyeli Clemens (150-215)'e göre: "Felsefenin gayesi hikmeti bulmaktır. Felsefe, ilâhî ve beşerî şeylerin nedenlerinin bilimi olan hikmetin uygulanmasıdır. Böylece hikmet felsefenin efendisidir. (...) Platon'un bütün felsefesi dindarlığa yönelmektir."[22]

Paganların hikmetleri olmadığı için sahte dinleri ve dinsiz oldukları için sahte hikmetleri kabul ettiklerini, bunun yegâne çaresinin tek Tanrıcılığı kabul etmek olduğunu söyleyen Lactantius (260-325) şöyle diyor: "Tanrı'nın vahiyle indirdiğini, hakikati bilmeyen ya da iman yoluyla hakikati kabul etmeyen kimse felsefî sistemlerdeki doğruları yanlışlardan ayıramaz. Doğru felsefe, iman temelleri üzerine kurulmuş eklektik bir felsefedir. Nasıl bir şeyi yapan onu gerektiği gibi bilirse her şeyi yaratan Tanrı da her şeyi daha iyi bilir. Öyle ise vahiyle bizlere bir şeyler öğretmeye tenezzül eden Tanrı'nın öğütlerine kulak verelim."[23] Charles Bourdel

17 Sahih-i Buhari ve Tercüesi, çev. Mehmet Sofuoğlu, cilt 3, İst. 1987, s. 1334; cilt 5, İst. 1989, s.6993.

18 Matürîdî, Te'vilâtü Ehl-i Sünnet, tahkik yapan, Fetma Yusuf el-Hıyemî, cilt 1, Şam 2003, s. 227.

19 Elmalılı M.Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, sadeleştiren, Doç.dr. İsmail Karaçam ve arkadaşları, cilt 2, İst. Tarihsiz, s. 205.

20 A.g.e., s. 213.

21 Elmalılı M.Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili Meali, hazır. Selahattin Kaya ve Arkadaşları, İst. Tarihsiz, s. 19.

22 Etienne Gilson, Orta Çağda Felsefe, çev. Ayşe Meral, İst. 2007, s. 52.

23 Etienne Gilson, Orta Çağda Felsefe, çev. Ayşe Meral, İst. 2007, s. 52.

(1891-1972)'e göre: Felsefe yahut hikmet, en umumî, binaenaleyh insan aklını en fazla ilgilendiren ilmi meselelerin tenkididir."[24]

Lactantius'un zikrettiğimiz görüşleri o zamanda gerçekten doğru idi, zamanımızda da dosdoğru görüşlerdir. Bir kimsenin doğruyu yanlıştan ayırt edebilmesi için önce hakikati bilmesi gerekir. Önce hak ve hakikat bulunmalı ki ölçü olarak alınıp buna uyan doğru, uymayan da yanlış denilebilsin. Hakikat Allah'ın bildirdiği ve Rasulullah'ın yaşadığı, ortaya koyduğu gerçeklerdir. Gerçekten doğru felsefe aklı vahyin emrine vererek düşünmekle elde edilir. Onun için rasyonel, objektif, şumullu ve tutarlı düşünceyle ileri sürülen düşünceler felsefedir. Filozof da bu ölçüler içinde düşünebilen insandır. Mehmet İzzet (1891-1930)'in deyişiyle filozof: "Kitabını kendisi için yazan, yani ruhu ile kitapları arasında ayrılık olmayan, yazarken kılığını değiştirip sahneye alkış toplamaya çıkan aktöre benzeyen, eserine hüviyetinin en samimi parçalarını sokabilen adamdır."[25]

Gerçek filozof ve felsefe örneklerinden biri Sokrates (M.Ö. 469-399)'te görülür. İdama mahkûm edilen filozof, bilindiği gibi şöyle diyordu: "Seni serbest bırakacağız ama bir şartla; artık bir daha böyle davranmayacağına ve kimseyi sorguya çekmeyeceğine; hatta filozofluk etmeyeceğine söz vermek şartıyla (...) Eğer bir daha böyle davranırsan, bundan sonraki cezan ölüm olacaktır, deseniz bile ben inandıklarımdan asla vazgeçmeyeceğim.

Atinalılar (...) ömrüm ve gücüm oldukça da iyi biliniz ki, felsefeyle uğraşmaktan, karşıma çıkan herkesi buna teşvik etmekten, felsefeyi öğretmekten vazgeçmeyeceğim. (...) Ama bilin ki bir değil bin kere ölmem gerekse bile, yolumdan dönmeyeceğim, kendi doğrularımı söylemekten çekinmeyeceğim."[26] İşte hikmeti yaşamanın örneklerinden biri bu durumdur.

Merhum Necati Öner Hocamızın girişimleriyle kurulan Türk Felsefe Derneği'nin amacı ne olmuştur? Çalışmaları ve projeleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Türk Felsefe Derneğinin amacı, tüzüğümüzün 2.maddesindeki gibi "Türkiye'de entelektüel kültürün en önemli unsurlarından birisi olan felsefî düşüncenin gelişmesine, anlaşılmasına ve yaygınlaşmasına ortam hazırlamak, akademik bir ciddiyet ve sorumluluk içerisinde faaliyet

24 Charles Bourdel, İlim ve Felsefe, çev. Mehmet Ali Aynî, İst. 1331, s. yz.

25 Mehmet İzzet, Milli Mecmua, cilt 4, sayı 40, İst. 1341, s. 655.

26 Platon, Sokrates'in Savunması, çev. Ahmet Görgülü, İst. 2009, s. 52-53.

göstermek ve neşriyat yaymak; Türk felsefecileri arasında birlik, beraberlik ve dayanışma sağlamak. Ulusal ve uluslar arası düzeyde ortak kabul görmüş belirli standartlar çerçevesinde; felsefe alanında faaliyet gösteren akademik eğitim kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari, hizmetlerini değerlendirme, akredite etme ve bilgilendirme çalışmaları yapmak."

Türk Felsefe Derneği, kuruluş tarihi olan 9 Haziran 1987 tarihinden beri birçok paneller, kongreler, doğru felsefenin yayılması için çeşitli çalışmalar yaptı. İçişleri Bakanlığı Halkla İlişkiler Genel Müdürlüğü ile derneğimizin birlikte yaptığı üç program şunlardır: Ortak Yaşama Kültürü ve Felsefesi, Küreselleşme Karşısında Gençlerimiz: Şahsiyetin İnşası, Türkiye'de Aile Değerlerinin Bugünü ve Geleceği.

Felsefe Dünyası Dergisi'ni çıkarmaya başladınız. Gerek dernekte gerekse dergide her muhitten insanı birleştiren, bir araya getiren bir gayretiniz söz konusu. Farklı fikirlerin birlikteliğine dair ne söylersiniz?

Türk Felsefe Derneğinin amaçlarını bir önceki sorunun cevabında kısmen de olsa belirtmeye çalıştık. Aynı şekilde Felsefe Dünyası dergisinde de her muhitten insanların yazması, milli ve dinî değerlerimize ters olmadıkça, birlik beraberliğimiz için faydalıdır. Vatanımıza, milletimize ve kültürümüze yarar sağlayabilecek farklı bakış açılarının topluma duyurulması ülkemizin kalkınıp gelişmesi için yararlı olacaktır. Farklı fikir ve düşünceler millet olarak uyanık olmamızı sağlayacak varsa yapılan hataların giderilmesini temin edecektir. Dünyada olup bitenlerin yıkıcı olmayan ayrı bakış açısından değerlendirilmesi toplumumuzun aydınlanmasında faydalı olacaktır. Milli birlik ve beraberliğe katkısı olacak, onu kuvvetlendirecek her düşüncenin dergimizde yer alması amacımızdır. Büyüklüğün şanına ayrıştırmak değil birleştirmek yakışır.

Sayın Hocam, düşünce ve kültür hayatımızı nasıl değerlendirirsiniz? Özellikle felsefenin düşünce ve kültür hayatımıza sağladığı imkânlar neler olmuştur?

Düşünce ve kültür hayatımızı değerlendirmek için önce bu kavramların ne olduklarını belirtmek gerekir: Düşünce, akıl yürütmenin bir ürünüdür. Akıl ise ruhun bir fonksiyonudur. Akıl, Allah'ın sadece insan cinsine verdiği bir nimettir. İnsan dış duyu organlarıyla donatılmıştır. Matüridî (öl.333-944)'ye göre, "Aklın bilinmeyeni idrak etmesi için tek yol, dış

duyu organlarıdır. Eğer bu duyular olmazsa akıl idrak edemez. Akıl tek başına idrak edemez. Akıllar için, bilinmeyene ulaşmaya vasıta olmak üzere Allah, dış duyu organlarını yaratmıştır."[27] İnsan kendine verilmiş olan düşünce nimetiyle beş duyu alanının dışındaki gerçekleri de bilebilir. Bu gerçekler üzerinde tasarrufta bulunur. Tahlil ve terkip yoluyla zihin bu konular hakkında hükümler çıkarır.[28] Dolayısıyla insan mücerret alandaki küllileri (tümelleri) ancak düşünmeyle idrak edebilir. İlim, sanat ve birçok yeni buluşların keşfi de yine bu özellikle gerçekleştirilir.[29]

İsmail Fennî (1855-1946)'ye göre: "Düşünme, bilmek kuvveti demek olan aklın özel fiilidir."[30] Diğer bir deyişle: "Düşünme, akıl yürütme veya akıl yürütmeler zinciridir. Akıl yürütme ise hükümler arasında bağ kurarak, zihnin bilinenlerden bilinmeyeni elde etmesidir."[31] Bu hususta Descartes (1596-1650)'in görüşü şöyledir: "Düşünme kelimesiyle, bizzat kendimizde araçsız olarak fark ettiğimiz, bizde vuku bulan her şeyi anlıyorum. Bunun içindir ki sadece işitmek, istemek, hayal etmek değil, hissetmek de düşünmeyle aynı şeydir."[32]

Materyalist Felsefe Sözlüğünde, düşünce beynin en yüksek ürünüdür denildikten sonra şu ifadelere yer veriliyor: "Düşünce insanın sosyal üretici faaliyet süreci içinde ortaya çıkar. (...) Düşünce beyne ayrılmazcasına bağlı kalmakla birlikte, fizyolojik sistemin faaliyetiyle tam olarak açıklanamaz. Düşüncenin başlangıcı biyolojik evrimden çok sosyal gelişmeye bağlıdır. (...) Düşünce, insanın mantıksal sonuçlama ve ispatlama yeteneğinde ifadesini bulur. Bu yetenek bilmenin alanını genişletir. O, duyu organlarıyla algılanamayan şeyi çözümleme yoluyla algılamayı mümkün kılar. (...) Düşünce üreticidir, (...) her faaliyetin temel ön gereğidir. Çünkü faaliyet düşüncenin icmal edilmesi ve sindirilmesidir."[33]

Düşünme Yüce Allah'ın sadece insanoğluna vermiş olduğu bir özelliktir. Bu özellik sayesinde insan diğer dünya varlıklarına üstünlük şerefini elde ediyor. Peygamber Efendimiz düşünmenin önemini şöyle belirtiyor: "Bir saat düşünmek, bir yıl ibadet etmekten – diğer bir lafızda – 60 yıl ibadet etmekten hayırlıdır."[34]

---

27 Nureddin es-Sâbûnî, Mâtüridiye Akaidi, çev. Bekir Topaloğlu, Ank. 1979, s. 57

28 İbn Haldun, Mukaddime, Hazırlayan Süleyman Uludağ, cilt 2, İst. 1983, s. 998.

29 A.g.e., s. 1001.

30 İsmail Fennî, Lügatçe-i Felsefe, İst. 1341, s. 499.

31 Prof. Dr. Necati Öner, Klasik Mantık, Ank. 1986, s. 3.

32 André Lalande, Vocabulaire Technique et Critique de la Philosophie, Paris 1980, s. 752.

33 M. Rosenthal ve P. Yudin, Materyalist Felsefe Sözlüğü, çev. Aziz Çalışlar, İst. 1975, s. 126.

34 Aclûnî, Kefü'l-Hafa ve Mülü'l-İlbas Ammâ İştehera Mine'l-Ahadis Alâ Elsinetinnas, c.1, Beyrut 1351, s. 310.

Düşünmenin önemini bu şekilde ifade eden Peygamber Efendimiz her alanda düşünmeye de izin vermemiştir. Rasulullah şöyle buyuruyor: "Allah'ın yarattıkları hakkında düşününüz, Allah'ın Zatı hakkında düşünmeyiniz."[35]

İnsan, beş duyunun ulaşamadığı alanların bilgisine Allah'ın kendisine ihsan ettiği düşünce nimetiyle ulaşabilir. Bilinmeyen alanlardaki gerçekler şüphesiz düşünceyle kavranılabilir, ortaya çıkarılabilir. İlim, sanat, yeni keşif ve icatlar düşünceyle gerçekleştirilebilir. Toplumumuzu analitik ve kritik düşünmeye alıştırmalıyız. Aldığımız bir haber üzerinde düşünmeden harekete geçmemiz gerekir. Çünkü Rabbimiz bize şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler, bir fasık size bir haber getirirse onu araştırın. Yoksa bilmeyerek bir kavme sataşırsınız da yaptığınıza pişman olursunuz."[36] Başka bir ayet-i kerimede şöyle buyruluyor: "Bir de hiç bilmediğin bir şeyin ardınca gitme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların her biri ondan sorumludur."[37]

Düşünceyle ilgili bu bilgilerden sonra kültürü ele almak gerekmektedir. Merhum hocam Prof.Dr. Necati Öner (1927-2019)'e göre kültür, "insanın var olanlar hakkında, hangi yolla olursa olsun, edindiği bilgiler ve bu bilgilere dayanılarak ortaya koyduğu eser ve davranışlar kültür denen şeyi oluşturur."[38] Kültür ikiye ayrılır: Özgü kültür, Ortak kültür. Öner'e göre, "aidiyet bakımından kültürün bir kısmı bir millete özgüdür, o milletin damgasını taşır. Kültürün bir kısmı da bütün insanlığa hastır, herhangi bir milletin damgasını taşımaz, milletlerin ortak malı gibidir.

Özgü kültür milleti millet yapan, bir toplumu kendisi yapan unsurdur. Özgü kültür bir milletin 'ben'idir. Özgü kültürün fonksiyonu fertte millî zihniyeti doğurmaktadır. Güçlü millet olmanın ön şartı milli zihniyeti uyandırıp canlı tutacak özgü kültürün fertlerde yaşamasını sağlamaktır. Milli zihniyet milli güven doğurur. Milletler dahi fertlerde olduğu gibi, kendine güven duygusu olmazsa hiçbir şey yapamazlar."[39]

Prof. Dr. Bozkurt Güvenç'e göre: "Eğer bir millî kültürün gelişmesi bekleniyorsa bu millî kültür, birbirini besleyerek kültürün bütünü de besleyen alt kümelerden oluşmuş bir güneş sistemi gibi olmalıdır. (...)

35 A.g.e., s. 311.

36 Kur'an 49 / Hucurat 6.

37 Kur'an 17 / İsra 36.

38 Prof.Dr. Necati Öner, Kültür, Felsefe Dünyası, cilt I, sayı 2, Ank. 1996, s. 2.

39 Prof.Dr. Necati Öner, Kültür, Felsefe Dünyası, cilt I, sayı 2, Ank. 1996, s. 6.

Toplumun tıpkı bir makine gibi, mümkün olduğu kadar, iyi yağlanmış ve en iyi çelikten yapılmış eksenler üzerine oturması gerekir."[40]

"İşin esasına bakılırsa din, kültür veya medeniyeti kendiliğinden ihtiva eder. Hakikî din ne insan, ne dünya, ne medeniyet ne de kültür kaynaklı olmayıp, Allah tarafından vahyolunmuştur. (...) Hakiki din, her medeniyet ve kültürün en üstün yaratıcısı ve koruyucusuydu. Hakiki din evrenseldir."[41] Din merkezli güneş sistemi şeklindeki kültür birliğiyle ülkemiz en gelişmiş ülkeler seviyesine yükselebilir.

Düşünce ve kültür hayatımız, okullaşma ve okur yazarlık oranında gelişme kaydediyor. Açılan üniversiteler ve fakülteler daha da arttıkça, ciddi eğitimler sayesinde düşünce ve kültür hayatımız daha yükselip gelişecektir. Kültürleri gelişmiş ülkelerin bütün halkı devamlı okuyor. Parkta okuyor, metroda okuyor, otobüste okuyor. Vaktini dedikodu yaparak geçirmiyor. Devamlı okuyuş onları kritik ve analitik düşünmeye ulaştırıyor. Onların bu hale gelmesinde felsefelerinin katkı payı da büyüktür.

Felsefenin bir devamlılık olduğunu, bu devamlılığın esasen bir geleneğe de dönüştüğünü sizden, sizin hocalarınızdan ve talebelerinizden görmekteyiz. Felsefe Şûrası da bu minvalde yapılan bir faaliyet. Bu niçin önemlidir hocam ve bunu nasıl sağlayabiliriz?

Felsefe devamlılık ister, çünkü insanların problemleri, hayatları, aktiflikleri, pasiflikleri, ekonomik durumları, siyasetleri, metafizik ve fizik anlayışları, gönül dünyaları çağlar boyu devam eder. Bunları çözmeye uğraşmaya da devam eder. Âlemdeki şifreler kıyamete kadar çözülerek açıklanamaz. Bunları çözmek için felsefe devamlı uğraşır. Bu nedenle felsefe yolda olmaktır şeklinde de tanımlanmıştır. Yaşamak için yemek yemek nasıl insan hayatının başlangıcından beri var ve devam ediyorsa, felsefe de aynı şekilde devam eder? İnsanın beslenmesini sağlayan gıdalar tarih boyu aynıdır. Bütün nesiller aynı gıdalarla hayatını devam ettirmiştir ve gelecekte de öyle olacaktır. İnsan nesli varoldukça fizik ve metafizik problemleri de aynıdır. Her çağda bu problemlere bakış tarzları ve çözüm şekilleri ayrı olabilir. Geçmiş nesillerin bıraktığı eserlerden, ayrı ayrı bölge ve ülkelerde yaşayan insanları problemleri çözüş şekillerinden haberdar olmak için felsefe şûraları yapılmaktadır. Fiziki hayatımızı sağlamak için gıdalar ne ise düşünce hayatımızın verimli ve faydalı geçmesi için felsefe de odur.

40 Bozkurt Güvenç, İnsan ve Kültür, İst. 1984, s. 57.

41 Jacque Maritain, Religion et Culture, Paris 1930, s. 25.

Türk Felsefe Derneği birçok üniversitede Aile seminerleri düzenledi. Bir felsefe kurumu aileye niçin önem verir, vermeliyiz?

Türk Felsefe Derneği, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğüyle birlikte 17 üniversitede aile seminerleri düzenlendi. Çünkü her toplum ailelerle başlar. Toplumun temel taşı ailedir. Tarih boyu toplumların iyiliği veya kötülüğü, o toplumu meydana getiren ailelerin iyiliği ve kötülüğüyle orantılıdır.

Aile insanla başlar. Bu hususta ilk, Hz. Adem aleyhisselamın kurmuş olduğu ailedir. İyi insanın da kötü insanın da kaynağı ailedir. Toplum huzurunu bozan cani insanlar da, en müttaki insanlar da aileden çıkmıştır ve ailede eğitilmiştir. Vatan ve milleti için canını feda edebilen insan da; vatanına, milletine ihanet eden insan da bir aileden yetişmiştir ve yetişecektir. Daha çoğaltabileceğimiz yüzlerce gerçek, ailenin önemini ortaya koyacaktır. Bunun için Türk Felsefe Derneği aile seminerleri düzenlemiştir ve düzenlemeye de imkânlar elverdiğince devam edecektir.

75 yaşında bir Büyüğümüz olarak felsefe severlere nasihatleriniz neler olur?

Felsefe güçlü bir alettir. Bu güçlü aleti kullanacak her yönüyle güç ve kuvveti yerinde olan, felsefenin içinde erimeyip felsefeyi içinde eritebilecek zeki felsefe severlere, her zaman olduğu gibi bugün de çok ihtiyaç vardır, gelecekte de olacaktır. Felsefe severlere ve felsefe sahasında uğraşacaklara söyleyeceğimiz en önemli husus, Kur'an ve sünneti esas alarak çok çalışmak, çok çalışmak ve çok çalışmaktır. Bir doğu, bir de batı dillerinden birini çok iyi öğrenmektir. Değerli filozofumuz, dünyaca muallim-i sani olarak bilinen Farâbî (258\870-339\950)'nin şu sözlerini aktarıyorum: "Hikmet ve felsefe öğrenmeye başlayanların, doğru ve tam mizaçlı bir genç olması, iyi kimselerin taşıdığı adetleri taşıması, ilk önce Kur'an, dil ve şeriat ilimlerini öğrenmiş bulunması, nefsine hakim iffetli ve doğru olması, ahlaksızlık, kötülük, haksızlık, hainlik, hile ve dolandırıcılıktan uzak bulunması, geçim gailesi ile kalbinin dolu olmaması lazımdır. Şeri ve dini vazifelerini yerine getirmeli, şeriatın esas ve adabından hiçbirini terk etmemelidir. İlim ve alimleri büyük büyük tutmalı, ilim ve alimlerden başka bir şeyi saygıya değer saymamalıdır. Felsefeyi bir kazanç vasıtası yapmamalıdır. Bu sıfatlardan ayrı olanlar sözde hakimlerdir."[42]

42 Farabi, İhsaü'l-Ulum, çev. Ahmet Ateş. İst. 1990, s. 9

TYB'nin yayınları

Mahmut Erdemir

TYB'nin Yayınları

Mahmut Erdemir

Nisan 2020'de başlayıp iki yıl boyunca tüm dünyayı etkisi altına alan ve binlerce insanın ölümüne yol açan Koronavirüs (Covid-19) salgını ülkemizde de sosyal, ekonomik, eğitim ve kültür hayatı başta olmak üzere oldukça kötü sonuçlar doğurdu.

Türkiye Yazarlar Birliği, salgınının toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riskin azalmasıyla birlikte, daha önce ertelediğini duyurduğu kültür sanat, edebiyat faaliyetlerini 2022 yılının ortasından itibaren yüz yüze programlarla yaptı.

Ülkemizin farklı şehirlerinde büyük katılımlarla düzenlenen bu etkinliklerde sunulan bildiri, görüş, öneri ve düşüncelerin kalıcı hale gelmesi ve litarütere katkı sağlaması amacıyla kitap olarak da yayınlandı.

100. Yılında İstiklâl Marşı ve Mehmet Âkif

Türkiye Büyük Millet Meclisinin himayelerinde Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştirakleriyle gerçekleştirilen "100. Yılında İstiklâl Marşı Büyük Bilgi Şöleni"nin kitabı yayımlandı.

İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif konulu birçok program ve esere vesile olan TYB, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop'un himayelerinde ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştirakiyle 12-16 Mart 2021 tarihleri arasında "100. Yılında İstiklâl Marşı Büyük Bilgi Şöleni"ni icra etti. Alanında mütehassıs ilim, fikir ve edebiyat adamlarının sunumlarını ihtiva eden kitabın basımı TBMM tarafından gerçekleştirildi.

Kitabın takdim yazıları TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop, TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, ASBÜ Rektörü ve TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ve AYBÜ Rektörü Prof. Dr. İbrahim Aydınlı tarafından kaleme alındı.

Kitapta sunuş yazılarının yanında, İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif ile ilgili tarihî ve edebî yazılar bulunmaktadır. Bu yönüyle İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif ile ilgili kaleme alınmış en geniş kapsamlı eserlerden biridir. Kitabın editörlüğünü Dr. Mehmet Tuğrul ve Dr. Nuri Salık üstlendi.

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2022

Türkiye Yazarlar Birliği'nin 1984 yılından bu yana geleneksel olarak yayımladığı ülkemizin tek kültür ve sanat yıllığı olma özelliğini koruyan "Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2022" yine zamanında çıkarak okuyucuları ile buluştu. Editörlüğünü Mehmet Kurtoğlu'nun yaptığı yıllıkta alanında uzman yazarların, akademisyenlerin tarihe tanıklık eden değerlendirme ve tespitleri yer alıyor. TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan sunuş yazısında yıllığı yayımlama gerekçelerini şöyle açıklıyor: "Fert olarak, şimdi, içinde yaşadığımız "şuan" çok kısa bir süre sonra "anı" oluyor ve hafızamıza aktarılıyor. Dolayısıyla, her insanın kendine ait bir hafızası olduğu gibi toplumların da bir geçmişi, bir hafızası vardır. Toplumsal hafızanın kaybolmaması, güçlü, güvenilir ve öğrenilebilir olması önemlidir." "Özellikle toplumu ilgilendiren meselelerde tarihin iyi anlaşılması ve yorumlanması için; yıl içinde yaşanan siyasi, ekonomik, kültürel, sanatsal ve sosyal olayların ortaya çıkış sebepleri, etkileri ve sonuçlarına ilişkin konunun uzmanı ya da araştırmacıların neler söylediği bugünü dünle değerlendirip yarına yönelik dersler çıkarmak isteyenler için başvuru kaynağı niteliği taşıyor." 2021 de yıl boyunca Türkiye ve dünyada meydana gelen siyasi, ekonomik, kültürel, sanatsal ve sosyal olaylar bunların ortaya çıkış sebepleri, toplumsal etkileri ve sonuçlarının değerlendirildiği "Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2022" her kütüphanede bulunması gereken önemli bir kaynak niteliği taşıyor.

Emek ve İş Ahlâkı Kitabı

Türkiye Yazarlar Birliği ve HAK-İŞ Konfederasyonu tarafından Mehmet Âkif Ersoy'un aziz hatırasına ithafen "İş Ahlâkı, Çalışma Hayatı ve Safahat" temasıyla 25-26 Aralık 2021 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen 5. Ahlak Şûrası kitap olarak yayımlandı.

Çalışma hayatı ve iş ahlâkına dair meselelerin akademik ciddiyetle ele alındığı bölümlerden müteşekkil olan eserin editörlüğünü TYB Genel Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Muhammed Enes Kala üstlendi.

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınlarından çıkan kitap; TYB kurucu ve şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut Arslan, TYB Genel Başkanı ve ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan ve AYBÜ Rektörü Prof. Dr. İbrahim Aydınlı'nın takdim yazıları ile başlıyor.

Eserde yer alan bölümler: Çalışma Hayatı ve İş Ahlâkı: Usûlden Üslûba, Ahlâk ve Çalışma Hayatı: Tarihî ve Kavramsal Çerçeve, Çalışma Hayatında İş Ahlâkımız: Ahîlik ve Safahat, İş Ahlâkına Dışarıdan Bakmak, Çalışma Hayatının Uzanımları: Kadın, Aile, Sosyal Politika, Dijitalleşme, Çalışma Hayatı: Paydaşlar ve Sendikalar.

İş ahlâkı alanında araştırma yapanların arşivlerinde bulunması gereken eserin sonunda Şûra sonuç bildirgesi de bulunuyor.

Türkçe Şûrası Kitabı

Türkiye Yazarlar Birliği, Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile Yunus Emre Enstitüsü'nün birlikte düzenledikleri dilimizin dünü, bugünü ve yarınının konuşulduğu "Türkçe Şûrası" kitap olarak yayımlandı.

"Yûnus Emre ve Türkçe Yılı" dolayısıyla 26-27 Kasım 2021 tarihlerinde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nde toplanan şûraya dilciler, felsefeciler, edebiyatçılar, ilim ve fikir adamları ile hukuk, tıp, eğitim, spor gibi alanlardan konuyla ilgili çalışmaları olanlar katılarak bildiri sunmuşlar, müzakerelerde bulunmuşlardı.

Doç. Dr. Umut Başar, Dr. Mehmet Tuğrul ve Dr. Ersin Durmuş'un akademik sekretaryasını yürüttükleri kitabın editörlüğünü ise Doç. Dr. Umut Başar üstlendi. Bildirilerin yanı sıra sonuç bildirgesi ve şûra raporunun da yer aldığı eser TYB'nin de sağladığı katkı ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi yayınları arasından çıktı.

TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, YEE Başkan Yardımcısı Dr. Öğretim Üyesi Kutalmış Yalçın ve TDED Genel Başkanı Ekrem Erdem'in açılış konuşmalarının da yer aldığı şûra kitabı sunuş yazısı ile başlıyor.

Eserde yer alan 13 başlık şu şekilde sıralanıyor: Dil Felsefesi-Felsefe Dili, Konuşma Dili, Dil Ve Devlet, Devlet Dili, Resmî Dil, Edebiyat Dili, Türk Dünyasında Ortak Türkçe, Dil Bilgisi, Eğitim-Öğretim Dili, Akademik Dil-Akademinin Dili-İlim Dili, Durmuş Günay, Akademi ve Dil, Din/İlahiyat Dili, Tıp Dili, Haberleşme-Medya Dili,

Eserin sonunda, "Türkçe Şûrası'ndan Fotoğraflar", Türkçe Şûrası'na katıldıktan kısa bir süre sonra vefat eden merhum Doç. Dr. Hayrettin Orhanoğlu ile ilgili bilgilere yer veriliyor. Ayrıca, Prof. Dr. Nazım Elmas'ın -Hayrettin Orhanoğlu'nun Aziz Hatırasına- üst başlıklı "Yükü Ağır Bir Dünyada Yapayalnız" başlıklı metni yer alıyor.

556 sayfadan oluşan eserde, Türkçenin bugün içinde bulunduğu durumun tespiti ile meselelerin çözümü için "ne yapılmalı?" sorusuna cevaplar veriliyor, önemli değerlendirmelerde bulunuluyor.

Türk Dünyası / Şiir Güldestesi 13

Türkiye Yazarlar Birliği, Kültür ve Turizm Bakanlığının desteğiyle; 9 -11 Haziran 2022 tarihleri arasında «Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni»ni İstanbul'da düzenledi. Editörlüğünü Mehmet Kurtoğlu'nun yaptığı Şiir Güldestesi kitabı şiir şölenine katılan şairlerin biyografi ve şiirlerinden oluşuyor. TYB her şölenden sonra yapmış olduğu şölenin kitabını yayınlayarak kalıcı olmasını sağlıyor. Vefatının 60. yılı dolayısıyla Ahmet Hamdi Tanpınar'a ithaf edilen şölen boyunca; Bahtiyar Vahapzade, Ziya Paşa, Yunus Emre, Ahmet Hamdi Tanpınar, Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Cahit Zarifoğlu ve Sezai Karakoç şiir fasıllarının yapıldığı etkinlikte ayrıca "İstanbul'un Şiiri, Şiirin İstanbul'u", "Edebiyat Dergileri ve Şiir" ile "Şiir ve Dijital Mecra" konulu şiir atölyeleri bölümünde sunulan bildiriler de kitapta yer alıyor.

Türkiye'den ve Türk Cumhuriyetlerinden çok sayıda şair ve yazarın katıldığı şölen gelenek olduğu üzere "Türk Dünyası / Şiir Güldestesi 13 / Metinler/Bildiriler/Seçmeler" başlıklarından oluşuyor. 260 sahifelik eser, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın sunuş yazısı ile başlıyor. Güldestede; Türkiye Yazarlar Birliği kurucu başkanı ve şiir şölenlerinin başlatıcısı D. Mehmet Doğan'ın konuşması, şairlerden seçmeler, şölenin açış konuşmaları, şölen değerlendirmeleri ve programın fotoğraflarından oluşuyor.

Yakın tarihte; Türk ve dünya edebiyatında şiirin gelişimi, şairler ve eserleri hakkında araştırma yapacaklara Güldeste 13 kaynaklık edecek bir eser.

"60 Yıl Sonra Bursa'da Tanpınar Zamanı"

Türkiye Yazarlar Birliği ve Bursa Yıldırım Belediyesi işbirliği ile 14-15 Ocak 2022 tarihlerinde Bursa'da gerçekleştirilen "60 Yıl Sonra Bursa'da Tanpınar Zamanı Bilgi Şöleni" kitap olarak yayımlandı.

Dr. Yahya Aydın'ın editörlüğünü, Taner Taştekin'in ise Proje Koordinatörü olduğu eser Yıldırım Belediyesi Kültür Yayınları arasından çıkarak okuyucuları ile buluştu.

Bursa Yıldırım Belediye Başkanı Oktay Yılmaz, TYB kurucu ve şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın sunuş yazıları ile başlayan kitabın ön sözünde şu ifadelere yer verilmiş:

"Türkiye Yazarlar Birliği ve Bursa Yıldırım Belediyesi ortaklığında 14-15 Ocak 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin farklı yerlerinden katılımcılarla Yıldırım Belediyesinin ev sahipliğinde bilgi şöleni tertip edilmiştir. Elinizdeki eser iki gün süren bu bilgi şöleninde sunulmuş olan bildirilerin kitap şeklinde bir araya getirilmiş halidir.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anmak, anlamak ve gelecek nesillere anlatmak amacıyla düzenlenen bilgi şölenine Türkiye'nin dört bir yanından bu alanlarla ilgili çalışması olan akademisyenler, bilim adamları ve edebiyatçılar katılmıştı.

600 sahifelik eser; "Tanpınar'da Kültür, Gelenek ve Modernleşme, Tanpınar'da Deneme ve Roman, Tanpınar ve Şiir, Tanpınar'ı Farklı İsimler Üzerinden Okumak, Tanpınar'da Şehir ve Mekân, Tanpınar ve Sinema" başlıkları ile altı bölümden oluşuyor.

"Üstatlarımız ve Karantina Günlükleri"

Türkiye Yazarlar Birliği ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca gerçekleştirilen "Üstatlarımız ve Karantina Günlükleri" kitabının 2. Baskısı Yayımlandı.

Koronavirüs salgını sürecinde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarına ithaf edilen proje sonucunda, salgın günlerine ilişkin canlı bir hafıza olacak video mülakatlar yapılmış ve konuşmalar kitap haline getirilmişti.

Büyük ilgi gören ve kısa sürede baskısı tükenen kitap Telif Hakları Genel Müdürlüğünün katkılarıyla ikinci baskısı yayımlandı.

Projenin koordinatörlüğünü ve proje kitabının editörlüğünü yapan TYB Genel Başkan Yardımcısı Doç Dr. Muhammet Enes Kala'ya bu süreçte gerçekleştirilen 51 mülakatta yüksek lisans ve doktora öğrencileri de eşlik etti.

Kitapta, Türkiye'nin kültür, sanat ve fikir alanlarındaki pek çok önemli ismin, salgın dönemine ve insanlığın durumuna ilişkin duygu ve düşüncelerinin yer aldığı eser 328 sahifeden oluşuyor.

TYB Akademi

Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 4 ayda bir yayımlanan hakemli dil, edebiyat ve sosyal bilimler dergisi TYB Akademi yayın hayatına devam ediyor.

Sosyal bilimler kapsamına giren konuları içeren makalelerin Türkçe ve İngilizce olarak yer aldığı akademide; ilahiyat, felsefe, tarih, dil ve edebiyat konularında sosyal bilimlere ait araştırmaya dayanan, sahasına katkı sağlayacak nitelikteki bilimsel makaleler yayımlanıyor. 2022 yılında 34. sayı "Çocuk Edebiyatı», 35. sayı "Yeni(den) Anayasa" ve 36. sayı olarak TYB Akademi'de yer aldı.

olaylar ve insanlar

İbrahim Ulvi Yavuz

OLAYLAR VE İNSANLAR / 2022

İbrahim Ulvi Yavuz

Ocak

1-2021 Yılı "Yılın Yazar, Fikir adamı ve Sanatçıları Ödülleri" TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan tarafından basın toplantısı ile açıklandı.

Hikâye: Selma Aksoy Türköz, Aynı Yağmur

Şiir: Adem Turan, Mangan Mangan Gün Batarken Gün Doğumu

Roman: İlknur Demirci, Kumru ve Gölge
Deneme: Selvigül Kandoğmuş Şahin, Arınma Zamanlarına

Fikir: Murat Erol, Kaybetmenin Halet-i Ruhiyesi

Araştırma: Sait Mermer, İslâm Düşüncesinin Tarih Yapıcı Rolü

İnceleme: Murat Çelik, Osmanlı İlmiye Sınıfının Kıyafet Normu ve Giysileri
Dil: Atilla Şentürk, Osmanlı Şiiri Kılavuzu

Edebi Tenkit: Yılmaz Daşcıoğlu, Akıp Gidenin Cazibesi

Hatıra: Mehmet Kahraman, Ben de Öğretmendim

Gezi: Taha Kılınç, Bir Rüyayı Hatırlar Gibi & Savaştan Önce Suriye

Şehir Kitapları: Bilal Can, Zaman İçinde Mekan

Tercüme: Ayşe Işın Kirenci, Edith Wharton'dan çeviri: Kısa Öykü ve Roman Sanatı İçin Klasik Bir Rehber Kurgu Sanatı
Biyografi: Rıfat Yörük, Ensar Ruhlu Muhacir

Çocuk Edebiyatı: Tuğba Coşkuner, Duvarın Ardı - Dünyanın Son İnsanları

Basın/Fıkra: Ergün Diler

Dergi: Post Öykü

Türk Müziği: Ender Doğan, Dest-i Kevser
Halk Kültürü: Doğan Kaya, Kültürümüzde Dini ve Cengi Hikâyeleri

Klasik Sanatlar-Hat: Fatih Özkafa, Ya Hazret-i Pir/Türk Hat Sanatında Tasavvuf Önderleri

Elektronik Yayıncılık: http://www.kitaphaber.com.tr

TV Belgesel: Tarihin Efsaneleri, TRT
TV Dizi: Kıbrıs: Zafere Doğru, TRT
Sinema: Komşuluk Halleri, Yönetmen: Danis Tanovıç / TRT Ortak Yapım

Radyo Programı: Doğru Söze Ne Denir? Semerkand Radyo

Kamu Yayıncılığı: TBMM Yayınları
Özel Yayıncılık: FECR Yayınları
Yayıncılık Özel: İZ Yayıncılık, Büyük Felsefe Lügatı Mustafa Namık Çankı, Hazırlayan: Recep Alpyağıl
Üstün Hizmet: Beşir Ayvazoğlu, Yavuz Bülent Bakiler, Necmettin Turinay.

- İzmir Fen Lisesi öğrencisi Ayşe Serra Köşger, maydanoz, kereviz gibi birçok bitkide bulunan "apigenin" maddesinin Akut Lenfoblastik Löseminin (ALL) tedavisindeki etkisini ortaya koyan projesiyle ABD'nin Atlanta şehrinde düzenlenecek Uluslararası Fen ve Mühendislik Yarışması'nda Türkiye'yi temsil edecek.

-Hindistan Cammu Keşmir'de Hindu tapınağında yaşanan izdihamda 12 kişi öldü. 13 kişi de yaralandı.
-Mısır Başsavcılığı, Müslüman Kardeşler' in sürgündeki ruhani lideri Yusuf el-Karadavi' nin 4 yıldır tutuklu olan kızı Ala el-Karadavi 'nin serbest bırakıldığını açıkladı.

- İran'ın Sistan-Beluçistan eyaletinde çıkan çatışmada 3 güvenlik görevlisi ile 5 militan hayatını kaybetti.

2-Altın Kızlar' da canlandırdığı Rose karakteriyle ünlenen ABD'li oyuncu Betty White, hayatını kaybetti.

-ABD'de Covid-19 vakalarının hızla artması nedeniyle birçok üniversite yeniden uzaktan eğitime dönme kararı aldı.

- J.J. Rousseau, Balzac, Jean Genet, Jean Baudrillard gibi isimlerin kitaplarını Fransız'ca' dan Türkçeye çeviren Yaşar Avunç, hayatını kaybetti.

- Anadolu Gençlik Derneği, tüm yurtta ve KKTC'de Mekke'nin Fethi'nin 1391 yılını kutladı.

-Millî Savunma Bakanlığı, "NATO Çok Yüksek Hazırlıklı Müşterek Görev Kuvveti" olarak görev yapan 66'ncı Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'nın görevlerini Fransa'ya devrettiğini bildirdi.

-Fransa genelinde yılbaşı gecesinde 874 araba ateşe verilirken, 381 kişi gözaltına alındı

-Türkiye ile Vietnam arasındaki sağlık iş birliği anlaşması kapsamında bu ülkeye hibe edilen malzemeler, Türk Hava Yolları (THY) uçağıyla başkent Hanoi'ye gönderildi.

-Sudan'da ordunun yönetime el koyduğu 25 Ekim 2021'den bu yana sivil yönetim talebiyle düzenlenen protesto gösterilerinde güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu 54 kişinin öldüğü bildirildi.

-Almanya'nın İserlohn kentinde Müslüman mezarlığını hedef alan saldırıda mezar taşları tahrip edildi.

-Kuveyt'in Londra Büyükelçiliği, İngiltere'de artış gösteren Omicron varyantı nedeniyle vatandaşlarına "ülkeden ayrılın" çağrısı yaptı.

3-Sudan Başbakanı Abdullah Hamduk, görevinden istifa etti.

-Sağlık Bakanlığı tarafından Kovid-19 günlük vaka ve can kaybı sayısına Türkiye'de 2 Ocak tarihinde 33 bin 520 vaka görülürken 129 kişi de koronavirüsten vefat ettiği açıklandı.

-Hollanda'da binlerce gösterici, koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla mücadele kapsamında uygulanan kısıtlamaları ve aşı uygulamasını protesto etmek için başkent Amsterdam'daki Müze Meydanı'nda toplandı.

-Türkmen yazar, şair Oraz Yağmur hayatını kaybetti.

-UNESCO, Dünya Kültürel Miras Komitesi hat sanatımızı 21. kültürel varlık olarak Somut Olmayan Kültürel Miras listesine ekledi.

-Şırnak merkezli 4 ilde düzenlenen "rüşvet" operasyonunda, aralarında gümrük memurlarının da bulunduğu 30 şüpheli gözaltına alındı.

4-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturması kapsamında, Twitch isimli sosyal medya platformunda haksız kazanç elde eden şüphelilere yönelik soruşturmada 40 kişi gözaltına alındı.

-Venezuela'da silahlı çeteler arasında çıkan çatışmada 7 kişi öldü, 1 kişi yaralandı.

-İstanbul, Bursa ve İzmir'de gerçekleştirilen uyuşturucu satıcılarına yönelik operasyonda 28 şüpheli gözaltına alındı.

- Kolombiya'da, silahlı isyancı örgüt Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) üyeleri ile eski Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) mensupları arasında çıkan çatışmada 24 kişi hayatını kaybetti.

-İran'ın iki yıl önce düşürdüğü Ukrayna Havayolları'na ait yolcu uçağında hayatını kaybeden 63 Kanada vatandaşından

altısının varislerinin açtığı davada altı kurbanın varislerine 100 milyon dolarlık cezai tazminat ödenmesi kararı çıktı.

- Hukuki uyuşmazlıkların tarafların rızasına dayalı olarak çözümünü sağlayan ara buluculuk sayesinde 2021 yılında, 553 bin 625 dosyada 1 milyon 107 bin 250 kişi el sıkıştı.

5-Arkeoloji ve Antropoloji bilimine yaptığı katkılarla tanınan Richard Leakey, Kenya'nın Nairobi şehrinde hayatını kaybetti.

-Akdeniz'de Antalya'nın Alanya ilçesi açıklarında 5,3 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Kazakistan'da LPG fiyatlarına yapılan zamma karşı düzenlenen protestolar nedeniyle Başbakan Askar Mamin başkanlığındaki hükümet istifa etti.

- Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, protesto gösterileri sebebiyle Kazakistan'ın başkenti Nur Sultan'da olağanüstü hal (OHAL) ilan etti.

-Yönetmen Göksel Gülensoy'un, 'Sadan Hanım' adlı belgesel filmi Uluslararası Jaipur Film Festivali'nde üç ödül birden kazandı.

-ABD Donanması tarihinde bir ilk: Nükleer gemiyi ilk kez Amy Bauernschmidt İsimli yüzbaşı rütbeli bir kadın komuta etti.

-Pakistanlı liderler, Hindistan'ın Cammu Keşmir bölgesindeki insan hakları ihlallerinin sona ermesi için dünyaya çağrı yaptı.

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, KKTC sınırları içerisinde bulunan ve 46 yıldan sonra Ekim 2020'de kademeli açılım sürecinin başladığı Maraş bölgesinin insan haklarına uygun bir şekilde açıldığını belirtti.

6-Türk vatandaşlığına kabul yönetmeliğinde yapılan değişiklik Resmî Gazete' de yayınlandı.

-ABD'nin Pensilvanya eyaletinde bir evde çıkanda yangında 7 çocuk 13 kişi yanarak hayatını kaybetti.

-Bosna Hersek'te eski Sırp komutan Milenko Zivanovic, Bosna Savaşı'nda savaş suçu işlediği gerekçesiyle gözaltına alındı.

-Burkina Faso'da terör saldırıları nedeniyle 3 bin 280 okul kapanmak zorunda kaldı.

-Stokçuluğa uygulanan para cezalarını artıran düzenlemeyi de içeren Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edildi.

-Vatana ihanetle suçlanan eski Ukrayna Devlet Başkanı Petro Poroşenko'nun mal varlığına el konuldu.

-Hindistan'da zehirli gaz nedeniyle 6 kişi hayatını kaybetti.

7-Ufuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi, Prof. Dr. Celalettin Sencer İmer hayatını kaybetti.

-Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev, "Kolluk kuvvetlerine ve orduya, teröristlere karşı uyarı yapmadan öldürmek için ateş açma emri verdim" açıklamasında bulundu.

-Kazakistan İçişleri Bakanlığı, yönetim karşıtı gösterilerde çıkan olaylarda 26 protestocunun hayatını kaybettiğini açıkladı.

- Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüs aşısının önemine vurgu yaparak "Aşı anında cevap vermez, etki etmesi için süreye ihtiyaç var. Bu durum, vakaların hızlı yayıldığı bu dönemde aşıyla birlikte tedbirlerin de önemini çok artırıyor" dedi.

-Sudan'da 25 Ekim'de yapılan askeri darbeyle beraber başlayan askeri yönetim karşıtı gösterilerde ölenlerin sayısı 60 oldu.

-ABD'nin hayatta olan en yaşlı 2. Dünya Savaşı gazisi Lawrence Brooks, 112 yaşında hayatını kaybetti.

- Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev; Ülkede anayasal düzenin büyük ölçüde yeniden tesis edildiğini açıkladı.

- Pakistan'ın Gwadar şehrindeki şiddetli yağışlar sonucunda 300 evi yıkıldı. Yetkililer acil kurtarma çalışmaları için orduyu görevlendirdi.

-Piyanist ve besteci Fazıl Say, kendisini çok etkilediğini söylediği Tarık Akan, Yıldız Kenter, Yaşar Kemal, Ahmet Say, Şarık Tara, Türkan Saylan, Nejat Eczacıbaşı ve Fikret Otyam gibi isimlere beste yaptığını açıkladı.

-Anayasa Mahkemesi; "İnternet sitelerindeki haberlere getirilen erişim engelleri hakkında basın ve ifade özgürlüğünün ihlal edildiği kararına vardı.

-ABD'deki orman yangını, 513 milyon dolarlık hasara neden oldu.

-Gürültü yönetmeliğindeki değişiklik Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre; konut, hastane, bakımevi gibi "çok hassas alan" olarak tanımlanan bölgelerdeki eğlence merkezlerinin tüm cepheleri ve tavanı kapalı hale getirilecek. Otel, dini tesis ve okul gibi "hassas alan" bölgelerindeki söz konusu eğlence merkezlerinde 24.00'ten sonra canlı müzik yayını yasak olacak.

-Albayrak Grubu'nun bu yıl sekizincisini gerçekleştirdiği "Albayrak Takvim Sergisi" Ayasofya—I Kebir Camii Şerefinde sanatseverlere sonuldu.

-En iyi erkek oyuncu Oscar'ını kazanan ilk siyahi aktör Sidney Poitier, hayatını kaybetti.

8-Eski Kazakistan Ulusal Güvenlik Komitesi Başkanı hakkında "devlete ihanet" suçlaması ile gözaltına alındı.

-ABD'nin ilk Türk Müslüman Belediye Başkanı Tayfun Selen, New Jersey'de Bölge Yönetim Kurulu Başkanlığına seçildi. Kur'an-ı Kerim'e el basarak yemin etti.

-Millî Eğitim Bakanlığı Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili görevden alındı. Yerine ise Din Öğretimi Genel Müdürü Nazif Yılmaz atandı.

-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), Destek Yatırım Bankası A.Ş.ye faaliyet izni verdi.

-İçişleri Bakanlığı, eş zamanlı olarak yapılan operasyonda 588 aranan kişinin yakaladığını, 31 kişinin ise gözaltına alındığını duyurdu. Ayrıca, 365 kişiye idari ve 185 kişiye de adli olmak üzere 550 kişiye adli ve idari işlem yapıldığını açıkladı.

-İslam İş Birliği Teşkilatı (İİT), Kazakistan'daki gelişmelerin büyük bir endişeyle takip edildiğini belirterek, sükûnet ve şiddete son verilmesi çağrısında bulundu.

9-Türkiye, Nijerya'da 100'den fazla sivilin öldüğü saldırılar için başsağlığı mesajı yayımladı.

-Dünya genelinde Kovid-19 vakalarının sayısı 303 milyonu geçti.

- Pakistan'da kar fırtınasının nedeniyle araçlarına mahsur kaldı, 21 kişi hayatını kaybetti.

-Balıkesir Altınoluk'ta yapılan temel kazısında Roma dönemine ait; M.Ö. 3'üncü, 4'üncü ve 5'inci yüzyıllara ait pitos, lahit, kiremit ile kremasyon mezarları bulundu.

-Millî Savunma Bakanlığı Şanlıurfa Akçakale sınır hattında el yapımı patlayıcının infilak etmesi sonucu 3 askerin şehit olduğunu açıkladı.

- Kazakistan Sağlık Bakanlığı, ülkede hafta boyunca süren hükümet karşıtı protestolarda 164 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

10-İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık işleri Genel Müdürlüğü'nce 21 Eylül 2020'de hayata geçirilen 'Hayat Kimliğinle Kolay' projesinin 2'nci adımını oluşturan TC Kimlik kartına e-İmza yüklenmesi işlemine bugün 50 ilde başladı.

-Suudi Arabistan'da insan hakları aktivisti ve 3 yıldır cezaevinde tutulan Prenses Besme serbest bırakıldı.

-Dünyanın önde gelen sanat merkezlerinden Londra'daki Çağdaş Sanatlar Enstitüsü'nün (ICA) Müdürü Bengi Ünsal oldu.

-Afganistan'ın Nangarhar vilayetinde havan mermisinin infilak etmesi nedeniyle 9 çocuk hayatını kaybetti. 4 çocuk da yaralandı.

-Alman rejisör, ressam ve yazar Herbert Achternbusch hayatını kaybetti.

11-Konyaspor'da forma giyen Ahmet Çalık, geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

-Avrupa Parlamentosu Başkanı David Sassoli, hayatını kaybetti.

-ABD'nin Maryland eyaletindeki bir hastanede, ölmek üzere olan 57 yaşındaki kalp hastasına ilk kez domuz kalbi nakledildi.

-Kazakistan'ın yeni Başbakanı Alihan Smailov oldu.

-Türkiye'de son dakika haberine göre 403 bin 104 koronavirüs testi yapıldı. 65 bin 236 kişinin testi pozitif çıktı, 141 kişi hayatını kaybetti.

-40 ilde FETÖ'nün TSK yapılanmasına yürütülen soruşturma kapsamında 185 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Eski Washington Büyükelçisi Serdar Kılıç, Türkiye'nin Ermenistan Özel Temsilcisi olarak görevlendirildi.

-Adana eski Belediye Başkanı ve Emekli Hava Tuğgenerali Ali Ahmet Kelecek, hayatını kaybetti.

12-Mersin'de IŞİD' e yönelik Şafak Operasyonunda çok sayıda kişi gözaltına alındı.

-Ankara Üniversitesi, başörtülü bir öğrenciye hakaret eden öğretim üyesi Prof. Dr. Metin Kazancı'nın üniversite ile ilişiğinin kesildiğini açıkladı.
-Kanada'nın Quebec eyaletinde, COVID-19 enfeksiyonlarının artması nedeniyle sağlık sistemine katkı için aşı olmayan kişilerden sağlık vergisi alınacak.

-Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) üyesi, rekortmen yüzücü Doğan Şahin hayatını kaybetti.

-Güney Afrika'nın doğusunda etkili olan fırtınalarda 24 kişi hayatını kaybetti.

13-Balıkesir'de polis ve jandarma ekiplerinin il genelinde yaptıkları uyuşturucu operasyonunda 72 şahıs gözaltına alındı.

-Almanya'da Esad karşıtı muhaliflere yönelik işkenceyi yöneten eski Albay Enver Raslan'ı insanlığa karşı suç işlemekten müebbet hapis cezasına mahkûm etti.

-Akademisyen, yazar, edebiyat tarihçisi Prof. Dr. M. Orhan Okay vefatının 5 yılında Zeytinburnu Kültür Sanatta anıldı. Panelde Prof. Dr. Abdullah Uçman, Ömer Erdem, Alim Kahraman ve Bekir Sıddık Soysal konuşmacı katıldı.

14- Türk düşünce ve sanat hayatına eserleri ile iz bırakan Ahmet Hamdi Tanpınar, Türkiye Yazarlar Birliği ve Bursa Yıldırım Belediyesi'nin müştereken organize ettikleri 60 Yıl Sonra Ahmet Hamdi Tanpınar Bilgi Şöleni'nde yâd edildi.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Erzurum'da yaklaşık 500 yıl önce İslam alimi Pir Ali Baba'nın başlattığı Kur'an-ı Kerim okuma geleneği "1001 Hatim" in duasını yaptı.

-Millet Partisi Genel Başkanı Aykut Edibali, Ankara'da hayatını kaybetti.

-Mali'de mevcut askeri cunta tarafından devrilen eski Cumhurbaşkanı İbrahim Boubacar Keita, başkent Bamako'da hayatını kaybetti.

15-Türkiye'de son 24 saatte 364 bin 426 Covid-19 testi yapıldı, 54 bin 100 kişinin testi pozitif çıktı, 136 kişi hayatını kaybetti.

-Türk Yahudi Toplumu Onursal Başkanı Bensiyon Pinto öldü.

-Türkiye'de demokrasi mücadelesinin sembolü merhum Başbakan Adnan Menderes'in hatıralarının yaşatması amacıyla yapılan, "Adnan Menderes Demokrasi Müzesi " açıldı.

16-Oyuncu, yönetmen ve öğretim üyesi Prof. Dr. Bozkurt Kuruç hayatını kaybetti.

-Asıl adı Ömer Okçu olan ve 'Minyeli Abdullah' romanıyla tanınan gazeteci, yazar Timaş Yayın Grubu'nun kurucusu yazar Hekimoğlu İsmail 90 yaşında İstanbul'da vefat etti.

-ABD'de 'kar fırtınası' alarmı: 2 binden fazla uçuş iptal edildi.

-Ülkesine dönen eski Ukrayna Devlet Başkanı Poroşenko "Vatana ihanet"suçu ile mahkemeye çıkarıldı**.**

17-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın davetlisi olarak Arnavutluk'a gitti.

-Nijerya'da onlarca motosikletli silahlı kişilerin düzenlediği silahlı saldırıda 50 kişi öldü.

-Arjantin aşırı sıcaklar nedeniyle La Pampa eyaletinde gökten yağmur gibi yağan binlerce gergedan böceği istilasına uğradı.

-ABD'nin New York kentinde bir apartmanda çıkan yangında hayatını kaybeden 15 Müslümanın cenaze namazı kılındı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Arnavutluk'ta TOKİ deprem konutları teslim törenindeki konuşmasında "Koronavirüs salgınında büyük ülkeler gözlerini kapatırken biz dara düşenlere yardım ettik" dedi.

-Atatürk Kültür Merkezi'nin 10 ülkeden 20 sanatçıyı buluşturduğu ilk uluslararası proje "Birlikte Var Olmak" ziyarete açıldı.

18-Süleyman Şah Türbesi'nin mimarı da olan Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin kurucu dekanı Prof. Dr. Ünal Demirarslan vefat etti. -Diyanet İşleri Başkanlığı, "Dini şahsiyet, sembol ve değerlerle ilgili özensiz tutum ve davranışlarda bulunulması, en hafif tabirle saygısızlıktır" açıklamasını yaptı. **19**-Suriye'deki Barış Pınarı bölgesinde taciz ateşi açan ve sızma girişiminde bulunan 7 PKK/YPG'li terörist etkisiz hâle getirildi.

- İstanbul Havalimanı'nda Libya ve Rusya'ya kaçak olarak götürülmek istenen ve Sağlık Bakanlığı'ndan ruhsatı olmadığı belirtilen 1 milyon lira değerinde ilaç ele geçirildi. 2 şüpheli gözaltına alındı. -Türkiye'nin ilk özel televizyon kanallarından biri olan Flash TV'nin kurucusu, iş insanı Ömer Ziya Göktuğ, koronavirüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Merkez Bankası arasında ikili para takası (Swap) anlaşması imzalandı. -Somali'de devam eden şiddetli kuraklık nedeniyle yaklaşık 245 bin kişi göç etmek zorunda kaldı.

-İskoçya'da çatı katında bulunan ve aralarında Kanuni Sultan Süleyman'ın ve Timurlenk'in portresinin de bulunduğu eserler müzayedede satışa çıkarıldı.

-Anayasa Mahkemesi Üyeliğine, Çorum Baro Başkanı Kenan Yaşar seçildi.

20-Özbekistan Kovid-19 salgınında son 24 saatte 1307 vaka kaydederek son 6 ayın en yüksek seviyesine ulaşmış oldu.

-Bursa şehir merkezi ve İnegöl ilçesinde, uyuşturucu ticareti yapanlara yönelik düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 42 kişiden 34'ü tutuklandı.

- Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı görevine Anayasa Mahkemesi üyesi Muammer Topal seçildi.

-Sanat dünyasında bin yıllık Türk Şiirini boyadığı çalışmalarıyla yankı uyandıran Murat Kurt'un kişisel sergisi "Gevher"Balaban Sanat Galerisi'nde sanatseverlerle buluştu.

-Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 4 ayda bir yayınlanan hakemli dil, edebiyat ve sosyal bilimler dergisi TYB Akademi'nin 34. Sayısı "Çocuk Edebiyatı" konusu ile yayımlandı.

-New York Doğal Tarih Müzesi önünde bulunan eski ABD Başkanı Roosevelt'in heykeli ırkçılığı çağrıştırdığı için bulunduğu yerden kaldırıldı.

- Batı Afrika ülkesi Liberya'nın başkenti Monrovia'daki bir kilisede yaşanan izdihamda en az 29 kişi hayatını kaybetti.

21-Irak'ın doğusunda terör örgütü DEAŞ tarafından düzenlenen saldırıda 11 Irak askeri hayatını kaybetti.

-İstanbul Devlet Türk Halk Müzik Korosu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük

kültür merkezi olan Şahinbey'de konser verdi.

-Galatasaray'ın eski başkanlarından Selahattin Beyazıt, hayatını kaybetti.

-Baksı Kültür Sanat Vakfı, bu yıl ikinci kez düzenlediği Anadolu Ödülleri'nin kazananlarını açıkladı. "Geçmişi Selamlamak" başlığıyla düzenlenen 2021 ödül programında Refik Halit Karay "Edebiyat", Bedri Rahmi Eyüboğlu "Görsel Sanatlar", Emre Arolat "Mimarlık", Muzaffer Sarısözen "Müzik" ve Lütfi Akad "Sinema" alanında Anadolu Ödülü'nün sahibi oldu.

-İran Cumhurbaşkanı Reisi, Rusya Devlet Başkanı Putin ile temaslarda bulunmak için gittiği Moskova'da görüşme sonrası Kremlin'de namaz kıldı.

-Batı Afrika ülkesi Gana'nın Western vilayetindeki maden ocağında kullanılacak patlayıcıları taşıyan aracın motosikletle çarpışması sonucu meydana gelen patlamada 17 kişi hayatını kaybetti. 59 kişi yaralandı, 500'den fazla ev de tahrip oldu.

-Yemen'in kuzeyindeki bir hapishaneye Suudi Arabistan destekli Arap koalisyonu tarafından düzenlenen hava saldırısında 70 kişi öldü, 138 kişi de yaralandı.

-Ahmet Hamdi Tanpınar'ın vefatının 60'nca yılı anısına Zeytinburnu Kültür Sanat Merkezi'nde Sempozyum düzenlendi.

-Yayıncılar Meslek Birliği tarafından açıklanan rapora göre 2021'de en fazla korsana düşen yayınlar arasında Jose Saramağo'nın "Körlük ve Görmek", Murat Ağırel'in "Sarmal", Jeos Mauro de Vescodncelos'un "Güneşi Uyandıralım ve Şeker Portakalı" Gülseren Budayıcıoğlu' nun "Günahın Üç Rengi, Kral Kaybederse, Hayatı Dön" romanları ile Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar' 1 ilk sıralarda yer aldı.

22-"Afganistan'da insani yardıma muhtaç sivil halka temel insani ihtiyaçlarının karşılanması için destek olunması amacıyla" yardım kampanyası başlatılmasına dair karar Resmî Gazete' de yayımlandı.

-İçişleri Bakanlığı, 81 ilde 'Huzurlu Sokaklar ve Narkotik Suçları Uygulamasında' 986 aranan kişinin yakalandığını, 49 kişinin gözaltına alındığını, 111 kişiye idari ve 59 kişiye adli olmak üzere 170 kişi hakkında işlem yapıldığını duyurdu.

-NATO, Bulgaristan ve Romanya'daki ittifak askerlerinin çekilmesi, üslerin kapatılmasını isteyen Rusya'nın bu talebini geri çevirdi.

-Kütüphaneci, yazar ve araştırmacı Aydın İleri Korona nedeniyle hayatını kaybetti.

-Fransa'nın eski cumhurbaşkanlarından Nicolas Sarkozy'nin İçişleri Bakanı ve 2007'deki seçim kampanyasını yürüten Claude Gueant bir yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-ABD'nin en tanınan komedyenlerinden Louie Anderson, hayatını kaybetti.
-Ceza hukukçusu Prof. Dr. Uğur Alacakaptan hayatını kaybetti.

-Gazeteci Sedef Kabaş, TELE1'deki "Demokrasi Arenası" programında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik sözleri nedeniyle "Cumhurbaşkanı'na hakaret" ten tutuklandı.

-Ressam ve fotoğraf sanatçısı, Ali Arif Ersen İstanbul'da hayatını kaybetti.
23-İzmir'deki uyuşturucu satıcılarına yönelik operasyonda gözaltına alınan 54 zanlıdan 16'sı tutuklandı.

- Sudan'daki darbe protestolarında ölü sayısı 73'e yükseldi.

-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy Türk şirketi tarafından yapılan Ukrayna'nın en büyük köprüsünün açılışını gerçekleştirdi.

- 4 yıldan uzun bir süredir görev yapan Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu, 120 binden fazla dosya hakkında karar verdi. Cumhurbaşkanı kararı ile OHAL komisyonunun görev süresi 1 yıl daha uzatıldı.

- Ermenistan Cumhurbaşkanı Armen Sarkisyan istifa etti.

24-Türk sinemasının önemli ismi Fatma Girik hayatını kaybetti.

-Rusya-Ukrayna krizinde ABD, Kiev Büyükelçiliğindeki personelin ailelerine ülkeyi terk etme talimatı verdi.

-Taliban yönetiminin Dışişleri Bakanı Emir Han Muttaki'nin başkanlığındaki bir heyet ilk defa Avrupa ziyaretini Norveç'e yaptı. Oslo'da Afgan sivil toplum kuruluşları yetkilileri ile bir araya geldi.

-Sağlık Bakanlığı'nın güncel koronavirüs tablosuna göre; can kaybı 185, vaka sayısı 65 bin 503 olarak açıklandı.

- Fransa, Hollanda, Almanya gibi birçok Avrupa ülkesinden gelerek Belçika'nın başkenti Brüksel'de toplanan yaklaşık 50 bin kişi koronavirüs tedbirlerine karşı protesto düzenledi. Brüksel'deki AB kurumları yakınında yapılan protestoda polisle göstericiler arasında çatışmada 15 kişi yaralandı, 70 kişi gözaltına alındı.

-Güney Afrikalı oyuncu ve yönetmen Patrick Mol Efe Shai hayatını kaybetti.

-Burkina Faso'da bir grup asker yönetime el koydu. Devlet televizyonunda darbe bildirisi okudu. Ülkenin hava ve kara sınırları ikinci bir emre kadar kapatıldı.

25- Omicron varyantına yönelik özel aşı çalışması başladı.

-81 ilde geri dönüşüm yoluyla 250 kütüphane açıldı.

26-Kanada'da bir kilisenin bahçesinde 93 isimsiz ceset bulundu.

-Erzincanlı ressam, hattat Refet Kavukçu vefat etti.

27-Altın Portakal En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü'nü 1990'da, 1991'de, 1995'te, 1998'de ve 2001'de 5 kere kazanan Ertunç Şenkay, İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Hablemitoğlu suikastının katil zanlısı Bozkır emniyete teslim edildi.

28-Kırgızistan ve Tacikistan ateşkes konusunda uzlaştı.

-Sinema ve dizi oyuncusu Diler Saraç, İstanbul'da hayatını kaybetti. 1962-2007 yılları arasında Yeşilçam'da iki yüz otuzdan fazla filmde rol aldı ve çoğunlukla anne karakterlerini canlandırdı.

29- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, görevi Abdülhamit Gül'den devraldı.

-Eski Bayırlık ve İskân Bakanı Tunç Bilgeç İzmir'de hayatını kaybetti.

30- Çerkez asıllı Mütefekkir Cevdet Said, 91 yaşında İstanbul'da hayatını kaybetti.

-İsrail'den BAE'ye Cumhurbaşkanı düzeyinde ilk ziyaret gerçekleşti.

31-İzmir eski Milletvekilli Veli Aksoy hayatını kaybetti.

-Türk resminin büyük isimlerinden Burhan Doğançay'ın hayatta iken başlattığı Doğançay Müzesi İstanbul Ortaokullar Resim Yarışmasının 17.ncisi sonuçlandı.

Şubat

1-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ukrayna'ya resmi ziyarette bulundu.

3-Barış Pınarı harekâtında 43 terörist etkisiz hale getirildi.

-Oyuncu, yapımcı, senarist ve yönetmen İrfan Atasoy İstanbul'da hayatını kaybetti.

5-TCDD Afganistan'a insani yardım malzemeleri gönderdi.

6-Yazdığı şarkı sözleri ile ünlenen Suat Yığmatepe hayatını kaybetti.

7-Girne açıklarında Türk Bayraklı tekne de 528 kg kokain ele geçirildi.

-Isparta'da yaşanan elektrik kesintisi ile başlayan kriz sonrasında Vali Ömer Seymenoğlu geçici olarak görevden alındı.

-Kanada'nın başkenti Ottawa'da on gündür devam eden kamyoncu protestosu nedeniyle şehirde olağanüstü hal ilan edildi.

-Çevirmen Aysel Bora hayatını kaybetti.

8-Afganistan'ın doğusunda çığ düşmesi sonucu 20 kişi yaşamını yitirdi.

-Şair, yazar Ali Güngör Tekçe Muğla Bodrum'da hayatını kaybetti.

9- Halil Falyalı'nın öldürülmesiyle ilgili İstanbul'da 2 kişi gözaltına alındı.

-Ünlü türkücü İbrahim Tatlıses'in evi müze haline getiriliyor.

-Konya'nın tanınmış alimlerinden Muhammed Konyevi vefat etti.

10-Tunuslu hakimler 2 gün iş bırakma eylemi yaptı.

-Eserleri Türkçeye çevrilen arkeolog ve tarihçi Neil Faulkner hayatını kaybetti.

11-Sahte vekaletname ve dolandırıcılık operasyonunda aralarından emniyet müdür yardımcısının da bulunduğu çeteye operasyon yapıldı.

-Cemal Sakar'ın sunduğu "Edebiyat Ne Söyler?" şöylesi serisinin 11 Şubat'taki konuğu Prof. Dr. Ahmet Sarı idi.

12- ABD Başkanı Biden, Ukrayna'da bulunan vatandaşlarına ülkeyi terk etmeleri çağrısında bulundu.

- Kolombiya'da mayın patlaması sonucu 8 kişi öldü.

-Peru'da meydana gelen kaza da 48 kişi öldü.

-Ünlü psikolog Haydar Dümen hayatını kaybetti.

-Doktor, sanatçı Prof. Dr. Metin Ertemin "Pandemi Dönemi Karikatürleri" adlı sergisi mizahın iki uçunda oturan güldürmek ve düşündürmek vazifelerini tam anlamı ile yerine getiriyor. İnanılmaz zorlu şartlarda kendi hayatlarını hiç sayarak görev yapan sağlık çalışanlarından birinin meseleye içerden bakarak bu döneme çizgisiyle ile imza atması hayli anlamlı.

13-Devlet Tiyatroları emekli oyuncusu Cemil Özbayır hayatını kaybetti.

-TBMM Genel Sekreteri olarak görev yapan Kafkas Federasyonu Başkanı Rauf Bozkurt hayatını kaybetti.

-Şair, yazar Salih Bolat hayatını kaybetti.

14-Cumuhrbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Birleşim Arap Cumhuriyeti'ne gitti.

-Diyarbakır' da tarihi eser operasyonunda el yazma İbranice kitap ele elle geçirildi.

-Gaziantep'te terör örgütü PKK'ya yapılan operasyonda 8 şüpheli yakalandı.

-Öğretmenlik mesleği ile ilgili kanun Resmî Gazete 'de yayınlandı.

15-Rumeli türkülerinin ünlü ismi Arif Şentürk 81 yaşlında hayatının kaybetti.

-Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve Devlet Bakanlığı yapan Onur Çetin Kumbaracıbaşı hayatını kaybetti.

16-Brezilya'da sel felaketinde 12 kişi hayatını kaybetti.

17-Brezilya'nın Rio şehrinde şiddetli yağmurdan dolayı 104 kişi hayatını kaybetti.

-Devlet Opera sanatçısı Mahdum Mithat Demiröz hayatını kaybetti.

-Türk tiyatro ve sinema oyuncusu Gülsen Girginkoç Ankara'da öldü.

18-Hatay merkezli 4 ilde düzenlenen uyuşturucu 25 şüpheli yakalandı.

- Hindistan'da 2008 yılındaki saldırıyla ilgili olarak 38 kişiye ölüm cezası verildi.

-Konya'da bir tur otobüsünün devrilmesi sonucu 5 kişi hayatını kaybetti.

-Eski Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve eski Milli Selamet Partisi 16. Dönem Milletvekili Hasan Seyithanoğlu Ankara'da vefat etti.

19-Avrupa ülkelerinde meydana gelen Zeynep kasırgasında 9 kişi hayatının kaybetti.

-Aydın'da 357 parça tarihi eser ele geçirildi.

-Şair Sina Akyol hayatını kaybetti.

20-İzmit'te silahlı saldırıya uğrayan yerel internet sitesi sahibi Günbay Aslan hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan resmi bir ziyaret için Kongo'ya gitti. Türkiye ile Kongo ülkeleri arasında bir dizi anlaşma imzalandı.

21-Somali'de bir restoranda meydana gelen patlamada 15 kişi hayatını kaybetti.

22-Manisa'lı şair ve gazeteci Nazmi Alper Tanrıverdi hayatını kaybetti.

23-Senegal'deki görevi sırasında kalp kirizi geçirip vefat eden Cumhurbaşkanlığı Koruma Dairesi Başkanlığı Özel Harekât Şube Müdürü Hayrettin Eren için Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde tören düzenlendi.

24-İstanbul'da DHKP-C operasyonunda haklarında gözaltı kararı bulunan 6 kişi yakalandı.

-Rusya Devlet Başkanı Ukrayna'ya karşı askerî harekât başladığını duyurdu.

-Zeytinburnu Belediyesi Kültür Merkezi'nde, doğumunun 115 yılı münasebetiyle Sabahattin Ali 'li panelleri düzenlendi.

25-Sinema ve tiyatro oyuncusu Ayten Erman hayatını kaybetti.

-AB, Ukrayna'ya askeri müdahalede bulunan Rusya'ya ekonomik yaptırımda bulunma kararı aldı.

26-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, Ukrayna'yı sonuna kadar savunacaklarını belirterek, Rus halkını da savaşa karşı çıkmaya davet etti.

-Rusya'nın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi karar tasarısını veto etmesinin ardından ABD'nin BM Daimî Temsilcisi Linda Thomas Greenfield, 43 ülkenin imza koyduğu ortak bildiriyi okudu. Kaynak: 43 ülkeden açıklama: Saldırgan olan Putin'dir.

-Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı'na (AFAD) ait insani yardım malzemesi taşıyan TIR'lar Ukrayna'ya ulaştı.

-Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, Ukrayna'dan 877 Türk vatandaşının tahliye edildiğini açıkladı.

-Ukrayna'daki durumu dikkatle takip ettiğini belirten Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Başsavcısı Kerim Han, Mahkeme'nin Ukrayna'da savaşanları ve komutanları savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar konusunda soruşturma yetkisine sahip olduğu uyarısında bulundu.

-Kiev Şehir Devlet İdaresi, kentte uygulanan sokağa çıkma yasağının Pazartesiye kadar uzatıldığını duyurdu.

-Milli sporcu İbrahim Çolak, Cottbus Artistik jimnastik Dünya Kupası'nda halka aletinde altın madalya kazandı.

-Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik işgal harekâtı, dünyanın birçok ülkesinde protesto ediliyor. Perşembe gününden bu yana protestoların sürdüğü Rusya'da ise 3 binden fazla işinin gözaltına alındığını belirtildi.

-Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde uyuşturucu operasyonunda 20 şüpheli gözaltını alındı.

-Çorum'da bir yolcu otobüsünde 101 kilo esrar bulundu.

-Yılan Adasın'da hayatını kaybeden 13 Ukraynalı asker "Kahraman" olarak ilan edildi.

27-Polonyalı yetkililer, Rusya'nın Ukrayna'ya askeri müdahalesinden sonra dünden bu yana yaklaşık 30 bin kişinin Ukrayna'dan Polonya'ya geçtiğini, bu kişilerin neredeyse yarısının mülteci konumunda olduğunu bildirdi.

-Nijerya'nın Nijer eyaletindeki bir köye, dün gece motosikletli kişiler tarafından silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda 17 kişi yaşamını yitirirken çok sayıda kişi ise yaralandı.

-İspanyol tenisçi Rafael Nadal, Meksika Açık finalinde İngiliz sporcu Cameron Norrie'yi mağlup ederek şampiyonluğa ulaştı.

-İngiltere ve AB ülkelerinden Polonya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya hava sahalarını Rusya'ya kapattı.

-ABD Başkanı Joe Biden, Rusya'ya karşı ellerindeki seçeneklerin Üçüncü Dünya Savaşı'nı başlatmak ya da Rusya'ya uluslararası hukuku ihlal etmenin bedelini ödetmek olduğunu belirterek bu ülkeye geniş çaplı yaptırımlar uyguladıklarını ifade etti.

-Rusya'da 2 binden fazla akademisyen ve gazeteci: "Ukrayna'yla savaşa karşıyız" bildirisi yayınladı.

-Japon milyarder Hiroshi 'Mickey' Mikitani, Rus saldırısı altında kalan

Ukrayna hükümetine 8,7 milyon dolar bağışlayacağını açıkladı.

-Alman ordusu Rus işgali altındaki Ukrayna'ya 1000 tanksavar ve 500 Stinger füzesi gönderme kararı aldığını duyurmuştu.

-Türkiye'de bir efsane haline gelen "Yalan Rüzgârı" dizisinde 'Constance Bingham' karakterini canlandıran ünlü oyuncu Sally Kellerman, hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tevfik Özlü, Omicron geçirenlerde nefes darlığı gibi solunum sıkıntılarının kendini gösterdiğini belirterek "Hafif geçirenlerde bile bazen uzun süren, kalıcı sorunlar gelişebiliyor" dedi.

-Vehbi Koç Vakfı'nın her yıl sırasıyla kültür, eğitim ve sağlık alanında verdiği Vehbi Koç Ödülü'nün bu yılki sahibi, öncülük ettiği hesaplamalı moleküler ve sistem biyolojisi çalışmalarıyla, milyonlarca hayatı kurtaran farmakolojik ürünlerin geliştirilmesine zemin hazırlayan Ordinaryüs Profesör İvet Bahar oldu.

-Avrupa Birliği Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen, belirlenen Rus bankalarının SWIFT küresel bankalar arası mesajlaşma sisteminden kaldırılacağını açıkladı.

-Sağlık Bakanlığı 27 Şubat Kovid-19 tablosunu açıkladı. Buna göre son 24 saatte 49 bin 792 kişinin testi pozitif çıktı, 206 kişi yaşamını yitirdi.

28-Eski Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu, hayatını kaybetti.

-Rusya Devlet Başkanı Putin'in geri adım atmamasının ardından Ruble dolar karşısında yüzde 30 değer kaybetti

-Rusya Merkez Bankası, politika faiz oranını yüzde 9,5'ten yüzde 20'ye çıkardığını duyurdu.

-Türkiye'de felsefe alanında tanınan Prof. Dr. Necmettin Tozlu, Koronavirüs hastalığı (COVID-19) hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ve Beyoğlu Belediyesi iş birliği ile düzenlenen 28 Şubat sürecini konu alan "Korku ve Yüzleşme" adlı sergi ziyarete açıldı.

-Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısının ardından en az 102 sivilin hayatını kaybettiği, 422 bin mültecinin komşu ülkelere geçtiği açıklandı.

-Ukrayna Müslümanları Dini İdaresi (Umma) Müftüsü Said İsmailov, "Ukrayna'daki Müslümanları ordumuza ve devletimize desteğe çağırıyorum. Müslüman dünyasının da Ukrayna'yı ve Ukraynalı Müslümanları desteklemesini istiyorum." dedi

Mart

1-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Montrö'nün aşındırılmasının kimseye fayda getirmeyeceğini belirterek, "Bugüne kadar yaptığımız gibi Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin 19, 20, 21'inci maddelerin uygulamasını sürdüreceğiz" dedi.

-Örgütün şifreli haberleşme programı 'ByLock' kullanıcısı olduğu tespit edilen 21 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK), FETÖ iltisaklarının tespit edilmesi üzerine 2 savcının meslekten ihraçlarına karar verildi.

-Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırıları altıncı gününde de devam ediyor. Başkent Kiev'in yakınlarında meydana gelen şiddetli patlamada 6 kişi yaralanırken lojistik deposunun vurulması sonucu 28 kişi hayatını kaybetti.

-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, Ukrayna'ya destek vermek isteyen yabancı gönüllü savaşçıların ülkeye vizesiz girişini sağlayacak kararı imzaladı.

-HDP Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in yasama dokunulmazlığı, TBMM Genel Kurulunda yapılan oylamayla kaldırıldı.

2-ABD Başkanı Biden, Rusya'nın Ukrayna'ya askeri saldırısı nedeniyle ABD'nin hava sahasını tüm Rus uçaklarına kapattıklarını duyurdu.

-Rusya'dan Fransa'nın ekonomik savaş açıklamasına sert tepki geldi. Rusya

Güvenlik Konseyi Başkan Yardımcısı Dmitriy Medvedev, Fransa'ya "ekonomik savaş gerçek savaşa dönebilir" uyarısında bulundu.

-Balıkesir merkez olmak üzere 34 ilde düzenlenen FETÖ operasyonunda 71 şüpheli gözaltına alındı. Gözaltına alınan şüphelilerden 17'si tutuklandı.

-Yeşilçam döneminde pek çok filmde önemli karakterleri oynayan İran asıllı oyuncu Manuçehr Vossough hayatını kaybetti.

-Rus ordusunun Ukrayna'nın Harkiv kentine düzenlediği füze saldırılarında son 24 saatte 21 sivilin hayatını kaybettiği, 112 sivilin ise yaralandığı bildirildi.

-Rusya Savunma Bakanlığı Sözcüsü İgor Konaşenkov, Ukrayna ile savaşta Rus askerlerinden 498'inin yaşamını yitirdiğini ve 1597'sinin yaralandığını bildirdi.

-Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 141'e karşı 5 "hayır" oyuyla Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırılarını kınama kararı aldı.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, açık havada maske zorunluluğunun kalktığını açıklarken, HES kodunun da artık kurum ve kuruluşlarda istenmeyeceğini duyurdu.

3-Ukrayna doğumlu iş insanı ve Rus oligarkı Mikhail Watford İngiltere'nin Surrey kentindeki evinde ölü bulundu.

-Ukrayna Genelkurmay Başkanlığı, Rusya'nın Ukrayna saldırısına yönelik planın 18 Ocak 2022'de onaylandığını, saldırının 20 Şubat'ta başlamasının ve 6 Mart'ta sona ererek 15 günde tamamlanmasının öngörüldüğünü iddia etti.

-Avrupa Birliği tarafından uygulanan yaptırımlar kapsamında Hamburg eyaletinde yetkililer, Rus milyarder Alişer Usmanov'a ait 600 milyon dolarlık yata Hamburg limanında el koydu.

-İzmir'de, yeşil ve kırmızı reçeteli sentetik ecza maddelerini kaçak olarak üretip dağıtanlara yönelik kullanılan evde; 455 bin 91 sentetik ecza ürünü ele geçirildi. Gözaltına alınan 5 şüpheli ise tutuklandı.

-Rizespor'un ilk teknik direktörü Şenol Birol hayatını kaybetti.

-Ermenistan parlamentosunda yapılan ikinci tur oylamada Vaagn Haçaturyan, cumhurbaşkanı görevine seçildi.

-Meksika'nın Chihuahua eyaletinde, bitişik iki evde çıkan yangında 8 kişi yanarak hayatını kaybetti.

-Kuzey Kore lideri Kim Jong, askeri komutanlarına "3. Dünya Savaşı'na hazır olun" emri verdi.

-Oyuncu Hüseyin Elmalıpınar hayatını kaybetti.

-Putin: Rusya ve Ukrayna tek halktır, kararımdan vazgeçmeyeceğim. Ukrayna'da hayatını kaybeden askerlerin ailelerine 7 milyon ruble tazminat ödeneceğini açıkladı

4-Hayat Bilgisi dizisinde hayat verdiği Fidan Hoca karakteri ile hafızalarda yer edinen Akrep Nalan hayatını kaybetti.

-İstanbul merkezli 4 ilde düzenlenen eş zamanlı operasyonda sigara ve tütün kaçakçılığı yaptıkları iddiasıyla gözaltı kararı verilen 24 şüpheliden 22'si yakalandı.

-İstifa eden Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin yerine Vahit Kirişçi atandı.
-İstanbul, Kocaeli, Bursa, Çanakkale, Konya, Gaziantep, Diyarbakır başta olmak üzere 18 ilde şubesi bulunan güzellik firmasına yönelik 'Dolandırıcılık' operasyonu gerçekleştirildi. 43 kişi gözaltına alındı.

-Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed bin Selman, ülkesinin İsrail'i düşman olarak değil, potansiyel bir müttefik olarak gördüğünü açıkladı.

-Pakistan bir camide meydana gelen bombalı saldırı da 30 kişi hayatını kaybetti.

-Kapatılan Taraf gazetesinin eski yöneticileri Ahmet Altan, Yasemin Çongar, Yıldıray Oğur ve muhabir Mehmet Baransu' nun yargılandığı davada; Mehmet Baransu' ya 13 yıl; Ahmet Altan, Yasemin Çongar ve Yıldıray Oğur'a, 3 yıl 4'er ay hapis cezası verildi.

5-Kilis'te İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, organize suç örgütüne yönelik operasyon düzenledi. 17 şüphelinin gözaltına alındığı operasyonda 6'sı tutuklandı.

-Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Ukrayna'dan Polonya'ya son 24 saatte 106 bin kişi geçti.

-Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin istifasının yankıları sürerken, Ankara Başsavcılığı'nın, FETÖ'nün güncel kamu yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında Tarım Bakanlığı'nda operasyon düzenledi. 7'si aktif görevde, 9 bürokrat hakkında gözaltı kararı verildiği öğrenildi.

-Rusya Savunma Bakanlığı ateşkes kararının Ukrayna tarafı ile birlikte alındığına dikkat çekti. Rusya'nın Ukrayna'yı işgal harekatının 10. gününe girilirken Moskova'dan yapılan açıklamada, Mariupol ve Volnovaha'dan sivillerin çıkması için insani koridor açılacağı duyuruldu.

-İstanbul Fatih'te ülkeye kaçak yollarla girdiği belirlenen kaçak göçmenlere operasyon düzenlendi. Operasyonda 10 göçmen gözaltına alındı.

-Dünyaca ünlü Amerikalı oyuncu, şarkıcı ve komedyen Johnny Brown hayatını kaybetti.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya polisinde görev alan Müslüman kadınlara başörtüsü serbestliği getirildiği bildirildi.

-Türkiye Gazetesi Yazarı ve İhlas Medya Grubu Ankara Temsilcisi Batuhan Yaşar hayatını kaybetti.

6-Zelenski: Düşmandan kazanılan topraklarımızın her metresi zafere doğru bir adımdır, saldırıya geçin.

-İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Rusya'nın Ukrayna saldırılarına karşılık vermek için Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'e karşı 6 maddelik bir plan hazırladığını açıkladı.

-Myanmar'daki askeri cunta, yönetime karşı direnişi koordine ettikleri gerekçesiyle 11 üst düzey muhalif ismi vatandaşlıktan çıkardı.

-Milan'ın eski yıldızı Hollandalı futbolcu Clarence Seedorf, Müslüman oldu.

-Putin'in en kıdemli komutanı Merkez Askeri Bölge 41. Kombine Silah Ordusu Komutanı Andrei Sukhovetsky'nin öldürüldü.

-Rusya'da, Ukrayna ile savaşın durdurulması ve barışın sağlanması için düzenlenen protesto gösterilerine yüzlerce kişi katılırken 2 bin 500'den fazla kişi gözaltına alındı.

7-Dünyanın önde genel yayıncılarının ve uluslararası yayıncılık kuruluşlarının bir araya geleceği "İstanbul Uluslararası Yayıncılık Haftası 7-11 Mart" tarihlerinde gerçekleştirilecek.

-Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, kadın cinayetlerinde iyi hal indirimlerine ilişkin olarak yeni düzenlemeleri hayata geçireceklerini duyurdu.

-Balıkesir Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekiplerince aralarında asker ve sivillerin olduğu operasyonda 11 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.
-Türkiye'de son 24 saatte 170 kişi koronavirüs nedeniyle hayatını kaybederken, yeni vaka sayısı da 27 bin 671 olarak belirlendi.

-Rusya, sınır ülkelerin havaalanlarının Ukrayna savaş uçaklarına açması durumunda o ülkeleri düşman sayacaklarını duyurdu.

-Şanlıurfa'da terör örgütü IŞİD' e yönelik düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 31 şüpheli adliyeye sevk edildi.

-Hostomel Belediye Başkanı Yuriy Prılıpko, temel ihtiyaç maddeleri dağıttığı sırada düzenlenen saldırıda hayatını kaybetti.
-Gönüllü olarak Ukrayna ordusuna katılan 33 yaşındaki Ukraynalı aktör Pasha Lee, Rus ordusu ile girdiği çatışmada hayatını kaybetti.

8-Avrupa Birliği, Ukrayna, Moldova ve Gürcistan tarafından sunulan adaylık başvurularına ilişkin resmi aşamaları başlattığını duyurdu.

- Rusya, Ukrayna'nın Kiev, Harkiv, Çernigiv, Sumi ve Mariupol kentlerinden sivillerin tahliyesi için Moskova saati ile 10.00'dan itibaren geçici ateşkes ilan ettiğini bildirdi.

-Nijerya'da silahlı saldırılar nedeniyle en az 60 kişi hayatını kaybetti.

- ABD Başkanı Biden, ABD'nin Rusya'dan tüm enerji, petrol ve gaz ithalatını yasakladıklarını duyurdu.

-İhtisas kütüphanesi olarak tasarlanan Zeytinburnu Kazlıçeşme Sanat Kütüphanesi; Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, Belediye Başkanı Ömer Arısoy, eğitimciler, kültür ve sanat dünyasının önemli isimlerin katılımları ile açıldı.

9-Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin 14. gününden bölgeden son dakika haberleri gelmeye devam ediyor. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, ülkesinin güvenliğini korumak için ithalat ve ihracatı kısıtlayan özel ekonomik tedbirleri içeren kararnameyi imzaladı.

-İstanbul'da düzenlenen "Tarihi Eser" operasyonunda 344 adet tarihi eser ve 848,3 gram tarihi eser niteliğinde obje ele geçirildi.

-Somali'nin Galmudug bölgesinde Yeryüzü Doktorları Derneği tarafından inşa edilen beslenme sağlığı merkezi hizmete açıldı. Dernek, kuraklığın en şiddetli hissedildiği Galmudug bölgesinde ücretsiz hizmet sunarak binlerce ihtiyaç sahibine ulaşmayı hedefliyor.

- FETÖ üye olduğu gerekçesiyle hakkında kesinleşmiş hapis cezası bulunan firari eski Danıştay üyesi Mustafa Dinç, Ankara'da yakalandı.

-Bağımsız Sanat Vakfı tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Beyoğlu Belediyesinin destekleriyle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel düzenlenen "Sonsuz Enerji, Mitokondriyal Havva" sergisi, Atatürk Kültür Merkezi'nde açıldı.

-Meksika Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, son 24 saatte 265 kişinin ülkede virüse bağlı can kaybı 320 bin 166'ya yükseldi.

-Nijerya'da gönüllü savaşçılara düzenlediği saldırılarda en az 60 kişinin öldüğü bildirildi.

-ABD'de yaşayan Türk yazar Münevver Olgun Yüksel, ikinci çocuk kitabıyla internet satış sitesi Amazon'da 'en çok satanlar' listesine tekrar girmeyi başardı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati' nin kararı ile çok sayıda; kişi, dernek ve şirketin mal varlığı dondurulduu.

*Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog görüşmelerinin ardından ortak basın toplantısı düzenledi.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan yaptığı açıklamada görüşmenin temel unsurlarından birinin Filistin olduğunun altını çizerken, bu konudaki yaklaşım ve hassasiyetin de ifade edildiğini belirtti.

10-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ile bir araya geldi.

Erdoğan ve Aliyev, bölgede yaşanan gelişmeleri ele alırken, Ukrayna savaşına ilişkin görüştü.

-Dünya'da ilk kez ABD'de genetiği değiştirilmiş domuz kalbinin nakledildiği hasta, ameliyattan 2 ay sonra hayatını kaybetti.

-Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın sona erdirilmesi için Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve Ukrayna Dışişleri Bakanı Dmitri Kuleba Üçlü Barış Zirvesinde görüştü.

-Güney Kore'de başa baş geçen cumhurbaşkanlığı seçimlerini muhafazakâr aday Yoon Suk-yeol kazandı.

-Şanlıurfa'da polisin 'dur' ihtarına uymayan şüpheliler polise ateş açtı. Olayda 1 polis memuru şehit olurken, yaralanan komiser yardımcısı da hastanede hayatını kaybetti.

-Sinema eleştirmeni ve yazar Murat Özer hayatını kaybetti.

-Macaristan' ın Ulusal Meclisinde oylamada 137 oy alarak Katalin Novak, ülkenin ilk kadın cumhurbaşkanı oldu.

11-Adana'da İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesi ekipleri tarafından düzenlenen operasyonda 13 milyon 45 bin makaron ele geçirildi.

-Rusya Savunma Bakanı Şoygu, Orta Doğu'da Rusya için savaşmaya hazır 16 bin gönüllünün başvurduğunu belirtti. Rusya Devlet Başkanı Putin ise, gönüllüleri kabul edeceklerini söyleyerek savaşçıların Ukrayna'daki çatışma bölgelerine ulaştırılması talimatını verdi.

-Gazeteci Sedef Kabaş'ın "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırarak tutuklu kaldığı süreyi dikkate alarak tahliyesine karar verildi.

-İstanbul Uluslararası Yayıncılık Haftası 72 ülkeden 332 uluslararası yayıncı ve Türkiye'den 223 yayıncının katılımı ile kutlandı.

12-Ukrayna İçişleri Bakanlığı Danışmanı Anton Geraşenko, Melitopol Belediye Başkanı İvan Fedorov'un Rus güçlerce kaçırıldığını açıkladı.

-İçişleri Bakanlığı, Diyarbakır'da Eren Kış-31 Şehit Jandarma Uzman Çavuş Mehmet Çelik Operasyonu'nun başlatıldığını bildirdi.

-İzmir merkezli 38 ilde, FETÖ'nün Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki (TSK) yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında gözaltına alınan şüphelilerden 44'ü tutuklandı.

-Kocaeli merkezli 6 ildeki eş zamanlı operasyonun ardından usulsüz engelli raporu ile rüşvet karşılığı iş göremezlik ve istirahat sağlık raporu alınmasını sağladıkları iddiasıyla adliyeye sevk edilen 67 zanlıdan 51'i tutuklandı.

-Ukrayna Savunma Bakanı Oleksiy Reznikov, 200 binden fazla Ukrayna vatandaşının, ülkesini korumak için Avrupa'dan döndüğünü bildirdi.

-Kongo'da yük treninin raydan çıkması sonucu 60 kişi ölürken çok sayıda kişi yaralandı.

-Suudi Arabistan'da terör ve çeşitli suçlardan yargılanan 81 kişinin idam cezası infaz edildi.

13-Ankara'da sahte emlak ofisleri açarak ev satma vaadiyle vatandaşları yaklaşık 3 milyon lira zarara uğratan suç örgütüne yönelik operasyonda gözaltına alınan 39 şüpheliden 14'ü tutuklandı.

- Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği Korosu, kadın bestekarların önde gelen eserlerini 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde seslendirdi.

-ABD'de Joe Biden yönetimi, Ukrayna'ya askeri ekipman ve eğitim dahil ilave 200 milyon dolar savunma yardımı yapılacağını bildirdi.

-Libya'nın doğusundaki Tobruk şehri açıklarında, göçmenleri taşıyan tekne battı. Tekne faciasında 19 kişi hayatını kaybetti.

-Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Gürbulak Sınır Kapısından Türkiye'ye giriş yapan bir TIR'da 1 ton 18 Kg metamfetamin cinsi uyuşturucu ele geçirildiğini duyurdu.

-Sağlık Bakanlığı; günlük Kovid-19 tablosun son 24 saatte 318 bin 846 Kovid-19 testi yapıldı, 20 bin 465 kişinin testi pozitif çıktı, 132 kişi vefat etti, iyileşenlerin sayısı 42 bin 751 oldu.

-Dışişleri Bakanlığı, Yemen'deki Sana Türk Şehitlik Anıtı'na Husi unsurlarınca düzenlenen ve şehitlikte tahribata yol açan saldırıyı şiddetle kınadı.

14-İngiliz Film ve Televizyon Sanatları Akademisi (BAFTA) Ödüllerinin bu yılki sahipleri belli oldu. 'The Power Of Dog', En İyi Film ve En İyi Yönetmen ödüllerini alırken, 'Dune' 4 dalda ödüle layık görüldü.

-Oscar ödüllü oyuncu William Hurt, 71 yaşında hayatını kaybetti.

-Ukrayna: Lviv'deki füze saldırısında 35 kişi öldü, 134 kişi yaralandı.

-Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakis, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile İstanbul'da gerçekleştirdikleri görüşmede ikili ilişkilerin düzelmesi için temel atıldığını bildirdi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'ye resmi ziyarette bulunan Almanya Federal Cumhuriyeti Şansölyesi Olaf Scholz'u resmi törenle karşıladı.

-Slovakya Dışişleri Bakanlığı, Rusya'nın Bratislava Büyükelçiliği'nde görevli 3 Rus diplomatın sınır dışı edildiğini ve söz konusu diplomatlara ülkeyi terk etmeleri için 72 saat süre verildiğini açıkladı.

15-Kovid-19 aşısını geliştiren Türk kökenli bilim insanları Prof. Dr. Özlem Türeci ve Prof. Dr. Uğur Şahin Almanya'da tıp dünyasının en önemli ödülü olan "Paul-Ehrlich ve Ludwig Darmstaedter 2022 Ödülünü" aldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "İslamofobi tıpkı önü alınamayan veba salgını gibi özellikle Batılı ülkelerde yayılmaya, sokaktaki insandan siyasetçisine, işçisinden kamu görevlisine toplumun tüm kesimlerini zehirlemeye devam ediyor" ifadesini kullandı.
-Hindistan'da din Karnataka eyaletinde mahkeme, okullarda Müslüman öğrencilere getirilen başörtüsü yasağını onayladı.

-Türkiye Diyanet Vakfının (TDV) kuruluş yıl dönümü vesilesiyle, Türkiye ve dünya genelindeki iyilik öncülerine ödül takdim etmek üzere Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen törende, ödüller Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından verildi. Takdim töreninde Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş da yer aldı.

-Ukrayna Başsavcılığı, Rusya-Ukrayna savaşında 24 Şubat-15 Mart aralığında Rus ordusu tarafından düzenlenen saldırılarda 97 çocuğun öldüğünü bildirdi.
-Serbest dalış rekortmeni milli sporcu Birgül Erken, Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Deniz Zaferi'nin 107. yılı dolayısıyla Tarihi Gelibolu Yarımadası'nda anı dalışı yaptı.

16-İran'da "Çarşamba Suri" kutlamalarında 21 Ocak'tan bu yana 19 kişi öldü, 2 bin 798 kişi yaralandı.

- 'Yemek Kitaplarının Nobel'i' olarak nitelenen uluslararası ödülün sahibi, eski Dışişleri Bakanı İlter Türkmen'in kızı olan Lale Apa hayatını kaybetti.

-Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut, Türkiye'nin Rusya- Ukrayna savaşında Batı'ya karşı sert çıkışları dolayısıyla bir denge politikası yürüttüğünü ve bunu daha fazla sürdüremeyeceğini belirtti.

-ABD Senatosu, Ukrayna'ya işgal operasyonu başlatan Rusya Devlet Başkanı Putin'e savaş suçu soruşturması açılmasını öngören tasarıyı onayladı.

-İsrail adli makamlarınca kırmızı bültenle aranan organize suç örgütü üyesi, İstanbul'da düzenlenen operasyonla yakalandı.

- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler eski Daire Başkanı, şair ve yazar Mehmet Sait Karaçorlu hayatını kaybetti.

-Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 15 Mart'ı ''Uluslararası İslamofobi ile Mücadele Günü" kabul etti.

-Güney Amerika ülkesi Peru'nun kuzeyinde meydana gelen heyelanda çok sayıda ev toprak altında kaldı.

-Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) bu hafta Genel Kurulda haklarında FETÖ terör örgütü ile bağlantıları ortaya çıkan 5 Cumhuriyet Savcısını ihraç edilmesine ilişkin karar Resmî Gazete' de yayımlandı.

-TBMM Genel Kurulunda Diyanet Akademisi'nin kurulmasına ilişkin kanun teklifi kabul edildi.

17-Yönetmen, senarist, oyuncu, seslendirme sanatçısı Kunt Tulgar hayatını kaybetti.

- Peru'nun kuzeyindeki Arequipa bölgesinde 5,5 büyüklüğündeki depremde 120 kerpiç ev kullanılamaz hale geldi.

-Anayasa Mahkemesi, Devlet Denetleme Kurulu'nun "açığa alma yetkisi" ni iptal

etti. AYM, yetkinin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle düzenlenemeyeceğine hükmetti.

-Rock müziğin efsane isimlerinden Kanadalı şarkıcı Eric Mercury hayatını kaybetti.

-Çanakkale Deniz Zaferi'nin 107. yıl dönümüne yaklaşırken, İstanbul'da Atatürk Kültür Merkezi'nde İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası 'Çanakkale Zaferi'ne özel konser verdi.

18-Bulgaristan'ın eski başbakanlarından ve Avrupalı Gelişimi İçin Yurttaşlar (GERB) Partisi lideri Boyko Borisov ve partisindeki bazı kişilerin gözaltına alındığı açıklandı. -İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, kendilerine polis ve savcı süsü vererek dolandırıcılık yaptıkları belirlenen çeteye yönelik aralarında İstanbul ve Şanlıurfa'nın da içinde olduğu 9 ilde eş zamanlı operasyon yaptı.

-Ankara'da terör örgütü IŞİD'le irtibatlı olduğu tespit edilen 8 yabancı uyruklu yakalandı.

-ABD Temsilciler Meclisi, ABD'nin Rusya ve Belarus ile normal ticari ilişkilerini askıya almasını öngören yasa tasarısını onayladı. - Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Çanakkale Zaferi'nin 107. yıl dönümüyle ilgili, "Çanakkale Savaşları büyük bir kahramanlık destanıdır. İstiklale aşık bir millet 107 yıl önce tarihin akışını değiştirmiştir" dedi.

-1915 Çanakkale Köprüsü Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımı ile açıldı. Proje Asya ve Avrupa kıtlarını Çanakkale Boğazı'nda ilk kez birbirine bağladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan köprüden ilk bir hafta geçişin ücretsiz olduğunu daha sonra ise fiyat tarifesinin otomobiller için 200 lira olacağını duyurdu.

19-Kültür, sanat, edebiyat alanındaki istikrarlı faaliyetleri ile kurumlaşan Türkiye Yazarlar Birliği'nin 22. Olağan Genel Kurul toplantısını yaptı.

-Ankara ile İzmir'i kesintisiz ve konforlu bir şekilde birbirine bağlayacak Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Hattı Projesi'nin (AİYHT) 2,3 milyar dolarlık finansman teminine ilişkin imzalar atıldı.

-Birleşmiş Milletler (BM), Ukrayna'ya yönelik ilk insani yardım konvoyunun ulaştırıldığını duyurdu.

-Norveçli fotoğraf sanatçısı ve yönetmen Knut Bry'ın, casusluk suçlaması ile Midilli Adası'nda gözaltına alınıp tutuklandı.

-Çanakkale Köprüsü'nün 18 Mart 2022 tarihinde hizmete girmesi dolayısıyla 'hatıra para' basıldı.

- Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline yönelik saldırılarında Kinjal hipersonik füzesi kullandığı açıklandı. "Geleceğin füzesi" denilen bu füze sistemi, bir savaşta ilk kez kullanılmış oldu.

-Ukrayna'da ünlü oyuncu Oksana Shvets'in yaşadığı apartmana füze düşmesinin ardından hayatını kaybetti.

20-İçişleri Bakanlığı, ülke genelinde eş zamanlı yapılan 'Huzurlu Sokaklar ve Terör Suçları Uygulaması' nda çeşitli suçlardan aranan 1126 kişinin yakalandığını, 57 kişinin gözaltına alındığını, 370 kişiye de adli ve idari işlem yapıldığını açıkladı.

-Rusya-Ukrayna savaşının 25. gününde açıklama yapan Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, savaşta tarihin doğru tarafında yer aldığını söyledi.

-Diyarbakır'da terör örgütü PKK/KCK' nın kadın yapılanmasında faaliyet yürüttükleri gerekçesiyle gözaltına alınan 25 şüpheliden 11'i tutuklandı.

- Ukrayna'da Rusya'nın saldırılarının başladığı günden bu yana ülkede görev yapan 6 yabancı uyruklu gazetecinin, Rusya'nın saldırıları sırasında hayatını kaybettiği açıklandı.

-Uganda'da Meclis Başkanı Jacob Oulanyah, hayatını kaybetti.

-Uluslararası Minber-i Aksa 3. İmamlar, Hatipler ve Davetçiler Kongresi, İstanbul Çamlıca Camii Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. Kongreye, 40 ülkeden 300'ün üzerinde din adamı katıldı.

21-Çin Sivil Havacılık İdaresinden yapılan açıklamada, 123'ü yolcu 9'u mürettebat 132 kişiyi taşıyan yolcu uçağının ülkenin güneyindeki Guangşi Cuang Özerk Bölgesi'nde düştü.

-İzmir'in yetiştirdiği en önemli futbolculardan olan Göztepe'nin efsanesi Fevzi Zemzem hayatını kaybetti.

-Belçika'nın La Louviere bölgesinde karnaval düzenlemek için toplanan kalabalığın arasına bir aracın dalması ile birlikte 6 kişi hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre son 24 saatte yapılan 281 bin 242 testte 14 bin 933 vaka tespit edildi. 80 kişi hayatını kaybederken, 18 bin 537 kişinin de tedavisi ve karantinası sona erdi.

- Orta Bulgaristan'da Veliko Tırnovo'daki Sveti Kiril i Metodiyi Üniversitesi, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'e 13 yıl önce verdiği "fahri doktora" unvanını geri aldı.

22-Rusya Ulaştırma Bakanı Vitaliy Savelyev, Rusya Federasyon Konseyi'nde yaptığı konuşmada, Yaptırımlar öncesinde Rusya'ya ait 1397 uçağın bulunduğunu belirten Savelyev, "Yurt dışında el koyulması nedeniyle 78 uçağı kaybettik. Bu uçaklar Rusya'ya dönmeyecek." dedi.

-Trabzon Avrasya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ersan Bocutoğlu hayatını kaybetti.

-Avustralyalı oyuncu ve oyun yazarı Alan Hopgood, hayatının kaybetti

-FETÖ elebaşı yeğeni Selahaddin Gülen, 'terör örgütüne üye olmak' suçundan 3 yıl 4 ay hapis cezası aldı. Gülen'in tutukluğunun devamına karar verildi.

-Tercüman, Hürriyet ve Milliyet gazetelerinde çalışan duayen gazeteci Taner Atilla hayatını kaybetti.

-Kazlıçeşme Sanat, Hüsamettin Kaçan'ın "Geleceğin Şifreleri, Geleneğin Şifreleri" adlı sergiyi sanatseverlerle buluşturdu.

23-Hindistan'ın Haydarabat kentinde bulunan hurda deposundaki yangına depoda uyurken yakalanan 15 işçiden 11'i hayatını kaybetti, 4 kişi ise yaralandı.

-İstanbul merkezli 6 ilde "hayali ihracat" operasyonu düzenlendi. Yapılan ihracat işlemlerini yüksek göstererek devleti 32 milyon lira vergi kaybına uğrattığı belirtilen 14 şüpheliden 11'i gözaltına alındı.

-Türkiye ile Azerbaycan arasında müttefiklik ilişkileri hakkında Suşa Beyannamesinin onaylanması hakkında karar Resmî Gazete' de yayımlandı.

-İstanbul'da polis ekiplerinin narkotik suçlarına yönelik 19 günlük çalışmasında 236 kilo uyuşturucu, 165 kilo kimyasal madde ele geçirildi. Baskında 5'i yabancı uyruklu 10 şüpheli gözaltına alındı.

-2021 Nobel Barış Ödülü'nün sahibi muhalif Rus gazeteci Dimitri Muratov, Nobel madalyasını Ukraynalı mültecilere bağışlama kararı aldı.

-Bingöl Emniyet Müdürlüğü Özel Harekât Şube Müdürlüğünde mühimmat sevki sırasında meydana gelen patlamada yaralanan 2 polis memuru tedavi gördüğü hastanede Şehit oldu.

-Bosna Hersek Mahkemesi, Sırp Cumhuriyeti Ordusu tarafından Vlasenica bölgesinde kurulan Susica toplama ve gözaltı kampında 34 Boşnak sivilin öldürülmesine karışma suçuyla eski Sırp asker Predrag Bastah'a 35 yıl hapis cezası verdi. -ABD'nin ilk kadın Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, 84 yaşında hayatını kaybetti. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Olağanüstü Liderler Zirvesi'ne katılmak üzere Belçika'nın başkenti Brüksel'e gitti.

24-İstanbul Havalimanı Gümrük, Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü ekipleri Brezilya'dan yüklü miktarda uyuşturucu

geleceği ihbarı üzerine başlattığı operasyonda aralarında yer hizmeti personelinin aralarında bulunduğu çok sayıda kişiyi gözaltına alındı.

-Röportajları, kitapları ve kendisine özgü üslubuyla basın tarihinde iz bırakan Aydın Engin hayatını kaybetti.

25-İstanbul'da yapılan operasyonla uluslararası organ kaçaklığı yapan 3'ü yabancı uyruklu 4 şüpheli tutuklandı.

-11 ilde tarihi eser kaçakçılarına yönelik operasyonda gözaltına alınan 36 kişiden aralarında Aydın Arkeoloji Müzesi Müdürü Abdülbari Yıldız ve bir polis memurunun da bulunduğu 4 kişi tutuklandı.

-Ukrayna Başbakan Yardımcısı İrina Veresçuk, 14 tane belediye başkanının Ruslar tarafından rehin alındığını söyledi.

-Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Lütfullah Göktaş'a, Vatikan Devlet Başkanı ve Katoliklerin ruhani lideri Papa Francis tarafından, 'Pius Nişanı' (Vatikan Devlet Nişanı) verildi.

26-İçişleri Bakanlığı koordinesinde ülke genelinde 9 bin 322 noktada yapılan "Düzensiz Göçle Mücadeleye Yönelik Huzur Operasyonu" nda bin 261 kişi yakalandı.

-Katip Çelebi'nin Arapça kaleme aldığı, ilk bilimler ansiklopedisi niteliğindeki 'Keşfü'z-zunûn' eseri El-Furkan İslam Mirası Vakfınca, Türkiye'den Ekmeleddin İhsanoğlu, Irak'tan Başar Avad Maruf'un tahkikleriyle 10 cilt halinde Türkçeye aktarıldı.

-Suudi Arabistan önceliğindeki askeri koalisyon, Yemen'de İran yanlısı Husilere karşı operasyon başlattı.

-İşgal altındaki Batı Şeria'da bir evde çıkan yangında aynı aileden 5 çocuğun hayatını kaybettiği açıklandı.

- ABD Başkanı Biden: Ukrayna halkına mesajım; biz yanınızdayız.

-Panel Yayınları kurucusu Ahmet Öztürk hayatını kaybetti.

27-Türkiye Futbol Federasyonu eski başkanlarından Yılmaz Tokatlı hayatını kaybetti.

-Mecitözü ilçesine bağlı Çitli köyünde çiftçilik yapan bir vatandaş, tarlasını sürdüğü sırada bir bilezik buldu. Ve bileziğin Hititler döneminden kalma olduğu belirlendi.

- Hrant Dink suikastının firari sanığı olarak aranan Ahmet İskender, Kırgızistan'da yakalanarak Türkiye'ye getirildi.

- Hindistan, Sussex Üniversitesi'nden ünlü antropoloğu resmi bir gerekçe göstermeden sınır dışı etti.

- El Salvador'da son 2 günde onlarca kişinin çete cinayetlerine kurban gitmesi nedeniyle olağanüstü hâl ilan edildi.

-Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı 'Günlük Covid- 19 Tablosu' verilerine göre; son 24 saatte yapılan 251 bin 242 testte 11 bin 194 vaka tespit edildi.

- Rusya'nın saldırıları nedeniyle Ukrayna'daki yetimhanelerden tahliye edilen çocuklardan oluşan 185 kişilik ilk grup Türkiye'ye geldi

28-Japonya'da Honshu Adası'nın güneyindeki bir denizaltı yanardağının patladığı açıklandı.

- Azerbaycan'ın eski Cumhurbaşkanı Ayaz Mutallibov hayatını kaybetti.

-Sinema Yazarları Derneği'nin (SİYAD) düzenlediği 54. SİYAD Türkiye Sineması Ödülleri'nin kazananları belli oldu. 'En İyi Film' ödülünü 'Aşk, Büyü vs.' alırken 'En İyi Yönetmen' ödülünü 'Gölgelerin İçinde' filmiyle Erdem Tepegöz aldı.

-PKK/YPG'li teröristler, Suriye'nin Deyrizor kentindeki bir camiyi tahrip etti, imamın da evini yaktı. Kendilerine engel olmaya çalışan 40 sivil ve cami imamını alıkoydu.

-17.Ankara Kitap Fuarı 17-28 Mart tarihleri arasında ATO Kongre ve Fuar Alanı' nda yapıldı Eylül Fuarcılık tarafından düzenlenen fuarda 300'ü aşkın yayınevi ve sivil toplum kuruluşu yer alınken, 10gün

boyunca 500 binin üzerinde kitapsever ziyaret etti. Fuarda yazar imza günleri ile yetişkin, çocuk ve gençlerle yönelik etkinlikler yer aldı.

29-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya ve Ukrayna heyetlerine toplantının öncesinde bir konuşma yaptı ve "Görüşmelerden artık somut sonuçlar alınması gereken döneme girildiğini düşünüyoruz. Dünya sizlerden gelecek hayırlı ve müjdeleri haberleri bekliyor. İşinizi kolaylaştıracak her türlü katkıya hazırız" dedi.

-Ukraynalı kickboks dünya şampiyonu Maksym Kagal, Mariupol kuşatmasında Rusya'ya karşı savaşırken öldürüldü.

-Meksika'nın Michoacan eyaletinde, horoz dövüşü yaptırılan alandakilere düzenlenen silahlı saldırıda 19 kişi hayatını kaybetti.

-El Salvador'da güvenlik güçlerinin çete üyelerine düzenlediği operasyonlarda 11 kişinin daha öldürüldüğü bildirildi.

-Rusya ve Ukrayna heyetlerinin İstanbul'da gerçekleştirdiği müzakere görüşmelerinin ilk turu sona erdi. Yaklaşık üç saat süren müzakere görüşmesinin ardından ilk açıklama Ukrayna heyetinden geldi. İstanbul'da Rus heyetiyle görüşmelere katılan Ukraynalı müzakereci David Arakhamia, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 8 ülkeyi garantör ülke olarak görmek istediklerini söyledi.

-Türkiye Sanayici ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) yeni başkanını İş insanı Orhan Turan oldu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile Kök Saray'da anlaşmaların imza töreni sonrası ortak basın toplantısı düzenledi.

30-İsrail'in Beni Barak kentinde düzenlenen silahlı saldırıda en az 5 kişinin öldüğü bildirildi.

-Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi, Ukrayna'dan komşu ülkelere geçen mülteci sayısının 4 milyona ulaştığını bildirdi.

-Avrupa Güreş Şampiyonası'nda serbest stil 125 kilo finalinde Gürcü Geno Petriashvili'yi 5-2 mağlup eden Avrupa, Dünya, Olimpiyat Şampiyonu güreşçimiz Taha Akgül kariyerinin 9. Avrupa Şampiyonluğunu kazandı.

-Ramazan Bayramı öncesi Diyanet İşleri Başkanlığından yapılan açıklamadı: "Fethin sembolü" olarak anılan ve 86 yılın ardından yeniden ibadete açılan Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerif'inde, 88 yıl sonra ilk teravih namazı kılınacak.

31-Çin, Ukrayna işgalinden ötürü Rusya'ya uygulanan ağır yaptırımların gelişmekte olan ülkeleri olumsuz etkileyeceğini ifade etti.

–Nijerya'da Lassa ateş salgınında hayatını kaybedenlerin sayısı 123'e çıktı.

-Eski HDP Milletvekili Ayhan Bilgen'in kuruculuğunu yaptığı, Türkiye'nin Sesi Partisi'nin (SESPARTİ) kuruluş dilekçesi, İçişleri Bakanlığı'na verildi.

-Terör örgütü PKK ile bağlantılı kişilere finans desteği sağladığı tespit edilen 5 kişi Kocaeli İl Jandarma Komutanlığı ekiplerinin operasyonu ile yakalanarak gözaltına alındı.

-Rusya-Ukrayna savaşının başlaması sonrasında Moskova'ya yönelik artan yaptırımların yanı sıra Avrupa'da görevli 150 Rus diplomat Viyana Sözleşmesi'ni ihlal ettikleri gerekçesiyle çeşitli ülkelerden sınır dışı edildi.

- Tunus Cumhurbaşkanı Said, devleti ve kurumlarını korumak için Parlamentoyu feshettiğini açıkladı.

-Meksika'da yanardağ patlaması: Küller bin 100 metre yüksekliğe kadar ulaştı.

-Rusya Dışişleri Bakanlığı, mütekabiliyet gereği Avrupa Birliği'nin üst düzey yöneticilerine yaptırım kararı aldıklarını açıkladı.

Nisan

1-Tekirdağ'da İl Emniyet Müdürlüğü Tekirdağ ve Çorlu Başsavcılıkları koordinesinde düzenlenen şafak operasyonunda 20 kişi yakalandı, çok sayıda silah ve uyuşturucu madde ele geçirildi**.**

-Tekirdağ'da, "FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne yardım" suçlamasıyla üç yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırılan eski Namık Kemal Üniversitesi Rektörü Osman Şimşek, YÖK kararı ile memurluktan ihraç edildi.

-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, iki Ukraynalı generalin ülkeye ihanet ettiği gerekçesiyle rütbelerini söktüğünü duyurdu.

-Sri Lanka'da protestocular, Devlet Başkanı Rajapaksa'nın konutuna saldırdı. Gösteriler şiddet olayına dönüşünce ülkede sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

-Sırbistan'ın güneyinde devlete ait Soko kömür madeninin çökmesi sonucunda 8 işçi hayatını kaybetti.

- Kurtlar Vadisi Pusu dizisinde Mete Aymar karakteri ile tanınan oyuncu İbrahim Gündoğan hayatını kaybetti.

2-Flüt sanatçısı Sibel Ayhan Bayer, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın (CSO) ilk kadın müdürü oldu.

-Afganistan'ın batısındaki Herat vilayetinde düzenlenen bombalı saldırıda, 5 kişi hayatını kaybetti.

-Adalet Bakanlığı, Washington Post yazarı Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğunda öldürülmesine ilişkin 26 sanığın yargılandığı davanın Suudi Arabistan adli makamlarına devrini uygun gördü.

-Alman hükümeti Ukrayna'ya tank satışına izin verdi,

-Kocaeli' deki Avrupa'nın en büyük doğal yaşam parkı Ormanın da bünyesinde 3 bini aşkın kitap bulunan, 200 kişi kapasiteli kütüphanede, ziyaretçiler açık havada, kuş sesleri arasında kitap okuyarak farklı deneyim yaşıyor.

3-Türkiye'deki Ermeni cemaatinin tanınmış isimlerinden gazeteci ve yazar Mıgırdiç Margosyan, öldü.

-Ukraynalı gazeteci Maks Levin, Kiev yakınlarında ölü bulundu.

-Afganistan'da Taliban geçici hükümeti ülke genelinde haşhaş ekimini tamamen yasakladı. Pakistan Başbakanı İmran Han, Cumhurbaşkanı Arif Alvi'ye çağrıda bulundu.

-Cumhurbaşkanı Arif Alvi, erken seçim isteyen Başbakan İmran Han'ın çağrısı üzerine Meclisi feshetti.

-Koronavirüs pandemisi nedeniyle durdurulan Kuşadası'ndan Yunan adalarına feribot seferleri 2 yıl aranın ardından yeniden başladı.

-Türkiye Spor Yazarları Derneğinin (TSYD) eski başkanlarından, Milliyet ve Hürriyet gazetelerinin spor müdürü Nezih Alkış, hayatını kaybetti.

- Brezilya'nın Rio de Janeiro eyaletinde şiddetli yağışların sebep olduğu sel ve toprak kaymaları nedeniyle 9 kişi yaşamını yitirdi.

4-Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü, Libya'dan günler önce ayrılan ve Akdeniz'i geçmeye çalışan aşırı kalabalık bir bottaki 90'dan fazla düzensiz göçmenin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Macaristan'da düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası'nda milli sporcu Kerem Kamal, grekoromen stil 60 kiloda altın madalya kazandı.

-Birleşmiş Milletler Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna'da en az 1417 sivilin hayatını kaybettiğini, 2 bin 38 sivilin yaralandığını, saldırıların ardından 4 milyon 176 bin 401 mültecinin komşu ülkelere geçtiğini bildirdi.

-Konya'da İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesi ekiplerince piyasaya sahte para sürdükleri iddia edilen 10 zanlı gözaltına alındı.

-Dünyanın en prestijli müzik ödülleri olan Grammy Ödülleri, salgın nedeniyle ertelendikten sonra yeniden sahiplerini

buldu. Geceye birden fazla kategoride ödül kazanan Olivia Rodrigo, Silk Sonic ve Foo Fighters damga vurdu.

-İstanbul merkezli 5 ilde 'İhaleye fesat karıştırma' ve 'Resmî belgede sahtecilik' iddiasıyla adliyeye getirilen eski Avcılar Belediye Başkanı Handan Toprak'ın da aralarında bulunduğu 11 kişi tutuklandı.

-Gazeteci ve radyocu Rauf Gerz, Sultangazi ilçesinde, kullandığı motosikletin otomobil ile çarpışması sonucu hayatını kaybetti.

-Almanya, 40 Rus diplomatı istenmeyen kişi ilan ederek, ülkeyi terk etmeleri için 5 gün süre verdi.

5-İngiltere'de Kraliçe Elizabeth'in ilk başörtülü danışmanı oldu.

-Budapeşte'de tren kazasında hemzemin geçidinde bir trenin minibüse çarpması sonucu çok sayıda kişinin hayatı kaybetti. Olayda 10 kişinin de yaralandı.

–Kuveyt Başbakanı Şeyh Sabah el-Halid el-Hamed istifa etti.

-Oscar ödüllü yönetmen, Rüstem İbrahimbeyov, Rusya'nın başkenti Moskova'da 84 yaşında hayatını kaybetti.

6-Rusya'da Liberal Demokrat Partisi Başkanı Vladimir Jirinovski öldü.
-Şarkıcı ve mandolin üstadı Roland White, hayatını kaybetti.

- Gine'de devrik lider Alpha Conde döneminde başbakanlık yapmış İbrahima Kassory Fofana ve 3 eski bakan, zimmete para geçirme suçlamasıyla tutuklandı.

- Eski Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Midhat Şeref hayatını kaybetti.

-Eskişehir'de yaşayan emekli astsubay Hüseyin Erbay, gönül verdiği Türk Sanat Müziğine 120 eser kazandırıp, kurduğu korolarda ve halk eğitimi merkezlerinde binlerce öğrenci yetiştirdi.

-Seçim Kanunu'nda yapılan değişiklik Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Barajı yüzde 7'ye indiren kanunla ile ittifak sistemi ve seçim kurulu üyelerinin belirlenme usullerini de değiştirdi.

7-Arupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Charles Michel, Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki "barış görüşmelerine" ilişkin, "Ermenistan ve Azerbaycan'la barış için somut süreç başlatmaya karar verdik" dedi.

-İstanbul'da terör örgütü DHKP/C'ye yönelik 7 ilçede yapılan operasyonlarda 16 şüpheli gözaltına alındı.

-Rusya'nın konseyden çıkarılmasına 93 ülke destek verirken, 24 ülke karşı çıktı, 58 ülke ise çekimser kaldı

8-Milli Saraylara bağlı Topkapı Sarayı ve Saray Koleksiyonları Müzesi, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri, İstanbul Türbeler Müzesi ve Vakıflar Müzesi koleksiyonlarından seçilen eserlerle hazırlanan Büyük Çamlıca Camisi Külliyesi'ndeki İslam Medeniyetleri Müzesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıldı.

- Ukrayna Demiryolları, Donetsk bölgesine bağlı Kramatorsk şehrinin tren garına Rus güçlerce düzenlenen füze saldırısında tahliye bekleyen 30'dan fazla sivilin öldüğünü, 100'den fazla sivilin yaralandığını bildirdi.

-ABD tarihinin ilk siyah kadın yüksek mahkeme yargıcı Ketanji Brown'un görevini Kongre onaylandı.

-Kırklareli'nde İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince Kofçaz ilçesinde düzenlenen operasyonda 28 düzensiz göçmen yakalandı.

- Afa Yayınları kurucusu, Türkiye Yayıncılar Birliği eski başkanlarından Âtıl Ant hayatını kaybetti.

-Prof. Dr. İsmail Kara'nın hazırladığı geçmişten bugüne "Mahya Sergisi" İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Halkalı Merkez Kütüphanesi'nde sanatseverle buluştu.

-Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığının öncülüğünde düzenlenen 39. Kitap ve Kültür Fuarı açıldı.

9-Malatya'nın Pütürge ilçesinde 5,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

- Pakistan meclisinde yapılan güvensizlik oylaması sonucu İmran Han Hükümeti düştü.

- 41. İstanbul Film Festivali, Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda tören ile açıldı.

-Türk besteci Erberk Eryılmaz'ın eserlerinden oluşan albümün yapımcısı Judith Sherman, 64. Grammy Ödül Töreni'nde 'Yılın Yapımcısı' ödülünü kazandı.

-Koronavirüs salgını nedeniyle Haziran 2021 tarihinde yayımlanan ve salgında normalleşme tedbirlerini içeren genelge yürürlükten kaldırıldı.

-Ağrı'da yol kontrol uygulaması yapan polisler şüphelendikleri bir kamyonu durdurdu. Kereste yüklü görünümlü özel yapım kamyonun kasasından tam 113 kaçak göçmen çıktı. -Hakkâri'nin Yüksekova ilçesi kırsalında, İran sınırına yakın bir noktada çuvallarda 127 kilo eroin ele geçirildi.

-Suudi Arabistan bu yıl kabul edeceği hacı sayısını 1 milyona yükseltti. Hac ibadetini 65 yaş altı ve tam aşılı kişiler yapabilecek.

10-Barış Pınarı, Zeytin Dalı ve Irak'ın kuzeyindeki Zap bölgesinde toplam 6 terörist etkisiz hale getirildi.

-Türk yönetmen Tekin Girgin, ABD'de 'Televizyonun Oscarları' olarak nitelendirilen 2022 Emmy Ödülleri'nin jürisine seçildi.

-ABD'nin Los Angeles kentindeki 94. Oscar Ödül töreninde, bu yıl canlı aksiyon kısa film dalında ilk kez Müslüman bir aktör ödül kazandı.

-İsrail Hükümeti, Şeria'nın kuzeyinde 40 kilometre duvar inşaatını onayladı.

-Akdeniz'i geçmeye çalışan düzensiz göçmenlerin bulunduğu bir botun alabora olması sonucu en az 19 kişi hayatını kaybetti.

-Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin eski Dekanı Prof. Dr. Serap Helvacı hayatını kaybetti.

11- "Zagor", "Mister No", "Mandrake", "Kızılmaske", "Gordon" ve "Judas" gibi çizgi romanların kapak resimlerini çizen Aslan Şükür, 77 yaşında hayata veda etti.

-Fransa'da iki cami, cemaati ağırlamaya elverişli olmadığı ileri sürülerek kapatıldı. -Pakistan meclisinde yapılan oylamada muhalefet blokunun adayı Şahbaz Şerif, başbakanlığa seçildi.

-Filipinler'de tropikal fırtına Megi'nin yol açtığı sel ve toprak kayması felaketinde 24 kişi hayatını kaybetti.

-Ukrayna'nın başkenti Kiev'e 15 kilometre uzaklıkta yer alan ve katliam iddialarıyla gündeme gelen Buça şehrindeki toplu mezardan çıkarılarak kimlik tespiti ve inceleme için adli tıp kurumuna gönderilen sivil cesetlerinin sayısı 46 oldu.

12-Rusya Devlet Başkanı Putin "Askeri operasyonumuz başarıya ulaşana dek sürecek" açıklamalarında bulundu.

- Kobani soruşturması kapsamında aralarında belediye yöneticilerinin de bulunduğu 91 kişi hakkında gözaltı kararı alındı.

-Prof. Dr. Zekeriya Beyaz 84 yaşında hayatını kaybetti.

-ABD Dışişleri Bakanlığı, Çin yönetiminin başlattığı COVID-19 kısıtlamaları nedeniyle Şanghay'daki zorunlu olmayan Dışişleri personeline kentten ayrılma talimatı verdi. -Meksika'nın Tultepec eyaletinde silahlı saldırı sonucu aynı aileden 8 kişi hayatını kaybetti.

-Meksika'da devam eden 42 orman yangınıyla mücadele sürerken, Nuevo Leon eyaletinin Santiago şehrindeki orman yangınının kontrolden çıktığı bildirildi.

- ABD'nin New York şehrindeki Brooklyn bölgesinde bir metro istasyonunda silahlı saldırı yaşandı. Departmanı Sözcüsü Amanda Farinacci, New York'taki metro

saldırısında yaralı sayısının 16'ya yükseldiğini açıklayarak.

-ABD'li ünlü komedyen Gilbert Gottfried, 67 yaşında hayatını kaybetti.

13-Mısır'da meydana gelen trafik kazasında 5 Mısırlı, 4 Fransız ve 1 Belçikalı turist olmak üzere toplam 10 kişi hayatını kaybetti.

-Siyasetçi, şair, yazar ve gazeteci Osman Yüksel Serdengeçti'nin doğup büyüdüğü evin restorasyonunda sıva altına gizlenen bölme ortaya çıktı. Gizli bölmede bulunan Serdengeçti'nin okul notlarını tuttuğu defterleri, deri kaplı Kur'an-ı Kerim ve 'Akseki Müftülüğü' mührü müzede sergilenecek.

-Bağcılar Belediye Başkanı Lokman Çağırıcı, sağlık koşulları nedeniyle görevinden istifa ettiğini açıkladı.

14- Çayın başkenti' olarak anılan Rize'de, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Türkiye'nin ilk 'Çay Kütüphanesi' hizmete açıldı.

-Eski Rize, Bitlis ve Bayburt müftülüğü yapar İsmail Cömert hayatını kaybetti.

15-Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada "İsrail tarafından 7 Filistinlinin ölümüne sebebiyet verilmesini ve Mescid-i Aksa'da yaralanmalara yol açılmasını şiddetle kınıyoruz. Bölgede son günlerde artan gerilimden derin endişe duyuyoruz" ifadelerini kullandı.

- Hindistan'ın Andhra Pradesh eyaletindeki bir ilaç fabrikasında çıkan yangın sonucu 6 işçi hayatını kaybetti, 13 işçi de ağır yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yeniden restore edilen Ayasofya Fatih Medresesi Açılış Programı'nda konuştu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Açılışını yaptığımız medrese ile izleri silinmek istenen bir eseri daha hamdolsun şehrimize kazandırıyoruz" dedi.

-Güney Afrika Cumhuriyeti'nin doğusundaki Kwa Zulu-Natal eyaletinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybedenlerin sayısının 341'e yükseldiği bildirildi.

-Bağcılar Belediye Başkanı Lokman Çağırıcı, sağlık nedenleri ile görevinden istifa ettiğini açıklamıştı. AK Parti Grubu'nun adayı olarak gösterilen Abdullah Özdemir, Bağcılar Belediye Başkanı seçildi.

- Yıldız Holding tarafından organize edilen ve 145 eserden oluşan 'Konuşan Yazılar' sergisi kapılarını sanatseverlere açtı. Onlarca ünlü hattatın eserlerinin yer aldığı sergi, yıl boyunca ücretsiz olarak ziyaret edilebilecek. Sergide yer alan bin 400 yıllık Kur'an-ı Kerim sayfalarına ise ziyaretçiler yoğun ilgi gösterdi.

-İçişleri Bakanlığı, yılbaşından bugüne kadar 21 bin 87 düzensiz göçmenin sınır dışı edildiğini bildirdi.

-Kuzey Makedonya Dışişleri Bakanlığı, 6 Rus diplomatın "istenmeyen kişi" ilan edildiğini duyurdu.

-Mayıs Yayınları tarafından bu yıl yirmi yedincisi düzenlenen Arkadaş Z. Özger Şiiri Ödülü, Düşme dosyası ile Hakan R. Temiz'e verildi.

16-Rusya, İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Dışişleri Bakanı Liz Truss ve Savunma Bakanı Ben Wallace'ın aralarında bulunduğu 13 üst düzey yönetici hakkında yaptırım kararı aldı.

-İçişleri Bakanlığı, "Huzur uygulamasında; 6.434 metruk bina, 11.073 umuma açık yer, 486 terminal ve 3.549 diğer yerler olmak üzere toplam 21.542 yer kontrol edildi. 4'ü yabancı uyruklu olmak üzere toplam 28 organizatör gözaltına alındı, 1.629 düzensiz göçmen yakalandı" açıklaması yapıldı.

-Ressam, sanat yönetmeni Balkan Naci İslimyeli, hayatını kaybetti.

-Irak'ın başkenti Bağdat meydana gelen trafik kazasında 11 kişi hayatını kaybetti.

17-İstanbul'da jandarma ekiplerinin düzenlendiği sahte para operasyonunda

yurt dışına gönderilmeye hazır 10 bin adet 2 avroluk madeni para, basıma hazır 16 bin madeni çerçeve ele geçirildi.

-Ukrayna lideri Zelenskiy, Rusya Savunma Bakanlığı'nın defalarca teslim olmaları çağrısı yaptığı Mariupol'deki Ukrayna birliklerinin zarar görmesi halinde Kiev'in Moskova ile yürütülen müzakerelere son vereceğini açıkladı.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, Kudüs'teki Kutsal Mekanların statükosuna saygı gösterilmesi ve bunun muhafaza edilmesi çağrısında bulundu.

-Türkiye'de Koronavirüs salgınında 17 kişi daha hayatını kaybetti, 3 bin 268 yeni vaka tespit edildi.

18-Kızamık Afganistan'da 4 ayda 130'dan fazla çocuğun ölümüne yol açtı.

-Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, gece saatlerinde başlayan Pençe Kilit Operasyonu'nda şu ana kadar 19 teröristin etkisiz hale getirildiği belirtildi.

-Pakistan'da mahkeme, Sri Lankalı fabrika müdürünün öldürülmesine ilişkin 6 kişi hakkında idam kararı verdi.

- "İman Ayetleri Hat Sergisi" Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi'nde açıldı.

19-Şair, yazar ve İzdiham Dergisi Kurucusu ve Genel Yayın Yönetmeni Bülent Parlak hayatını kaybetti.

-Pakistan'da 31 bakanlı yeni hükümet yemin ederek görevine başladı.

-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, gazeteci İbrahim Haskoloğlu, 'devlete ait sitelerden kimlik ve adres verileri sızdırıldı' iddiasıyla ile tutuklandı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, göç konusunda açıklama yaptı. Bakan Soylu, 192 bin Suriyeliye vatandaşlık verildiğini söyledi.

20-Bursa'nın Orhangazi ilçesinde infaz koruma memurlarını taşıyan otobüste nedeni henüz bilinmeyen bir patlama meydana geldi. Olayda ilk belirlemelere göre 1 kişi hayatını kaybetti, 4 infaz koruma memuru ise yaralandı.

-İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından düzenlenen 41. İstanbul Film Festivali'nin ödülleri, dün akşam Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu.

- Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin doğusundaki Güney Kivu eyaletinde bir tekneye ateş açan asker 8 yolcuyu öldürdü, 7 yolcuyu yaraladı.

- Japonya, Ukrayna'ya saldırılarını sürdüren Rusya'ya yaptırımlarını artırıyor. Son olarak Rusya'dan 38 ürünün ithalatına yasak getirildi.

- Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde Piyade Teğmen Kaan Kanlıkuyu şehit oldu.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Pençe-Kilit harekâtı ile amacımız hem Irak topraklarını terör örgütünün tasallutundan arındırmak hem de ülkemizin sınır güvenliğini garanti altına almaktır" diye konuştu.

- Giresun Üniversitesi Tirebolu İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Hayrettin Orhanoğlu hayatını kaybetti.

21-Afganistan'ın Mezar-ı Şerif kentinde bir camide patlamana meydana gelen patlamada 10 kişi öldü. 65 kişide yaralandı.

-Kolombiya'da askerlere yönelik bombalı saldırıda 6 asker öldü, 5 kişi yaralandı.

-Suudi Arabistan'daki Ezanı Güzel Okuma Yarışması'nda Türkiye'den Muhsin Kara birinci, Alpcan Çelik ise ikinci oldu.

-Mali'de geçen sene sıtmadan 1480 kişi öldü.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk ordusunun, vatan savunması yanında pek çok yerde dünyanın en kapsamlı insani yardım operasyonları yürüten bir askeri güç olduğunu belirterek "Yüz binlerce canı karanlık sularda kaybolmaktan kurtardık." dedi.

-Turizm eski bakanlarından İlhan Evliyaoğlu Ankara'da hayatını kaybetti.

- Ödüllü oyuncu Robert Morse, hayatını kaybetti. Morse, 60 yıllık kariyerinde yaklaşık 100 tiyatro, televizyon ve film yapımında rol aldı.

22-Hz. Muhammed'in önemli kutsal emanetlerinden Hırka-i Şerif, koronavirüs tedbirleri kapsamında 2 yıl sonra yeniden ziyarete açıldı.

-Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza ekiplerince Ankara'da kaçak sigara üreticilerine yönelik düzenlenen üç ayrı operasyonda, kaçak olarak piyasaya sürülmek istenen toplam 1 milyon 100 bin adet doldurulmuş makaron, 630 bin adet boş makaron ile 975 kilogram kıyılmış kaçak tütün ele geçirildi. İslam Dünyası, 21 Nisan'ı 'Dünya Merhamet Günü' ilan etti.

-İslami Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu, 21 Nisan'ın her yıl "Dünya Merhamet Günü" olarak kutlanmasını kararlaştırdı Kaynak: İslam Dünyası, 21 Nisan'ı 'Dünya Merhamet Günü' ilan etti.

-Afganistan'ın Kunduz vilayetinde bir camiye düzenlenen bombalı saldırıda 33 kişi öldü, 43 kişi yaralandı.

23-Millî Savunma Bakanlığı, Suriye'nin kuzeyinde düzenlenen operasyonda 50 PKK/YPG'li teröristin etkisiz hale getirildiğini duyurdu.

-Gazeteci yazar Tufan Türenç Ankara'da hayatını kaybetti.

-Japonya'nın kuzeyindeki Hokkaido eyaleti açıklarında içinde 26 kişinin bulunduğu turist teknesi battı.

-Yemen'de Husiler, hükümete güçlerinden daha önce esir aldıkları 42 kişiyi serbest bıraktı.

- Nijerya'nın Rivers eyaletinde yasa dışı bir petrol rafinerisindeki patlamada en az 100 kişinin öldüğü bildirildi.

-Sağlık Bakanlığı, 'Günlük Kovid- 19 Tablosu' verilerini açıkladı. Son 24 saatte yapılan 137 bin 853 testte 2 bin 654 vaka tespit edildi. 16 kişi hayatını kaybederken, 17 bin 524 kişinin de tedavisi ve karantinası sona erdi.

-Çocuk Sanat Festivali, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinlikleri kapsamında 18-23 Nisan tarihleri arasında Atatürk Kültür Merkezi'nde yapıldı.

24-Somali- Mogadişu'da bir restoranda patlama: 6 kişi öldü, 7 kişi yaralandı.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin Ekvator eyaletinde Ebola salgını ilan edildi.

-ABD Başkanı Biden 1915 olayları açıklamasında bir kez daha "soykırım" ifadesini kullandı

-Tunus'ta 4 teknenin batması sonucu 17 düzensiz göçmen hayatını kaybetti, 97 göçmen kurtarıldı.

25-Dünyanın en yaşlı insanı kabul edilen Japon kadın Tanaka Kane, 119 yaşında hayatını kaybetti.

-Bu yıl 59'ncusu gerçekleşen Venedik Bienali'nin iki büyük ödülü siyahi kadın sanatçılara verildi. Bienalde İngiltere'yi temsil eden İngiliz sanatçı Sonia Boyce ve Amerika'yı temsil eden Simone Leigh 'Altın Aslan' ödüllerini kazandı.

-Aşık Veysel hayranı olan Amerikalı caz sanatçısı Nyofu Tyson, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Köroğlu gibi halk ozanlarının yaklaşık 40 eserini bağlamayla çalarak Türkçe ve İngilizce seslendiriyor.

-Koleksiyoner Bekir Kantarcı'nın hazırladığı 'Kâbe Örtüleri ve Kâbe Yolunda Hatıralar Sergisi' sanatseverlerle buluştu.

-Gezi Davasında, Osman Kavala' ya ağırlaştırılmış müebbet; Mücella Yapıcı, Tayfun Kahraman, Çiğdem Mater, Hakan Altınay, Mine Özerden, Can Atalay, Yiğit Ali Emekçi' ye 18 yıl hapis cesası verildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres'i Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde kabul etti.

26-Cumhurbaşkanı Recep Tayip Erdoğan kapalı mekânda maske zorunluluğu kalktığını açıkladı.

-Denizli'de, aralarında avukat mahrem yapılanmasında da yer alan 5 FETÖ üyesinden 2'si tutuklanarak cezaevine gönderildi.

27-ABD Genelkurmay Başkanı Mark Milley, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez Avrupa'nın hatta uluslararası sistemin güvenliğinin bu denli tehlikede olduğunu söyledi.

-Belçika, güvenlik durumunun daha iyi olması gerekçesiyle yüzlerce Afgan'ın sığınma talebini geri çevirdi.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, okullarda ve diğer kapalı alanlarda maske mecburiyetinin kaldırıldığını belirtirdi.

-Pakistan'ın Sind eyaletindeki Karaçi Üniversitesinde bulunan Çince eğitim verilen Konfüçyüs Enstitüsü'nün girişinde bombalı saldırı düzenlenmiş, saldırıda 3'ü Çinli olmak üzere 4 kişi hayatını kaybetmiş, 3 kişi de yaralanmıştı.

-Antalya Emniyet Müdürlüğü tarafından düzenlenen operasyonda bir tırda 2 bin litre sahte alkol ele geçirildi.

-Oyuncu ve seslendirme sanatçısı Aykut Sözeri hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından onaylanan 5 milletlerarası anlaşma, Resmî Gazete' de yayımlandı. Ukrayna, 410 kalem tıbbi malzeme ve ilacı Türkiye'nin izni olmadan üçüncü bir tarafa hibe edemeyecek.

-İsrail'in Suriye'nin başkenti Şam yakınlarında sabaha karşı hava saldırısı düzenlediği saldırıda dokuz kişi hayatını kaybetti.

-Fransa'da Danıştay, El Faruk Camisi'nin açık kalmaya devam etmesine hükmetti.

-İslam medeniyetinin estetik birikimini tek bir eserde bir araya getiren İstanbul Mushafı' nın tanıtım için Çamlıca Camii'nde özel bir tören düzenlerdi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde 7 yılda tamamlanan el yazması Kur'an-ı Kerim'in tanıtımı. Kadir Gecesi' de gerçekleştirildi.

28-Afganistan'ın Mezar-ı Şerif kentinde peş peşe düzenlenen bombalı saldırılarda 9 kişi hayatını kaybetti.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz El Suud'un daveti üzerine iki günlük ziyaret çerçevesinde Suudi Arabistan'a gitti.

-Türk sinemasının duayen isimlerinden yazar ve sinema araştırmacısı Agah Özgüç hayatını kaybetti.

-27 Mart-30 Nisan tarihleri arasında Sabancı Vakfı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Tiyatroları iş birliği ile düzenlenen Devlet Tiyatroları-Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali'nde bu yıl dışından 3.Türkiye'den ise 19 tiyatronun katılı ile toplam 22 farklı oyun sahnelendi.

29-Almanya, Osman Kavala' ya verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası nedeniyle Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi'ni Dışişleri Bakanlığına çağırdı. Bakanlık Sözcüsü "Kavala'nın derhal serbest bırakılmasını bekliyoruz. İnsan haklarındaki endişe verici durum ve hukuk devletindeki ağır eksiklikler Türkiye ile olan ilişkilerimizi uzun süredir zor duruma sokuyor" dedi.

-Etiyopya'nın kuzeyindeki Gondar şehrinde onlarca Müslüman'ın hayatını kaybetmesine yol açan saldırıların ardından 280 şüpheli gözaltına alındı.

-Hindistan'ın Uttar Pradeş eyaletinde camilere saldıran 7 zanlı yakalandı.

-Yemen'in başkenti Sana'da, Uluslararası Kudüs Günü dolayısıyla Filistin halkıyla dayanışma gösterisi düzenlendi.

-Afganistan'ın başkenti Kabil'de bir camiye Cuma Namazı sonrası düzenlenen bombalı saldırıda 10 kişi hayatını kaybetti.

30-Somali'nin Balad kenti yakınlarında askeri konvoyun geçişi sırasında bombalı saldırı düzenlendi. 7 asker hayatını kaybetti.

-Batı Afrika ülkelerinden Nijerya'nın kuzeydoğusunda terör örgütleri Boko Haram ve ISWAP'a düzenlenen operasyonlarda 63 terörist etkisiz hale getirildi. –ABD'nin Kansas eyaletinde etkili olan hortumda 100'e yakın binanın zarar gördü.

-James Bond filmiyle de tanınan Hong Konglu deneyimli oyuncu Kenneth Tsang, hayatını kaybetti.

Mayıs

1-Adıyaman'da aniden bastıran dolu ve sağanak yağış nedeniyle onlarca araç sular altında kaldı.

-Irak'ta geçtiğimiz haftadan bu yana etkili olan kum fırtınasında 5 kişi hayatını kaybetti. 717 kişi hastaneye kaldırıldı.

-Türkiye'nin en önemli inanç turizmi merkezlerinden biri olan Sümela Manastırı'nda yaklaşık 6 yıl önce başlayan restorasyon ve kaya güçlendirme çalışmalarında sonunda Sümela Manastırı yeniden ziyarete açıldı.

-TÜBİTAK, Türkiye'nin sosyal bilimlerinin katkısı ile Sosyal Bilimler Ansiklopedisi'ni yayınlandı.

2-Fas Kralı 6. Muhammed, Ramazan Bayramı dolayısıyla 958 mahkûm hakkında af kararı verdi**.**

-Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ın Dağlık Karabağ kriziyle ilgili Azerbaycan'a toprak vermeyi içeren anlaşmayı kabul etmesiyle ilgili muhalefetin tepkisi sürüyor. Erivan'da 180 eylemci gözaltına alındı.

-Enerji Bakanlığı'nın, zeytinliklerin maden faaliyetlerinde kullanılmak üzere kesilmesini öngören yürütmesi Danıştay tarafından durduruldu.

-Filipinler de bir gecekondu mahallesinde çıkan yangında altısı çocuk olmak üzere sekiz kişi hayatını kaybetti.

-Nijerya'nın Lagos eyaletinde 3 katlı bir binanın çökmesi sonucu 8 kişi hayatını kaybetti, 23 kişi kurtarıldı.

3-Eski Bursa Milletvekili Kemal Demirel, hayatını kaybetti.

- Pençe Kilit Operasyonu'nda iki terörist daha etkisiz hale getirildi. Böylece operasyonun başladığı tarihten bu yana etkisiz hale getirilen terörist sayısı 63'e yükseldi.

-Ukrayna'nın Rivne kentinde akaryakıt kamyonu, otobüs ve otomobilin karıştığı kazada 16 kişinin hayatını kaybettiği, 6 kişinin de yaralandığı bildirildi.

-Karagöz sanatçısı Metin Özlen hayatını kaybetti.

-Rusya Savunma Bakanlığı Sözcüsü Konaşenkov, Ukrayna ordusuna ait bugüne kadar 146 uçak, 112 helikopter ile 2 bin 793 tank ve zırhlı aracı vurduklarını bildirdi.

4-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, bu bayramda trafik kazalarında geçen bayramlara göre can kaybının yüzde 58 azaldığını söyledi.

-Yazar ve akademisyen Ömer Madra'nın oğlu, Açık Radyo'nun kurucularından etnolog, belgeselci ve kütüphaneci Cem Madra yaşamını yitirdi.

-1977-1980 yılları arası Adalet Partisi 16. Dönem Milletvekili olan Eski Samsun Milletvekili Orhan Uluçay 85 yaşında hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın Batı eyaletlerinden Maharashtra'da hava sıcaklığı, son altı yılın en yüksek seviyesinde seyrederken 25 kişi de hayatını kaybetti.

-Rusya, Japonya Başbakanı Kişida'nın ülkeye girişini yasaklandı.

-Eski Adalet ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe hayatını kaybetti.

-Usla ressam Muhsin Kurt 84 yaşında hayatını kaybetti.

5-İsrail'in kuruluş günü bahanesiyle İsrail polisi ile fanatik Yahudiler işgal altındaki Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi.

-ABD'nin ünlü First Lady'si Jacqueline Kennedy Onassis'i takip ederek çektiği

fotoğraflarıyla bilinen tarihin ilk 'paparazzi' fotoğrafçılarından Ron Galella hayatını kaybetti.

-Afganistan'ın 10 vilayetinde etkili olan aşırı yağışların yol açtığı seller nedeniyle en az 18 kişi yaşamını yitirdi.

-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenski, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasının ardından mesleğini bırakarak orduya katılan gazeteci Oleksandr Makhov'un hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Çin'in Hunan eyaletinin merkezi Çangşa şehrinde çöken 6 katlı binada hayatını kaybedenlerin sayısı 26'ya çıktı.

-Akademisyen ve yazar Prof. Dr. Rona Aybay, hayatını kaybetti.

6-2017 Aralık ayında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesine giren ve her yıl 5-6 Mayıs tarihlerinde kutlanan, baharın müjdesi "Kakava Hıdırellez Şenlikleri" Edirne de başladı.

-Anadolu'da yaklaşık 500 yıllık geçmişe sahip kahve kültürünü yansıtmak üzere Safranbolu ilçesinde kurulan Türkiye Kahve Müzesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 'özel müze' statüsüne alındı. Müzeyi saran kahve kokusu ise ziyaretçileri keyifli bir yolculuğa çıkarıyor.

- Ukrayna, Polonya, Estonya, Litvanya ve Letonya içişleri bakanları ortak iş birliği bildirisi imzaladı.

-Ekonomik kriz nedeniyle ülke çapında gösterilerin sürdüğü Sri Lanka'da olağanüstü hâl ilan edildi.

-Ukrayna Başbakan Yardımcısı İrina Vereşçuk, Rusya ile esir değişiminin yapıldığını, bu çerçevede 11'i kadın toplam 41 Ukraynalının kurtarıldığını söyledi.

7-İzmir eski Milletvekili Canan Arıtman hayatını kaybetti.

-Sergide Ebru Işık'ın 10 kilo ağırlığındaki 50 bin adet çiviyle yaptığı "Esma-ül Hüsna" tablosu ilgi odağı oldu.

8-G7 ülkeleri, Rusya'ya yönelik yeni yaptırım paketi kapsamında Rusya'dan petrol ithalatını kademeli olarak bitireceklerini ya da tamamen keseceklerini açıkladı.

-Polonya'nın başkenti Varşova'da Yunus Emre Enstitüsü tarafından 'Sultan II. Abdülhamid Han'ın Kayıp Piyanosu' konseri düzenlendi.

-Küba'nın başkenti Havana'da, 6 Mayıs'ta bir otelde meydana gelen patlamada ölenlerin sayısı 32'ye yükseldi.

- Nijerya'nın Zamfara eyaletinde düzenlenen silahlı saldırıda 48 kişi hayatını kaybetti.

-Eski YÖK Kurulu Üyesi Prof.Dr. Sait Güral İstanbul'da hayatını kaybetti.

9-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin Ituri eyaletinde Mambilidei kasabasında Kongo Kalkınma Kooperatifi (CODECO) üyeleri tarafından altın madenine saldırı düzenlendi. 50 kişi hayatını kaybetti.

-Nesin Vakfı'nın banka hesapları bloke edildi.

-Rusya lideri Putin, Zafer Günü'nde dünyaya seslendi: 'Vatanımız için savaşıyoruz'

-KTC Cumhurbaşkanı Tatar, hükümeti kurma görevini İçişleri Bakanı Ünal Üstel'e verdi.

-PKK'nın Ağrı Dağı sorumlusunun da aralarında olduğu 11 terörist öldürüldü.

-Furkan Vakfı'nın kurucusu Alparslan Kuytul tutuklandı.

10. Kongo'da mülteci kampına düzenlenen saldırıda 14 çocuk öldü.

- Filipinler'de yeni devlet başkanı 'son diktatör' denilen Ferdinand Marcos'un oğlu Ferdinand Marcos Jr. oldu.

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün, uyuşturucu satıcılarına yönelik kent genelinde 30 adrese düzenlediği eş zamanlı operasyonlarda 20 şüphelinin yakalandığı bildirildi.

-Ekvador'da cezaevinde isyan çıktı: 43 mahkûm öldü, 100 mahkûm firar etti.

-Piyanist Fazıl Say'ın babası müzisyen Ahmet Say, Ankara'da hayatını kaybetti.

11-Mardin'de düzenlenen nevruz etkinliğinde terör örgütü PKK/KCK propagandası yaptıkları iddia edilen 10 şüpheli gözaltına alındı.

-Edirne Kapıkule Sınır Kapısı'nda Gümrük Muhafaza ekipleri tarafından yapılan operasyonda piyasa değeri 13 milyon lira olan uyuşturucu ve kaçak eşya ele geçirildi.

-Mersin'de sahte 10 bin 600 dolar ele geçirilen operasyonda yabancı uyruklu 3 zanlı gözaltına alındı.

-İsrail ordusunun Cenin Kampına düzenlediği baskını takip eden Al-Jazeera'nin muhabiri Şirin Ebu Akile, İsrail askerleri tarafından açılan ateşte öldürüldü.

-Ukrayna'dan tahliye edilen Ahıska Türkleri Elâzığ'a geldi.

-Darüşşafaka Cemiyeti ile İş Bankası Kültür Yayınları iş birliği ile 68'nci kez düzenlenen yarışmada Sait Faik Hikâye Armağanı'nı bu yıl Kâmil Erdem'in "Yok Yolcu" adlı kitabına verildi.

12-1970'li yıllara damgasını vuran ünlü komedyen ve oyuncu Robin Parkinson 92 yaşında aramızdan ayrıldı.

-ABD'de uyuşturucu kullanımına bağlı aşırı doz ölümlerde rekor artış yaşanıyor. Verilere göre son 20 yılda doz kaynaklı ölümlerin 1 milyonu geçtiği belirtildi.

-Güney Kore'de 74 yıldan beri liderlerin çalışma ofisi ve ikametgahı olan Mavi Ev lakaplı Cumhurbaşkanlığı Sarayı halka açıldı

- Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı Kübra Güran Yiğitbaşı, Türkiye'nin ilk başörtülü valisi olarak Afyonkarahisar'a atandı.

-UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Göbeklitepe, Ramazan Bayramı'nın ikinci gününde ağırladığı 10 bin 272 ziyaretçiyle günlük bazda en yüksek sayıya ulaştı.

-Osmanlı dönemine ait paralar, elektronik ticaret işlemlerinin yapıldığı platformda milyonlarca liraya satışa sunuldu. İnternette 17 binden fazla ilanda en yüksek fiyat biçilen 5'inci Mehmed dönemine ait delikli 20 para 50 milyon, 2'nci Abdülhamid dönemine ait para ise 42 milyon liradan satışa çıkarıldı.

-Sağlık Bakanlığı'nın 12 Mayıs'a ilişkin Koronavirüs verilerine göre; son 24 saat içerisinde yapılan 135 bin 738 testten bin 778 pozitif vaka tespit edildi. Virüs nedeniyle 8 kişi daha hayatını kaybetti. İyileşen hasta sayısı bin 816 olarak açıklandı. Sağlık Bakanlığı'nın 12 Mayıs'a ilişkin Koronavirüs verilerine göre; son 24 saat içerisinde yapılan 135 bin 738 testten bin 778 pozitif vaka tespit edildi. Virüs nedeniyle 8 kişi daha hayatını kaybetti. İyileşen hasta sayısı bin 816 olarak açıklandı.

13-İstanbul CHP İl Başkanı Canan Kaptancıoğlu 'nun hakkındaki ceza kararları Yargıtay tarafından onandı.

-Birleşik Arap Emirlikleri Cumhurbaşkanı Halife bin Zayid El Nahyan hayatını kaybetti. Ülkede 40 gün yas ilan edildi.

- FETÖ'nün Hava Kuvvetleri 'mahrem' yapılanmasında 11 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. Şüphelilerin 7'si gözaltına alındı.

-Porto Riko'da göçmenleri taşıyan tekne battı. Teknedeki 11 kişi hayatını kaybetti, 31 kişi kurtarıldı.

14-Hindistan'ın Delhi şehrindeki bir metro istasyonu yakınındaki bir binada çıkan yangında 26 kişi hayatını kaybetti.

-AKUT kurucusu Nasuh Mahruki, Disiplin Kurulu ve Yönetim Kurulu Kararıyla dernekten atıldığını sosyal medya hesabından duyurdu.

-Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Veliaht Prensi Muhammed bin Zayed el-Nehyan, kardeşi Şeyh Halife bin Zayid el-Nehyan'ın ölümünün ardından BAE'nin yeni Devlet Başkanı seçildi.

-Necip Fazıl Kısakürek'in oğlu Mehmed Kısakürek, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nde açılan "1 Şiir,1 Hayat Zindandan Mehmed'e Mektup" sergisinin kendisini çok heyecanlandırdığını söyledi.

-Azerbaycanlı sanatçı Nigâr Helmi Abbasbayli'nin "Karabağ'ın Mirası" isimli kişisel resim sergisi İstanbul da açıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar Emiri Şeyh Temim Bin Hamed Al Sani'yi Vahdettin Köşkü'nde kabul etti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rize-Artvin Havalimanı açılışında açıklamalarda bulundu. Açılışa, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de katıldı.

-Nükleer füzyonun uygulanabilir bir enerji kaynağı olabileceğini göstermek için büyük bir uluslararası girişime öncülük eden Fransız bilim insanı Bernard Bigot hayatını yitirdi.

15-Londra'da binlerce kişi tarafından İsrail'in Filistin'i işgali ve Al Jazeera muhabiri Şirin Ebu Akile'nin öldürülmesi protesto edildi.

-ABD'de New York'un Buffalo şehrinde bir markete düzenlenen silahlı saldırıda 10 kişi hayatını kaybetti.

-Klassis Resort Hotel ve Maxi AVM'nin kurucusu iş insanı Ahmet Hamoğlu hayatını kaybetti.

-İstanbul'da, Türkiye'ye yasa dışı yollarla girenlere yönelik yapılan uygulamada 1352 düzensiz göçmen yakalandı.

-Burkina Faso'da orduya düzenlenen 3 saldırıda aralarında sivillerin de bulunduğu 43 kişi yaşamını yitirdi.

-İtalya'da bu yıl 41 ülkenin katılımı ile 66'ıncısı düzenlenen ve 45 ülkeden naklen yayınlanan Eurovision Şarkı Yarışması'nı 'Stefania' adlı şarkısıyla Ukrayna'yı temsil eden Kaluş Orkestra grubu kazandı.

-Mizah yazarı ve senarist Kemal Kenan Ergen, hayatını kaybetti.

-New York Eyaletinde bir süpermarkette meydana gelen saldırıda 10 kişi öldü.

-Türkiye'nin ilk İmam Hatip Lisesi olan İstanbul Recep Tayyip Erdoğan Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde hafızlığını tamamlayan 35 öğrenciye icazet belgeleri, Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi' nde düzenlenen törenle verildi. Kaynak: Hafızlıklarını tamamlayan 35 öğrenci Ayasofya-i Kebir Camii'nde icazet aldı.

16-Barış Pınarı ve Zeytin Dalı bölgelerine saldırı hazırlığında oldukları tespit edilen 10 PKK/YPG'li terörist etkisiz hâle getirildi.
-Somali'nin yeni Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud seçildi.

-Fransa'da 30 yıl sonra ilk kadın Başbakan.Cumhurbaşkanı, Elisabeth Borne'u Başbakan olarak atadı.
-Irak'ı sabah saatlerinden itibaren etkisi altına alan kum fırtınası nedeniyle hastanelere kaldırılanların sayısı 4 bine ulaştı.

-Devlet Tiyatroları" Yazarlar Buluşması" ve "Cumhuriyet'in 100. Yılında Kadın" kadın konulu oyun yazma yarışmasında ödüller sahiplerini buldu. Yarışmada Abdullah Öztürk" Holden' nin Külkedileri" oyunu ile birincilik ödülüne, Nurten Meriçer "Neveser" oyunu ile ikincilik ödülüne, Mehmet Yılmaz ise "Müzeci" oyunu ile üçüncülük ödülüne layık görüldü. Elif Koç "Halet" oyunu ile birinci mansiyon ödülünün sahibi olurken, Hüseyin Erdoğan "Umay'ın Çığlığı" oyunu ile ikinci mansiyon ödülünü aldı.
17-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, BAE'ye Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayid Al Nahyan'ın vefatı nedeniyle BAE'ye gitti.
-Azerbaycanlı sanatçı Nigâr Helmi Abbasbayli'nin "Karabağ'ın Mirası" isimli kişisel resim sergisi İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nde açıldı.
-İstanbul merkezli 5 ilde, rüşvet suçuna karıştıkları iddia edilen ve aralarında Kadıköy Belediyesi'nde görevli zabıta ve mühendislerin de bulunduğu 54'ü kamu görevlisi 224 şüpheliden 160'ı yakalandı.
-Hindistan'ın kuzeydoğu bölgesinde şiddetli yağışların tetiklediği sel ve toprak kaymalarında en az 8 kişi hayatını kaybetti. Ankara merkezli 5 ilde FETÖ'nün Jandarma mahrem yapılanmasına operasyon düzenlendi.
-Haklarında gözaltı kararı verilen 8 şüpheliden 6'sı yakalandı-

-Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'da 500 yıldır eğitime devam eden Gazi Hüsrev Bey Medresesi, 472'nci mezunlarını verdi.
-2009 yılında Avrupa Gazeteciler Derneği tarafından en iyi sabah haberi sunucusu seçilen NTV'nin ekran yüzü Özlem Sarıkaya Yurt, 39 yaşında hayatını kaybetti.
-Ermenistan'ın başkenti Erivan sokaklarında toplanarak yolları kapatan 286 gösterici polis tarafından gözaltına alındı.
-Oyuncu ve yazar Arif Server Güner hayatını kaybetti.

18-Sultan 2. Abdülhamid'in talimatıyla 1884 yılında "Kütüphane-i Umumi-i Osmani" adıyla hizmete açılan Beyazıt Devlet Kütüphanesinin sıcaklığı hiç değişmiyor. Kütüphanenin nem dengesine sahip özel odaları bulunuyor.

-ABD Başkanı Biden, İsveç ve Norveç liderlerinin ziyareti öncesinde yaptığı açıklamada, iki ülkenin NATO'ya üyelik başvurusu "güçlü şekilde" desteklediklerini belirtti.

-Hindistan bir tuz fabrikasının duvarının çökmesi sonucu 12 işçi hayatını kaybetti, 13 işçi de yaralandı.

-Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde son 10 günde yaklaşık 100 sivil hayatını kaybetti.
- Rusya Dışişleri Bakanlığı, ülkedeki 24 İtalyan Diplomatı 'istenmeyen kişi' ilan ettiğini duyurdu.

-İngiltere'de 2 maymun çiçeği (monkeypox) virüsü vakasının daha tespit edilmesiyle 6 Mayıs'tan bu yana tespit edilen vaka sayısı 9'a çıktı.

19-Mülkiyeti Hazine ile Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) ve Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) adına kayıtlı toplam 243 taşınmaz, özelleştirme kapsamına alındı.
- Avrupa Tekvando Şampiyonası'nda Hakan Reçber altın madalya kazandı.
-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Danıştay 10. Dairesince verilen Basın Kartı Yönetmeliği'ne ilişkin yürütmenin durdurulması kararının Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca kaldırıldı.

20-Ateş Arabaları filmi için bestelediği müzikle Oscar Ödülü kazanan dünyaca ünlü Yunan besteci Vangelis, hayatını kaybetti.
-Kanada, 'ulusal güvenlik endişelerini' öne sürerek Çinli teknoloji şirketleri Huawei ve ZTE'nin ülkenin 5G kablosuz ağlarına katılımını yasakladı.
-Her yıl Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından 'Uluslararası Müzeler Günü' olarak kabul edilen mayıs ayının 18. gününden başlayarak bir hafta boyunca 'Müzeler Haftası' olarak kutlanıyor. Türkiye'nin ilk müzesi olma özelliğini de taşıyan İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin koleksiyonlarında Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisindeki medeniyetlere ait bir milyonu aşkın eser yer alıyor.
-İstanbul Başakşehir Şehit Hâkî Aras Kız Anadolu İmam Hatip Lisesinde düzenlenen "Din Öğretimi ve İmam Hatip Okulları Çalıştayı" nda İmam Hatip okulları tartışıldı. Çalıştaya MEB yetkilileri, üniversite hocaları ve STK yetkilileri katıldı.
-Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen 9. Boğaziçi Onur Yürüyüşü' ne polis müdahale etti. 30'a yakın kişi gözaltına alındı.
-Rus ordusunun Ukrayna'nın Luhansk bölgesine düzenlediği saldırıda 13 sivil hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi Selçuklu Müze ve Sergi Salonu'nda açılan "Saz ve Söz Türk Müziği Tarihi Sergisi'nde, Türkiye'nin müzik kültürünün zengin geçmişi gözler önüne seriliyor. Sergide, alanında akla ilk gelebilecek birçok el yazması musiki kitabı, eski orijinal notalar, tarihi çalgılar, geçmişin tanınmış üstatlarına ait kişisel eşyalar, ünlü bestecilerin enstrümanları, Türk musikisinin geçmişiyle ilgili pek çok ürün sergileniyor.

21-İçişleri Bakanlığı, PKK/KCK-PYD/YPG, DEAŞ ve FETÖ-Terör Örgütlerinin üyelerine, işbirlikçilerine ve finans kaynaklarına yönelik 16 ayrı operasyon gerçekleştirildiğini açıkladı.

-İstanbul Kadıköy Belediyesi çalışanlarının da aralarında bulunduğu 224 kişiye yönelik

rüşvet soruşturmasında 32 kişi tutuklandı.
-Bursa'da düzenlenen FETÖ operasyonu kapsamında gözaltına alınan 25 şüpheliden 7'si tutuklandı.

-ABD ve Japonya'nın da aralarında olduğu 5 ülkenin temsilcisi, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik başlattığı savaşı protesto etmek için Asya Pasifik Ekonomik İş birliği Zirvesi (APEC) toplantısını terk etti.
-Suriye Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'nin 1 milyon Suriyeli sığınmacıyı Suriye sınırındaki "güvenli bölgelere" geri gönderme planını kabul etmeyeceklerini bildirdi.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı New York'ta "Türk Günü Yürüyüşü" düzenledi. 39'uncusu düzenlenen yürüyüşe binlerce kişi katıldı.
-
Hollanda'da İslam Toplumu Millî Görüş Teşkilatı (IGMG) Güney Hollanda Bölgesi'nin 15 kentte düzenlediği "Buyurun, ben Müslüman'ım" etkinliğinde, İslamiyet hakkında bilgi verildi.

-Sudan'ın başkenti Hatun'un karşı kıyısında yer alan Umdurman kentindeki Halife Meydanı'nda yüzlerce Sufi, her Cuma, Kadiriye tarikatının 19. yüzyıldaki liderlerinden Şeyh Hamid en-Nil'in türbesinin etrafındaki zikir halkasında toplanıyor.

22-Irak'ta etkili olması beklenen kum fırtınası nedeniyle uçuşlar iptal edilirken, ülke genelinde resmi tatil ilan edildi.
-Hindistan ve Bangladeş'te meydana gelen sel, heyelan ve fırtınalarda en az 57 kişinin hayatını kaybetti.

-İran Devrim Muhafızları Ordusu mensubu Albay Hassan Sayad Khodayari Tahran'da uğradığı suikast sonucu hayatını kaybetti.
- İçişleri Bakanlığı, Bursa Osmangazi'de düzenlenen operasyonda 50 milyon doldurulmuş makaron ele geçirildiğini ve bu rakamın en yüksek doldurulmuş makaron yakalaması olduğunu açıkladı.

23-Kanada'da iki eyalette etkili olan fırtına nedeniyle 8 kişi hayatını kaybetti.

-İran'ın Abadan şehrinde 10 katlı bir binanın çökmesi sonucu 4 kişi öldü, 80 kişi enkaz altında kaldı.

-İstanbul'un beş ilçesinde farklı tarihlerde düzenlenen operasyonlarda, Helenistik, Roma, Osmanlı dönemlerine ait 10 bin 220 adet sikke ve 2 bin 47 adet tarihi eser ele geçirildi. Operasyonlarda 7 şüpheli gözaltına alındı.

-Dünyaca ünlü Star Wars filmlerinin uzay araçlarını tasarlayan Colin Cantwell, hayatını kaybetti.

24-Ünlü oyuncu Morgan Freeman, Rusya'ya girmesi yasaklanan 963 ABD'li arasına girdi.

-Milli Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Pençe-Kilit Harekatı'nda çıkan çatışmada 3 asker şehit olurken, 4 asker de yaralandı.

-İzmir merkezli 26 ilde düzenlenen FETÖ operasyonunda 60 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Emniyet, yasa dışı bahis ile mücadele kapsamında Türkiye genelinde 44 ilde eş zamanlı düzenlenen operasyonda 314 şüpheli için gözaltı kararı verildi, şu ana kadar 114 kişi gözaltına alındı.
- Myanmar açıklarında, Arakanlı mültecileri taşıyan teknenin alabora olması sonucu aralarında çocukların da bulunduğu en az 17 kişi hayatını kaybetti.

25-Terör örgütü PKK'nın, Irak'ın Duhok kentindeki bir televizyon kanalına roketlerle saldırı düzenledi. Kanalda maddi hasar meydana geldi

-ABD'nin Teksas eyaletinde ilkokula yapılan silahlı saldırıda 14 öğrenci ve 1 öğretmenin öldüğü açıklandı.
-Pençe-Kilit Harekatı'nda teröristlerle çıkan çatışmada 5 asker şehit oldu, 2 asker de yaralandı

- Macaristan Başbakanı Victor Orban, Rusya-Ukrayna savaşının Macaristan'a yönelik tehditler içerdiğini ifade etti. Macaristan, bu nedenle acil durum ilan etti.

-Afganistan'ın başkenti Kabil ve kuzeydeki Mezar-ı Şerif kentinde peş peşe düzenlenen bombalı saldırıda 14 kişi hayatını kaybetti.
-Emekli İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi, filolog Mustafa Seçkin hayatını kaybetti.
-2016 yılında KHK ile görevinden ihraç edilen akademisyen Nuriye Gülmen ve Yasemin Karadağ'a 10 yıl hapis cezası verildi.
26-Kolombiya Devrimci Silahlı Güçlerinin (FARC) sembol isimlerinden Gentil Duarte'nin Venezuela'da çatışmada öldürüldü.
-
Afganistan'ın başkenti Kabil'de bulunan bir camiye düzenlenen bombalı saldırıda 5 kişi hayatını kaybetti.

-Senegal'de yeni açılan bir hastanede çıkan yangın sonucu 11 yeni doğan bebek hayatını kaybetti.

-Hazinenin Cumhurbaşkanı kararı ile yurt içi ya da yurt dışındaki şirketlere iştirakine imkân veren kural, Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından Anayasa'ya uygun bulundu.

27-Mafya filmi 'Henry Hill' karakteriyle tanınan ABD'li aktör Ray Liotta, hayatını kaybetti.

-Sultanbeyli Belediyesi tarafından düzenlenen, kültür-sanat dünyasının yakından takip ettiği 9. Uluslararası İstanbul Şiir Festivali başladı. Türkiye'den ve farklı ülkelerden onlarca şairin katılacağı şiir festivali 28 Mayıs'a kadar devam edecek.

-Türkiye Yazarlar Birliği'nin 2021 "Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları" ödül töreni İstanbul'da Fatih Belediyesi'nin ev sahipliğinde Zeytinburnu Belediyesi, Güngören Belediyesi, Beykoz Belediyesi ve Eyüp Belediyesi'nin katkılarıyla yapıldı.

-İran Basra Körfezi'nde Yunanistan'a ait "Prudent Warrior" ve "Delta Poseidon" adlı iki tankerleri alıkoydu.

- Rusya, Hırvatistan'ın Moskova Büyükelçiliğinde çalışan 5 diplomatı "istenmeyen kişi" ilan etti.

-Ankara merkezli 6 ilde, sosyal medya üzerinden yasa dışı bahis oynatıp dolandırıcılık yaptığı iddia edilen 18 şüpheliden 7'si tutuklandı.
-Jeofizik ve deprem uzmanı Dr. Oğuz Gündoğdu, hayatını kaybetti.

28-Türkiye'nin ardından Bakü'de ilk kez düzenlenen "Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali TEKNOFEST" programının Seçkin Gözlemci Günü'nde konuşan Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, "Bizim kimsenin egemenliğinde gözümüz olmadığı gibi, habis gözlülere verecek tek karış toprağımız da yoktur." dedi.

-Çin'in şiddetli yağan yağmurlarda 15 kişi hayatını kaybetti.

-Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, bağımsızlığın 104. yılı dolayısıyla 168 mahkûmu affetti.

-Nijerya'da kilisede ihtiyaç sahipleri için organize edilen yiyecek dağıtımı sırasında izdiham yaşandı ve 31 kişi hayatını kaybetti.

29-Filipinler'de bir balıkçı gemisi, Palawan eyaleti açıklarında bir kargo gemisiyle çarpışması sonucu battı. Gemi mürettebatından 8 kişi kayboldu.

-İstanbul'un fethinin 569. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen organizasyonda çok sayıda genç, Ayasofya Camii'nde sabah namazında bir araya geldi.

- Brezilya'daki sel ve toprak kaymalarında 1 günde 28 kişi öldü.

-Arnavutluk'ta 2012-2017 yıllarında Cumhurbaşkanı olan Buyar Nişanı hayatını kaybetti.

-İTÜ Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Fatma Neşe Kök, hayatını kaybetti.

-Filistinlilere yönelik tahrik edici eylemleriyle tanınan aşırı sağcı İsrail Milletvekili Itamar Ben-Gvir, İsrail polisi eşliğinde işgal altındaki Doğu Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, "Vaka sayıları arka arkaya üç gün binin altında. Toplu taşıma araçlarında maskeleri istersek çıkarabiliriz. Hastaneler hariç, maske mecburi olmaktan çıktı." açıklamasını yaptı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, İstanbul'un Fethinin 569. Yılı Kutlamaları ve Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi İlk Fidan Dikim Töreni'nde yaptığı konuşmada, dünyada mücadele yöntemlerinin giderek farklılaştığını, karmaşıklaştığını ve sofistike hale geldiğini söyledi.

30- Eski Kahramanmaraş Milletvekili Dr. Cafer Tatlıbal hayatını kaybetti.

-ABD'li ünlü aktör Bo Hopkins hayatını kaybetti.

-Nepal'in dağlık kesiminde dün kaybolan küçük uçağın enkazına ulaşıldı. 22 kişinin bulunduğu uçakta 14 kişi hayatını kaybetti.

-Antik Mısır'da yerleşim alanı olarak kullanılan ve krallık mezarlarının bulunduğu tarihi Sakkara bölgesinde yapılan arkeolojik çalışmalarda M.Ö 500'lü yıllara uzandığı öngörülen 250 mumya ile 150 heykel bulundu.

31-İngiltere Sağlık Güvenliği Ajansı, İngiltere'de maymun çiçeği vaka sayısının 179'a yükseldiğini açıkladı.

-Konya merkezli 38 ilde tarihe eser kaçakçılığı için 'Miras Operasyonu' kapsamında tarihi eserleri yurt dışındaki müzayede evlerine gönderip, satılmasını sağlayarak haksız kazanç elde eden 143 şüpheli tespit edildi. Operasyonda 1736 tarihi eser ele geçirildi.

-Dışişleri Bakanı Mevlit Çavuşoğlu, Fransa ve Almanya'da PKK'nın düzenlediği gösteriler nedeniyle iki ülkenin Büyükelçilerinin Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldığını açıkladı.

- CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu 4 yıl 11 hapis cezası Yargıtay tarafından onandı.

Haziran

1-Avrupa Halter Şampiyonası'nda erkekler 73 kiloda mücadele eden milli sporcumuz Muhammed Furkan Özbek, koparmada bronz, silkmede ve toplamda ise altın madalya kazandı.

-Milli İstihbarat Teşkilatı'nın koordinasyonunda harekete geçen İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekipleri, bir operasyonla suikast için Türkiye'ye gelen Rus casusluk şebekesini çökertti.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, "Yunanistan yola gelmeyecek. Yüksek düzeyli stratejik anlaşmamızı bozduk. Artık bu ülkeyle ikili görüşme yapmayacağız" açıklamasında bulundu.

-Kaçak göçmenlerle mücadele kapsamında İstanbul'un Esenyurt ilçesinde son 24 saat içerisinde düzenlenen operasyonlarda 80'i Suriye, 54'ü Afganistan, 38'i Fas ve 113'ü diğer ülkelerden olmak üzere toplam 285 düzensiz göçmen yakalandı.

-Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 12 Eylül darbesine ilişkin davada, eski Genelkurmay Başkanı ve 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile eski Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya hakkındaki ölümleri nedeniyle davanın düşmesi ile mal varlıklarına el konulması, Türk Silahlı Kuvvetlerinden (TSK) çıkarılarak rütbelerinin geri alınmasına yer olmadığına dair kararları onadı.

-Meksika'da etkili olmaya başlayan Agatha Kasırgası'nda 10 kişinin öldü. 20 kişinin de kayboldu.

-Sudan'da 7 aydır süren OHAL kaldırıldı: 63 siyasi tutuklu serbest bırakıldı.

-Tirmiz şehri yakınlarında 10. yüzyıl Selçuklu dönemine ait ender görülen altın sikke bulundu.

-Birleşmiş Milletler, Türkiye'nin talebinin ardından yabancı dillerde "Turkey" olarak kullanılan ülke adını "Türkiye" olarak değiştirdi.

2-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Diyanet İşleri Başkanlığı müşavir ve ataşeleri ile bir araya geldi.

-NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği konusunda dile getirdiği endişelerin oturup konuşulması gerektiğini ifade etti.
-Brezilya'daki sel ve toprak kaymaları: Can kaybı 126'ya yükseldi.

-Metro Turizm'in sahibi Galip Öztürk, hakkındaki ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının Yargıtay tarafından onanmasının ardından kaçtığı Batum'da tutuklandı.

-Kolombiyalı uyuşturucu baronu Gilberto Rodriguez Orejuela ABD'deki hapishanede öldü.

3-FETÖ/PDY'nin 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin yönetildiği, aralarında FETÖ'nün sivil imamlarının da bulundu 475 sanıklı Akıncı Üssü davası kararı, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi tarafından onandı.
- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan kararlara göre, YÖK üyeleri Prof. Dr. Zeliha Koçak Tufan, H. Abdullah Kaya, Prof. Dr. Murat Tuncer, Prof. Dr. Mehmet Şişman, Prof. Dr. Hayati Develi ve Prof. Dr. Mustafa Çiçekler görevden alındı. YÖK üyeliklerine ise Prof. Dr. Cevahir Uzkurt, Prof. Dr. Halit Eyüp Özdemir, Prof. Dr. Ayşen Gürcan, Prof. Dr. Mürteza Bedir ve Prof. Dr. Haldun Göktaş seçildi.

-Yunan Büyükelçi Lazariz, 'ülkesinin terör örgütlerine sağladığı imkanlar' ve Atina'daki Türk Büyükelçiliği civarında düzenlenen terör örgütü PKK gösterisi nedeniyle Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı.

4-Hindistan'da bir kimya fabrikasında patlama meydana geldi. Fabrikada kazanın patlaması sonucu en az 6 işçi hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanlığı'nca ülke genelinde 49 bin 616 personelin katılımıyla yürütülen eş zamanlı "Güven Huzur Uygulaması' nda çeşitli suçlardan aranan 1523 kişi yakalandı.

-Yunanistan Savunma Bakanı Nikos Panagiotopoulos, Türkiye'nin Yunanistan'a karşı herhangi bir askeri çatışmaya girmesi durumunda Türkiye'nin ağır bedel ödeyeceğini söyledi.

-Türk-Alman Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak, İlahiyat Fakültesi kurulmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı, bugün Resmî Gazete'nde yayımlandı.

-Arnavutluk'ta Cumhurbaşkanlığına, seçimin dördüncü turunda, Genelkurmay Başkanlığı görevinden istifa ederek aday olan Bayram Begay seçildi.

5-Kenya'nnnın başkent Nairobi'de meydana gelen trafik kazasında 11 kişi hayatını kaybetti.

-Irak güvenlik güçleri tarafından Kerkük kentinin güneyinde başlatılan operasyonda terör örgütü DEAŞ mensubu 38 kişi yakalandı.

-Ermenistan'da polis ile protestocular arasında çıkan çatışma sonucu 60 kişi yaralandı.

-Türkiye'de karikatür sanatının önde gelen isimlerinden Latif Demirci hayatını kaybetti.

-DSÖ, son haftalarda dünyada yayılmayı sürdüren maymun çiçeği virüsünde güncel vaka sayısını açıkladı. Örgüt, hastalığın şimdiye kadar 780 kişide tespit edildiğini duyurdu.

-Bangladeş'te kimyasal dolu konteyner deposunda meydana gelen patlamada 49 kişi hayatını kaybetti.

–Somali ordusunun Eş-Şebab'a yönelik operasyonunda 10 örgüt üyesi etkisiz hale getirildi.

-Nijerya'da bir kiliseye düzenlenen saldırıda 50 kişinin hayatını kaybetti.

-Eski Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Başsavcısı Nusret Demiral hayatını kaybetti.

6-Sinema ve televizyon dünyasının en iyileri ödüllendirildi. MTV Sinema ve TV Ödülleri'nde 'Örümcek Adam Eve Dönüş Yok' filmi ile 'Euphoria' dizisi büyük ödülleri

alırken, Jennifer Lopez de Nesil Ödülü'nün sahibi oldu.

-Oyuncu İlker Kurt hayatını kaybetti.

-İslam İş birliği Teşkilatı (İİT), Hindistan'da iktidardaki Halk Partisi (BJP) yetkililerinin Hazreti Muhammed'e hakaret içerikli ifadeler kullanmasını kınadı.

-Türkiye Yazarlar Birliği'nin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın destekleriyle gerçekleştirdiği 4.Uluslararası Genç Yazarlar Kurultayı Yalova'da yapıldı. -Dominik Cumhuriyeti Çevre Bakanı Orlando Jorge Mera, ofisinde uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti.

7-Devlet Başkanlığı Sözcüsü Ebu Rudeyne, ABD yönetimine Mescid-i Aksa'ya yönelik baskınları durdurması için İsrail'i zorlaması çağrısında bulundu.

-İstanbul'da "torbacılara yönelik" düzenlenen uyuşturucu operasyonunda 34 şüpheli gözaltına alındı.

-Yazar ve şair Mevlâna İdris Zengin, Kahramanmaraş'ta vefat etti.

-İran'da binlerce emekli, maaşlarının artırılması ve sosyal haklarının iyileştirilmesi talebiyle gösteri düzenledi.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun 77'nci dönem başkanlığına 2010-2014 yıllarında Macaristan'ın eski BM Daimî Temsilcisi olan Csaba Körösi seçildi.

-Yerli ve yabancı şairleri taşıyan 'Şiir Hatları' treni İstanbul'dan Ankara'ya doğru yola çıktı.

8-İran'da Tabas-Yezd seferini yapan yolcu treni raydan çıktı. Olayda 17 kişi hayatını kaybetti, 30 kişi de yaralandı.

-Pakistan'da meydana gelen kazada aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu 18 kişi hayatını kaybetti.

-Necip Hablemitoğlu suikastına ilişkin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçlarını Soruşturma Bürosunca yürütülen soruşturma kapsamında, 9 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-FETÖ'nün İstanbul Üniversitesi yapılanmasına ilişkin davada, Yargıtay'ın bozma kararıyla yeniden yargılanan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun eski başdanışmanı Fatih Gürsul hakkında, 'Silahlı terör örgütüne üye olma' suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi.

9-KONDA Araştırma ve Danışmanlık Şirketi'nin kurucusu, eski Sanayi ve Teknoloji Bakanı Tarhan Erdem, Bodrum'da hayatını kaybetti.

-Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından İstanbul'da gerçekleştirilen 41. İl Müftüleri İstişare Toplantısı Sonuç Bildirgesi'nde son zamanlarda özellikle Hindistan'da artan İslam karşıtlığına dikkat çekildi.

-Peru'da altın madencileri arasında çıkan çatışma 14 kişi hayatını kaybetti.

-Çin'in Hunan eyaletinde etkili olan aşırı yağışlar nedeniyle 10 kişi hayatını kaybetti.

10-Rus yanlılarının kontrolünde olan Donetsk bölgesinde teslim olan 3 yabancı asker idama mahkûm edildi.

-Bolu'nun Mudurnu ilçesindeki Abant Gölü ve çevresinin milli park olarak belirlenmesine ilişkin kararı, Resmî Gazete' de yayımlandı.

-Nijerya'da 3 köye düzenlenen silahlı saldırıda 32 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı.

-Meksika'da 29 Mayıs'tan bu yana etkisini sürdüren Agatha Kasırgası nedeniyle 25 kasabada olağanüstü hal (OHAL) ilan edildi.

-Denizli, Malatya ve Tekirdağ'da bölge adliye mahkemeleri kurulmasına ilişkin karar, Resmî Gazete'de yayımlandı.

11-Balıkesir'in Dursunbey ilçesinde yolcu minibüsü ile süt tankerinin çarpışması sonucu 7 kişi hayatını kaybetti, 11 kişi yaralandı.

-Van'da konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Diyarbakır annelerinin 13-14 yaşındaki yavrularını Kandil'e kaçıranlara bu işin hesabını soruyoruz, soracağız. Dedi.

-Türkolog, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy hayatını kaybetti.

12-Ankara'da sel felaketinde 4 kişi hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Diyarbakır merkezli 10 ilde 'Kökünü Kurutma' operasyonu başlatıldığını duyurdu. Soylu, 10 ilde düzenlenen uyuşturucu operasyonda 205 adreste arama yapıldığını, 213 kişinin gözaltına alındığını bildirdi.

13- Eski Merkez Bankası Başkanı, Süleyman Gazi Erçel hayatını kaybetti.

14-İngiltere'deki Kraliyet Müzik Akademisi, kuruluşunun 200. yılı kutlamaları kapsamında '200 Pieces' adını verdiği bir proje başlattı. Genç müzisyen Emre Şener, bir solo enstrüman için eser siparişi verilen tüm dünyadan 200 besteci arasında yer alan tek Türk oldu.

15-Kolombiya'da mart ayının başından bu yana ülke genelinde devam eden şiddetli yağış ve toprak kaymalarında 80 kişi öldü, 10 kişi kayboldu.

-İran'ın başkenti Tahran'da bir doğum günü partisi sırasında bir kafede çıkan yangında 8 kişi hayatını kaybetti.

16-İstanbul Esenyurt'taki düğünde PKK terör propagandası yapan damat ve 9 yakını tutuklandı.

17-Meksika' da bir yolcu otobüsü devrilmesi sonucunda kişi 9 kişi öldü. 28 kişi ise yaralandı.

-İstanbul'da İsrailli diplomatlar ile turist gruplara yönelik kaçırma ve saldırı hazırlığında olduğu iddia edilen İran İstihbarat Servisi SAVAMA bağlantılı bir saldırı timi yakalandı

18-Hindistan'ın kuzeyinde bir düğünde, üstü beton bloklarla kapatılmış köy kuyusunun çökmesi sonucu aralarında çocukların da olduğu 13 kişi hayatını kaybetti.

19-Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Cezayir Osmanlı Mirası Araştırmaları Merkezi kurdu.

20-Türk sanatçıların seslendirdiği çok sayıda eserin sahibi ve Irak'ın önde gelen söz yazarı ve bestecilerinden Türkmen Sanatçı Muhammed Ahmed Erbilli, 89 yaşında Erbil'de hayatını kaybetti.

-Niğde Müze Müdürlüğünce Tyana Antik Kenti'nde yapılan sondaj kazısı çalışmalarında Roma dönemine ait kadın figürü bulundu.

21-15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili yargılamalarda, Sultanbeyli dosyası kapsamında müebbet hapis cezası verilen 66 askeri öğrenci hakkındaki Yargıtay'ın tarafından bozulması üzerine askeri öğrenciler tahliye oldu.

-Muğla Marmaris'te orman yangını çıktı.

-İstanbul merkezli 14 ilde tropikal hayvan satışında 62 kişi gözaltına alındı.

-Van'da 49 kaçak göçmen yakalandı.

-Hindistan ve Bangladeş'te son 18 yılın en büyük sel felaketi yaşandı. Muson yağmurları nedeniyle iki ülkede toplamda 116 kişi hayatını kaybetti, milyonlarca kişi evsiz kaldı.

22-Van'da düzenlenen uyuşturucu operasyonlarında 27 şüpheli gözaltına alındı.

-Eski Emniyet Müdürü ve Kaçakçılık ve Organize Suçlar Mücadele (KOM) Dairesi Başkanı Hanefi Avcı'nın rütbelerinin geri alınmasına karar verildi.

-Afganistan'ın Paktika vilayetinde 22 Haziran'da meydana gelen 5,9 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybedenlerin sayısı 1150'ye yükseldi.

-TRT'nin yeni dizisi 'Balkan Ninnisi' için Üsküp'te görkemli bir gala gecesi düzenlendi. TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı, "Dizimiz samimiyetiyle gönülleri fethedecek" dedi.

-Emekli Yargıtay Üyesi, Muammer Ünsoy Ankara'da hayatını kaybetti.

23-AB ülkelerinin liderleri, Ukrayna ve Moldova'ya "aday ülke" statüsü verilmesini kararlaştırdı.

-İsmailağa Cemaati Lideri Mahmut Ustaosmanoğlu İstanbul'da vefat etti.

-Ekvador' da çoğunluğu yerlilerden oluşan binlerce kişinin Cumhurbaşkanı Guillermo Lasso'yu protesto ettiği gösterilerde çıkan çatışmalarda ölenlerin sayısı 4'e yükseldi.

-Kudüs İslami Vakıflar İdaresi, İsrail'in Mescid-i Aksa çevresinde yürüttüğü kazılar ve şüpheli çalışmalarla ilgili uyarı yaptı.

-İsrail tarafından işgal edilen Filistin'in Rahat şehrinde bölgenin "Hristiyanlıktan İslam'a geçişine ışık tuttuğu" söylenen nadir bir antik cami keşfedildi.

24-Marmaris'teki orman yangının başlatan Sacit Ayhan yakandı.

-Rusya'nın Raysan kentinde askeri nakliye uçağı iniş sırasında alev alması üzerine uçaktaki bulunan 4 kişinin hayatını kaybetti.

-Kocaeli' de polis ve jandarma ekipleri tarafından yakalanan Afganistan uyruklu 136 düzensiz göçmen, Kartepe ilçesinde bulunan Cengiz Topel Havalimanı'ndan Afganistan'a gönderilerek sınır dışı edildi.

-İstanbul merkezli 3 ilde siber dolandırıcılık operasyonu düzenlendi. Eş zamanlı operasyonda, kimlik ve banka bilgilerini ele geçirdikleri kişilerin banka hesaplarını boşaltarak 20 milyon lira haksız kazanç elde ettikleri iddiasıyla 33 kişi gözaltına alındı.

-Birleşmiş Milletler (BM), Batı Şeria'da görevi sırasında öldürülen Filistinli gazeteci Şirin Ebu Akile'ye isabet eden kurşunların, İsrail güvenlik güçleri tarafından atıldığını bildirdi.

-Bilim Tarihçisi Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu'nun isminin verildiği Üsküdar 15 Temmuz Gazileri Anadolu Lisesi İhsan Fazlıoğlu Kütüphanesi açıldı.

25-Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, 22 Haziran'da Afganistan'ın Paktika ve Khost bölgesinde meydana gelen 5.9 büyüklüğünde depremde hayatını kaybedenlerin sayısının 1200 kişiye yükseldiğini açıkladı.

-İzmir'de Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık Suçlarıyla Mücadele Şubesi ekiplerince sigara kaçakçılığına yönelik düzenlenen çalışmalar kapsamında bir kamyonda 3 milyon 87 bin doldurulmuş kaçak sigara ele geçirildi.

-Bangladeş'te etkili olan şiddetli yağışlar nedeniyle son 24 saatte 5 kişinin daha hayatını kaybetmesiyle ölü sayısı 73'e yükseldi.

-İran'ın güneyinde 5,6 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Hanımın Çiftliği, gibi çok sayıda dizi ve filmin senaristi Gamze Özer hayatını kaybetti.

-Uygur Hareketi İcra Direktörü Ruşen Abbas'tan Çin zulmüne sert tepki: 21.Yüzyıldaki en büyük facia.

-Yunanistan Ulusal İstihbarat Teşkilatı adına Türkiye'ye yönelik casusluk faaliyetinde bulunduğu belirlenen Mohammed Amar Ampara, Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT) operasyonuyla yakalandı.

-ABD Yüksek Mahkemesi, ülkede 50 yıldır yürürlükte olan kadına kürtaj hakkı veren 1973 tarihli "Roe v. Wade" kararını bozması ülkede adeta bir deprem etkisi yarattı. Dün gece kararın açıklanmasının ardından ABD'nin birçok eyaletinde büyük protestolar patlak verdi.

-Tunus İçişleri Bakanlığı, yaptığı açıklamada "terör örgütü üyesi oldukları" şüphesiyle tüm üyeleri kadınlardan oluşan bir hücrenin çökertildiğini bildirdi.

-Türk Psikiyatri Derneği'nin eski Merkez Yönetim Kurulu Başkanı, Prof. Dr. Özcan Köknel hayatını kaybetti.

26-Oyuncu ve yönetmen Osman Wöber hayatını kaybetti.

-Covid-19 salgınında ilk aşıyı duyuran ve geliştiren Prof. Dr. Özlem Türeci ve Prof. Dr.

Uğur Şahin'e Vehbi Koç Vakfı tarafından 'İnsanlığa Üstün Hizmet' ödülü verildi.

-ABD Başkanı Jeoe Biden, silah kontrolü yasasını onayladı.

-Fas'tan İspanya'ya kaçak geçiş sırasında 23 düzensiz göçmen öldü.

- İspanya'nın başkenti Madrid'de binlerce kişinin katılımıyla NATO karşıtı gösteri düzenlendi.

-Hindistan da meydana gelen kazada 7 kişi hayatını kaybetti, 14 kişi ise yaralandı.

27-Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy, Rus güçlerinin Kremençuk kentinde 1000'den fazla sivilin bulunduğu alışveriş merkezini vurduğunu duyurdu.

- Ürdün'ün Akabe Limanı'nda yükleme sırasında devrilen tankın patlaması sonucu sızan zehirli gazdan 10 kişinin öldüğü, 250'den fazla kişinin yaralandığı bildirildi.

-Hindistan, Pakistan yurt dışı temsilcilikleri ve bir ulusal yayın organının Twitter hesaplarına erişim engeli getirildiğini açıkladı.

-Edirne'de Yunanistan'a kaçmak isterken yakalanan (FETÖ) şüphelisi 5 kişiden 4'ü tutuklandı.

- Kastamonu'nun İnebolu ilçesinde şiddetli yağışın etkisiyle taşan sel suları 2 köprüyü yıktı, bir mahallede ise evleri sel suları bastı. Bozkurt ilçesinde mahsur kalan vatandaşlar botlarla ve helikopterle kurtarıldı. Zonguldak, Bartın ve Karabük'te sağanak nedeniyle yollar sular altında kaldı, bazı bölgelerde vatandaşlar tahliye edildi.

-İtalya'nın lüks gözlük üretici firmasının kurucusu Leonardo Del Vecchio, hayatını kaybetti.

-Rusya Dışişleri Bakanlığı, 8 Yunan diplomatı "istenmeyen kişi" ilan etme kararı aldı.

-DHKP/C Terör Örgütü üyesi olduğu ve örgüte fon sağladığı tespit edilen 24 şüpheliye eş zamanlı gerçekleştirilen Balıkesir merkezli operasyonda 22 şüpheli yakalandı.

-Boşnakların İslam'ı kabul etmesinin en önemli sembollerinden Akhisarlı Ayvaz Dede anısına Bosna Hersek'te 512'ncisi düzenlenen Ayvaz Dede Şenlikleri, Prusac kasabasındaki merkezi törenle sona erdi.

-Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ve Katar Vakfı'nın Kuruluşu QatarDebate iş birliğiyle Arap Dili Çalışmaları ve Arapça Münazara Uygulama ve Araştırma Merkezi açıldı.

28-Türk Sinemasının en büyük yıldızlarından biri olan Cüneyt Arkın hayatını kaybetti.

-İspanya'nın başkenti Madrid'de gerçekleştirilen Türkiye, İsveç, Finlandiya ve NATO arasındaki dörtlü zirve sonrası NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'den ilk açıklama geldi. İsveç ve Finlandiya'nın üyeliği için anlaşma yapıldığını belirten Stoltenberg, "Son 10 yılın en büyük güvenlik krizi aşıldı" dedi.

-Kolombiya'nın Tulua kentindeki bir cezaevinde çıkan isyanda 49 mahkûm hayatını kaybetti.

-Fransa'da Ulusal Meclis'te yapılan oylama sonucu 51 yaşındaki Yael Braun-Pivet ülkenin ilk kadın meclis başkanı oldu.

-19. Akdeniz Oyunları'nda milli güreşçi Muhammet Karavuş, finalde de Studd Obispado Morris'i yenerek altın madalya kazandı.

-Cumhurbaşkanı Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niinistö ve İsveç Başbakanı Magdalena Andersson arasındaki ülkelerin dışişleri bakanlarının da katılımıyla dörtlü görüşme gerçekleşti. 4'lü zirvenin ardından üç ülke arasında anlaşma sağlandığı duyuruldu.

29-ABD'nin Texas eyaletinin San Antonio kentinde terk edilmiş kamyonda hayatını kaybeden göçmenlerin sayısı 51'e yükseldi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile ABD Başkanı Joe Biden, Madrid'de NATO Liderler Zirvesi kapsamında görüştü.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, Genel Kurulu'nda yapılan oylamayla, Sayıştay üyeliğine Erdoğan Durkut, Selim Erdem, Ramazan Selek, Mahmut Kazan ve Muhterem İnce seçildi.

-AFAD'dan yapılan açıklamaya göre Malatya'da 4.5 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Türkiye'de yaşayan İsrail vatandaşlarına yönelik suikast hazırlığındayken gözaltına alınan 5 şüpheliden 4'ü tutuklandı.

-Dünyanın önde gelen ağız armonikası virtüözlerinden, Türkiye'de müzikli komedyenliğin öncülüğünü yapan "Balarısı Ahmet" lakaplı Ahmet Faik Şener İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niinistö, Türkiye'nin iadesini istediği kişiler hakkında yargının kararını vermiş olduğunu ve hükümetin buna müdahale edemeyeceğini söyledi.

-Madrid'de düzenlenen NATO Zirvesi öncesi Finlandiya ile birlikte Türkiye görüşen ve sonrasında imzaladığı NATO üyeliğinin önünü açan mutabakat nedeniyle İsveç'te eleştirilerin hedefi olan İsveç Dışişleri Bakanı Ann Linde "Terör faaliyeti olduğu yönünde delil olmadıkça hiçbir iadeye razı olmayacağız" dedi.

-Ankara merkezli 29 ilde düzenlenen 'Demir Yumruk' operasyonunda 8 bin 690 banka hesabına, 261 taşınmaz ile biri uçak olmak üzere 328 araca el konuldu, 39 şirkete kayyum atandı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketine ilişkin, "şehirlerimiz ile köylerimizin arasında olan alt yapılarımızın hasarı açısından gün geçtikçe tablo ağırlaşmaktadır" dedi.

30-Millî Savunma Bakanlığı, son 10 günde yasa dışı yollarla sınırlardan geçmeye çalışan 16'sı FETÖ, 11'i PKK ve 2'si DEAŞ terör örgütü mensubu 31 kişinin yakalandığını bildirdi.

-Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde, 10 terörist etkisiz hale getirildi.
-Jeofizik alanında geliştirdiği yöntem ve çalışmalarıyla bilim dünyasına ışık tutan Türk bilim insanı Jeofizik Mühendisi Öz Yılmaz, ABD'de onur madalyasıyla ödüllendirildi.

-ABD Başkanı Joe Biden tarafından aday gösterilen Ketanji Brown Jackson, yemin etmesinin ardından ABD Yüksek Mahkemesi'nde görev alan ilk siyahi kadın yargıç oldu.

Temmuz

1-Güney Amerika ülkesi Peru'nun Chavin de Huantar bölgesinde heyelan meydana geldi. Yetkililerin açıklamalarına göre heyelanın ardından yaklaşık 150 evin toprak altında kaldığı bildirildi.

-KOM koordinasyonunda organize suç örgütlerine yönelik Tümör Operasyonu başlatıldı. 9 organize suç örgütü ile söz konusu örgütlere silah temin eden 26 suç grubu üyelerine yönelik 24 ilde 284 kişi için gözaltı kararı çıkarıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından hazırlanan ve Türkiye'nin terörle mücadelesinin anlatıldığı videoyu NATO liderlerine izletti.

-Ukrayna: Rusya'nın iki füze saldırısında 17 kişi öldü, 31 kişi yaralandı.
-Ulusal ve uluslararası yarışmalarda elde ettiği başarılarla adından söz ettiren 13 yaşındaki Türk piyanist İlyun Bürkev, Salzburg Mozarteum Üniversitesi Hazırlık sınavını geçerek müzik okulunda okumaya hak kazandı. Bürkev ayrıca Avusturya'nın bir diğer prestijli müzik okulu olan Musik Gymnasium'a da kabul edildi.

-İsrail'de dün Meclisin feshedilerek 1 Kasım'da erken seçim yapılması kararının

ilan edilmesinin ardından Naftali Bennett, başbakanlık görevini koalisyon ortağı Yair Lapid'e devretti.

2-Libyalı eylemci gençler ülkenin doğusundaki Tobruk kentinde bulunan Temsilciler Meclisini basarak burayı ateşe verdi.

-Libya'da 20 düzensiz göçmen çölde susuzluktan hayatını kaybetti.
-AYM Başkanı Zühtü Arslan Yıldırım Beyazıt üniversitesi Mezuniyet töreninde konuştu: "Adaletin üzerine bina edilmeyen bir toplum da devlet de uzun ömürlü olamaz."

-Hong Kong'u etkisi altına alan Chaba Fırtınası nedeniyle içinde 30 yolcu ve 20'den fazla mürettebatın bulunduğu gemi ikiye ayrıldı.

-The Shining'te canlandırdığı barmen rolüyle tanınan ünlü oyuncu Joe Turkel, hayatını kaybetti. Joe Turkel, İkinci Dünya Savaşı'nda Nazilere karşı savaşmış, ardından hayatına oyuncu olarak devam etmişti.

–Avrupa Müze Forumu tarafından verilen kültür mirası 'Silletto' ödülünden sonra, Avrupa Birliği Europa Nostra Kültür Mirası ödülü de Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'ne verildi.

-ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI), "OneCoin" adlı sahte kripto para birimi ile bazıları ABD vatandaşı olan yatırımcıların 4 milyar dolarını alarak kaçan Bulgaristan doğumlu Ruja Ignatova'nın "en çok aranan 10 kaçak listesine" alındığını açıkladı.
-Özbekistan'da protestoların yapıldığı Karakalpakistan'da 2 Ağustos'a kadar OHAL ilan edildi.

-Sudan'da darbe karşıtı gösterilere müdahale sonucunda 9 kişi hayatını kaybetti.

3-Çin'e devlet sırlarını içeren verileri sağladığı gerekçesiyle kanser tedavisi gördüğü hastanede gözaltına alınan Rus bilim adamı Dmitry Kolker hayatını kaybetti.

–İtalya'nın Trentino ve Veneto bölgeleri arasında yer alan Marmolada Dağı'nda buzul parçasının kopması sonucu meydana gelen çığda en az 5 kişinin hayatını kaybettiği, 8 kişinin de yaralandığı bildirildi.

4-Eski milli atlet Ahmet Pekyen, oturduğu evinin önünde komşusu tarafında av tüfeğiyle vurularak öldürüldü.

-Van'da "dur" ihtarına uymayarak kaçan sürücünün aracında 40 düzensiz göçmen yakalandı.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'da artan güvenlik sorunları nedeniyle geçen hafta en az 50 kişinin yaşamını yitirdiği bildirildi.

-Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından haber bültenleri başta olmak üzere şiddet içerikli yayınlara dair "son uyarı" niteliğinde açıklama yapıldı. Kurul'da görevli meslek uzmanlarınca yapılan içerik analizlerinde şiddet içeren görüntülerin ekranlarda çok fazla yer aldığının tespit edildiği belirtildi.

-Dünyaca ünlü ressam Ahmet Güneştekin; kültür, sanat ve eğitim alanında faaliyet göstermek üzere "Güneştekin Vakfı'nı kurdu. Vakıf yurt içinde ve yurt dışında pek çok kurumla iş birliği yaparak kültürel etkinlikler gerçekleştirmeyi ve sanat mekanları kurmayı hedefliyor.

-Edirne'de bu yıl 661'incisi düzenlenen Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin final müsabakasında Mustafa Taş"ı yenerek Cengiz Şimset başpehlivan oldu.

-Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen suç örgütüne yönelik soruşturmada, hakkında gözaltı kararı verilen 14 şüpheliden 13'ü gözaltına alındı.

-İzmir'de Menderes Belediyesine yönelik yolsuzluk soruşturması kapsamında haklarında yakalama kararı verilen 28 şüpheliden 26'sı yakalandı.

-Özbekistan'ın Karakalpakistan Özerk Cumhuriyeti'nde 1-2 Temmuz'da meydana gelen olaylarda 18 kişi öldü, 243 kişi yaralandı.

-ABD'nin Illinois eyaletinde, Bağımsızlık Günü kutlamalarındaki silahlı saldırıda 6 kişi ölürken 24 kişi yaralandı.

5-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Nefes Operasyonu'na ilişkin açıklama "Bu operasyon 6 ay süren takip sonucu ve analizler sonucu gerçekleştirilmiş, 8 suç gurubu tespit edilmiş, tedarik ve dağıtım zincirleri de ortaya çıkartılmıştır" dedi. Operasyonda 214 kişi için gözaltı kararı var.

-Millî Savunma Bakanlığı, Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde tespit edilen 9 PKK'lı teröristin daha etkisiz hale getirildiğini duyurdu.

-Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesinde yolcu otobüsü devrildi. Kazada ilk belirlemelere göre 6 kişi hayatını kaybetti, 25 kişi yaralandı.

-Yemen'in güneyindeki Ebyen ilinde bir silah deposunda meydana gelen patlama sonucu 6 kişi hayatını kaybetti, 30 kişi yaralandı. – Son 70 yılın en şiddetli kuraklık kriziyle karşı karşıya olan İtalya, Avrupa'nın göbeğinde radikal adımlar atmak zorunda kaldı. Hükümet, kuraklıktan en çok etkilenen 5 bölgede OHAL kararı aldı.

- Pakistan'da sağanak yağışlar nedeniyle meydana gelen kazalarda 7 kişi hayatını kaybetti, 20 kişi yaralandı.

6-Antik Mısır'da yerleşim alanı olarak kullanılan ve krallık mezarlarının bulunduğu tarihi Sakkara bölgesinde yapılan arkeolojik çalışmalarda M.Ö 500'lü yıllara uzandığı öngörülen 250 mumya ile 150 heykel bulundu.

-İtalya'da grev başlatan taksiciler, ayrıca başkent Roma başta olmak üzere pek çok kentte yürüyüş yaptı.

-İngiltere'de Sağlık Bakanı Sajid Javid ve Maliye Bakanı Rishi Sunak arka arkaya yaptıkları açıklamayla istifa ettiklerini duyurdular.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Somali Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud'u Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde resmî törenle karşıladı.

-Eski Dışişleri Bakanı İlter Türkmen İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Dünyaca ünlü sanatçı, caz müziğinin efsanevi isimleri arasında sayılan ve 5 Grammy Ödülü sahibi Dianne Reeves, İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen "29. İstanbul Caz Festivali" nde konser verdi.

-Adalet Bakanı Bozdağ: İsveç ve Finlandiya'ya teröristlerin iadesine ilişkin yazı gönderildi.

-Basın İlan Kurumu, 'Basın Ahlak Esasları' nda değişiklik yaptı. 1994 tarihli metne, "Suçu ve suçluyu övecek, halkı kin veya düşmanlığa tahrik edecek yayın yapılamaz" ilkesi eklendi. "Terörü özendirecek yayın yapılamaz" ilkesi ise "Terör örgütleri, bunların üyeleri ve olaylar hakkında bilgi ve görsellere, bu örgütleri meşru gösterecek şekilde yer verilemez" şeklinde genişletildi.

-OPEC Genel Sekreteri Muhammed Barkindo hayatını kaybetti.

-Pakistan'daki şiddetli yağışlarda ölenlerin sayısı 20'ye yükseldi

7-İngiltere'nin Tahran Büyükelçi Yardımcısı, füze denemelerinin yapıldığı belirtilen yasak bölgede toprak numunesi aldıklarının tespit edilmesi üzerine Devrim Muhafızları tarafından gözaltına alındı.

-Konya Şehir Hastanesi'nde bir kişi, Kardiyoloji Uzmanı Ekrem Karakaya'yı görev başında katletti. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, saldırıyı gerçekleştiren kişinin başka bir hastanede güvenlik görevlisi olduğunu, saldırganın da olayın ardından hayatını kaybettiğini duyurdu.

-Nijerya'nın başkenti Abuja'nın hemen dışındaki Kuje Hapishanesi'ne düzenlenen baskında yaklaşık 900 mahkûm firar etti. Firari mahkumlardan 443'ünün yakalandığı, 400'ünün ise hâlâ firari olduğu bildirildi.

-İngiltere Başbakanı Boris Johnson, iktidardaki Muhafazakâr Parti liderliğinden istifa ettiğini, başbakanlık görevini ise yeni lider seçilene kadar sürdüreceğini açıkladı.

-İçişleri Bakanlığınca yürütülen rüşvet soruşturması kapsamında gözaltına alınan Menderes Belediye Başkanı Kayalar ve Aksaray'ın Yenikent beldesinin bağımsız Belediye Başkanı Mehmet Emin Yumuşak görevden uzaklaştırıldı.
-Tiyatro Eleştirmenleri Birliği Başkanı, oyuncu ve yönetmen Ragıp Ertuğrul 52 yaşında hayatını kaybetti.

8-Baba filmindeki Sonny Corleone rolüyle tanın aktör James Caan, hayatını kaybetti.

-Pakistan'da sel sularının doldurduğu kömür madeninde sıkışan 10 işçi hayatını kaybetti.

-Alp dağlarının İtalya tarafında kalan Marmolada tepesinde bir buz kütlesinin çökmesi sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 10'a çıktı.

-MSB: Pençe-Kilit bölgesinde bir askerimiz şehit oldu, 3 askerimiz yaralandı.

-Japonya'nın eski başbakanı Shinzo Abe, Japonya'nın batısındaki Nara kentinde konuşma yaptığı sırada suikasta uğradı. Hastaneye kaldırılan Abe, hayatını kaybetti.

9-İran'da reformist kimliğiyle tanınan siyasetçilerden eski İçişleri Bakan Yardımcısı Mustafa Taczade "ulusal güvenliğe karşı eylemde bulunmak" suçlamasıyla tutuklandı.

-Ekonomik krize karşı Sri Lanka'da sokağa çıkan halk, Sri Lanka Devlet Başkanı Gotabaya Rajapaksa'nın sarayını basarak ateşe verdi.

-GATA'da Beyin ve Sinir Cerrahisi servisinin kurucusu Prof. Dr. Hamit Ziya Gökalp, hayatını kaybetti.

-ANKA Haber Ajansı parlamento muhabiri, Mehtap Belen Ankara'da hayatını kaybetti.

-İtalya'daki çığ felaketinde ölü sayısı 11'e yükseldi

10-Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski, dün başkanlık kararıyla Almanya, Norveç ve Hindistan dahil bir dizi büyükelçiyi görevinden aldı.

-ABD, Küba hükümeti ve Küba Komünist Partisi çalışanı 28 kişiye vize kısıtlaması getirdi.

-Dünyaca ünlü parfüm markalarının sahtesini üretip internet üzerinden sattığı tespit edilen 1 şüpheli jandarma operasyonuyla yakalandı. Operasyonda, 50 bin adet sahte parfüm, boş şişe ve kapak ele geçirildi.

11-Nijerya'nın Lagos eyaletinde yolcu teknesinin alabora olması sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 17'ye yükseldi.

-Meksika da bir ev partisine düzenlenen silahlı saldırıda 7 kişi hayatını kaybetti, 7 kişi yaralandı.

-BD Donanması 6. Filo Komutanlığının, ABD'nin Akdeniz'de görevli Harry S. Truman uçak gemisinde konuşlu bir F-18/A savaş uçağı denize düştü.

-Sri Lanka Yatırım Teşvik Bakanı Dhammika Perera, ülkede devam eden protestoların ardından istifa etti.

-Çin'in Şanghay şehrinde gündüz 40 dereceyi aşan hava sıcaklıkları nedeniyle "kırmızı alarm" verildi.

12-Kriz nedeniyle halkın ayaklandığı Sri Lanka'da istifası beklenen Devlet Başkanı ülkeden kaçtı.

-DEAŞ liderlerinden Mahir El Agal Suriye'de öldürüldü.

-Hollanda Savunma Bakanı Kajsa Ollogren, Srebrenitsa soykırımında katledilenlerin ailelerinden özür diledi.

-12 Temmuz günü saat 7.35'te dolar 17,35 TL, euro ise 17,37 TL.

13-Fen Bilimleri Dershaneleri kurucusu Nazmi Arıkan ve şoförü, çiftlik evinde bıçaklanarak öldürüldü.

-Muğla'nın Datça ilçesinde orman yangını çıktı.

-Arife günü de dahil olmak üzere 5 günde trafik kazalarında 31 kişi hayatını kaybetti.

-Türkoloji dünyasının tanınmış

bilginlerinden Prof. Dr. Kemal Eraslan hayatını kaybetti.

14-Yunanistan'ın İskeçe Müftüsü Ahmet Mete, hayatını kaybetti.

-ABD'nin ilk konservatuarından 52 adet tarihi enstrüman, Bursa'daki müzik müzesine bağışlandı. Eserler arasında, Venedik'te 1613'te usta Marco Ricci tarafından yapılmış flüt bulunuyor.

-Eski TRT ve TV Sunucusu Aytaç Kardüz Bodrum' da hayatını kaybetti.

15-Trabzon'un Maçka ilçesinde, 6 yıl sonra tüm alanları ziyarete açılan tarihi Sümela Manastırı'nda, Kurban Bayramı tatili dolayısıyla ziyaretçi akınına uğradı.

16-Meksika'da uyuşturucu çetesi lideri Rafael Caro Quintero'nun yakalanması için gerçekleştirilen operasyona katılan bir helikopterin düşmesi sonucu 14 kişi hayatını kaybetti.

-Batman'ın Gercüş ilçesi Kaymakamı Server Sinanoğlu, alkollü araç kullanarak bir çocuğun ölümüne neden olması üzerine tutuklandı.

-Türk sinemasına yüzlerce eser bırakan usta yönetmen Yavuz Figenli hayatını kaybetti.

17-Tropikal Ida Fırtınası sebebiyle kuvvetli sağanak yağış ve su baskınlarının yaşandığı New York ve New Jersey'de olağanüstü hal ilan edildi.

-Eski Kahramanmaraş Belediye Başkanı ve Milletvekili Ali Sezal Hayatını kaybetti.

18-Yönetmen ve sinemacı Erden Kıral, hayatını kaybetti.

19-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile bir araya geldi.

-Güney Afrikalı Müslüman şair, yazar Don Mattera hayatını kaybetti.

20-İspanya'da 9-18 Temmuz'da "1975'ten bu yana ülkede en yoğun yüksek sıcaklıklar" kaydedildi. Başbakan Pedro Sanchez, 500'den fazla insanın yüksek sıcaklıklar sebebiyle hayatını kaybettiğini bildirdi.

21-Filistin Gençlik Orkestrası ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (CSO) sanatçıları CSO Ada Ankara'da 'Barış Konseri' verdi.

22-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'in hazır bulunduğu, Ukrayna ve Rusya taraflarının katılımıyla gerçekleştirilen tahıl sevkiyatı anlaşması imza töreni, Dolmabahçe Ofisi'nde gerçekleşti.

-Alman futbolunun efsanesi olarak rekor kıran Uwe Seeler hayatını kaybetti.

23-Türk hikâye ve deneme yazarı Rasim Özdenören Ankara'da vefat etti.

24-Bayburt'ta "26. Dede Korkut Uluslararası Kültür ve Sanat Şöleni" çerçevesinde 2 bin 400 rakımlı Aydıntepe Yaylası'nda şenlik organize edildi.

25-İletişim Başkanlığı, Ayasofya-i Kebir Camii Şerifi' nin yeniden ibadete açılışının ikinci yıl dönümünde Ayasofya'ya özel iki kitap yayımladı, belgesel hazırladı.

26-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde Birleşmiş Milletler karşıtı protestolar esnasında ülkenin farklı iki bölgesinde yaşanan çatışmalar sonucu en az 15 kişi hayatını kaybetti.

-Fransız roman yazarı Anne-Marie Garat hayatını kaybetti.

27-Adıyaman'da defineciler tarafından kaçak kazı yapılan, Roma dönemine ait olduğu belirlenen kaya mezarında 27 adet iskelet çıktı.

-Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Hizmet Ödülü sahibi felsefeci Prof. Doğan Özlem hayatını kaybetti.

28- Şarkıcı İlham İrel hayatını kaybetti.

-Yahya Kemal'in 120 yıllık şiiri. Yahya Kemal'in ikinci eseri olan bir kıtalık Hüsn-ü Gönül adlı şiiri, 120 yıl sonra keşfedildi.

Agah Kemal imzalı şiirde, Kemal'in Üsküp notları da yer alıyor.

29-Akhisar Ulucami Eğitim ve Kültür Vakfı Mütevelli Heyeti Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Füzün hayatını kaybetti.

30-Barış Pınarı Bölgesinde 13 PKK militanı etkisiz hale getirildi.

31-Cannes ödüllü 'Hüzün Üçgeni' filminin başrol oyuncusu Charlbi Dean hayatını kaybetti.

-AB ülkelerinin savunma bakanları, Ukrayna ordusunun eğitilmesi için AB askeri yardım misyonu kurulmasına yönelik çalışmaları başlatma konusunda uzlaştı.

-Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde neolitik devrin ilk izlerini taşıyan Çayönü Tepesi'nde, 3 sandık mezar daha bulundu.

-Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT), Irak'ın kuzeyindeki Duhok/Gara'da düzenlediği operasyonla PKK/KCK'lı teröristlere sabotaj eğitimi verilen sözde akademiler sorumlusu "Rezan Amed" kod adlı Ümit Tarhan'ı etkisiz hale getirdi.

-Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen Zafer Bayramı'nın 100. yıldönümü etkinlikleri, ilklere sahne oldu. Kapsamlı bir kutlamanın gerçekleştirildiği programda, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası başta olmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı Sanatçıları, Millî Savunma Bakanlığı Armoni Mızıkası, Jandarma Genel Komutanlığı Bandosu, Deniz Kuvvetleri Bandosu, Hava Kuvvetleri Bandosu da zafere yakılmış türküleri seslendirdi.

-'Borsa Kralı' olarak bilinen Nasrullah Ayan katıldığı canlı yayında kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti.

-Eski Filipinler Devlet Başkanı Fidel Valdez Ramos, 94 yaşında hayatını kaybetti.

Ağustos

1-Ankara'da, Çankaya ve Mamak'ta 3 ayrı Cemevine karşı saldırı düzenlendi. Bir kişi gözaltına alındı.

-Cem evlerine yapılan saldırıya İçişleri Bakan Soylu' dan tepki: En ağır şekilde cezalandırılacaktır.

-İspanya'da tenis topu büyüklüğündeki dolu yağdı. Hayatı felç eden dolu fırtınası sırasında 29 kişinin ise yaralandığı ve tedavi olmak üzere hastaneye kaldırıldığı öğrenildi. Fırtına nedeniyle birçok araçta hasar meydana geldi.

2-Cumhurbakanı Tayyip Erdoğan Rusya Devlet Başkanı davete üzerine Rusya'nın Soçi şehrine gitti.

-Niğde'nin Ulukışla ilçesine bağlı Porsuk köyü yakınlarındaki Porsuk-Zeyve Höyük'te bu yılki kazılarda Pers dönemine ait alçı surları bulundu.

3-Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığına Prof. Dr. Bayram Ali Ersoy atandı.

-KPSS'de soruların sızdırıldığı iddialarının ardından Prof. Dr. Halis Aygün, Cumhurbaşkanı kararıyla ÖSYM Başkanlığı görevinden alındı.

4-ÖSYM Başkanı Bayram Ali Ersoy, 31 Temmuz'da yapılan KPSS oturumlarının iptal edildiğini açıkladı.

5-Küba'nın batısında yer alan Matanzas şehrindeki bir sanayi bölgesinde bulunan ham petrol depolama tesisinde yıldırım düşmesi sonucu başlayan yangın, Karayip'teki ada ülkesinin ana ham petrol depolama tesisinin yüzde 40'ını yok etti.

6-Türkiye'nin önemli ses sanatçılarından olan ve sesiyle birçok kişinin belleğine kazınan Sungun Babacan hayatını kaybetti.

-TRT Ankara Radyosunda uzun yıllar konun sanatçısı ve kora şefi olarak görev yapan Gültekin Aydoğdu hayatını kaybetti.

7-Devlet Tiyatroları'nda oyunculuk, yönetmenlik ve yöneticilik yapan usta sanatçı Semih Sergen hayatını kaybetti.

8-Eski Denizli Belediye Başkanı Ziya Tıkıroğlu, hayatını kaybetti.

9-Dünyaca ünlü Japon moda tasarımcısı Issey Miyake öldü.

10-İslam edebiyatları içinde en fazla mevlit, Türk edebiyatında kaleme alındı. Halk arasında 'Mevlit' olarak bilinen Vesîletü'n-Necât'ın başarısı ise sadece Anadolu ile sınırlı değil. Süleyman Çelebi'nin Mevlit eserinin bilinen en eski nüshasını ABD'de tespit eden bilim insanları, nüshaya ilişkin bilinmesi gerekenleri TRT Haber'e anlattı.

13-Akit Medya Grubu İcra Kurulu Başkanı Mustafa Karahasanoğlu İstanbul'da vefat etti.

14-İsrail'de Gazze'de hava saldırını nedeniyle 10 kişi hayatını kaybettin.

15-Yeşilçam'ın önemli isimlerinden Rıza Pekkutsal, hayatını kaybetti.

16-Japonya'da son 1 haftada aşırı sıcaklar nedeniyle 7 kişinin hayatını kaybettiği, 5 bin 959 kişinin ise sıcak çarpması nedeniyle hastaneye kaldırıldığı açıklandı.

17-Pence Kilit Hareket belgesinde teröristlerin açmış olduğu açık sonucu Piyade Teğmen Ömer Basır şehit oldu.

-Güney Afrika ülkesi Zimbahlevi de kızamık salgını nedeniyle 175 çocuk hayatını kaybetti.

-Mardin'in Derik ilçesinde tır ile 2 aracın karıştığı kazada, 20 kişi hayatını kaybetti. 26 kişi de yaralandı.

-Oyuncu ve yazar Ahmet Civan Çanoca İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) başkenti Lefkoşa'da Barbarlık Müzesi açıldı. Müzenin restorasyonu Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından gerçekleştirildi.

20-Hindistan'ın kuzeyindeki Himachal Pradesh eyaletinde etkili olan aşırı yağış nedeniyle 10 kişi hayatını kaybetti.

-Gaziantep'te Nizip ilçesinde otomobilin dere yatağına düştüğü kaza bölgesine giden ambulans itfaiye ve İhlas Haber Ajansı'nın canlı yayın aracına yolcu otobüsü çarptı. Kazada 15 kişi hayatını kaybetti.

21-Rus siyaset uzmanı Aleksandr Dugin'in kızı Darya Dugina, aracına yerleştirilen bombanın patlaması sonucu öldü. Aleksandr Dugin, Vladimir Putin'in "beyni" olarak tanımlanıyor.

-Sultangazi'de düzenlenen terör operasyonunda, emniyet güçlerine saldırı hazırlığında olduğu belirtilen M.U ile yanındaki 3 kişi gözaltına alındı.

22- Eski Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Başkanı Prof. Dr. Adnan Çoker hayatını kaybetti.

23-İran'da yolcu otobüsü, dere yatağına devrildi. Kazada 20 kişi öldü, 35 kişi yaralandı.

- NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Kosova gerginliği için NoTA'nun müdahaleye hazar olduğu açıkladı.

24-Sarkıcı Gülsel Çolakoğlu İstanbul Sulh Ceza Hakimliğince "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik" suçundan tutuklandı.

-Rusya'nın Ryazan bölgesinde devam eden yangınlarda 12 bin hektarlık alanı küle çevirdi.

-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, "Orman yangınlarının yalnızca Rusya'nın Avrupa kısmında değil, aynı zamanda doğusunda da kötüleşme tehlikesi var" diyerek yangınların büyümemesi için ek tedbirler alınmasını istedi.

25-"Yaşayan İnsan Hazineleri Geleceğe Aktarılan Mirasın Temsilcileri" ödülünü ocak ayında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından takdim edilen, Türk Karagöz ve Kukla Sanatçısı, yazar Alpey Eklem hayatını kaybetti.

-Dünya Sağlık Örgütü Kavid-19 nedeniyle bu yıl hayatın kaybedenlerin sayısının 1. Milyara ulaştığını açıkladı.

26-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Malazgirt Zaferi'nin 951. yıl dönümü dolayısıyla Ahlat'ta düzenlenecek etkinliklere katılarak, "Ahlat ve Malazgirt, medeniyetimizi yeniden yükseltme irademizin adıdır; dostlarımıza güven, düşmanlarımıza korku veren yükselişimizin mührüdür" dedi.

27-Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü sanatçısı Füsun Günü Güzel İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin savaş nedeniyle Rusya'ya gelen sığınmacıların yapılan yardım kararını imzaladı.

-TRT ritim müziği sanatçılarından Ahmet Külik, hayatını kaybetti.

28-Gaziantep'de uyuşturucu operasyonunda 20 kişi gözaltına alındı.

-Denizli'nin Babadağ ilçesine Kaymakam olarak atanan Türkiye Ermeni toplumundan Berk Acar, bugün yeni görevine başladı.

29-Rusya'nın Aleksandır Dugün'in kızı Darya Dugina'yı öldürdüğünü öne sürdüğü Natalya Vovk'a yardımcısı olduğunu iddia ettiği bir şahsın videosunu yayınladı.

-Irak'ta 8 kişi hayatını kaybetti. Olayların merkezindeki Şii lider Sadr açlık grevine başladı

-Saldırılarına devam eden Rusya'nın Zaporijya nükleer santralinin yanındaki Energodar bölgesini bombaladığı ve sivillerin evleri ve arabaları ateş altında olduğu bildirildi. -Burkina Faso'nun doğusundaki bir altın madenine giden konvoya düzenlenen silahlı saldırıda 6 kişi yaşamını yitirdi .

-Libya Askeri Savcılığı, başkent Trablus'taki çatışmalar nedeniyle Tobruk'taki Temsilciler Meclisi tarafından başbakan olarak atanan Fethi Başağa hakkında yakalama emri çıkarıldı.

-Doğu Karadeniz'in yüksek kesimlerinde, 7 yıldır sürdürülen çalışmalar sonucu dünyada varlığı bilinmeyen 20 mantar türü keşfedildi. Trabzon Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ertuğrul Sesli, "Dünya Mantar Bankası'na bildirerek, ülkemizin mantar çeşitliliğine katkıda bulunduk" dedi.

-Irak'ta Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr destekçilerinin Bağdat'taki Yeşil Bölge'yi basması sırasında güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu 8 kişi öldü, 100'ü aşkın eylemci yaralandı.

-Pakistan'da muson yağmurları nedeniyle ölenlerin sayısı 1061'e çıktı

-Şarkıcı Gülşen Çolakoğlu tutuklandı.

-Türk Hava Kurumu (THK) Üniversitesi eski Rektörü Ünsal Ban, yurt dışına kaçma hazırlığı yaptığı sırada Milas'ta yakalandı.

-Pakistan'da muson yağmurları nedeniyle ölenlerin sayısı 1061'e çıktı.

30-Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, Ergani yolunda durdurdukları iki şüpheli araçta 431 kilo esrar ele geçirdi.

-Binlerce kişiyi dolandırdığı gerekçesiyle kırmızı bültenle aranan Thodex'in firari CEO'su Faruk Fatih Özer Arnavutluk'un Vlora kentinde yakalandı.

-Irak'ta Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr, ülkede dünden bu yana yaşananlardan üzüntü duyduğunu belirterek, sokakta çatışan destekçilerinden 1 saat içinde evlerine dönmelerini istedi.

-İsrail'de mahkeme, 6 yıldır tutukluluğu devam eden Avustralya merkezli World Vision International (WVI) sivil toplum kuruluşunun (STK) Gazze Şubesi Müdürü Muhammed el-Halebiye, Hamas'a yardım etmek suçlamasıyla 12 yıl hapis cezası verdi.

-Türkiye'nin ilk tarih kanalı Tarih TV'nin, 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 100. yılında yayın hayatına başladı.

31-Hindistan'ın Uttar Pradeş eyaletinde kalabalık bir şekilde toplanan ve namaz kılan Müslümanlara soruşturma açıldı.

-ABD'nin Texas eyaletinde maymun çiçeği kaynaklı bir kişi hayatını kaybetti. Vaka, maymun çiçeği bağlantılı ilk ölüm olarak kayıtlara geçti.

-Girit Adası açıklarında 4 .0 büyüklüğünde bir deprem medyana geldi. Kandilli Rasathanesi'nin verilerine göre, deprem

yerin 5 kilometre altında gerçekleşti. AFAD ise depremin büyüklüğünü 3,6 olarak açıkladı.

-Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) son lideri Mihail Gorbaçov, hayatını kaybetti.

- Malezya'da, eski Başbakan Necip Rezak'ın eşi Rosmah Mansor'a, devlet ihaleleri karşılığında rüşvet istemek ve almak suçundan on yıl hapis cezası verildi.

-Hindistan yönetimi Müslümanlara ait medreseyi yıktı.

-Avrupa Birliği ülkeleri, Rusya ile daha önce imzalanan vize kolaylığı anlaşmasını askıya alma konusunda uzlaşma sağladı.

-Bursa'da yıldırım düşmesi sonucu Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin çatısı çöktü.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca koronavirüse yakalandı.

-Dünya Müslüman Alimler Birliği, Libya'daki çatışmaların sonlandırılması, ulusal uzlaşı, birlik ve beraberliğin sağlanması çağrısında bulundu.

-ABD Başkanı Joe Biden, Mississippi eyaletinde yaşanan su krizi sebebiyle acil durum ilan etti.

-İsrail'in rejim kontrolündeki Halep ilinin doğusunda yer alan havalimanına füze saldırısı gerçekleştirildiğini iddia etti.

-Suudi Arabistan'ın Beyrut'taki Büyükelçisi Velid el-Buhari, 8 yılda Lübnan üzerinden ülkesine gelen 700 milyon uyuşturucu hap ele geçirdiklerini duyurdu.

Eylül

1-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Süryani toplumunun temsilcileriyle bir araya geldi.

- Rusya Dışişleri Bakanlığı, aralarında üst düzey asker, politikacı ve kamuya mal olmuş kişilerin bulunduğu 55 Kanada vatandaşına karşı yaptırım kararı alarak, ülkeye girişlerinin yasaklandığını duyurdu.

-Sivrisineklerden bulaşan 'Batı Nil Virüsü' nedeniyle Yunanistan'da 11 kişi hayatını kaybetti.

-Manisa'nın Turgutlu ilçesinde Bağ Bozumu ve Kurtuluş Şenlikleri etkinlikleri kapsamında Makedonya ve Azerbaycan Kültürleri gecesi düzenlendi.

- İstanbul Havalimanı, 24-30 Ağustos tarihleri arasında 1310 uçuş ile Avrupa'nın en yoğun havalimanı oldu.

-Rus petrol devi Lukoil'in Yönetim Kurulu Başkanı Maganov'un Moskova'da tedavi gördüğü hastanenin penceresinden düşerek hayatını kaybetti.

-Nijerya Ulusal Acil Yönetim Ajansı (NEMA) Kuzeydoğu Koordinatörü Muhammad Usman, Borno eyaletinin başkenti Maiduguri'de yaşanan şiddetli yağışların ardından Ngadabul Nehri'nde 15 kişinin cesedinin bulunduğunu belirtti.

-Nijerya'da 49 Boko Haram üyesi öldürüldü

2-Dokunulmazlığı kaldırılan HDP Milletvekili Semra Güzel, sahte pasaport ve A.G. isimli göçmen kaçakçısıyla Edirne'ye giderken yakalandı.

- Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Necip Hablemitoğlu suikastı zanlılarından firari emekli Albay Mustafa Levent Göktaş, Bulgaristan'ın Svilengrad şehrinde yakalandı.

-Pakistan'da ölü sayısı 1208'e yükseldi, 6082 yaralı var.

-Afganistan'ın önde gelen alimlerinden ve kanat önderi Mevlâna Muciburrahman Ensarı

Herat şehir merkezindeki camisinde cuma namazı sırasında canlı bomba saldırısında hayatını kaybetti.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin (KDC) doğusundaki Ituri eyaletinde ordu ile isyancılar arasındaki çatışmada 14 sivil öldü.

-Nijerya'nın kuzeydoğusundaki Borno eyaletinde yaşanan şiddetli yağışların ardından bir nehirde 15 kişinin cesedi bulundu.

3-Akdeniz'de Muğla'nın Datça ile Yunanistan Lasithi açıklarında 5,3 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Konya'da, Savatra Antik Kenti kazı sahasında İslam öncesi erken dönem Türk tarihine ait ilk kez 'Türk' ibaresinin yer aldığı, Runik alfabesiyle 'Türkoğlu' yazan bir yazıt bulundu.

-Sudan'ın güneydoğusundaki Mavi Nil bölgesinde yeniden başlayan kabile çatışmalarında hayatını kaybedenlerin sayısının 18'e yükseldi.

-Ürdün'de Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 22 ülkeden 400 yayınevinin katıldığı, Amman 21. Uluslararası Kitap Fuarı başladı.

- Hindistan'ın doğusundaki Bihar eyaletinde yıldırım düşmesi sonucu 17 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan'ının Yunanistan'a yönelik "Ey Yunan, tarihe bak, tarihe dön, çok daha fazla ileri gidersen bunun bedeli ağır olur. Yunanistan'a tek cümlemiz var, İzmir'i unutma" dedi.

-Eski Kırgızistan Cumhurbaşkanı Otunbayeva, Birlemiş Milletler Afganistan Özel Temsilciliğine atandı.

-Birlemiş Milletler Libya Özel Temsilciliğine Senegalli diplomat Bathiliy atandı

-Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş, Cem Vakfı Sivas Şubesi Ali Baba Cemev'ini ziyaret etti.

4-Tasavvuf tarihi araştırmacısı, yazar ve Karagümrük'teki Pir Nurettin Cerrahi Tekkesi' nin son postnişini Ömer Tuğrul İnançer İstanbul'da vefat etti.
-Suriye'nin Hama kentinde Şam yönetimine ait bir helikopter teknik arıza sonucu düştü. 3 pilot hayatını kaybetti.

- Rusya'nın Kamçatka Yarımadası'ndaki Klyuchevskaya Sopka Yanardağı'na tırmanan 12 kişilik dağcı grubunda, yüksekten düşerek hayatını kaybedenlerin sayısı 6'ya çıktı. -Rekabet Kurulu İkinci Başkanlığı'na Ahmet Algan, Rekabet Kurulu üyeliklerine ise Şükran Kodalak ile Hasan Hüseyin Ünlü atandı.

-Eski milli hakemlerimizden Sedat Kant hayatını kaybetti.

- MSB kaynakları: Yunanistan, 15 Ağustos'tan bu yana Türk jetlerini toplam 3 bin 372 defa radar kilidiyle taciz etti.

-İçişleri Bakan Yardımcısı ve Bakanlık Sözcüsü İsmail Çataklı, "Ülkesine geri dönen Suriyeli sayısı 521 bin 39'a ulaşmıştır. Bugün itibarıyla ülkemizde kayıt altına alınan Suriyeli sayısı ise 3 milyon 654 bin 866 kişidir" açıklamasını yaptı.

5-İngiltere'de istifa eden eski Başbakan Boris Johnson'ın yerine Liz Truss İngiltere'nin yeni Başbakanı oldu.

-İçişleri Bakanlığı, Suriye'ye terör örgütü PKK/YPG' lileri geçirmeye çalışan şüpheliler yakalandı.

-Çin'in batısındaki Siçuan eyaletinde meydana gelen 6,8 büyüklüğünde depremde 46 kişi hayatını kaybetti.

-Antalya'da jandarmanın bir eve yaptığı baskında Roma dönemine ait 3 bin 331 tarihi eser ele geçirildi, 1 kişi gözaltına alındı.

- Rusya'nın Kabil Büyükelçiliği yakınında düzenlenen intihar saldırısında 4 sivil ile elçilik çalışanı 2 Rus vatandaşı hayatını kaybetti.

-Afganistan'ın batısındaki Herat kentinde bir camide patlama meydana geldi. Saldırıda 18 kişi hayatını kaybetti, 23 işi yaralandı.

-Kayseri'de Osmanlı padişahlarının savaşta galip gelmek ve kötülüklerden korunmak için giydiği, üzerinde Ayet, Hadis ve sembollerin yer aldığı gömleklerden esinlenerek hazırlanan "Kuvve-i İhlas Dualı Gömlekler" sergisi açıldı.

6-Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, resmi temaslarda bulunmak üzere Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'ya gitti.

-Rusya Dışişleri Bakanlığı, ABD Ticaret Bakanı Gina Raimondo, Hollywood oyuncuları Sean Penn ve Benjamin Edward Meara Stiller'ın bulunduğu 25 ABD vatandaşı hakkında yaptırım kararı alındığını bildirdi.

-Yıkılmasına karar verilen TOGO kulelerinin sahibi Sinan Aygün'ün şikayetiyle başlayan süreç kapsamında 6 Eylül'de İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nda (YDK) savunma yapan Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan, memuriyetten çıkarıldı.

-Kırklareli'nde jandarmanın son 10 günde yaptığı uygulamalarda Bulgaristan üzerinden Avrupa ülkelerine gitmeye çalışan 226 kaçak göçmen yakalandı. Göçmenlere organizatörlük yaptığı gerekçesiyle gözaltına alınan 30 kişiden 6'sı tutuklandı. -Nijerya'da rehin tutulan 229 kişi daha özgürlüğüne kavuştu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Türkiye olarak Bosna Hersek'e yönelik kalkınma yardımlarımızı hız kesmeden sürdürürken, bir yeni adımı da özellikle artık kimlik kartlarıyla özellikle Bosna Hersek-Türkiye arasındaki gidiş gelişleri yapabilme kararını da verdik" açıklamasında bulundu.

7-PKK/KCK/PYD/YPG terör örgütünün tahliye ettiği DEAŞ'ın sözde yargı sorumlusu Rami Remo kod adlı Ramo Muhammed El Hamed eylem hazırlığında iken yakalandı.

-Ankara İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince yürütülen çalışmalar çerçevesinde bıçak veya diğer aletleri izinsiz olarak satma, satın alma veya bulundurma ve çeşitli suçlardan aranan 213 şahıs yakalandı.

- Eski ABD Başkanı Trump'ın, Florida'daki evinde FBI tarafından yapılan aramalarda bir ülkenin nükleer silahlarına dair gizli belgeler bulunduğu iddia edildi. Söz konusu belgelerin çok hassas bilgiler içerdiği ve çok iyi korundukları için birçok yüksek rütbeli ulusal güvenlik görevlisinin bile bu belgelere erişiminin olmadığı kaydedildi.

-Rus gazeteci Ivan Safronov, devlet sırlarını öğrenerek yabancı ülkelerle paylaştığı iddia edilerek "vatana ihanet" suçuyla 22 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Bosna Hersek'in ardından Balkan turunun ikinci durağı olan Sırbistan'a gitti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Nikola Tesla Havalimanı'nda Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vuçiç tarafından karşılandı.

-Japonya'daki araştırmacılar, uzaktan kontrol edilebilmelerini sağlayan bir kablosuz teknolojiyle donatılmış siborg hamamböcekleri geliştirdi.

-Güney Kore'de etkili olan Hinnamnor Tayfunu'nun neden olduğu sel sırasında bir yeraltı otoparkında mahsur kalan 7 kişi hayatını kaybederken, sele bağlı can kaybı sayısı 10'a çıktı.

-Çanakkale'nin Ayvacık ilçesi açıklarında Yunanistan tarafından Türk karasularına geri itilen lastik bot içerisindeki 58 düzensiz göçmen Sahil Güvenlik ekipleri tarafından kurtarıldı.

-Vietnam'ın güneydoğusunda Binh Duong bölgesindeki karaoke barda çıkan yangında 32 kişi hayatını kaybetti.

-İspanya Devlet Başsavcılığı tarafından hazırlanan raporda, nefret suçlarında ciddi artış yaşandığı vurgulanarak, siyasetçilere yönelik "radikal söylemlerin nefret ve şiddet suçlarını artırdığı" uyarısı yapıldı.

8-Cumhuriyet tarihinin ilk kadın yüksek mühendis-mimarlarından, ressam Bedri Baykam'ın annesi Mutahhar Baykam hayatını kaybetti.

-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'de 230 yargı mensubunun daha özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğine hükmetti.

-Aydın'ın Nazilli ilçesinde yapılan operasyonda piyasaya sürülmeye hazır 248 şişe sahte alkol ele geçirildi.
-Meksika'daki Popocatepetl Yanardağ'ında son 8 günde üçüncü patlama meydana geldi.

-İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth, İskoçya'daki Balmoral Kalesi'nde hayatını kaybetti. İngiltere tarihinin "en uzun süre tahtta kalan monarkı" olan Kraliçe 2. Elizabeth, 70 yıllık görev süresi boyunca 15 İngiltere başbakanı gördü.

-Portekiz'in NATO'ya gönderdiği yüzlerce gizli belgenin, siber saldırı sonucunda çalındığı belirtildi.

-Korku ve doğaüstü romanlarıyla tanınan ABD'li yazar Peter Straub, hayatını kaybetti.

9-Malatya merkezli 3 ilde düzenlenen uyuşturucu operasyonunda gözaltına alınan 18 zanlıdan 16'sı tutuklandı.
-İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'in ölümünün ardından 73 yaşındaki oğlu Charles tahta geçerek İngiltere Kralı oldu.
-FETÖ/PDY üyesi oldukları suçlamasıyla yargılanmaları devam eden 17 sanık, Muğla'da deniz yoluyla, yasa dışı olarak Yunanistan'a çıkmaya çalışırken yakalanarak gözaltına alındı.

- Komedyen ve senarist David A. Arnold, hayatını kaybetti.

-Gizli haberleşme programı olan ByLock'u kullandıkları tespit edilen şüphelilere İstanbul merkezli 4 ilde operasyon düzenlendi. Haklarında gözaltı kararı verilen 11 şüpheliden 9'u yakalandı.
- Doğu Türkistan'ın Hotan vilayetinin Keriye bölgesinde yer alan Lenger köyünde bir evde yaşayan 50 yaşındaki imam Mehmet Musa, "yasa dışı bir şekilde İslami eğitimler verdiği" gerekçesiyle Çin yönetimi tarafından hapis cezasına çarptırıldı.
- ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ve NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye ve Yunanistan'ın farklılıklarını diyalog yoluyla çözmesini istediklerini dile getirdi.

-Yunanistan'da Batı Trakyalı Türklerin yaşadığı İskeçe kentinde yapılan seçimde Mustafa Trampa, İskeçe Müftülüğüne seçildi.
10-ABD'nin New York Eyaleti Valisi, New York kentinin bazı ilçelerindeki atık sularda 'çocuk felci virüsü' tespit edilmesinden sonra dün olağanüstü hâl ilan etti.
-Hindistan'ın Maharaştra eyaletinde Hindu tanrısı Ganesha'nın heykelinin suya batırıldığı etkinliklerde 14'ü boğularak olmak üzere 19 kişi hayatını kaybetti.
-Meksika'da yolcu otobüsü ile yanıcı madde taşıyan bir yakıt tankerinin çarpışması sonucu 20 kişi hayatını kaybetti.
-Ukrayna, güneyi gösterip doğudan vurdu: 30 yerleşim yeri ve 1000 kilometre karelik alan Rus işgalinden kurtarıldı.
11-Afyonkarahisar eski Milletvekili Av. Ahmet Toptaş Ankara'da hayatını kaybetti.

-Dünyaca ünlü Türk yönetmen Ferzan Özpetek, kurucuları arasında Elizabeth Taylor'ın da yer aldığı AMFAR'ın onur ödülünün sahibi oldu.
-İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, 2-8 Eylül tarihlerinde ülke genelinde 3 bin 38 düzensiz göçmenin sınır dışı edildiğini bildirdi.

-Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanlığına Habib Salim Sekaf el-Cufri seçildi.

-Finansal hizmet şirketlerinden Visa Inc, ABD'deki silah mağazalarında yapılan satışları belirleyecek yeni bir ticari kod uygulayacağını duyurdu.

-Millî Savunma Bakanlığınca, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde teröristlerle çıkan çatışmada 3 askerin şehit olduğu bildirildi.
12-Türkiye'nin uyguladığı etkin ve aktif dış politika Türk vatandaşlarının dünyada seyahatini kolaylaştırıyor. Bosna-Hersek ve Sırbistan'ın eklenmesinin ardından sadece kimlikle gidilen ülkelerin sayısı 7'ye çıktı.
-Birçok kitabı Türkçeye de çevrilen ünlü İspanyol yazar Javier Marias, Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

-ABD'nin California eyaletinin Placer ve El Dorado kasabalarının yakınında başlayan orman yangını, 16 bin 500 hektardan fazla alanı küle çevirirken bölgede 11 binden fazla kişinin evlerini terk etmesine neden oldu.

-Adana'da, hava sıcaklığının yüksek seyretmesi nedeniyle yaz boyunca sulama kanallarına girerek serinlemek isteyen 28 kişi boğuldu.
-Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu, bu yıl Alo 190 Fetva Hattı'ndan alınan 800 bin, internet üzerinden ise yaklaşık 36 bin soruyu cevapladı.
Çeşitli dönemlerde kullanılan ve Türkiye'ye getirilen Kâbe örtüleri, Kırıkkale'de İslami Değerler Külliyesi'nde açılacak Siyer-i Nebi ve Mushaf-ı Şerif Müzesi'nde sergilenecek.

-Ankara'da yaşayan Tebrizli sanatçı Yalda Jafari Yaghin'in hazırladığı "Evlerde Hayat Var" adlı resim sergisi de açıldı.
13-Azerbaycan Savunma Bakanlığı, Ermenistan'ın provokasyonu sonucu sınırda çatışmaların başladığını duyurdu. Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan yaptığı son dakika açıklamasında, Azerbaycan ile sınırda yaşanan çatışmada 49 Ermenistan askerinin hayatını kaybettiğini açıkladı.
-Sinema tarihine yön veren Fransız-İsviçreli yönetmen ve Yeni Dalga kralı Jean-Luc Godard hayatını kaybetti.

-Muğla merkezli 6 ilde, sahte belgelerle dolandırıcılıkla ilgili olarak gözaltına alınan 11 kişiden 10'u, tutuklandı.
14-İçişleri Bakanlığı, Şanlıurfa'da kamu personellerine saldırı yapma hazırlığında olan ve terör örgütleri ile bağlantıları olduğu değerlendirilen 4 şüphelinin yakalandığını bildirdi.

-Afganistan'ın başkenti Kabil'de Taliban'ın kullandığı ABD'den kalan bir helikopter eğitim uçuşu gerçekleştirdiği sırada arızalanarak düştü. Kazada 3 kişi hayatını kaybetti.

-Dünya Şampiyonası'nda Mısırlı rakibiyle yaptığı 76 kilo final karşılaşmasını 6-0 kazanan milli güreşçi, altın madalyanın sahibi oldu.

15-Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Mütevelli Heyet Üyeliklerine Strateji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel ile Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Cevahir Uzkurt, Denetleme Kurulu üyeliğine ise Yükseköğretim Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Naci Gündoğan atandı.
-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Eren Abluka-37 Operasyonu kapsamında Hakkâri Çukurca Kazan Vadisi kırsalında Terör Örgütünün cephaneliğinin ele geçirildiğini duyurdu.

-İsveç parlamento seçimlerinde 'sağ blok' ile 'aşırı sagın zaferini kabul eden Başbakan Magdalena Andersson, düzenlediği basın toplantısıyla istifa ettiğini duyurdu.
-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Şanghay İş Birliği Teşkilatı 22'nci Devlet Başkanları Zirvesi'ne Özel Konuk olarak katılmak üzere Özbekistan'ın Semerkant kentine gitti.

-Azerbaycan Savunma Bakanlığı, Ermenistan'ın provokasyonu sonucu çıkan çatışmalarda şehit olan asker sayısının 71'e yükseldiğini açıkladı.

-Cezayir Cumhurbaşkanı Abdulmecid Tebbun, kapsamlı bir değişiklik çerçevesinde 16 vilayetin valisini görevden aldı.
- Çin'in doğu kıyılarını etkileyen Mufia Tayfunu nedeniyle yaklaşık 1,6 milyon kişinin evlerinden tahliye edildiği bildirildi.

16-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Şanghay İş birliği Örgütü 22'nci Devlet Başkanları Zirvesi'ndeki temasları kapsamında Hindistan Başbakanı Modi ile bir araya geldi.

-İzmir'in Çeşme ilçesi açıklarında kaçak göçmenleri taşıyan tekne battı. 5 kişi hayatını kaybetti.

-Trabzon Eski milletvekili Av. Haluk Pekşen, Ankara'da hayatını kaybetti.
- Esenyurt'ta göçmen kaçakçılığı yaptıkları tespit edilen şüphelilere yönelik bir adrese

yapılan operasyonda, çok sayıda casusluk cihazı ele geçirildi. Gözaltına alınan İran uyruklu 4 kişi tutuklandı.

-Almanya Hükümeti Rus enerji devi Rosneft'e kayyum atadı.

-İstanbul Sanayi Odası eski Başkanlarından Hüsamettin Kavi hayatını kaybetti.
-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Rusya'nın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) taraf olmaktan çıktığını duyurdu.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Şanghay İş birliği Örgütü 22'nci Devlet Başkanları Zirvesi'ndeki temasları kapsamında İran Cumhurbaşkanı Reisi ile bir araya geldi.
17- Azerbaycan Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, şehit sayısının 79'a çıktığı bildirildi.

-Kırgızistan, Tacikistan ile yaşadığı ve 24 kişinin ölmesi ile sonuçlanan sınır çatışmasının ardından OHAL ilan etti.
-Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, ABD'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne (GKRY) yönelik silah ambargosunu kaldırma kararına tepki göstererek, 'Bölge barışına zarar verecek ve çözümsüzlüğü kalıcı kılacak olan bu karardan bir an önce dönülmelidir.' ifadesini kullandı.
-Almanya'nın Köln kentinde, İstanbul ile Köln'ün kardeş şehir oluşunun 25'inci yılı etkinlikleri çerçevesinde Türk-İtalyan piyano sanatçısı Francesco Taskayali ve Türk-Alman keman sanatçısı Önder Baloğlu sahne aldı.

-İtalya'nın doğusundaki Ancona kenti civarında meydana gelen sellerde ölenlerin sayısı 10'a yükseldi.

-Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş, Japonya'da verdiği konferansta "Müslüman gençlik, Japonya toplumunda birer köprüdür, bu köprünün ayaklarının sağlam ve dayanıklı olması gerekir" dedi.
-Fransa'da mahkeme, Mikail Melek tasvirini konu alan ve Vandee kentinde cadde üstündeki kilise avlusuna yerleştirilen "Büyük Melek Mikail" heykelini, laikliğin tarafsızlığına aykırı dini sembol kapsamına alarak kaldırılmasına hükmetti.

-Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, başkentin isminin yeniden Astana olarak değiştirilmesine ilişkin kararnameyi imzaladı.

18-Japonya'da Nanmadol tayfununa karşı 4 milyon kişiye tahliye uyarısı yapıldı.
-Edirne'de polisin, Yunan vatandaşı Chasan Mesker'e ait otomobilde yaptığı aramada, piyasa değeri yaklaşık 35 milyon TL olan 1491 adet gümrük kaçağı cep telefonu ele geçirildi.

-İran'da başörtüsü kurallarına uygun örtünmediği gerekçesiyle gözaltına alınan ve şiddet gördüğü iddia edilen 22 yaşındaki Mahsa Amini hayatını kaybetti. Amini'nin cenaze töreni sonrasında protesto gösterileri düzenlendi.

-Çin'in güneybatısında yer alan Guizhou bölgesinde yaşanan otobüs kazasında 27 kişi hayatını kaybederken 20'den fazla kişinin de yaralandı.

-Kırgızistan-Tacikistan Muhafız birlikleri arasındaki çatışmaların ardından varılan ateşkese rağmen çatışmalarda, 59 Kırgız vatandaşı ile 35 Tacik askerin hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcileri ile bir araya geldi.

19- Ege Denizi açıklarında düzenlenen operasyonda, FETÖ/PDY'ye üye olmak suçundan haklarında mahkûmiyet kararı bulunup dosyaları istinaf mahkemesinde olan 7 şahıs, Yunanistan'a kaçmak isterken yakalandı.

-Dünya şampiyonu, eski Samsun Milletvekili Mustafa Dağıstanlı hayatını kaybetti.

-Türk-İş Genel Sekreteri ve Eski Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide Ankara'da vefat etti.

-Ermeni protestocular Azerbaycan'ın Paris Büyükelçiliğine saldırdı.
-Şiddetli yağışların etkili olduğu Orta Amerika ülkesi Kosta Rika'da yaşanan heyelan nedeniyle çift katlı bir yolcu otobüsü şarampole yuvarlandı. 9 kişi hayatını kaybetti, 30 kişi ise kayboldu.

-Gabon Ulusal Meclisinin eski Başkanı Guy Nzouba-Ndama, Kongo Cumhuriyeti'ne geçmeye çalışırken dört valiz dolusu nakit parayla yakalandı.
-Meksika'nın batı orta kesiminde bulunan Michoacan eyaletinde 7,6 şiddetinde bir deprem meydana geldi.

-İsrail, Ankara Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Irit Lillian'ı Ankara Büyükelçisi olarak atadı.

-Kırgızistan ile Tacikistan arasında sınırda yaşanan silahlı çatışmanın ardından iki ülkenin istihbarat teşkilatlarının başkanları arasında barışı hedefleyen bir protokol imzalandı.

20-Televizyon tiyatro ve dizilerinde oyunculuk yapan Başak Özel hayatını kaybetti.

-İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'in tarihi Westminster Abbey Kilisesi'ndeki cenaze törenine ABD Başkanı Joe Biden dışındaki tüm liderler otobüsle taşındı.
-Nijerya'da devam şiddetli yağışların yol açtığı seller nedeniyle 100 binden fazla kişinin yerinden olduğu bildirildi.
-ABD'nin Maryland eyaletinde, 23 yıl hapis yattıktan sonra suçsuzluğu ispatlanan Müslüman mahkûm serbest bırakıldı.
– Çeşitli gazetelerinde, muhabir ve haber müdürü olarak görev yapan Abdüllatif Öztürk hayatını kaybetti.

21-TYB Ankara Şubesi ve T.C Mamak Belediye Başkanlığının birlikte düzenledikleri "Ankara Edebiyat Festivali" başladı.

-Şırnak İl Jandarma Komutanlığı tarafından PKK silahlı terör örgütü adına faaliyette bulundukları tespit edilen 15 kişiye yönelik operasyonda 14 kişi gözaltına alındı.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Kaduna eyaletinde bir kiliseye düzenlenen silahlı saldırıda 45 kişi kaçırıldı.

-Birleşmiş Milletler (BM) İran'da gözaltında iken öldürülen Mahsa Amini için İran'a çağrıda bulundu. BM Amin'in ölümüne dair tarafsız bir soruşturmanın açılmasını istedi. Türk Dünyasını buluşturacak güvenli bir liman olmayı sağlayacak olan Batı Azerbaycan Göyçe-Zengezur Türk Cumhuriyeti kuruluşunu resmen ilan etti.

-İran'da Mahsa Amini'nin ahlak polisi tarafından gözaltına alındıktan sonra hayatını kaybetmesi, İstanbul'daki İran İslam Cumhuriyeti Başkonsolosluğu önünde protesto edildi.

-Prof. Dr. M. Fatih Andı, Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç, Prof. Dr. Turan Karataş, Doç. Dr. Ahmet Murat Özel ve Necip Tosun'dan oluşan jüri heyetinin aldığı kararlar neticesinde 2022 Necip Fazıl Ödülleri'ne layık görülen isimler şöyle: Necip Fazıl Şiir Ödülü: Mehmet Can Doğan

Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü: Ayşegül Genç Necip Fazıl Fikir-Araştırma Ödülü: Mustafa Özel Necip Fazıl İlk Eserler Ödülü: Elif Genç Necip Fazıl İlk Eserler Ödülü: Can Acer Necip Fazıl Uluslararası Kültür Sanat Ödülü: Elçin İlyasoğlu Efendiyev Necip Fazıl Saygı Ödülü: İlhami Atalay
22-Hazine Bakanlığı Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi (OFAC) tarafından yapılan yazılı açıklamada, İran Ahlak Polisi Teşkilatının, kadınlara yönelik "taciz ve şiddet ile barışçıl protestocuların haklarının ihlali" nedeniyle yaptırım listesine alındığı kaydedildi.

-Lübnan'dan hareket eden düzensiz göçmen teknesi Suriye açıklarında batması sonucu 15 kişi hayatını kaybetti, 8 kişi kurtarıldı.
-İran'da Mahsa Amini'nin polis tarafından katledilmesinin ardından başlayan protestolarda en az 17 kişi hayatını kaybetti.

-Çin'de eski Adalet Bakanı Fu Zhenghua, "rüşvet" ve "görevi kötüye kullanma" suçlamasıyla yargılandığı davada idam cezasına çarptırıldı.

-Kazakistan'ın başkenti Astana, Eylül ayında 7. Dünya Liderleri ve Geleneksel Dinler Kongresi'ne ev sahipliği yaptı. 50'den fazla ülkeden delegeler, dünyada barış ve bütünleşme çağrısında bulundu. -Meksikalı dünyaca ünlü yönetmen Jorge Fons, hayatını kaybetti.

23-Bursa'da gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonunda gözaltına alınan 132 şüpheliden 106'sı tutuklandı. -Her gün tutkuyla resim yapan Çerkez asıllı Cihan Güngör'ün hikayesini konu alan "Hayat (Life)" adlı belgesel film Tataristan'dan ödül aldı.

- İngiliz yazar Hilary Mantel'in 70 yaşında hayatını kaybetti.

-Japonya Havacılık ve Uzay Araştırma Ajansı (JAXA), bugün Dünya'ya 300 milyon km uzaklıkta olan asteroit Ryugu'dan elde edilen numunede su bulduğunu açıkladı.

- Türk sanat müziği bestekarı Zeynettin Maraş hayatını kaybetti. -Japon otomobil şirketi Toyota'nın Rusya'nın St. Petersburg kentinde bulunan fabrikasını kapattığı bildirildi.

-Avrupalılar enerji krizini aşmak için birçok farklı yol deniyor. İsveç'te bazı kiliseler kapatılmaya başlandı. Lund Piskoposluğu'ndan Andreas Mansson, piskoposluğun 540 kilisesinden 150'sinin enerji tasarrufu için bu kış tamamen veya kısmen kapatılabileceğini açıkladı.

24-Lübnan'dan Avrupa'ya ulaşmak isteyen düzensiz göçmenleri taşıyan bir teknenin dün Suriye açıklarında batması sonucu 75 kişi yaşamını yitirdi.

-İran'da Mahsa Amini isyanında ölü sayısı 50'ye çıktı.

-Nijerya'nın Guma Nehri'nde bir teknenin alabora olması sonucu ilk belirlemelere göre 14 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda kişi kayboldu.

-Millî Savunma Bakanlığı, Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde 7 teröristin öldürüldüğünü duyurdu.

-Ağrı'nın Doğubayazıt ile Van'ın Çaldıran ilçeleri arasındaki Tendürek Dağına zirve tırmanışı düzenlendi. Dağcılar, deniz seviyesinden 3 bin 533 metre yükseklikteki zirveye yükseldi. -Piyade Üsteğmen Serkan Erkuş, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit oldu.

-KKTC Cumhurbaşkanı Tatar, "İngiltere Kıbrıs'taşartlarınKıbrısTürklerininaleyhine, Kıbrıs Rumlarının lehine bu şekilde cereyan etmesine tamamıyla seyirci kalmıştır. Hiç kılını kıpırdatmamıştır çünkü güneyde üstleri var, kendi menfaatleri var." dedi.

25-İspanya Memurlar ve Serbest Çalışanlar Sendikasının (CSIF) çağrısıyla başkent Madrid'de düzenlenen gösteriye katılan binlerce kişi, "sosyal yoksullaşmaya karşı adil bir maaş artışı, düzgün bir emeklilik ve kaliteli kamu hizmeti" talebiyle yürüdü. -Ses sanatçısı Ahmet Özhan, geçtiğimiz günlerde hayatını kaybeden Ömer Tuğrul İnançer'in yerine, Pir Nurettin Cerrahi Tekkesi' nin yeni postnişini oldu. -İstanbul'da yurda kaçak yollarla sokulan 45 tüp kobra zehri ele geçirildi. İçeriğinde çok sayıda protein ve polipeptit bulunan nörotoksik kobra yılanı zehri, bir insanı kısa sürede öldürebilecek etkiye sahip. -Hindistan'da şiddetli yağışlar ve yıldırım düşmesi sonucu 36 kişi hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, yılbaşından bu yana sınır dışı edilen düzensiz göçmen sayısının 84 bin 993'e ulaştığını bildirdi.

-İran, İngiltere ve Norveç'in Tahran büyükelçilerini Dışişleri Bakanlığına çağırdı.

-Ressam ve şair Gürkan Coşkun, hayatını kaybetti.

26-Eski Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanı Yusuf el-Karadavi vefat etti.

-Amerikalı oyuncu Louise Fletcher 88 yaşında hayatını kaybetti.

-Gazeteci ve yazar Sabahattin Önkibar, kendi YouTube kanalında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 'hakaret ettiği' gerekçesiyle 11 ay 20 gün hapse mahkûm oldu.

-Libya'da başkent Trablus'un 45 kilometre batısında yer alan Zaviye kentinde çıkan çatışmalarda 2'si çocuk 5 kişinin hayatını kaybettiği bildirildi.

-Mersin'de, terör örgütü DEAŞ'a yönelik şafak vakti düzenlenen eş zamanlı operasyonda 8 şüpheli gözaltına alındı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Yunanistan'ın tahrik ve provokasyon kokan politikalarını ibretle takip ediyoruz. Yunanistan askeri, siyasi ve ekonomik olarak dengimiz değildir, olamaz." şeklinde konuştu.

-Rusya'ya bağlı Udmurtya Cumhuriyeti'nde bulunan İjevsk kentinde bir okula kimliği belirsiz kişinin düzenlediği silahlı saldırıda 13 kişi hayatını kaybetti.
-Televizyon ve reklam dünyasının deneyimli isimlerinden Vahit Cüneyt Alpata hayatını kaybetti.

27-Avrupa Birliği Kültür Mirası Europa Nostra Büyük Ödülü Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'da düzenlenen törenle Bayburt'un Beşpınar köyünde kurulu olan Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'ne verildi.

-Türk tarihinin Bizans kaynakları üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan, Ankara Üniversitesi Tarih Bölümü emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Melek Delilbaşı İstanbul'da vefat etti.

-Ünlü World Wrestling Entertainment (WWE) yıldızı John Cena, en fazla sayıda dileği yerine getiren sporcu olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi.

-İran İnsan Hakları Derneği: Amini için yapılan gösterilerde 76 kişi öldürüldü.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca, FETÖ/PDY Dışişleri teşkilatı mahrem yapılanmasına yönelik yürütülen soruşturmalar kapsamında 5 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. İtalya'da önceki gün yapılan genel seçimleri, aşırı sağcı İtalya'nın Kardeşleri Partisi ve liderlik ettiği sağ ittifak kazandı.

-Yayıncı, yazar N. Ahmet Özalp İstanbul'da hayatını kaybetti.

- Yeditepe Üniversitesi eski öğretim üyesi Prof. Dr. Doğan Özlem hayatını kaybetti.

28-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Etlik Şehir Hastanesi Açılış Töreni'ne katıldı.

Erdoğan burada yaptığı konuşmada, "Beşerî sermayemizle teknolojik imkanları en üst seviyede birleştirerek her şehir hastanemizi ulusal ve uluslararası düzeyde birer marka haline getireceğiz." dedi.

-Rusya vatandaşlığına sahip ABD vatandaşlarının da askeri görev için çağrılabileceği bilgisine yer verilen açıklamada, böyle bir durumda ABD'nin söz konusu vatandaşlara yardımcı olamayabileceği belirtildi.

-Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, Milletvekili Seçimi Kanunu'nda değişiklik yapan kanunun bazı hükümlerinin iptal istemini oy çokluğuyla reddetti.

-Hiva Hanı Ebulgazi Bahadır Han'ın Türk tarihinde kaynak niteliği taşıyan 'Şeceri-i Türkî' eserinin yeni nüshası Özbekistan'da bulundu.

29-ABD Merkezi Haber Alma Teşkilatı CIA, genel merkez içindeki müzenin kapılarını gazetecilere açtı. Müzede gizli operasyonlarda kullanılan malzemeler sergileniyor.

-İsrail, nükleer teknolojiyi barış anlaşması imzaladığı Arap ülkeleriyle paylaşmaya hazır olduğunu duyurdu.

-Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT), Suriye'nin kuzeyindeki Afrin-Azez kara yolu üzerinde düzenlediği operasyonla, PKK/PYD'li teröristler Ozan Tunç, Mehmet Kaykır ve Ferhad Edemen'i yakaladı.

-İran'da başörtüsü kurallarına uygun örtünmediği gerekçesiyle gözaltına alınan ve ahlak polisi tarafından katledilen 22 yaşındaki Mahsa Amini'nin ölümü üzerine başlayan gösterilerin ardından gözaltı sayısı 2 bini aştı.

-İzmir'de polis ekipleri tarihi eser kaçakçılarına yönelik operasyonda Roma dönemine ait olduğu değerlendirilen iki bin yıllık mozaik ele geçirildi.

-Kanada'da Covid-19 aşısı olmayı reddeden 407 askeri personelin orduyla ilişkisi kesildi.

-Nijerya'nın Edo eyaletinde artan silahlı saldırılar nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

30-Ünlü İtalyan komedyen Bruno Arena, 65 yaşında hayatını kaybetti.

-İçişler Bakanlığı, organize suç örgütü üyesi oldukları iddiasıyla haklarında gözaltı kararı verilen 233 şüphelinin yakalanmasına yönelik 20 ilde 'Müsilaj-2 Operasyonu başlatıldı. Hakkında gözaltı kararı verilen şüphelilerden 19'u Mersin'de yakalandı.

-Adana eski Milletvekili Veli Andaç Durak hayatını kaybetti.

-Türkiye Yazarlar Birliği üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bayram Durbilmez, yurt içinde ve yurt dışında yaptığı âşık edebiyatı konulu çalışmaları nedeniyle 'Türk Dünyası Aşık Edebiyatına Hizmet Ödülü'ne layık görüldü.

-NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Rusya'nın Ukrayna'da ilhak ettiği toprakları Rusya'nın parçası olarak asla tanımayacaklarını bildirdi.

-Yasa dışı yollarla çıkarıldığı belirlenen Şile Bozgoca Camii'ne ait tarihi kitabe, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın girişimleriyle Hollanda'dan Türkiye'ye geri getirildi.

-Afganistan'ın başkenti Kabil'de bir eğitim merkezine düzenlenen bombalı saldırıda, 19 kişi öldü.

Ekim

1-Ankara merkezli, Bursa ve Antalya illerinde düzenlenen uyuşturucu operasyonunda 31 şüpheli tutuklandı.

-Londra merkezli insan hakları kuruluşu Uluslararası Af Örgütü ise İran'da 22 yaşındaki Mahsa Amini'nin ölümü sonrasında başlayan protesto eylemlerinde, emniyet güçlerinin gösterileri bastırmak için kasıtlı olarak ölümcül güce başvurduğunu bildirdi.

-Rusya'da Walkie adıyla tanınan rap yıldızı Ivan Vitalievich Petunin, arkasında, Rusya Devlet Başkanı Putin'in seferberlik kararına isyan ettiği bildirerek intihar etti.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Mersin'deki Polisevi saldırısını ilişkin, "Bu eylem, Amerika merkezli bir eylemdir. Bu eylemi gerçekleştirenler, Münbiç'ten hareket ettiler." dedi.

-Dışişleri Bakanlığı tarafından , Rusya'nın Ukrayna'nın bazı bölgelerini ilhak etmesine ilişkin, "Rusya'nın, Ukrayna'nın Donetsk, Luhansk, Herson ve Zaporijya bölgelerini ilhak kararını reddediyoruz." denildi.

-Burkina Faso'da ordu ülkedeki güvenlik durumunu gerekçe göstererek iktidara el koydu.

-Dünya İşkenceyle Mücadele Örgütü (OMCT), Libya'da aralarında göçmenlerin de bulunduğu 581 kişinin silahlı gruplar ve kolluk kuvvetleri tarafından yargısız infaz ve işkence sonucu öldürüldüğüne dair bir rapor yayımladı.

-Pakistan'da mahkeme, eski Başbakan İmran Han hakkında açılan terör suçlamalarıyla ilgili davada tutuklama emri çıkardı.

2-Japonya'nın Miyazaki açıklarında 5,8 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi.
-Endonezya Ligi'nde Persebaya - Arema maçında çıkan olaylarda 174 kişinin öldüğü açıklandı. Endonezya Spor Bakanı, futbol liglerini tatil etti

-Japon güreş yıldızı Antonio Inoki, 79 yaşında hayatını kaybetti.

-İstanbul merkezli 4 ilde, borsada işlem bazlı piyasa dolandırıcılığı yapıldığı iddiaları üzerine haklarında gözaltı kararı verilen 10 şüpheliden 8'i yakalanarak gözaltına alındı.

-İran'ın Zahidan kentinde çıkan çatışmada ölen asker sayısı 5'e yükseldi. Zahidan kentinde göstericilerle emniyet güçleri arasında çıkan çatışmada 42 gösterici hayatını kaybetmişti.

-İçişleri Bakanlığı, Suriye'nin kuzeyindeki El Bab ve Cerablus'ta, IŞİD ve PKK/YPG terör örgütlerine yönelik operasyonlarda 6'sı yönetici 15 teröristin yakalandığını açıkladı.

-Kuveyt'te yaşanan siyasi kriz sonrası Başbakan Şeyh Ahmed Nawaf el-Sabah, hükümetin istifasını Veliaht Prens Şeyh Meşal el-Ahmad el-Sabah'a sundu.

3-Antalya Altın Portakal'da ödüller sahiplerini buldu. Altın Portakal'da onur ödülüne layık görülen Ediz Hun'a, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından tablo hediye edildi. Törende, Altın Portakal sahibi oyuncular Perihan Savaş ile Erkan Can'a "Onur Ödülü", Zerrin Tekindor'a ise "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" verildi.

-Kenya'da son 40 yılın en kurak dönemi: 109 fil hayatını kaybetti.

-ABD'nin Florida eyaletini kategori 4 şiddetinde vuran Ian Kasırgası'nda ölenlerin sayısı, 83'ü Florida'da ve 4'ü Kuzey Carolina'da olmak üzere 87'ye yükseldi.

-Edirne Valiliği'nin Kapıkule Sınır Kapısı kara yolu üzerindeki işletmelere, kaçak göçmenlerin TIR'lara binmelerinin önüne geçmek için gönderilen tebligatın ardından tesislere 2,5 metrelik dikenli teller örüldü, güvenlik kameraları yerleştirip, görevli sayısı da artırıldı.

-Mısır Cumhurbaşkanlığı Af Komisyonu, 50 ihtiyati tutuklu hakkında daha tahliye kararı çıkardı.

-2022 Nobel Tıp Ödülü'nü biyolog, insan evrimine yönelik çalışmalar yürüten İsveçli biyolog Svante Paabo'ya verildi.

-Somali'de bomba yüklü araçlarla düzenlenen üç ayrı intihar saldırısında ilk belirlemelere göre 12 kişi hayatını kaybetti.

4-Ekvador'da bir hapishanesinde mahkumlar arasına çıkan tartışmada 15 mahkûm hayatını kaybetti, 20 kişi ise yaralandı.

-2022 Nobel Fizik Ödülü'nü bilim insanları Alain Aspect, John Clauser ve Anton Zeilinger kazandı.

-Tek Çift ve Miras filmleri ile tanınan aktör, yazar, senarist Joan Hotchkis, hayatını kaybetti.

-İngiltere Başbakanı Liz Truss, dün katıldığı bir parti konferansı etkinliğinde, "Büyük bir Siyonistim, İsrail'in büyük bir destekçisiyim ve İngiltere-İsrail arasındaki ilişkiyi güçlendirebileceğimizi biliyorum." dedi.

-Azerbaycan'ın işgalden kurtarılan Hocavend ilinin Edilli köyünde 1. Karabağ Savaşı'nda Ermeniler tarafından katledilen Azerbaycanlı askerlere ait toplu mezar tespit edildi.

5-2022 Nobel Kimya ödülü Carolyn R. Bertozzi, Morten Meldal ve Karl Barry Sharpless'e verildi.

-İstanbul ve Diyarbakır'da düzenlenen operasyonda, piyasaya sahte para süren,

yasadışı silah ticaretinde bulunan ve kendilerine borçlu olan kişileri şebeke içindeki kadınları kullanarak tuzağa düşüren tefecilik çetesinin 17 üyesi operasyonla gözaltına alındı.

-İran'ın Batı Azerbaycan eyaletine bağlı Hoy kentinde meydana gelen 5,4 büyüklüğündeki depremde en az 276 kişi yaralandı.

-ABD'de yaşayan Fenrir isimli kedi, dünyanın yaşayan 'en uzun boylu evcil kedisi' unvanını alarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi.

6-2022 Nobel Edebiyat Ödülü'nü Fransız yazar Annie Ernaux kazandı.

-Mersin'de kurdukları çağrı merkezleri üzerinden aradıkları Alman vatandaşlarına kendilerini kamu görevlisi diye tanıtarak dolandırıcılık yaptıkları iddiasıyla gözaltına alınan 31 kişiden 12'si tutuklandı.

-Türkiye'nin İsrail Büyükelçiliğine Şakir Özkan Torunlar ile Türkiye'nin KKTC Büyükelçiliğine ise Metin Feyzioğlu atandı.

-Yunanistan'ın Midilli ve Çuha Adası açıklarında iki göçmen teknesi battı. 16 kişi hayatını kaybetti.

-Tayland'ın kuzeyinde bir kreşe düzenlenen silahlı saldırıda çoğunluğunun çocuklar olduğu 34 kişi hayatını kaybetti.

-Meksika'nın güneyinde silahlı saldırı sonrası çatışma çıktı. Çatışmada en az 18 kişinin hayatını kaybetti. Hayatını kaybedenler arasında bir ilçenin belediye başkanı da bulunuyor.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Avrupa Siyasi Topluluğu toplantısı için bulunduğu Çekya' nın başkenti Prag'da Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ve Çekya Başbakanı Petr Fiala ile bir araya geldi.

-TBMM Genel Kurulunda, Anayasa Mahkemesi üyeliğine, Sayıştay Üyesi 1 Muhterem İnce seçildi.

7-Kurtlar Vadisi'nin İplikçi Nedim'i olarak tanınan sanatçı İsmail İncekara hayatını kaybetti.

-İran Adli Tıp Kurumu, Mahsa Emini'nin ölümünün beyin hipoksisinin neden olduğu çoklu organ yetmezliğinden kaynaklandığını açıkladı.

-Tahran Büyükelçiliğine TYB eski Başkanı, Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç atandı.

-Yazar Nurer Uğurlu hayatını kaybetti.

8-ABD'nin New York eyaletinde düzensiz göçmenlerin sayısındaki hızlı artış nedeniyle olağanüstü hâl kararı alındı.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, Türkiye'nin uluslararası marka değerine katkıda bulunmak amacıyla düzenlenen Türkiye Kültür Yolu Festivalleri kapsamında bu yıl ilk kez gerçekleştirilen Sur Kültür Yolu Festivali bugün Diyarbakır'da başladı.

-Fransa, İran'daki vatandaşlarını, keyfi gözaltı ve alıkonulma riski nedeniyle ülkeyi mümkün olan en kısa sürede terk etmeye çağırdı.

-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Afrika'nın dünyada en fazla intihar oranına sahip kıta olduğunu açıkladı.

- Rusya'yı 2014 yılında Ukrayna'dan yasa dışı olarak ilhak ettiği Kırım yarımadasına bağlayan Kırım Köprüsü'nde büyük bir patlama meydana geldi. Köprü, Ukraynalılar tarafından Kırım'ın Rusya tarafından işgal edilmesinin sembolü olarak görülüyordu.

-2022 Nobel Barış Ödülü'nü, Belarus'tan insan hakları savunucusu Ales Bialiatski ile Rusya ve Ukrayna'dan insan hakları örgütleri Memorial ve Center for Civil Liberties kazandı.

9-Ukrayna ordusu Zaporijya'da düzenlenen Rus saldırısında 17 kişi öldü.

-'Yeni iklim rejiminin düşünürü' olarak tanınan sosyolog, Bruno Latour, hayatını kaybetti.

-Nijerya Eyalet Acil Durum Yönetim Ajansının (SEMA) Sözcüsü Umar Muhammad, şiddetli yağışların yol açtığı sellerde 24 kişinin öldüğünü açıkladı.

-İran'da çoğunlukla Sünnilerin yaşadığı Sistan-Beluçistan eyaletinin Zahide'n kentinde 30 Eylül'den bu yana yaşanan olaylarda Devrim Muhafızları Ordusu tarafından öldürülenlerin sayısının 95'e yükseldiği iddia edildi.

-Fas Kralı 6. Muhammed, Mevlit Kandili vesilesiyle hükümlü 672 kişiyi affetti.

10-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıkladığı 'Kökünü Kurutma Operasyonu' kapsamında Adana'da gerçekleştirilen operasyonda 211 şüpheli gözaltına alındı. Gözaltına alınan şüphelilerden 132'si tutuklanırken, çok sayıda silah ve uyuşturucu madde ele geçirildi.

-Avusturya'daki Cumhurbaşkanlığı seçimlerini, mevcut Cumhurbaşkanı Van der Bellen kazandı.

-Venezuela'da yoğun yağışların sebep olduğu toprak kaymasında 22 kişinin hayatını kaybettiği, 50'den fazla kişinin ise kayıp olduğu bildirildi.

-2022 Nobel Ekonomi Ödülü'nü Brookings Enstitüsü'nden Ben S. Bernanke, Chicago Üniversitesi'nden Douglas W. Diamond ve Washington Üniversitesi'nden Phillip H. Dybvig kazandı.

-Kadir Gecesi alkollü bir ortamda çekilen fotoğrafı sosyal medyadan "Kadir Gecesi özel, Rabb'im kabul etsin" notuyla paylaşan Onur T.'nin hakkında "halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama" suçundan 3 ay 22 gün hapis cezası verildi.

-Rusya, Ukrayna'nın başkenti Kiev'e saldırdı: 8 kişi öldü, 24 kişi yaralandı.

11-Meksika'dan İstanbul Ambarlı Limanı'na gelen bir gemide 1 ton 580 kilo uyuşturucu ele geçirildi.

-Birleşmiş Milletler (BM) Mülteciler Yüksek Komiserliği, bu yılın Nansen Mülteci Ödülü'nü eski Almanya Başbakanı Angela Merkel'e verdi.

-Uluslararası alanda, birçok sektörde faaliyet gösteren Kale Grubu'nun Yönetim Kurulu Başkan Vekili Dr. Süleyman Bodur vefat etti.

12-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Asya'da İş Birliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı'na katılmak üzere Kazakistan'ın başkenti Astana'ya gitti.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde dün gece bir teknenin batması üzerine 40 kişi hayatını kaybetti.

-90'lı yılların popüler dizisi Cinayet Dosyasının yıldızı Angela Lansbury Los Angelasi hayatını kaybetti.

-Dünyanın en prestijli restoran değerlendirme sistemlerinden biri olan Michelin Rehberi İstanbul 2023'ün ilk seçkisi dün açıklandı. İstanbul'da beş restoran Michelin Yıldızı'na layık görüldü.

- Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, NATO Karargahı'nda düzenlenecek Savunma Bakanları Toplantısı'na katılmak üzere Belçika'nın başkenti Brüksel'e gitti.

-Cezayir'in, Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyi üyeliğine seçildiği bildirildi.

-Yazar ve yayıncı Erdal Öz'ün anısını yaşatmak için ailesi tarafından her yıl düzenlenen "Erdal Öz Edebiyat Ödülü" nün bu yılki sahibi yazar Mehmet Eroğlu oldu. Seçici kurul üyesi Metin Celal, Mehmet Eroğlu'nun, toplumsal yıkımlara, acılara karşı duyarlılığı olan sorumlu bir aydın yazar olduğunu söyledi.

13-Görüntü yönetmeni Sadık İncesu hayatını kaybetti.

-Güney Kore, yeni bir kısa menzilli balistik füze denemesi yapan ve sınır bölgesinde savaş uçakları uçuran Kuzey Kore'ye yönelik 5 yılın ardından ilk kez yeni yaptırımlar uygulama kararı aldı.

14-Bartın'ın Amasra ilçesinde Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Müessese Müdürlüğü maden ocağında meydana gelen

"grizu patlaması" da 58 kişi kurtarıldı, 41 işçi ise hayatını kaybetti

15-Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da yaklaşık 100 bin uyuşturucu hap ele geçirildi.

-Akciğer tedavisi gören oyuncu Billur Kalkavan hayatını kaybetti.

16-Fransa'nın başkenti Paris'te, hayat pahalılığına karşı düzenlenen gösterinin organizatörleri, katılımcı sayısının 140 bin olduğunu bildirdi.

-Cumhurbaşkanlığı affıyla Mısır'da 25 kişi serbest bırakıldı.

-Londra'nın ünlü DJ'lerinden 'Bizim FM'in kurucusu Koray Alpergin, ormanlık bir alanda öldürülmüş halde bulundu. Cinayetiyle ilgili soruşturmada 3 kişi gözaltına alındı.

-Irak'ın yeni Cumhurbaşkanı Reşid görevine resmen başladı.

-Ankara'da özel halk otobüsleri artan akaryakıt maliyetleri nedeniyle kontak kapatma kararı aldı.

-Bir haftada uyuşturucu şüphelisi 7 bin 174 kişi gözaltına alındı: 461'i tutuklandı.

17-Çiçek Taksi dizisi ile tanınan ünlü oyuncu Demiray Erül hayatını kaybetti.

-Eski HDP Hakkâri Milletvekili Leyla Güven, farklı tarihlerde katıldığı eylem ve etkinliklerdeki konuşmalarında terör örgütü PKK'nın propagandasını yaptığı gerekçesiyle 11 yıl 7 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Dünya Süryani Katolik Patriği Mor İgnatius Yusuf III. Yunan ve beraberindeki heyeti kabul etti.

-Şiddetli yağışların vurduğu Avustralya'nın Victoria eyaletinde on binlerce ev sular altında kaldı. Okullarda eğitime ara verildi.

-Ukrayna'nın başkenti Kiev'de en az 4 ayrı patlama sesi duyulurken yetkililer, saldırıların kamikaze insansız hava araçlarıyla (İHA) düzenlendiğini bildirdi.

-Avustralya, bir önceki hükümet döneminde alınan Batı Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıma kararını sessiz sedasız geri aldı.

-ABD'nin başkenti Washington'da düzenlenen, binlerce Türk ve yabancının katıldığı Geleneksel Türk Festivali büyük ilgi topladı.

18-Televizyon sunucusu Bülent Özveren hayatını kaybetti.

-Kamuoyunda sansür yasası olarak bilinen Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Asıl adı Michael Benjamin olan Haitili şarkıcı Mikaben, Fransa'nın başkenti Paris'te verdiği konser sırasında hayatını kaybetti.

-Somali'de iki bombalı saldırı düzenlendi. İlk patlama polis kontrol merkezinde olurken ikinci bombalı saldırıda Jajab bölgesinde idare merkezinin yakınında gerçekleşti. Saldırılarda 8 kişi hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Soylu, FETÖ'nün mali yapılanmasına yönelik başlatılan Gazi Turgut Aslan Operasyonu'nda şu ana kadar 543 şüphelinin gözaltına alındığını açıkladı.

-Alman İçişleri Bakanı, Rus istihbaratıyla olası bağlantılarıyla gündeme gelen Federal Bilgi Teknolojileri Güvenliği Dairesi (BSI) Başkanı Arne Schoenbohm'u görevden aldı.

-Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, "Kur'an okumak Adalet Bakanlığı yapmaya, Adalet Bakanlığı yapmak da Kur'an okumaya engel değildir. Şehit madencimizin mezarında Kur'an okumak kınanacak bir amel değildir, en büyük duadır." ifadelerini kullandı.

-Estonya parlamentosu, işgal altındaki Ukrayna topraklarının Rusya'ya ilhakını kınayarak, Rusya'yı "terörist devlet" ilan etti.

19-Terör örgütü PKK'ya yönelik İstanbul merkezli yürütülen operasyonda, aralarında Yunanistan'ın Lavrion Kampı'nda eğitim alan bir örgüt üyesinin de olduğu 14 şüpheli yakalandı.

-Hindistan 'da skandal karar: Müslüman kadına tecavüz eden ve ailesinden 14 kişiyi öldüren çeteler affedildi.

-Dünya Müslüman Alimler Birliği, işgal altındaki Doğu Kudüs'te yer alan Mescid-i Aksa'yı "Yahudileştirme girişimlerine" karşı, Müslümanlara "sorumluklarını yerine getirme" çağrısında bulundu.

-Lübnan Sağlık Bakanı Firas Abyad, kolera vakası sebebiyle hayatını kaybedenlerin sayısının 5'e, hasta sayısın da 169'a ulaştığını söyledi.

20-İstanbul'da FETÖ'nün futbol yapılanmasına yönelik düzenlenen operasyonda, silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan aranan eski futbolcu Zafer Biryol, Büyükçekmece'de gözaltına alındı.

-İngiliz müzisyen Yusuf İslam, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen Beyoğlu Kültür Yolu Festivali kapsamında Türkiye'de ilk kez konser verdi.

-AKP Şanlıurfa Milletvekili, eski Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba, AKP'den ve milletvekilliğinden istifa ettiğini duyurdu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ile birlikte Azerbaycan'ın işgalden kurtarılan topraklarında Türk firmalarının da katkılarıyla inşa edilen Zengilan Uluslararası Havaalanı'nın açılış törenine katıldı.

-Ekonomide çalkantılarla geçen 44 günün ardından Britanya Başbakanı Liz Truss, görevinden istifa etti.

-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) ev sahipliğinde düzenlenen 'VI. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi' başladı.

21-Pakistan eski Başbakanı İmran Han, Seçim Komisyonu tarafından siyasetten men edildi. Pakistan Seçim Komisyonu gerekçe olarak İmran Han'ın başbakanlığı döneminde aldığı hediyelerin detaylarını açıklamadığı ve bunları sattığı gösterildi.

-İstanbul merkezli 10 ilde yapılan operasyonla hastanelerdeki ilaç ve sağlık malzemelerini satarak dolandırıcılık yaptıkları iddiasıyla aralarında sağlık çalışanlarının da bulunduğu 50 şüpheli gözaltına alındı.

-Çad'da demokratik yönetime daha hızlı geçiş talebiyle başlayan protestolarda da 50 kişi hayatını kaybetti, 300 kişi yaralandı. Birçok kentte süresiz sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

-Suriye İnsan Hakları Ağı (SNHR), Beşşar Esed rejiminin, Suriye ayaklanmalarının başından bu yana 497'si işkenceyle olmak üzere 3 bin 207 Filistin uyruklu mülteciyi öldürdüğünü ortaya koydu.

22-Yunanistan'ın terör kampı Lavrion'da silahlı eğitim alarak eylem için Türkiye'ye gönderilen bölücü terör örgütü PKK üyesi M.A.A. adlı terörist İstanbul'da yakalandı.
-Japonya'nın ünlü futbolcularından Kudo Masato hayatını kaybetti.

-Bulgaristan'da yapılan erken genel seçimin ardından oluşturulan ilk oturumunun sonunda en yaşlı Milletvekili Türk vatandaşı Vejdi Raşidov başkan seçildi.

-Avrupa'nın tam yapay kalp nakli yapan ilk kadın kalp cerrahı Dr. Dilek Gürsoy, dünyaca ünlü Forbes dergisinin Almanya'da yayımlanacak sayısına kapak oldu.

- Necmettin Erbakan'ın yol arkadaşı, Millî Görüş Hareketi ve ağır sanayi hamlesine öncülük eden Yahya Oğuz İstanbul'da vefat etti.

23-İçişleri Bakanlığı, Suriye El-Bab bölgesinde 22 Ekim'de düzenlenen operasyonda 9 DEAŞ'lı teröristin yakalandığını duyurdu.

- İsrail'in bu yılın başlarından itibaren 5 bin 300'den fazla Filistinliyi gözaltına aldığı, tutuklu Filistinlilerin sayısının ise 4 bin 700'e ulaştığı açıklandı.

-Red Bull'un kurucu ortağı Avusturya'nın en zengin iş insanı olarak kabul edilen Dietrich Mateschitz hayatını kaybetti.

-Dünyaca ünlü spor salonlarının kurucusu Rainer Schaller, Kosta Rika açıklarında kayboldu.

- İran'da Kaşkay topluluğunun "manevi babası" olarak bilinen ünlü dil bilimci, yazar Esedullah Merdani Rahimi hayatını kaybetti.

24-Boğaziçi Kültür Sanat Vakfı tarafından gerçekleştirilen ve yılın heyecanla beklenen sinema etkinliklerinden biri olan "Boğaziçi Film Festivali" bu yıl 10'uncu kez kapılarını açtı.

-Ankara'da El Nusra/Heyet Tahrir Şam Cephesi silahlı terör örgütü içerisinde faaliyette bulundukları tespit edilen 11 şüpheli için gözaltı kararı verildi.

-İngiltere'de iktidardaki Muhafazakâr Parti liderlik yarışını kazanan Rishi Sunak'ın, ülkenin yeni başbakanı olması Hindistan'da memnuniyetle karşılandı.

-Myanmar ordusunun etnik silahlı gruplardan Kaçin etnik azınlığının yıl dönümü kutlamaları sırasında gerçekleştirdiği hava saldırısında en az 60 kişinin öldü.

-Yunan makamları Rodos Adası'nda yaşayan Müslüman Türkler için manevi merkez olarak kabul edilen ve içinde cami, tekke ve şehitlik bulunan tarihi Murat Reis Külliyesi'ni müzik fakültesine dönüştürdü.

-Ürdün'ün güneyindeki Kerak kentinde, Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid zamanında inşa edilen "rüştiye mektebi", 123 yıldır eğitim hizmeti veriyor.

25-Türkiye'nin ilk kadın güvenlik korucusu olan Gülşen Öztepe, hayatını kaybetti.
-Türkiye'nin ilk basketbol müzesi olan Fenerbahçe Basketbol Müzesi'nin açıldı.

-American Horror Story dizisindeki rolüyle tanınan ABD'li ünlü komedyen Leslie Jordan, trafik kazası sonucu hayatını kaybetti.

-Türkiye'nin en büyük e-ticaret sitelerinden birini hackleyerek kullanıcıları, kurdukları sahte ödeme sitesinde yönlendiren çetenin, 15 milyon liralık vurgun yaptığı belirlenmişti. 500 kişiyi tuzağa düşürdüğü ortaya çıkan çeteye yönelik düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 77 zanlıdan 17'si tutuklandı.
-Tefsir alanında yaptığı çalışmalarla ilim dünyasına önemli katkılar sunan Prof. Dr. İsmail Cerrahoğlu, Sakarya Hendek' ta hayatını kaybetti.

-Bosna Hersek'teki işlediği savaş suçlarından 13 yıl hapis cezasına çarptırılan eski Sırp Cumhuriyeti Ordusu mensubu Miodrag Mitrasinovic, Foca kentinde tedavi gördüğü hastaneden kaçtı.

-Hasan Akkuş Mektebi'nin son temsilcilerinden biri olan Sümbül Efendi Erkek Kur'an Kursu ve Sümbül Efendi Eğitim Vakfı kurucusu Hafız Mustafa Yılmaz Hoca vefat etti.

26-TSK'nın terör operasyonlarında kimyasal silah kullandığını iddia eden Türk Tabipleri Birliği (TTB) Başkanı Şebnem Korur Fincancı, İstanbul'da gözaltına alındı.

-İran, Avrupa Birliği'nin yaptırımlarına karşı tedbir olarak Avrupa Parlamentosu milletvekillerinin de aralarında olduğu Avrupalı 12 kişi ve 8 kuruluşa yaptırım kararı aldı.

-Gazeteci, yazar ve sunucu Halit Kıvanç, hayatını kaybetti.

-İstanbul'da FETÖ'nün "Gaybubet Evi" olarak adlandırılan hücre evlerine düzenlenen eş zamanlı operasyonlarda 18 şüpheli yakalandı.

-Doksanlı yılların ünlü mankenlerinden Sinem Üreten hayatını kaybetti.

-Birlemiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü'nün son raporuna göre 2014'ten bu yana Avrupa'ya gitmeye çalışan göçmenlerden 29 bini yollarda hayatını kaybetti.

-İran'ın Şiraz kentinde düzenlenen silahlı saldırıda 15 kişi hayatını kaybetti. 27 kişi ise yaralandı. Fars Eyaleti Valisi güvenlik

ve siyasi işlerden sorumlu yardımcısı İsmail Mehbipur, Fars eyaletine bağlı Şiraz şehrinde bulunan Şah Çerağ Türbesi'nde meydana gelen silahlı saldırı nedeniyle eyalette 3 günlük yas ilan edildiğini duyurdu.

-Gazeteci, roman ve hikâye yazarı Ahmet Tulgar hayatını kaybetti.

27-Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik mesnetsiz iddiaları sonrası 'terör propagandası yapmak' suçundan gözaltına alınan Türk Tabipleri Birliği (TTB) Başkanı Şebnem Korur Fincancı tutuklandı.

-Fransa'da bir camiye saldırı tehdidinde bulunan kişi 8 ay hapis cezasına çarptırıldı.
-Lübnan'da kolera nedeniyle 14 kişi hayatını kaybetti.

-ABD, Kuzey Kore'nin ABD ve müttefikleri ile partnerlerine yönelik herhangi bir nükleer saldırısının asla kabul edilemez olduğunu ve bunun rejimin sona ermesi ile sonuçlanacağını ifade etti.

-Arap edebiyatının en bilinen yazarlarından Baha Tahir hayatını kaybetti.

28-Efes Antik Kenti kazılarında bir yangın tabakasının altında milattan sonra 7. yüzyıla ait dükkanlar ve bir mahallenin kalıntıları bulundu.
-Irak'ın kuzeyindeki Gara ve Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde 5 PKK'lı terörist yürütülen başarılı operasyonla öldürüldü.

-ABD'nin New York şehrinde gerçekleştirilen bir konferans sırasında bıçaklı saldırıya uğrayan Salman Rüşdi' nin menajeri, bir gözünde görme kaybı yaşadığını ve bir elini kullanamadığını belirtti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara'da vizyon belgesini açıkladı.

"Sevginin, şefkatin, merhametin, hayatın sembolü, saygıdeğer hanımefendiler, gözümüzün nuru, kıymetli gençler, bugün bu salonda bizlerle yüz yüze birlikte olan ve çeşitli medya mecralarından bizi takip eden muhterem kardeşlerim, Cumhur İttifakının değerli mensupları sizleri en kalbi duygularımla, muhabbetle selamlıyorum. Cumhuriyetimizin 1. asrının son yılına girmeye hazırlandığımız şu günde Türkiye Yüzyılı' nın ahdi için bir araya geldik. İnşallah cumhuriyetimizin 99. yıldönümünün gururuyla birlikte Türkiye Yüzyılı' nı da millî hafızamıza kazıyacağız.

-Filipinler'de Nalgae Fırtınasının neden olduğu afetlerde en az 13 kişi hayatını kaybetti, 5 kişi kayboldu.

-Ankara merkezli bir soruşturma kapsamında evlerine baskın düzenlenerek 25 Ekim'de gözaltına alınan Mezopotamya Ajansı ve JinNews çalışanı 9 gazeteci tutuklama talebiyle Mehmet Günhan adli kontrol şartıyla mahkemeye sevk edildi.

29-Birleşmiş Milletler, İsrail'in bu yılın başından itibaren 118 Filistinliyi öldürdüğünü açıkladı. Son haftalarda sivillere uygulanan şiddetin arttığını ifade eden BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, tehdit unsuru teşkil etmeyen sivillerin öldürülmesini "insan hakları ihlali" olarak ifade etti.

- Rock'n Roll'un kurucuları arasında gösterilen Jerry lee Lewis, hayatını kaybetti.

-Diyarbakır'da polis ekiplerince yasa dışı bahis çetesine yönelik yapılan 'Kontra Atak' operasyonunda, 16 şüpheli gözaltına alındı.

-Güney Kore'nin başkenti Seul'de düzenlenen Cadılar Bayramı kutlamalarında meydana gelen izdihamda 120 kişi hayatını kaybetti, 100 kişi yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımla duyurduğu Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri bu sene Ajda Pekkan, Yılmaz Vefa kategorisinde Aşık Veysel'e verilen ödüllerin sahipleri arasında Ajda Pekkan ve Yılmaz Erdoğan da yer aldı. Müzik kategorisinde ödülü Ajda Pekkan alırken, Yılmaz Erdoğan sinema kategorisinde ödülün sahibi oldu. Tiyatro dalında Ayla

Algan ödüle layık görülürken, Tan Sağtürk ise dans- bale kategorisinde ödül alan isim oldu.

-Antalya'da bulunan Aspendos Antik Kenti'ndeki tiyatroda, 7 bin öğrencinin katılımıyla kitap okuma etkinliği düzenlendi.

-İspanya'da sol koalisyon hükümeti, bir hafta önce yürürlüğe giren Demokratik Hafıza Yasası kapsamında, Çalışma Bakanlığınca geçmişte diktatör Francisco Franco'ya verilen üstün liyakat nişanını geri aldı.

30-Akademisyen, yazar, Prof. Dr. Erol Manisalı hayatını kaybetti.

-Irak'ın başkenti Bağdat'ta gaz taşıyan tankerin patlaması sonucu 9 kişi öldü, 13 kişi yaralandı.

-Somali'nin başkenti Mogadişu'da, bombalı araçlarla yapılan 2 ayrı saldırıda 100 kişi hayatını kaybetti. 300 kişi yaralandı.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Kinşasa'da, Kongolu sanatçı Fally Ipupa'nın konserinde çıkan izdihamda 11 kişi öldü.

-Hindistan'da asma köprünün çökmesi ile 90 kışı nehre düştü. 90 kişi hayatını kaybetti.

-İsviçre'de dünyanın en uzun yolcu treni rekor denemesi için sefer yaptı. 1.9 kilometre uzunluğunda ve 100 vagonu olan tren, Alp Dağları'nın eteklerine inşa edilen Albula-Bernina güzergahında dünya rekoru kırdı.

31-Brezilya'da devlet başkanlığı seçiminin ikinci turunu solcu eski Devlet Başkanı Lula da Silva yüzde 50,83 oyla kazandı.

-İstiklal Caddesi'nde yer alan, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihinin ilk pastanesi olan 212 yıllık Lebon Pastanesi, 185 bin liralık kira bedelini karşılayamadığı için pastaneyi kapattıklarını söyledi.

-İran, kaçak yakıt taşıdığı iddiasıyla Basra Körfezi'nde yabancı ülkeye ait gemiye el koydu. İran tarafından yapılan açıklamada gemide 11 milyon litre kaçak yakıtın ele geçirildiği açıklandı.

-Türkiye'de Galatasaray, Eczacıbaşı, Fenerbahçe, İstanbul Büyükşehir Belediyespor gibi takımların formasını giyen Metin Görgün hayatını kaybetti.

-Gujarat eyaletinde yayalar için hizmet veren asma köprünün çökmesi sonucu nehre düşerek hayatını kaybedenlerin sayısı 141'e yükseldi.

Kasım

1-Maden faciasıyla ilgili yürütülen soruşturmada şüphelilerin adli işlemleri tamamlandı: 24 şüpheliden 8'i tutuklandı.
-Attila İlhan Bilim, Sanat ve Kültür Vakfı'nın, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın desteğiyle bu yıl yedincisini düzenlediği 2022 Attila İlhan Edebiyat Ödülleri'nin sahipleri açıklandı.
-Roman dalındaki ödüle "Yalnız" (Doğan Kitap) isimli romanıyla Zeynep Kaçar, şiir dalındaki ödüle ise "Güneş Kalır Bir Başına" (Everest) isimli kitabıyla Ömer Erdem değer görüldü. İlk Roman Vakıf Özel Teşvik Ödülü "Kanat Koparmaca" (Pankuş) kitabıyla Zekiye Yaldız'ın oldu.
-Panama bandıralı bir yük gemisi fırtına nedeniyle Tayvan açıklarında battı. Gemide bulunan 12 Endonezyalı denizci kayboldu.
-Yunanistan açıklarında 68 kişiyi taşıyan bir göçmen teknesinin batması sonucu 9 kişinin kurtarıldığı, onlarca kişinin ise kayıp olduğu belirtildi.
-Amerikan Tabipler Birliği'ne ait aylık açık erişimli Tıp Dergisi JAMA Network Open'da yayınlanan araştırmada, ülkedeki aşırı alkol kullanımıyla ilgili ölümlere dikkat çekildi. 20-49 yaş arası her 5 ölümden 1'i aşırı alkol kullanımından meydana geldiği açıklandı.

2-Dizi ve sinema oyuncusu Rıza Akın hayatını kaybetti.
-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 15 Temmuz gecesi suikast girişiminde

bulunan ekibe, Erdoğan'ın kaldığı oteli bildirdiği ileri sürülen eski başyaver Ali Yazıcı'ya Muğla 2'nci Ağır Ceza Mahkemesince verilen ağırlaştırılmış müebbet ile Dalaman eski Deniz Hava Üs Komutanı Albay Cenk Bahadır Avcı'ya verilen 13 yıl 4 ay hapis cezaları, Yargıtay 3'üncü Ceza Dairesince onandı.
-2022 Cevdet Kudret Edebiyat Ödüllerini kazananlar açıklandı. Özgecan Şimşek'in "Alketas", Erencan Atmaca'nın "K.ÖZ.", Cana Bostan'ın "Uygun Bir Kayboluş İçin Ekmek Kırıntıları", Berat Beyoğlu'nun "Yaşamak İstediğim Dünyadan Artakalan" oyunları ödüle layık görüldü.
3-Tapuda sahteciliğin önüne geçen Elektronik Kimlik Doğrulama Sistemi Türkiye'de 81 ilde resmen başladı.
-Kazakistan'da maden ocağında patlama meydan geldi, 5 madenci hayatını kaybetti.

-Eski Pakistan Başbakanı İmran Han, konvoyuna düzenlenen silahlı saldırıda hafif yaralandı, 1 kişi hayatını kaybetti.

-Başkent İslamabad, Karaçi, Lahor, Faysalabad, Ravalpindi, Peşaver, Multan ve daha birçok şehirde Pakistan Adalet Hareketi (PTI) lideri Han'a yönelik saldırıyı protesto etmek için halk sokağa indi.

-İngiltere'nin Moskova Büyükelçisi Deborah Bronnert, Sivastopol'deki Rus Karadeniz Filosu' na yapılan saldırı nedeniyle Rusya Dışişleri Bakanlığına çağrıldı.

-Ekonomiye ilişkin düzenlemeler içeren Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı.

-Paris Belediyesinin enerji tasarrufu kapsamında aldığı kararla bugünden itibaren Paris'te mesai bitiminde ofis ve dükkanların ışıklarının söndürülmesi gerekliliği açıklandı.

4-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, bölgede yaşanan şiddetli çatışmalar nedeni ile Herson'daki sivillerin tahliye edilmesi gerektiğini belirtti.

-Kaliforniya'nın körfez bölgesinde 5,8 büyüklüğünde yerin 10 kilometre altında deprem meydana geldi.

-Türkiye'de cezaevlerinde kalanların sayısı, 20 kentin nüfusunu geride bıraktı. Sadece geçen yıl 1 milyon suç işlenirken, tutuklu ve hükümlülerin sayısı 2021'de yüzde 11,6 artışla 297 bin 860 oldu. Cezaevindeki kişi sayısı Türkiye'nin nüfus sıralamasında en sonda bulunan 20 ili geçti. Cezaevlerinin yüzde 96,1'i erkekler, yüzde 3,9'u ise kadınlardan oluşuyor.

-Müslüman Kardeşler 'in (İhvan) Genel Mürşidi Vekili İbrahim Münir'in, İngiltere'nin başkenti Londra'da vefat etti.

-ABD Başkanı Joe Biren'in 'İran'ı özgürleştireceğiz' sözlerine İran'dan cevap geldi. İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, ABD Başkanı Joe Beden'in "İran'ı özgürleştireceğiz" şeklindeki sözlerine karşılık ülkesinin "ABD esaretine düşmemeye kararlı" olduğunu söyledi.

-İzmir eski Milletvekili Süleyman Genç, Bursa'da hayatını kaybetti.

-Avustralya'nın en kalabalık eyaleti Yeni Güney Galler'de bazı kasabalarda yaşayan binlerce kişi, nehir kıyılarında yaşanan taşkından sonra yayınlanan 100'den fazla acil sel uyarısı ile evlerini tahliye etti.

5-Rusya'nın başkenti Moskova'da bir kafede çıkan yangında 15 kişi hayatını kaybetti.

-Karabağ Zaferi'nin 2. yıldönümü etkinliğinde konuşan İletişim Başkanı Altun "Karabağ toprakları azat edildiğinde esas itibariyle bu yalnızca Azerbaycan'ın değil, yalnızca Türkiye'nin değil aynı zamanda Türk dünyasının bir zaferiydi." dedi.

-İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi ve Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Kenan Midilli, hayatını kaybetti.

-Türk Sanat Müziği bestekârların Dursun Karaca'nın hayatını kaybetti.

6-İçişleri Bakanlığı, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde düzenlenen operasyonda 750 kilo toz esrar, 1200 kilo kubar esrar, 222 bin kök kenevir ve 47 bin kök skunk ele geçirildiğini açıkladı.

-Suriye'deki Beşşar Esad rejimi ve Rusya, İdlib ilinde yerinden edilenlerin sığındığı bir kampa düzenlediği misket bombalı saldırıda 6 sivil yaşamını yitirdi, en az 75 sivil yaralandı.

-Somali'de askeri eğitim kampına düzenlenen intihar saldırısında 5 kişi öldü.

- Filipinler'de meydana gelen tayfununda ölenlerin sayısı 155'e ulaştı. -ABD'nin Maryland eyaletindeki silahlı saldırıda aynı evde bulunan 5 kişi hayatını kaybetti.

-İnsan Hakları Örgütü, Mahsa Amini eylemlerini haberleştiren ve Amini'nin babası ile röportaj yapan Nazila Marufiyan isimli gazetecinin tutuklandığı duyurdu.

- Dünyanın kıtalar arası koşulan tek maratonu, 44. İstanbul Maratonu'nun galibi Robert Kipkemboi oldu.

-Hindistan'ın Pencap eyaletinde yer alan Amritsar kentinde radikal Hindu lideri vurularak öldürüldü.

-Türk dünyası sinemasının ortak kültürel değerlerle beslenmesi amacıyla 1-5 Kasım tarihleri arasında 10 ülke ve yedi özerk bölge olmak üzere 17 coğrafyadan 52 filmi sinemaseverlerle buluşturan 2. Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali, sona erdi. 24 filmin yarıştığı festivalde, "Uzun Metraj Kurmaca Film", "Belgesel Film", "Vefa Ödülü", "TÜRKSOY Özel Ödülü" ve "Türk Kültürüne Katkı Ödülü" kategorilerinde toplam 16 ödül sahiplerini buldu. Özbekistan'dan Dilmurod Masaidov'un yönetmenliğini yaptığı "Kadının Kısmeti", "En İyi Film" seçildi. Festivale "Hayat Galiba Güzeldir" filmiyle katılan Azerbaycan'dan Vagif Mustafayev, "En İyi Yönetmen Ödülü"nü aldı. "En İyi Senaryo Ödülü"nü ise 'Bağlılık Hasan' filmiyle Türkiye'den Semih Kaplanoğlu kazandı. Belgesel filmlerde birinciliğe Özbekistan'dan Furkat Usmanov'un yönettiği "İnsan Karanlığın Ardındaki Işık", ikinciliğe Kazakistan'dan Aigul Cherendinova imzasını taşıyan "Avrasya'nın Hükümranları", üçüncülüğe ise Türkiye'den İsmet Arasan'ın yönettiği "Balkanların Türkçe Hafızası" layık görüldü. "En İyi Kadın Oyuncu" Kırgızistan'dan Kalipa Tashtanova, "En İyi Erkek Oyuncu" ise Kazakistan'dan Kayrat Kemalov oldu.

7-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Bursa'da uyuşturucu satıcılarına yönelik "Kökünü Kurutma Operasyonu"ndan 110 şüpheliden 95'inin gözaltına alındığını açıkladı.

–Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Genç Erkekler Dünya Bilek Güreşi Şampiyonası'nda 18 yaş altı 80 kiloda dünya ikincisi olan Musa Taburoğlu ile 21 yaş altı 90 kiloda dünya üçüncüsü olan Dursun Fatih Çepel'i kabul etti.

8-Ankara'da FETÖ'ye yönelik düzenlenen operasyonda 14 şüpheli gözaltına alındı.

-

İzmir merkezli 12 ilde haklarında gözaltı kararı verilen 28 şüphelinin yakalanması için operasyon başlatıldı.

-Ağrı'nın Tutak ilçesinde 2 tır ve otobüs çarpışması sonucunda 7 kişi hayatını kaybetti.

-Almanya'nın Frankfurt kentinde "Türklerin eniştesi" lakaplı belediye başkanı Peter Feldmann, eşi Zübeyde Feldmann'a makamını kullanarak yüksek maaşlı bir iş ayarladığı gerekçesiyle hakkında açılan dava devam ederken yapılan halk oylaması ile koltuğunu kaybetti.

-Adana'da, vatandaşlara yüksek faizle borç para vererek 14 milyon liralık haksız kazanç elde eden kişiler yapılan baskın ile gözaltına alındı.

-Ekvador'da uyuşturucu çetelerinin bulunduğu cezaevinde çatışma çıktı. Çetelerin kendi aralarında başlattıkları kavga 5 mahkûm öldürüldü, 3'ü yaralandı.

–Bosna Hersek'in doğusundaki Srebrenitsa'da 1995'te işlenen soykırımın ardından ömrünü kurbanların kemiklerini ve özel eşyalarını bulmaya adayan Ramiz Nukic vefat etti.

9-Bursa'da 4 katlı bir binanın 2'nci katında çıkan yangın sonucu Suriye uyruklu 8'i çocuk 9 kişi hayatını kaybetti.

-Ekmek Üreticileri Sendikası Başkanı Cihan Kolivar 'Türk Milletini alenen aşağılama' suçundan tutuklandı.

-Resmî Gazete' de Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan kararnameyle Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanlığı kuruldu. 112 numaralı Kararname'ye göre Alevi-Bektaşi Kültür ve Cem evi Başkanı ile 11 kişiden oluşacak Danışma Kurulu'nun üyelerini Cumhurbaşkanı 3 yıllığına seçecek.

-Belçika'da hayat pahalılığı ve enerji fiyatlarındaki artışı protesto eden işçi sendikaları ülkede grev yaptı. Uçak seferlerinin yüzde 55'nin yapılamadığı ülkede toplu ulaşım ise durma noktasına geldi. Otobüs, tren, tramvay ve metro seferlerinin çoğu iptal edildi.

-Güney Afrika'daki son Osmanlılardan Hişam Nimetullah Efendi'ye Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (FSMVÜ) tarafından fahri doktora unvanı verildi.

-Akademisyen Prof. Dr. Yılmaz Özakpınar hayatını kaybetti.

10-Mersin'de Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü (KOM) ekipleri suç örgütlerine yönelik şafak operasyonu gerçekleştirdi. 30 şüphelinin gözaltına alındığı operasyonda 10 adet ruhsatsız tabanca ele geçirildi.

-Kırmızı bültenle aranırken Arnavutluk'ta yakalanan "bilişim sistemleri, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık" ile "cezaevinden firar" suçlarından 22 yıl hapis cezası bulunan Salih Akkurt, Türkiye'ye getirildi.

-Resmî Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, Macaristan kimlik kartı hamili yurttaşlarının Türkiye'ye yapacakları her 180 gün içinde azami 90 gün ikamet süreli turistik amaçlı seyahatleri ve transit geçişleri vize uygulamasından muaf tutulacak.

-Libya'da ülkenin doğusunda yer alan silahlı güçlerin lideri Halife Hafter'e bağlı milislerden kurtarılan Terhune kentinde 230 kişiye ait toplu mezar bulundu.
-Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı'nda değişiklik yapıldı. Karara göre, Başkanlık, bünyesindeki saray, köşk, kasır ve müzelerin bulunduğu yerleşkelerde arkeolojik kazı yapabilecek veya yaptırabilecek.

-Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alper Şener, solunum yollarında seyreden 'üçlü virüs' artışına dikkat çekerek, "Bu sene maske ve mesafe kurallarına uyduğumuz için 2 yıldır unuttuğumuz rinovirüs, influenza ve RSV'de tırmanış başladı. Bu tırmanış trendine henüz Covid-19 katılmadı. Aralık ayından itibaren viral hastalıklardaki tırmanış trendi devam ederse Covid-19 vakaları artacaktır" dedi.

-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Bitlis'in Ahlat ilçesinde 3.9 büyüklüğünde deprem meydana geldiğini açıkladı.

11-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı 9'uncu Zirvesi'ne katılmak üzere Endonezya'nın Bali şehrine gitti.

-Almanya'da Yeşiller Partili eski siyasetçi Werner Schulz, Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda düzenlenen bir etkinlik sırasında hayatını kaybetti.

-Sakarya Üniversitesi fizik bölümü emekli öğretim üyesi, Sakarya MYO eski müdürlerinden, şair, TYB Sakarya kurucu üyelerinden Yılmaz Güney vefat etti.

12-Belçika'da gençlere yönelik alkol reklamları yasaklandı. Ayrıca akaryakıt istasyonlarında gece saatlerinde alkol satışı yapılmayacak.

-Çevre düzenlemesi yapılan Erzurum Kalesi'ndeki tarihi mescit ibadete açıldı, kaleye merkezi ezan sistemi kuruldu

13-Emniyet Genel Müdürlüğü, sosyal medya üzerinden halkı kin, nefret ve düşmanlığa alenen tahrik eden provokatif paylaşımlarda bulunan 25 hesap yöneticisinin tespit edildiğini ve ilgili makamlara iletildiğini açıkladı.

-Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde bombalı terör saldırısı meydana geldi. Saldırıda 6 kişi hayatını kaybetti. 81 kişi de yalandı.

14-Beyoğlu İstiklal Caddesinde terör saldırısının meydana geldiği alanda açıklamalarda bulunan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, ABD'ye tepki göstererek, "Bize verilen mesajı aldık. Amerikan Büyükelçiliği'nin taziyesini kabul etmiyoruz" dedi.

- Vali Yerlikaya, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "İstiklal Caddesindeki patlamada; Arzu Özsoy ve kızı Yağmur Uçar, Yusuf Meydan ve kızı Ecrin Meydan, Âdem Topkara ve eşi Mukaddes Elif Topkaya adlı vatandaşlarımız da hayatını kaybetti.

-Japonya'nın Mie eyaleti açıklarında 6.1 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Tsunami riskinin olmadığı depremde can ve mal kaybının yaşanmadığı kaydedildi.

-Slovenya'nın yeni Cumhurbaşkanı "Çelik Kadın" olarak da bilinen 54 yaşındaki Natasa Pirc Musar oldu.

-Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, dün Taksim'de meydana gelen terör saldırısıyla ilgili şu ana kadar 46 kişinin gözaltına alındığını açıkladı.

-ABD'de Virginia Üniversitesi'nin ana kampüsünde gerçekleştirilen silahlı saldırıda 3 kişi hayatını kaybetti, 2 kişi de yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, G20 Liderler Zirvesi'ne katılmak üzere bulunduğu Bali Adası'nda Endonezya Devlet Başkanı Joko Widodo ile bir araya geldi.

-Yesevi-Bektaşi Oğuz Ocakları ile Sahipkıran Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından ortaklaşa organize edilen "Türk Milliyetçiliği ve Alevilik Çalıştayı" Ankara'da gerçekleştirildi.

-İran'da 22 yaşındaki Mahsa Emini' nin gözaltına alındıktan sonra hayatını kaybetmesi üzerine başlayan gösterilerde tutuklanan göstericilerin yargılanmasıyla ilgili ilk mahkeme kararı açıklandı. Bir gösterici idam cezasına çarptırıldı, 5 kişiye de hapis cezası verildi.

15-Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya (MIKTA) liderleri, Endonezya'nın Bali Adası'nda gerçekleştirilen G20 Zirvesi kapsamında bir araya geldi.

-Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Başkanlığı koordinasyonunda 50 ilde, nitelikli dolandırıcılık ve mali suç gruplarına yönelik başlatılan "Girdap" adlı operasyon çerçevesinde haklarında gözaltı kararı verilen 264 şüpheliden 202'si yakalandı.

-İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, Irak ile çok iyi ilişkilere sahip olduklarını ancak Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin (IKBY) kontrolündeki topraklardan ülkesine yönelik tehditlerden Bağdat yönetiminin sorumlu olduğunu söyledi.

-Rusya'nın, Ukrayna'ya yönelik saldırılarıyla ilgili BM Genel Kurulu'nda, Rusya'nın Ukrayna'ya savaş tazminatı ödemesini içeren karar 73'e karşı 94 "lehte" oy ile kabul edildi. Türkiye de Rusya aleyhine oy kullandı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, G20 Zirvesi'nde ABD Başkanı Joe Biden ile görüştü.

-Azerbaycan'da İran istihbaratına çalışan 5 kişi gözaltına aldı. Casusların petrol ve doğal gaz hattının geçtiği araziler ile insansız hava araçlarının, tank ve askeri araçların bulunduğu bölgeler hakkında bilgi sızdırdığı belirtildi.

-Haiti'de Başbakan Ariel Henry, Adalet ve İçişleri bakanlarıyla üst düzey bir yetkiliyi görevden aldı.

-Kolombiya'da hafta sonundan bu yana etkili olan şiddetli yağışların yol açtığı seller ve toprak kaymalarında 5 kişi hayatını kaybetti.

- Birleşmiş Milletler (BM) Ukrayna İnsan Hakları Takip Misyonu Başkanı Matilda Bogner, Rusya-Ukrayna savaşında esir düşen her iki taraf askerlerine işkence edildiğini söyledi.

16-Suriye'den ülkemize ve ülkemizden Yunanistan'a yasa dışı yollarla geçmeye çalışan 5 kişiyi yakaladı. Yakalanan şahıslardan 3'ünün PKK/PYD, 2'sinin de FETÖ mensubu olduğu belirlendi.

-Adnan Oktar Organize Suç Örgütü'ne yönelik Bölge Adliye Mahkemesinin bozma kararının ardından yeniden görülen davada mahkeme, Adnan Oktar'ın kişisel suçlarından 891 yıl hapisle cezalandırılmasına karar verdi.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, sosyal medya hesabından, "Diriliş şairimiz Sezai Karakoç beyefendiyi ahirete irtihalinin yıl dönümünde saygı ve rahmetle yad ediyorum." paylaşımı yaptı.

- Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, Fransız Senatosunun "yaptırım içeren önerge" yi kabul etme kararını şiddetle reddederek, bu kararın "Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşme sürecini baltalamaya hizmet ettiğini" bildirdi.

-İsveç Parlamentosunda "terörle mücadele yasa tasarısı" onaylandı.

17-İçişleri Bakanlığı Düzensiz Göç ile Mücadeleye Yönelik Huzur uygulamasında, 37 organizatörün gözaltına alındığını ve 873 şahsa idari yaptırım uygulandığını açıkladı.
-Hayalet Avcıları filmiyle tanınan oyuncu Kymberly Herrin, hayatını kaybetti.

-Anayasa Mahkemesi, sosyal medya paylaşımı nedeniyle çalıştığı kurumdan disiplin cezası alan kamu görevlisinin yaptığı başvuruda, ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verdi.

-İran'da İsfahan ve İzu kentlerinde düzenlenen silahlı saldırılarda 6 kişi hayatını kaybetti, 13 kişi de yaralandı.

-Resmî Gazete' de yayımlanan düzenlemeye göre, kamusal nüfuz sahibi kişilerin finansal işlemlerine ilişkin sıkılaştırılmış tedbirler uygulanacak. Hazine ve Maliye Bakanlığı, kamusal nüfuz sahibi kişilerin finansal işlemlerine ilişkin yükümlüler tarafından alınması gereken sıkılaştırılmış tedbirler uygulanacağını bildirdi.

- Galatasaray Meydanı'nda toplanan ve aralarında Beyoğlu Belediye Başkanı Haydar Ali Yıldız, Türkiye Musevileri Hahambaşı İsak Haleva, Türkiye Katolik Süryani Patrik Vekili Orhan Çanlı, Süryani Kadim Cemaati Patrik Vekili Yusuf Çetin ve Beyoğlu Müftüsü Mehmet İzci'nin olduğu dini liderler ile 39 ülkenin başkonsolosu patlamanın meydana geldiği alana kadar "İstiklal Bizim" yürüyüşü yaptı.

-Irak'ın Süleymaniye kentinde bir evde gaz kaçağından kaynaklanan patlama sonucu 11 kişi hayatını kaybetti.

-İran İnsan Hakları Kurumu (IHR), Mahsa Emini'nin ölümü sonrasında başlayan gösterilerde güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu hayatını kaybedenlerin sayısının 342'ye yükseldiğini, hakkında idam kararı verilen tutuklu sayısının 5'e çıktığını duyurdu.

-Pakistan'ın Sind eyaletinde Khairpur'dan Sehwan'a giden bir minibüs su kanalına düştü. Kazada çoğu kadın ve çocuk 18 kişi hayatını kaybetti.

-Ukrayna'da düşürülen Malezya Hava Yolları'na ait uçakla bağlantılı olduğu belirtilen 4 kişinin yargılandığı davada 3 kişiye müebbet hapis cezası verilirken, 1 kişi ise beraat etti.

-İzmir'de kömür satışı adı altında vatandaşlara yüksek faizle borç verip, senet imzalatan, sahte engelli raporu alıp kamuyu zarara uğratan 28 şüpheliden 8'i tutuklandı, 4'ü adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

18-TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, 50'den fazla ülkeden 100'ün üzerinde üyesi bulunan Dünya Endüstriyel ve Teknolojik Araştırma Kuruluşları Birliği (WAITRO)'nun başkanlığına seçildi.

-Irak Türkmen Cephesi Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, "PKK'nın Kerkük'ün kuzeyindeki varlığı Türkmenler için tehdittir" açıklamasında bulundu.

-Millî Savunma Bakanlığı (MSB), Irak'ın kuzeyinde devam eden Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde 5 PKK'lı teröristin etkisiz hale getirildiğini açıkladı. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiseri Volker Türk, Sudan nüfusunun üçte birinin insani yardıma ihtiyacı olduğunu belirterek, 7 milyon kişinin de gıda güvensizliği nedeniyle açlık tehdidi altında olduğunu bildirdi.

-Deniz Kuvvetlerine ait AH-1W Super Cobra ve SH-70 Sea Hawk helikopterleri, aralık ayında hizmete girmesi planlanan çok maksatlı amfibi gemisi LHD Anadolu'ya ilk inişini gerçekleştirdi.

19-MİT'in Suriye'nin kuzeyindeki Fırat Kalkanı Harekâtı bölgesindeki operasyonlarıyla 11 IŞİD' li terörist yakalandı, çok sayıda patlayıcı ve mühimmat ele geçirildi.

-Sağlık Bakanı Koca, '18-24 Kasım Dünya Antibiyotik Farkındalık Haftası' nedeniyle sosyal medya hesabından vatandaşları uyardı. Koca, "İleride sizi koruyacak silahı doktorunuz zorunlu görmedikçe, yeri ve zamanı gelmeden kullanmayın." dedi.

-Başrollerini Öykü Karayel, Funda Eryiğit ve Fatih Artman'ın paylaştığı 'Bir Başkadır' adlı Türk yapımı dizi, ABD'de America Abroad Media (AAM) adlı kuruluşun düzenlediği törende ödül kazandı.

-Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde 11 yıldır sürdürülen Adramytteion Antik Kenti kazıları sırasında Roma Dönemine ait liman hamamın yeraltı ısıtma sistemine rastlandı.

-İstiklal Caddesi'nde 13 Kasım'da gerçekleşen terör saldırısının şüphelisi 5 kişi Bulgaristan'da yakalandı. Şüpheliler arasında, Interpol'ün kırmızı bültenle aradığı terörist Bilal Hassan'ın yakın yardımcısı Amran Abdulrami de bulunuyor.

-Güney Amerika ülkesi Ekvador'da, hapishanede çıkan isyan ve çatışmalarda 9 mahkûm hayatını kaybetti.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti üyesi, Ercan San İstanbul'da hayatını kaybetti.

20-Türk Silahlı Kuvvetleri, Suriye ve Irak'ın kuzeyine hava harekâtı düzenlendi. Operasyona ilişkin açıklamalarda bulunan Millî Savunma Bakanlığı, hava harekatının ilk görüntülerini paylaştı.

-Kore ve Irak'taki savaş karşıtları söylemleriyle bilinen ve Irak'ta savaşmayı reddeden ABD askerlerini destekleyen tarihçi ve Avukat Staughton Lynd, hayatını kaybetti. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar Emiri Al Sani'nin daveti üzerine 2022 FIFA Dünya Kupası Açılış Töreni'ne katılmak için Katar'a gitti.

- İsrail ablukası altındaki Gazze Şeridi'nde bulunan Cebeliye Mülteci Kampı'nda çıkan ve 22 kişinin hayatını kaybettiği yangının "kazara" çıktığı açıklandı.

-Arjantin'de 1976 yılında askeri darbe döneminde zorla kaybedilenlerin izini süren, ülkede Hebe de Bonafini olarak anılan Mayıs Meydanı Anneleri Derneği Başkanı Hebe Maria Pastor de Bonafini hayatını kaybetti.

-İran İnsan Hakları Örgütü (IHR), Mahsa

Emini protestolarında son bir haftada güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu yaklaşık 40 kişinin hayatını kaybettiğini, gösterilerin başladığı günden bu yana yaşamını yitiren gösterici sayısının ise 378'e yükseldiğini açıkladı.

-Aydınlı Giyim'in ortaklarından Mustafa Şevki Kavurmacı vefat etti.

21-Endonezya'nın Batı Cava eyaletinde meydana gelen 5,6 büyüklüğündeki depremde 46 kişinin hayatını kaybetti.

-ABD Merkez Kuvvetler (CENTCOM) Komutanlığı, İran'ın dün gece saatlerinde Irak'ın kuzeyindeki İran Kürdistan Demokratik Partisi (İKDP) ve Komele karargahlarına füze ve insansız hava aracı ile gerçekleştirdiği saldırıları kınadı.

- Gazeteci ve spor yorumcusu Hıncal Uluç, İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Adana merkezli 8 ilde, FETÖ/PDY soruşturması kapsamında haklarında yakalama kararı çıkarılan 75 kişiye yönelik operasyon düzenlendi. Eş zamanlı düzenlenen operasyonda 68 şüpheli gözaltına alındı.

-Amasya'da tiyatro oyuncularını taşıyan minibüsün TIR'a çarptığı feci kazada minibüste bulunan Tolga Güleryüz, Burak Topçu ve Özgür Karataş hayatını kaybetti. Sekiz kişide yaralandı.

-Gaziantep'in Karkamış ilçesine, Suriye'nin Ayn El Arap bölgesindeki PKK/YPG'li teröristler tarafından roketli saldırı düzenlendi. 3 vatandaşımız hayatını kaybetti. 10 vatandaşımız yaralandı.

-Tunceli'de Irak ve Suriye'nin kuzeyindeki terör hedeflerine yönelik yapılan 'Pençe Kılıç Hava Harekatı'nı, basın açıklaması yaparak protesto etmek isteyen HDP'li gruba polis müdahale etti. 1 kişi gözaltına alındı.

-Türkiye'ye yasa dışı yollarla giriş yapan Afganistan uyruklu 227 düzensiz göçmen, Erzurum'dan Afganistan'ın başkenti Kabil'e gönderildi.

-Sağlık Bakanlığı, 'Haftalık Kovid-19 Tablosunu açıkladı. Tabloya göre, 31 Ekim-13 Kasım tarihleri arasında 22 bin 887 yeni vaka tespit edilirken, 73 kişi ise hayatını kaybetti. Toplam vefat sayısı ise 101 bin 400'e ulaştı.

-Harvard Sabri Ülker Metabolik Araştırmalar Merkezi Başkanı Türk Bilim İnsanı Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil, karaciğer hücrelerinin moleküler mimari yapısını 3D görüntüleyerek dünyada bir ilke imza attığı çalışmayla adını dünyanın en iyileri listesine yazdırdı.

22-Din İşleri Yüksek Kurulu Eski Başkanı Prof. Dr. Raşit Küçük, hayatını kaybetti.

-ABD'nin dünya çapında işlenen savaş suçlarını inceleyen özel temsilcisi Beth Van Schaack, Ukrayna güçlerinin teslim olmuş 12 Rus askerini öldürdüklerine yönelik iddiaları incelediklerini açıkladı.

- İŞKUR'da ihale yoluyla düzenledikleri meslek edindirme ve iş başı eğitim programlarında usulsüzlük yaparak kurumu 2014-2018 yılları arasında 20 milyon TL zarar uğrattıkları belirlenen 21'i İŞKUR personeli toplam 58 kişi hakkında gözaltı kararı verildi. 10 ilde düzenlenen operasyonda 35 şüpheli yakalandı.

-1978 yapımı orijinal "Halloween" filminde 'Michael Myers' rolünü canlandıran ABD'li dublör ve aktör James Winburn, hayatını kaybetti.

-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Bütçe Komisyonu'nda, gündeme dair açıklamalarda bulundu. Bakan Akar, TSK'dan şu ana dek toplam 24 bin 706 kişinin ihraç edildiğini açıkladı.

-Çin'in Henan eyaletinde yer alan Anyang'da bir fabrika yangın çıktı. Yangında 36 kişi hayatını kaybederken 2 kişi yaralandı.

-Suriye'nin Tel Rıfat bölgesinde PKK/YPG'lı teröristler muhaliflerin kontrolündeki Aziz'e roketli saldırı düzenledi. İlk belirlemelere göre 3 kişi öldü, 8 kişi yaralandı.

- Mevlevilikle tanıştıktan sonra Müslüman

olan Yahudi kökenli ABD'li yazar Shems Friedlander, İstanbul'da hayatını kaybetti.

23-Düzce'de 5.9 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. Deprem İstanbul ve Ankara dahil çevre illerden de hissedildi. Paniğe kapılan bazı vatandaşlar bavullarıyla sokağa inerken bazı vatandaşlar ise çocuklarıyla birlikte parklara sığındı.

-ABD'nin Virginia eyaletinde bir süpermarkette düzenlenen silahlı saldırıda 10 kişi hayatını kaybetti.

24- Usta klarnetçi Turgay Özüfler hayatını kaybetti.

-İş insanı Ahmet Fikret Evyap, İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Rusya'nın Ukrayna'ya düzenlediği füze saldırılarında 6 kişi öldü, 36 kişi yaralandı.
-Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatı (AGİT) Müslümanlara Karşı Hoşgörüsüzlük ve Ayrımcılıkla Mücadele Özel Temsilcisi Büyükelçi İsmail Hakkı Musa, uluslararası topluma İslamofobi'nim yasal yaptırıma tabi bir suç eylemi olarak kategorize edilmesi çağrısında bulundu.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda 2022 yılında 2 bin 239 uzman hekim ile bin 955 hekimin istifa ettiği bilgisini paylaştı.

-Uluslararası Göç Örgütü (IOM), 2014'ten bu yana 50 binin üzerinde göçmenin, yolculuk sırasında uğradığı kazalar sonucu hayatını kaybettiğini açıkladı. Kaynak: 2014'ten bu yana göç esnasında 50 binden fazla kişi öldü.

-Malezya'da Umut İttifakı (PH) lideri Enver İbrahim, Malezya Kralı Sultan Abdullah Şah'a görev ve gizlilik yemini ederek görevine başladı.

25-İstanbul'un 12 ilçesinde, IŞİD ve El Kaide ve HAD (Huraseddin Tugayları) silahlı terör örgütlerine yönelik şekilde 20 farklı adrese eş zamanlı bir operasyon düzenlendi. Operasyonlarda 18 şüpheli gözaltına alındı.

-İran'da çoğunlukla Sünnilerin yaşadığı Sistan-Beluçistan eyaletinde Beluçistan aşiret liderlerinden Emanullah Bacizehi'nin silahlı saldırıda hayatını kaybettiği açıklandı.

-Ankara'da düzenlenen tarihi eser kaçakçılığı operasyonunda 600 yıllık Tevrat ele geçirildi.

-İstiklal Caddesi'ndeki bombalı terör saldırısı sonrası İstanbul Valiliği tarafından güvenlik, huzur ve asayişin korunması, mevcut yaya trafiği akışının hızlandırılması konularında alınması gereken önlemlere ilişkin bir "Genel Emir" yayınladı. Sosyal, kültürel veya ticari etkinlikler düzenlenmesi, toplu veya bireysel sokak müzisyenliği ve performans gösterileri yapılması gibi faaliyetler yasaklı listesinde yer aldı.

-Ankara Beypazarı ilçesinde yapılan operasyonda 500-600 yıllık olduğu değerlendirilen altın varaklı Tevrat'ı satmaya çalışan 3 kişi yakalandı.

-Endonezya'nın Batı Cava eyaletinde 21 Kasım'da meydana gelen 5,6 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybedenlerin sayısı 310'a çıktı.

-Alman edebiyatının önde gelen isimlerinden Hans Magnus Enzensberger, hayatını kaybetti.

26-İtalya'nın Tiren Denizi'nde yer alan Ischia Adası'nda şiddetli yağışların yol açtığı heyelanda 8 hayatını kaybetti.

- Çin'in Sincan Uygur Bölgesi'nin merkezi Urumçi'de karantinada olduğu iddia edilen bir apartmanda çıkan yangında 10 kişinin hayatını kaybetti.

-Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyet Teşkilatı'nın (EUROCONTROL) 18-24 Kasım dönemine ilişkin verilerine göre İstanbul Havalimanı günlük ortalama bin 220 uçuş ile Avrupa'daki en yoğun havalimanı oldu.

-Sudan'ın batısındaki Darfur'un Cebel Marra bölgesinde, Abdulvahid Nur

liderliğindeki Sudan Kurtuluş Hareketi (SLM/AM) ile orduya bağlı Hızlı Destek Kuvvetleri arasında çıkan silahlı çatışmada 40 kişi hayatını kaybetti.

-Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı, Covid-19 pandemisi sürecinde alınan önlemler kapsamında kesilen para cezalarının tahsil edilmemesine ilişkin tebliğ yayımladı. Tebliğe göre, 9 Kasım öncesinde tahsil edilmiş olan para cezaları ise iade edilmeyecek.

-İtalya'nın Tiren Denizi'nde yer alan Ischia Adası'nda şiddetli yağışın yol açtığı heyelanda 8 kişi hayatını kaybetti.

- Millî Savunma Bakanlığı, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde bölücü terör örgütü mensupları tarafından açılan taciz atışı sonucu iki askerin şehit olduğunu 3 askerin yaralandığını açıkladı.

27-Oscar ve Grammy ödüllere sahip olan dünyaca ünlü sanatçı Irene Cara, hayatını kaybetti.

- Eski Manisa Milletvekili Ayşeli Göksoy hayatını kaybetti.

-Türkiye Komünist Hareketi Genel başkanı Aysel Tekerek de dahil olmak üzere 24 kişi polis tarafından gözaltına alındı.

-Brezilya'da iki okula düzenlediği silahlı saldırıda 4 kişi hayatını kaybetti.

-Ankara'daki Anıtpark'ta bugün yapılan Büyük Eczacı Mitingi' ne, 81 ilden binlerce eczacı katıldı.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin (KDC) Güney-Kivu eyaletinde, KDC ve Burundi ordularının ortak operasyonunda 40 isyancı öldürüldü.

-Bizimkiler" dizisinde 'Almancı Davut'un eşi rolüyle tanınan Güzin Çokrağan hayatını kaybetti.

28-Terör örgütünün gençlik yapılanmasına yönelik yürütülen operasyonlarda 1'i İstanbul'da olmak üzere 11 kişi Tekirdağ merkezli şafak operasyonuyla gözaltına alındı.

-MİT ve emniyetin ortak operasyonu sonucu, terör örgütü DHKP/C'nin Türkiye sorumlusu Gülten Matur İstanbul'da yakalandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Uluslararası siyasette ebedi dostlukların ve ebedi düşmanlıkların olmayacağı, temel ilkelerden ödün vermeden dönemin şartlarına göre hareket edilmesi gerektiğini biliyoruz" dedi.

-Bulgaristan'da Hasköy Mahkemesi, Necip Hablemitoğlu suikastı zanlısı Levent Göktaş'ın Türkiye'ye iadesini reddetti. -Zaman Gazetesi eski yazarlarında Mümtazer Türköne hakkında 3 yıl 9 ay, Şahin Alpay, Ali Bulaç ve Ahmet Turan Alkan'a da ayrı ayrı 2 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

29-İran Devrim Muhafızları Ordusu komutanlarından Tuğgeneral Emir Ali Hacızade, gösterilerde şu ana kadar güvenlik güçlerinin de aralarında olduğu 300'den fazla kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Kars'ın Kağızman ilçesinde bulunan Denizgölü köyünde, saldırgan olan ve aniden ölen bir kedide kuduz virüsünün tespit edilmesi üzerine köy karantina altına alındı. -Eskişehir'de terör örgütü PKK/KCK'nin gençlik yapılanmasına yönelik düzenlenen operasyonda yakalanarak adliyeye sevk edilen 8 şüpheliden 4'ü tutuklandı. -Terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik 14 ilde düzenlenen operasyonlarda, örgüt üyesi olmak suçundan 50 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. -Sağlık Bakanı Koca, son aylarda artan gribal enfeksiyonlar ile koronavirüsün birbirine karıştığını söyleyerek, hastalık taramalarında artık üçlü solunum yolu paneline bakılacağını belirtti. -Fransa'da Ulusal Mecliste aşırı sağcı Milletvekili Gregoire de Fournas tarafından ırkçı sözlerle saldırıya uğrayan Milletvekilli Carlos Martens Bilongo, ırkçılığın görüş değil suç olduğunu söyledi.

30-Şanlıurfa'da bir Vakıf Üniversitesine ait resmi plakalı araçta yapılan aramada piyasa değeri 3 milyon TL olan toplam 74 kilo uyuşturucu ele geçirildi, 2 şüpheli gözaltına alındı.

-Rus iş insanı Vyacheslav Taran, Monako yakınlarda yaşadığı helikopter kazası sebebiyle hayatını kaybetti.
-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde çıkan çatışmada güvenlik güçleri 10 militanı etkisiz hale getirdi.

- Eski Çin Devlet Başkanı Jiang Zımin, 96 yaşında öldü.

-Millî İstihbarat Teşkilâtı, Kandil'den gizli bir görev için Irak'ın kuzeyindeki Sincar'a gönderilen ve terör örgütü PKK'nın yıllardır sözde istihbarat yöneticisi olan Fatma Onur'u gerçekleşen operasyonda etkisiz hâle getirdi.
-Afganistan'ın kuzeyindeki Samangan vilayetindeki bir medresede öğle namazı sırasında meydana gelen patlamada en az 10 öğrenci hayatını kaybetti.
-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde (KDC) şiddetli yağışların yol açtığı heyelanda 9 kişinin hayatını kaybetti.
-Fransa'da müşterisini başörtülü olduğu için geri çeviren işletmeciye "din temelli ayrımcılık suçu" işlediği gerekçesiyle 600 euro para cezası kesildi.

Aralık

1-MİT'in yerel güvenlik güçleriyle koordineli operasyonu sonucu Suriye'nin kuzeyinde, aralarında Barış Pınarı sözde alan sorumlusunun da olduğu 5 IŞİD'li terörist yakalandı.

-İngiliz Rocky grubu klavyecisi, solisti ve söz yazarı Christine McVie, hayatını kaybetti.

- Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine kaydedilmeye hak kazanan değerleri açıklandı. Buna göre Türkiye'nin aday gösterdiği 'Ahlat taş işçiliği geleneği' acil koruma gerektirenler listesine yeni kayıt olarak eklendi. Türkiye'nin 'Ahlat taş işçiliği geleneği' adlı ulusal adaylık dosyasının Fas'ta düzenlenen Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Hükümetler arası Komitesi'nin 17. oturumunda UNESCO Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kaydedildiği belirtildi.

-Millî Görüş Hareketi'nin yöneticilerinden merhume Prof. Dr. Oya Akgönenç'in eşi Profesör Dr. Mohammed Muğisuddin hayatını kaybetti.

-Birleşmiş Milletler Afganistan Yardım Misyonu (UNAMA), dün Afganistan'ın kuzeyindeki Samangan vilayetindeki bir medresede öğle namazı sırasında meydana gelen şiddetli patlamada en az 19 kişinin öldüğünü bildirdi.

-Belçika'da mahkeme, devleti, uluslararası koruma başvurusu yapan sığınmacılara barınacak yer göstermeyerek sokağa terk etmesi nedeniyle suçlu buldu.

-Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Baki Kuru, İstanbul' da hayatını kaybetti.

2-Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali'nin 2022 ödülleri sahiplerini buldu. Bu yıl sekizincisi düzenlenen festivalin kapanış töreni Atatürk Kültür Merkezi (AKM) 'nde gerçekleşti. Törende ulusal yarışmada 'En İyi Animasyon Ödülü'nü 'Azami Nefes Sayısı', 'En İyi Belgesel Ödülü'nü 'Oyuncakçı Saklı Yadigarlar', En İyi Kurmaca Ödülü'nü 'Perdeler' ve uluslararası yarışmada 'En İyi Animasyon Ödülü'nü 'It', En İyi Belgesel Ödülü'nü 'A Year In Exile', 'En İyi Kurmaca Film Ödülü'nü 'So We Live' kazandı.

-UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras listesine Türkiye'den iki kültürel öğemiz daha eklendi. Bugüne kadar 'meddahlık', ' Mevlevi sema töreni', 'aşıklık geleneği' gibi unsurlarını listeye ekleyen Türkiye, söz konusu miras listesine 'Nasreddin Hoca

fıkralarını anlatma geleneği' ve 'Türkiye ile Azerbaycan'daki çay kültürünü de ekledi. Böylelikle, Türkiye'nin UNESCO listelerindeki varlık sayısı 25'e yükselmiş oldu.

-İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hayali ihracat yönetimiyle kaçakçılık, resmî belgede sahtecilik ve rüşvet suçlarına yönelik yürütülen soruşturma kapsamında, 16 ilde tespit edilen 53 şüpheliden 40'ı yakalanarak gözaltına alındı

3-Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığına Muhittin Özdemir atandı.

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu İkinci Başkanlığına, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı Hayrettin Kurt getirildi. İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hayali ihracat yönetimiyle kaçakçılık, resmî belgede sahtecilik ve rüşvet suçlarına yönelik yürütülen soruşturma kapsamında, 16 ilde tespit edilen 53 şüpheliden 40'ı yakalanarak gözaltına alındı.

- İran'da Sinema Evi'ne bağlı sanatçıların tutuklanmasından sorumlu takip komitesinin üyesi Mehdi Kuhiyan, ünlü sinema oyuncusu Heccar'ın tutuklandığı açıklandı.

-İsveç'in hakkında verdiği 'Türkiye'ye sınır dışı' kararı nedeniyle tutuklayarak Türkiye'ye iade ettiği Kürt mülteci Mahmut Tat, tutuklanarak cezaevine gönderildi

4-İran'da Mahsa Emini'nin ölümü sonrasında başlayan protestolarda "göstericileri kışkırttığı" gerekçesiyle gözaltına alınan eski Cumhurbaşkanı Ali Ekber Haşimi Rafsancani'nin kızı Faize Haşimi yargılanıyor.

-Yunan adalarına kaçma hazırlığında olan 17 şüpheli gözaltına alındı.

-Felsefeci ve yazar Prof. Dr. Önay Sözer hayatını kaybetti.

5-Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), 29 Kasım'da uyuşturucu tacirlerine yönelik düzenlenen operasyonlarda yakalanan şüphelilerden 31'inin tutuklandığını, 15'inin ise adli kontrol şartı ile serbest bırakıldığını açıkladı.

-Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Suriye'nin kuzeyinde sürdürdüğü operasyonda 5 PKK/YPG'li terörist öldürüldü.

-Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Kalın, Al Jazeera İngilizce kanalında katıldığı programda, gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu. Kalın muhtemel bir kara harekâtına ilişkin soruya "Ulusal güvenlik tehdidiyle karşı karşıya kaldığımızda izin istemeyiz, sadece müttefiklerimizle koordine ederiz." cevabını verdi.

- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Altan Tüzüner hayatını kaybetti.

-ABD'nin Hawaii takım adalarından Büyük Ada'da bulunan dünyanın en büyük yanardağı unvanına sahip olan Mauna Loa, 38 yılın ardından yeniden faaliyette geçti.

-Felsefeci ve yazar Prof. Dr. Önay Sözer hayatını kaybetti.

-ABD'nin Kuzey Carolina eyaletinde yaklaşık 40 bin kişiyi elektriksiz bırakan trafo merkezine yapılan saldırıyla ilgili incelemeye Federal Soruşturma Bürosunun (FBI) da dahil olduğu bildirildi.

-Avrupa Birliği Polis Teşkilatı (Europol) koordinasyonunda 25 ülkede gerçekleşen kara para aklama ve para kuryelerine yönelik operasyonda 2 bin 469 kişinin gözaltına alındığı, 8 bin 755 para kuryesinin tespit edildiği aktarıldı.

6-İçişleri Bakanlığı, Eren Abluka Sonbahar-Kış 13 Operasyonu çerçevesinde tespit edilen 14 sığınak ile PKK terör örgütünün sözde el yapımı patlayıcı eğitim kampının imha edildiğini duyurdu.

-Susam Sokağı'ndaki müzik öğretmeni ve genel öğüt veren Bob McGrath hayatını kaybetti.

-Bosna Hersek İnsan Hakları ve Mülteciler Bakanı Lucic'in, görevini kötüye kullanma, devlet bütçesine zarar verme suçları ile gözaltına alındı.

-İran'da güvenlik görevlisini öldürmekle suçlanan 16 kişiden 5'i idama mahkûm edildi.

-Bakanlığı eski Müsteşarı Birol Erdem, FETÖ yöneticiliği suçundan Yargıtay 9. Ceza Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılandı. "Örgütün hiyerarşisi içinde bulunduğu zaman dilimi itibariyle örgütün nihai amacını bilmediği" nden hareketle Türk Ceza Kanunu (TCK) 30/1 maddesinde düzenlenen "Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kişi, kasten hareket etmiş olmaz" hükmü gereğince Erdem'in beraatine karar verildi.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin (KDC) doğusundaki Kuzey-Kivu eyaletinde isyancıların düzenlediği saldırıda 272 sivil öldü.

7-İsrail güçleri, işgal altındaki Batı Şeria'nın Nabus kentindeki bölgesi abluka altına alarak giriş çıkışları kapattı.

-Almanya'da 'darbe' yapmak isteyen aşırı sağcı gruba operasyon. Almanya genelinde yapılan baskınlarda hükümeti devirmeyi planladıkları şüphesiyle yirmi beş kişi tutuklandı.

-BBC, 2022'de dünyanın en ilham veren ve etkili 100 kadını listesini açıkladı. Listede yer alanlardan biri de Avrupa'da yapay kalp nakli yapan ilk kadın cerrah Dilek Gürsoy.

-Ticaret Bakanlığınca, 'Perakende Ticarette Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmeliği'nde yapılan düzenlemeler Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Zincir marketlere yönelik yapılan düzenlemeyle, şube sayısı iki yüzden fazla olan zincir mağazalar, satışa sundukları ürünler ile şubelerine ilişkin verileri Bakanlıkça belirlenen sisteme aktarmakla yükümlü olacak.

-Eski Arjantin Cumhurbaşkanı ve mevcut Cumhurbaşkanı Yardımcısı Kirchner'in yargılandığı yolsuzluk davasında 6 yıl hapis ile kalıcı olarak kamu görevinden men cezasına çarptırıldı. Arjantin tarihinde de ilk kez, görevdeki bir cumhurbaşkanı yardımcısı, yolsuzluktan yargılanarak ceza almış oldu.

-İtalya'nın Ischia Adası'nda meydana gelen toprak kaymasında kayıp olduğu bildirilen 12 kişinin cesedi bulundu.

-Yenilik Partisi Genel Başkanı ve Ardahan Milletvekili Öztürk Yılmaz, partisinin genel merkezinde uğradığı bıçaklı saldırı sonucu yaralandı.

-Pedro Castillo, ulusa sesleniş konuşmasında, Kongre'nin feshedildiğini, bugünden itibaren ülkeyi acil durum hükümetinin yöneteceğini ve yeni Kongre için seçime gidilerek 9 ay içerisinde yeni anayasanın hazırlanacağını söyledi.

-Rusya'nın ilhak ettiği Donetsk'te Rus askerlerini taşıyan minibüsün kamyonla çarpışması sonucu 16 kişinin hayatını kaybetti.

8-Ankara'da terör örgütü DEAŞ içinde faaliyet yürüttüğü tespit edilen 25 yabancı uyruklu şahsa yönelik düzenlenen eş zamanlı operasyonda 18 kişi gözaltına alındı.

-İran'daki rejim karşıtı protestolarla ilgili ilk kez bir idam cezası infaz edildi. Geçen haftalarda "protestolar sırasında soğuk silahla vatandaşları tehdit ettiği ve bir güvenlik görevlisini yaraladığı" iddiasıyla ceza alan Muhsin Şikari'nin idam edildiği açıklandı.

-Peru'da Kongre'yi feshedip OHAL kararı alan eski Cumhurbaşkanı Pedro Castillo, gözaltına alınarak tutulandı.

-ABD'nin 171 yıllık gazetesi New York Times'ta, 1100 çalışan 24 saatlik toplu iş bırakma eylemi yapacaklarını duyurdu.

9-TRT World Forum'da konuşan Başkan Recep Tayyip Erdoğan, ABD'ye, "NATO'da beraberiz ama gelip Yunanistan'ın adalarını silahlarla donatıyorsunuz. Biz daha parasını verdiğimiz halde F-16 meselesini çözemedik." dedi.

-Antalya'da suç örgütlerine yönelik düzenlenen operasyonda, aralarında polis, bekçi ve infaz koruma memurlarının da bulunduğu 21 şüpheli, adliyeye sevk edildi.

-Japon film yönetmeni Yoshishige Yoshida, hayatını kaybetti.

- İstanbul Kültür Sanat Vakfı, yarım asırlık yolculuğunu Divan Kuruçeşme'de özel bir geceyle kutladı.

-İran'da başörtüsü kurallarına uymadığı gerekçesiyle ahlak polisi tarafından gözaltına alındıktan sonra hayatını kaybeden Mahsa Amini protestoları sırasında tutuklanan bir kişiyi idam etmesinin ardından Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyi, infazların derhal durdurulması için çağrıda bulundu.

- 'Ay'a giden ilk Japon sivil' unvanına sahip olan Japon Milyarder Maezawa Yusaku, SpaceX roketiyle 2023'te çıkacağı özel Ay seyahatine katılacak 8 kişiyi açıkladı. Aralarında K-Pop sanatçısı Choi Seung Hyun da olduğu seyahatin masraflarını ise Yusaku üstlenecek.

10-Afganistan'ın başkenti Kabil'de geçen hafta suikast girişimine maruz kalan Hizb-i İslami Partisi lideri Gülbeddin Hikmetyar, destekçilerinden "yeni bir savaş için hazırlık yapmalarını" istedi.

-Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 9 üniversiteye yaptığı Rektör atamaları Resmî Gazete' de yayımlandı. Karara göre, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Veysel Eren, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Mustafa Sinanoğlu, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. İlhan Yaşar Hacısalihoğlu, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörlüğüne Prof. Dr. Yusuf Baran, Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Hüsnü Kapu, Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Nuh Zafer Cantürk, Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Erol Turan, Sabancı Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Yusuf Leblebici, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Fatih Yılmaz atandı.

-İsveç'in başkenti Stockholm'de 2022 Nobel Ödülleri töreni Stockholm Konser Evi'nde (Konsert Huset) düzenlendi. Törene, İsveç Kraliyet ailesi, Başbakan Ulf Kristersson, bakanlar, Türkiye'nin Stockholm Büyükelçisi Yönet Can Tezel, parti temsilcileri, yabancı ülke temsilcileri ile ödül sahiplerinin yanı sıra çok sayıda davetli katıldı. Fizik ödülünü Alain Aspect, John F. Clauser, Anton Zeilinger, tıp ödülünü Svante Paabo, kimya ödülünü Carolyn R. Bertozzi, Morten Meldal ve K. Barry Sharpless, edebiyat ödülünü Annie Ernaux, ekonomi ödülünü Ben S. Bernanke, Douglas W. Diamond ve Philip H. Dybvig aldı.

11-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir kişide maymun çiçeği virüsü tespit edildi. KKTC Sağlık Bakanlığı, söz konusu kişinin tedavi altında olduğunu açıklandı.

-Meksika'nın Guerrero eyaletinde silahlı saldırıda 7 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nde balet ve koreograf olarak görev yapan usta sanatçı Erdal Uğurlu 57 yaşında hayatını kaybetti.

-İstanbul'da düzenlenen operasyonda, sikke, takı, ok ucu ve çeşitli objelerden oluşan toplam 3 bin 363 tarihi eser ele geçirildi.

- Suudi Arabistan Hac ve Umre Bakanı Rabia, Türk ziyaretçilerin hac ve umreyle ilgili tüm detaylara kolaylıkla ulaşmaları için Türkçe olarak hazırladıkları elektronik uygulamayı başlattıklarını açıkladı.

-Fransa'nın Cezayir'de 1830'dan 1962'ye kadar devam eden kanlı sömürgecilik tarihi,

Cezayir Ulusal Mücahit Müzesi'nde tüm ayrıntılarıyla sergilenerek genç nesillere anlatılıyor.

-Eski İçişleri Bakanı Burhan Cahit Bayar, Ankara'da hayatını kaybetti.

-Fransa'nın başkenti Paris'te, dün Fas'ın 2022 FIFA Dünya Kupası'nda yarı finale yükselmesini kutlayan bazı taraftarlarla polis arasında çıkan gerginlik nedeniyle 108 kişi gözaltına alındı.

12-İran'da devam eden Mahsa Amini protestoları nedeniyle verilen idam cezaları uygulanmaya devam ediyor. Son olarak protestolarda Devrim Muhafızları Ordusu'na bağlı milis güç mensubu iki kişiyi öldüren gösterici halka açık bir şekilde idam edildi.

-Amerika'da Brown Üniversitesi'nde görev yapan Türk Hekim Prof. Dr. Selim Suner, kansızlığı tek karelik fotoğrafla göz içinden ölçen e-Moglobin adlı bir uygulama geliştirdi.

-Avrupa Parlamentosu'nun görevden alınan Başkan Yardımcısı Eva Kaili'nin de aralarında olduğu dört zanlı hakkında, Brüksel'de"Katar'dan rüşvet aldıkları" iddiasıyla başlatılan soruşturmada tutuklama kararı çıktı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Antalya'nın Kumluca ve Finike ilçelerinde sel nedeniyle 100 konut, 920 iş yeri, 497 araç ve 12 bin 500 dönüm seranın hasar gördüğünü açıkladı.

13-Kocaeli Cumhuriyet Başsavcısı Ferhat Kapıcı, Kocaeli'de düzenlenen "Kökünü Kurutma Operasyonu" nda 157 şüphelinin tutuklandığını açıkladı.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen 5 ayrı soruşturma kapsamında 39 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

- FETÖ'nün Kara Kuvvetleri mahrem yapılanması soruşturmasında 5'i eski asker 12 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Peru'da, hükümet karşıtı protestolarda çıkan olaylarda ölü sayısı 7'ye yükseldi.

-Hollanda'da ilk Türk kökenli belediye başkanı Huri Şahin, yemin ederek resmen görevine başladı.

-Japon çizgi dizilerinin müzikleri ile tanınan sanatçısı Mizuki İçirou hayatını kaybetti.

-Birleşik Metal-İş ve Özçelik-İş sendikalarının Kocaeli'ndeki grev kararlarının "milli güvenliği bozucu nitelikte" görüldüğü için 60 gün süreyle ertelenmesine karar verildi. -Beşiktaş Belediyesi'ne 'çıkar amaçlı örgüt kurma', 'rüşvet alma', 'irtikap' gibi suçlardan operasyon düzenlendi. Operasyonda eski Beşiktaş Belediye Başkanı Murat Hazinedar Belediye başkan yardımcıları Rıfat Örnek ile Hüseyin Avni Sipahi, mevcut zabıta müdürü Selçuk Bartınlı'nın da bulunduğu 16 şüpheli gözaltına alındı.

-Avrupa Parlamentosunun (AP) eski başkan yardımcılarından Yunan Milletvekili Eva Kaili'nin de suçlandığı yolsuzluk soruşturmasında el konulan nakit para miktarının 1,5 milyon avro olduğu açıklandı.

14-Türkiye'de bulunan Filistinli kişi, kurum ve STK'ları takip ederek bilgilerini sızdıran 44 şüpheli, MİT ve İstanbul Polisi'nin ortaklaşa düzenlediği "Askeri ve Siyasi Casusluk Operasyonu" kapsamında gözaltına alındı.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Türkmenistan'da düzenlenen Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları Birinci Zirvesi öncesinde Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile biraya geldi.

-Edirne'de göçmen kaçakçılığına yönelik düzenlenen operasyonda 7 adrese yapılan baskın sonucu 91 düzensiz göçmen yakalandı.

-Cumhurbaşkanı Başdanışmanlığına Prof. Dr. Sadettin Hülagü getirildi.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Kinsaşa'da şiddetli yağışlarından

sonra oluşan sellerde en az 100 kişi hayatını kaybetti.

-Peru'da Cumhurbaşkanı Pedro Castillo'nun görevinden azledilip cezaevine gönderilmesi başlayan eylemlerde 7 kişi hayatını kaybetti.

-Meksika, Arjantin, Kolombiya ve Bolivya'nın dün yayımladığı ortak bildiride göreve getirilen Dina Boluarte'yi devlet başkanı olarak tanımadı.

-Suudi Arabistan Hac ve Umre Bakanı Tevfik er-Rabia, Türkiye ziyareti kapsamında Suudi Arabistan'ın umre ziyaretçilerine yönelik kurduğu "Nusuk" platformunun Türkçe internet sitesinin açılış programına katıldı.

-Sağlık Bakanlığı, Türkiye genelinde 85 yaş üzerindeki tüm kişilerin kendilerinden sorumlu bir hekime emanet edileceği Sağlıklı Yaş Alma Birimleri' ni hayata geçirecek.

-AB Adalet Divanı PKK'nın terör listesinden çıkma talebini reddetti.

-İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında, Yüksek Seçim Kurulu üyelerine hakaret ettiği iddiasıyla açılan davanın duruşmasında Ekrem İmamoğlu'na 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verildi, karar kesinleşirse İmamoğlu siyasi yasaklı sayılacak.

-Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilir kalkınma planları kapsamında sunduğu 'sıfır atık' kararı BM Genel Kurulunda kabul edildi.

15-ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Price, karara yönelik "Derin bir rahatsızlık ve hayal kırıklığı yaşıyoruz. Bu haksız ceza insan haklarına, temel özgürlüklere ve hukukun üstünlüğüne aykırıdır. Türkiye'yi bu temel özgürlüklere saygı duymaya davet ediyoruz" ifadelerini kullandı.

-2013'ten beri Türkiye'de yaşayan Suriyeli sanatçı Mohammed Imad Mahhouk'un 'Harf Makamı' sergisi Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi'nde sanatseverlerle buluştu.

-Demirören Medya Grubu bünyesindeki Hürriyet, İzmir DPC şubesinin basım faaliyetlerine sona erdirilmesine karar verdi.

-Korgeneral Bahtiyar Ersay, Azerbaycan'da Azerbaycan Savunma Bakanı Zakir Hasanov'un danışmanı oldu.

-İstanbul'da küçük yaştaki kız çocuğunun cinsel istismara uğradığı iddialarına ilişkin yargılanan sanıklardan baba Yusuf Ziya G. ile Kadir İstekli'nin tutuklandı.

16-Diyarbakır Mardin karayolu üzerinde polis servisine bombalı saldırı düzenlendi. Saldırıda 9 polis yaralandı.

-Malezya'nın Selangor eyaletindeki bir kamp alanında meydana gelen toprak kayması nedeniyle 16 kişi öldü, 17 kişi kayboldu.

-Peru'da, kongreyi feshetme kararı sonrası gözaltına alınan eski Cumhurbaşkanı Castillo'ya, 18 ay önleyici hapis cezası verildi.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın duyurduğu yeni düzenleme ile 85 yaş üstü kişiler sağlık hizmeti alırken tek bir hekim tarafından takip edilecek.

-Beşiktaş Belediyesi eski Başkanı Murat Hazinedar, eski Başkan Yardımcısı Hüseyin Avni Sipahi ve Çetin Kırışgil rüşvet operasyonunun tutuklandı.

-2022 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı özel ödülü Kenan Yavuz Etnografya Müzesine verildi

- ABD'nin Massachusetts eyaletinde yaşayan iş adamı Arif Uğur, Türkiye'deki yabancı uyruklu kişilere yasadışı şekilde savunma ürünleri hakkında teknik veri sattığı gerekçesiyle 33 ay hapis cezasına çarptırıldı.

- Irak Türkmen Cephesi (ITC) Erbil Milletvekili İmdat Bilal, Kerkük'ün geleceğine Kerkük halkının karar vermesi gerektiğini belirterek, 'Biz Kerkük'te Türkmenlerin içinde olmadığı herhangi bir pazarlığı kabul etmedik, etmiyoruz." dedi.

17-Ankara'da 18 Aralık 2002'de evinin önünde uğradığı silahlı saldırıda hayatını kaybeden Doç. Dr. Necip Hablemitoğlu suikastının faillerinden olan ve kırmızı bültenle aranırken Bulgaristan'da yakalanan Mustafa Levent Göktaş, Türkiye'ye iade edildi. -Erzurum'un 500 yıllık geleneği "1001 Hatim' okumaları Pir Ali Baba Türbesi'nde düzenlenen programla başladı.

-Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ercan Özcan hayatını kaybetti.

-15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi sırasında 2. Ordu Komutanlığı'ndaki eylemlere ilişkin davada yerel mahkemece verilen hükmün Yargıtayca bozulması üzerine yeniden yargılanan dönemin 2. Ordu Komutanı Âdem Huduti' ye 12 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

-Rusya ile yapılan tutuklu takası sonrası serbest kalan ABD'li basketbolcu Brittney Griner, bu sezon Amerikan Kadınlar Basketbol Ligi'ne (WNBA) döneceğini açıkladı.

-Filipinli komünist lider Jose Maria Sison, Hollanda'da bir hastanede iki hafta tutuklu kaldıktan sonra hayatını kaybetti.

-Türkiye'nin ilk savaş muhabirlerinden Ergin Konuksever, 85 yaşında hayatını kaybetti.

-İstanbul Medipol Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hüseyin Arslan, ABD Ulusal Mucitler Akademisi (NAI) tarafından belirlenen 169 akademik mucit arasında yer aldı.

18-Peru'daki protestolarda ölü sayısı 23'e çıktı.

-İstanbul İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince piyasaya sürülen sahte içkileri operasyonda 12 ton etil alkol ele geçirildi.

-Geçtiğimiz gün az saati uygulamasıyla ilgili belgesel çekerken gözaltına alınan belgesel yönetmeni ve gazeteci Sibel Tekin, 'örgüt üyeliği şüphesi' gerekçesiyle tutuklandı.

-Balıkesir'de yeşil reçeteyle satılan çok sayıda ilaçla yakalanan bir kişinin ifadesinden yola çıkan polis ekipleri, Bandırma, Gönen, İstanbul ve Kilis'te operasyon yaptı. Gözaltına alınan ve aralarında beyin, sinir ve omurilik cerrahıyla, eczacı, hastane yöneticisinin de olduğu 5 kişi tutuklandı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Katar Emiri Al Sani'nin daveti üzerine 2022 FIFA Dünya Kupası Kapanış Töreni için Katar'ın başkenti Doha'ya gitti.

-İsrail, işgal altında tuttuğu Kudüs şehrinde ikamet eden insan hakları aktivisti ve avukat olan Filistinli Salah Hamouri'yi sınır dışı etti.

-Afganistan'ın Hindukuş Dağları'nın zirvesindeki Salang Tüneli'nde akaryakıt tankerinin patlaması sonucu çıkan yangında 19 kişi hayatını kaybetti, 32 kişi yaralandı.

-Irak'ın Kerkük kentinin güneyinde terör örgütü DEAŞ mensupları tarafından düzenlenen bombalı saldırıda Irak federal polis gücünden 9 kişi hayatını kaybetti.

19-Tayland Donanması'na ait savaş gemisi Tayland Körfezi'nde battı. 75 asker kurtarıldı, 31 kayboldu.

-İran Devrim Muhafızları, ülkenin güneydoğusunda yer alan Sistan-Beluçistan eyaletinde güvenlik güçleriyle silahlı bir grup arasında çıkan çatışmada 4 asker öldü.

-Pek çok sanatçıyla beraber çalışan ünlü keman virtüözü Adnan Karaduman hayatını kaybetti. Gaziantep'te 125 kaçak göçmen yakalanırken 6 organizatör ise tutuklanarak cezaevine gönderildi.

-Türk edebiyatının önemli isimlerinden Rıfat Ilgaz'ın oğlu yazar, Çınar Yayınları'nın kurucusu Aydın Ilgaz, İstanbul'da hayatını kaybetti.

- İnsan Hakları Örgütü açıkladı: İran'daki gösterilerde can kaybı sayısı 469'a yükseldi.

-Filistinli ünlü şair Temim el-Bergusi,

Katar'ın ev sahipliğinde düzenlenen 2022 FIFA Dünya Kupası'nın kapanış töreninde okuduğu şiirle eşitlik ve adalet vurgusu yaptı. Filistinli şair, Lusail Stadyumu'nda okuduğu şiirle, yeşil sahalardaki futbol takımlarının eşit kurallara tabi olması gibi eşit ve adil bir dünyanın gerekliliğine işaret etti.

20-İstanbul ve Ankara'da terör örgütü DHKP-C'ye yönelik operasyon düzenlendi. Operasyon kapsamında gözaltına alınan 12 şahıs tutuklandı.

-Ermenistan'da cephe hattındaki görevini ihmalle suçlanan eski Silahlı Kuvvetler İstihbarat Başkanı ve Genelkurmay Başkan Yardımcısı Tümgeneral Arayik Harutyunyan tutuklandı.

-Diyanet İşleri Başkanı Erbaş, Hz. Peygamber'e hakaret eden Uğur Kutay ve hafızlık öğrencilerini hedef alan Yeniçağ Haber Müdürü Ergin hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu açıkladı.

-ABD Yüksek Mahkemesi, yasa dışı göçmenlerin sınır dışı edilme sürecini hızlandıran 42. kanunun kaldırılmasını geçici olarak durdurdu.

-Kamuoyunda "Montrö bildirisi" olarak bilinen açıklamada imzası bulunan 103 emekli amiralin, "devletin güvenliğine veya anayasal düzene karşı suç işlemek için anlaşma" suçundan yargılandığı davada Mahkeme, suç unsuru oluşmadığı gerekçesiyle tüm sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

-TRT Ankara Radyosu'nda 32 yıllık hizmeti boyunca çok sayıda programın yapımcılığını üstlenen Adnan Ülger hayatını kaybetti.

21-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, KKTC Sağlık Bakanı Sayın İzlem Gürçağ Altuğra'yı makamında kabul etti. Sağlık Alanında İş Birliği Anlaşmasının imzalandığını açıkladı. Ayrıca bu anlaşma ile çifte uyruklu gençler mecburi hizmetlerini KKTC'de de yapabileceklerini açıkladı.

-Irak'ın Diyala kentinde düzenlenen silahlı saldırıda 8 kişi hayatını kaybetti, 3 kişi de yaralandı. Polonya ile gizlilik dereceli olan bilgilerin karşılıklı bir şekilde korunması ile ilgili milletlerarası anlaşma Resmî Gazete' de yayımlandı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından daha önce duyurulan Gaziantep'teki Gaziray'ın yıl sonuna kadar ücretsiz hizmet vermesine ilişkin karar, Resmî Gazete' de yayımlandı.

- MİT ve emniyetin ortak operasyonuyla, terör örgütü ISİD'in sözde sahil tabur komutanı Ahmed Ali'nin de aralarında bulunduğu 8 terörist Hatay'da yakalandı.
-Pakistan'da cezaevine operasyon: TTP üyesi 33 mahkûm öldürüldü.

22-Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, kadına yönelik şiddet ile çocuk istismarı suçlarına ilişkin soruşturmaların titizlikle yürütülmesi ve bu konulardaki soruşturmaların Adalet Bakanlığına bildirilmesine ilişkin bir genelge yayımladı.

-Ünlü oyuncu ve yazar Pakize Suda, Muğla'nın Fethiye ilçesinde hayatını kaybetti. Kayseri'de uyuşturucu ticareti yaptığı belirlenen 53 kişi, gözaltına alındı. Şüphelilerin ev ve iş yerlerindeki aramalarda 6 kilo 223 gram metamfetamin, 31,8 gram esrar, 23,4 gram bonzai ile birlikte silah ve mermi de bulundu.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nden Bitlis Çayı Viyadüğü ve Bağlantı Yolları Açılış Töreni'ne canlı bağlantı ile katıldı.

- İran İstihbarat Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, İran, Mahsa Emini gösterilerinde terör eylemi hazırlığındaki İsrail istihbarat teşkilatı Mossad'a bağlı olduğu iddia edilen "4 operasyon timini" yakalandı.

-Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri sahiplerini buldu. Müzik alanında Ajda Pekkan, Tiyatro alanında Ayla Algan, adına temsilcisi Bilgenur Gülkılık, İlim Kültür alanında Hayreddin Karaman,

Gastronomi alanında Akkor kardeşler, Zanaat alanında Sevtan Bıçakçı, Resim alanında Süleyman Saim Tekcan, Dans-Bale alanında Tan Sağtürk, Karikatür-Animasyon alanında Varol Yaşaroğlu, alanında Yavuz Bülent Bakiler adına İmdat Avşar'ın ödülünü aldı. Sinema, Yılmaz Erdoğan, Geleneksel Sanatlar alanında Gülbin Mesara, adına Semih İrteş ödülünü aldı. Vefa ödülünü, Aşık Veysel Şatıroğlu adına Çiğdem Özer aldı.

-Kırmızı bültenle aranan uyuşturucu kaçakçısı Atilla Önder, Türkiye ve İspanya'nın iş birliğiyle yakalandı.

23-Diyanet İşleri Başkanlığı, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları ve Müslümanların dini sorularını cevaplamak amacıyla fetva birimleri kurdu.

- Ekvador'dan Mersin Limanı'na getirilen muz yüklü konteynerlerde ele geçirilen ve "rekor miktarda yakalama" olarak kayıtlara geçen 1 ton 300 kilogram kokainle ilgili davada tutuklu yargılanan şirket sahibi 30 yıl, oğlu ise 27 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Tutuklu bulunan HDP Milletvekili Semra Güzel'in "devamsızlık" gerekçesiyle milletvekilliğinin düşürülmesine dair TBMM kararı, Resmî Gazete' de yayımlandı.

-İngiltere Sağlık Güvenliği Ajansından (UKHSA), yapılan açıklamaya göre, ülkede 18 yaş altı 21 kişi, Strep A bakteriyel enfeksiyonu nedeniyle hayatını kaybetti. Hastalık nedeniyle bugüne kadar yaşamını yitirenlerin sayısı 94'e çıktı.

24-İstanbul Emniyeti, yasa dışı yollarla yurt dışından Türkiye'ye getirilen sahte ilaçlara yönelik operasyonlarda piyasa değeri yaklaşık 2 milyon 700 bin lira değerinde 4 bin 384 adet sahte ilaç ele geçirildi. İlaçları piyasaya sürmeye hazırlanan 6 kişi gözaltına alındı.

-Rusya'nın Kemerovo şehrinde özel bir huzurevinde çıkan yangında 22 kişinin hayatını kaybetti.

-Fransa Başkent Paris'in 10'uncu bölgesinde, silahlı bir kişi çevreye ateş açtı. 3 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul'un fethini dijital bir yorumla sunan "Sultan Mehmed'in Rüyası" başlıklı gösteri, Panorama 1453 Tarih Müzesi'nde ziyarete açıldı.
-Yükseköğretim Kurulu (YÖK) üyeliklerine Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Prof. Dr. Sadettin Hülagü, Prof. Dr. Naci Gündoğan, Prof. Dr. Burhaneddin Sandıkçı, Prof. Dr. Erol Arcaklıoğlu ile Üniversitelerarası Kurulca seçilen Prof. Dr. Arif Bilgin atandı.
-İktisadın önemli isimlerinden Prof. Dr. Nilüfer Çağatay, hayatını kaybetti.
25-Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg kentinde, bir akaryakıt tankerinin patlamasıyla sonucu 10 kişi hayatını kaybetti.

-Diyarbakır ve İstanbul'da bazı adreslere düzenlenen "Saklambaç Operasyonu" nda internette arkadaşlık sitesi kurup dolandırıcılık yapan 11 kişi yalandı.

-ABD'de dondurucu kar fırtınası, ülke çapında 1 milyondan fazla kişiyi elektriksiz bırakırken hava şartlarına bağlı kazalarda 12 kişi hayatını kaybetti.

-Giresun'da 700 yıllık el yazması Tevrat ele geçirildi. -İran lideri Ali Hamaney'in yeğeni Mahmud Murathan, 3 yıl hapis cezasına çarptırılan insan hakları aktivisti ve rejim karşıtı kardeşi Feride Murad Hani'nin açlık grevine başladığını duyurdu.

-Malezya'da bir kamp alanında meydana gelen toprak kayması nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 31'e yükseldi.
-Sudan'ın batısındaki Güney Darfur eyaletinde kabileler arasında yaşanan şiddet olaylarında 12 kişi ölürken, 42 kişi yaralandı.
26-İspanya'nın Galiçya bölgesinde yolcu otobüsünün nehre düşmesi sonucu 6 kişi hayatını kaybetti, 2 kişi ise yaralandı.
-"Kızılay Dostluk Kısa Film Festivali" ödülleri sahiplerini buldu. Festivalde Ayla

Algan ve Yusuf Sezgin'e "Dostluk Onur Ödülü" verilirken, "En İyi Film" ödülünü "Çöl Işıkları" filmiyle Katherina Harder ve "Birlikte Yalnız" ile Kasım Ördek paylaştı.

-Dünyaca ünlü elektronik müzik grubu Faithless'ın solisti Maxi Jazz, hayatını kaybetti.

27-ABD'deki dondurucu kar fırtınasında, ülke çapında kar fırtınasından hayatını kaybedenlerin sayısı 48'ye yükseldi. Kentte araçların trafiğe çıkışı yasaklandı. -Rusya'nın Ukrayna politikasını eleştiren Rus milyoner Pavel Antov, Hindistan'daki doğum günü gezisi sırasında esrarengiz bir şekilde otelin camından düşerek hayatını kaybetti.

-Güney Kore Devlet Başkanı Yoon Suk Yeol, eski Devlet Başkanı Lee Myung-bak, eski Güney Gyeongsang Eyaleti Valisi Kim Kyoung-soo ve bazı bürokratlar için özel af ilan etti.

-Bitlis'in Güroymak ilçesine bağlı Gölbaşı beldesinde Diyâdinî Hâkimleri Dönemine ait 556 yıllık mescit tespit edildi. Ortaya çıkarılan mescitte dönemin tarihine ışık tutacak bir kitabe bulundu.

-İngiltere'de Muhafazakâr Parti Milletvekili Alicia Kearns, İran'da "İngiltere bağlantılı" 7 kişinin tutuklanmasının ardından Batılılara bu ülkeyi terk etme çağrısı yaptı. –Türkiye Yazarlar Birliği, İstiklâl Marşı'nın yazarı Mehmet Âkif Ersoy vefatının 86'ncı yılında Taceddin Dergâhı' nda andı. -Güney Sudan'ın Greater Pibor eyaletinde silahlı sığır hırsızları, Gumuruk ve Kongor ilçelerinde hayvancılık yapan kabileye saldırdı. Saldırıda 56 kişi ölürken 17 kişi yaralandı.

-Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), bu hafta Endonezya sahillerine ulaşan 185 Arakanlı Müslüman mültecinin bulunduğu gruptan 26 kişinin yaklaşık bir ay süren zorlu yolculuk esnasında öldüğünü açıkladı.

-2022 Koç Üniversitesi Rahmi Koç Bilim Madalyası; temiz enerji kaynakları, nükleer enerjinin geri dönüşümü, dayanıklı pil, gibi alanlarda çalışmalar yapan MIT / Massachusetts Teknoloji Enstitüsü öğretim üyesi Prof. Dr. Bilge Yıldız'a verildi. -Cumhurbaşkanı Erdoğan Suudi Arabistan Şura Meclisi Başkanı Al Şeyh'i kabul etti. **28-**Çin, yüksek çözünürlüklü optik yer gözlem uydusu "Gaofın-11 04"ü uzaya gönderdi. Uydunun; toprak kaynaklarının takibi, kent planlama, kara yolu ağı tasarımı, hasat tahmini ve afet izleme alanlarında kullanılması planlanıyor. -Türk kültürü ve edebiyatına birçok yazar kazandıran Ötüken Neşriyat' ın Genel Yayın Yönetmeni Erol Kılınç, hayatını kaybetti. -Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR), Ukrayna'daki savaşta 26 Aralık tarihine kadar toplam 6 bin 884 sivilin hayatını kaybettiğini, bunların 429'unun çocuk olduğunu duyurdu. -KKTC Sağlık Bakanlığı, Girne kentinde istilacı tür Asya kaplan sivrisineğinin tespit edildiğini açıklayarak, vatandaşlardan önlem almalarını istedi. -Gezi parkı' davasında Osman Kavala'ya verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis ve diğer 7 sanığa verilen 18'er yıl hapis cezaları İstanbul Bölge Adliye mahkemesi 3. Ceza Dairesi tarafından onandı.

-Yunus Emre Enstitüsü ile Evtar Kültür Merkezi arasında iş birliği protokolü imzalandı.

-İmzalanan protokole göre, Filistinlilere Türkçe öğretmek amacıyla Nablus kentinde Türkçe kursları açıldı.

29-Ukrayna Devlet Başkanlığı Danışmanı Oleksiy Arestoviç, Rusya'nın 100'den fazla füzeyle Ukrayna'nın farklı bölgelerini hedef aldığını duyurdu. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Aşık Veysel'in vefatının 50. yılı olan 2023 yılının, 'Aşık Veysel Yılı' olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Resmî Gazete'nin bugünkü sayısında

yayımlanan genelgede, Aşık Veysel'in Türk kültür mirasındaki mühim yerine işaret edilerek, karar çerçevesinde usta ozanı anmak adına yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenleneceği belirtildi.
-Beyoğlu Karaköy'de bir işyerine düzenlenen operasyonda, Sultan 2. Abdülhamid'e ait 'Yıldız Koleksiyonu'nda kaybolan 22 adet ferman ve berat ile 1 adet dikiş makinesi ele geçirildi.

-Güney Kore'nin başkenti Seul'ün güneyindeki Gwacheon'da bulunan bir tünelde meydana gelen yangında 5 kişi hayatını kaybetti. 37 kişi de yaralandı.
- Fransa'nın başkenti Paris'teki Ulu Cami yönetiminin, Müslümanlara yönelik "ayrımcı" ifadeleri nedeniyle Fransız yazar Michel Houellebecq hakkında suç duyurusunda bulunacağı bildirildi.

-Brezilyalı futbol efsanesi Edson Arantes do Nascimento Pele, 82 yaşında hayatını kaybetti.

- Danıştay hukuk fakültesi mezunu olmayanlara yüksek lisans ve doktora yapma imkânı veren YÖK kararını iptal etti.
30-Kültür yayıncısı, Bilim Sanat Evi'nin kurucusu Nevzat Metin hayatını kaybetti.

-İngiliz moda tasarımcısı Vivienne Westwood, Londra'da hayatını kaybetti.
-Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI), 2022'nin gazetecilerin güvenliği acısından çok "yıkıcı" bir yıl olduğuna dikkati çekerek, bu yıl 66 gazeteci ve basın çalışanın mesleğini yaparken öldürüldüğünü açıkladı.

- Hükümetin çalışmaları ve kamu idaresinin eylem ve işlemleri hakkında vatandaşların görüş, istek, şikâyet, öneri ve teşekkürlerini ilettiği Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine (CİMER) 2022'de 6 milyon 180 bin başvuru yapıldı.
-'Mimarlığın Nobel'i olarak kabul edilen 'Pritzker Mimarlık Ödülü' sahibi Japon mimar Isozaki Arata hayatını kaybetti.

-Kamboçya'da kumarhane işletmesi olan lüks otelde gece çıkan yangında 25 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Djukanovic ile Vahdettin Köşkü'nde görüştü.
-Peru'da, 7 Aralık'ta Kongre tarafından görevinden azledilen eski Cumhurbaşkanı Pedro Castillo'nun 18 ay önleyici hapis cezası yüksek mahkemece onandı.
-Aydın'ın Nazilli ilçesindeki bir döner restoranında tüp değişimi esnasında meydana gelen patlamada 7 kişi hayatını kaybetti. Biri ağır 5 kişide yaralandı.
-İzmir Bornova' da 25 katlı bir inşaatta vinç yıkılması sonucu 5 kişi hayatını kaybetti, 2 kişi de yaralandı.

-Caz dünyasının önde gelen isimlerinden İlham Gencer ve Ayten Alpman'ın kızı, ünlü caz vokalisti Ayşe Gencer hayatını kaybetti.
–Ankara'da eski Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı Başkanı ve Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sinan Ateş dün motosikletli bir kişinin silahlı saldırısında hayatını kaybetti. Aynı saldırıda yanında bulunan arkadaşı Selman Bozkurt ise omzundan vurularak yaralandı.

-AFAD verilerine göre; saat 16.19 sularında Muğla'nın Datça ilçesinde 4.0 büyüklüğünde deprem gerçekleşti.
31-İzmir'in Ödemiş, Tire, Torbalı ve Bayındır ilçelerinde uyuşturucuya yönelik 50 ayrı adrese eş zamanlı operasyon düzenlendi. Operasyon kapsamında 40 şüpheli yakalanarak gözaltına alındı.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla bazı büyükelçilerin merkeze alınması, bazı büyükelçilerin de atanmasına ilişkin karar Resmî Gazete' de yayımlandı. Aralarında Brezilya, Hollanda ve Vatikan'ın olduğu 9 ülkenin büyükelçileri değişti.
-Sayıştay Savcılığına Recep Çevik atandı.
-Kosova Barış Gücü bünyesinde görev yapan Türk Temsil Heyeti Başkanlığı tarafından, Kosova'nın tek Türk belediyesi Mamuşa'daki Atatürk Lisesi'ne kurulan Fizik ve Kimya-Biyoloji laboratuvarları hizmete açıldı.
-ABD'li ünlü gazeteci Barbara Walters, hayatını kaybetti.

kayıplarımız

İbrahim Ulvi Yavuz

2022/KAYIPLAR

İbrahim Ulvi Yavuz

Oraz Yağmur Türkmen şair. 1947 yılında Merv şehrinin Yolöten (Yolgeçen) ilçesinin Ganlıbaş Köyü'nde doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Merv'de okudu. Aşkabat Mahdumkulu Üniversitesi'nden mezun oldu. Öğrencilik yıllarında kütüphanecilik, ilkokul öğretmenliği yaptı. Devlet memuru olarak görev aldı. Cumhurbaşkanlığı Sekreterliğine kadar yükseldi. Türk Dünyasına üstün hizmetlerinden dolayı 1999 yılında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından liyakat ödülüne layık görüldü. 2009 yılında da "Türkiye Yazarlar Birliği Büyük Ödülü'yle taltif edildi. 2022 yılında hayatını kaybetti. **Eserleri**: Sisler Dağıldığında (roman), Mahdumkuluname (roman), Saçların Kara Değil mi? Kumru Seslim Neredesin?, Olduğun Gibi Görün, Sevelim Sevilelim, Türk Dünyasının Şiir Antolojisi.

Celalettin Sencer İmer Prof. Dr. Öğretim Üyesi. 1942 yılında Ankara'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Ankara'da tamamladı. Devlet bursu ile Berlin Teknik Üniversitesi'nden Meteoroloji Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu. 1968 yılında doktorasını tamamladı. 1973'de Berlin Teknik Üniversitesinde doçent, 2004 yılında profesör oldu. Berlin Teknik Üniversitesi'nde bilimsel çalışmalar ve öğretim üyeliği yaptı. BM uzmanı olarak DPT de müşavirlik ve çeşitli bakanlara danışmanlık yaptı. Asil-çelik ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri A.Ş. (TDÇİ) Yönetim Kurulu üyeliği ve başkan vekilliği, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri A.Ş. (TDÇİ) genel müdürlüğü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı. Ayrıca Hacettepe ve TOBB üniversitelerinin uluslararası ilişkiler bölümlerinde Türkiye Ekonomisi ve karşılaştırmalı ekonomi dersleri verdi. Türk-Alman Mesleki Eğitim Vakfı MEKSA'nın kurucu ve başkanlığını yaptı. Birinci dereceden Alman Devleti Hizmet Nişanı sahibi oldu. Aksaray Üniversitesi İİBF dekanı olarak görev aldı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Hekimoğlu İsmail -Ömer Okçu- Yazar, romancı, yayıncı. Asıl adı Ömer Okçu. Yazılarında kullandığı "Hekimoğlu İsmail" müstearı dedesinin adı ile tanındı. 1932'de Erzincan'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini bitirdikten sonra 1952'de Zırhlı Birlikler Okulu'ndan mezun oldu. Daha Bir dönem yasaklanıp daha sonra serbest bırakılan Minyeli Abdullah romanını 1967'te yazdı ve bu eser ile tanındı. Gazeteciliğe haftalık İttihat gazetesi ile başlayıp 5 yıl Yeni

Asya Gazetesi'nde köşe yazarlığı yapan ve 1975'te Sur dergisini çıkaran Okçu, TÜRDAV ın ve TİMAŞ' ın kurucuları arasında yer aldı. Astsubay olarak göreve başladığı Türk Silahlı Kuvvetleri'nden 1972'de emekli oldu. Birçok dergi ve gazetede yazılar yazdı. Yurt içi ve yurt dışında yüzlerce konferans verdi. Kendisine Harran Üniversitesi tarafından "Edebiyat Doktoru" unvanı verildi. Yazıları sebebiyle 1950'den itibaren çeşitli zamanlarda hakkında davalar açıldı, gözaltına alındı, birkaç kere DGM'ye çıkarıldı. 163. maddeden yargılandı, 1992'de de Zaman gazetesindeki "Demek ki öyle..." başlıklı yazısı sebebi ile TCK'nın 159. maddesini ihlal ettiği gerekçesi ile 1 sene mahkûmiyet cezası alıp 72 gün hapis yattı. Şubat 2002'de felç geçirmesi sonucu sol bacağını ve sol elini kullanmakta zorluk çekti. 2022 yılında İstanbul'da halatını kaybetti MÜ İlahiyat Fakültesi Camisinde kılınan cenaze namazından sonra Karacaahmet Mezarlığında defnedildi. **Eserleri: Roman**: Minyeli Abdullah, Maznun, Sibel, Bir Deliyle Evlendim, Firavun'un Öldüremediği Musa'dır, Cumhuriyet Çocuğu**. Hikâye**: Menan Cinleri, Hayata Düşülen Dipnotlar. **Biyografi**: 100 Soruda Bediüzzaman, Mehmed Akif'e Göre Dün Bugün Yarın **Şiir Derlemesi**: Sevdalı Şiirler-1, Sevdalı Şiirler-2. **Düşünce**: Derdimi Seviyorum, Güneşi Arayan Adam, Sonsuza Yürüyüş, Müslüman ve Para, Mum, İnsan Bu, Bir Millet Uyanıyor, Düşünceler, Yapraklar, Tefekkür, Akıl ve Gerçek, Neye Nasıl İnanırım?, Ölüm Yokluk mudur?, İyiliğin Kaynağı, Mecnun Gezenin Leyla'sı, İyi Günde Kötü Günde Evlilik, Allah Kullarıyla Nasıl Konuşur ?, Allah'a Yaklaştıran Ameller, Zamanın Efendisi Bediüzzaman, His ve Fikir, Yüzyıllık Müjde, Genç Arkadaşıma Mektuplar, Müslüman Darbeci Olmaz.

Bozkurt Kuruç Prof. Dr. Oyuncu, yönetmen ve öğretim üyesi. 1935 yılında Ankara'da doğdu. 1960 yılında Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek Bölümünden mezun oldu. Devlet Konservatuvarında Mahir Canova, Cüneyt Gökçer, Salih Canar, Nusret Şenbay, Nurettin Sevin gibi ustalardan ders aldı. Ankara Devlet Tiyatrolarında oyuncu olarak çalıştı. 1962-1965 yılları arasında İngiltere'de rejisörlük eğitimi aldı. Devlet Tiyatrolarında 100'den fazla oyunda oyuncu ve yönetmen olarak görev yaptı. Hacettepe Üniversitesine bağlanan Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümüne öğretim üyesi oldu. 1987 yılında doçent, 1988'de profesör oldu. Devlet Opera ve Balesi ile Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 2022 yılında hayatını kaybetti.

Aykut Edibali Milet Partisi Genel Başkanı. 1942 yılında Afyonkarahisar'ın Sandıklı ilçesinde doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Yeniden Millî Mücadele, Pınar, Bayrak, Gerçek dergi ve gazetelerinin kurucusu ve başyazarlığı görevlerini yaptı. Kayseri Milletvekili olarak meclise girdi. Islahatçı Demokrasi Partisi ve Millet Partisi Genel Başkanlığı da yaptı.

Eserleri: Türkiye'nin Kıbrıs Politikası, Hakikatin İzinde-İlmi Sağ, Milli Birlik ve Doğu meselemizin Çözüm Esasları, Millet Davası Büyük Değişim stratejisi, Kur'an'ın Aksiyon Öğretisi. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Nisret Dişo Ülkü Şair, yazar, yayıncı. 1937 yılında Prizren'de doğdu. 1964 yılında Üsküp'e yerleşti. Yarım yüzyılı aşkın bir süre sürekli şiir ve hikâyeler yazdı, yayınladı. Sevinç, Tomurcuk, Kuş dergileri; Tan ve Birlik gazetelerinde yayıncılık, editörlük ve yazarlık yaptı. Ülkü, Naim Şaban, Nimetullah Hafız, Hasan Mercan, Aziz Buş ile birlikte İkinci Dünya Savaşı sonrası Kosova Çağdaş Türk Edebiyatının ilk kuşak kurucu kadro yazar ve şairleri arasında yer aldı. Çocuklara adanmış şiirlerden oluşan ilk eseri "Çocuklarla Ağaçlar 1963 yılında Üsküp'te "Koço Raçin" Yayınlarından çıktı. Diyeceklerim (1965), Çocukların Elleri (1965), Üçgen (1974), Ozanlar Güncesi (1974),Tito Koçaklaması, (1981) Dereden Tepeden, Çocuklar ve Büyük Çocuklar ve 1994 yılında Kabıma Sığmıyorum kitapları izledi. 2011 yılında Kapanık Aşk Açık Mektup ve Prizren Güzeli, Seve Seve Sevdim Şükre Geldim adlı şiir kitapları Yahya Kemal Beyatlı Derneği'nin "Dişo Türk Andaç" Yayınları tarafından yayımlandı. 2022 yılında Üsküp'te hayatını kaybetti.

Uğur Alacakaptan Prof. Dr. Ceza hukukçusu. 1934 yılında Aydın'ın Nazilli ilçesinde doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. 1958 yılında tamamlayarak hukuk doktoru unvanını kazandı. 1960 yılında doçent oldu. 1965 yılında Fakülte Profesörler Kurulu tarafından İngiltere'ye gönderildi. 1967 yılında profesörlük unvanını kazanarak Türkiye'nin en genç ceza hukuku profesörü unvanını kazandı. TBMM üyeliği yaptı, 1974-76 yıllarında Cumhuriyet Halk Partisi Parti Meclisi Üyesi olarak görev aldı, 1975-980 yılları arasında Ankara Senatörü olarak temsil etti. Bülent Ecevit liderliğindeki Cumhuriyet Halk Partisi'nde 1977-1979 yılları arasında Genel Sekreter Yardımcısı olarak siyasal faaliyet yürüttü. 1997 tarihinde kurulan Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesinin kurucu dekanlığını üstlendi. Üniversitesi'nin kurucuları arasında yer aldı. Hukuk Fakültesi'ndeki dekanlık görevinden ayrıldı, öğretim üyeliğine devam etti. Askeri darbe dönemlerinde çeşitli soruşturma ve kovuşturmalara uğradı. Ankara Mamak Cezaevi'nde yattı. **Eserleri**: Suçun Unsurları, İşlenemez Suç, Sarhoşluk Halinde İşlenen Suçlarda Cezai Mesuliyet, İngiliz Ceza Hukukunda Suç ve Cezaların Kanuniliği Prensibi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti

Fatma Girik Sinema sanatçısı. 1942 yılında İstanbul'da doğdu. Cağaloğlu Kız Lisesi'ni bitirdi. 1957 yılında yönetmenliğini ve senaristliğini Seyfi Havaeri'nin yaptığı Leke filminde başrol oynadı. 180'den fazla filmde rol aldı. İlerleyen yıllarda siyasete de atıldı ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti'den 1989-1994 yılları arasında Şişli Belediye Başkanlığı yürüttü. Siyaset ve oyunculuğun dışında kısa bir dönem televizyon ekranlarında Söz FATO' da adlı bir

programın sunuculuğunu da yaptı. Çeşitli ödüller aldı. Uzun zaman Muğla'nın Bodrum ilçesinde kaldı.2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Tunç Bilget İmar ve İskân Bakanı: 1941 yılında İzmir'de doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. New York Üniversitesi'nde yüksek lisans yaptı. Hazine Genel Müdürlüğü Şube Müdürü, Genel Müdür Başyardımcısı ve Genel Müdürü, Londra, Brüksel ve Washington Büyükelçilikleri Müşavir ve Başmüşaviri, Dünya Bankası ve İslâm Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı. 20 Ekim 1991 (19. Dönem) tarihinde yapılan genel seçimlerde Doğru Yol Partisi (DYP) Aydın Milletvekili seçildi. Tansu Çiller'in 5 Ekim 1995 tarihinde kurmuş olduğu 51. Hükümet'te (II. Çiller Hükümeti) Bayındırlık ve İskân Bakanı oldu. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Arif Şentürk Babası Arnavut İsa Şentürk ve annesi Boşnak Fikriye Laguciç'in oğlu olarak Makedonya'nın Kumanova şehrinde 1941 yılında dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Kumanova'daki Türk okullarında tamamladı. 1956'da ailesi ile birlikte Türkiye'ye göç etti. Önce Kırklareli'ne, ardından da İstanbul Zeytinburnu'na yerleşti. 15 yaşından itibaren uzun yıllar marangozluk, boksörlük, futbolculuk, hakemlik ve berberlik gibi birçok farklı meslekte çalıştı. Müzik sevgisi ve yeteneğiyle küçük yaşlarda dikkati çeken sanatçı, aynı zamanda Bakırköy ve Yeşilköy Halkevi Müzik Kolunda müzik eğitimi aldı. 1974'te TRT radyosunda duyduğu "Türk Halk Müziği Amatör Ses Sınavı" düzenleneceği. Harbiye'deki Mesut Cemil Stüdyosu'nda düzenlenen yarışmaya katıldı. Önce Anadolu türküleri okudu. Ancak o dönemde birçok Anadolu türküsü olmasından dolayı yarışmada sonrasında "Vardar Ovası" ve "Bulut Gelir Seher ile" adlı türküleri seslendiren sanatçı, Nida Tüfekçi tarafından keşfedildi ve onun desteğiyle Türk halk müziği dünyasına adım attı. Yarışma kapsamında bant doldurma hakkı elde ederek, 1975'ten sonra başarıyla seslendirdiği türkülerle tanınmaya başladı. "Aman Bre Deryalar" türküsü ile ülke genelinde ün kazandı. Sanatçının müzikseverlerin beğenisine sunduğu albümler arasında "Rumeli Türküleri", "Deryalar", "Kına Havası", "Mendilimin Yeşili" ve "Yemen" yer alıyor. Şentürk, bazı özel televizyon kanallarında "Rumeli'den Sesler" ve "Rumeli Rüzgârı" adı ile programlar hazırlayıp sundu. Başta Balkan ülkeleri olmak üzere yurt dışında konserler veren sanatçı, Türkiye'nin birçok şehrinde festivallerde de sahne aldı. Kosova, Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Yunanistan gibi bölgelerden derlediği özellikle "Ramize", "Deryalar" ve "Safiye" gibi Rumeli türküleriyle beğeni kazandı. Film müzikleri yaptı. Birçok dizi ve filmde çeşitli rollerde yer aldı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Salih Bolat Şair. 1956'da Adana'da doğdu. İlkokulu ve orta öğrenimini burada tamamladıktan sonra, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nin

Sosyal Politika Bölümü'nü bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora programlarını tamamladı. Beykent Üniversitesi, Sinema-TV bölümünde öğretim üyeliği yaptı. Adana'da arkadaşlarıyla birlikte Koza adlı dergiyi çıkardı. İlk şiirini bu dergide yayımlamasının ardından 1977-1980 yılları arasında Ankara'da yayımlanan Yapıt dergisinin ve Halk Evleri Genel Merkezi'nin yazı kurulu üyeliğinde bulundu. 1995 yılında ise Cem Savran ile Promete dergisini kurdu. 1980 yılı başlarından itibaren Yeni Olgu, Oluşum, Edebiyat 81, Türkiye Yazıları, Süreç, Yeni Düşün, Varlık, Gösteri, Düşler, Şiir-lik, Edebiyat ve Eleştiri, Defter, E, Kaçak Yayın gibi dergilerde şiirler ve yazılar yayımladı. 1995-1997 yıllarında Siyah Beyaz gazetesinde, "Duygusal Düşünceler" adlı köşede yazdı. Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nün ve Orhon Murat Arıburnu Şiir Ödülü'nün seçici kurul üyeliklerinde de bulundu. **Eserleri: Şiir**; Yaşanan (1983), Bir Afişin Önünde (1986), Sınır ve Sonsuz (1988), Karşılaşma (1992), Uzak ve Eski (1996), Gece Tanıklığı (2000), Açılmış Kanat (2004), Yol Ayrımı (Seçme Şiirler, 2006), Kanıt (2006), Atların Uykusu (2014). **Ödülleri;** 1984 Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü (Yaşanan adlı eseri ile), 1986 Yaşar Nabi Nayır Şiir Ödülü (Bir Afişin Önünde adlı eseri ile), 1990 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü (Karşılaşma adlı eseri ile), 2002 Ahmed Arif Şiir Ödülü (Açılmış Kanat eseri ile, 2007 Behçet Aysan Şiir Ödülü (Kanıt adlı eseri ile). 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti

Sadi Somuncuoğlu 1940 yılında, Aksaray'da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimlerini memleketi Aksaray'da yaptı. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinden mezun oldu. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde bir dönem görev yaptı. Genç yaşlarında Türk Ocağı bünyesinde bulunan faaliyetlere katıldı. 1965 yılında "Bab-ı Ali'de Sabah" isimli bir gazete çıkarmaya başladı. Aktif siyaset hayatına 1967 yılında başladı. 1969 yılında Milliyetçi Hareket Partisi'nin Anada Kongresinde Genel İdare Kurulu üyeliğine seçildi. 12 Mart 1971 tarihine kadar MHP üyesi ve yanlısı gençlerin eğitim ve teşkilatlanması için çalıştı. 1994-1995 yılları arasında da Türk Ocaklarının başkanlığını yaptı. 1967 ve 1969 yılları arasında Türkiye'de bulunan tüm fakülte ve yüksek okullarda Ülkü Ocakları'nı kurdu. Yine 1969 yılında "Devlet" dergisini çıkarmaya başladı. TBMM'de Niğde Milletvekili olarak görev yaptı. 1995 yılındaki genel seçimlerde ise Anavatan Partisi'nden Aksaray milletvekili seçildi. Daha sonra bu partiden ayrılarak MHP'ye geçti ve 1999 yılında MHP milletvekili oldu. 57. Koalisyon Hükümeti döneminde MHP'den devlet bakanı olarak görev yaptı. Aktif siyaset hayatını bıraktıktan sonra köşe yazılarına ve eser yazdı. **Eserleri**: İstanbul'da Yeni Roma İmparatorluğu, Bir Millet Uyanıyor! 4/Göz Göre Göre Kapana Düştü Türkiyem, Annan Planı Gerçeği ve KKTC'nin Kurtuluşu, Gümrükte Kuşatma, Avrupa Birliği. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Cevdet Said Çerkes asıllı mütefekkir. 1931 yılında Suriye'nin Golan bölgesindeki Bi'ri Acem Köyü'nde doğdu. Ezher Üniversitesi Arap Dili ve Edebiyatı Fakültesi'nden mezun oldu. 1950'li yılların sonlarından itibaren başlattığı yazma, araştırma, inceleme ve konferans verme faaliyetlerini sürdürdü. Diyalog, anlaşma, uzmanlaşma, birlikte yaşam gibi konular üzerinde yoğunlaştı. Çağdaş Arap ve İslâm âleminin yaşadığı düşünsel sorunlar üzerinde çalıştı ve İslam dünyasının felsefi ve kültürel değerlerini yeniden dirilterek öze dönmesini amaçladı. Gerek dünyada gerek Türkiye'de büyük yankılar uyandırdı. Türkiye'de daha çok "Bireysel ve Toplumsal Değişimin Yasaları" isimli kitabıyla tanındı. Şiddet karşıtlığı ve Kur'an ayetlerine getirdiği farklı yorumlarla dikkat çekti. 2012'de Türkiye'ye yerleşti. **Eserleri:** Ademoğlunun İlk Mezhebi (2000), Güç İrade ve Eylem (2000), Değişim Rüzgarları (2003), Din ve Hukuk (2004), Makaleler (2006), Oku Kerem Sahibi Rabbinin Adıyla (2015), İslam'dan Neden Korkuyorlar (Arapça-Türkçe, 2016), Dirilişin Şartları (2016), Bir Çıkış Yolu (2016), Düşüncede Yenilenme (2016), Şiddet Erdemi Öldürür (2019), Bireysel ve Toplumsal Değişmenin Yasaları (Türkçe, 2020), İslam Dünyasının Krizleri (2021).

2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Necmettin Tozlu Prof. Dr. Akademisyen 1945 yılında Gümüşhane dünyaya geldi. Tozlu, İlkokulu Kale'de, orta ve lise eğitimini Gümüşhane'de bitirdikten sonra, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden mezun oldu. Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne Pedagoji Asistanı olarak girdi. İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Eğitim Sistemi Üzerindeki araştırmasıyla doktorasını verdi. Michigan Üniversitesinde araştırma ve incelemelerde bulundu. Eğitim Felsefesi Anabilim Dalında Doçent unvanını aldı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Başkanı ve aynı üniversitede Profesörlüğe yükseldi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı olarak görev yaptı. **Eserleri**: Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Kültür ve Eğitim Tarihimizde Yabancı Okullar, Orta Öğrenimde Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi, Eğitim Problemlerimiz Üzerinde Düşünceler. 2022 yılında Sakarya'da hayatını kaybetti.

Onur Çetin Kumbarocıbaşı Prof. Dr. Akademisyen 1939 yılında Ankara doğdu. Viyana Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı Üniversite'de doktora yaptı. DPT Uzmanı olarak çalıştı. Ankara İktisadî ve Ticari İlimler Akademisi Öğretim Üyesi görevinde bulundu. 18. Dönem Kocaeli, 19. Dönem Hatay ve 20. Dönem Kocaeli Milletvekili olarak görev yaptı. Aynı zamanda Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile Devlet Bakanı olarak da görev aldı. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Mütevelli Heyet üyesi oldu. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Hasan Seyithanoğlu 1939 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Kahramanmaraş lisesi ile Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde mezun oldu. Bir süre Ankara Müftülüğünde görev aldı. Ardından Diyanet İşleri Teftiş Kurulunda müfettiş olarak çalıştı. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı oldu. Aylık Mavera dergisinin yayın kurulunda yer aldı. Daha sonra siyasete atılarak Milli Selamet Partisi 16 Dönüm Milletvekili oldu. 2022 yılında Ankara'da vefat etti. Cenazesi Kahramanmaraş'ta Şeyh Adil Mezarlığına defnedildi.

Sina Akyol Şair ve gazeteci. 1950'de Ankara'da doğdu. Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu'nu bitirdi. TRT'de program yapımcısı olarak çalıştı. Şiirleri Adam Sanat, Dost, Varlık, Yazko Edebiyat gibi dergilerde yayınlandı. **Eserleri:** Su Tadında (1972), Lokmanla Geçen Şen Günlerim (1982), Haytalarla Hatmiler (1990), Ayda Tümör İzleri (1994), Avluda (1996), Belki Çiçek Dağına, Toplu şiirler – 1998, Yetinmek Sevindirir (2007), Meğer Söz Gümüş (1996), Olmanın Halleri (1997). **Ödülleri**: 1995 Halil Kocagöz Şiir Ödülü, 1996 Yunus Nadi Şiir Ödülü, 1997 Altın Portakal Şiir İkincilik Ödülü, 1997 Cemal Süreyaya Şiir Ödülü. 2022 yılında İzmir' de hayatını kaybetti.

Batuhan Yaşar TGRT Ankara Temsilcisi. 1970 Yılında Afyon'un Emirdağ ilçesinde doğdu. Yüksek öğretimini Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesinde tamamladı. Gazeteciliğe 1988 yılında Türkiye Gazetesinde başladı. 1994 yılına kadar sırasıyla Sağlık, Polis-Adliye ve Başbakanlık muhabirliği yaptı. Aynı yıl Londra'da gitti ve 1998 yıllına kadar dil ve ekonomi eğitimi aldı. Aynı yıllarda TGRT ve Türkiye Gazetesi'nin Londra muhabiri olarak görev yaptı. 1998 Yılında tekrar Ankara'ya döndü ve TGRT' de Diplomasi ve Savunma muhabiri olarak çalıştı. 2000 Yılında TGRT Ankara Haber Müdürlüğü görevine getirildi. Aynı yıldan itibaren Neler Oluyor programını hazırlayıp sunmaya başladı. 2006 Yılında kısa bir süre Fox TV Ankara Temsilciliği görevini yaptı. 2007 Yılında İHA Ankara Temsilciliği, 2011 yılında da TGRT Ankara Temsilciliği görevlerine getirildi. 2015'ten beri de Türkiye Gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Mehmet Sait Karaçorlu Şar, Yazar**.** 1953 yılında Elâzığ Harput'ta doğdu. 1980 yılından bu yana İzmit'te yaşadı. Öğretmenlik yaptı. 2004-2009 yılları arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde Kültür Daire Başkanlığı görevini yürüttü. **Eserleri**: Mesnevi Şerhi-Abidin Paşa-Tercüme: Mehmet Said Karaçorlu, Anka Kuşu ve Osmanlı Tarihi adlı kitapları bulunuyor.

Aydın Engin Gazeteci, 1941 yılında İzmir- Ödemiş' de doğdu. Ödemiş Anadolu Lisesi ile İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Mesleğe 1971 yılında Ortam Dergisi'nde muhabir olarak başladı. 1974'de bir arkadaşıyla birlikte İSTA Haber ajansını kurdu ve yönetti. Politika Gazetesi'nin

yayın yönetmenliğini yaptı. Cumhuriyet Gazetesi'nde önce haberci, sonra yazı işleri müdürü ve köşe yazarı olarak çalıştı. Bu dönemde birçok televizyon programını da hazırladı ve sundu. Agos Gazetesi'nde köşe yazıları yazdı. TGC Başarı Ödülleri Yarışması'nda üç kez ödüle değer görüldü. "Ben Frankfurt'ta Şoförken" ve "Tırmık'a Tırmık" adlı kitapları yayımlandı, yazdığı "Devri Süleyman" siyasal kabare oyununu sahneledi. Halk oyuncuları tarafından oynanan oyun aralıksız 782 kez sahnelenerek bir rekorun sahibi oldu. 2021 Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü'ne değer görüldü. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Zekeriye Beyaz Prof. Dr. Öğretim Üyesi. 1938 yılında Gaziantep'te doğdu. Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi'nde okudu. 1963 yılında Nizip Ulu Camisi'nde imam-hatip olarak görevi başladı. 1972'de İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. Diyanet İşleri Başkanlığında 14 yıl imam-hatiplik, vaizlik ve müftülük yaptı. "İslam Hukuku ve Türk Medeni Hukukuna Göre Evlenme" konulu teziyle yüksek lisans ve "İslam Hukukuna ve Türk Medeni Hukukuna Göre Aile Hayatı" konulu teziyle doktora diploması aldı. Yazarlık ve köşe yazarlığı yaptı. 1991'de sosyoloji alanında doçent, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Sosyolojisi Bölümünde profesör unvanı aldı. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde 2000-2003'te dekanlık yaptı. O dönemin ünlü ekran yüzlerinden biriydi. 2005'te yaş haddinden emekli olandı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

TanerAtilla Gazeteci. 1942 yılında Kayseri'de doğdu. Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. Mesleğe 1959 yılında foto muhabiri olarak Ankara Zafer Gazetesi'nde başladı. Zafer, Ulus, Hayat ve Ses mecmuaları, Dünya, Tercüman, Hürriyet, Hürriyet Haber Ajansı, Milliyet, Milliyet Haber Ajansı ve Yeniçağ Gazetesinin de içinde yer aldığı A Yayıncılık AŞ.'de çalıştı. Bu medya kuruluşlarında muhabirlikten genel müdürlüğe kadar görev yaptı. Çeşitli mesleki ödülleri aldı. Eserleri: Güneydoğu Olayları ve Gerçekler, Fotoğraf Sanatı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İsmail Cömert Din Adamı. 1940 yılında Trabzon İli Şalpazarı İlçesi'ne bağlı Düzköy'de doğdu. Şalpazarı çevresinde muhtelif köy hocalarından okuyarak hafızlığını ikmal etti. Bu arada özel Arapça dersler aldı. Adapazarı Hendek İlçesi Cumhuriyet İlkokulu'ndan dışardan mezun oldu. İstanbul İmam-Hatip Okulundan sonra İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. 1959 yılında Fatih Müftülüğüne bağlı Davutpaşa Camii Müezzin-Kayyımlığına atandı. 6 yıl bu camide görev yaptıktan sonra 1966'da Haseki Sultan Camii İmam-Hatipliğine, 1967 yılında Üsküdar Şeyh Camii İmam-hatipliğine, Askerlik dönüşü Lüleburgaz İlçe Müftüsü oldu. Ardından 1972 yılında Balıkesir İl Müftülüğüne tayin edildi. 1973 yılında Merhum M.R. Aşıkkutlu'dan aşere

okudu. 1979 yılında Eskişehir Müftülüğüne atanan, bu ilde üç yıl Müftülük görevi yaptıktan sonra Samsun İl Müftülüğüne, 1986 yılında Artvin İl Müftülüğüne, 1987 yılı sonlarında ise Rize İl Müftülüğüne tayın edildi. 1989 yılına kadar Rize'de görev yaptıktan sonra Bitlis İl Müftülüğüne, 1995 yılında da Bayburt İl müftülüğüne tayin oldu. 2000 yılında emekli oldu. 2022 yılında Samsun'da hayatını kaybetti. **Eseri:** Hayat Defteri (2020).

Baykan Naci İslimyeli Prof.Dr. Akademisyen, şair, ressam. 1947 yılında Adapazarı'nda doğdu. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nden mezun birincilikle mezun oldu. 1973'te asistan oldu. 1975'te Avusturya hükümeti bursu ile Salzburg'a gitti. Burada litografi (taş baskı) alanında eğitim gördü. 1977'de "Görsel Sanatlar Öğesi Olarak Kurgu" adlı tezi ile yüksek lisansını bitirdi.1986'da resim bölümünde doçent oldu.1989 yılında New York'a giderek çağdaş sanatlar üzerine çalışmalar yaptı. 1996 yılında profesör oldu. Şiir ve öyküleri Dost, Oluşum, Yazı, Gösteri, Kitaplık dergilerinde yayımlanmıştır. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Bülent Parlak Şair, Yazar, 1979 yılında Malatya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğretimini Malatya'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Piyasa Araştırmaları ve Reklamcılık ve 19 Mayıs Eğitim Fakültesi bölümlerini bitirdi. Dergâh Dergisi'nde uzun süre şiir yayınladıktan sonra İzdiham Dergisi'ni kurdu ve halen genel yayın yönetmenliğini yaptı. **Eserleri:** Her Şey İçin Çok Geç, Ricakeş, Yalnızlığın İcadı, Sevgili Huzursuzluğum. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Hayrettin Orhanoğlu Doç.Dr. Akademisyen. 1965 yılında Antalya Alanya'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Erzincan'da Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. Erzincan Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Ardından KTÜ ve Avrasya Üniversitelerinde öğretim üyesi olarak bulundu. Atatürk Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamladı. 1991-1997 yılları arasında özel bir tiyatro grubu kurarak yönetmenlik görevini üstlendi. "Taşra Edebiyat" adlı felsefe-edebiyat dergisini çıkardı. 1990'lı yıllardan itibaren ulusal ve uluslararası çeşitli dergilerde şiir, öykü, deneme ve makaleleri yayımlandı. Ulusal ve uluslararası ortak kitap çalışmalarında bulundu. Hikâyeleri ile ödül aldı. Söylem analizi alanında sinema ve şiir poetikaları ile imgeler ve semboller üzerine çalışmaları bulundu. Giresun Üniversitesi Tirebolu İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı oldu. **Eserleri:** Hâfız ile Kâtip (2007-Anlatı), Düş Gören Defter (2007-Hikâye), Karanlığın Sessizliğinde Kemeraltı (2011-Deneme) Gençler için Mevlânâ (2011-Derleme), Şehir Mektupları (2011-Derleme), Adımı Aşk Verdi (2014-Anlatı), Yolculuk Risalesi (2014-Şiir) Aşkın Aynaları-Burçlar Kitabı

(2017-Anlatı), Aşkın Yolcuları (İnceleme-2017), Dullar Sokağı (Roman-2017), Mutsuzluk Komedyası (Şiir-2020), Kalbi Teyelleyen Şair- 1990'lı Yılların Şiiri (İnceleme-2020). 2022 yılında Giresun'da hayatını kaybetti.

İlhan Evlioğlu Eski Kültür Bakanı. 1929'da Sungurlu'da doğdu. Galatasaray Lisesi ile Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Maliye Bakanlığında görev aldı. Maliye müfettişliği yaptı. Devlet Yatırım Bankası Genel Müdür Muavini ve Yönetim Kurulu Üyesi oldu. 1961'de gittiği Amerika'da 1 yıl kaldı ve İktisadi Kalkınma Enstitüsünü bitirdi. Yurda döndükten sonra, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreterliği, Turizm Bankası Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu başkanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Müsteşarlığı, Sadi Irmak Hükümetinde Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Merkez Bankası Banka Meclisi Üyeliği, Şekerbank Genel Müdürlüğü, Bülent Ulusu Hükümetinde Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, T. Garanti Bankası Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Murahhas Üyeliği, Nurol Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ve Nurol Menkul Değerler Yönetim Kurulu Başkanlığı, T. İş Bankası A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı, T. Sınai Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu Başkanlığı, Dedeman Holding A.Ş. Başkan Vekilliği. Görevlerin de bulundu. Bu görevlerinin yanı sıra Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisinde, Siyasal Bilgiler Fakültesinde öğretim görevlisi olarak dersler verdi. Yurt içi ve yurt dışında birçok seminerlere katıldı, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Cumhurbaşkanlığı Kültür Merkezi Milli Komitesi gibi benzeri birçok kuruluşta yönetim kurulu üyesi olarak çalıştı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Tufat Türenç Gazeteci. 1945 yılında Bursa Yenişehir' de doğdu. Aile kökeni aslen Bulgaristan Deliorman bölgesinden. Doktor olan basının görevi nedeniyle Afyon Dumlupınar İlköğretim okulunu bitirdi. İstanbul Saint Benoit Fransız Lisesi'ni tamamladı. Lise eğitiminin ardından Nişantaşı Eczacılık okuluna kayıt oldu ancak bir sene sonra gazeteci olmaya karar vererek okuldan ayrıldı. Fındıkzadede Gazetecilik Yüksek Okulunu bitirdi. Eski Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile ortaokul dönemlerinde mahalle arkadaşlığı yaptı. 1968 senesinde Milliyet Gazetesi ile gazetecilik mesleğine adım attı. Ardından Güneş ardından Hürriyet ile devam ettirdi. Günümüze dek Hürriyet Gazetesinde köşe yazarı olarak çalışmalarını sürdürdü. Bir Gazetecinin Hayatı: 28 Yıl sonra Abdi İpekçi isimli kitabı Erhan Akyıldız ile birlikte hazırladı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Agah Özgüç Yazar, Sinema Araştırmacısı. 1932 yılında İstanbul'da doğdu. Haydarpaşa Lisesi'nden mezun oldu. 1950'li yıllarda pek çok edebiyat dergisine şiir ve denemeler yazdı. 1961 yılında profesyonel olarak gazeteciliğe başladı. Artist, Sinema, Ses ve Perde gibi dönemin magazin ağırlıklı sinema

dergilerinde çalıştı. Hafta Sonu, Ekspres, Akşam, Yeni Gazete, Milliyet (Pazar eki) gibi gazetelerde, Erkekçe, Kadınca, Bravo, gibi dergilerde düzenli olarak yazı yazdı. Video Haber, Gelişim Sinema, Albüm, Öküz, Cumhuriyet Dergi, Antrakt, Popüler Sinema, Beyaz Perde, Popüler Tarih gibi yayınlarda yazıları yayınlandı. Yazdığı bazı yazılarda Berna İlhan müstearını kullandı. Sinema 65 dergisinin genel yayın yönetmenliğini yaptı. 1992'de Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından Altın Artemis ödülüne layık görüldü. Ankara, Eskişehir ve İstanbul Film Festivali'nde onur ve emek ödülü aldı. **Eserleri:** Dünya Sinemaları, Türk Sinemasında İstanbul, Türk Sinemasında Kadın, Türk Film Yöntemleri, Sinemasında İstanbul ve Ansiklopedik Türk Filmleri Sözlüğü (1914-2014) Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Bekir Sami Daçe *Eski Adalet Bakanı ve Devlet Bakanı**.** Adana'nın Ceyhan ilçesinde 1930'da dünyaya geldi. Yükseköğretimini Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde tamamladı. Cumhuriyet savcılığı ve serbest avukatlık yaptı. Büyük Türkiye Partisi ile Doğru Yol Partisi'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. 19'uncu dönemde Adana Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine girdi. Adalet Bakanlığı ve Devlet Bakanlığı görevlerinde bulundu. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Rona Aybay Prof.Dr. *Hukukçu, akademisyen ve yazar. 1935 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olarak doktorasını tamamladı. 1964 yılında Columbia Üniversitesi'nde mukayeseli hukuk Masterini oldu. 1973 yılında öncelikle doçent ardından profesör unvanını aldı. ODTÜ'de Kamu Yönetimi bölüm başkanlığı, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Dekanlığı ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekan yardımcılığı görevlerini üstlendi. Avrupa Konseyi Irkçılık ve Hoşgörüsüzlükle Savaşım Komisyonu ile Bosna-Hersek'teki insan hakları ihlallerini incelemekle görevli AGİT komisyonu üyeliklerinde, Bosna-Hersek İnsan Hakları Mahkemesi'nin kurulduğu 1996'dan kapandığı 2003'e kadar Avrupa Konseyi tarafından seçilmiş uluslararası yargıçlık görevlerinde de bulundu. 12 Eylül 1980'deki askeri darbeden sonra üniversiteden uzaklaştırılmış ve yedi yıl sonra Danıştay kararıyla görevine geri döndü. Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi olarak görev yapmıştı. **Eserleri**: Yurttaşlık (vatandaşlık)) , hukuk ve ders kitabı ve temel Yasa Metinleri, Hukuka Giriş ,İnsan Hakları Hukuku, İnsan Hakları Evrelsel Bildirisi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Ahmet Say *Müzik eğitimcisi ve müzik yazarı 1935 yılında İstanbul Kadıköy'de doğdu. Küçük yaşta piyano eğitimine başladı. İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi.

1946'da İstanbul Belediye Konservatuvarı' na girdi. 1950'de ayrıldı. 1954 yılında basın-yayın eğitimi almak için Almanya'ya gidip altı yıl orada yaşadı. Yurda döndüğünde Bingöl'de üç yıl öğretmen, halk eğitimcisi ve folklorcu olarak çalıştı. Bu dönemde türkü, ağıt ve masallar derledi, halk dansları toplulukları kurdu. 1964'te Ankara'ya yerleşti. 1967'de Türk Solu adlı derginin yazı işleri müdürlüğüne getirildi. 12 Mart darbesi döneminde 17 ay hapis yattı. Hapisten çıktıktan sonra "Kocakurt" romanını yazdı (1976). 1977'de ise Cemal Süreya, Vecihi Timuroğlu, Ragıp Gelencik, Demir Özlü, Ali Püsküllüoğlu ile aylık Türkiye Yazıları' nı çıkarttı. 1980'den başlayarak kendisini bütünüyle müzik yazarlığına verdi. Edebiyatçılar Derneği kurucu üyesi oldu. İki yıl süre ile bu derneğin başkanlığını yaptı. Edebiyat ustalarına verilen Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülleri Altın Madalyası'nı kurumsallaştırdı. "Kamil'in Atı" adlı öykü ile 1970 yılında TRT Ödülleri Öykü Yarışması'nı, 1974 yılında Yeni Adımlar Dergisi'nin açtığı Sabahattin Ali Hikâye Yarışması Birincilik ödülü, Antalya Film Festivali Öykü Yarışması Mansiyon ödülü, 28. Ankara Uluslararası Film Festivali "Sanat Çınarı Ödülü" nü kazandı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Mustafa Seçkin Arapça, Farsça ve Osmanlıca uzmanı. 1932 yılında Eskişehir'de dünyaya geldi. 1951 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne, ardından Arap ve Fars Filolojisi' ne girdi. 1962-1964 yıllarında Süleymaniye Kütüphanesinde memur olarak çalıştı. 1964-1967 yılları arasında gazetelere dış politika haberleri için İngilizce, Fransızca ve Arapça dillerinden tercümeler yaptı. 1967-1970 yıllarında Türkiye Odalar Birliği İstanbul İrtibat Bürosunda Fethi Gemuhluoğlu'nun sekreterlik görevini yürüttü. 1970-1976 yıllarında Fiskobirlik İstanbul Şubesinde İngilizce ve Fransızca Tercümanı olarak görev yaptı. 1976-1983 yıllarında İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Tıp Tarihi ve Deontoloji Enstitüsü'nde Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesi uzmanı olarak çalıştı. 1983-1991 yıllarında İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda öğretim görevlisi olarak birçok öğrenci yetiştirdi.2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Cafer Tatlabal Dr. Hâkim, yönetici ve Milletvekili 1945'te Kahramanmaraş'ta doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. İhtisasını Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp Anabilim Dalı'nda tamamladı. Van Devlet Hastanesi'nde uzman hekim olarak çalıştı. Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürü, Kahramanmaraş Devlet Hastanesi Fizik Tedavi Klinik Şefi, Kemali Beyazıt Fizik Tedavi Hastanesi Başhekimi, Kahramanmaraş İl Sağlık Müdürü, SHÇEK Genel Müdür Vekili olarak görev yaptı. MTTB 54. Dönem Genel İdare Kurulu Üyeliği, Birlik Vakfı Kurucular Kurulu Üyeliği, Türkiye Olimpiyat Komitesi Yönetim Kurulu Üyeliği gibi sivil toplum kuruluşlarında görev yaptı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Latif Demirci Karikatürist. Kariyerine Gırgır ve Fırt dergilerinde yaptığı çizimlerle başladı. Fırt'ta 'Tarzan' ve Gırgır'da esprilerini Behiç Pek' in bulduğu 'Muhlis Bey' tiplerinin çizeri olarak geniş bir okur kitlesi edindi. Kuruculuğunu yaptığı Hıbır ve onun devamı HBR Maymun dergilerinin kapanmalarından sonra mizah dergiciliğini bırakarak gazeteler ve dergiler için çalışmaya başladı. 1990'lı yıllarda yurt içi ve yurt dışında karikatür sergileri açtı. Kitap kapakları, poster ve çizgi Film çalışmalarında da bulundu. Nokta, Panorama, Gazete Pazar, Söz gibi yayınların da kadrolarında yer aldı. Uzun süre Hürriyet Gazetesi için çalıştı. 2015 yılında Sedat Simavi Karikatür Ödülü'nü aldı. 'Canavar Koyun Orhan', 'Muhlis Bey', 'Arap Kadri', 'Mithat-Mirsat' ve son olarak da 'Press Bey' gibi birçok karikatür tipi yarattı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İlker Kurt Oyuncu. 1973 de İstanbul'da doğdu. İlk olarak Su Sinekleri adlı televizyon dizisinde Behçet karakterini canlandırdı. Kariyerine uzun bir süre televizyon dizileriyle devam etti. 2008 yılında Başka Semtin Çocukları adlı uzun metrajlı filmde hayat verdiği Hüsam karakteri sayesinde sinemaya da transfer oldu. Kanıt dizisiyle birlikte geniş bir izleyici kitlesinin dikkatini çeken oyuncu, Veda, Anadolu Kartalları ve Fetih 1453 gibi pek çok projede yer aldı.2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mevlana İdris Zengin *Yazar, şair ve çocuk edebiyatçısı. 1966 yılında Kahramanmaraş'ta dünyaya geldi. 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Şiir, hikâye ve denemeleri birçok dergi ve gazetede yayımlandı. Çocuk edebiyatı alanında birçok sevilen esere imza attı. Bazı masalları çizgi filme uyarlanarak televizyonda yayınlandı. Çocuk edebiyatı dergisi Çeto' nun genel yayın yönetmenliğini yürüttü. KARAR gazetesindeki köşesinde uzun süre kültür ve sanat alanında birçok yazı kaleme aldı **Eserleri:** Hayal Dükkânı, Çınçınlı Masal Sokağı, Sufi ile Pufi, Vay Canına.Mevlâna İdris, 1987 Gökyüzü Yayınları Çocuk Edebiyatı Ödülünü, Korku Dükkânı ile 1998 TYB Çocuk Edebiyatı Ödülünü aldı. 2022 yılında Kahramanmaraş'ta hayatını kaybetti.

Tarhan Erdem KONDA Araştırma ve Danışmanlık Şirketi'nin kurucusu, eski Sanayi ve Teknoloji Bakanı 1933 yılında Bartın Kurucaşile'de doğdu. İlk Eğitimini Bartın'da, Orta ve Lise Eğitimini Yozgat ve Kayseri Liselerinde aldı. 1958 yılında İTÜ İnşaat Fakültesi'nden mezun oldu. 1959-1995 yılları arasında T. Şeker Fabrikaları, MSB Enfrastrüktür Tesisleri, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları AŞ Cam Elyaf Sanayi, Milliyet Gazetesi ve Doğan şirketler Grubu'nda, kontrol mühendisliği, kontrol amirliği, proje mühendisliği, genel müdürlük, koordinatörlük, genel koordinatörlük görevlerinde bulundu. 1987 yılında, halen yönetim kurulu başkanlığını yaptığı KONDA Araştırma

ve Danışmanlık AŞ'yi kurdu. 1953 yılında CHP 1999-2000 yıllarında Genel Sekreterlik yaptı. 1977 yılında İstanbul Millet Vekili seçildi, 1977 Haziranı'nda güvenoyu almayan Ecevit Hükümeti'nde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına atandı. Öğrenci dernekleri ve meslek odalarında yönetim kurulu üyeliği ve Türk Devrim Ocakları Genel Başkanlığı yaptı. **Eserleri:** Halkevleri, Nisbi Temsil Nedir? 80'leri Karşılarken, Anayasa ve Seçim Kanunları, Tıkanan Siyaset (2002), Kapana Sıkışanlar, Oy Aldılar Seçilemediler, Anayasalar ve Siyasal Belgeler, Yasama Meclisi Üyeleri Seçim Kanunları ve Siyasi Partiler Kanunları (1876-2013) Bizim Gazete, Dünya, Radikal ve T24 İnternet Gazetesinde köşe yazarlığı, yaptı. 2022 yılında Bodrum'da hayatını kaybetti.

Tuncer Gülensoy Prof.Dr.*Dilbilimci, Türkolog, profesör, akademisyen. 1939 yılında Uşak'ta doğdu. 1960 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünde okumaya başladı. Daha sonra Ankara Üniversitesi DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne geçti ve buradan mezun oldu. Bir süre öğretmenlik yaptı. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nde çalıştı. Daha sonra Ankara Üniversitesi'nde asistan olarak çalışmaya başladı. 1976'da ABD'nin Texas Tech University'de 1 yıl misafir olarak kaldı. I980'de doçent oldu. 1980'de Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesine geçti. Burada Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığı, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü (1985-89) yaptı. Profesör olduğu 1989 yılında Erciyes Üniversitesine geçti. Burada Rektör Yardımcılığı, Rektör Vekilliği (1990-92), Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığı görevlerini yürüttü.2022 yılında hayatını kaybetti. **Eserleri:** Türk Halk Edebiyatı (1981), Anadolu ve Rumeli Ağızları Bibliyografyası (1983), Prof. Dr. Ahmet Temir'in Hayatı ve Eserleri (1983), Kürmanci ve Zaza Türkçeleri Üzerine Bir Araştırma (1985), Trabzon Yöresi Türküleri. Türküler ve Atma Türküler (1985) ,Çerçeve Programa Göre Hazırlanmış Türkçe Ders Notları I- (1985), Çerçeve Programa Göre Hazırlanmış Türkçe Ders Notları II, (1986),Doğu Anadolu Osmanlıcası (1986), Kütahya ve Yöresi Ağızları (1988), Orhun'dan Anadolu'ya Türk Damgaları (1989), Türk ve Kürt Deyim ve Atasözleri (1992),Türkçe Dersleri (1992), Tunceli ve Yöresi Ağızlarından Derlemeler (A. Buran ile, 1992), Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler (1993),Rumeli Ağızlarının Ses Bilgisi Üzerine Bir Deneme (1993), Elazığ ve Yöresi Ağızlarından Derlemeler (A. Buran ile, 1994), Türkçe'nin Etimolojik Sözlüğü (1994), Orta Asya'dan Kırım'a (1994), Türkçe El Kitabı (1994), Eski Yazı ve Osmanlıca Dersleri 1 (1994),Anadolu Türk Yer Adları Kılavuzu (1994), Manas Destanı (2002), Türkiye Türkçesi Ağızları (2003). 2022 yılında Ankara hayatını kaybetti.

Gamze Özer Senarist. 1975 yılında İzmir'de doğdu. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Fakültesi Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu.

1990- 1992 yıllarında ise tiyatro oyuncusu olarak başladığı kariyerine 1994 yılında köşe yazarı olarak devam ettirdi. 1997 yılında İstanbul'a taşınarak hayatında bir dönüm noktasına oldu. Birçok sevilen yapımın senaryosunu yazarak, kısa sürede televizyon dünyasının başarılı isimlerinden biri haline geldi. Senaryo yazdığı diziler: 'Hayatımın Rolü' (TV Dizisi 2012),'Nefes' (TV Dizisi 2009), Hanımın Çiftliği' (TV Dizisi 2009),'Rüzgârlı Bahçe' (TV Dizisi 2005),'Yüzleşme (I)' (TV Dizisi 1999). 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Muhammed Ahmet Erbilli Irak başta olmak Türkiye ve Türk dünyasında tanınan söz yazarı ve besteci. 1933 Erbil'de doğdu. 9 yaşında başladığı sanat hayatında birçok söz ve besteye imza attı. Bağdat Radyosu'nda Irak Türkçesi ile türküler okudu. Şarkılarını Türkçe, Kürtçe ve Arapça olarak seslendirdi. Türkiye'den de İbrahim Tatlıses, Mahmut Tuncer ve Nuri Sesigüzel gibi birçok sanatçı, eserlerini okudu. 2022 yılında Irak'ın Erbil kentinde hayatını kaybetti.

Süleyman Gazi Erçel Eski Merkez Bankası Başkanı. 1945 Çanakkale doğdu. 1967 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü'nü bitirdi. 1976 yılında Vanderbilt Üniversitesi'nde master yaptı. 1967'de Maliye Bakanlığı'nda başladığı çalışma hayatında, Bankalar Yeminli Murakıbı, Hazine Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinin yanı sıra yine Hazine'de Ekonomik Araştırmalar, Banka 1996-2001 yılları arasında Merkez Bankası Başkanlığı yaptı. Kambiyo, IMF ve Dünya Bankası bölümlerinde çeşitli görevlerde bulundu. 1982-1986 yılları arasında IMF İcra Direktör Yardımcısı, 1987-1989 yılları arasında HDTM Hazine Genel Müdürlüğü görevlerini yürüttü. 1989 yılından itibaren Yaşar Holding'te Yönetim Kurulu Üyeliği, Tütünbank Murahhas Üyeliği ve Yaşar Grubu'nun çeşitli kuruluşlarında Yönetim Kurulu Üyesi olarak çalıştı. 1994 yılında Tütünbank Genel Müdürü oldu. **Eseri:** Bıçak Sırtında (2003). 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mehmet Ustaosmanoğlu 1929 yılında Trabzon'un Of ilçesine bağlı Tavşanlı köyünde doğdu. 10 yaşındayken, babası köy imamı Ali Efendi ve annesi Fatma Hanım'ın hocalığında hafızlığını tamamladı. Mehmet Rüştü Âşıkkkutlu'dan talim dersleri aldı. Balaban köyünde Abdülvehhab Efendi'den Arapça okudu. Hacı Dursun Feyzi Güven'den fıkıh, tefsir, hadis gibi dinî bilgileri öğrenerek 16 yaşında icazet aldı ve köyünde ders vermeye başladı. 1951 yılı Ramazan ayında, Sivas ili Divriği ilçesine vaiz olarak atandı. Yaptığı dinî sohbetlerle çevresindeki insanların dikkatini çekti. 1952 yılının sonlarında şeyhi Ahıskalı Ali Haydar Efendi ile tanıştı ve İsmailağa Camii'ne imam tayin oldu. 1996'da yaş haddinden emekli oldu. 2010 yılında İstanbul'da düzenlenen "Uluslararası İnsanlığa Hizmet Sempozyumu"ndan sonra kendisine "**İslam'a Üstün**

Hizmet" ödülü verildi. Uzun yıllar boyunca yaşlılığa bağlı hastalıklarla mücadele etti. 2022 yılında 93 yaşında hayatını kaybetti. Fatih Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi.

Osman Wöber Avusturyalı-Türk oyuncu ve yönetmen .1960'da Ankara'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünde eğitim gördü. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nde tiyatroya başladı. Öğrencilik döneminde Şan Tiyatrosu, Kenter Tiyatrosu ve Yeditepe Oyuncularının oyunlarında roller aldı. Kurtlar Vadisi serisinde canlandırdığı Tuncay Kantarcı karakteriyle tanındı. 1988-1993 yılları arasında Adana Devlet Tiyatrosu, 1995-1998 yılları arasında ise İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda müdürlük ve sanat yönetmenliği yaptı. Goethe Enstitüsü bursuyla iki kez Almanya'nın çeşitli tiyatrolarında çalışmalarda bulundu. 2001 yılında yeniden İstanbul Devlet Tiyatrosu'nun başına getirildi. Devlet Tiyatrolarının sahnelediği ve Memet Baydur'un yazdığı oyun olan Kamyon' un yönetmenliğini yaptı. Sekizinci Saat, Cumhuriyet gibi filmlerde roller üstlendi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Cüneyt Arkın Türk sinema oyuncusu, senarist, yapımcı, yönetmen ve doktor. 1937 yılında Eskişehir'de doğdu. Gerçek adı Fahrettin Cüreklibatur olan sanatçı, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazandı. 1963 yılında "Artist" dergisinin düzenlediği sinema artisti yarışmasına girdi ve birincilik aldı. Kariyerindeki dönüm noktası 1963'te askerliğini yaparken 1. Hava Jet Üssü'nde yönetmen Halit Refiğ ile tanışması oldu. Askerlik bitince, 1964'te Halit Refiğ'in "Gurbet kuşları" filmiyle sinemaya adım attı. 1964 yılında oynadığı "Gurbet Kuşları" filminin finalindeki kavga sahnesi, Arkın'ın kariyerinde bir kırılma noktası oldu. Bir süre daha duygusal-romantik jön karakterlerini canlandırdıktan sonra yine Halit Refiğ'in önerisiyle aksiyon filmlerine yöneldi. Bu dönemde İstanbul'a gelen Medrano Sirki'nde altı ay süreyle akrobasi eğitimi aldı. Burada öğrendiklerini "Malkoçoğlu" ve "Battalgazi" serilerinde beyaz perdeye aktararak Türk sinemasına daha önce hiç örneği olmayan bir tarz getirdi. Özellikle Maden (1978) ve Vatandaş Rıza (1979) filmleri, Cüneyt Arkın'ın kariyerinde özel bir yer kaplar. Yönetmenliğini Çetin İnanç'ın yaptığı 1982 tarihli "Dünyayı Kurtaran Adam" zamanla bir kült film hâline geldi. 1980'li yıllarda "Ölüm Savaşçısı", "Kavga", "Sürgündeki Adam" ve "İki Başlı Dev" gibi aksiyon filmlerinden sonra, 1990'lı yıllarda da polisiye dizilere yöneldi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Özcan Kökner Dr. Psikiyatrist, yazar ve öğretim üyesi 1928 yılında İstanbul'da doğdu. 1952 yılında İstanbul Tıp Fakültesinden mezun oldu. Aynı fakültede psikiyatri uzmanlığı eğitimini 1958 yılında tamamlayarak öğretim üyesi oldu. Bir süre Roma'da çalıştı. 1996-1998 yılları arasında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Merkez Yönetim Kurulu başkanlığını yürüttü. Uzun bir süre

İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanlığı yaptı. Çoğunlukla halka yönelik yazdığı popüler psikiyatrik kitaplarla tanındı. Bilimsel çalışma, araştırma ve yayınları; gençlik sorunları, ruh sağlığı, davranış bozukluklarının ilaçla tedavisi, ilaç bağımlılığı alanlarında yoğunlaştı. **Eserleri:** Kişilik, Bilgenin Aynası, İnsanı Anlamak, Dolu Dolu Yaşamak, Korkular, Yaşlanmayan Yaşlılar, Kaygıdan Korkuya, Zorlanan İnsan, Depresyon, Akıl ile Düşünce Gücü, Duygusal Akıl, Şiddet Dili, Çatışan Değerlerimiz, Stres, 99 Sayfada Panik Atak, Yaşamın Zaferi, Bireysel ve Toplumsal Şiddet, Ailede ve Toplumda Ruh Sağlığı, Nedenin Nedeni, Bağımlılık, Kişilikten Kaçış: Alkolden Eroine. 2022 yılında hayatını kaybetti.

Balarısı Ahmet Faik Şener Türkiye'de müzikli komedyenliğin öncülüğünü yaptı. 1923 yılında babasının hakimlik yaptığı Gemlik'te doğdu. 1952'de Hukuk Fakültesi'nden ayrılarak İstanbul'da eğlence sektörüne girdi. Raşit el Abed'den armoni dersleri alırken, bir yandan da kurduğu "Balarıları" grubu ile uzun yıllar radyolarda ve gazinolarda kendi icra ettiği müzikler eşliğinde komedyenlik yaptı. Yabancı müziklerden yaptığı uyarlamalar ve "Ahmet, pabucu yarım, çık dışarıya oynayalım" gibi parodileri uzun yıllar gündemde kaldı. Batılı klasik müzik eleştirmenlerinin müzikalitesinin armonikanın dünya çapındaki iki isminden, Larry Adler ile Tomy Riley'den üstün olduğunu yazdıkları Balarısı Ahmet'in CD'leri yurt dışında Miami'de Twin Record, Avusturya'da Vienola şirketleri tarafından, Türkiye'de de Kalan Müzik'ten çıktı. İKSV'den 25. İstanbul Caz Festivali'nde "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" alan aldı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İlter Türkmen Eski İçişleri Bakanı. Millî Emniyet Hizmeti Reisi Korgeneral Behçet Türkmen'in oğlu. 1927 Yılında İstanbul doğru. Galatasaray Lisesi ile Siyasal Bilgiler Okulu mezun oldu.1949 da Siyaset Dairesinde Aday Meslek Memuru, Ekonomi Dairesinde Aday Meslek Memuru, III. Katip olarak görev yaptı. 1951 de İktisat Dairesinde III. Katip, 1952 de Kuzey Atlantik Daimi Temsilciliğinde III. Katip, II. Katip, 1957 de İktisat Dairesinde Başkatip, 1959 da Siyaset ve Planlama Grubu Başkan Vekili ve aynı yıl Birleşmiş Milletler Teşkilatı nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliğinde Orta Elçilik Müsteşarı, 1960 da Kahire Büyükelçiliğinde Orta Elçilik Müsteşarı, 1961 de Vaşington Büyükelçiliği Orta Elçilik Müsteşarı, Müsteşarı, 1964 de Genel Sekreter refakatinde Daire Reis Vekili ve aynı yıl Siyaset Planlama Grup Başkan Vekili, Başkanı ve Daire Başkanı olarak görev yaptı. 1967 de Genel Sekreter Yardımcısı, 1968 de Atina Büyükelçiliğinde Büyükelçi, 1972 de Moskova Büyükelçiliğinde Büyükelçi, 1975 de Birleşmiş Milletler nezdinde Daimî Temsilciliğinde Daimî Temsilci olarak, 1978 de Yüksek Müşavir, 1980 de Genel Sekreter olmuştur.21/09/1980- 31/12/1983 tarihleri arasında Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı. 1983 de Birleşmiş Milletler Cenevre Daimî Temsilciliğinde

Büyükelçi Daimî Temsilci, 1985 de Birleşmiş Milletler New York Daimî Temsilciliğinde Büyükelçi Daimî Temsilci. 1988 de Paris Büyükelçiliğinde Büyükelçi olarak görev yaptıktantan sonra 1991 de emekli oldu. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Hamit Ziya Gökalp Prof. Dr. GATA Beyin ve Sinir Cerrahisi Ana Bilim Dalı Başkanı. 1929 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve ortaokulu babasının memuriyeti nedeniyle Sivas ve Gaziantep'te, liseyi Elâzığ'da okudu. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine 1946'da askeri öğrenci olarak mezun olduktan sonra Gülhane Askeri Tıp Akademisinde (GATA) stajını tamamlayıp 1957-1959 arasında genel cerrahi asistanlığı yaptı. Beyin ve Sinir Cerrahisi ihtisası yapmak üzere ABD'ye gönderildi. Amerikan Nöroşirürji Board sınavını kazanarak "Board Sertifikası" alan aldı. 1965'te Türkiye'ye döndü. GATA'da Beyin ve Sinir Cerrahisi servisini kurdu. 2005'te Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesinin kuruluşunda yer alarak, emekli olduğu 2015'e kadar Beyin ve Sinir Cerrahisi Ana Bilim Dalı Başkanı olarak çalıştı 2007'de Dünya Beyin Cerrahisi Dernekleri Federasyonunun (WFNS) iki yılda bir uluslararası başarı gösterenlere verdiği "Onur" madalyasını, küresel ölçekte beyin cerrahisine yaptığı katkılardan dolayı almaya layık görüldü. Türk Nöroşirürji Derneği'nin "Üstün Hizmet Ödülü" nün de sahibi olan Gökalp, 60 yıllık kariyerinde çok sayıda beyin cerrahı yetiştirerek, bu alana önemli katkılarda bulundu. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Ragıp Ertuğrul Oyuncu, yönetmen. 1970 doğdu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde İstatistik Bölümünden mezun oldu, yüksek lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümünde tamamladı. Tevfik Gelenbe Tiyatrosu'nda 1988'de oyunculuğa başlayan Ertuğrul, 1999'da Sanat Çevresi dergisinde başladığı eleştiri yazılarına, Tiyatro... Tiyatro, Tempo, T24.com ve Vatan Gazetesinde devam etti. 2011'de Hacettepe Üniversitesi tarafından düzenlenen 75. Yıl Cüneyt Gökçer Ödülleri'nde "Yılın En İyi Eleştirmeni" ödülüne layık görüldü. UNESCO Uluslararası Tiyatro Eleştirmenleri Birliği'nin Türkiye Merkezi Başkanlığı görevini 2015'ten itibaren üstlendi. REST Tiyatro'yu 2018'de kuran sanatçı, Türkiye prömiyeri yapan ilk prodüksiyonu Milan Kundera'nın "Jacques ile Efendisi" eseriyle Ekin Yazın Dostları' nın "Yılın Yönetmeni" ödülünü kazandı. Oyunları: Tüccarlar (2019), Jacques ile Efendisi (2018), Tebeşir İzi (2018), Mor (2018). Aşk (2015), Böbrek, İnsan Müsveddesi, Bir Tutam Kaos Biraz Da Aşk. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti

Mehtap Belen Gazeteci. 1970 Ankara'da doğdu. 1991'de Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Henüz öğrenci iken ANKA Haber Ajansı'nda mesleğe ilk adımını attı. Star TV, TV 8, Kanal A, Beyaz TV, TGRT,

TRT, Flaş TV'de çeşitli programlar hazırladı, çok sayıda habere imza attı. Bir süre parlamentoda milletvekili danışmanlığı da yaptı. 2019'da yeniden mesleğe ilk başladığı ANKA Haber Ajansı'na döndü. Belen, ANKA'da parlamento muhabiri olarak görev yaptı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Mustafa Karahasoğlu Gazeteci. Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde Dünyaya gelen Karahasanoğlu, 1969 yılında Milli Nizam Partisi Beyoğlu Gençlik Kolu Başkanlığı ile siyasi çalışmalarına başladı. 1974 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Millî Gazete'de sorumlu müdürlüğe, 1979 yılında ise gazetenin Genel Yayın Yönetmenliğine getirildi. 1982 yılına kadar bu görevi sürdürdü. Çeşitli yayın organlarında görev yaptı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Ahmet Mete Yunanistan'ın İskeçe Müftüsü. 1965 yılında İskeçe'de dünyaya geldi. Türkiye'de İstanbul Gaziosmanpaşa Bekir Sami Dede ilkokulunu, Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesini bitirdi. Bir dönem Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde eğitim gördükten sonra Suudi Arabistan'daki Medine İslam Üniversitesi'nin Dava Fakültesine kaydını yaptırdı. 1991 yılında mezun oldu. Yüksek öğrenimini Suudi Arabistan'da tamamlamasından sonra Batı Trakya'ya dönerek İskeçe Müftülüğü çatısı altında Vaizlik ve Kur'an Kursu öğretmenliği görevlerinde bulunan Mete, 2000-2007 yılları arasında kendi köyü olan Yassıören'de imamlık görevinde bulundu. 2007 yılında İskeçe Müftüsü seçildi. 15 yıl süresince bu görevde kaldı. 2022 yılında İskeçe' da hayatın kaybetti.

Erden Kral Yönetmen ve sinemacı. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Seramik bölümünden mezun oldu. Gerçek Sinema, Çağdaş Sinema ve Güney dergilerinde sinema yazıları yazdı ve editörlük yaptı. Vatan gazetesinde ve 7. Sanat dergisinde "3. Dünya Sineması" ile ilgili araştırmaları yer aldı. 1984 yılından beri Berlin Akademie der Künste üyesidir. Bu kuruluşun Sinema bölümünün kurucuları arasında yer aldı. Yolda filmi 2005 yılında Harvard Üniversitesi Sinemateğine kabul edildi. Adana Film Festivali, Uluslararası İstanbul Film Festivali ve Beykent Üniversitesi tarafından 'Yaşam Boyu Başarı' ve 'Onur Ödülleri' aldı. 2009 yılında 4. Köyceğiz Film Festivali tarafından 'Onur Ödülü' verildi. Kumcu Ali Yaşar (1968) Eserlerinden bazıları: Kanal (1978), Bereketli Topraklar Üzerinde (1979), Hakkâri'de Bir Mevsim (1982), Ayna (1984), Dilan (1987), Av Zamanı (1988), Mavi Sürgün (1993) 2022 yılında Kumluca'da hayatını kaybetti.

İlhan İrem Türk Pop Müziği sanatçısı. 1955 yılında Bursa'da dünyaya geldi. Ortaokulda solfej ve şan dersleri almaya başladı. 1970 yılında mensubu olduğu Meltemler Orkestrası, Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği Liselerarası Müzik Yarışması'nda Marmara bölgesi birinciliği kazandı. Bu dönemde İstanbul'daki

pek çok profesyonel müzik grubundan teklif aldı ancak 1972 yılına kadar Bursa'da kalmayı tercih etti. Aynı kadro ile 1972'ye kadar Bursa Çelik Palas Oteli'nde ve Uludağ diskolarında dans müziği şarkıcılığını sürdürdü. Sanat hayatında 70'li yılları "romantik dönem" olarak adlandırır. "Havalar Nasıl", "İşte Hayat", "Son Selam", "Ayrılık Akşamı", "Sen Bilirsin", "Bal Ağızlım" gibi her yaptığı 45'lik liste başı oldu. Dünden Yarına, 1989 yılında ise Uçun Kuşlar Uçun albümleri yayınlandı. Yeni şarkılardan oluşan "Cennet İlahileri" adlı albümü 2006 yılında yayınlandı. 2007 senesinde "Siyah Kuğunun Şarkısı" isimli altıncı kitabı "Senfonik Şiir" alt başlığıyla yayımlandı. Hey ve Ses de olmak üzere çeşitli dergi, gazete ve kurumlar tarafından pek çok kez "yılın erkek sanatçısı" ve "yılın sanatçısı" ödüllerine layık görüldü. Birçok şarkısı ve albümü çeşitli dergi, gazete ve kurumlar tarafından "yılın şarkısı/yılın albümü" seçildi.2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Ali Sezal Belediye Başkanı, Kahramanmaraş Millet Vekili. 1946 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezun oldu. Çiftçilik, Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı, Kahramanmaraş Spor Kulübü Yöneticiliği, yaptı. Kahramanmaraş Milletvekili olarak meclise girdi. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Aytaç Kardüz Eski TRT ve TV sunucusu. 1943 yılında Ankara'da doğdu. TV ekranları ve radyoların ilk spikerlerinden birisi oldu. 1964-1994 yılları arasında 30 yıl boyunca TRT'de görev aldı. Ses tonu ile TRT'nin bir dönem haber bültenlerinde kadın ekran yüzlerinden olup birçok sunucunun yetişmesinde pay sahibi oldu. Hayatının son dönemlerini Urla, İzmir'de Darüşşafaka'da geçirdi. 2022'de bayram ziyareti için gittiği Bodrum'da hayatını kaybetti.

Alpey Ekler Türk Karagöz ve Kukla sanatçısı. 1964 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Bölümü'nden mezun oldu. 1989'da Ümraniye'de "Tiyatro Merdiven" i kurdu, amatör olarak faaliyet gösterdiği 2000 yılına kadar "Virüsün Adı Yok", "Bayır Turbunun Türküsü", "Oyunlar ve Yaşayanlar", "Sorgu", oyunlarını yönetmiş ve müziklerini yaptı. İlerleyen yaşlarında, Çocuk Tiyatrosu ve kuklalarını meslek alanı olarak seçtı. Dedesi (orta oyuncu ve Karagöz ustası) Hayali İhsan Dizdar'a çırak olarak ilk işine başladı. İşi tam anlamıyla öğrendikten sonra 1996 yılında profesyonel olarak "Karagöz" oynatmaya başladı. Çocuk Vakfı Karagöz Okulu'nda Aşıklar oyununu güncelleyerek birincilik hakkını kazandı. Yurt dışında ve yurt içinde çeşitli festivallere katıldı. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nden sonra ilk kez BITEF 2000 Uluslararası Tiyatro Festivaline davet edildi ve Türkiye'yi temsil etti. Karagöz tasvirlerinin yapımında doğal boyaların kullanılmasını tekrar gündeme getirdi ve makaleler yayınladı. Doğal boyaların Karagöz derisine uygulanması ile ilgili İsrail'de, İstanbul Paint 2001 fuarında ve Bursa

Karagöz Evi'nde atölyeler yaparak diğer sanatçılarla bilgilerini paylaştı. 2000-2006 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Gösteri Sanatları Merkezi'nde "Kukla- Karagöz Yapım ve Oynatım" dersleri verdi. 2005 yılında Uluslararası Kukla Birliği UNIMA Milli Merkezi tarafından "En Başarılı Kukla ve Karagöz Sanatçısı" seçildi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Adnan Çoker Prof. Dr. Ressam, akademisyen. 1927 yılında İstanbul'da doğdu. Samatya Hacı Kadın İlkokulu'nu, Davutpaşa Ortaokulu'nu ve Afyon Lisesi'ni bitirdi. 1951'de İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi (Mimar Sinan Üniversitesi) Resim Bölümü, Zeki Kocamemi Atölyesi'nden lisans diploması aldı. 1955'te Avrupa sınavını kazanarak devlet bursuyla Paris'e gitti. Andre Lhote ve Henri Goetz'in Atölyesi'nde resim çalışmalarına devam etti. 1965'te Avusturya bursuyla gittiği Salzburg Yaz Akademisi Emilio Vedova Atölyesi'nde soyut çalışmalar yaptı. 1960'ta İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi öğretim kadrosuna katıldı. 1976'da profesör oldu. 1983'te Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Başkanlığı görevini yürüttü. 1977-1979 yılları arasında İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü yaptı. 1963'te Altan Gürman, Sarkis, Devrim Erbil ve T. Tura ile "Mavi Grup"u kurdu. Birçok kurum ve özel koleksiyonda yapıtları bulunan sanatçı, pek çok kişisel sergi açtı ve ödüle değer görüldü. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Rasim Özdenören Yazar. 1940 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kahramanmaraş, Malatya ve Tunceli şehirlerinde tamamladı. İ.Ü. Hukuk Fakültesi'ni ve İ.Ü. Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Devlet Planlama Teşkilatı'nda uzman olarak çalıştı. 1970-1971 yıllarında araştırma amacıyla ABD' de kaldı. 1975 yılında Kültür Bakanlığı Bakanlık Müşavirliği görevine geldi. Aynı bakanlıkta bir yıl da müfettişlik yaptı. 1978 yılında memurluktan istifa etti. Bir süre sonra tekrar döndü. Çok Sesli Bir Ölüm ve Çözülme adlı hikâyeleri ayrıca televizyon filmi olarak çekildi. Bunlardan ilki, Uluslararası Prag TV Filmleri Yarışması'nda jüri özel ödülünü aldı. İlk hikâyesi Varlık dergisinde (Ocak 1957) çıktı. Daha sonra haftalık Yeni İstiklâl gazetesi ile Soyut ve Diriliş dergilerinde yayınlanan hikâyelerini Hastalar ve Işıklar' da topladı. 1969 Şubat'ında Nuri Pakdil, Erdem Bayazıt ve Akif İnan'la birlikte Edebiyat dergisinin kurucuları arasında yer aldı. **Eserleri:** Müslümanca Düşünme Üzerine Denemeler, Kafa Karıştıran Kelimeler, Müslümanca Yaşamak, Yaşadığımız Günler, Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı, Çarpılmışlar, Çözülme, Çok Sesli Bir Ölüm, Gül Yetiştiren Adam, Hastalar ve Işıklar, Yeni Dünya Düzeninin Sefaleti, Ruhun Malzemeleri, Ben ve Hayat ve

Ölüm, Yeniden İnanmak, Denize Açılan Kapı, Acemi Yolcu, İpin Ucu, Çapraz İlişkiler, Kent İlişkileri, Kuyu, Yüzler, Köpekçe Düşünceler, Düşünsel Duruş, Toz, Aşkın Diyalektiği, Eşikte Duran İnsan, Yazı, İmge ve Gerçeklik, Ansızın Yola Çıkmak, Hışırtı, İki Dünya, İmkânsız Öyküler, Siyasal İstiareler ve Açık Mektuplar. **Ödülleri**; Türkiye Milli Kültür Vakfı Jüri Özel Ödülü, 1978 (İki Dünya adlı deneme kitabı ile) Türkiye Yazarlar Birliği Yılın Hikâyecisi Ödülü, 1984 (Denize Açılan Kapı ile), Türkiye Yazarlar Birliği Yılın Deneme Ödülü, 1986 (Ruhun Malzemeleri), 2. İstanbul Edebiyat Festivali, Edebiyat Mevsimi 2010 Öykü Ödülü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü, 2015, Necip Fazıl Kısakürek Saygı Ödülü. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Semih Sergen Sanatçı .1931'de İstanbul'da oğdu. İstanbul Erkek Lisesi ile Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek bölümünü 1954'te birincilikle bitirdi. Aynı yıl Devlet Tiyatrolarında sanatçı olarak göreve başlayan sanatçı. Gençliğinde marangozluktan, çiçekçilik, kebapçılık, bar işletmeciliği, hat sanatı, kumarhane işletmeciliği ve boyacılığa kadar birçok iş yaptı. Tiyatroya 11 yaşında Sarıyer Tiyatrosu Çocuk Bölümünde başladı. Kariyeri boyunca Devlet Tiyatrolarında oyunculuk, yönetmenlik, yöneticilik ve öğretmenlik yaptı. Yüzün üzerinde sinema filminde başrol oynayan sanatçı, 40'ı aşkın tiyatro oyununda rol aldı. Bordum' da hayatını kaybetti. Ankara'da toprağa verildi.

Ömer Tuğrul İnançer Avukat, müzisyen ve mutasavvıf. 1946 yılında Bursa'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi' nden mezun oldu. 1991'e hukuk müşavirliği yaptı. 1991 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nun Genel Müdürü oldu. Türk Tasavvuf Musikisinin önemli isimlerinden birisi oldu. Tahsili sırasında özel olarak müzik dersleri aldı. Çeşitli radyo ve televizyon programlarında misafir sanatçı ve konuşmacı olarak yer aldı. Birçok yurtiçi ve yurtdışı konserlerde müzik faaliyetlerinde bulundu. Tasavvuf konularında çeşitli makaleleri yayımlandı.2022 yılında İstanbul'da vefat etti. **Eserleri**: Muhabbet Peygamberi Hz. Muhammed (S.A.V), Sohbetler, Bir Muhammed'i Aşık: Hz. Mevlâna, Mübarek Vakitler, YENİ Kalb-i Selim, Sohbetleri, Vakte Karşı Sözler.

Zeynettin Maraş Bestekar. 1927 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Belediye Konservatuvarı' nda Münir Nurettin Selçuk, Şefik Gürmeriç, Mesut Cemil, Nevzat Atlığ, Refik Fersan ve Şerif Muhiddin Targan'dan dersler aldı. Sözleri Necla Tarzi'ye ait olan "Gözyaşlarımı Derdime Derman Ettiğim Akşam" isimli ilk bestesini 1949'da Ankara Radyosu'nda o yılların ses sanatçısı Muzaffer İlkar okudu. "İnleyen Nağmeler" bestesiyle 1966'da büyük bir çıkış yapan usta bestekar, "Gizli Aşk Bu", "Hasretim Sana" ve sözleri Onur Akay'a ait "Seni Beklerken" isimli besteleriyle tanındı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Sadık Şide Sendikacı. 1928 yılında Eskişehir'de doğdu. Eskişehir Bölge Sanat Okulundan mezun oldu. Eskişehir Cer Atölyesinde işçiliğe başladı. Daha sonra Eskişehir Şeker Fabrikasına girdi. 1958'de Eskişehir Şeker Fabrikası İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu Üyesi, 1962'de sendika başkanı oldu. 1967'de Türkiye Şeker İş Sendikası Genel Başkanlığı'na seçildi. 1969 yılında TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeliği'ne, Halil Tunç'un Genel Başkan olması nedeniyle TÜRK-İŞ Genel Sekreterliği'ne seçildi. Bu görevini 13 yıl boyunca sürdürdü. 1974-1975 ve 1980-1983 yılları arasında Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevinde bulundu. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Gürkan Coşkun Ressam, şair. 1941 yılında Çorum'da doğdu. Çorum Lisesi ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden mezun oldu. Halil Dikmen ve Zeki Faik İzer atölyelerinde çalıştı. Çeşitli insan görünümlerini karmaşık ve kalabalık gruplar halinde fantastik bir yönelimle tuvale yansıttı. Bu dönem resimlerinde en çok siyah rengi kullanan ressam; kırmızı, pembe ve sarılarla ölüm ve acı temasını vurguladı. 1971'de devlet bursuyla Fransa'nın başkenti Paris'e gitti. Burada eğitim gördü. İlk sergisini 1974'te Fransa'nın Rouen kentinde açtı. 1974'ten itibaren de Salon de Mai (Mayıs Salonu) sergilerine düzenli olarak katıldı. Paris'te bulunduğu sırada Rönesans öncesi İtalyan sanatını, Pompei resimlerini ve İtalyan Primitifleri'ni inceleyen sanatçı, bilinçaltının gizemli dünyası üzerine kurulu ancak gerçeklikle bağını koparmayan eserler vermeye başladı. İstanbul ve Paris'te yaşadı. Türkiye'de on beş, Paris'te dokuz, Viyana, Salzburg, Lozan ve Brüksel'de ise birer kişisel sergi açtı. Birçok uluslararası sergiye katıldı. Eserleri, Viyana Modern Sanatlar Müzesi, Kopenhag Grafik Sanatlar Müzesi, Paris Modern Sanatlar Müzesi ve İstanbul Modern gibi müzelerde yer aldı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yusuf el-Karadavi Dr. Dünya Müslüman Alimler Birliği eski başkanı. 1926 yılında Mısır'ın El-Garbiyye ilinin Siff Turab bölgesinde doğdu. Kur'an'ı Kerimi küçük yaşlarda ezberledi. El-Ezher'in lise kısmını bitirdikten sonra El-Ezher Üniversitesi Usul-u Din Fakültesine girmiş ve bu bölümü de birincilikle bitirdi. Din eğitiminin yanı sıra 1958 yılında Yüksek Arap Dili Araştırmaları Enstitüsü'nden dil ve edebiyat konusunda da lisans aldı. Son yılların en büyük alimlerinden olarak kabul edilen Usul-u Din Fakültesi, Kur'an ve Sünnet İlimleri bölümünde master yaptı. Doktorasını ise 1973 yılında aynı fakültede tamamladı. Amerika'dan Foreign Policy ve İngiltere'den Prospect dergilerinin Kasım 2005 ve Haziran 2008 tarihlerinde online olarak okuyucu anketleri ile oluşturduğu Dünyanın ilk 100 entelektüeli listelerinde, 2005 yılında 56'ıncı sıradan giren Karadivi, 2008 yılındaki ankette ise 3. sırada yer almıştır. Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanlığı görevini 2018 yılında İstanbul'da yapılan genel kurulda yardımcısı Faslı Alim Prof. Dr. Ahmed er-Raysuni'ye

devretti. 2013 yılında Mısır'daki Sisi darbesine karşı çıktığı ve İhvan'a verdiği destek nedeniyle Darbeci Mısır yönetiminin talebiyle Aralık 2014'te İnterpol tarafından hakkında kırmızı bülten çıkarıldı. Ayrıca kızı da Mısır'da zindana atıldı. 2018'de yılında Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanlığı'ndan ayrıldı. **Eserleri:** Eserlerinde bazıları: Her Müslüman'ın Ortak Davası Kudüs, Tebliğ ve Davet Yolunda Müslümanın Temel Kültürü, Zekâtın Rolü, İslam'da Helal ve Haram, Oruç Bilinci, Sünneti Anlamada Yöntem, İlim Asrında Din, Kur'an ve Sabır, İman ve Hayat, İslam'da Devlet Mefhumu. 2022 yılında Katar'da hayatını kaybetti.

Melek Delilbaşı Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi eski dekanı. 1947 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Orta Çağ Tarihi Bölümünden mezun oldu. 1968'de aynı bölüme asistan olarak atandı. Doktora çalışmalarını 1970-72 tarihleri arasında Selânik Üniversitesinde (Yunanistan) devam ettirdi. 1973 yılında DTCF Orta çağ Tarihi Kürsüsünde doktorasını tamamlardı. 1973-74 yılları arasında Londra'da, araştırma ve incelemelerde bulundu. 1980 yılında doçent, 1988'de DTCF'de profesör oldu. Aynı fakültede öğretim üyeliği görevini yürüttü. Tarih Bölümü ile Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı başkanlıklarını yaptı. Ayrıca Orta Doğu Teknik Üniversitesinde "Bizans-Osmanlı Tarihi" dersleri verdi. Türk Tarih Kurumu, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi (Türkiye Millî Komisyon Başkanı) üyesi oldu. Telif ve çeviri makaleleri 1983 yılından itibaren Belleten, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bülteni, Türk Tarih Kurumu Belgeler Dergisi. Ulusal ve uluslararası birçok bilimsel etkinliğe katılarak bildiriler sundu. **Eserleri**: Johannis Anagnostis, "Selânik'in Son Zaptı Hakkında Bir Tarih" (II. Murad Dönemine ait bir Bizans Kaynağı, 1989), Tesalya Tahrir Defteri: 1454-1455 (M. Arıkan ile), Son Dönem Bizans Tarihi. 2022'de İstanbul'da hayatını kaybetti.

N. Ahmet Özalp Yayıncı, yazar. 1953 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Adana Düziçi İlköğretmen Okulu ve Balıkesir Necatibey Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümünden mezun oldu. Kars'ta bir süre Türkçe- Edebiyat öğretmenliği yaptıktan sonra yayıncılık alanında geçti. Ankara'da Akabe Yayınları ve Mavera dergisinde, İstanbul'da Yeryüzü Yayınlarında çalıştı. Kurduğu Ribat Yayınları'nın kapanması üzerine Yeni Devir'de gazeteciliğe başladı. Yayıncılık, gazetecilik ve ansiklopedi yazarı olarak birçok alanda çalışmalar yaptı. Osmanlı dönemi kültür, edebiyat ve fikir eserlerinin bugüne kazandırılmasında önemli katkıları olan Özalp, Said Halim Paşa, Filibeli Ahmed Hilmi, İzmirli İsmail Hakkı ve Şemseddin Sami gibi pek çok kıymetli fikir ve ilim adamlarının eserlerini yeniden yayınlama konusunda ciddi çalışmalara imza attı. Eser neşirlerinin yanı sıra araştırma ve inceleme

alanındaki çalışmalarıyla da kültür ve edebiyat dünyasına önemli katkılarda bulunan yazar, 2017'de Necip Fazıl Fikir-Araştırma ödülüne değer görüldü. Aralarında "Türkülerden Seçmeler", "Türk Manilerinden Seçmeler", "Türk Ninnilerinden Seçmeler" ve Refik Halit Karay'ın eserlerinde sansür konusunu ele alan "Okları Kırılmış Kirpi" nin bulunduğu birçok eseri edebiyat dünyasına kazandırdı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Bülent Özveren Televizyon sunucusu. 1973'te İstanbul'da doğdu. Saint Benoit Fransız Lisesi'nde, yüksek öğrenimini ise Galatasaray Lisesi'nde tamamladı. İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. 1964'te TRT'nin açtığı ilk prodüktörlük sınavlarında başarılı oldu ve İstanbul Radyosu'ndaki kursu birincilikle tamamladı. 1965'te TRT'de çalışmaya başladı. Uzun bir süre televizyon sunucusu olarak çalıştıktan sonra, 1972'de spor spikerliği yapmaya devam etti. 1975 ila 2012 yılları arasında Eurovision Şarkı Yarışması'nı sundu. Aynı yıl TRT'den istifa etti. Gelişim Yayınları'nda editör, bir reklam ajansında müşteri temsilcisi olarak çalıştı. 1986'da döndüğü TRT'de dış yapımcı olarak canlı yayınlanan yüzlerce yarışma programını hazırladı ve sundu. 1999'da emekli oldu. Bu tarihten sonra TÜRVAK'ta spiker- sunucu bölüm başkanı olarak çalıştı. İstanbul ve Bursa'da çeşitli kurslarda öğretmenlik yaptı. Fransızca ve İngilizce bilen 'spiker-sunucu' bölümlerinde usta öğretici olarak derslere girdi ve etkili ve güzel Türkçe konuşma konularında çeşitli üniversite ve kuruluşlarda konferanslar verdi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Esedullah Merdani Rahimi İranlı Kaşkay Türkü, ünlü dil bilimci, folklorcu ve araştırmacı-yazar. 1952 yılında Siraz'da Fars eyaletinin Kaşkay aşiretlerine bağlı Rahimi elinin Çadurnisin obasında doğdu. İran'ın güneyinde Kaşkay köylerinde öğretmenlik yaptı. Matematik ve Fars Dili ve Edebiyatı bölümlerini de tamamladı. 30 yıl öğretmenlik hayatından sonra 2000 yılında emekli oldu. **Eserleri**: Kaşkayi Sözlüğü (Ensari Yayınevi, Kum, (2007), Atalar Sözü (Kiyan Nesr-i Siraz, Siraz, (1999), Ferheng-i Namhay-ı Asil-i İrani (Sahe-i Türki-i Kaskayi), İran Asil İsimler Sözlüğü (Kaskay Kolu)" (Kaskay Yayınevi, Siraz, (2010). 2022 yılında İran'ın Efzan kentinde hayatını kaybetti.

İsmail Cerrahoğlu Prof. Dr. Tefsir alanında yaptığı çalışmalarla ile tanındı. 1929 yılında Hendek'te doğdu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı fakültede doktorasını verdi. Akademik hayatında 1968'de doçentliğe, 1975 yılında ise profesör oldu. Kayseri Yüksek İslam Enstitüsünde dersler verdi. 1976 –78 yılları arasında Erzurum İslami İlimler Fakültesi'nde dekanlık yaptı. Daha sonra Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Tefsir Anabilim Dalı Başkanlığı görevini üstlendi. İlahiyat Fakültesi Dergisi ile Diyanet'in gazete ve dergilerine makaleler yazdı. En çok en bilinen eseri Diyanet Vakfı Yayınları'ndan çıkan Tefsir Usülü adlı kitabıdır. 2022 yılında Sakarya'nın Hendek kazasında hayatını kaybetti.

Halit Kıvanç Gazeteci, yazar ve sunucu. 1925 yılında İstanbul'da doğdu. Pertevniyal Lisesi ile İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Mezuniyetinden sonra 3 ay hakimlik yaptıktan sonra gazeteciliğe döndü. İstanbul Ekspres, Son Saat, Tan, Milliyet, Yeni İstanbul, Tercüman ve Güneş gazetelerinde sekreter ve yazar olarak çalıştı. Radyolarda 1956'dan sonra, televizyonlarda da 1969'dan sonra futbol maçları anlattı, magazin ve yarışma programları sundu. Milliyet ve Hürriyet başta olmak üzere çeşitli gazete ve dergilerde de yazarlığının yanı sıra yönetici olarak görev aldı. Brezilyalı efsanevi futbolcu Pele ile 17 yaşındayken röportaj yaparak tarihi bir başarıya imza attı. Daha sonra bir yıla yakın İngiliz yayın kuruluşu BBC'de çalıştı. 1955 yılında TRT Radyosuna girdi. Olimpiyatlar ve büyük uluslararası karşılaşmalarda sunucu olarak görev aldı. FIFA Dünya Kupası'nı televizyondan sunan ilk Türk spiker olarak da tarihe adını yazdırdı. Uzun yıllar TRT'de kültür-sanat, müzik eğlence programları da sundu. Bayramlarda TRT Çocuk Şenliği'ni aktardı. Harbiye Cemil Topuzlu ve İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda da çok sayıda konser ve özel etkinliğin sunuculuğunu üstlendi. Sunuculukta 50 yılını 2005'te bir jübileyle kutladı. 1983 yılında Cumhurbaşkanlığı Kupası maçıyla maç spikerliğine veda etti. Türk halkına temiz bir Türkçe ile saygın ve eğitici çalışmalarıyla hizmet vermesinden dolayı Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından Kariyer Dalında büyük ödüle de layık görüldü. **Eserleri**: Ve Allah Gazeteciyi Yarattı (1959) , Ağlama Palyaço Makyajın Bozulur (2006). 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti..

Ahmet Tulgar Gazeteci, yazar. 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Avusturya Lisesi'ni bitirdikten sonra Viyana Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi, Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okudu. 35 yıl gazetecilik yaptı. Bir dönem T24'te de yazdı. Sabah, Güneş, Nokta, Milliyet, Akşam, Vatan, Birgün, Cumhuriyet çalıştı. Ayrıca makale ve denemeleri yayınlandı. **Eserleri: Makale ve Denemeler:** Şehrin Surlarındalar (1992), Tam Yakalandığımız Yerden (2004), Ne Olmuş Yani? Korsan Yazılar (2005), Ben Onlardan Biriyim (2007), Diller Çehreler Barış (2010), Henüz Zaman Var (2013), Bakışın Ritmi (2020), **Söyleşileri**: Mahallede Herkes Kahramandır (2004) adlı kitaplarda toplandı. **Hikayeleri:** Evsiz Ülke (1989), Birbirimize (2009), Duygusal Anatomi (2015), Trajik Nüans (2016), Bakmadığınız Bir Yer Kalmıştı (2018), Arzunun Serbest Dolaşımı (2021) **Roman:** Volkan'ın Romanı (2006), Çocuklar ve Canavarları (2012) . 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Baha Tahir Mısırlı yazar. 1935 yılında Kahire'de doğdu. Üniversite eğitimini Kahire'de Tarih Bölümünden aldı. Kökleri Yukarı Mısır'a uzanan önemli bir ailenin oğlu. Kısa bir süreliğine Mısır Devleti için çevirmenlik yaptı ve Mısır radyosunda sunucu olarak çalıştı. 1981 yılında Cenevre'ye sürgüne gönderildi. Birleşmiş Milletlerde de çevirmen olarak görev aldı. İlk hikâye kitabını 1972'de

yayımladı. 1985 yılından itibaren roman ve hikâyeleriyle adından söz ettirdi. Eserleri televizyon dizilerine uyarlandı. (Romana Övgü) kitabı dahil eleştiri türünde birçok eser kaleme aldı. Pek çok yabancı klasiği Arapçaya tercüme etti. Çağdaş Arap Edebiyatının en saygın isimleri arasında yer aldı. 1998 yılında Devlet Liyakat Madalyası'na layık görüldü. Eserleri birçok dile çevrildi. Arap dünyasının en çok okunan ve en saygı duyulan yazarları arasına girdi. 2008'de Sunset Oasis eseriyle Uluslararası Arap Kurgu Ödülü'ne (Arapça için Booker'a denk bir ödül) layık görüldü. 2022 yılında Kahire'de hayatını kaybetti.

Erol Manisalı Prof. Dr. Öğretim üyesi, yazar. 1940 yılında İstanbul'da doğdu. London School of Economics'den mezun oldu. 1975 yılında profesör unvanını aldı. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde Öğretim Üyeliği yaptı. Aynı kurumun Avrupa ve Orta Doğu Araştırmaları Merkezi'nin başkanlığını üstlendi. Yurtiçinde ve İngiltere, ABD, Japonya, Almanya, İsviçre, Hollanda, Belçika, Avusturya, Norveç ve Mısır'da çok sayıda konferans verdi. Türkiye'nin ekonomik süreçlerine ve dış ilişkilerine ilişkin eser yazdı. Çoğu yurt dışındaki bilimsel ve araştırmaya yönelik dergilerdeki makalelerinin yanında, gazete ve dergilerde çok sayıda makalesi yayımlandı. ABD, Çin, Japonya ve Mısır'da onlarca konferanslar verdi ve çok sayıda seminere katıldı. Eserlerinden bazıları: Attila İlhan'la 1000 Saat, Askeri Darbeden Sivil Darbeye, Bıçak Sırtı, Batı'nın Yeni Türkiye Politikası, Ortak Pazardan Avrupa Birliğine, İktisada Giriş, Kapitalizmin Temel İçgüdüsü, Zaman Tünelinde Bir Adam, Gümrük Birliğinin Siyasal ve Ekonomik Bedeli, Dünden Bugüne Kıbrıs. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Dursun Karaca Bestekar, söz yazarı 1946 yılında Rize'de dünyaya geldi. İlk ve Ortaokulu İstanbul Sarıyer'de tamamladıktan sonra tekrar Rize'ye döndü ve Rize Lisesinden mezun oldu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde iki yıl "Orta çağ Tarihi" eğitimi gördü. Daha sonra Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesini bitirdi. İstanbul Feriköy, Rize, Çayeli spor kulübünde futbol oynadı. TRT repertuvarında 35 eseri yer aldı. Sarıyer Belediyesi, Kültür Vakfı, Sarıyer Halk Eğitim Merkezi ve diğer kuruluşlara müzik eğitimi dersleri verdi. 1984- 1989 yılları arasında İstanbul Sarıyer Belediyesi Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı. 1989 yılında MESAM Yönetim Kurulu Murahhas Üyeliği ve Genel Sekreterliği görevine getirildi ve 2000 yılına kadar 11 yıl MESAM Genel Sekreteri olarak görev yaptı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yılmaz Özakpınar Prof. Dr. Akademisyen. 1934 yılında Sinop Boyabat da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü ile 1960'ta Cambridge Üniversitesi Biyoloji Fakültesi Psikoloji Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Tecrübi Psikoloji Kürsüsü' nde doktorasını verdi;

1978'de profesör oldu. Bern Üniversitesi Pedagojik Psikoloji Bölümü'nde Bilişsel Psikoloji Laboratuvarı'nda araştırma yaptı. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi dekanı olarak görev yaptı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyeliği de yaptıktan sonra 2005 yılından itibaren bir süre Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü başkanlığını yürüttü. Daha sonra da İstanbul Arel Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne geçti. İstanbul Arel Üniversitesinde görevine devam etti. **Eserleri:** Psikolojinin Temel Mefhumları, Psikolojinin Kavramsal Yapısı, Kültür ve Medeniyet Üzerine Denemeler, İnsan İnanan Bir Varlık, Hafıza Yanılmalarının Doğuşu, Kültür ve Medeniyet Anlayışları ve Bir Medeniyet Teorisi, İslam Medeniyeti ve Türk Kültürü, Kültür Değişmeleri ve Batılılaşma Meselesi, Verimli Ders Çalışmanın Psikolojik Koşulları, Hafıza, Mümtaz Turhan, Psikoloji Tarihi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yılmaz Güney Dr. Şair, Akademisyen. Sakarya Üniversitesi fizik bölümü emekli öğretim üyesi, Sakarya MYO eski Müdürlerinden. 1949 yılında Trabzon Dernekpazarı 'da doğdu. 1977'de Fizik asistanı olarak girdiği, o günkü adıyla Sakarya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi (SDMMA), bugünkü adıyla Sakarya Üniversitesi'nde kırk yıl Fizik anabilim dalında doktor olarak eğitim verdi. Sakarya'dan ülke geneline yayılan ve 2001/2011 yılları arasında on bir yıl süre- 132 sayı aylık yayımlanan Irmak Dergisinin de kurucusu ve sahipliğini yaptı. TYB Sakarya Şubesi'nin kurucuları arasında yer aldı. **Eserleri: Şiir**: Güzel'e Sevgi Gazeli, Toros Dağlarında Bir Top Gülüm Kaldı, Acılar Yeşerince. 2022 yılında Sakarya'da hayatını kaybetti.

Ercan San Gazeteci, Eski RTÜK üyesi. 1937 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaokulu Gümüşhane'de okuduktan sonra lise eğitimi için Trabzon'a gitti. Ancak babası Sabri San'ın Demokrat Parti'den Milletvekili seçilmesi üzerine okulu Ankara'ya taşındı. Ankara Atatürk Lisesinden mezun oldu. Bankacı olarak çalışma hayatına girdi, ardından da gazeteciliğe geçti. Meslekteki ilk deneyimine 1958 yılında Haber Gazetesi'nde başladı. 1958 yılında Haber (Ankara) Gazetesi'nde başladı. Yeni Sabah, Son Havadis, Kudret ve Adalet gazetelerinde çalıştı. 1968'de TRT'ye geçti. TRT Parlamento Haberleri Müdür Yardımcılığı, Haber Dairesi Başkanlığı görevlerinde bulundu. Bir dönem Hürriyet Gazetesi'nin Ankara Temsilciliği görevini yürüttü. Anadolu Ajansı Genel Müdür Yardımcılığı görevini yaptıktan sonra 1994 yılında Radyo Televizyon Üst Kurul (RTÜK) üyeliğine seçildi. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. Ankara'da toprağa verildi.

Hıncal Uluç Spor yazarı. 1939 tarihinde Kilis'te dünyaya geldi. Antakya'daki ortaokul eğitimi sonrası Ankara Kurtuluş Lisesinden mezun oldu. Daha sonra eğitim hayatına İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde devam

etti. Ancak kısa bir süre sonra başkente dönerek Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesine kaydını yaptırdı. 1957'de Ankara'da Yenigün gazetesinin spor servisinde gazeteciliğe başladı. 1967 yılında Yankı gazetesinde görev yaptı. Bir dönem Cumhuriyet gazetesinde de görev aldı. 1990 senesinde Sabah gazetesinde köşe yazıları yazdı. Aynı zamanda A Spor' da yorumculuk yaptı. Spor medyasındaki kariyeri boyunca çeşitli televizyon kanallarında da yorumcu olarak görev aldı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Raşit Küçük Prof. Dr. Akademisyen, 1947 yılında Antalya -Akseki'de doğdu. Antalya İmam-Hatip Okulu ile Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. Erzurum İmam-Hatip Okulu Meslek dersleri öğretmenliğine tayin oldu. Bu okulda dört sene öğretmen ve idareci olarak çalıştı. Girdiği imtihanı başararak 1975 senesinde Erzurum Yüksek İslâm Enstitüsü Hadis ve İslâm Ahlâkı öğretim görevliliğine tayin edildi. Burada öğretim görevlisi ve idareci olarak yedi sene hizmet etti. 1981 senesinde, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'ne naklen tayin olundu. 1979 senesinde Erzurum Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nde başladığı doktora çalışmasını, 1983 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. "Sevgi Medeniyeti" adıyla kitaplaştırıldı ve yayımlandığı 1990 yılında Türkiye Yazarlar Birliği'nin fikir dalında Birincilik Ödülü'ne layık görüldü. 1997 senesinde doçent, 2003'de profesör oldu. Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulundu. Beş yıl süre ile Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlık görevini yürüttü. Üniversite Senatosu ve Üniversite Yönetim Kurulu üyelikleri yanında Yüksek Öğretim Kurulu İlahiyat Milli Komitesi üyeliği ve Yüksek Öğretim Kurulu Yurt Dışı İlahiyat Alanı Denklik Alt Komisyonu Başkanlığı yaptı. Birçok vakıf, dernek ve sivil toplum kuruluşunun kuruculuklarında ve üyeliklerinde bulundu. 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliğine getirildi. Aynı zamanda anılan kurulun üyelerince Kurul Başkanlığına seçildi. 2014 yılında emekli oldu. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Başkanlığı görevini üstlendi. **Eserleri:** Abdullah İbnu'l-Mübârek ve Hadis İlmindeki Yeri, Hicrî İkinci Asır Müellifleri, Peygamberimizden Hayat Ölçüleri (Riyâzu's-Sâlihîn Tercüme ve Şerhi) [8 cilt] (M. Yaşar Kandemir ve İsmail L. Çakan ile birlikte), Siyer (İsmail Yiğit ile birlikte, İ.H.Liseleri ders kitabı olarak), Hazret-i Muhammed -Siyer-i Nebî- (İsmail Yiğit ile birlikte), İsmail Sâdık Kemâl Paşa'nın "Bin On Bir Hadisin Manzum Tercümesi Ve Şerhi" adlı eseri yayına hazırlandı. Çeşitli dergilerde makaleleri yayımlandı. Yurt içi ve yurt dışında katıldığı sempozyumlara tebliğler sundu. Ayrıca öğretim üyeliği süresince 40 (kırk)'a yakın öğrencinin Yüksek Lisans ve Doktora Tez Danışmanlığını yaptı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Shems Friedlander Amerikalı yazar. New York'ta 1940 yılında Rus Yahudisi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Üniversiteden mezun olduktan sonra New York'ta grafiker olarak çalışmaya başladı ve 1972'de Brooklyn Müzik Akademisi'ne sema gösterisi yapmak üzere gelen Mevlevilerle tanıştı. Daha sonra Mevleviler tarafından Konya'ya davet edilen Shems Friedlander, ilk kez 1972'de Konya'ya geldi ve Müslüman oldu. Kahire'de Amerikan Üniversitesi'nde 20 yıl profesör olarak görev yaptıktan sonra 2014'de İstanbul'a yerleşen Friedlander, hayatı boyunca her yıl özellikle Şeb-i Arus törenleri döneminde Konya'da bulundu. Mevlâna ve semazenler hakkında 10'a yakın kitabı bulunan yazarın resimleri de New York ve Kahire'de sergilendi. Çizim ve fotoğrafları ise birçok özel koleksiyonda yer aldı. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Önay Sözer Prof. Dr. Felsefeci, yazar. 1936 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1961 yılında aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde asistan oldu. 1973 yılında doçent, 1992 profesör oldu. Sistematik Felsefe ve Mantık Anabilim Dalında profesörlük yaptı. Alman ve Fransız üniversitelerinde Hegel diyalektiği ve fenomenoloji, ontoloji alanlarında dersler verdi. Sanat felsefesi ve psikanaliz ürün verdiği diğer konular oldu. Uluslararası Hegel Derneği Yönetim Kurulu Üyesi oldu. 29. Uluslararası Hegel Kongresi olmak üzere çeşitli uluslararası kongreler düzenledi. **Eserleri:** Edmund Husserl'in Fenomenolojisi ve Nesnelerin Varlığı (1977), Anlayan Tarih (1981), Kadın ve Benzeri (1993), Öteki (ya da Meleğin Kitabı) **Roman:** Öteki (1981, Yazko Roman Ödülü), Çıplak Gülüş (1986), İsis'in Düğümü (2004), Sonradan Yaşamak (2009), Piri Reisi'in Kayıp Adası (2014), Sarsılanlar (2020). **Hikâye**: Çıplak Gülüş. **İnceleme**: "Görünendeki Görünmeyen" (2019). **Deneme**: Kadın ve Benzeri. Bir Kadın Ütopisi (1993). 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Burhan Cahit Bayer Eski İçişleri Bakanı. 1935 yılında Sivas'ta doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, Sivas Kaymakam Adayı olarak göreve başladı. Çeşitli ilçelerde kaymakamlık yaptı. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü ve Mülkiye Müfettişliği yaptı. Diyarbakır, Malatya, Erzurum, Ankara, İstanbul Valiliği, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde büyükelçilik görevini yürüttü. 11 Ocak 1999 ve 29 Mayıs 1999 tarihleri arasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin 56. Hükümeti'nde, İçişleri Bakanı olarak görev yaptı. 2022 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Ergin Konuksever Gazeteci. Türkiye'nin ilk savaş muhabirlerinden. 1937 yılında Samsun'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Mesleğe 1956 yılında Vatan Gazetesi'nde başladı. Daha sonra Yeni Sabah, Hürriyet, Günaydın, Cumhuriyet, Milliyet, Akşam, Tercüman, Bulvar, Gazete Gazetesi, Hayat Mecmuası ile BRT TV'de görev yaptı. Arap İsrail Savaşlarını, Irak-İran Savaşını, Irak Amerika Savaşı'nı ve Ortadoğu'da birçok çatışmayı izledi. Deniz Gezmiş'i, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nı fotoğrafladı. Kıbrıs Barış Harekatı'na katıldı. Kıbrıs'ta İkinci Harekât' ın birinci günü ağır yaralanarak Rumların eline düştü. Bir ay esir kaldı. Yanında bulunan arkadaşı Adem Yavuz tedaviye getirildiği hastanenin bahçesinde askerler tarafından karnından vurularak şehit edildi. 27 Mayıs Hareketi, 22 Şubat ve 21 Mayıs olaylarının içinde yedek subay olarak bulundu. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulunda bir dönem görev yaptı daha sonra TGC Onur Kurulu Sekreterliğini ve Başkanlığını üstlendi. **Eserleri**: Talat Aydemir Hatıratım, Bir Darbeci Subayın Anıları-Adnan Çelikoğlu'nun Anıları, Çoban Sülü.

Aydın Ilgaz Yazar, Rıfat Ilgaz'ın oğlu. 1940 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Çınar Yayınları'nın babasıyla birlikte 1983 yılında kurdu. Babasının ölümünden sonra da yayınevinin başında kalmaya devam etti. 2004 yılında Rıfat Ilgaz'ın Hababam Sınıfı ve Sınıf kitaplarıyla ilgili anılarını "Sınıf'ın Efsanesi" başlıklı kitabında topladı. 2022 de İstanbul'da hayatını kaybetti.

Pekize Suda Oyuncu, yazar. 1952 yılında İzmir'de doğdu. Girit kökenliydi. İzmir Kız Lisesi'ni bitirdi. 1969'da 17 yaşındayken katıldığı bir yarışmada Ege Güzeli seçilmiş, sonra da şarkıcılık yapmaya başlamıştı. Bazı filmlerde yan rollerde oynadı. 1978 Dünya Kupası dönemimde 'Biz Kadınlar' isimli şarkısı ile popüler oldu. Oynadığı filmler ve dizilerin bazıları: Feride, Kurt Kapanı, Yara, Ayrılık Acısı, Alnımdaki Bıçak Yarası, Kayıp Aranıyor, Başka İstanbul Yok .(TV Dizisi) **Sunduğu programlar**: Lezzete Yolculuk, Miş Muş Lütfen Bu Konuya Girmeyelim, Dobra Dobra, Konuşa Konuşa, Lezzet Yolculuğu, Türkiye Konuşuyor. 2022 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.